

Cuprins

II Acte fără caracter legislativ

DECIZII

2014/273/UE:

- ★ Decizia Comisiei din 19 septembrie 2012 privind măsurile în favoarea ELAN d.o.o. SA.26379 (C 13/10) (ex NN 17/10) puse în aplicare de Slovenia [notificată cu numărul C(2012) 6345]⁽¹⁾ 1

2014/274/UE:

- ★ Decizia Comisiei din 20 martie 2013 privind ajutorul de stat nr. SA.23420 (11/C, ex NN40/10) acordat de Belgia în favoarea SA Ducroire [notificată cu numărul C(2013) 1497]⁽¹⁾ 29

III Alte acte

SPAȚIUL ECONOMIC EUROPEAN

- ★ Versiune publică Decizia nr. 244/12/COL a Autorității AELS de Supraveghere din 27 iunie 2012 privind ajutorul de restructurare acordat în favoarea Íslandsbanki (Islanda) 70
- ★ Versiune publică Decizia Autorității AELS de Supraveghere nr. 290/12/COL din 11 iulie 2012 privind ajutorul de restructurare acordat în favoarea Landsbankinn (Islanda) 121
- ★ Versiune publică Decizia nr. 291/12/COL a Autorității AELS de Supraveghere din 11 iulie 2012 privind ajutorul de restructurare acordat în favoarea Arion Bank (Islanda) 169

⁽¹⁾ Text cu relevanță pentru SEE

II

(Acte fără caracter legislativ)

DECIZII

DECIZIA COMISIEI

din 19 septembrie 2012

privind măsurile în favoarea ELAN d.o.o. SA.26379 (C 13/10) (ex NN 17/10) puse în aplicare de Slovenia

[notificată cu numărul C(2012) 6345]

(Numai textul în limba slovenă este autentic)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2014/273/UE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 108 alineatul (2) primul paragraf,

după ce părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile în temeiul dispozițiilor menționate anterior ⁽¹⁾,

întrucât:

1. PROCEDURA

- (1) La 10 iulie 2008, societatea *Marker Völkl International GmbH* (denumită în continuare „reclamanta”), un producător german de echipamente de schi, a depus o plângere în care susținea că Slovenia a acordat ajutor de stat societății *Elan d.o.o.* (denumită în continuare „Elan” și cunoscută la momentul depunerii plângerii drept *Skimar d.o.o.*). Comisia a trimis Sloveniei mai multe solicitări de informații, la care Slovenia a răspuns prin scrisorile din 14 octombrie 2008, 30 ianuarie 2010 și 22 februarie 2010. În noiembrie 2009, Comisia a transmis, de asemenea, o solicitare de informații reclamantei, la care aceasta a răspuns la 5 martie 2010.
- (2) Prin scrisoarea din 12 mai 2010, Comisia a informat Slovenia că a decis să inițieze procedura prevăzută la articolul 108 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în ceea ce privește ajutorul.
- (3) Decizia Comisiei de a iniția procedura a fost publicată în *Jurnalul Oficial al Uniunii Europene* ⁽²⁾. Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la măsurile în cauză. Comisia nu a primit observații din partea terților interesați.
- (4) În urma deciziei de inițiere a procedurii, Slovenia a transmis informații suplimentare prin scrisorile din 9, 10 și 16 iunie 2010 (ultima cu anexele din 26 mai, 28 mai, 31 mai, 2 iunie și 14 iunie 2010). La 16 august 2011, Comisia a transmis o solicitare de informații autorităților slovene, la care acestea au răspuns prin scrisoarea

⁽¹⁾ JO C 223, 18.8.2010, p. 8.

⁽²⁾ A se vedea nota de subsol 1.

din 10 octombrie 2011. La 11 octombrie 2011 au fost înaintate mai multe anexe la această scrisoare. În urma unei reuniuni între serviciile Comisiei și reprezentanții societății, Slovenia a prezentat informații suplimentare prin scrisorile din 6 martie, 30 martie, 13 aprilie, 16 aprilie, 23 aprilie, 10 mai, 15 mai și 30 mai 2012.

2. DESCRIEREA AJUTORULUI

2.1. BENEFICIARUL

- (5) *Elan*, o societate cu răspundere limitată, desfășoară activitate în domeniul producției de echipamente de schi și de ambarcațiuni destinate navigației pe mare, precum iahturile. Societatea are sediul la Begunje na Gorenjskem, în Slovenia, localitate eligibilă în totalitate pentru ajutor regional în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE ⁽³⁾. În prezent, *Elan* are aproximativ 460 de angajați și două divizii principale: o divizie de sporturi de iarnă și o divizie de activități maritime. Societatea are o singură filială în Slovenia, *Elan Inventa d.o.o.* (care se ocupă cu producția de echipamente de sport), precum și diferite societăți comerciale în alte țări.
- (6) Până în iunie 2010, inclusiv în momentul în care s-au aplicat măsurile care fac în prezent obiectul evaluării, societatea *Elan* a fost organizată în mod diferit. Aceasta era formată din societatea-mamă *Elan*, care deținea acțiunile la patru filiale:
- *Elan d.o.o.* (denumită în continuare „*Elan Winter sport*”), în cadrul căreia se organizau activitățile sportive de iarnă desfășurate de *Elan*. La rândul ei, *Elan Winter sport* deținea acțiuni la mai multe societăți;
 - *Elan Marine d.o.o.* (denumită în continuare „*Elan Marine*”) în cadrul căreia se organizau activitățile maritime desfășurate de *Elan*. La rândul ei, *Elan Marine* deținea acțiuni la mai multe filiale, respectiv 100 % din acțiunile *Elan PBO*, 100 % din acțiunile *Elan Marine Charter* și 100 % din acțiunile *Elan Yachting d.o.o.*;
 - *Elan Inventa d.o.o.* (divizia de echipamente de sport);
 - *Marine Nova d.o.o.* (societate necomercială).
- (7) *Elan* se află în proprietatea statului. În prezent, 66,4 % din acțiunile sale sunt deținute de *Posebna družba za podjetniško svetovanje, d.d.* (denumită în continuare „*PDP*”), un holding financiar deținut de trei fonduri aflate în proprietatea statului. O altă parte de 25 % din acțiunile *Elan* este deținută de *Triglav Naložbe, finančna družba, d.d.* (denumită în continuare „*Triglav Naložbe*”), o societate financiară pentru o întreprindere de asigurări aflată în cea mai mare parte în proprietatea statului. Restul de 8,6 % din acțiuni sunt deținute de *Prvi pokojninski sklad*, un fond de pensii aflat în proprietatea statului (a se vedea o descriere detaliată a acționarilor *Elan* la punctul 2.2). La momentul adoptării măsurilor care fac obiectul prezentei investigații, *Elan* era, de asemenea, deținută în cea mai mare parte de stat. Cu toate acestea, structura acționariatului său era ușor diferită (a se vedea și punctul 2.2).
- (8) În ceea ce privește situația financiară a societății *Elan*, după ce s-a confruntat cu un an dificil în 2004, aceasta a înregistrat profit în 2005 și 2006, cifra sa de afaceri fiind în creștere. Însă în 2007, situația societății a început să se agraveze, ceea ce a determinat scăderea cifrei de afaceri și pierderi nete în anii 2007-2008. Considerentele (68)-(74) prezintă o analiză mai detaliată a situației financiare a *Elan*.
- (9) În prezent, *Elan* se află în curs de privatizare. Principalul acționar, *PDP*, intenționează să își vândă participația la societate și negociază în prezent cu potențiali ofertanți.

2.2. ACȚIONARI BENEFICIARULUI ÎN PREZENT ȘI ÎN MOMENTUL ÎN CARE S-AU ACORDAT MĂSURILE

- (10) Dat fiind faptul că structura acționariatului, precum și identitatea proprietarilor *Elan* și governanța corporativă a acestora, sunt relevante pentru a identifica dacă măsurile în favoarea *Elan* constau în resurse de stat și sunt imputabile statului, în continuare se va descrie pe scurt fiecare proprietar și se va prezenta o imagine de ansamblu a acțiunilor *Elan* deținute de fiecare dintre aceștia de-a lungul timpului. Ar trebui remarcat faptul că structura acționariatului *Elan* s-a schimbat de la prima injecție de capital în 2007 (prima măsură) până la cea de a doua injecție de capital în 2008 (a doua măsură) și că de atunci au avut loc și alte modificări. Informații mai detaliate se regăsesc mai jos (a se vedea considerentele (19)-(22)).

⁽³⁾ Orientări privind ajutoarele de stat regionale pentru perioada 2007-2013 (JO C 54, 4.3.2006, p. 13).

2.2.1. Descrierea acționarilor societății Elan

KAD

- (11) *Kapitalska družba pokojninskega in invalidskega zavarovanja, d.d.* (denumită în continuare „KAD”) este o societate pe acțiuni al cărei acționar unic este Slovenia. KAD gestionează fondurile publice de pensii și activele statului pentru Slovenia. Aceasta răspunde, de asemenea, de privatizarea activelor deținute de stat. KAD se supune Legii slovene privind societățile comerciale („ZGD-1, *Zakon o gospodarskih družbah*”). Prin urmare, KAD are o adunare generală, un consiliu de supraveghere și un consiliu de administrație. Guvernul sloven îi numește pe toți cei 15 membri ai adunării (dintre care cinci reprezintă pensionarii și lucrătorii cu handicap, cinci reprezintă angajatorii și persoanele asigurate, iar cinci reprezintă guvernul sloven) și pe toți cei nouă membri ai consiliului de supraveghere. Reprezentanții guvernului sunt invitați la reuniunile adunării.

KAD-PPS

- (12) *Prvi pokojninski sklad* este primul fond de pensii din Republica Slovenia, ceea ce înseamnă că acesta este deținut în întregime de stat. KAD se ocupă de gestionarea acestui fond de pensii și controlează, de asemenea, participația deținută de PPS la *Elan* (denumită în continuare „KAD-PPS”).

DSU

- (13) *Družba za svetovanje in upravljanje, d.o.o.* (denumită în continuare „DSU”) este o societate de administrare și de consultanță cu răspundere limitată, deținută în totalitate de stat. Aceasta răspunde, printre altele, de privatizarea activelor deținute de stat. DSU are un consiliu de supraveghere alcătuit din trei membri. Doi sunt numiți de guvernul sloven, iar unul este numit de către angajații societății. Până la numirea reprezentantului angajaților, Slovenia numește și cel de al treilea membru. Consiliul de supraveghere numește un director al societății, care gestionează tranzacțiile comerciale ale DSU.

Zavarovalnica Triglav

- (14) *Zavarovalnica Triglav, d.d.*, (denumită în continuare „Zavarovalnica Triglav”) este o societate care oferă toate tipurile de asigurări generale și de viață, de sănătate și contra accidentelor. 67,7 % din acțiunile sale sunt deținute de societăți care sunt, la rândul lor, în mod direct sau indirect deținute în majoritate de stat. La momentul acordării măsurii, principalii acționari ai *Zavarovalnica Triglav* erau: *Zavod za pokojninsko in invalidsko zavarovanje* (denumit în continuare „ZIPS”, Institutul de Pensii și Asigurări de Invaliditate), aflat în totalitate în proprietatea statului, care deține 34,5 % din acțiunile la *Zavarovalnica Triglav*; *Slovenska odškodninska družba, d.d.* (denumit în continuare „SOD”, fondul sloven de asigurări) aflat în totalitate în proprietatea statului, care deține 28,1 % din acțiunile *Zavarovalnica Triglav*; *NLB, d.d.*, deținută de stat în proporție de 50 %, care deține 3,1 % din acțiunile *Zavarovalnica Triglav* și *HIT d.d.*, aflată în totalitate în proprietatea statului, care deține 1,1 % din acțiunile *Zavarovalnica Triglav*. Niciunul dintre ceilalți acționari ai *Zavarovalnica Triglav* nu a avut o cotă mai mare de 1,8 % în cadrul societății.
- (15) *Zavarovalnica Triglav* are un consiliu de supraveghere compus din opt membri și un consiliu de administrație. Cinci dintre membrii consiliului de supraveghere reprezintă acționarii și sunt aleși de către adunarea generală a *Zavarovalnica Triglav*. Ceilalți trei membri reprezintă angajații.

Triglav Naložbe

- (16) *Triglav Naložbe* este o societate financiară. În momentul în care s-a realizat cea de a doua injecție de capital, 80 % din acțiunile *Triglav Naložbe* erau deținute de *Zavarovalnica Triglav*. Aceasta este, la rândul său, deținută în majoritate de stat (a se vedea considerentul (14)). Restul de capital al *Triglav Naložbe* este împărțit între numeroși investitori individuali, niciunul nedeținând o cotă mai mare de 0,67 %. *Triglav Naložbe* are un consiliu de supraveghere și un consiliu de administrație. Consiliul de supraveghere este format din trei membri și este numit de adunarea generală a *Triglav Naložbe*.

PDP

- (17) PDP este un holding financiar înființat în iunie 2009. Acesta este deținut de trei fonduri aflate în proprietatea statului, și anume KAD, DSU și SOD și acționează ca societate de restructurare în numele statului sloven. PDP poate, prin contract, să preia administrarea întreprinderilor deținute de stat aflate în dificultate, să exercite toate drepturile de vot, să înființeze un consiliu de supraveghere și un consiliu de administrație și să pună în practică măsuri de reabilitare pentru stat ⁽⁴⁾. PDP deține acțiuni la mai multe societăți slovene deținute anterior de fonduri parastatale ⁽⁵⁾ și caută investitori strategici pentru unele dintre ele.

KD Kapital

- (18) KD Kapital, *finančna družba, d.o.o.* (denumită în continuare „KD Kapital”) este o societate care activează în domeniul investițiilor de capital, aparține grupului Skupina KD ⁽⁶⁾ și este deținută de acționari privați.

2.2.2. Acțiuni Elan deținute la diferite momente în timp

- (19) În 2007, când a fost acordată prima măsură, următoarele societăți dețineau acțiuni la Elan: KAD (30,48 %), KAD-PPS (10,3 %), DSU (17,34 %), Triglav Naložbe (13,16 %), Zavarovalnica Triglav (11,89 %) și KD Kapital (16,83 %).
- (20) În aprilie 2008, KD Kapital a vândut societății KAD acțiunile sale. În urma acestei tranzacții, la momentul celei de a doua injecții de capital, următoarele societăți dețineau acțiuni la Elan: KAD (47,31 %), KAD-PPS (10,3 %), DSU (17,34 %), Triglav Naložbe (13,16 %) și Zavarovalnica Triglav (11,89 %).
- (21) În 2010, KAD și DSU au încredințat acțiunile Elan deținute de ele holdingului financiar PDP. În prezent, PDP deține 66,4 % din acțiunile Elan. KAD-PPS deține 8,6 % din acțiuni, iar Triglav Naložbe 25 %.
- (22) Tabelul 1 oferă o privire de ansamblu asupra acțiunilor deținute de fiecare acționar în parte la momentul acordării primei și celei de a doua măsuri și în luna mai 2012:

Tabelul 1

Entitatea	Prima măsură (ianuarie 2007)	A doua măsură (august 2008)	Mai 2012
PDP (deținută de KAD, DSU și SOD care, la rândul lor, sunt deținute de către stat)	0	0	66,4
KAD (deținută în totalitate de stat)	30,48	47,31	0
KAD-PPS (deținută în totalitate de stat)	10,30	10,30	8,6
DSU (deținută în totalitate de stat)	17,34	17,34	0
Triglav Naložbe (deținută în proporție de 80 % de Zavarovalnica Triglav)	13,16	13,16	25
Zavarovalnica Triglav (deținută de ZIPZ și SOD care, la rândul lor, sunt deținute de stat)	11,89	11,89	0
KD Kapital (societate privată)	16,83	0	0
Totalul acțiunilor deținute de stat	83,17	100	100

⁽⁴⁾ „Modificări structurale în perioada 2010-2011”, Guvernul Republicii Slovenia, octombrie 2009, p. 12, http://www.svrez.gov.si/fileadmin/svez.gov.si/pageuploads/docs/strukturne_prilagoditve/Structural_adjustments_SLO_EN.pdf

⁽⁵⁾ În decembrie 2009, PDP deținea acțiuni la 10 întreprinderi slovene aflate anterior în proprietatea KAD, SOD și DSU; conform prezentării PowerPoint a PDP, „Who we are” [Cine suntem], transmisă de autoritățile slovene.

⁽⁶⁾ <http://www.kd-group.com/en/index.php>

2.3. DESCRIEREA MĂSURILOR

2.3.1. Injecția de capital din 2007 („prima măsură”)

- (23) În 2006, *Elan* avea în vedere un program de investiții ambițios pentru grup, care viza investiții în clădiri, echipamente și comercializarea de mărci, pe baza unui plan strategic de dezvoltare pentru perioada 2006-2010 (elaborat de consiliul de supraveghere al *Elan* în decembrie 2005). Pentru perioada 2006-2007 au fost planificate investiții de 20,2 milioane EUR. În vederea finanțării acestor investiții, *Elan* a propus acționarilor săi o majorare de capital în valoare de 20,2 milioane EUR. Între timp, în cursul anului 2006, *Elan* a început să achiziționeze noi echipamente de producție, investiție prevăzută și în planul strategic de dezvoltare.
- (24) La 29 ianuarie 2007, *Elan* și acționarii societății *Elan* au semnat o scrisoare de intenție prin care au convenit ca acționarii să injecteze în *Elan* 10,225 milioane EUR (aproximativ jumătate din suma de 20,2 milioane EUR prevăzută în planul strategic de dezvoltare pentru perioada 2006-2010). Fiecare acționar a fost de acord să participe la majorarea capitalului proporțional cu cota deținută în cadrul *Elan*. Decizia a fost luată pe baza evaluării societății de către un consultant independent [...] (*) și a altor documente de diverse tipuri elaborate de *Elan* și de KAD, acționarul majoritar al *Elan*. [...] Valoarea justă a societății a fost calculată pe baza mediei următoarelor calcule efectuate pentru fiecare divizie în parte: (i) media ponderată a raportului comparativ preț/vânzări înregistrat pentru tranzacțiile recente; (ii) raporturile preț/câștiguri ale societăților aplicabile în 2005; și (iii) de șapte ori valoarea EBITDA, inclusiv 25 % din potențialul de reducere a costurilor estimat. Din această medie s-au dedus datoriile pe termen scurt purtătoare de dobândă și jumătate din investițiile identificate care nu au putut fi finanțate prin fluxurile de numerar estimate ale societății. Estimarea rapidă de către KAD a valorii *Elan* s-a realizat pe baza metodei fluxului de numerar actualizat, folosind previziunile de afaceri furnizate de *Elan* consiliului său de supraveghere.
- (25) Înainte de aceasta, în mai 2006, *Elan* și-a informat acționarii că, deși alocă toate fluxurile libere de numerar investițiilor prevăzute în planul strategic de dezvoltare pentru perioada 2006-2010, ar fi nevoie de capital suplimentar pentru a realiza investițiile necesare (7). Ulterior, în noiembrie 2006, *Elan* a elaborat o analiză mai detaliată a efectelor unei majorări de capital (8), potrivit căreia investițiile ar conduce la un profit net cumulat pentru divizia de sporturi de iarnă de 15,4 milioane EUR în perioada 2006-2010, în comparație cu pierderile nete cumulate în lipsa majorării de capital, care s-ar ridica la 4,8 milioane EUR. De asemenea, profitul net cumulat al diviziei de activități maritime pentru perioada 2006-2010 ar fi mai mare dacă ar avea loc majorarea de capital (14,9 milioane EUR în comparație cu 8 milioane EUR). În același timp, KAD, acționarul majoritar al *Elan*, a estimat valoarea grupului la 22,8 milioane EUR. Consiliile de supraveghere ale acționarilor KAD, *DSU*, *Zavarovalnica Triglav* și *Triglav Naložbe* au aprobat deja injecția de capital în decembrie 2006 și, respectiv, în ianuarie 2007.
- (26) Majorarea de capital a fost confirmată oficial în cadrul adunării acționarilor din 25 octombrie 2007. Acționarii au efectuat plățile, proporțional cu cota deținută de fiecare în cadrul *Elan*, la 15 noiembrie 2007. Suma injectată în *Elan* s-a ridicat la 10,225 milioane EUR, acest împrumut din partea acționarilor împărțindu-se între *Elan Winter sport*, careia i-au revenit 5,8 milioane EUR, și *Elan Marine*, care a beneficiat de 4,425 milioane EUR. Aceste împrumuturi de la acționari au fost ulterior transformate în capitaluri proprii ale *Elan Winter sport* și *Elan Marine*. Potrivit celor menționate mai sus, *Elan Winter sport* și *Elan Marine* au fuzionat în societatea-mamă *Elan* în iunie 2010 (a se vedea considerentul (6)).
- (27) Unul dintre motivele decalajului de timp dintre scrisoarea de intenție și acordul oficial al acționarilor a fost că societatea *KD Kapital*, singurul acționar privat al *Elan* la momentul respectiv, care avea minoritate de blocare, a blocat decizia oficială privind majorarea de capital. Motivul acestei blocări de către *KD Kapital* a fost un litigiu între KAD și *KD Kapital* cu privire la unele modificări în cadrul consiliului de supraveghere al *Elan*. Potrivit explicațiilor oferite de Slovenia, *KD Kapital* deținea, de asemenea, 50 % dintre acțiunile unuia dintre concurenții *Elan*, *Seaway Group d.o.o.* și intenționa să numească un reprezentant al său în cadrul consiliului de supraveghere al *Elan*. KAD a considerat acest fapt inacceptabil dat fiind că societatea *KD Kapital* deținea acțiuni la *Seaway*. Pentru a soluționa această problemă, la începutul lunii octombrie 2007, KAD a oferit *KD Kapital* o opțiune de vânzare (put option), cu condiția ca societatea *KD Kapital* să voteze în favoarea propunerii KAD referitoare la litigiul cu privire la membrii consiliului de supraveghere.

(*) Informații confidențiale

(7) Documentul din 30 mai 2006, elaborat de consiliul de administrație al *Elan*, privind majorarea de capital a *Elan* de către acționari.

(8) Scrisoarea din 30 noiembrie 2006, adresată de consiliul de administrație al *Elan* societății KAD.

- (28) În urma acestei oferte, *KD Kapital* a fost în cele din urmă de acord cu majorarea de capital și, astfel cum s-a menționat mai sus, acționarii au adoptat decizia oficială în octombrie 2007.

2.3.2. Injecția de capital din 2008 („a doua măsură”)

- (29) În ciuda majorării de capital din noiembrie 2007, sezonul de iarnă nefavorabil din 2007-2008 (afectat de iarna anterioară fără zăpadă din 2006-2007) a cauzat dificultăți suplimentare grupului. *Elan* se afla într-o situație de insolvență la începutul anului 2008.
- (30) Atunci când *SKB banka d.d.* a refuzat, la începutul anului 2008, să acorde finanțări suplimentare societății *Elan*, *KD Kapital* și-a exercitat opțiunea de vânzare în martie 2008, cu efect din aprilie 2008. *KAD* a achiziționat acțiunile *KD Kapital* și, prin urmare, și-a crescut cota în cadrul *Elan*. De atunci, *Elan* este deținută în totalitate de stat (a se vedea considerentul (20)).
- (31) Pentru a face față situației financiare dificile, acționarii *Elan* au numit un nou consiliu de administrație în aprilie 2008. Acesta a inițiat discuții cu băncile pentru a ajunge la un acord privind reeșalonarea creanțelor băncilor asupra *Elan* și pentru a evita astfel falimentul societății. Băncile s-au arătat dispuse să accepte o reeșalonare, cu condiția ca acționarii *Elan* să furnizeze societății capital suplimentar.
- (32) În acest context, în martie 2008, *Elan* a solicitat capital suplimentar acționarilor săi. Pe baza unui plan pe termen lung pentru *Elan* pentru perioada 2008-2012, elaborat de *Elan* în iunie 2008 (denumit în continuare „planul pe termen lung pentru perioada 2008-2012”), *Elan* a solicitat acționarilor săi o sumă mai concretă, de 25 de milioane EUR, în iunie/iulie 2008. Acționarii societății *Elan* au considerat că planul pe termen lung pentru perioada 2008-2012 este inadecvat pentru a injecta 25 de milioane EUR. De fapt, acționarii erau dispuși să injecteze doar 10 milioane EUR, cu condiția încheierii unui acord prealabil între *Elan* și băncile sale pentru reeșalonarea datoriilor *Elan*. Acționarii au solicitat, de asemenea, un plan pe termen lung suplimentar pentru *Elan* ⁽⁹⁾. Ca urmare a acestei solicitări, *Elan* a pregătit Planul de reabilitare suplimentar din 8 august 2008 (denumit în continuare „planul de reabilitare”). Totuși, *Elan* nu a reușit să ajungă la un acord cu băncile sale privind reeșalonarea datoriilor. Dimpotrivă, unul dintre creditorii *Elan*, și anume *SKB banka d.d.*, a inițiat proceduri judiciare pentru recuperarea creanțelor sale și, în august 2008, Tribunalul din Ljubljana a emis către *Elan* un ordin judecătoresc pentru plata de către aceasta din urmă a datoriilor sale neachitate. Punerea în aplicare a ordinului respectiv ar fi determinat falimentul societății.
- (33) Având în vedere acest lucru, *Elan* a solicitat o reuniune de urgență a acționarilor, care a avut loc la data de 28 august 2008. În cursul acestei reuniuni, în urma unei propuneri prezentate de *KAD*, acționarii societății *Elan* au decis să injecteze 10 milioane EUR în *Elan*, deși condiția încheierii de către *Elan* a unui acord cu băncile sale pentru reeșalonarea împrumuturilor nu a fost respectată.
- (34) Consiliul de supraveghere al *KAD* aprobase deja injecția de capital înainte de reuniunea acționarilor din august 2008; consiliile de supraveghere ale celorlalți acționari au aprobat decizia privind injectarea sumei de 10 milioane EUR la *Elan* mai târziu, ultima aprobare fiind pronunțată la începutul lunii septembrie 2008.
- (35) Acționarii au efectuat plățile, proporțional cu cota deținută de fiecare dintre aceștia, la 8 septembrie 2008. Potrivit celor menționate la considerentul (6), la momentul acordării ajutorului, activitățile privind sporturile de iarnă și activitățile maritime ale *Elan* erau organizate în două filiale, și anume *Elan Winter sport* și *Elan Marine*. Suma de 10 milioane EUR injectată în *Elan* s-a împărțit în 5,924 milioane EUR pentru *Elan Winter sport* și 4,076 milioane EUR pentru *Elan Marine*.

Planul pe termen lung pentru perioada 2008-2012

- (36) Planul pe termen lung pentru perioada 2008-2012, elaborat în iunie 2008 de către *Elan*, descria în primul rând situația economică și financiară a grupului *Elan*. Acesta propunea o serie de măsuri de restructurare a *Elan Winter sport* (ajustarea investițiilor în societățile afiliate, ajustări ale inventarului și beneficii pentru terminarea contractului de muncă) și a *Elan Marine* (ajustări ale inventarului, beneficii pentru terminarea contractului de muncă, reducerea tipurilor de modele maritime). Pe lângă aceste măsuri de restructurare, pentru *Elan Winter sport* s-au prevăzut următoarele acțiuni:

- creșterea productivității lucrătorilor; reducerea forței de muncă de la 340 la 230 de angajați;
- reducerea numărului de mărci;

⁽⁹⁾ A se vedea procesul-verbal al celei de a 134-a reuniuni a consiliului de supraveghere al *KAD*, de la 4 iulie 2008, punctul 2 de pe ordinea de zi, secțiunea 2.

- îmbunătățirea gamei de produse;
 - reorganizarea administrației.
- (37) Pentru *Elan Marine*, planul pe termen lung pentru perioada 2008-2012 prevedea următoarele acțiuni:
- investiții într-o nouă societate mixtă, denumită *Elan Yachts*, care trebuia să activeze în domeniul vânzării și al dezvoltării de ambarcațiuni cu pânze;
 - vânzarea programelor în domeniul energiei și al iahturilor (*Elan PBO*) pentru suma de [9,5-11,2] milioane EUR pentru a reduce datoriile societății *Elan Marine*.
- (38) Planul pe termen lung pentru perioada 2008-2012 conținea, de asemenea, previziuni cu privire la grupul *Elan* și la filialele sale, bazate pe ipoteza conform căreia măsurile de restructurare și acțiunile descrise mai sus ar fi fost puse în aplicare. Conform acestor previziuni, *Elan Winter sport* urma să înregistreze profit începând cu anul 2010, iar *Elan Marine* din 2011. Planul a concluzionat că *Elan* avea nevoie de un capital suplimentar de [23-26] de milioane EUR pentru satisfacerea nevoilor sale de lichiditate. *Elan* ar fi putut să le asigure acționarilor săi un câștig adecvat de pe urma investiției numai în cazul în care s-ar fi furnizat un astfel de capital.

Planul de reabilitare

- (39) Planul de reabilitare, întocmit în august 2008 de *Elan*, prezenta mai întâi structura grupului *Elan* și situația economică și financiară a societăților *Elan Winter sport* și *Elan Marine*, inclusiv o analiză detaliată a datoriilor, a costurilor, dar și a veniturilor. În continuare, acesta analiza operațiunile realizate de *Elan Winter sport* și de *Elan Marine* în perioada ianuarie 2008 iunie 2008. În cele din urmă, planul includea o parte privind reabilitarea societății. Potrivit planului, acțiunile propuse în această parte puteau fi realizate doar în cazul în care se injecta capital nou în *Elan*, iar împrumuturile bancare erau reevaluate. Cu toate acestea, planul de reabilitare nu specifica sumele necesare.
- (40) Planul de reabilitare prevedea următoarele măsuri pentru *Elan Winter sport*:
- [...]
- (41) Următoarele măsuri au fost prevăzute pentru *Elan Marine*:
- [...]
- (42) Planul de reabilitare furniza în continuare previziuni de afaceri pentru perioada 2008-2012, potrivit cărora *Elan Winter sport* urma să obțină profit începând cu 2010, iar *Elan Marine* începând cu 2011.

3. MOTIVELE INIȚIERII PROCEDURII

- (43) Potrivit celor menționate mai sus la considerentele (2)-(3), Comisia a decis, la 12 mai 2010, să inițieze o procedură oficială de investigare („decizia de inițiere a procedurii”). În cadrul acestei decizii de inițiere a procedurii, Comisia a considerat în mod preliminar că cele două injecții de capital au presupus ajutor de stat în favoarea *Elan Ski* și *Elan Marine*. Comisia și-a exprimat îndoiele cu privire la compatibilitatea unui astfel de ajutor de stat cu piața internă. Ca punct preliminar, Comisia a examinat dacă beneficiarii erau societăți aflate în dificultate.

3.1. ÎNTREPRINDERE AFLATĂ ÎN DIFICULTATE

- (44) Punctul 10 din Liniile directoare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate stabilește anumite circumstanțe în care se poate presupune că o întreprindere se află în dificultate, cum ar fi o scădere semnificativă de capital. În decizia de inițiere a procedurii s-a considerat că *Elan Ski* și *Elan Marine* nu îndeplineau criteriile de la punctul 10 din Liniile directoare privind salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate. Cu toate acestea, în conformitate cu punctul 11 din liniile directoare, o întreprindere poate fi considerată ca fiind în dificultate și dacă prezintă semnele obișnuite ale unei întreprinderi aflate în situație de dificultate. Având în vedere creșterea pierderilor, scăderea cifrei de afaceri și situația financiară dificilă a grupului *Elan* în general, Comisia a considerat că *Elan Ski* și *Elan Marine* puteau fi considerate întreprinderi aflate în dificultate, cel puțin în anii 2007 și 2008.

3.2. EXISTENȚA AJUTORULUI DE STAT

- (45) În primul rând, Comisia a evaluat dacă măsurile provin din resurse de stat și dacă acestea sunt imputabile statului. Având în vedere faptul că societatea *KAD* este deținută în totalitate de Slovenia, că Slovenia numește toți membrii adunării și ai consiliului de supraveghere și că reprezentanții guvernului sloven participă la toate reuniunile adunării și ale consiliului de supraveghere, Comisia a ajuns la concluzia preliminară că măsurile adoptate de către

KAD provin din resurse de stat și sunt imputabile statului. Cu privire la măsurile acordate de ceilalți acționari ai *Elan*, și anume KAD-PPS, DSU, *Triglav Naložbe* și *Triglav Insurance*, Comisia a concluzionat că trebuie să se verifice în cursul procedurii oficiale de investigare dacă și acestea provin din resurse de stat și dacă sunt imputabile statului.

- (46) În al doilea rând, Comisia a analizat dacă măsurile au oferit un avantaj beneficiarilor. S-a pus la îndoială faptul că măsurile ar răspunde testului investitorului privat în economia de piață. La prima măsură, singurul acționar privat al *Elan*, *KD Kapital*, nu a dorit să participe. Se pare că măsura nu s-a bazat pe un plan de afaceri sau pe alte informații privind potențialul rentabilizării investițiilor pe viitor. La momentul injecției de capital, beneficiarii păreau a fi în dificultate financiară. La cea de a doua măsură nu a participat nicio societate privată. Deși înainte ca acționarii să decidă cu privire la injecția de capital se elaboraseră, într-adevăr, un plan pe termen lung și un plan de reabilitare, au existat indicii conform cărora acționarii *Elan* au considerat planurile respective necorespunzătoare. În momentul acordării celei de a doua măsuri, *Elan Ski* și *Elan Marine* încă se confruntau cu dificultăți financiare.
- (47) În al treilea rând, Comisia a considerat că măsurile adoptate de Slovenia erau de natură să denatureze concurența și să afecteze schimburile comerciale dintre statele membre, dat fiind că există, într-adevăr, schimburi comerciale între statele membre în domeniul echipamentelor de schi și al ambarcațiunilor destinate navigației pe mare.

3.3. COMPATIBILITATEA AJUTORULUI

- (48) Comisia a evaluat în prealabil dacă măsurile erau compatibile cu Liniile directe privind salvarea și restructurarea. Având în vedere dificultățile cu care se confrunta grupul *Elan* și în absența altor societăți puternice în cadrul grupului, *Elan Ski* și *Elan Marine* sunt, în principiu, eligibile pentru ajutorul de salvare și restructurare. Dat fiind faptul că măsurile acordate au luat forma unei majorări de capital, acestea nu au putut fi considerate ajutor de salvare. În ceea ce privește compatibilitatea acestora ca ajutor de restructurare, nu era clar dacă s-au îndeplinit toate condițiile impuse. În special, nu era clar dacă ajutorul era limitat la minimumul necesar și nu exista niciun indiciu privind contribuția proprie și măsurile compensatorii.
- (49) De asemenea, s-a analizat în mod preliminar dacă măsurile ar putea fi compatibile cu ajutoarele regionale. Deși ambii beneficiari au sediul într-o regiune care poate beneficia de ajutoare în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE, nu a fost clar dacă aceștia erau eligibili pentru un astfel de ajutor, dat fiind că ambii beneficiari erau în dificultate la momentul acordării.

4. OBSERVAȚII TRANSMISE DE SLOVENIA

- (50) Slovenia și-a prezentat observațiile prin scrisorile din 9, 10 și 16 iunie 2010. Ulterior, aceasta a transmis informații suplimentare la 10 octombrie 2011 și prin scrisorile din 6 martie, 30 martie, 13 aprilie, 16 aprilie, 23 aprilie, 10 mai, 15 mai și 30 mai 2012 (a se vedea considerentul (4)).
- (51) Pe scurt, potrivit Sloveniei, măsurile nu implică ajutoare de stat, deoarece acestea nu provin din resurse de stat și nu sunt imputabile statului. Chiar și în cazul în care acestea ar proveni din resurse de stat și ar fi imputabile statului, măsurile nu ar oferi un avantaj beneficiarului, deoarece Slovenia a acționat în conformitate cu principiul investitorului în economia de piață. De asemenea, Slovenia afirmă că măsurile nici nu au afectat schimburile comerciale, nici nu au denaturat concurența, având în vedere că, potrivit Sloveniei, piața bunurilor durabile din domeniul sporturilor de iarnă este foarte consolidată și tinde să se consolideze într-o măsură și mai mare, iar *Elan* nu era decât un concurent slab pe lângă alți actori mai importanți de pe piața respectivă.
- (52) Slovenia nu prezintă niciun argument cu privire la eventuala compatibilitate a primei măsuri cu piața internă, în cazul în care măsura ar implica ajutor de stat. În opinia Sloveniei, a doua măsură ar putea fi considerată compatibilă în conformitate cu Liniile directe privind salvarea și restructurarea.

4.1. EXISTENȚA AJUTORULUI DE STAT

4.1.1. Resurse de stat și imputabilitate

- (53) Slovenia susține că nu a avut nicio influență în majorarea capitalului social al *Elan*.

- (54) Slovenia reamintește că, pentru a fi considerate ajutor de stat, măsurile trebuie să fie acordate direct sau indirect prin intermediul resurselor de stat și trebuie să fie imputabile statului. Slovenia este de acord că, în cazul în care un stat membru are o influență dominantă asupra unei societăți, se îndeplinește condiția privind „resursele de stat”. Totuși, în cazul în care un stat membru este în măsură să exercite o influență dominantă asupra unei societăți, nu se poate presupune automat că acesta a și exercitat în mod efectiv o astfel de influență într-un anumit caz. În acest context, Slovenia face trimitere la hotărârea pronunțată în cauza *Stardust Marine*⁽¹⁰⁾, care prevede un set de indicatori pentru a stabili dacă statul a exercitat în mod efectiv o astfel de influență într-un anumit caz. Printre acești indicatori se numără integrarea în structurile administrației publice, natura activităților unei societăți și exercitarea acestora pe piață în condiții normale de concurență cu operatorii privați, statutul juridic al societății, intensitatea supravegherii exercitate de autoritățile publice asupra conducerii societății. Slovenia subliniază faptul că este foarte important dacă o societate a fost înființată în temeiul legislației private sau în afara acesteia.
- (55) În acest context, Slovenia aduce argumente pentru fiecare entitate implicată în injecțiile de capital, după cum urmează:
- (56) KAD este o entitate de drept privat care își desfășoară activitatea pe piață în condiții de concurență. Deși KAD se află sub controlul statului, acest argument nu este suficient pentru a concluziona că recapitalizările analizate sunt imputabile statului. Implicarea statului în recapitalizări nu a fost demonstrată din următoarele motive: acțiunile KAD sunt reglementate de Legea slovenă privind societățile comerciale („ZGD-1, *Zakon o gospodarskih družbah*”); vânzarea activelor sale nu este restricționată prin lege; KAD este finanțată exclusiv din dividende, dobânzi și alte venituri generate prin investiții și prin operațiunile comerciale; și recapitalizarea *Elan* a fost hotărâtă de consiliul de supraveghere, care acționează independent în procesul de luare a deciziilor. Deși este adevărat că statul a încredințat societății KAD gestionarea fondurilor de pensii și încheierea de contracte de privatizare a societăților, interesul public care stă la baza acestor sarcini nu poate influența măsurile adoptate de KAD astfel încât acestea să fie considerate imputabile.
- (57) DSU este deținută direct de stat, însă nu este finanțată de către stat și are drept scop maximizarea valorii investițiilor sale. Deși este adevărat că statul a încredințat societății DSU gestionarea fondurilor de pensii și încheierea de contracte de privatizare a societăților, interesul public care stă la baza acestor sarcini nu poate influența măsurile adoptate de DSU astfel încât acestea să fie considerate imputabile statului.
- (58) *Zavarovalnica Triglav* este deținută numai indirect de către stat, iar activitățile sale sunt bazate exclusiv pe piață. Statul nu are influență directă asupra operațiunilor sale. Într-adevăr, membrii consiliului de supraveghere al *Zavarovalnica Triglav* sunt aleși de către acționarii acesteia; totuși, membrii sunt aleși ca persoane fizice, niciunul dintre aceștia nedeținând vreo poziție în cadrul guvernului sau al administrației slovene.
- (59) *Triglav Naložbe* este indirect deținută de stat prin intermediul *Zavarovalnica Triglav*. Scopul acesteia este de a genera profit. Statul nu are influență directă asupra operațiunilor desfășurate de *Triglav Naložbe*, iar consiliul său de supraveghere este format din persoane fizice independente. În plus, *Triglav Naložbe* a finanțat recapitalizarea prin intermediul unui împrumut comercial.

4.1.2. Existența unui avantaj

Prima măsură

- (60) Potrivit Sloveniei, prima măsură nu a oferit un avantaj în favoarea *Elan* din următoarele motive: În decembrie 2005, *Elan* a adoptat un plan strategic de dezvoltare pentru perioada 2006-2010, inclusiv planuri de dezvoltare detaliate pentru filialele deținute de *Elan* la momentul respectiv. Planul de dezvoltare pentru perioada 2006-2010 prevedea investiții atât în divizia de sporturi de iarnă, cât și în divizia de activități maritime. În vederea punerii în aplicare a acestor investiții, în mai 2006, *Elan* a propus acționarilor săi o majorare a capitalului *Elan* de 20,2 milioane EUR în perioada 2006-2009. Acționarii au evaluat cu prudență această propunere, iar *Elan* le-a furnizat documente care indicau în mod clar că o astfel de majorare de capital ar fi profitabilă pentru acționari.

⁽¹⁰⁾ Cauza C-482/99, Republica Franceză/Comisia („*Stardust Marine*”), Rec., 2002, p. I-4397.

KAD, acționarul majoritar al *Elan*, a efectuat propria sa evaluare a majorării de capital propuse în noiembrie 2006, concluzionând că aceasta ar fi o investiție solidă. De asemenea, *Triglav Naložbe* a analizat previziunile *Elan* și, în acest context, a fost de acord cu injecția de capital. În plus, acționarii societății *Elan* au solicitat o evaluare independentă a grupului, sarcină pentru care a fost selectat [...] (a se vedea considerentul (24)). Această evaluare a indicat că erau necesare investiții și că acestea puteau fi recuperate în orice caz prin vânzarea de acțiuni la o valoare justă către un partener strategic.

- (61) Pe baza aspectelor menționate anterior, *Elan* și acționarii săi au încheiat o scrisoare de intenție în ianuarie 2007, convenind asupra injectării de către acționari a sumei de 10,225 milioane EUR în cadrul societății. De asemenea, *KD Kapital*, singurul acționar privat al *Elan*, a semnat scrisoarea de intenție fără nicio condiție. Slovenia consideră că acționarii au adoptat această decizie cu scopul de a obține un venit rezonabil pentru capitalul investit și că, prin urmare, aceștia au acționat în conformitate cu principiul investitorului în economia de piață.
- (62) În ceea ce privește faptul că adunarea acționarilor și-a exprimat abia în octombrie 2007 acordul oficial pentru injectarea de capital, Slovenia argumentează că întârzierea a fost cauzată de un litigiu între *KD Kapital*, acționarul minoritar privat al *Elan*, și *KAD*, acționarul majoritar al *Elan*. *KD Kapital* deținea 50 % din acțiunile la unul dintre concurenții societății *Elan*, denumit *Seaway group d.o.o.* *KD Kapital* intenționa să numească un reprezentant al său în cadrul consiliului de supraveghere al *Elan*, însă ceilalți acționari nu au fost dispuși să îl accepte din cauza faptului că societatea *KD Kapital* deținea acțiuni la o societate concurentă. Litigiul a fost soluționat atunci când *KAD* a oferit societății *KD Kapital* o opțiune de vânzare. În urma aceste soluții, toți acționarii societății *Elan*, inclusiv *KD Kapital*, au convenit în mod oficial să injecteze în *Elan* suma de 10,225 milioane EUR.

A doua măsură

- (63) Potrivit Sloveniei, la începutul anului 2008, *Elan* se afla pe punctul de a intra în insolvență. Consiliul de supraveghere și acționarii au reacționat imediat, numind noi membri în consiliul de administrație al *Elan*, membri care au început negocieri pentru reeșalonarea datoriilor cu băncile care acordaseră împrumuturi societății *Elan*. Cu toate acestea, băncile au solicitat o injecție suplimentară de capital din partea acționarilor. Dat fiind acest fapt, societatea *Elan*, sprijinită de un consilier extern, a elaborat o strategie de redresare în mai 2008; în iunie 2008, *Elan* a stabilit planul pe termen lung pentru perioada 2008-2012, iar în august 2008 conducerea sa a adoptat un plan de reabilitare. La 11 iulie 2008, acționarii au convenit să majoreze capitalul cu condiția ca băncile să aprobe mai întâi o reeșalonare a datoriilor pe baza acestor documente. De asemenea, potrivit Sloveniei, acționarii au ținut seama de valoarea societății, estimată în urma unei evaluări a capitalului propriu al *Elan* de către o societate de audit independentă ⁽¹⁾. În conformitate cu această evaluare, valoarea de piață a *Elan* la data de 31 decembrie 2007 era de 38 059 000 EUR. În plus, acționarii au luat în considerare o estimare rapidă a valorii *Elan* din data de 1 iulie 2008. La 28 august 2008, acționarii au decis în cele din urmă să injecteze capital fără acordul prealabil al băncilor cu privire la reeșalonarea datoriilor. Slovenia susține că, în caz contrar, acționarii ar fi putut pierde întreaga investiție în *Elan*. Având în vedere cele de mai sus, Slovenia consideră că acționarii societății *Elan* au acționat în conformitate cu principiul investitorului în economia de piață.

4.1.3. Denaturarea concurenței și impactul asupra schimburilor comerciale

- (64) Potrivit Sloveniei, măsurile nu puteau denatura concurența și nu au avut niciun impact asupra comerțului. În primul rând, *Elan* era un concurent slab pentru actori mult mai mari de pe piața echipamentelor de schi în momentul în care au fost acordate injecțiile de capital. În al doilea rând, și concurenții societății *Elan* aveau nevoie ca acționarii lor privați să adopte măsuri pentru a-și recupera pierderile din perioada 2007-2008.

4.2. COMPATIBILITATEA

- (65) Slovenia prezintă argumente în ceea ce privește compatibilitatea numai în cazul celei de a doua măsuri. Slovenia susține că această măsură era compatibilă în conformitate cu Liniile directe privind salvarea și restructurarea, deoarece *Elan* a pregătit un plan de restructurare viabil, care includea îmbunătățiri la nivelul grupului, în principal prin intermediul unor măsuri interne.

⁽¹⁾ [...]

- (66) Într-adevăr, Slovenia afirmă că, după majorarea de capital din 2008, *Elan* a pus în aplicare în mod corespunzător planurile elaborate și a reușit să își reeșaloneze împrumuturile pe termen scurt. În ianuarie 2009 au fost adoptate planuri de disponibilizare, iar în octombrie 2009 *Elan* a vândut filialele *Elan Yachting d.o.o.* și *Elan Marine Charter d.o.o.* În aprilie 2010 a fost vândută și *Elan Brod d.o.o.*, cu sediul la Obrovac, în Croația. În ansamblu, câștigurile din aceste vânzări ale filialelor s-au ridicat la [3,1-3,6] milioane EUR. În mai 2010, *Elan* a reușit să obțină o nouă finanțare, prin încheierea unui acord de împrumut pe termen lung cu băncile sale, în valoare de [21,5-25,5] milioane EUR. Noul împrumut a fost utilizat pentru rambursarea vechilor împrumuturi. În cele din urmă, la 1 iunie 2010, *Elan Winter sport* și *Elan Marine* au fuzionat în societatea mamă *Elan*. Slovenia a pretins, de asemenea, un efect compensator al rezilierii asocierii în participațiune pentru distribuția de echipamente de schi în America de Nord cu *Dal Bello Sports*. [...] Părțile au convenit la 14 decembrie 2009 să înceteze acordul de asociere în participațiune. Contractul de distribuție pentru Canada a încetat la 1 ianuarie 2010, iar ulterior, la 1 ianuarie 2011, a încetat și contractul de distribuție pentru SUA.

5. EVALUARE

- (67) Comisia examinează dacă beneficiarul a primit ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE (a se vedea punctul 5.2 de mai jos) și, în cazul în care a primit, dacă un astfel de ajutor ar putea fi compatibil cu piața internă (a se vedea punctul 5.3 de mai jos). În acest sens, este necesar să se stabilească de la ce dată potențialul beneficiar trebuie să fie considerat întreprindere în dificultate (a se vedea punctul 5.1 de mai jos).

5.1. ÎNTRPRENDERE AFLATĂ ÎN DIFICULTATE

- (68) În conformitate cu punctul 10 din Liniile directoare privind salvarea și restructurarea (S&R), o întreprindere este considerată în dificultate atunci când în ultimele 12 luni s-a pierdut peste jumătate din capitalul propriu al acesteia sau dacă întreprinderea îndeplinește criteriile necesare pentru a face obiectul procedurilor colective de insolvență în temeiul legislației naționale. Potrivit concluziei deciziei de inițiere a procedurii, nici filialele, nici grupul în ansamblu nu îndeplinea în 2007 cerințele de la punctul 10 din Liniile directoare S&R.
- (69) Potrivit punctului 11 din Liniile directoare S&R, o întreprindere poate să fie totuși considerată în dificultate, în special în cazul în care sunt prezente simptomele obișnuite ale unei întreprinderi aflate în dificultate, cum ar fi: creșterea pierderilor, scăderea cifrei de afaceri, creșterea stocurilor, supracapacitatea, fluxul de capital în scădere, îndatorarea crescută, creșterea dobânzilor și scăderea sau lipsa valorii activului net.
- (70) În acest context, trebuie remarcat faptul că, în perioada 2003-2006, cifra de afaceri a grupului a crescut de la 109,2 milioane EUR la 122,4 milioane EUR. În plus, cu excepția anului 2004, în această perioadă grupul *Elan* a înregistrat profituri nete. Situația financiară a *Elan* a început să se deterioreze în cursul anului 2007. Cifra de afaceri a grupului a scăzut în 2007 cu 5 milioane EUR, la 117,5 milioane EUR, iar în 2008 a înregistrat din nou o scădere, ajungând la 100 de milioane EUR. În același timp, rezultatul financiar al grupului *Elan* a devenit negativ în 2007, scăzând de la 0,6 milioane EUR în 2006 la - 8,4 milioane EUR în 2007 și la - 12,7 milioane EUR în 2008.

Tabelul 2

Indicatori financiari esențiali pentru grupul *Elan*

Cifre exprimate în mii EUR	2003	2004	2005	2006	2007	2008
Venit net din vânzări	109 165	103 262	109 216	122 404	117 455	99 995
Cheltuieli de exploatare	114 280	108 310	113 244	127 689	132 919	117 197
Profit/pierderi nete	3 480	- 9 430	3 996	596	- 8 432	- 12 695

- (71) Această situație a fost parțial cauzată de iarna blândă din 2006-2007 (iarnă fără zăpadă), care a afectat vânzările diviziei de sporturi de iarnă. De fapt, vânzările *Elan Ski* au scăzut de la 48,1 milioane EUR în 2006 la 40,8 milioane EUR în 2007 și, ulterior, la 37,7 milioane EUR în 2008. În același timp, rezultatul financiar al *Elan Ski* a scăzut de la - 0,5 milioane EUR în 2006 la - 6,7 milioane EUR în 2007 și, ulterior, la - 13,0 milioane EUR în 2008.

Tabelul 3

Elan Ski

Cifrele exprimate în mii EUR	2006	2007	2008
Venit net din vânzări	48 113	40 852	37 662
Profit/pierderi nete	- 472	- 6 674	- 12 971

- (72) Veniturile din vânzări ale diviziei de activități maritime a *Elan* au crescut considerabil în 2007, de la 31,8 milioane EUR la 38,6 milioane EUR, însă s-a înregistrat o ușoară pierdere de - 0,3 milioane EUR. Cu toate acestea, situația s-a deteriorat în 2008, când vânzările au scăzut cu o treime, de la 38,6 milioane EUR la 25,9 milioane EUR, iar *Elan Marine* a înregistrat o pierdere netă de - 10,2 milioane EUR.

Tabelul 4

Elan Marine

Cifrele exprimate în mii EUR	2006	2007	2008
Venit net din vânzări	31 836	38 627	25 876
Profit/pierderi nete	1 176	- 305	- 10 214

- (73) Având în vedere cifrele prezentate în tabelele 2-4, este clar că *Elan* nu se afla în dificultate la începutul anului 2007, atunci când s-a acordat prima măsură (a se vedea considerentele (79)-(86)).
- (74) Cu toate acestea, după cum reiese din informațiile financiare prezentate mai sus, în cursul anului 2007 situația financiară a societății *Elan* a început să se deterioreze, devenind foarte gravă în 2008. Cifra de afaceri a societății se afla în scădere, iar pierderile acesteia erau în creștere, motiv pentru care, la începutul anului 2008, societatea se afla în situație de insolvență (a se vedea considerentele (29)-(34) și considerentul (63)). Se poate concluziona că trebuie să se considere că, la momentul acordării celei de a doua măsuri, *Elan* era o întreprindere aflată în dificultate în temeiul Liniilor directe S&R. De fapt, acordul semnat de acționarii *Elan* privind efectuarea injecției de capital a fost motivat de faptul că, în lipsa unei injecții de capital, *Elan* ar fi intrat în faliment (a se vedea considerentele (31)-(33)).

5.2. EXISTENȚA AJUTORULUI DE STAT

- (75) Articolul 107 alineatul (1) din TFUE stipulează că ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre, sunt incompatibile cu piața internă.
- (76) Condițiile prevăzute la articolul 107 alineatul (1) din TFUE sunt cumulative; prin urmare, pentru ca o măsură să fie considerată ajutor de stat, trebuie să fie îndeplinite simultan toate condițiile.

5.2.1. Injecția de capital din 2007 (prima măsură)

- (77) Slovenia susține în principal că prima măsură a fost acordată în conformitate cu principiul investitorului în economia de piață și că, prin urmare, nu există niciun avantaj pentru beneficiar. În plus, Slovenia susține că, în orice caz, injecția de capital nu a fost imputabilă statului (a se vedea considerentele (53)-(63)).

Data acordării măsurii

- (78) În primul rând, trebuie să se determine exact când anume s-a acordat prima măsură societății *Elan*. În principiu, în orice caz, se consideră că o măsură de stat a fost acordată imediat ce statul membru în cauză s-a angajat să o

acorde, adică imediat ce statul membru este obligat din punct de vedere juridic să furnizeze măsura. Potrivit celor menționate mai sus (a se vedea considerentul (24)), acționarii societății *Elan* și *Elan* au semnat o scrisoare de intenție la 29 ianuarie 2007, însă majorarea de capital a fost confirmată în mod oficial în cadrul adunării acționarilor *Elan* abia în octombrie 2007. Prin urmare, trebuie să se stabilească dacă se poate considera că scrisoarea de intenție avea deja caracter obligatoriu pentru acționari, astfel încât să se poată concluziona că prima măsură s-a acordat la data semnării scrisorii de intenție.

- (79) În acest context, Comisia constată că, în conformitate cu o expertiză juridică furnizată de Slovenia⁽¹²⁾, dreptul sloven nu reglementează în mod specific natura unei scrisori de intenție. O astfel de scrisoare de intenție ar putea fi o simplă înregistrare fără caracter obligatoriu a negocierilor în curs, un acord precontractual sau un acord. Natura juridică a unei scrisori de intenție trebuie stabilită de la caz la caz, ținând seama de conținutul scrisorii de intenție, de circumstanțele în care s-a semnat aceasta și de normele generale de interpretare în conformitate cu dreptul sloven.
- (80) În conformitate cu articolul 15 din Codul sloven al obligațiilor⁽¹³⁾, un acord este obligatoriu în cazul în care părțile convin cu privire la principalele elemente ale acordului. În special, părțile la acord trebuie să fie precizate, iar fiecare acord trebuie să aibă o „cauză”.
- (81) În acest context, Comisia constată că, potrivit conținutului scrisorii de intenție, părțile la acord au fost clar precizate; suma totală a majorării de capital a fost deja prevăzută în scrisoarea de intenție (10,225 milioane EUR); au fost stabilite valoarea nominală maximă a noului capital al societății și prețul minim al acțiunilor din noul capital; fiecare acționar semnatar a convenit să participe la injecția de capital proporțional cu cota deținută în cadrul *Elan* la momentul respectiv; s-a specificat scopul injecției de capital (în special, investiții în *Elan Winter sport* și *Elan Marine*) și a fost prevăzută un mecanism de monitorizare a utilizării capitalului. În plus, trebuie să se țină seama de faptul că scrisoarea de intenție nu a fost încheiată numai între acționarii societății *Elan*, ci între acționari și *Elan*. Acționarilor le revenea obligația de a injecta capital în *Elan*, iar aceasta din urmă trebuia să înregistreze acțiunile noi și să utilizeze injecția de capital astfel cum se specifica în scrisoarea de intenție. Prin prisma celor de mai sus, Comisia consideră că părțile au fost de acord cu toate elementele principale necesare pentru încheierea unui acord cu caracter obligatoriu.
- (82) De asemenea, conținutul scrisorii de intenție indică faptul că părțile au încheiat un acord cu caracter obligatoriu: acționarii și *Elan* „și-au confirmat intenția de a majora capitalul”; acționarii „vor sprijini injecția de capital”; noile acțiuni „se vor plăti în numerar”.
- (83) În plus, imediat după semnarea scrisorii de intenție, *Elan* a încheiat un contract pentru livrarea unei noi linii de producție, ceea ce ar putea indica, de asemenea, faptul că *Elan* se aștepta ca acționarii să injecteze capital în societate.
- (84) În cele din urmă, expertiza juridică prezentată de Slovenia ajunge la concluzia că scrisoarea de intenție a avut efecte obligatorii după ce a fost semnată și că, prin urmare, acționarii au fost obligați să adopte decizia de a injecta capital și să depună capitalul în urma adoptării acestei decizii. Potrivit acestei expertize, instanțele din Slovenia nu au decis încă dacă obligația de a vota pentru majorarea de capital este executorie; cu toate acestea, o parte care încalcă un astfel de acord ar fi în mod normal răspunzătoare pentru daunele provocate.
- (85) Prin prisma argumentelor prezentate mai sus, Comisia concluzionează că data semnării scrisorii de intenție, și anume 29 ianuarie 2007, poate fi considerată data acordării primei măsuri.

Avantaj selectiv pentru beneficiar

- (86) Pentru a fi considerată ajutor de stat, o măsură trebuie să aibă caracter specific sau selectiv, în sensul favorizării numai a anumitor întreprinderi sau a producției de anumite bunuri.

⁽¹²⁾ Realizată la 16 aprilie 2012 de societatea de avocatură Jadek&Pensa, www.jadek-pensa.si/en.

⁽¹³⁾ „Obligacijski zakonik”, Monitorul Oficial al Sloveniei nr. 83/2001, cu modificările ulterioare.

Beneficiarul ajutorului

- (87) Articolul 107 alineatul (1) din TFUE se referă la conceptul de întreprindere în definirea beneficiarului ajutorului. După cum au confirmat instanțele Uniunii, nu este neapărat necesar ca o întreprindere în sensul acestei dispoziții să fie o singură entitate juridică, ci aceasta ar putea consta într-un grup de societăți ⁽¹⁴⁾. Criteriul de bază pentru a determina dacă există o întreprindere în sensul acestei dispoziții este de a identifica dacă este implicată o „unitate economică”. O unitate economică poate fi alcătuită din mai multe persoane juridice. În cazul de față, *Elan* era persoana juridică în care s-a injectat capitalul. La momentul acordării măsurii, *Elan* avea patru filiale, și anume, *Elan Winter sport*, *Elan Marine*, *Elan Inventa d.o.o.* și *Marine Nova d.o.o.* (a se vedea considerentul (6)). În urma infuziei de capital, *Elan* a acordat împrumuturi de la acționari societăților *Elan Winter sport* și *Elan Marine*. Aceste împrumuturi de la acționari au fost ulterior transformate în capitaluri proprii ale filialelor. Trebuie, prin urmare, să se analizeze dacă de pe urma injectiei de capital a beneficiat grupul ca atare sau doar *Elan Winter sport* și *Elan Marine*.
- (88) În primul rând, în ceea ce privește relațiile de proprietate, se observă că *Elan* deținea toate acțiunile la cele două filiale, adică la *Elan Winter sport* și la *Elan Marine*. Prin urmare, *Elan* controlează toate activitățile economice ale acestor filiale.
- (89) În al doilea rând, în momentul acordării măsurii, *Elan Winter sport* și *Elan Marine* desfășurau principalele activități ale *Elan*, și anume producția de schiuri și snowboarduri și producția de iahturi. Celelalte filiale fie nu erau active pe piață (*Marine Nova d.o.o.*), fie sprijineau principalele activități ale *Elan* (*Elan Inventa d.o.o.*). De fapt, când *Elan* a fost restructurată, *Elan Winter sport* și *Elan Marine* au fuzionat în societatea-mamă *Elan*, această fuziune constituind un alt element care indică faptul că grupul poate fi considerat beneficiar.
- (90) Pe baza argumentelor prezentate mai sus, se concluzionează că întregul grup *Elan* trebuie considerat beneficiarul majorării de capital. În continuare trebuie să se evalueze dacă măsura conferă un avantaj beneficiarului.

Avantaj

- (91) În cazul în care o măsură îndeplinește cerințele principiului investitorului privat în economia de piață, se poate exclude existența unui avantaj. Conform jurisprudenței, un investitor în economia de piață ar încerca să maximizeze randamentul activelor sale în funcție de circumstanțe și de interesele sale, chiar și în cazul unei investiții într-o societate la care acesta deține deja acțiuni ⁽¹⁵⁾. În cazul de față, trebuie să se evalueze dacă acționarii beneficiarului au acționat în conformitate cu acest principiu, bazându-și decizia privind investiția *ex ante* pe informații care au permis să se concluzioneze că tranzacția constituia o măsură rațională din punct de vedere economic.
- (92) În acest context, Comisia ia notă de circumstanțele care au condus la injectia de capital și de informațiile pe care s-a bazat decizia acționarilor. Potrivit celor menționate mai sus, la momentul acordării măsurii *Elan* nu era o întreprindere în dificultate în sensul Liniilor directe privind salvarea și restructurarea (a se vedea considerentele (68)-(73)). Decizia de a injecta capital nou în *Elan* a fost luată pe baza unei evaluări a societății de către un consultant independent [...] și a altor documente de diverse tipuri elaborate de *Elan* și de KAD, acționarul majoritar al *Elan*. Analiza detaliată a efectelor unei majorări de capital, realizate de *Elan*, a indicat că investițiile ar conduce la un profit net cumulat pentru divizia de sporturi de iarnă de 15,4 milioane EUR în perioada 2006-2010, comparativ cu pierderile nete cumulate în lipsa majorării de capital, de 4,8 milioane EUR. De asemenea, profitul net cumulat al diviziei de activități maritime pentru perioada 2006-2010 ar fi fost mai mare dacă ar fi avut loc majorarea de capital (a se vedea considerentele (23) și (24)).
- (93) Având în vedere cele de mai sus, se consideră că acționarii societății *Elan* au acționat în conformitate cu principiul investitorului privat în economia de piață în momentul în care au injectat fonduri în societate și că, prin urmare, prima măsură nu conferă un avantaj beneficiarului. Deși posibilitatea ca măsura să fi implicat un ajutor de stat se poate deja exclude pe această bază, nu s-a analizat dacă prima măsură este imputabilă statului. Comisia concluzionează că prima măsură nu implică un ajutor de stat.

⁽¹⁴⁾ A se vedea Hotărârea Curții de Justiție din 14 noiembrie 1984, C-323/82, Intermills/Comisia, Rec., p. 3809, punctul 11 și următoarele.

⁽¹⁵⁾ Cauza T-228/99, WestLB/Comisia, Rec., 2003, p. II-435.

5.2.2. Injecția de capital din 2008 (a doua măsură)

- (94) Ca și în cazul primei măsuri, Slovenia susține în principal că a doua măsură a fost acordată în conformitate cu principiul investitorului în economia de piață și că, prin urmare, nu există niciun avantaj pentru beneficiar. În plus, Slovenia susține că, în orice caz, injecția de capital nu a fost imputabilă statului (a se vedea considerentele (53)-(63)). În cele din urmă, Slovenia consideră că măsura nu a avut niciun efect asupra comerțului și că nu a existat nicio denaturare a concurenței (a se vedea considerentul (64)).

Resurse de stat și imputabilitate

- (95) Pentru a fi considerată ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, o măsură trebuie să fie acordată direct sau indirect din resurse de stat și trebuie să fie imputabilă statului.
- (96) Conform jurisprudenței, resursele unei întreprinderi trebuie considerate resurse de stat în cazul în care statul este capabil, prin exercitarea influenței sale dominante asupra întreprinderii respective, să direcționeze utilizarea resurselor acestea ⁽¹⁶⁾.
- (97) Cu toate acestea, capacitatea statului de a controla entitățile implicate în acordarea măsurilor nu justifică automat prezumția conform căreia acțiunile entităților sunt imputabile statului. Tribunalul a explicat în detaliu conceptul de imputabilitate în cauza *Stardust Marine* ⁽¹⁷⁾. Acesta a prezentat următorii indicatori pentru stabilirea imputabilității: integrarea întreprinderii publice în structurile administrației publice; natura activităților acestea și exercitarea acestora pe piață, în condiții normale de concurență cu operatori privați; statutul juridic al întreprinderii (dacă face obiectul dreptului public sau al dreptului societăților comerciale); intensitatea supravegherii exercitate de autoritățile publice asupra conducerii întreprinderii; orice alt indicator care arată, într-un anumit caz, o implicare a autorităților publice în procesul de adoptare a unei măsuri sau improbabilitatea implicării acestora, ținându-se cont și de amploarea măsurii, de conținutul acesteia sau de condițiile pe care le cuprinde.
- (98) Potrivit celor menționate în considerentul (54), Slovenia se referă la hotărârea pronunțată în cauza *Stardust Marine* și susține că dreptul său de proprietate asupra KAD și DSU nu implică automat și posibilitatea de imputa statului acțiunile acestora. În ceea ce privește *Triglav Naložbe* și *Zavarovalnica Triglav*, Slovenia consideră că societățile respective nu sunt controlate de către stat și că, în orice caz, acțiunile lor nu sunt imputabile statului. În contextul imputabilității, Slovenia subliniază în special faptul că toți acționarii *Elan* sunt înființați în temeiul dreptului privat, ceea ce conferă acestor societăți un grad satisfăcător de independență față de stat.
- (99) Ca o observație preliminară, Comisia subliniază că numai faptul că o societate cu capital de stat este înființată în temeiul dreptului privat nu este suficient pentru a exclude imputabilitatea acțiunilor sale față de stat. Nu ar trebui să se facă o distincție între cazurile în care ajutorul este acordat direct de către stat și cele în care ajutorul este acordat de organisme publice sau entități private înființate sau desemnate de către stat pentru administrarea ajutorului respectiv. În plus, potrivit celor menționate mai sus, Curtea a stabilit că există mai multe indicii de imputabilitate, iar faptul că o societate se supune dreptului privat sau dreptului public este numai unul dintre aceștia (a se vedea considerentul (97)). Prin urmare, trebuie să se examineze dacă există alte date care să indice că a doua măsură este imputabilă statului.
- (100) În această privință, Comisia ia act de faptul că există mai multe indicii că statul a fost implicat activ în decizia acționarilor de a injecta capital suplimentar beneficiarului. Deși Slovenia a respins rapoartele mass-media care atrăgeau atenția asupra rolului statului în salvarea societății *Elan*, caracterizându-le ca fiind „din auzite” sau „urmare a unei simplificări excesive”, astfel de rapoarte demonstrează percepția publică asupra abordării politicii industriale a guvernelor la momentul respectiv. Așa cum se explică mai jos, percepția potrivit căreia guvernul sloven a exercitat o politică industrială activă la vremea respectivă este, într-adevăr, susținută de analiza OCDE referitoare la guvernarea corporativă în Slovenia, care subliniază, de asemenea, ideea că guvernul a adoptat un

⁽¹⁶⁾ Cauza C-482/99, Republica Franceză/Comisia („Stardust Marine”), Rec., 2002, p. I-4397.

⁽¹⁷⁾ Cauza C-482/99, Republica Franceză/Comisia („Stardust Marine”), Rec., 2002, p. I-4397, punctele 50-59.

plan de acțiune pentru reforma guvernantei corporative în Slovenia abia după aproape un an de la punerea în aplicare a celei de a doua măsuri, și anume la jumătatea anului 2009 ⁽¹⁸⁾. Astfel, în iunie 2008, atunci când situația precară a societății *Elan* a devenit vizibilă din exterior, mass-media au prezentat informații cu privire la potențialul ajutor de stat în favoarea *Elan*. La 6 iunie 2008, o revistă germană cu tematică sportivă scria că, potrivit zvonurilor, guvernul intenționa să injecteze 5,7 milioane EUR în societatea *Elan*, pentru a compensa sezonul de iarnă anterior, cu rezultate proaste ⁽¹⁹⁾. De asemenea, în mass-media din Slovenia s-a discutat situația societății *Elan*, subliniindu-se importanța ajutorului de stat pentru salvarea locurilor de muncă. De exemplu, cel mai mare post comercial (independent) de televiziune, PopTV, raporta pe site-ul său internet, la 26 iunie 2008, că la nivelul conducerii și al consiliului de supraveghere al societății *Elan* se aștepta o soluție din partea statului pentru depășirea dificultăților financiare ale societății, subliniind că, în absența unei injecții de capital din partea statului, mai mult de 700 de locuri de muncă ar fi fost în pericol. ⁽²⁰⁾

- (101) Potrivit celor discutate în detaliu mai jos, implicarea autorităților publice sau probabilitatea scăzută ca ele să nu fie implicate apare cel mai evident în cazul celui mai mare acționar al *Elan*, și anume KAD (care controla 57,61 % din acțiunile societății *Elan* la momentul injecției de capital) și al DSU (care deținea atunci 17,34 % din acțiunile societății *Elan*). Chiar și firma de consultanță independentă [...] a atras atenția asupra importanței considerentelor politice pentru procesul decizional al KAD și DSU, în raportul său de evaluare din 22 decembrie 2006 ⁽²¹⁾. În contextul unei analize privind o posibilă privatizare a societății *Elan* (în acel moment denumită *Skimar d.o.o.*), [...] a concluzionat că doi dintre proprietarii săi, KAD și DSU, erau controlați de stat în proporție de 100 % și că, prin urmare, exista probabilitatea ca decizia lor de a vinde să fi fost motivată atât din punct de vedere politic, cât și din punct de vedere economic.
- (102) Comisia verifică fiecare acționar, pentru a vedea dacă acesta era controlat de către stat și dacă fondurile utilizate pentru injecția de capital pot fi considerate resurse de stat. În plus, Comisia stabilește dacă decizia de a injecta capital în societatea *Elan* este imputabilă statului. În acest context, Comisia acordă o atenție deosebită componenței consiliului de supraveghere al fiecărui acționar și verifică dacă a fost nevoie de acordul consiliului de supraveghere pentru această injecție de capital în societatea *Elan*, în 2008. Comisia examinează apoi elemente suplimentare care indică o implicare din partea autorităților publice în adoptarea măsurii sau probabilitatea scăzută ca acestea să nu fie implicate.

K A D

- (103) Comisia ia act de faptul că Slovenia deținea 100 % din acțiunile KAD, acționarul majoritar al *Elan* la momentul acordării ajutorului. Guvernul sloven a desemnat toți membrii adunării generale a KAD, precum și ai consiliului de supraveghere (a se vedea considerentul (11)). În conformitate cu statutul KAD, aceasta trebuie să își dea acordul pentru încheierea unei tranzacții a cărei valoare depășește 1 % din capitalul social al KAD. Injecția de capital analizată a fost calificată drept o astfel de tranzacție și, de fapt, consiliul de supraveghere al KAD a discutat și a fost de acord cu injecția de capital în societatea *Elan* în cadrul celei de a 134-a reuniuni din 10 iulie 2008 și în cadrul celei de a 135-a reuniuni din august 2008 ⁽²²⁾.
- (104) Deoarece Slovenia deține KAD, se poate presupune că este în situația de a controla societatea și că, în principiu, resursele KAD pot fi considerate resurse de stat. Contrar opiniei Sloveniei, faptul că fondurile utilizate pentru injecția de capital provin din dividende, dobânzi și alte venituri ale KAD nu schimbă în vreun fel această concluzie. Utilizarea de dividende, dobânzi sau alte venituri, care ar fi putut, în schimb, să fie plătite statului ca acționar majoritar al societății, reprezintă o diminuare a resurselor de stat și, prin urmare, poate fi considerată ca utilizare a unor resurse ale statului ⁽²³⁾.
- (105) În ceea ce privește imputabilitatea celei de a doua măsuri, Comisia consideră că societatea KAD nu ar fi injectat capital în absența influenței autorităților publice asupra procesului său decizional. Influența puternică a statului

⁽¹⁸⁾ Analiza OCDE: Guvernanța corporativă în Slovenia, p. 9, 28 martie 2011, la adresa: http://www.oecd.org/document/58/0,3746,en_2649_34813_47492282_1_1_1_1,00.html

⁽¹⁹⁾ „Gerüchten zufolge will die Regierung für Verluste nach dem schlechten Winter Elan eine Finanzspritze von EUR 5,7 Mio Euro zukommen lassen.” Sport Artikel Zeitung „SAZsport”, din 9 iunie 2008: „Zweiter Abgang an der Spitze”.

⁽²⁰⁾ https://24ur.com/novice/gospodarstvo/kriticne-razmere-v-elanu-comment_p1_a19.html?page=1&p_all_items=19

⁽²¹⁾ [...], O evaluare a grupului *Skimar*, 22 decembrie 2006, p. 28.

⁽²²⁾ A se vedea procesul-verbal al reuniunii: „[...] este de acord ca în cadrul consiliului de administrație să se ia toate măsurile necesare pentru a proteja și a exploata la maximum valoarea investiției efectuate de KAD în societatea *Skimar, d.o.o.*, inclusiv recapitalizarea societății, proporțional cu participarea *Kapitalska družba, d.d.* și *Prvi pokojninski sklad RS* (Fondul Prima Pensie), în procent total de 57,606 % dintr-o sumă maximă de 5 761 000,00 EUR.”

⁽²³⁾ În cauza C-6/97, Italia/Comisia, Rec., 1999, p. I-2981, punctul 22, avocatul general a susținut că „criteriul decisiv nu este forma în care are loc intervenția, nici, bineînțeles, natura sa legală sau obiectivul urmărit, ci rezultatul la care conduce. Orice intervenție din care decurge un avantaj economic, însoțit de o diminuare corelativă a resurselor statului [...] este considerată, în principiu, ajutor de stat în sensul articolului 107 din tratat”.

nu poate avea drept cauză numai faptul că Slovenia era unicul acționar al KAD în acel moment, că toți membrii consiliului de supraveghere al KAD erau numiți de către Slovenia, iar consiliul de supraveghere a trebuit, de fapt, să fie de acord cu tranzacția. Un indiciu suplimentar al implicării profunde a statului în procesul decizional al KAD este faptul că reprezentanții guvernului sloven participă la toate reuniunile adunării generale și ale consiliului de supraveghere (a se vedea considerentul (45)).

- (106) Influența guvernului asupra procesului decizional al KAD (precum și al unui alt fond controlat de stat, fondul de restituire SOD), în vederea urmăririi obiectivelor de politică industrială este, de asemenea, evidențiată în cadrul analizei OCDE privind guvernanța corporativă în Slovenia: „Cele două fonduri au pus la dispoziția guvernului un mecanism solid, care să îi permită să influențeze consiliile și organele de conducere ale întreprinderilor privatizate și, în cele din urmă, să joace un rol activ în introducerea unor modificări în ceea ce privește proprietatea. În parte, acest lucru pare (cel puțin inițial) să fie motivat de dorința de a gestiona măsura în care întreprinderile străine au dobândit controlul asupra unor importante întreprinderi și sectoare de activitate naționale. Procentul de proprietate directă și indirectă a permis guvernelor anterioare să exercite un rol foarte semnificativ și, uneori, opac, în influențarea funcționării unor mari sectoare ale întreprinderilor comerciale din Slovenia și în cadrul pieței, pentru control corporativ”⁽²⁴⁾.
- (107) Documentul guvernului sloven intitulat „Modificări structurale în perioada 2010-2011”⁽²⁵⁾ subliniază, de asemenea, rolul pe care KAD și fondul de restituire SOD, controlat de stat, l-au jucat în deservirea obiectivelor politicii industriale ale Sloveniei, de exemplu în ceea ce privește asistența acordată societății *Elan*. La punctul 2.1.1 din documentul „Stabilirea unei agenții publice pentru guvernanța întreprinderilor de stat, precum și transformarea KAD și SOD” se precizează: „Restructurarea societăților KAD și SOD presupune scutirea acestora de toate investițiile strategice: [...] — investiții proaste care au devenit strategice, deoarece statul dorește să le acorde asistență pentru înlăturarea dificultăților cu care se confruntă (Mura, *Elan*).” Caracterizarea investițiilor KAD în societatea *Elan* ca fiind strategice „deoarece statul dorește să ofere asistență” societății *Elan* este în contrast evident cu declarația Sloveniei conform căreia KAD a acționat independent în procesul său decizional (a se vedea considerentul (56)). În continuare, documentul guvernului explică faptul că transferul investițiilor strategice proaste din sectorul parastatal direct către stat a fost mai ales o sarcină care ține de resursele umane și că societatea în curs de restructurare, PDP, înființată de KAD și SOD, a fost transferată direct în proprietatea statului, deoarece echipa nu mai putea face parte din KAD și SOD⁽²⁶⁾.
- (108) Comisia a invitat Slovenia să își prezinte observațiile cu privire la documentele citate mai sus. Slovenia a afirmat că nu a existat o hotărâre de guvern referitoare la recapitalizarea societății *Elan*. Slovenia a subliniat că analiza OCDE, care descrie modul în care societățile KAD și SOD au pus la dispoziția guvernului un mecanism solid de influențare a consiliilor și organelor de conducere ale întreprinderilor privatizate, nu menționa DSU, *Zavarovalnica Triglav* și *Triglav Naložbe* și că în documentul emis de guvernul sloven nu se menționa nicio influență directă sau indirectă din partea statului cu privire la activele deținute de *Zavarovalnica Triglav* sau *Triglav Naložbe*. În plus, Slovenia atrage atenția asupra unui pasaj din analiza OCDE, în care se menționează că „lipsa de coordonare centralizată a creat dificultăți pentru gestionarea eficientă a participațiilor guvernului în capitalurile proprii”. În continuare, se explică faptul că societatea KAD s-a aflat întotdeauna în responsabilitatea Ministerului de Finanțe, în timp ce Ministerul Economiei a fost responsabil pentru sectorul de producție, din care face parte *Elan*. În ceea ce privește documentul emis de guvernul sloven, referitor la investiții proaste care au devenit strategice, Slovenia subliniază că *Mura*, al doilea exemplu de astfel de investiții menționat în document în afară de *Elan*, a intrat în procedura de faliment în octombrie 2009.
- (109) Observațiile furnizate de Slovenia nu infirmă argumentele prezentate mai sus, care indică implicarea autorităților publice în adoptarea măsurii sau probabilitatea scăzută ca acestea să nu fie implicate. Declarația că guvernul nu a fost implicat în decizia privind recapitalizarea este o simplă afirmație. Faptul că analiza OCDE nu menționează în mod special DSU, *Zavarovalnica Triglav* și *Triglav Naložbe* și că aceasta vorbește de o lipsă de coordonare centralizată nu afectează imaginea generală pe care o transmite analiza OCDE, și anume că guvernul sloven a intervenit activ în economie și a urmărit obiective legate de politica industrială. În ceea ce privește societățile

⁽²⁴⁾ Analiza OCDE: Guvernanța corporativă în Slovenia, p. 9, 28 martie 2011, http://www.oecd.org/document/58/0,3746,en_2649_34813_47492282_1_1_1_1,00.html

⁽²⁵⁾ „Modificări structurale în perioada 2010-2011”, Guvernul Republicii Slovenia, octombrie 2009, p. 12, http://www.svez.gov.si/fileadmin/svez.gov.si/pageuploads/docs/strukturne_prilagoditve/Structural_adjustments_SLO_EN.pdf

⁽²⁶⁾ „Modificări structurale în perioada 2010-2011”, Guvernul Republicii Slovenia, octombrie 2009, p. 13, http://www.svez.gov.si/fileadmin/svez.gov.si/pageuploads/docs/strukturne_prilagoditve/Structural_adjustments_SLO_EN.pdf

Zavarovalnica Triglav și *Triglav Naložbe*, care nu sunt menționate în mod specific în analiza OCDE și în documentul guvernului sloven, mai jos se furnizează detalii referitoare la controlul exercitat de către stat. În același timp, trebuie să se țină seama de faptul că aceste societăți erau acționari minoritari, care dețineau doar 25 % din acțiunile *Elan*. În sfârșit, în ceea ce privește documentul guvernului, faptul că o altă întreprindere aflată în dificultate, considerată „investiție strategică”, a intrat în faliment este irelevant pentru evaluarea cazului de față.

- (110) Având în vedere cele de mai sus, se concluzionează că injecția de capital a *KAD* în societatea *Elan* din anul 2008 constă în resurse publice și este imputabilă Sloveniei.

K A D - P P S

- (111) Potrivit celor prezentate la considerentul (12), *KAD* administrează *PPS* și controlează participațiile sale. Prin urmare, participarea *KAD-PPS* la injecția de capital ar trebui să fie considerată din aceeași perspectivă ca și participarea *KAD*. De fapt, aprobarea consiliului de supraveghere al *KAD* față de injecția de capital, din cadrul celei de a 134-a reuniuni din 10 iulie 2008, a inclus și acordul privind injecția de capital în numele *PPS*.⁽²⁷⁾ Același lucru este valabil și pentru decizia luată la cea de a 135-a reuniune a consiliului de supraveghere al *KAD*, în august 2008.
- (112) Prin urmare, se concluzionează că injecția de capital a *KAD-PPS* în societatea *Elan* din 2008 constă din resurse de stat și este imputabilă Sloveniei.

D S U

- (113) Comisia ia act de faptul că, în momentul acordării măsurii, *DSU* se afla în totalitate în proprietatea directă a statului. Consiliul de supraveghere este format din trei membri, dintre care doi sunt numiți de acționar, și anume Slovenia (a se vedea considerentul (13)). La momentul injecției de capital, statul numise și al treilea membru. Conform statutului, consiliul de supraveghere adoptă decizii cu majoritate de voturi și supraveghează administrarea activității *DSU*. De fapt, consiliul de supraveghere al *DSU* a studiat și a aprobat injecția de capital în societatea *Elan* în cadrul unei sesiuni extraordinare la 11 iulie 2008 și și-a modificat parțial decizia în cadrul a două sesiuni extraordinare, la 26 august 2008 și 8 septembrie 2008⁽²⁸⁾.
- (114) Deoarece Slovenia deține *DSU*, se poate presupune că aceasta este în măsură să controleze societatea și că, în principiu, resursele *DSU* pot fi considerate resurse de stat. Contrar opiniei Sloveniei, faptul că fondurile utilizate pentru injecția de capital provin din dividende, dobânzi și alte venituri ale *DSU* nu modifică această concluzie, așa cum s-a explicat la considerentul (104).
- (115) În ceea ce privește imputabilitatea celei de a doua măsuri, trebuie să se țină seama de faptul că toți cei trei membri ai consiliului de supraveghere de la momentul acordării au fost numiți de către Slovenia, unicul acționar al *DSU*, și că, de fapt, consiliul de supraveghere a trebuit să fie de acord cu tranzacția. După cum se precizează mai sus, influența considerentelor politice asupra procesului decizional al *DSU* este recunoscută în raportul de evaluare [...] din 22 decembrie 2006⁽²⁹⁾. De asemenea, faptul că, împreună cu *KAD*, *DSU* și-a transferat în 2010 acțiunile *Elan* către societatea holding *PDP* trebuie privit prin prisma explicațiilor furnizate mai sus cu privire la modul în care guvernul sloven a decis să abordeze problema investițiilor parastatale care au devenit strategice, deoarece statul a dorit să le acorde asistență în vederea depășirii dificultăților cu care se confruntau. În legătură cu celelalte circumstanțe globale care pledează în favoarea implicării autorităților publice în adoptarea măsurii sau a probabilității scăzute ca acestea să nu fie implicate, Comisia consideră că *DSU* nu ar fi injectat capital în absența influenței autorităților publice asupra procesului său decizional.
- (116) Prin urmare, se concluzionează că injecția de capital a *DSU* în societatea *Elan*, efectuată în 2008, constă din resurse de stat și este imputabilă Sloveniei.

⁽²⁷⁾ A se vedea nota de subsol 22.

⁽²⁸⁾ A se vedea procesul-verbal din 8 septembrie 2008: [...].

⁽²⁹⁾ [...], evaluare a grupului *Skimar*, 22 decembrie 2006, p. 28.

Zavarovalnica Triglav

- (117) Societatea *Zavarovalnica Triglav* nu este deținută direct de către Slovenia. Cu toate acestea, Comisia constată că Slovenia deține indirect două treimi din *Zavarovalnica Triglav* (a se vedea considerentul (14)). Acționarii săi majoritari sunt ZIPZ, Institutul de Pensii și Asigurări de Invaliditate, și SOD, fondul sloven de asigurări. Ambele sunt 100 % în proprietatea statului. Niciunul dintre ceilalți acționari nu deține o cotă mai mare de 1,8 % în *Zavarovalnica Triglav*.
- (118) Cinci din cei opt membri ai consiliului de supraveghere al *Zavarovalnica Triglav*, inclusiv președintele și vicepreședintele, îi reprezintă pe acționari și sunt desemnați de aceștia. Conform celor descrise la considerentul (14), majoritatea acționarilor *Zavarovalnica Triglav* sunt societăți deținute de stat în proporție de 100 %. Prin urmare, în principiu, cei cinci membri ai consiliului de supraveghere sunt numiți de către stat și reprezintă interesele statului. Comisia constată că, în cadrul adunării generale a *Elan* din 28 august 2008, consiliul de administrație al *Zavarovalnica Triglav* a votat pentru majorarea de capital, dar a făcut acest lucru sub rezerva aprobării tranzacției de către consiliul de supraveghere. De fapt, consiliul de supraveghere a fost de acord cu injecția de capital la 4 septembrie 2008 ⁽³⁰⁾.
- (119) Deoarece Slovenia deține indirect două treimi din acțiunile *Zavarovalnica Triglav*, se poate presupune că aceasta este în măsură să controleze societatea și că, în principiu, resursele *Zavarovalnica Triglav* pot fi considerate resurse de stat.
- (120) Este necesar să se acorde atenție faptului că statul numește majoritatea membrilor consiliului de supraveghere al *Zavarovalnica Triglav*, inclusiv președintele și vicepreședintele, iar consiliul de supraveghere a trebuit să aprobe injecția de capital.
- (121) În legătură cu celelalte circumstanțe globale discutate mai sus, care demonstrează clar implicarea autorităților publice în adoptarea măsurii sau probabilitatea scăzută a neimplicării acestora, măsura este considerată ca fiind imputabilă Sloveniei.

Triglav Naložbe

- (122) *Triglav Naložbe* nu este deținută direct de către Slovenia. Cu toate acestea, Comisia constată că Slovenia deține indirect majoritatea acțiunilor *Triglav Naložbe*. În momentul acordării măsurii, *Zavarovalnica Triglav* deținea efectiv 80 % din acțiunile *Triglav Naložbe*. La rândul său, *Zavarovalnica Triglav* este deținută indirect în majoritate de Slovenia (a se vedea considerentul (14)). Prin urmare, indirect, Slovenia deține peste 51 % din acțiunile *Triglav Naložbe*. Niciunul dintre ceilalți acționari nu deține o cotă mai mare de 0,67 % în cadrul societății.
- (123) Cei trei membri ai consiliului de supraveghere reprezintă interesul acționarilor și sunt aleși de aceștia. Deoarece statul este, indirect, acționarul majoritar al *Triglav Naložbe*, trebuie să se ia în considerare faptul că statul poate decide cine este desemnat în consiliul de supraveghere pentru a reprezenta interesele Sloveniei. Consiliul de supraveghere al *Triglav Naložbe* a trebuit să fie de acord cu injecția de capital în societatea *Elan* și a făcut acest lucru în cadrul celei de a 7-a reuniuni extraordinare din 3 septembrie 2008 ⁽³¹⁾.
- (124) Deoarece Slovenia era, indirect, acționar majoritar al *Triglav Naložbe*, se poate presupune că aceasta era în măsură să controleze societatea și că, în principiu, resursele *Triglav Naložbe* pot fi considerate resurse de stat. Contrar opiniei Sloveniei, faptul că fondurile utilizate pentru injecția de capital provin dintr-un împrumut nu modifică această concluzie, așa cum s-a explicat la considerentul (104).

⁽³⁰⁾ A se vedea procesul-verbal al reuniunii din 4 septembrie 2008: „Consiliul de supraveghere este de acord cu participarea *Zavarovalnica Triglav, d.d.*, la majorarea de capital a *Skimar, d.o.o.*, în valoare de 1 200 000,0 EUR [...]”.

⁽³¹⁾ A se vedea procesul-verbal al acestei reuniuni: „Consiliul de supraveghere a studiat raportul privind investiția în *Skimar d.o.o.* și rezoluțiile de la ultima reuniune generală din 28 august 2008 și susține consiliul de administrație în participarea sa activă la procesul de recuperare desfășurat de societate, prin urmare și recapitalizarea necesară, cu o valoare totală de 10 milioane EUR, în cote proporționale [...]”.

- (125) Ținând seama de faptul că statul numește toți membrii consiliului de supraveghere al *Triglav Naložbe*, iar consiliul de supraveghere a trebuit să aprobe injecția de capital, la care se adaugă celelalte circumstanțe globale discutate mai sus, care demonstrează clar implicarea autorităților publice în adoptarea măsurii sau probabilitatea scăzută a neimplicării acestora, măsura este considerată ca fiind imputabilă Sloveniei.

C o n c l u z i e

- (126) Componența consiliilor de supraveghere ale acționarilor societății *Elan* și faptul că aceste consilii de supraveghere au trebuit să fie de acord cu această injecție de capital în 2008 sugerează deja faptul că măsura în cauză este imputabilă statului ⁽³²⁾.
- (127) În plus, după cum s-a arătat mai sus, Comisia are indicii solide privind implicarea profundă a statului în procesul decizional al *KAD* — de departe cel mai important acționar al *Elan*, care controla 57,61 % din capital la momentul injecției de capital — și al *DSU*. Aceste indicii provin din raportul OCDE, raportul [...], documentele publicate de către guvernul sloven și rapoartele de presă.
- (128) În plus, comportamentul paralel al celor cinci acționari ai *Elan*, toți fiind controlați de stat, oferă un indiciu cu privire la implicarea statului în hotărârea acționarilor, deoarece pare puțin probabil ca cinci operatori privați și independenți să fi fost de acord cu injecția de capital într-o întreprindere aflată în dificultate, în același timp și în aceleași condiții.
- (129) Având în vedere cele de mai sus, se concluzionează că a doua măsură constă în resurse publice și a fost imputabilă Sloveniei.

Avantaj selectiv pentru beneficiar

- (130) Pentru a fi considerată ajutor de stat, o măsură trebuie să fie specifică sau selectivă, în sensul că favorizează numai anumite întreprinderi sau numai producția anumitor bunuri.
- (131) Se consideră că întregul grup *Elan* trebuie să fie considerat ca beneficiar al majorării de capital din 2008, din aceleași motive ca și în cazul primei măsuri (a se vedea considerentele (80)-(83)). În etapa următoare trebuie să se evalueze dacă măsura conferă un avantaj beneficiarului.
- (132) În cazul în care o măsură îndeplinește cerințele principiului investitorului privat în economia de piață, se poate exclude existența unui avantaj. Conform celor descrise mai sus, un investitor de pe piață ar încerca să își maximizeze randamentul activelor (a se vedea considerentul (72)).
- (133) În acest context, Comisia constată în primul rând că, atunci când a fost acordată a doua măsură, *Elan* se confrunta cu dificultăți în sensul Liniilor directoare privind salvarea și restructurarea (a se vedea considerentul (74)). În plus, potrivit Sloveniei, *Elan* era amenințată de insolvență la începutul anului 2008 și avea o lipsă de lichidități în valoare de [12,6-15 milioane] EUR.
- (134) Slovenia afirmă că decizia acționarilor societății *Elan* de a injecta capital suplimentar a avut la bază mai multe documente întocmite de *Elan* și de consilieri externi, în care se arăta că decizia a fost justificată.
- (135) Deși este adevărat că *Elan* a elaborat un plan pe termen lung pentru grup, pentru perioada 2008-2012, trebuie să se țină seama de faptul că acest plan prevedea o majorare de capital în valoare de 25 de milioane EUR ca bază pentru obținerea unui nivel adecvat de rentabilitate în viitor și că acționarii societății *Elan* au considerat acest plan pe termen lung ca fiind inadecvat pentru efectuarea unei injecții de capital cu această valoare. Planul de reabilitare din august 2008 a constatat, în principal, din prognoze și nu a furnizat informații privind creșterea de capital

⁽³²⁾ Decizia 2008/948/CE a Comisiei din 23 iulie 2008 Germania: DHL și aeroportul Leipzig Halle, C 48/06 (ex N 227/06) (JO L 326, 23.12.2008, p. 1), considerentele (184)-(186), (226), (227); Decizia Comisiei din 17 iunie 2008 privind aeroportul Frankfurt-Hahn — Presupunul ajutor de stat acordat aeroportului și acordul cu Ryanair, C 29/2008 (JO C 12, 17.1.2009, p. 6), considerentele (212)-(218).

planificată. Atât planul pe termen lung pentru perioada 2008-2012, cât și planul de reabilitare au fost întocmite de *Elan*, fără implicarea unui consilier extern. Un alt document furnizat de Slovenia în legătură cu a doua majorare de capital a fost o estimare rapidă a valorii *Elan*, pregătită de KAD, din iulie 2008. Totuși, acest document nu susține argumentul Sloveniei potrivit căruia acționarii societății *Elan* au acționat ca investitori prudenți, deoarece, conform estimării respective, în cazul în care sunt luate în considerare eventualele elemente de pasiv, capitalul propriu al *Elan* a avut o valoare negativă de [29,5-34] de milioane EUR în luna iulie 2008. În plus, estimările rapide arată că prognozele din planul pe termen lung al *Elan* pentru perioada 2008-2012 pot fi exagerat de optimiste, având în vedere experiențele anterioare, iar în acest caz valoarea societății ar fi chiar mai scăzută.

- (136) Slovenia a prezentat, de asemenea, o evaluare a capitalului propriu al *Elan*, efectuată după metoda fluxului de numerar actualizat. Această evaluare a capitalului propriu, elaborată de [...] în iunie 2008, a considerat că valoarea de piață a societății *Elan* la 31 decembrie 2007 era încă pozitivă, ajungând la [35-40] de milioane EUR. Cu toate acestea, potrivit celor prezentate mai sus (a se vedea considerentele (70)-(74)), situația societății *Elan* s-a deteriorat drastic în cursul anului 2008. Având în vedere aceste evoluții, evaluarea capitalului propriu de mai sus trebuie să fie considerată depășită la 28 august 2008, atunci când acționarii societății *Elan* au decis cu privire la injecția de capital și nu poate fi invocată pentru a demonstra că acționarii societății *Elan* au acționat ca investitori de piață prudenți, în special atunci când se iau în considerare circumstanțele în care a avut loc a doua injecție de capital.
- (137) Potrivit celor prezentate la considerentul (32), acționarii condiționează orice majorare de capital de acordul prealabil al băncilor pentru reeșalonarea împrumuturilor existente contractate de *Elan*. Cu toate că la un astfel de acord nu se putea ajunge înainte de majorarea de capital, acționarii *Elan* au continuat injecția de capital, pentru că, în caz contrar, *Elan* ar fi trebuit să intre în faliment.
- (138) În cazul în care băncile ar fi fost de acord să reeșaloneze împrumuturile înainte de majorarea de capital, acesta ar fi putut fi un semn că băncile aveau încredere în capacitatea *Elan* de a reveni la o situație de viabilitate. Totuși, acest lucru nu s-a întâmplat; dimpotrivă, una dintre bănci chiar a solicitat un ordin judecătoresc pentru executarea datoriilor restante ale *Elan*. Poziția băncii poate fi considerată un indiciu că piața nu a crezut în restabilirea viabilității societății *Elan*.
- (139) În plus, trebuie să se țină seama și de faptul că, în 2007, acționarii injectaseră deja 10 225 milioane EUR în *Elan*, fără succes. Ar trebui clarificat faptul că, deși injecția de capital din 2007 s-a bazat pe un așa-numit plan strategic de dezvoltare prin care *Elan* a solicitat inițial investiții de 20,2 milioane EUR, injecția de capital din 2008, în valoare de 10 milioane EUR, nu poate fi considerată o a doua tranșă de investiții în conformitate cu planul strategic de dezvoltare inițial. Injecția de capital din 2008 a fost necesară pentru a se evita insolvența, prin acoperirea deficitului de lichiditate al *Elan* și a pierderilor suferite, capitalul nu a fost dedicat scopurilor prevăzute în planul strategic de dezvoltare (a se vedea considerentul (23)).
- (140) În cele din urmă, Comisia constată că în momentul acordării măsurii toți acționarii erau în proprietatea statului, respectiv că niciun acționar privat nu a participat la majorarea capitalului.
- (141) Având în vedere cele de mai sus, Comisia concluzionează că a doua măsură nu a fost acordată în conformitate cu principiul investitorului privat în economia de piață și a conferit un avantaj societății *Elan*.

Denaturarea concurenței și efectul asupra schimburilor comerciale

- (142) Comisia observă că beneficiarul este activ pe piețe deschise concurenței. Orice subvenție de stat acordată unei astfel de întreprinderi ar putea să îi confere un avantaj față de alți concurenți care nu beneficiază de asemenea subvenții. Contrar opiniei Sloveniei, în acest context nu este relevant dacă acești concurenți ai societății *Elan* au avut o cotă de piață mai mare decât *Elan* sau dacă au primit fonduri și de la acționarii lor.
- (143) Atunci când un ajutor acordat de un stat membru consolidează poziția unei întreprinderi în comparație cu alte întreprinderi concurente în comerțul din cadrul Uniunii, acestea din urmă trebuie să fie considerate ca fiind afectate de ajutorul respectiv. ⁽³³⁾ Într-adevăr, între statele membre există schimburi comerciale de echipamente de schi și ambarcațiuni destinate navigației pe mare, care sunt bunurile produse și comercializate de beneficiar.

⁽³³⁾ A se vedea în special: cauza C-730/79, Philip Morris/Comisia, Rec., 1980, p. 2671, punctul 11, cauza C-53/00, Ferring, Rec., 2001, p. I-9067, punctul 21 și cauza C-310/99, Italia/Comisia, Rec., 2002, p. I-2289, punctul 44.

- (144) Având în vedere cele menționate mai sus, Comisia concluzionează că a doua măsură ar putea denatura concurența și ar putea avea un efect asupra schimburilor comerciale.

5.2.3. Concluzia cu privire la existența ajutorului de stat

- (145) Având în vedere argumentele de mai sus, Comisia concluzionează că a doua măsură implică ajutor de stat în favoarea *Elan*, în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Slovenia nu a respectat clauza de *standstill* prevăzută la articolul 108 alineatul (3) din TFUE.

5.3. COMPATIBILITATEA AJUTORULUI

- (146) La articolul 107 alineatele (2) și (3) din TFUE se prevăd excepții de la regula generală potrivit căreia ajutorul de stat este incompatibil cu piața internă, conform dispozițiilor articolului 107 alineatul (1) din TFUE.
- (147) În acest context, trebuie remarcat faptul că sarcina de a dovedi compatibilitatea ajutorului cu piața internă, prin derogare de la dispozițiile articolului 107 alineatul (1) din TFUE, revine, în principal, statului membru în cauză, care trebuie să demonstreze îndeplinirea condițiilor acestei derogări. ⁽³⁴⁾
- (148) Comisia evaluează compatibilitatea celei de a doua măsuri în cadrul acestor excepții. Având în vedere că măsura în cauză a fost acordată unei întreprinderi aflate în dificultate (a se vedea punctul 5.1 de mai sus), Comisia evaluează în primul rând compatibilitatea măsurii în temeiul Liniilor directoare privind salvarea și restructurarea. În al doilea rând, se examinează dacă măsura ar putea fi considerată compatibilă în orice alt temei.

5.3.1. Liniile directoare privind salvarea și restructurarea

- (149) În conformitate cu punctul 33 din Liniile directoare privind salvarea și restructurarea, numai întreprinderile aflate în dificultate sunt eligibile pentru ajutorul de salvare și restructurare. *Elan* este eligibilă, deoarece se poate considera că în momentul celei de a doua injecții de capital era o întreprindere aflată în dificultate (a se vedea considerentul (74)).
- (150) În conformitate cu Liniile directoare privind salvarea și restructurarea, **ajutorul pentru salvare** trebuie să îndeplinească anumite cerințe, care nu sunt asigurate în totalitate de măsura în cauză:
- (a) în primul rând, măsura nu a fost acordată sub forma unui împrumut sau unei garanții, ci ca injecție de capital [punctul 25 litera (a) din Liniile directoare privind salvarea și restructurarea];
 - (b) în al doilea rând, măsura nu a fost finalizată într-o perioadă de maxim șase luni de la plata primei tranșe [punctul 25 litera (a) din Liniile directoare privind salvarea și restructurarea];
 - (c) în al treilea rând, Slovenia nu a comunicat, în termen de șase luni de la prima punere în aplicare a măsurii, un plan de restructurare sau un plan de lichidare sau dovada că garanția a fost încheiată [punctul 25 litera (c) din Liniile directoare privind salvarea și restructurarea].
- (151) Prin urmare, injecțiile de capital în cauză nu pot fi considerate ajutor de salvare.
- (152) Măsura nu îndeplinește nici toate cerințele privind **ajutorul pentru restructurare**, prevăzute în Liniile directoare privind salvarea și restructurarea, deoarece nu s-au prevăzut măsuri compensatorii care ar fi putut compensa efectele negative ale ajutorului asupra condițiilor în care se desfășoară schimburile comerciale.
- (153) În conformitate cu punctele 38-42 din Liniile directoare privind salvarea și restructurarea, restructurarea trebuie să fie însoțită de măsuri compensatorii proporționale cu efectele de denaturare a concurenței ale ajutorului și, în

⁽³⁴⁾ De exemplu, cauza T-68/03, *Olympiaki Aeroporia Ypiresies AE/Comisia, Rec.*, 2007, p. II-2911, punctele 34-37.

special, cu dimensiunea și importanța relativă pe piață a întreprinderii beneficiare. Punctul 40 din Liniile direcționale stipulează că măsurile compensatorii ar trebui să aibă loc în special pe piața sau pe piețele pe care întreprinderea va deține o poziție semnificativă după restructurare. Slovenia afirmă că anumite dezinvestiții efectuate de *Elan* în 2009 și 2010 au avut un efect de compensare.

- (154) În ceea ce privește divizia de echipamente pentru sporturi de iarnă a *Elan*, Slovenia descrie societatea *Elan* ca „una dintre ultimele mărci de produse durabile de sine stătătoare destinate sporturilor de iarnă” și se referă la aceasta ca fiind „doar un concurent slab pentru actorii mult mai importanți de pe piață.”⁽³⁵⁾ Această ultimă caracterizare nu este, totuși, conformă cu descrierea făcută societății de către acționarul majoritar actual al *Elan*. PDP subliniază că, în 2010, *Elan* a vândut 448 000 de perechi de schiuri și 217 000 de snowboarduri, că *Elan* a reprezentat 13 % din producția mondială de echipamente de schi și că aceasta a fost cea de a 7-a marcă de schi pe plan mondial, propria marcă reprezentând o cotă de piață de aproximativ 8 % din piața mondială.
- (155) Slovenia nu propune nicio definiție concretă a produsului sau a pieței (piețelor) geografică (geografice) în care activează divizia de articole de sport a *Elan*. Așa cum se detaliază mai jos, ținând cont de informațiile furnizate de Slovenia și de considerațiile cu privire la definirea pieței în urma practicilor anterioare de fuziune⁽³⁶⁾, trebuie să se concluzioneze că *Elan* a deținut, într-adevăr, cote de piață considerabile, cel puțin pe unele dintre piețele relevante în cauză.
- (156) Pentru a evalua importanța relativă a societății pe piețele pe care aceasta își desfășoară activitatea, Comisia a examinat datele disponibile, inclusiv documentele strategice elaborate chiar de *Elan*. Pe lângă accesorii, *Elan* produce în special schiuri alpine și snowboarduri. Pe de o parte, acestea sunt vândute distribuitorilor (denumiți în continuare „piața de vânzări cu amănuntul”) ca produse de marcă ale *Elan*; pe de altă parte, *Elan* acționează ca producător de echipamente de sport așa-zis originale și furnizează schiuri și snowboarduri altor producători (rivali) (denumiți în continuare „piața producătorilor de echipamente originale”). Ar trebui remarcat faptul că, în cauza COMP/M.3765 — AMER SALOMON, Comisia a considerat, în decembrie 2005, în sensul hotărârii respective, între altele, piețe de produse separate pentru diferite tipuri de bunuri durabile destinate sporturilor de iarnă, inclusiv piețe relevante distincte de produse pentru schiuri alpine, pentru snowboarduri și pentru piața producătorilor de echipamente originale pentru schiuri alpine. Piețele cu amănuntul pentru produse durabile destinate sporturilor de iarnă au fost considerate piețe naționale, în timp ce domeniul de aplicare al piețelor producătorilor de echipamente originale a fost considerat cel puțin la nivelul SEE⁽³⁷⁾. În *Planul de dezvoltare pentru producția de echipamente originale pentru perioada 2006-2010*, *Elan* indică o cotă de piață de 21 % din producția globală de schiuri originale pentru anul 2005 și explică „[...]”. *Planul de dezvoltare „Elan Sportartikel 2006-2010”* al firmei indică faptul că *Elan* a considerat că, la nivel mondial, era cel mai mare producător de snowboarduri, cu o producție de 268 000 de bucăți în 2005, reprezentând o cotă de piață de 16 %. Marea majoritate a acestei producții se referă la echipamente originale, în timp ce în 2005 s-au vândut 30 000 de snowboarduri sub marca *Elan*. În ceea ce privește marca de schiuri *Elan*, *Planul de dezvoltare a pieței și strategia de penetrare pe piață a mărcii Elan în perioada 2006-2010* indică o cotă de piață la nivel mondial de 7,5 %, ceea ce situează societatea *Elan* pe locul 7 în ceea ce privește cota de piață. Cu toate acestea, documentul subliniază că societatea a considerat că, pe termen mediu, ar fi putut ajunge pe unul din primele 5 locuri în topul mărcilor, explicând că [...].
- (157) Întrucât divizia de echipamente pentru sporturi de iarnă reprezintă, de departe, cea mai mare parte a veniturilor societății *Elan* și având în vedere poziția puternică a societății descrisă mai sus, cel puțin în anumite sectoare ale activităților legate de echipamente pentru sporturile de iarnă, măsurile compensatorii ar fi trebuit să aibă loc în acest domeniu. După examinarea elementelor indicate de Slovenia ca măsuri compensatorii, luate în cadrul diviziei de echipamente pentru sporturi de iarnă, singura dezinvestiție a fost vânzarea unei cote de [17,5-20 %] din capitalul deținut de *Elan* în cadrul asocierii în participațiune cu partenerul său de distribuție *Dal Bello Sports* (denumit în continuare „*Dal Bello*”) din SUA. Dezinvestiția societății *Elan* a fost efectul rezilierii contractului de asociere în participațiune pentru comercializare și distribuție, încheiat cu *Dal Bello* din America de Nord. *Elan* susține că încheierea cooperării a condus la o scădere a vânzărilor societății *Elan* în Canada și în SUA și vede în aceasta un „efect de compensare”.
- (158) În primul rând, ar trebui observat faptul că nici planul pe termen lung pentru perioada 2008-2012, nici planul de reabilitare nu menționează vânzarea acțiunilor *Dal Bello*, prin urmare vânzarea nu poate fi considerată drept „parte integrantă a restructurării”, astfel cum se prevede la punctul 40 din Liniile direcționale privind salvarea și restructurarea. Într-adevăr, din examinarea mai atentă a tranzacției se constată că încheierea cooperării în

⁽³⁵⁾ Scrisoarea Jadek & Pensa în numele societății *Elan*, din 2 decembrie 2012.

⁽³⁶⁾ A se vedea cauza COMP/M.3765 — AMER SALOMON, http://ec.europa.eu/competition/mergers/cases/decisions/m3765_20051012_20212_en.pdf

⁽³⁷⁾ A se vedea nota de subsol 36.

domeniul comercializării și distribuției s-a făcut la inițiativa societății *Dal Bello*. Slovenia admite că „problemele societății *Elan* în 2008 și încercarea *Dal Bello* de a găsi un partener mai de încredere pe termen lung au condus la discuții privind încetarea unei cooperări altfel de succes. Aceste discuții au condus, la 14 decembrie 2009, la rezilierea acordului de societate mixtă [...]”. Având în vedere cele de mai sus, dezinvestiția societății *Elan* nu poate fi calificată, din aceste motive, drept o măsură compensatorie.

- (159) În plus, în timp ce reducerea vânzărilor, care a condus la o scădere a cotei de piață a beneficiarului, poate, în alte împrejurări, să constituie o măsură compensatorie, Comisia constată că, în cazul de față, tranzacția a vizat piața vânzărilor cu amănuntul, care era anterior considerată piață națională de către Comisie ⁽³⁸⁾ și că vânzările de schiuri realizate de *Elan* au fost, în orice caz, reduse doar pe piața nord-americană, nu și pe piața (piețele) europeană (europene) și, prin urmare, nu pot compensa denaturarea concurenței creată în SEE. În plus, asociația în participațiune a fost activă în comercializarea și distribuția de schiuri, nu în producerea acestora. Activitatea de bază a *Elan* este, totuși, producția de schiuri și snowboarduri. Numai dezinvestițiile pe o piață principală a beneficiarului pot fi considerate măsuri compensatorii corespunzătoare.
- (160) Slovenia a afirmat, de asemenea, că reducerea numărului de angajați activi în producția de schiuri și scăderea investițiilor sale în domeniul comercializării ar putea fi considerate măsuri compensatorii.
- (161) Cu toate acestea, așa cum s-a subliniat și în planul pe termen lung și în planul de reabilitare ale societății *Elan*, aceste măsuri trebuie considerate doar simple măsuri de raționalizare, care vizează reducerea costurilor și creșterea eficienței, pentru a recâștiga viabilitatea financiară. Măsurile nu au fost luate în vederea reducerii prezenței pe piață a societății *Elan* sau pentru a compensa orice denaturări ale concurenței care rezultă din ajutorul primit de *Elan*.
- (162) În sectorul maritim, Slovenia afirmă că următoarele dezinvestiții au avut un efect de compensare: în 2009, *Elan* a vândut două societăți implicate în activități de navlosire pentru iahturi, *Elan Yachting d.o.o.* și *Elan Marine Charter d.o.o.* În 2010 a fost vândută *Elan Brod d.o.o.*, o societate cu sediul în Croația, care a fost în principal implicată în producția de ambarcațiuni cu motor. Slovenia afirmă că societățile nu au fost generatoare de pierderi din punct de vedere structural, că aceste activități de navlosire desfășurate de către *Elan Yachting d.o.o.* și de către *Elan Marine Charter d.o.o.* au sprijinit penetrarea iahturilor *Elan* pe piețele principale ale societății *Elan* și că retragerea de pe segmentul de piață al ambarcaunilor cu motor a redus substanțial prezența societății *Elan* pe piața ambarcaunilor de agrement și sportive.
- (163) Comisia reamintește faptul că, în conformitate cu punctul 40 din Liniile directe privind salvarea și restructurarea, măsurile compensatorii ar trebui să aibă loc în special pe piața sau pe piețele pe care întreprinderea va deține o poziție semnificativă după restructurare. Eliminările contabile și închiderea activităților generatoare de pierderi, oricum necesare pentru a restabili viabilitatea, nu sunt considerate reducere de capacitate atunci când se evaluează măsurile compensatorii.
- (164) Trebuie să se țină seama de faptul că activitățile maritime nu constituie activitatea principală a societății *Elan*. Societatea generează o cotă considerabil mai mare din cifra sa de afaceri în cadrul diviziei sale de echipamente pentru sporturi de iarnă. În conformitate cu previziunile financiare pentru 2011, se estima că veniturile totale din divizia de activități maritime urma să ajungă la numai [20-24] de milioane EUR, comparativ cu valoarea de [58-68] de milioane EUR pentru divizia de echipamente pentru sporturi de iarnă. În plus, divizia de echipamente pentru sporturi de iarnă a primit și cea mai mare parte (5,924 milioane EUR) din injecția de capital de 10 milioane de EUR în societatea *Elan*. Potrivit punctului 40 din Liniile directe privind salvarea și restructurarea, considerarea dezinvestițiilor în divizia de activități maritime ca măsuri compensatorii corespunzătoare pare îndoielnică, deoarece, după cum se detaliază mai jos, activitățile maritime nu reprezintă piața pe care întreprinderea deține poziția cea semnificativă după restructurare.
- (165) Cu toate acestea, pentru a aprecia pe deplin argumentele prezentate de Slovenia, Comisia a verificat în ce măsură Slovenia poate afirma că măsurile compensatorii corespunzătoare au fost luate în cadrul activităților maritime. Înainte de restructurare, capacitatea maximă de producție a societății *Elan* a ajuns la [280-330] de ambarcațiuni cu pânze și [45-55] de ambarcațiuni cu motor. Slovenia nu propune nicio definiție concretă a produsului maritim

⁽³⁸⁾ A se vedea nota de subsol 36.

sau a pieței (piețelor) geografice relevantă (relevante), în care s-ar putea măsura importanța sa relativă. În comunicările sale, Slovenia vorbește despre o reducere a prezenței societății *Elan* pe „piața ambarcațiunilor de agrement și sportive”, referindu-se, în același timp, la retragerea sa din „segmentul de piață al ambarcațiunilor cu motor”.

- (166) Cu toate acestea, analiza documentelor disponibile, inclusiv a documentelor strategice elaborate chiar de *Elan*, care se referă la poziția concurențială a diviziei de activități maritime a *Elan*, furnizează informații suplimentare referitoare la importanța relativă a întreprinderii pe piața activităților maritime. În *Planul de dezvoltare a diviziei de activități maritime a Elan pentru perioada 2006-2010* s-a afirmat că piața mondială a tuturor ambarcațiunilor noi a fost de aproximativ 25 de miliarde EUR, 80 % dintre acestea fiind ambarcațiuni cu motor, iar 20 % ambarcațiuni cu pânze, același raport fiind valabil și pentru Europa. *Elan* a descris piața ca fiind „extrem de fragmentată” și a stabilit, în programul său, cota de piață UE pentru ambarcațiuni cu pânze la aproximativ [0-5] %, iar pentru ambarcațiuni cu motor la <<1 %. Cu toate acestea, în planul de dezvoltare s-a subliniat existența unor segmente de piață diferite, caracterizate de condiții concurențiale diferite, inclusiv în ceea ce privește barierele de intrare pe piață. În *Planul pe termen lung al Elan pentru grupul Skimar pentru perioada 2008-2012*, din iunie 2008, s-a prevăzut o segmentare a pieței ambarcațiunilor în funcție de lungimea acestora și s-a afirmat că cea mai strânsă concurență s-a înregistrat în segmentul ambarcațiunilor de lungime mică (30 de picioare), în timp ce *Elan* a produs și a vândut produse de categorie medie, cu lungimi între 30 și 50 de picioare, și intenționa să dezvolte modele noi [...]. Cea mai clară declarație referitoare la cota de piață a societății *Elan* în segmentul în care ea însăși se consideră competitivă apare într-o prezentare a actualului acționar majoritar al *Elan*, respectiv *PDP*, care afirmă: „În 2010, într-un segment de piață al ambarcațiunilor cu pânze cu lungime între 32 și 60 de picioare (care reprezintă 20 % din piața nautică), *Elan* a vândut 122 de ambarcațiuni, ajungând la o cotă de piață de 5,2 %.” Pare plauzibil faptul că la segmentarea pieței se utilizează, ca punct de pornire, criteriul precum tipul de propulsie al ambarcațiunii (pânze, motor) și dimensiunea. În absența unui punct de vedere contrar, în sensul prezentei decizii Comisia poate accepta evaluarea realizată de *PDP*, în care se afirmă că *Elan* deținea o cotă de piață mai mare de 5 % pe piața segmentată a ambarcațiunilor cu pânze.
- (167) Pe baza afirmațiilor de mai sus, chiar dacă dezinvestițiile societății *Elan* în divizia de activități maritime ar putea fi luate în considerare la evaluarea de compatibilitate efectuată de Comisie, în cadrul sectorului de activități maritime orice măsuri compensatorii ar fi trebuit să aibă loc în sectorul producției de ambarcațiuni cu pânze, care reprezenta clar activitatea principală a diviziei maritime a *Elan* și în care, așa cum s-a discutat, întreprinderea avea o cotă deloc neglijabilă din „piața extrem de fragmentată”, potrivit *Elan*. Prin urmare, dezinvestiția activităților de navosire, care erau, cel mult, activități de susținere a vânzărilor de iahturi ale societății *Elan*, împreună cu dezinvestiția producției de ambarcațiuni cu motor, un sector din care *Elan* s-a retras, prin vânzarea *Elan Brod d.o.o.*, nu sunt conforme cu punctul 40 din Liniile directoare privind salvarea și restructurarea. În ceea ce privește ambarcațiunile cu motor, societatea *Elan* a început producția de astfel de ambarcațiuni doar în 2002, cu intenția de a folosi reputația câștigată în sectorul ambarcațiunilor cu pânze și pentru sectorul producției de ambarcațiuni cu motor. Cu toate acestea, vânzările cu înregistrat un vârf de 50 de ambarcațiuni cu motor în 2006 și 2007, iar apoi au scăzut la [25-29] de ambarcațiuni în 2008, ajungând la numai [7-9] ambarcațiuni în 2009.
- (168) De asemenea, documentele transmise de Slovenia au subliniat faptul că acționarii *Elan* și băncile au considerat că activitățile aferente dezinvestițiilor nu sunt activități de bază⁽³⁹⁾. Trebuie observat și faptul că vânzarea filialelor *Elan* nu a fost considerată o compensare a oricărei denaturări a concurenței. Toate cele trei filiale erau generatoare de pierderi în momentul vânzării, precum și în anul anterior vânzării. Slovenia a informat Comisia că rezultatul financiar total (combinat) net înregistrat de *Elan Yachting d.o.o.* și *Elan Marine Charter d.o.o.* a fost de – 157 000 EUR în 2007, – 100 000 EUR în 2008 și – 57 000 EUR în 2009. De asemenea, *Elan Brod d.o.o.* a înregistrat pierderi de-a lungul întregii perioade, și anume – 58 000 EUR în 2006, – 436 000 EUR în 2007, – 1 milion EUR în 2008 și – 1,5 milioane EUR în 2009. Având în vedere aceste cifre, afirmația Sloveniei că aceste societăți nu erau generatoare de pierderi, din punct de vedere structural, pare să fie doar o declarație ghidată de interese proprii. După cum s-a precizat mai sus, în conformitate cu Liniile directoare privind salvarea și restructurarea, eliminările contabile și închiderea activităților generatoare de pierderi, care oricum ar fi necesare pentru a restabili viabilitatea, nu sunt considerate ca reducere de capacitate atunci când se evaluează măsurile compensatorii. Cu toate acestea, pierderile semnificative înregistrate de cele trei filiale de activități maritime vândute, precum și tendința descendentă accentuată a *Elan Brod d.o.o.* au accentuat faptul că dezinvestițiile au fost în orice caz necesare pentru restabilirea viabilității și, din acest motiv, pot să nu fie considerate ca măsuri compensatorii.
- (169) Prin urmare, Comisia a concluzionat că dezinvestițiile societății *Elan* și reducerea numărului de angajați și a cheltuielilor sale comerciale nu pot fi calificate ca măsuri compensatorii. Întrucât nu s-au pus în aplicare măsuri compensatorii, chiar dacă se ia în considerare punctul 56 din Liniile directoare privind salvarea și restructurarea,

⁽³⁹⁾ A se vedea setul de documente trimis de Slovenia, din 10 octombrie 2011, care conține o scrisoare de la *KAD*, referitoare la vânzarea societăților din divizia de activități maritime „care nu sunt considerate activități de bază” sau scrisoarea de la firma de avocatură *Jadek & Pensa*, acționând în numele *Elan*, din 26 aprilie 2012, în care se explică faptul că băncile au solicitat vânzarea activelor din Croația care nu sunt aferente activităților de bază, în vederea introducerii lor în acordurile de refinanțare.

care stipulează că în zonele asistate condițiile de autorizare a ajutorului ar putea fi mai puțin stricte, din punct de vedere al punerii în aplicare a măsurilor compensatorii, Comisia trebuie să concluzioneze că nu sunt îndeplinite cerințele din Liniile directe privind salvarea și restructurarea, referitoare la necesitatea de a pune în aplicare măsuri compensatorii adecvate. Având în vedere că cerințele pentru ajutorul de restructurare compatibil prevăzute în liniile directe sunt cumulative, este suficient să se excludă aplicabilitatea liniilor directe în cazul în care este îndeplinită o singură cerință. Prin urmare, Comisia nu continuă evaluarea celorlalte cerințe. Având în vedere cele de mai sus, se concluzionează că a doua măsură nu poate fi considerată compatibilă în conformitate cu Liniile directe privind salvarea și restructurarea.

5.3.2. Compatibilitatea pe alte criterii

- (170) Derogările de la dispozițiile articolului 107 alineatul (2) din TFUE nu se aplică în cazul de față, întrucât această măsură nu are un caracter social, nu a fost acordată unor consumatori individuali, nu este destinată reparării pagubelor provocate de calamități naturale sau de alte evenimente extraordinare și nu a fost acordată economiei anumitor regiuni ale Republicii Federale Germania afectate de divizarea Germaniei.
- (171) Alte derogări sunt prevăzute la articolul 107 alineatul (3) din TFUE.
- (172) Articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE prevede că „ajutoarele destinate să favorizeze dezvoltarea economică a regiunilor în care nivelul de trai este anormal de scăzut sau în care există un grad de ocupare a forței de muncă extrem de scăzut” pot fi declarate compatibile cu piața internă. Societatea *Elan* este situată într-o regiune eligibilă pentru ajutor în temeiul articolului 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE ⁽⁴⁰⁾. Compatibilitatea ajutorului de stat pentru zonele asistate este reglementată de Orientările privind ajutoarele regionale ⁽⁴¹⁾. În temeiul Orientărilor privind ajutoarele regionale, ajutorul de stat poate fi acordat, în principiu, exclusiv întreprinderilor care nu se află în dificultate. Totuși, *Elan* era în dificultate în momentul în care s-a acordat măsura de ajutor (a se vedea considerentul (74)). Prin urmare, a doua măsură nu poate fi considerată ajutor regional compatibil.
- (173) Având în vedere cele de mai sus, Comisia concluzionează că ajutorul nu este eligibil pentru derogarea prevăzută la articolul 107 alineatul (3) litera (a) din TFUE.
- (174) Articolul 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE prevede că „ajutoarele destinate să promoveze realizarea unui proiect important de interes european comun sau să remedieze perturbări grave ale economiei unui stat membru” pot fi declarate compatibile cu piața internă.
- (175) Comisia constată că ajutorul în cauză nu era destinat promovării executării unui important proiect de interes comun pentru Europa și nici nu a găsit vreo dovadă că ajutorul ar fi fost destinat remedierii unei perturbări grave în economia slovenă.
- (176) Având în vedere cele de mai sus, Comisia concluzionează că ajutorul nu poate beneficia de derogarea prevăzută la articolul 107 alineatul (3) litera (b) din TFUE.
- (177) Articolul 107 alineatul (3) litera (d) din TFUE prevede că ajutoarele destinate promovării culturii și conservării patrimoniului pot fi considerate compatibile cu TFUE, în cazul în care nu afectează condițiile schimburilor comerciale și concurența în interiorul Uniunii într-o măsură contrară interesului comun. Evident, acest articol nu se aplică în situația de față.
- (178) Articolul 107 alineatul (3) litera (c) din TFUE prevede autorizarea ajutoarelor de stat pentru facilitarea anumitor activități economice sau a anumitor zone economice, în cazul în care aceste ajutoare nu afectează comerțul în așa măsură încât să contravină interesului comun. Comisia a elaborat o serie de orientări și comunicări prin care explică modul în care va aplica derogarea conținută în acest articol. Având în vedere că măsurile în cauză au fost

⁽⁴⁰⁾ Harta ajutoarelor regionale pentru Slovenia, aprobată de Comisie la 13 septembrie 2006 și publicată în JO C 256, 24.10.2006, p. 6.

⁽⁴¹⁾ JO C 54, 4.3.2006, p. 13.

acordate unei întreprinderi aflate în dificultate, Comisia a evaluat compatibilitatea măsurii numai în temeiul Liniilor directe privind salvarea și restructurarea. Nicio altă orientare sau comunicare nu se aplică la măsura în curs de evaluare.

(179) Prin urmare, ajutorul analizat constituie ajutor de stat incompatibil.

6. RECUPERARE

(180) În conformitate cu TFUE și cu jurisprudența constantă a Curții de Justiție, atunci când Comisia constată că ajutorul este incompatibil cu piața internă, aceasta are competența de a hotărî dacă statul în cauză are obligația să suprimă sau să modifice ajutorul ⁽⁴²⁾. De asemenea, Curtea a susținut în permanență faptul că obligația unui stat de a suprima ajutorul considerat incompatibil cu piața internă are drept scop restabilirea situației existente anterior ⁽⁴³⁾. În acest context, Curtea a stabilit că acest obiectiv este atins după ce beneficiarul a rambursat sumele acordate ca ajutor ilegal, renunțând astfel la avantajul pe care l-a avut față de concurenții săi de pe piață și după restabilirea situației existente înainte de plata ajutorului ⁽⁴⁴⁾.

(181) Respectând jurisprudența, articolul 14 din regulamentul de procedură prevede că „atunci când adoptă decizii negative în cazuri de ajutor ilegal, Comisia decide ca statul membru în cauză să ia toate măsurile necesare pentru recuperarea ajutorului de la beneficiar”.

(182) Astfel, având în vedere că măsura de față urmează să fie considerată ajutor ilegal și incompatibil, acest ajutor trebuie recuperat pentru a restabili situația existentă pe piață înainte de acordarea ajutorului. Prin urmare, recuperarea trebuie să acopere perioada din momentul apariției avantajului pentru beneficiar, adică atunci când ajutorul a fost pus la dispoziția beneficiarului, până la recuperarea efectivă și trebuie să fie purtătoare de dobândă aplicabilă recuperării, până la recuperarea efectivă.

(183) Injecția de capital din 2008 trebuie să fie recuperată în totalitate, întrucât deciziile tuturor celor cinci entități care fac parte din operațiune sunt imputabile statului. Valoarea totală a injecției de capital a fost de 10 milioane EUR, din care 5,924 milioane EUR s-au injectat în divizia de echipamente pentru sporturi de iarnă a *Elan* și 4,076 milioane EUR în divizia de activități maritime a *Elan*. Cu toate acestea, în iunie 2010, cele două divizii au fuzionat în cadrul societății-mamă *Elan*. Dobânda aplicabilă recuperării trebuie să fie calculată de la data la care capitalul a fost efectiv pus la dispoziția beneficiarului, respectiv 8 septembrie 2008.

7. CONCLUZIE

(184) Injecția de capital în favoarea *Elan*, decisă în ianuarie 2007 (prima măsură) nu implică ajutor de stat, întrucât hotărârea acționarilor a fost conformă cu principiul investitorului în economia de piață.

(185) Injecția de capital în favoarea *Elan*, decisă în august 2008 (a doua măsură), implică ajutor de stat. Ajutorul de stat nu este compatibil cu piața internă. El nu îndeplinește cerințele din Liniile directe privind salvarea și restructurarea. De asemenea, nu este îndeplinită niciuna din dispozițiile de la articolul 107 alineatele (2) și (3) din TFUE. Prin urmare, trebuie să se recupereze de la *Elan* injecția de capital în valoare de 10 milioane EUR, împreună cu dobânzile aplicabile recuperării,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Injecția de capital din ianuarie 2007 nu constituie ajutor în sensul articolului 107 alineatul (1) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene.

⁽⁴²⁾ A se vedea cauza C-70/72, Comisia/Germania, Rec., 1973, p. 813, punctul 13.

⁽⁴³⁾ A se vedea cauzele conexe C-278/92, C-279/92 și C-280/92, Spania/Comisia, Rec., 1994, p. I-4103, punctul 75.

⁽⁴⁴⁾ A se vedea cauza C-75/97, Belgia/Comisia, Rec., 1999, p. I-3671, punctele 64-65.

Articolul 2

Slovenia a pus în aplicare în mod ilegal măsura de ajutor de stat în favoarea *Elan*, sub forma unei majorări de capital în valoare de 10 milioane EUR în 2008, încălcând articolul 108 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, măsura fiind incompatibilă cu piața internă.

Articolul 3

- (1) Slovenia trebuie să recupereze de la beneficiarul *Elan* ajutorul menționat la articolul 2.
- (2) Suma care trebuie recuperată este purtătoare de dobândă începând cu data de la care a fost pusă la dispoziția beneficiarului (8 septembrie 2008) și până la recuperarea sa efectivă.
- (3) Dobânda se calculează ca dobândă compusă, în conformitate cu capitolul V din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei ⁽⁴⁵⁾.
- (4) De la data adoptării prezentei decizii, Slovenia anulează toate plățile neachitate, aferente ajutorului menționat la articolul 2.

Articolul 4

- (1) Recuperarea ajutorului menționat la articolul 2 este imediată și efectivă.
- (2) Slovenia se asigură că prezenta decizie este pusă în aplicare în termen de patru luni de la data notificării sale.

Articolul 5

- (1) În termen de două luni de la notificarea prezentei decizii, Slovenia transmite Comisiei următoarele informații:
 - (a) suma totală (suma principală plus dobânda aplicabilă recuperării) care urmează a fi recuperată de la beneficiar;
 - (b) o descriere detaliată a măsurilor deja adoptate și a celor planificate în vederea conformării cu prezenta decizie;
 - (c) documente care să demonstreze că beneficiarul a primit un ordin de rambursare a ajutorului.
- (2) Slovenia informează în permanență Comisia despre progresele înregistrate în ceea ce privește măsurile naționale adoptate pentru punerea în aplicare a prezentei decizii, până la recuperarea integrală a ajutorului menționat la articolul 2. Slovenia prezintă fără întârziere, la cererea Comisiei, informații referitoare la măsurile deja adoptate și la cele planificate pentru respectarea prezentei decizii. De asemenea, Slovenia furnizează informații detaliate cu privire la sumele aferente ajutorului și dobânzii, care au fost deja recuperate de la beneficiar.

Articolul 6

Prezenta decizie se adresează Republicii Slovenia.

Adoptată la Bruxelles, 19 septembrie 2012.

Pentru Comisie
Joaquín ALMUNIA
Vicepreședinte

⁽⁴⁵⁾ JO L 140, 30.4.2004, p. 1.

DECIZIA COMISIEI**din 20 martie 2013****privind ajutorul de stat nr. SA.23420 (11/C, ex NN40/10) acordat de Belgia în favoarea SA Ducroire**

[notificată cu numărul C(2013) 1497]

(Numai textele în limbile franceză și neerlandeză sunt autentice)

(Text cu relevanță pentru SEE)

(2014/274/UE)

COMISIA EUROPEANĂ,

având în vedere Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, în special articolul 108 alineatul (2) primul paragraf ⁽¹⁾,

având în vedere Acordul privind Spațiul Economic European, în special articolul 62 alineatul (1) litera (a),

după ce părțile interesate au fost invitate să își prezinte observațiile în conformitate cu articolele menționate anterior ⁽²⁾,

întrucât:

I. PROCEDURĂ

- (1) La 5 iunie 2007, [reclamantul] (*) a adresat Comisiei Europene o plângere referitoare la aportul de capital inițial în valoare de 150 de milioane EUR de care societatea pe acțiuni Ducroire (denumită în continuare „SA Ducroire”) ar fi beneficiat în momentul înființării sale, în septembrie 2004, din partea *Office National du Ducroire* (denumit în continuare „ONDD”).
- (2) Prin scrisoarea din 7 decembrie 2007, Comisia a adresat Belgiei întrebări detaliate. Răspunsurile la întrebări, însoțite de numeroase documente, precum și de un plan de afaceri, au fost trimise Comisiei la 12 februarie 2008.
- (3) La 9 septembrie 2008, a avut loc o reuniune la care au participat reclamantul și serviciile Comisiei.
- (4) La 4 decembrie 2008, Comisia a comunicat Belgiei o versiune neconfidențială a plângerii.
- (5) La 12 și 17 decembrie 2008, reclamantului i-au fost transmise o versiune neconfidențială a observațiilor Belgiei, precum și întrebări specifice. Reclamantul a răspuns prin scrisoarea din 6 noiembrie 2009.
- (6) La 21 aprilie 2010, Belgiei i-au fost adresate întrebări suplimentare, la care această țară a răspuns la 23 iulie 2010.
- (7) La 23 februarie 2011, Comisia a hotărât să inițieze procedura oficială de investigare prevăzută la articolul 108 alineatul (2) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene (denumit în continuare „TFUE”) ⁽³⁾ privind următoarele posibile măsuri de ajutor: (i) garanția statului belgian de care ONDD a beneficiat pentru riscurile sale asigurabile pe piața privată; (ii) unul sau mai multe transferuri interne de resurse în favoarea asigurării riscurilor asigurabile pe piața privată; și (iii) capitalul subscris de ONDD în favoarea activităților de asigurare a riscurilor asigurabile pe piața privată ale SA Ducroire. Comisia a invitat părțile interesate să își prezinte observațiile cu privire la măsurile în cauză.

⁽¹⁾ Începând cu 1 decembrie 2009, articolele 87 și 88 din Tratatul CE au devenit articolele 107 și, respectiv, 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene („TFUE”). În ambele cazuri, dispozițiile sunt identice, în esență. În sensul prezentei decizii, trimiterile la articolele 107 și 108 din TFUE trebuie înțelese ca trimiteri la articolele 87 și, respectiv, 88 din Tratatul CE, atunci când este cazul. TFUE a introdus, de asemenea, anumite modificări ale terminologiei, cum ar fi înlocuirea termenului „Comunitate” cu „Uniune”, a termenului „piață comună” cu „piață internă” și a termenului „Tribunal de Primă Instanță” cu „Tribunal”. Terminologia din TFUE va fi folosită pe tot cuprinsul prezentei decizii.

⁽²⁾ JO C 163, 1.6.2011, p. 1.

^(*) Informație confidențială.

⁽³⁾ JO C 163, 1.6.2011, p.1.

- (8) Între autoritățile belgiene, ONDD, SA Ducroire și serviciile Comisiei au avut loc două reuniuni, la 17 martie 2011 și, respectiv, 28 aprilie 2011.
- (9) La 4 mai 2011, autoritățile belgiene au solicitat prelungirea cu patru săptămâni a termenului de răspuns la decizia de inițiere a procedurii oficiale de investigare (denumită în continuare „decizia de inițiere”). La 5 mai 2011, Comisia a informat autoritățile belgiene că nu are obiecții cu privire la cererea de prelungire a termenului și a solicitat informații suplimentare în legătură cu reuniunea din 28 aprilie 2011.
- (10) La 1 iunie 2011, autoritățile belgiene au comunicat răspunsul lor la observațiile și întrebările formulate de Comisie în decizia de inițiere. Anexele la acest răspuns au fost trimise la 9 și 10 iunie 2011.
- (11) În urma răspunsului respectiv, la 27 iulie 2011, Comisia a solicitat informații suplimentare.
- (12) Pentru a-și pregăti răspunsul la întrebările Comisiei, autoritățile belgiene au organizat două reuniuni tehnice cu serviciile Comisiei și cu beneficiarul măsurilor de ajutor, la 26 septembrie și, respectiv, 18 octombrie 2011. La 14 noiembrie 2011, Belgia a transmis informații suplimentare cu privire la subiectele abordate în cadrul acestor reuniuni.
- (13) La 5 decembrie 2011, autoritățile belgiene au transmis răspunsul lor la întrebările Comisiei din 27 iulie 2011.
- (14) La 23 aprilie 2012, Comisia a solicitat o serie de precizări cu privire la diferitele informații primite, pe care autoritățile belgiene le-au furnizat la 16 mai 2012.
- (15) La 21 mai 2012, a avut loc o reuniune între autoritățile belgiene, ONDD, SA Ducroire și serviciile Comisiei, în urma căreia autoritățile belgiene au transmis explicații suplimentare prin scrisoarea din 31 mai 2012. Prin scrisoarea din 14 iunie 2012, autoritățile belgiene și-au reiterat poziția cu privire la măsura de alocare de capital pusă în discuție de Comisie.

II. DESCRIEREA DETALIATĂ A AJUTORULUI

II.1. BENEFICIARUL ȘI ACTIVITĂȚILE ACESTUIA

- (16) ONDD este o „instituție publică autonomă” care își desfășoară activitatea pe piața asigurării creditelor și care beneficiază de sprijinul statului belgian, precum și de garanție din partea acestuia.
- (17) Până la 31 august 2003, toate activitățile desfășurate de ONDD erau efectuate în nume propriu, beneficiind de garanția statului. Nu existau evidențe contabile separate pentru activitatea de asigurare a creditelor pe termen scurt și cea pe termen lung, nici în ceea ce privește riscurile asigurabile pe piața privată și cele neasigurabile pe piața privată. Comunicarea Comisiei adresată statelor membre, în temeiul articolului 93 alineatul (1) din tratat, privind aplicarea articolelor 92 și 93 din tratat în cazul asigurării creditelor la export pe termen scurt (denumită în continuare „Comunicarea privind asigurarea creditelor la export”) (⁴) definește ca riscuri asigurabile pe piața privată riscurile comerciale și politice cu o durată de sub doi ani, aferente unor debitori (⁵) stabiliți într-una din țările Uniunii Europene sau în anumite țări membre ale OCDE, și anume, Australia, Canada, Islanda, Japonia, Noua Zeelandă, Norvegia, Elveția și Statele Unite ale Americii (⁶).
- (18) La 1 septembrie 2003, ONDD a activat un cont, numit „comercial”, care, potrivit autorităților belgiene, nu beneficiază de garanția de stat și care, începând cu data respectivă, a fost afectat întregii activități care privește riscurile pe termen scurt. Un capital de [45-70] de milioane EUR a fost alocat la acel moment în contul comercial, ceea ce a permis obținerea autorizației din partea autorității naționale de reglementare în domeniul asigurărilor, *Office de Contrôle des Assurances* (denumită în continuare „OCA”). În cadrul contului comercial respectiv nu existau evidențe contabile separate pentru riscurile asigurabile pe piața privată și cele neasigurabile pe piața privată.

(⁴) JO C 281, 17.9.1997, p. 4. Începând de la 1 ianuarie 2013, Comisia aplică noua Comunicare adresată statelor membre privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene în cazul asigurării creditelor la export pe termen scurt, publicată la 19 decembrie 2012 (JO C 392, 19.12.2012, p. 1).

(⁵) Indiferent dacă debitorii sunt sau nu publici.

(⁶) A se vedea punctul 2.5 din Comunicarea privind asigurarea creditelor la export.

- (19) În mai 2004, ONDD a decis să separe activitățile sale existente de asigurare a creditelor pe termen scurt înființând SA Ducroire. Potrivit autorităților belgiene, decizia de a înființa SA Ducroire a fost luată cu scopul de a se conforma Comunicării privind asigurarea creditelor la export, care invită statele membre să își modifice regimurile de asigurare a creditelor la export astfel încât organismele de asigurare a creditelor la export să nu mai beneficieze de sprijin din partea statului în ceea ce privește riscurile definite ca riscuri „asigurabile pe piața privată”.
- (20) Decizia de a înființa SA Ducroire și de a-i alocă un capital de 150 de milioane EUR a fost luată de consiliul de administrație din data de 11 mai 2004, pe baza unui plan de afaceri elaborat de ONDD pentru perioada 2005-2007, în cadrul căruia erau prevăzute două scenarii: un scenariu (A) definit drept „realist”, bazat pe conjunctură și fondat pe o creștere a sumelor asigurate de 3 %; și un scenariu (B) definit drept „dinamic”, bazat pe o abordare proactivă în ceea ce privește cucerirea pieței, fondat pe o ipoteză de creștere dublă față de cea din scenariul realist, și anume de 6 % ⁽⁷⁾.
- (21) SA Ducroire a fost constituită la 23 septembrie 2004, dată la care ONDD a subscris 150 de milioane EUR la capitalul societății, dintre care 100 de milioane EUR au fost vărsate imediat, în timp ce restul de 50 de milioane EUR au fost vărsate în 2009.
- (22) La 1 ianuarie 2005, ONDD a transferat portofoliul său de riscuri pe termen scurt societății SA Ducroire, care a început să funcționeze la data respectivă. În ceea ce privește ONDD, acesta continuă să își gestioneze riscurile pe termen lung.
- (23) Prin urmare, SA Ducroire gestionează totalitatea riscurilor asigurabile pe piața privată în sensul Comunicării privind asigurarea creditelor la export (care, prin definiție, sunt pe termen scurt), precum și riscurile neasigurabile pe piața privată pe termen scurt, cum ar fi riscurile cu o durată de sub doi ani aferente unor debitori stabiliți în afara OCDE.
- (24) În 2007, SA Ducroire a achiziționat 33 % din capitalul Komerčni úvěrová pojišťovna EGAP (KUP) (ramura comercială a agenției naționale cehe de asigurare a creditelor la export) pentru o sumă de [12-14] milioane EUR. Achiziția a fost efectuată în comun cu SACE BT, care achiziționase, de asemenea, 33 % din capitalul KUP. În 2009, SA Ducroire a cumpărat întreaga participație a SACE BT în capitalul KUP pentru suma de [0-20] milioane EUR. Astfel, SA Ducroire a dobândit 66 % din capitalul KUP pentru o sumă totală de [10-35] milioane EUR. Din această sumă, 12 milioane EUR au fost consemnate, ulterior, ca pierderi din participații (ajustare negativă a valorii investiției).

II.2. PLÂNGEREA

- (25) La 5 iunie 2007, Comisia a primit o plângere. Potrivit reclamantului, ONDD a efectuat dotarea cu capital în condiții pe care un investitor privat nu le-ar fi putut accepta. Pe de o parte, rentabilitatea SA Ducroire, astfel cum era preconizată la momentul aportului de capital, ar fi inferioară celei pe care ar aștepta-o un investitor privat. Pe de altă parte, capitalul alocat societății SA Ducroire ar depăși capitalul necesar atât în ceea ce privește normele prudențiale privind fondurile proprii adecvate minime, cât și în raport cu media ratei de solvabilitate (prime nete/fonduri proprii) a celorlalți actori ai sectorului. Potrivit reclamantului, „supracapitalizarea” societăților SA Ducroire și SACE BT din 2004 a fost singurul motiv pentru care acestea au putut să depună, în cel de al doilea semestru al anului 2006, o ofertă comună „care sfidează orice concurență” pentru achiziționarea a 66 % din acțiunile KUP.

II.3. MOTIVE CARE AU JUSTIFICAT ÎNFIȘIEREA PROCEDURII

- (26) Ancheta inițiată la 23 februarie 2011 privește măsurile următoare:
- (a) garanția statului belgian de care ONDD ar fi beneficiat pentru riscurile sale asigurabile pe piața privată (denumită în continuare „măsura 1”);
- (b) eventualele transferuri interne (în cadrul ONDD) de resurse de la activitățile sale de asigurare a riscurilor neasigurabile pe piața privată către activitățile de asigurare a riscurilor asigurabile pe piața privată (înainte de transferul activităților de asigurare a riscurilor pe termen scurt către societatea SA Ducroire) (denumită în continuare „măsura 2”);

⁽⁷⁾ A se vedea paginile 60 și 69 din anexa 8 la „Observațiile Belgiei privind Decizia Comisiei Europene din 24 februarie 2011”, trimise de autoritățile belgiene la 1 iunie 2011.

Într-adevăr, în cadrul ONDD, atunci când acesta desfășura activități de asigurare a riscurilor asigurabile pe piața privată, nu existau evidențe separate privind administrarea și nici evidențe contabile distincte pentru activitățile de asigurare a riscurilor asigurabile pe piața privată și pentru cele de asigurare a riscurilor neasigurabile pe piața privată (pe termen scurt), contrar cerinței de la punctul 4.3 din Comunicarea privind asigurarea creditelor la export. În conformitate cu punctul 4.3 din Comunicarea privind asigurarea creditelor la export, organismele de asigurare a creditelor care își desfășoară activitatea cu sprijinul statului trebuie „să păstreze evidențe separate privind administrarea și evidențe contabile distincte pentru asigurarea în numele statului sau cu garanția statului a riscurilor asigurabile pe piața privată și a riscurilor neasigurabile pe piața privată, pentru a demonstra că nu beneficiază de ajutor de stat pentru activitatea de asigurare a riscurilor asigurabile pe piața privată”.

- (c) alocarea de capital (150 de milioane EUR de capital subscris) de către ONDD în 2004 în favoarea filialei sale, SA Ducroire (denumită în continuare „măsura 3”).
- (27) În ceea ce privește măsura 3, decizia de inițiere a ajuns la concluzia că părțile următoare din alocarea de capital societății SA Ducroire nu constituie ajutor ⁽⁸⁾:
- (a) partea din capitalul inițial al societății SA Ducroire care poate fi considerată ca suportând activitatea de asigurare a riscurilor neasigurabile pe piața privată ⁽⁹⁾ nu constituie ajutor. Într-adevăr, conform Comunicării privind asigurarea creditelor la export, statele membre pot să sprijine activitatea de asigurare a creditelor la export în domeniul riscurilor neasigurabile pe piața privată. Având în vedere că această activitate nu este presupusă a fi desfășurată de către operatorii de piață, sprijinul statelor nu este susceptibil a denatura concurența și, prin urmare, nu poate constitui ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. În consecință, Comisia a invitat Belgia să clarifice care este partea din capitalul societății SA Ducroire care sprijină activitatea acesteia legată de riscurile neasigurabile pe piața privată;
- (b) partea din capitalul societății SA Ducroire de care beneficiază deja, în cadrul ONDD, activitatea de asigurare a riscurilor asigurabile pe piața privată și care a fost, pur și simplu, transferată societății SA Ducroire cu activitățile corespunzătoare, nu constituie ajutor. În acest caz ar fi vorba doar despre schimbarea formei juridice a unei activități economice preexistente cu capitalul aferent acesteia ⁽¹⁰⁾.
- (28) Prin urmare, eventualul ajutor nou în cauză (măsura 3) nu are în vedere decât partea de capital alocat societății SA Ducroire care nu sprijină activitatea de asigurare a creditelor privind riscurile neasigurabile pe piața privată și care excede partea de capital de care beneficia deja activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată în cadrul ONDD la 31 decembrie 2004 (chiar înainte de transferul activităților de asigurare a riscurilor pe termen scurt către societatea SA Ducroire).
- (29) În sensul prezentei decizii, se aplică următoarele definiții:
- (a) „*capital adițional*” înseamnă partea din capitalul alocat societății SA Ducroire care excede partea de capital de care beneficia deja activitatea privind riscurile pe termen scurt (cuprinzând riscurile asigurabile pe piața privată și riscurile neasigurabile pe piața privată) în cadrul ONDD la 31 decembrie 2004 (chiar înainte de transferul activităților de asigurare a riscurilor pe termen scurt către societatea SA Ducroire);
- (b) „*capital suplimentar*” înseamnă partea din capitalul adițional, astfel cum tocmai a fost definit, de care beneficiază activitatea de asigurare a creditelor privind riscurile asigurabile pe piața privată (și anume, capitalul alocat societății SA Ducroire de care beneficiază activitatea de asigurare a creditelor privind riscurile asigurabile pe piața privată și care excede partea de capital de care beneficia deja activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată în cadrul ONDD la 31 decembrie 2004).
- (30) Prin urmare, capitalul adițional cuprinde, în special, capitalul suplimentar (a se vedea graficul de la considerentul 141).
- (31) În decizia de inițiere, Comisia a presupus existența unui capital adițional și suplimentar important, dată fiind disproporția dintre capitalul de 150 de milioane EUR acordat societății SA Ducroire în momentul înființării sale și capitalul de [45-70] de milioane EUR alocat în cadrul ONDD contului comercial destinat, de la 1 septembrie 2003 până la 31 decembrie 2004, activității privind riscurile pe termen scurt, care includea riscurile asigurabile pe piața privată. Prin urmare, Comisia a arătat că părea să existe un capital adițional și suplimentar și că rentabilitatea preconizată a acestuia părea insuficientă.

⁽⁸⁾ A se vedea secțiunea 4.1.2.2.1 din decizia de inițiere.

⁽⁹⁾ Capitalul exclus, privind riscurile neasigurabile pe piața privată, cuprinde capitalul SA Ducroire de care, în momentul transferului activităților de asigurare a riscurilor pe termen scurt către societatea SA Ducroire, beneficia activitatea de asigurare a riscurilor aferente unor debitori stabiliți în România și Bulgaria, întrucât riscurile respective erau neasigurabile la acel moment, având în vedere că țările în cauză au aderat la Uniunea Europeană la 1 ianuarie 2007, adică după transferul activităților către societatea SA Ducroire.

⁽¹⁰⁾ A se vedea Decizia Comisiei din 21 decembrie 2005 în cazul N 531/2005, „Măsuri legate de crearea și funcționarea La Banque Postale”, considerentul 54 (JO C 21, 28.1.2006, p. 2) disponibilă la adresa: http://ec.europa.eu/eu_law/state_aids/comp-2005/n531-05.pdf

- (32) Nerespectarea de către ONDD și SA Ducroire a cerințelor de la punctul 4.3 din Comunicarea privind asigurarea creditelor la export (a se vedea considerentele 17 și 19), și anume, inexistența unor evidențe privind administrarea și a unor evidențe contabile separate care să distingă riscurile asigurabile pe piața privată de riscurile neasigurabile pe piața privată, a pus Comisia în imposibilitatea de a delimita cu precizie amploarea „capitalului suplimentar” la momentul inițierii procedurii oficiale de investigare. Prin urmare, în decizia de inițiere, Comisia a invitat autoritățile belgiene să se conformeze punctului 4.3 din Comunicarea privind asigurările creditelor la export și să îi comunice care sunt părțile din capital care sprijină activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată pe termen scurt și, respectiv, activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată, anterior și ulterior transferului acestora către societatea SA Ducroire.

III. OBSERVAȚIILE PĂRȚILOR INTERESATE

- (33) Comisia nu a primit nicio observație din partea părților interesate cu privire la inițierea procedurii în termenul stabilit.

IV. OBSERVAȚIILE BELGIEI

Cu privire la măsurile 1 și 2: garanția de stat în favoarea riscurilor asigurabile pe piața privată în cadrul ONDD și transferurile interne ale resurselor în favoarea riscurilor asigurabile pe piața privată ale ONDD

- (34) Belgia a declarat că ONDD s-a concentrat întotdeauna pe riscurile neasigurabile pe piața privată, iar predominanța unor astfel de riscuri în portofoliul său era o constantă. După 1993 ⁽¹¹⁾ și înainte de aderarea celor 10 noi state membre ale Uniunii Europene (UE) în mai 2004, activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată în cadrul ONDD era ne semnificativă. La sfârșitul anului 2003, primele legate de această activitate nu reprezentau decât aproximativ [0-1 %] din portofoliul riscurilor pe termen scurt, iar sumele asigurate nu se ridicau decât la aproximativ [...] milioane EUR (a se vedea tabelul 1 de mai jos). Trebuie menționat că procentul foarte scăzut de riscuri asigurabile pe piața privată care era acoperit la acel moment nu era acoperit decât ca urmare a legăturii riscurilor respective cu un risc neasigurabil pe piața privată ⁽¹²⁾.
- (35) Abia începând cu 1 mai 2004, în momentul aderării celor 10 noi state membre la Uniunea Europeană, echilibrul între riscurile asigurabile pe piața privată și riscurile neasigurabile pe piața privată pe termen scurt a fost modificat în cadrul portofoliului ONDD deoarece partea de riscuri asigurabile pe piața privată din portofoliul ONDD a trecut de la [0-1 %] (în termeni de prime) în 2003 la [15-20 %] în 2004 (a se vedea tabelul 1 de mai jos). Modificarea rezultă dintr-o basculare automată de la categoria neasigurabilă pe piața privată către categoria asigurabilă pe piața privată a riscurilor pe termen scurt aferente debitorilor situați în cele 10 noi state membre ale Uniunii Europene.
- (36) În ceea ce privește măsura 1, autoritățile belgiene au adăugat, de asemenea, că garanția statului belgian a fost dezactivată încă de la 1 septembrie 2003 în ceea ce privește riscurile asigurabile pe piața privată, ca urmare a transferului acestora în contul comercial pentru care ONDD a obținut autorizația din partea OCA ⁽¹³⁾, tocmai pentru că respectivul cont nu beneficia de garanția statului (activitățile care beneficiază de garanția statului nu sunt reglementate de OCA).
- (37) În ceea ce privește eventualele transferuri interne de resurse în favoarea riscurilor asigurabile pe piața privată în cadrul ONDD, autoritățile belgiene menționează că, dată fiind importanța ne semnificativă a activității privind riscurile asigurabile, orice transfer de resurse era de neconceput și, oricum, ar fi *de minimis* ⁽¹⁴⁾.
- (38) Autoritățile belgiene concluzionează că, pentru măsura 1 și măsura 2, sumele vizate sunt, în toate cazurile, *de minimis* ⁽¹⁵⁾.

⁽¹¹⁾ Potrivit autorităților belgiene, ONDD a acoperit riscurile privind debitori din zona 1 până în 1993 ([...], a se vedea nota de subsol 24), de atunci încetând să ofere o astfel de acoperire. Chiar înainte de 1993, ONDD nu a avut niciodată un portofoliu important de riscuri asigurabile pe piața privată.

⁽¹²⁾ A se vedea exemplul furnizat la paginile 13-14 din „Observațiile Belgiei privind Decizia Comisiei Europene din 24 februarie 2011”, trimise de autoritățile belgiene la 1 iunie 2011.

⁽¹³⁾ Comisia bancară, financiară și a asigurărilor (*Commission bancaire, financière et des assurances* — CBFA) a luat ființă prin integrarea Oficiului de control al asigurărilor (*Office de contrôle des assurances* — OCA) în cadrul Comisiei bancare și financiare (*Commission bancaire et financière* — CBF) la 1 ianuarie 2004.

⁽¹⁴⁾ Clarificare din partea Comisiei: autoritățile belgiene se referă la regula *de minimis*. Articolul 108 alineatul (3) din TFUE prevede obligația de a notifica Comisiei acordarea ajutoarelor de stat în scopul stabilirii compatibilității acestora cu piața internă în conformitate cu dispozițiile articolului 107 alineatul (1) din TFUE. Regula *de minimis* prevede că sunt scutite de această obligație ajutoarele acordate pe o perioadă de trei ani și care nu depășesc un anumit plafon. La momentul aplicării măsurii 1 și a măsurii 2, plafonul în vigoare era stabilit la 100 000 EUR prin Regulamentul (CE) nr. 69/2001 al Comisiei din 12 ianuarie 2001 privind aplicarea articolelor 87 și 88 din Tratatul CE la ajutoarele *de minimis* (JO L 10, 13.1.2001, p. 30).

⁽¹⁵⁾ A se vedea nota de subsol nr. 14.

Tabelul 1

Evoluția primelor și a sumelor asigurate pentru riscurile asigurabile pe piața privată și neasigurabile pe piața privată pe termen scurt (polițe privind cifra de afaceri globală a exportatorilor — termen scurt)

(Mii EUR) ⁽¹⁾

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
riscuri asigurabile pe piața privată	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
<i>dintre care asigurabile pe piața privată începând din 2004 (10 noi aderenți)</i>					[...]	[...]	[...]
<i>dintre care asigurabile pe piața privată începând din 2007 (2 noi aderenți)</i>							
riscuri neasigurabile	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
<i>dintre care asigurabile pe piața privată începând din 2004 (10 noi aderenți)</i>	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
<i>dintre care asigurabile pe piața privată începând din 2007 (2 noi aderenți)</i>	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Suma asigurată	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
riscuri asigurabile pe piața privată	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
<i>dintre care asigurabile pe piața privată începând din 2004 (10 noi aderenți)</i>					[...]	[...]	[...]
<i>dintre care asigurabile pe piața privată începând din 2007 (2 noi aderenți)</i>							
riscuri neasigurabile pe piața privată	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
<i>dintre care asigurabile pe piața privată începând din 2004 (10 noi aderenți)</i>	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
<i>dintre care asigurabile pe piața privată începând din 2007 (2 noi aderenți)</i>	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Primă	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
(În %)							
	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
riscuri asigurabile pe piața privată	[0-1 %]	[0-1 %]	[0-1 %]	[0-1 %]	[20-25 %]	[20-25 %]	[25-30 %]
<i>dintre care asigurabile pe piața privată începând din 2004 (10 noi aderenți)</i>					[20-25 %]	[15-20 %]	[15-20 %]
<i>dintre care asigurabile pe piața privată începând din 2007 (2 noi aderenți)</i>							
riscuri neasigurabile pe piața privată	[99-100 %]	[99-100 %]	[99-100 %]	[99-100 %]	[75-80 %]	[75-80 %]	[70-75 %]
<i>dintre care asigurabile pe piața privată începând din 2004 (10 noi aderenți)</i>	[20-25 %]	[15-20 %]	[20-25 %]	[20-25 %]			
<i>dintre care asigurabile pe piața privată începând din 2007 (2 noi aderenți)</i>	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]	[0-5 %]
Suma asigurată	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

(Mii EUR) ⁽¹⁾

	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006
riscuri asigurabile pe piața privată <i>dintre care asigurabile pe piața privată începând din 2004 (10 noi aderenți)</i> <i>dintre care asigurabile pe piața privată începând din 2007 (2 noi aderenți)</i>	[0-1 %]	[0-1 %]	[0-1 %]	[0-1 %]	[15-20 %] [15-20 %]	[15-20 %] [10-15 %]	[15-20 %] [10-15 %]
riscuri neasigurabile pe piața privată <i>dintre care asigurabile pe piața privată începând din 2004 (10 noi aderenți)</i> <i>dintre care asigurabile pe piața privată începând din 2007 (2 noi aderenți)</i>	[99-100 %] [15-20 %] [0-5 %]	[99-100 %] [15-20 %] [0-5 %]	[99-100 %] [20-25 %] [0-5 %]	[99-100 %] [15-20 %] [0-5 %]	[80-85 %] [0-5 %]	[80-85 %] [0-5 %]	[80-85 %] [5-10 %]
Primă	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %	100,00 %

⁽¹⁾ A se vedea pagina 7 din documentul „Răspunsul Belgiei la scrisoarea Comisiei Europene din 7 decembrie 2007”, trimis de autoritățile belgiene la 12 februarie 2008 (Autoritățile belgiene fac trimitere la acesta la pagina 14 din scrisoarea lor din 1 iunie 2011).

Cu privire la măsura 3: capital alocat de ONDD societății SA Ducroire

- (39) Pentru a justifica faptul că întreg capitalul alocat de ONDD societății SA Ducroire era necesar și îndeplinea criteriul investitorului privat, autoritățile belgiene au prezentat următoarele argumente: (1) operațiunea trebuie analizată în contextul în care a avut loc, cel al transferului unei activități existente către o filială; (2) aportul de capital este justificat pe baza unor reguli de solvabilitate; (3) rentabilitatea preconizată a activităților asigurabile pe piața privată ale SA Ducroire era suficientă pentru a convinge un investitor privat din economia de piață să realizeze investiția.

1. Operațiunea constă într-un transfer al activității existente ⁽¹⁶⁾

- (40) Autoritățile belgiene estimează că aportul de capital trebuie să fie evaluat în contextul în care a avut loc, și anume cel al unui transfer al unei activități existente. Întreaga activitate desfășurată în cadrul SA Ducroire în momentul înființării acesteia corespundea exclusiv unui transfer al portofoliului activităților pe termen scurt ale ONDD.
- (41) În acest sens, autoritățile belgiene declară că toate elementele-rânduri din bilanțul contului comercial **care au legătură cu activitatea comercială** au fost transferate către bilanțul de deschidere al SA Ducroire. În ceea ce privește activele, au fost transferate numai creanțele direct legate de polițele de asigurare aflate deja în portofoliu (plasamentele nu au fost transferate). În ceea ce privește pasivele, au fost transferate numai elementele-rânduri legate de portofoliul de asigurări existent, prin urmare, se exclud capitalul, rezervele și provizioanele de egalizare și cele aferente riscurilor provocate de catastrofe ⁽¹⁷⁾. Autoritățile belgiene subliniază că cele [45-70] de milioane EUR alocate contului comercial nu sunt transferate societății SA Ducroire deoarece identificarea nivelului capitalului a făcut obiectul unei evaluări specifice.
- (42) Autoritățile belgiene susțin că nu capitalul alocat contului comercial este un termen de comparație relevant pentru a aprecia nevoile de capital ale societății SA Ducroire. Nevoia de capital a contului comercial a fost estimată prin aplicarea mecanică a dispozițiilor Directivei 2002/13/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 5 martie 2002 de modificare a Directivei 73/239/CEE a Consiliului în ceea ce privește exigența marjei de solvabilitate a întreprinderilor de asigurare generală ⁽¹⁸⁾ (denumită în continuare „Directiva Solvabilitate I”) corespunzătoare normelor prudențiale pentru a obține autorizația din partea OCA pentru activitatea pe termen scurt, având în vedere că aceasta nu mai beneficia de garanția statului, însă capitalul respectiv nu corespunde capitalului economic necesar pentru a acoperi profilul de risc al activității.
- (43) Potrivit autorităților belgiene, există o diferență între atitudinea unui investitor privat care urmărește rentabilitatea unei noi investiții și o întreprindere-mamă care creează filiale pentru a împărți activitățile sale existente. Autoritățile belgiene consideră că un altfel de raționament ar însemna ca o întreprindere publică să fie forțată să cedeze sau să înceteze o activitate economică dacă aceasta nu prezintă o rentabilitate suficientă pentru un investitor privat în economia de piață, ceea ce ar aduce atingere principiului neutralității capitalului de stat enunțat în articolul 345 din TFUE.

2. Metodele utilizate pentru a justifica valoarea capitalului societății SA Ducroire

- (44) Autoritățile belgiene susțin că, în 2004, puteau fi utilizate două metode pentru a determina nevoile de capital ale asigurătorilor de credite: (a) metoda clasică din sectorul asigurărilor în general, stabilită prin Directiva Solvabilitate I și care se bazează pe remunerația pentru riscuri (și anume, primele — *premium based approach*); și (b) metoda bazată pe riscurile suportate (*exposure based approach*), de exemplu metoda din normele Basel aplicate sectorului bancar și metoda Standard & Poor's pentru a determina capitalul necesar al unui asigurător de credite.

⁽¹⁶⁾ A se vedea „Observațiile Belgiei privind Decizia Comisiei Europene din 24 februarie 2011”, trimise de autoritățile belgiene la 1 iunie 2011, p. 22-24.

⁽¹⁷⁾ Detaliile cu privire la elementele-rânduri transferate au fost comunicate de autoritățile belgiene la 14 februarie 2007 la pagina 3 din nota autorităților belgiene, ca răspuns la scrisoarea Comisiei din 17 ianuarie 2007 în cazul CP 8/2007 (SA.22302) și sunt reluate la punctul 70 din decizia de inițiere.

⁽¹⁸⁾ JO L 77, 20.3.2002, p. 17-22.

Norme prudențiale în vigoare: Solvabilitate I

- (45) În cazul societății SA Ducroire, autoritățile belgiene consideră că metoda prevăzută de Directiva Solvabilitate I nu reflectă suficient profilul financiar global al unui asigurător.
- (46) În conformitate cu Directiva Solvabilitate I, exigența marjei de solvabilitate este egală cu valoarea cea mai mare dintre două rezultate, unul bazându-se pe valoarea anuală a primelor sau cotizațiilor, iar celălalt pe costurile medii aferente despăgubirilor pentru ultimele trei exerciții financiare. Cu toate acestea, pragul minim absolut este de 3 milioane EUR pentru anii 2004-2006 și de 3,2 milioane EUR pentru anii 2007-2009.
- (47) Aplicarea normelor respective de către ONDD conduce la un nivel de capital minim pentru SA Ducroire de aproximativ **3 până la 3,3 milioane EUR** ⁽¹⁹⁾, între 2005 și 2007, pe baza datelor din planul de afaceri (a se vedea tabelul 2 de mai jos).
- (48) Belgia subliniază că nevoile de capital ale asigurătorilor de credite depind mai mult de riscurile suportate decât de remunerația pentru riscuri (primele) și că metodologiile fondate pe riscurile suportate (*exposure based approach*) (de exemplu articolul 8 din Legea din 1939 privind ONDD, metoda Standard & Poor's sau metoda din normele Basel aplicate sectorului bancar) sunt mai adecvate decât Directiva Solvabilitate I, fondată pe remunerația pentru riscuri (*premium based approach*).
- (49) Potrivit autorităților belgiene, portofoliul de riscuri asigurate de către SA Ducroire este atipic în măsura în care, contrar majorității concurenților săi, aceasta acoperă în cea mai mare parte riscuri neasigurabile pe piața privată în sensul Comunicării privind asigurarea creditelor la export. Nivelul de risc pe care îl cuprinde un astfel de portofoliu este în mod substanțial mai crescut decât cel al unui portofoliu constituit exclusiv sau parțial din riscuri asigurabile pe piața privată și, potrivit Belgiei, ar justifica utilizarea unor norme mai prudente.

„Exposure based approach”: (i) aplicarea articolului 8 din Legea din 1939 privind ONDD în cazul societății SA Ducroire

- (50) Autoritățile belgiene consideră că aplicarea articolului 8 din Legea din 31 august 1939 privind ONDD ⁽²⁰⁾ (denumită în continuare „Legea din 1939”) este adecvată în acest caz deoarece se inspiră din *exposure based approach*. Este important să se precizeze că articolul 8 din Legea din 1939 nu are caracter normativ pentru SA Ducroire deoarece nu se aplică decât ONDD.
- (51) În plus, deși în articolul 8 se indică suma maximă a angajamentelor ONDD care rezultă din activitățile sale în nume propriu cu garanția de stat, precum și din cele în numele statului, autoritățile belgiene consideră că articolul 8 din Legea din 1939 constituie un punct de referință minim pentru SA Ducroire, care nu beneficiază de garanția de stat.
- (52) În temeiul articolului 8 alineatul (1) din **Legea din 1939** ⁽²¹⁾, care menționează că angajamentele nu pot depăși de 20 de ori valoarea cumulată a resurselor și a rezervei generale, autoritățile belgiene estimează ⁽²²⁾ nevoia de capital a SA Ducroire la aproximativ **92 până la 106 milioane EUR** între 2005 și 2007 pe baza planului de afaceri (a se vedea tabelul 2 de mai jos).

„Exposure based approach”: (ii) model dezvoltat de Standard & Poor's

- (53) În observațiile acestora, autoritățile belgiene se referă la metoda dezvoltată de Standard & Poor's pentru a determina capitalul necesar al unui asigurător de credit.

⁽¹⁹⁾ A se vedea „Răspuns la chestionarul Comisiei Europene din 28 iulie 2011”, trimis de autoritățile belgiene la 5 decembrie 2011, p. 9-11 (calculule detaliate au fost trimise la 14 noiembrie 2011).

⁽²⁰⁾ M.B., 4 octombrie 1939.

⁽²¹⁾ Privind activitățile ONDD desfășurate în nume propriu cu garanția de stat.

⁽²²⁾ A se vedea „Răspuns la chestionarul Comisiei Europene din 28 iulie 2011”, trimis de autoritățile belgiene la 5 decembrie 2011, pagina 16.

- (54) Pentru a stabili nivelul capitalului ⁽²³⁾, Standard & Poor's utilizează un model bazat pe riscurile suportate (*exposure based approach*) însoțit de o evaluare a reasigurării asigurătorului. Capitalul necesar este determinat conform unei metodologii care compară despăgubirile brute cu sumele asigurate brute (*the gross loss over gross exposure method*) pe o perioadă (în mod normal) de 10 ani. Rata cea mai ridicată în cursul perioadei este înmulțită cu un factor de 1,25 și aplicată sumelor asigurate proiectate și ajustate pentru a ține cont de reasigurare. Modelul are la bază ipoteza că portofoliul asigurătorului este, în mod rezonabil, foarte diversificat din punct de vedere geografic și al liniei de activitate (*line of business*).
- (55) Deși fac referire la aceasta, autoritățile belgiene nu au utilizat metoda Standard & Poor's pentru a determina nivelul de capital necesar societății SA Ducroire.

„Exposure based approach”: (iii) aplicarea normelor Basel I asigurătorului de credit (rata Cooke)

- (56) Potrivit autorităților belgiene, normele Basel ar fi mai adecvate pentru a evalua solvabilitatea asigurătorilor de credite decât normele prudențiale în vigoare, și anume Directiva Solvabilitate I. Natura activităților asigurătorilor de credite și principiul precauției justifică recurgerea la normele Basel. Potrivit autorităților, asigurarea creditelor se aseamănă cu activitatea de creditare a băncilor în ceea ce privește riscul de contrapartidă (între care, în principal, riscul neplății de către debitor). În plus, activitatea SA Ducroire, spre deosebire de cea a altor asigurători de credit privați, cuprinde, în principal, riscuri de creditare privind debitori localizați în țări mai puțin avansate sau emergente [riscuri situate în zona 2 ⁽²⁴⁾].
- (57) Prin urmare, potrivit autorităților belgiene, rata Cooke din cadrul normelor prudențiale Basel I, care impune o capitalizare minimă corespunzătoare unui procent de 8 % din angajamentele nete, ar fi mai adecvată pentru a aprecia solvabilitatea asigurătorilor de credit.
- (58) Din procesul-verbal al consiliului de administrație al ONDD din data de 20 aprilie 2004 reiese că acesta s-a bazat pe rata Cooke pentru a determina capitalul necesar societății SA Ducroire, luând în considerare, în același timp, necesitatea de a dota societatea cu o credibilitate suficientă în raport cu concurenții acesteia.
- (59) Într-adevăr, rata reținută de autoritățile belgiene în calcule nu este de 8 %, conform cerințelor din normele Basel I, ci de 10 %, în scopul de a prevedea un tampon de securitate.
- (60) Capitalul astfel determinat de ONDD pentru SA Ducroire și indicat ⁽²⁵⁾ în planurile financiare trimise autorității de reglementare și în nota informativă din 20 aprilie 2004 pe baza căreia consiliul de administrație și-a dat acordul de principiu în vederea înființării SA Ducroire cu un capital subscris de 150 de milioane EUR, era de aproximativ **68 până la 74 de milioane EUR** pentru sfârșitul anului 2006 (a se vedea tabelul 2 de mai jos). Ipotezele reținute au inclus numai acoperirea riscurilor situate în zona 2 și în cele 10 țări care au aderat la Uniunea Europeană în mai 2004.
- (61) Dimpotrivă, în documentul strategic din 28 septembrie 2004 ⁽²⁶⁾, capitalul estimat de ONDD conform ratei Cooke (10 % din angajamentele nete), între 2005 și 2007, era de aproximativ **74 până la 101 milioane EUR**. Contrar proiecțiilor financiare din nota din aprilie 2004, proiecțiile financiare din septembrie 2004 integrau acoperirea tuturor riscurilor pe termen scurt, înglobând astfel integral zonele 1 și 2. În documentul respectiv, se concluzionează că „un capital vărsat de 100 de milioane EUR este suficient pentru a desfășura activitatea pe termen scurt privind polițele care vizează cifra de afaceri globală a exportatorilor până în 2007, dar va trebui să fie revizuit după această perioadă”.

⁽²³⁾ A se vedea anexa B14 la „Răspuns la chestionarul Comisiei Europene din 28 iulie 2011”, trimis de autoritățile belgiene la 5 decembrie 2011.

⁽²⁴⁾ A se vedea documentul trimis de autoritățile belgiene la 1 iunie 2011, „Observațiile Belgiei privind Decizia Comisiei Europene din 24 februarie 2011”, p. 10: „Conform categoriilor utilizate de ONDD, [...]”.

⁽²⁵⁾ A se vedea anexa 8 (pagina 70) și anexa 13 la „Observațiile Belgiei privind Decizia Comisiei Europene din 24 februarie 2011”, trimise de autoritățile belgiene la 1 iunie 2011.

⁽²⁶⁾ A se vedea pagina 28 din documentul strategic din 28 septembrie 2004 intitulat „Linii directoare strategice pentru ONDD și SA” prezentat în consiliul de administrație al ONDD și care figurează în anexa 10 la „Observațiile Belgiei privind Decizia Comisiei Europene din 24 februarie 2011”, trimise de autoritățile belgiene la 1 iunie 2011.

- (62) Autoritățile belgiene consideră că aplicarea ratei Cooke nu este o metodă potrivită pentru a scinda nevoile de capital între activitatea asigurabilă și cea neasigurabilă pe piața privată, întrucât metoda ratei Cooke, care se aplică sumelor angajamentelor, induce, potrivit acestora, o anumită liniaritate, neluând suficient în calcul natura variată a diferitelor riscuri subiacente.

Aplicarea metodologiei din Directiva Solvabilitate II bazată pe modele interne pentru riscurile politice

- (63) Normele Solvabilitate II fac obiectul Directivei 2009/138/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 25 noiembrie 2009 privind accesul la activitate și desfășurarea activității de asigurare și de reasigurare ⁽²⁷⁾ (denumită în continuare „Directiva Solvabilitate II”).
- (64) Pentru a realiza scindarea nevoilor de capital între activitățile asigurabile pe piața privată, pe de o parte, și cele neasigurabile pe piața privată, pe de altă parte, în 2011, ONDD a dezvoltat o **metodologie** pe care o consideră mai potrivită. Este vorba despre formula standard din Directiva Solvabilitate II ⁽²⁸⁾, dezvoltată în cadrul *Quantitative Impact Study 5* (QIS 5), însoțită de modele interne privind nevoia de capital pentru a acoperi riscul politic și calibrată pentru a satisface o solvabilitate care corespunde unui rating A și pusă în aplicare cu parametrii corespunzători anului 2004.
- (65) Potrivit autorităților belgiene, se poate considera, în mod rezonabil, că un investitor privat avizat s-ar fi bazat pe o astfel de metodologie în 2004.
- (66) Formula standard din Directiva Solvabilitate II QIS 5 a fost aplicată de ONDD pentru toate riscurile cu excepția riscurilor politice. Potrivit autorităților belgiene, riscul politic în domeniul asigurării creditelor se aseamănă cu o formă de risc de catastrofă. Or, potrivit autorităților belgiene, riscul de catastrofă pentru asigurarea creditelor este, în prezent, slab acoperit de formula standard din Directiva Solvabilitate II QIS 5. Prin urmare, autoritățile belgiene consideră că este justificat să se recurgă la un model intern pentru estimarea nevoii de capital a riscurilor politice.
- (67) Conform metodei respective, nevoia de capital a societății SA Ducroire este estimată ⁽²⁹⁾ la aproximativ **80 până la 99 de milioane EUR** între 2005 și 2007 și la aproximativ [125-150] de milioane EUR în 2009 pe baza planului de afaceri (a se vedea tabelul 2 de mai jos). Cea mai mare parte a nevoii de capital provine din acoperirea riscului politic.
- (68) Ca urmare a unei solicitări a Comisiei, autoritățile belgiene au estimat nevoia de capital a societății SA Ducroire aplicând formula standard din Directiva Solvabilitate II QIS 5 pentru toate tipurile de risc (inclusiv riscul politic). În acest caz, nevoia de capital a societății SA Ducroire ar fi ⁽³⁰⁾ **mai mică de 23 până la 25 de milioane EUR** între 2005 și 2007 și mai mică de [25-50] de milioane EUR pentru 2009 (a se vedea tabelul 2 de mai jos).

⁽²⁷⁾ JOL 335, 17.12.2009, p. 1. Directiva Solvabilitate II a intrat în vigoare la 6 ianuarie 2010.

⁽²⁸⁾ Solvabilitate II este o reformă de reglementare europeană în domeniul asigurărilor. În sensul stabilit de Basel II, obiectivul acesteia este de a adapta mai bine fondurile proprii solicitate de la companiile de asigurări și reasigurări la riscurile pe care acestea le suportă în activitatea lor. După Solvabilitate I care prevedea o marjă de solvabilitate determinată în funcție de anumite procente din prime și despăgubiri, reglementarea privind asigurările trece la norme mai complexe care integrează riscul, fie prin aplicarea unei formule standard, fie prin luarea în considerare a unui model intern. Abordarea formulei standard este, în prezent, în curs de definire și calibrare prin intermediul Quantitative Impact Studies (denumite în continuare „QIS”). Consultările sunt cele care permit Comitetului european al controlorilor de asigurări și de pensii profesionale — CECAPP („Committee of European Insurance and Occupational Pensions Supervisors” sau „CEIOPS”) să testeze formulele și calibrările prevăzute. Pentru companiile care vor să opteze pentru un model intern, o validare din partea autorității de control este necesară înaintea determinării efective a capitalului de solvabilitate impus — CSI („Solvency Capital Requirement” sau „SCR”) pornind de la modelul intern.

⁽²⁹⁾ A se vedea „Răspuns la chestionarul Comisiei Europene din 28 iulie 2011”, trimis de autoritățile belgiene la 5 decembrie 2011, pagina 22.

⁽³⁰⁾ A se vedea „Răspuns la chestionarul Comisiei Europene din 28 iulie 2011”, trimis de autoritățile belgiene la 5 decembrie 2011, pagina 32.

Tabelul 2

Determinarea capitalului societății SA Ducroire de către ONDD/autoritățile belgiene pentru anii 2005, 2007 și 2009 în conformitate cu două scenarii de creștere și cu diferite metode

(milioane EUR)

Metodologie	Scenariu (1)	Perioada examinată	Nevoia de capital pentru riscurile asigurabile pe piața privată	Nevoia de capital pentru riscurile neasigurabile pe piața privată	Total
Solvabilitate I conform observațiilor din decembrie 2011	A (3 %)	Sfârșitul anului 2005	3,0	3,0	3 (2)
		Sfârșitul anului 2007	3,2	3,2	3,2 (2)
	B (6 %)	Sfârșitul anului 2005	3,0	3,0	3,0 (2)
		Sfârșitul anului 2007	3,2	3,2	3,3 (2)
Articolul 8 din Legea 1939 conform observațiilor din decembrie 2011	A (3 %)	Sfârșitul anului 2005			92
		Sfârșitul anului 2007			97
		Sfârșitul anului 2009			[100-125]
	B (6 %)	Sfârșitul anului 2005			95
		Sfârșitul anului 2007			106
		Sfârșitul anului 2009			[100-125]
Rata Cooke/Basel I (10 % din angajamentele nete) conform procesului-verbal al consiliului de administrație din 20.4.2004 și astfel cum sunt transmise autorității de reglementare	A (3 %)	Sfârșitul anului 2006			68,2
	B (6 %)	Sfârșitul anului 2006			74,3
Rata Cooke/Basel I (cu 10 % din angajamentele nete) conform documentului strategic din 28.09.2004	A (3 %)	Sfârșitul anului 2005			73,5
		Sfârșitul anului 2007			92,2
	B (6 %)	Sfârșitul anului 2005			77,4
		Sfârșitul anului 2007			100,7
Rata Cooke/Basel I (cu 10 % din angajamentele nete) conform observațiilor din decembrie 2011	A (3 %)	Sfârșitul anului 2009			[100-125]
	B (6 %)	Sfârșitul anului 2009			[125-150]
Solvabilitate II , metoda „standard” (din 2011) conform observațiilor din decembrie 2011, anexa B10	A (3 %)	Sfârșitul anului 2005	7,0	48,0	55,0
		Sfârșitul anului 2007	9,0	56,0	65,0
		Sfârșitul anului 2009	[10-20]	[65-80]	[75-100]
	B (6 %)	Sfârșitul anului 2005	8,0	51,0	59,0
		Sfârșitul anului 2007	10,0	64,0	74,0
		Sfârșitul anului 2009	[5-15]	[70-85]	[75-100]
Solvabilitate II cu modele interne pentru riscurile politice conform observațiilor din decembrie 2011	A (3 %)	Sfârșitul anului 2005	7,0	73,0	80,0
		Sfârșitul anului 2007	9,0	81,0	90,0
		Sfârșitul anului 2009	[5-15]	[110-135]	[125-150]
	B (6 %)	Sfârșitul anului 2005	8,0	74,0	82,0
		Sfârșitul anului 2007	10,0	89,0	99,0
		Sfârșitul anului 2009	[5-15]	[120-135]	[125-150]
Capital (QIS 5 + model intern) ajustat (a se vedea considerentul 76), inclusiv beneficiul cumulat (3)	A (3 %)	Sfârșitul anului 2005	9,8	90,2	100,0
		Sfârșitul anului 2007	10,8	91,7	102,5
		Sfârșitul anului 2009	[5-15]	[130-145]	[135-160]
	B (6 %)	Sfârșitul anului 2005	9,8	90,2	100
		Sfârșitul anului 2007	11	92,3	103,3
		Sfârșitul anului 2009	[10-20]	[140-155]	[150-175]

Pe baza planului de afaceri

(milioane EUR)

	Metodologie	Scenariu ⁽¹⁾	Perioada examinată	Nevoia de capital pentru riscurile asigurabile pe piața privată	Nevoia de capital pentru riscurile neasigurabile pe piața privată	Total
Pe baza cifrelor realizate	Capital vărsat alocat conform observațiilor din 31 mai 2012		Sfârșitul anului 2011	[40-80]	[70-110]	150,0

⁽¹⁾ Între paranteze: rata anuală de creștere a activității preconizată în scenariul în cauză

⁽²⁾ Nevoile de capital pentru riscurile asigurabile și neasigurabile pe piața privată nu se adaugă pentru a obține totalul, întrucât există un prag minim absolut de 3 milioane EUR pentru anii 2004-2006 și de 3,2 milioane EUR pentru anii 2007-2009.

⁽³⁾ A se vedea documentele trimise de autoritățile belgiene la 14 noiembrie 2011 (fișiere Excel, pagina „Capital”). Reiese că metoda QIS 2005 plus modele interne a fost utilizată numai pentru a determina capitalul alocat riscurilor asigurabile și neasigurabile pe piața privată în 2005. Pentru anii de după 2005, capitalul a fost determinat [...]. Trebuie notat că [...], motiv pentru care rezultatele sunt identice între scenariul 1A și 1B pentru anul 2005. Autoritățile belgiene nu au luat în calcul capitalul nevărsat de 50 de milioane EUR decât începând din 2009. Acestea sunt cifrele care au alimentat calculele privind *return on equity* din secțiunea următoare.

- (69) În observațiile sale din 16 și 31 mai 2012, ONDD a precizat că, în urma deciziilor strategice luate în perioada 2007-2009 (de exemplu, schimbarea strategiei de reasigurare, evoluția parametrilor riscurilor din portofoliul riscurilor neasigurabile pe piața privată) care nu erau prevăzute în planul lor strategic din 2004, au avut loc transferuri interne de capital de la afacerile neasigurabile către afacerile asigurabile pe piața privată.

3. Principiul investitorului privat în economia de piață

- (70) Potrivit autorităților belgiene, aportul de capital inițial al ONDD în momentul înființării SA Ducroire îndeplinește criteriul investitorului privat în economia de piață.

Rentabilitate conform proiecțiilor din 2004

- (71) În nota din aprilie 2004, conform scenariului 1B care preconiza o creștere a activităților de 6 %, ONDD se aștepta la o rată a rentabilității capitalurilor proprii („return on equity” sau „ROE”) de 1,3 %-1,5 % pentru primii trei ani de activitate a societății SA Ducroire (2005, 2006 și 2007) inclusiv provizioanele de egalizare, și de 2,2 %-2,9 % pentru aceiași ani, exclusiv provizioanele de egalizare.

Tabelul 3

Proiecțiile financiare din aprilie 2004 (perimetru: zona 1 „10 țări aderente” + zona 2)

(mii EUR)

	Scenariul 1A: creștere 3 %			Scenariul 1 B: creștere 6 %		
	Buget 2005	Buget 2006	Buget 2007	Buget 2005	Buget 2006	Buget 2007
Rezultatul activității de asigurare	- 527	- 536	- 543	47	389	763
Rezultatul activității de gestiune	1 643	1 692	1 742	1 749	1 885	2 029
Rezultat tehnic	1 116	1 156	1 199	1 797	2 274	2 792

(mii EUR)

	Scenariul 1A: creștere 3 %			Scenariul 1 B: creștere 6 %		
	Buget 2005	Buget 2006	Buget 2007	Buget 2005	Buget 2006	Buget 2007
Alocare provizion de egalizare	- 837	- 867	- 899	- 1 347	- 1 706	- 2 094
Rezultat tehnic după provizion de egalizare	279	289	300	449	569	698
Rezultat financiar	2 360	2 468	2 577	2 369	2 499	2 641
Taxe	- 871	- 910	- 949	- 930	- 1 012	- 1 102
Rezultat	1 768	1 847	1 927	1 888	2 055	2 237
Capital	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000	150 000
ROE (rezultat/capital)	1,2 %	1,2 %	1,3 %	1,3 %	1,4 %	1,5 %
Rezultat + provizion de egalizare	2 605	2 715	2 826	3 235	3 761	4 331
ROE înainte de provizion de egalizare (rezultat + provizion de egalizare)/capital	1,7 %	1,8 %	1,9 %	2,2 %	2,5 %	2,9 %
Flux de trezorerie	5 744	5 190	5 803	6 634	6 557	7 742
Nivelul de capital necesar pentru activitate	68 186			74 319		

Sursa: ONDD: Este vorba despre proiecțiile financiare care figurează în anexa 8, pagina 70 (nota intitulată „Crearea unei societăți pe acțiuni” prezentată în consiliul de administrație al ONDD din 20 aprilie 2004) din observațiile autorităților belgiene din 1 iunie 2011.

- (72) În nota prezentată consiliului său de administrație din 28 septembrie 2004 — prin urmare, ulterioră constituirii societății SA Ducroire la 23 septembrie 2004 — ONDD preconiza, conform scenariului „dinamic — creștere la 6 %”, o ROE de 1,3 % până la 1,9 % pentru cei trei ani 2005, 2006 și 2007, inclusiv provizioanele de egalizare, și de 2,8 % până la 4,3 % pentru aceiași ani, exclusiv provizioanele de egalizare. Proiecțiile financiare din septembrie 2004 prezintă rezultate ușor diferite de cele din aprilie 2004, întrucât cele din septembrie 2004 se bazează pe un perimetru de activități mai extins (întreaga zonă 1). În plus, anumite ipoteze au fost revizuite în septembrie 2004.

Tabelul 4

Proiecții financiare — septembrie 2004 (perimetru: zona 1 și zona 2 în întregime)

(mii EUR)

	Scenariul 1A creștere 3 %			Scenariul 1 B creștere 6 %		
	Buget 2005	Buget 2006	Buget 2007	Buget 2005	Buget 2006	Buget 2007
Rezultatul activității de asigurare ⁽¹⁾	- 229	49	292	330	924	1 504
din care riscuri neasigurabile pe piața privată (zona 2)	378	688	970	918	1 537	2 148
din care riscuri asigurabile pe piața privată (zona 1 „10 țări aderente”)	- 619	- 579	- 545	- 600	- 553	- 511
din care alte riscuri asigurabile pe piața privată (zona 1 „alte țări”)	13	- 12	3	31	43	109
Rezultatul activității de gestiune	1 662	1 734	1 805	1 768	1 924	2 086
Rezultat tehnic	1 433	1 783	2 096	2 097	2 848	3 590

(mii EUR)

	Scenariul 1A creștere 3 %			Scenariul 1 B creștere 6 %		
	Buget 2005	Buget 2006	Buget 2007	Buget 2005	Buget 2006	Buget 2007
Alocare provizion de egalizare	- 1 066	- 1 383	- 1 672	- 1 564	- 2 182	- 2 392
Rezultat tehnic după provizion de egalizare	367	400	425	533	667	1 197
Rezultat financiar	1 366	1 470	1 581	1 375	1 500	1 642
Taxe	- 568	- 637	- 706	- 626	- 735	- 981
Rezultat	1 165	1 233	1 300	1 282	1 432	1 858
Capital	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000	100 000
ROE (rezultat/capital)	1,2 %	1,2 %	1,3 %	1,3 %	1,4 %	1,9 %
Rezultat + provizion de egalizare	2 231	2 616	2 972	2 846	3 614	4 251
ROE înainte de provizion de egalizare (rezultat + provizion de egalizare)/capital	2,2 %	2,6 %	3,0 %	2,8 %	3,6 %	4,3 %
Flux de trezorerie	5 358	5 152	6 080	6 233	6 471	7 796
Nivelul de capital necesar pentru activitate	73 506	82 798	92 150	77 419	88 931	100 696

Sursa: ONDD: Este vorba despre proiecțiile financiare care figurează la pagina 28 și în anexa 9 din documentul intitulat „Linii direcționale strategice pentru ONDD și SA” prezentat în consiliul de administrație al ONDD din 28 septembrie 2004, trimis de autoritățile belgiene la 1 iunie 2011 în anexa 10 la observațiile acestora.

(¹) Comisia a constatat erori de calcul în proiecțiile financiare. În special, suma rezultatelor activității de asigurare pentru diferitele perimetre diferă de suma totală a rezultatului activității de asigurare pentru SA Ducroire. Erori ale sumelor s-au strecurat în calcularea rezultatului activității de asigurare pentru ansamblul societății SA Ducroire. Cu toate acestea, diferențele nu au niciun impact material asupra estimării ROE.

(73) Contrar notei din aprilie 2004, ROE este calculată pe baza unui capital vărsat de 100 de milioane EUR, fără a ține cont de cele 50 de milioane EUR suplimentare investite, dar nevărsate.

(74) În ceea ce privește ROE preconizată pentru activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată, autoritățile belgiene au explicat că distribuția, astfel cum este stabilită în documentul strategic prezentat în consiliul de administrație din 28 septembrie 2004 (³¹), nu trebuie să fie luată în calcul pentru analiza rentabilității activităților asigurabile și neasigurabile pe piața privată. Autoritățile belgiene au explicat (³²) că proiecțiile respective sunt aberante deoarece nivelul ratei daunelor era mult supraestimat pentru riscurile devenite asigurabile pe piața privată în 2004, în timp ce nu s-a ținut cont de posibilitatea ca un asigurător să ajusteze primele în cazul unei rate ridicate a daunelor observate efectiv. Autoritățile belgiene reamintesc că consiliul de administrație al ONDD nu s-a bazat pe scindarea operată în anexa 9 din documentul strategic pentru a decide cu privire la nivelul de capitalizare a SA Ducroire.

Rentabilitate conform proiecțiilor stabilite ex post în 2011

(75) Prin urmare, proiecțiile din 2004 nu au servit drept bază pentru scindarea proiecțiilor riscurilor asigurabile și neasigurabile pe piața privată trimisă Comisiei în iunie 2011. În ceea ce privește observațiile din iunie 2011, acestea s-au bazat pe istoricul anterior anului 2004 și pe performanțele concurenților societății SA Ducroire din perioada respectivă. Belgia este de părere că abordarea utilizată în observațiile din iunie 2011 reflectă cel mai bine raționamentul pe care l-ar fi putut urma un investitor privat în 2004, rămânând în același timp în concordanță cu rezultatul consolidat.

(³¹) A se vedea „Observațiile Belgiei privind Decizia Comisiei Europene din 24 februarie 2011” trimise de autoritățile belgiene la 1 iunie 2011, anexa 10.

(³²) A se vedea „Răspuns la chestionarul Comisiei Europene din 28 iulie 2011” trimis de autoritățile belgiene la 5 decembrie 2011, pagina 33.

- (76) În observațiile acestora din iunie 2011, autoritățile belgiene au estimat rentabilitatea pentru afacerile asigurabile pe piața privată în raport cu capitalul alocat activității conform modelului Solvabilitate II (formula standard QIS 5 și modelul intern), metodă care a fost dezvoltată ex post, ca urmare a solicitării Comisiei. Trebuie notat că diferența dintre valoarea capitalului minim conform modelului respectiv, și anume 82 de milioane EUR, și capitalul vărsat efectiv de 100 de milioane EUR a fost alocată activității asigurabile și neasigurabile pe piața privată proporțional cu cota respectivă a acestora în capitalul minim de 82 de milioane EUR. Rezultă astfel că capitalul „ajustat” estimat de ONDD pentru riscurile asigurabile pe piața privată se ridică la 9,8 milioane EUR pentru anul 2005 ⁽³³⁾ (a se vedea tabelul 5 de mai jos).
- (77) Pe baza proiecțiilor financiare revizuite și trimise de autoritățile belgiene în 2011 și a estimărilor acestora în ceea ce privește capitalul alocat activității privind riscurile asigurabile pe piața privată, astfel cum s-a explicat în considerentul 76, rentabilitatea activității privind riscurile asigurabile pe piața privată pentru 2005-2007, astfel cum a fost determinată de autoritățile belgiene, este prezentată mai jos:

Tabelul 5

Proiecții financiare recalculat în 2011 ⁽¹⁾

(mii EUR)

Proiecții financiare	Scenariul 1B (creștere 6 %) riscuri asigurabile pe piața privată			Scenariul 1 B (creștere 6 %) riscuri neasigurabile pe piața privată		
	Buget 2005	Buget 2006	Buget 2007	Buget 2005	Buget 2006	Buget 2007
Rezultatul activității de asigurare	656	516	596	- 326	408	908
Rezultatul activității de gestiune	292	329	363	1 476	1 596	1 723
Rezultat tehnic înainte de provizion	948	845	959	1 150	2 004	2 631
Alocare provizion de egalizare	- 328	- 347	- 368	- 1 236	- 1 835	- 2 024
Rezultat tehnic după provizion	620	497	591	-86	170	607
Rezultat financiar	280	347	374	1 095	1 153	1 268
Taxe	- 297	- 279	- 318	- 330	- 456	- 664
Rezultat după impozitare	603	566	646	679	866	1 212
Capital (QIS 5 + model intern) ajustat ⁽²⁾	9 756	10 322	10 969	90 244	91 110	92 321
Capital ajustat + prov. de egal.	9 756	10 437	11 205	90 244	91 743	93 671
ROE (rezultat/capital)	6,2 %	5,5 %	5,9 %	0,8 %	1,0 %	1,3 %
Rezultat + provizion de egalizare	823	799	893	1 511	2 068	2 519
ROE înainte de provizion de egalizare	8,4 %	7,7 %	8,0 %	1,7 %	2,3 %	2,7 %

(1) A se vedea observațiile autorităților belgiene din 14 noiembrie 2011 (fișiere Excel „201105 P&L și Bilan Business Plan Scenariu 1B”, paginile P&L asigurabile pe piața privată și PL neasigurabile pe piața privată).

(2) Reiese că metoda QIS 2005 plus modele interne au fost utilizate numai pentru a determina capitalul alocat riscurilor asigurabile și neasigurabile pe piața privată în 2005. Capitalul pentru anii 2006 și 2007 a fost determinat pe baza capitalului din 2005 plus beneficiile previzionate cumulate în perioada respectivă.

⁽³³⁾ Calculul realizat de Belgia pentru riscurile asigurabile pe piața privată este următorul: 8 milioane EUR + [(100 de milioane EUR — 82 de milioane EUR) × (8 milioane EUR/82 de milioane EUR)]. Calculul este valabil, de asemenea, pentru riscurile neasigurabile pe piața privată.

- (78) ROE este calculată de autoritățile belgiene pe baza unui capital vărsat de 100 de milioane EUR, fără a ține cont de cele 50 de milioane EUR suplimentare investite, dar vărsate numai în 2009.
- (79) La îndoielile exprimate în decizia de inițiere privind faptul că un investitor privat ar solicita o remunerație aferentă capitalului nevărsat, dat fiind că l-ar pierde în caz de faliment, autoritățile belgiene au răspuns că își mențin poziția, și anume că în calcularea rentabilității nu trebuie să fie luat în considerare capitalul de 50 de milioane EUR, până când acesta nu este vărsat efectiv. Potrivit acestora, singurul efect al falimentului (presupunând că acesta antrenează o solicitare a soldului capitalului subscris) ar fi reducerea duratei unui astfel de plasament. De asemenea, autoritățile belgiene au adăugat că, până la vărsarea sa în 2009, ONDD era în măsură să plaseze în mod liber capitalul de 50 de milioane EUR pe piață pentru a beneficia de un randament corespunzător.
- (80) În plus, potrivit autorităților belgiene, o rată de plasament de 2 %, utilizată în proiecțiile din 2004 și luată în considerare în calculele prezentate în tabelul 5, este mai mică decât ceea ce ar fi utilizat cu adevărat un investitor privat. Utilizând o rată de plasament de 3,5 %, autoritățile belgiene au determinat că proiecțiile privind rentabilitatea afacerilor asigurabile pe piața privată (ROE ajustată pentru provizionul de egalizare) ar atinge, între 2005-2007, un nivel de aproximativ 9,7 până la 10,4 % (față de aproximativ 7,7 % până la 8,4 % la o rată de plasament de 2 %) ⁽³⁴⁾.

Utilizarea ratei ROR

- (81) Autoritățile belgiene consideră că rata cea mai adaptată pentru a evalua rentabilitatea preconizată a investiției este *Economic Return on Revenue* (rata de rentabilitate economică a veniturilor, denumită în continuare „ROR”), deși aceasta este absentă din proiecțiile financiare *ex ante* (planul de afaceri al ONDD). ROR se calculează raportând venitul tehnic (înainte de alocarea pentru provizionul de egalizare) la cifra de afaceri (prime de asigurare). Potrivit autorităților belgiene, ROR este cea mai adecvată în măsura în care:
- (a) se calculează înainte de provizionul pentru egalizare, impus de autoritățile prudențiale belgiene, care vizează să echilibreze rezultatele în timp și să acopere eventuale pierderi viitoare care rezultă din activitatea viitoare;
 - (b) reflectă cu exactitate rentabilitatea activității de asigurare a creditelor, izolând-o de rentabilitatea pur financiară. Prin urmare, ROR indică rentabilitatea legată de „inima” activității de asigurare a creditelor.
- (82) Cu un ROR de 16,5 % și 18,5 % în 2005 și, respectiv, în 2006, SA Ducroire ar fi mai rentabilă ⁽³⁵⁾ decât cei trei cei mai mari actori din domeniul asigurărilor creditelor Coface, Euler Hermes și Atradius, ale căror ROR în 2005 și 2006 erau de 9,7 % și, respectiv, 10,9 %, 16,0 % și 16,9 %, 9,3 % și 11,9 %.

Determinarea rentabilității preconizate

- (83) Ca răspuns la o remarcă a Comisiei care arăta că este puțin probabil ca un investitor privat să se bazeze numai pe rata ROR pentru a aprecia rentabilitatea investiției pe care intenționează să o facă, autoritățile belgiene au propus două noi metodologii, pentru a demonstra că rentabilitatea societății SA Ducroire era suficientă în momentul capitalizării acesteia. Este vorba despre (a) modelul *Capital Asset Pricing Model* (denumit în continuare „CAPM”) ⁽³⁶⁾, care permite să se estimeze rata de randament preconizată de piață pentru un activ financiar în funcție de riscul acestuia; și (b) un „benchmarking” al rentabilității asigurătorilor de credit.

⁽³⁴⁾ A se vedea documentul trimis de autoritățile belgiene la 5 decembrie 2011 „Răspuns la chestionarul Comisiei Europene din 28 iulie 2011”, paginile 38 și 39.

⁽³⁵⁾ A se vedea „Observațiile Belgiei privind Decizia Comisiei Europene din 24 februarie 2011” trimise de autoritățile belgiene la 1 iunie 2011, p. 38.

⁽³⁶⁾ Model de evaluare a activelor financiare (MEDAF).

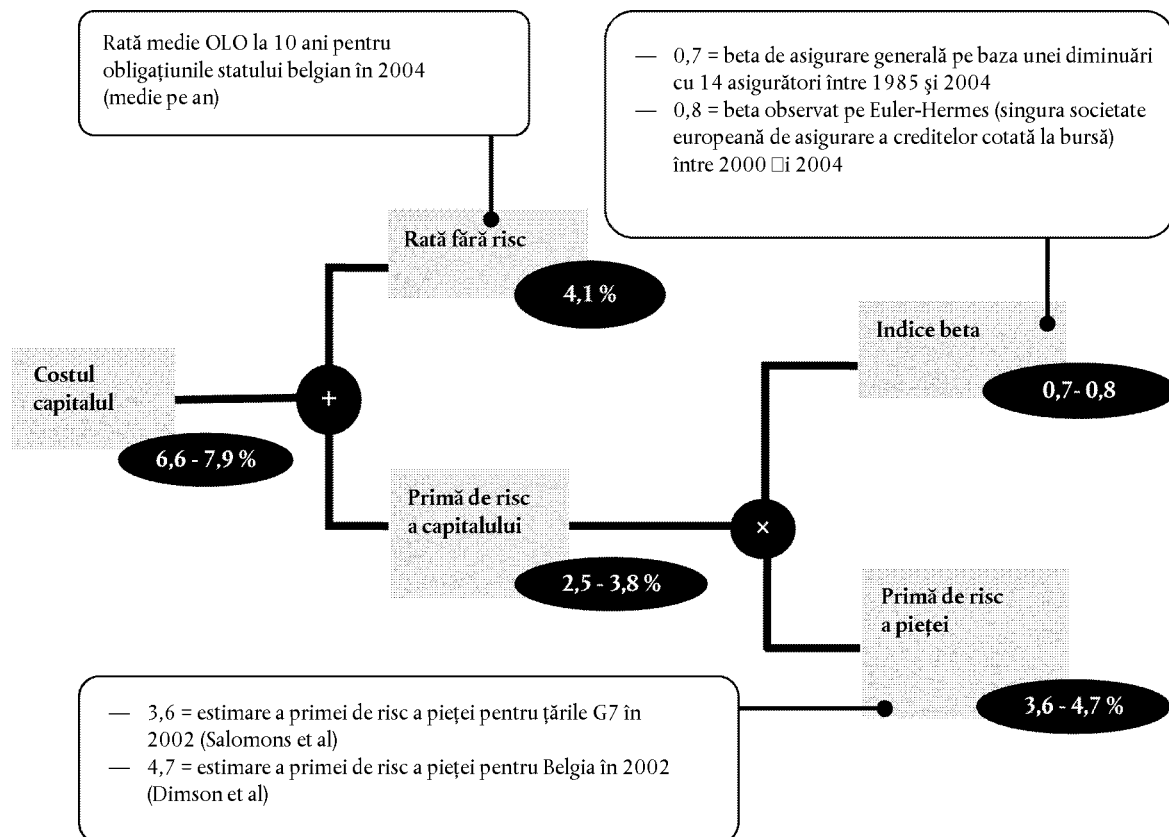
- (84) Conform modelului CAPM, costul capitalului este determinat utilizând următoarea formulă:

Costul capitalului = rată fără risc + primă de risc a capitalului

Costul capitalului = rată fără risc + indice beta al activului (*) [primă de risc a pieței]

unde indicele beta al activului reprezintă volatilitatea rentabilității activului examinat raportată la cea a pieței

- (85) Autoritățile belgiene au estimat costul capitalului societății SA Ducroire astfel cum se arată în graficul de mai jos.

- (86) Potrivit estimărilor ONDD care se bazează pe CAPM, un investitor privat în sectorul asigurărilor generale din Belgia ar fi solicitat în 2004 o rentabilitate de minim 7-8 %.

- (87) Pentru a realiza benchmark-ul rentabilităților istorice din sector, autoritățile belgiene au stabilit un eșantion de asigurători reținându-i pe cei care îndeplinesc criteriile următoare: (a) actori europeni; (b) a căror activitate principală este asigurarea creditelor; (c) care își desfășoară activitatea în principal în sectorul riscurilor asigurabile pe piața privată și au o activitate în sectorul riscurilor neasigurabile pe piața privată, excluzând întreprinderile care fac obiectul unei proceduri pentru ajutor de stat sau înființate după 2004 și excluzând filialele unei întreprinderi care figurează în eșantion. Eșantionul cuprinde 11 asigurători. Potrivit autorităților belgiene, pentru asigurătorii de credite care își desfășoară activitatea în principal în sectorul riscurilor asigurabile pe piața privată, se observă o ROE medie de 6 % până la 7,5 % în funcție de perioada examinată (și anume, cu sau fără anii de criză). ROE medie pentru cei 11 asigurători în 2004 este de 7,8 % comparativ cu 13,3 %, reprezentând ROE medie a celor trei actori de referință de pe piață (a se vedea tabelul 6).

Tabelul 6

Benchmark-ul rentabilității asigurătorilor de credite transmis de Belgia

Metodologia de definire a eșantionului pentru benchmarking-ul ROE asigurabilă pe piața privată		ROE ⁽²⁾ , 2000-2009, procent																	
		Întreprinderi	Sediu social	Cota de riscuri asigurabile pe piața privată estimată ⁽³⁾ %	Prime brute M EUR, 2004	ROE											Medii		
						1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2001-04	2003-04	2001-09
<p>Criteriu de filtrare</p> <p>Mărirea eșantionului</p> <ul style="list-style-type: none"> Asigurători de credite membri ai ICISA și ai Uniunii de la Berna ⁽⁴⁾ Asigurători de credite europeni ⁽⁷⁾ Întreprinderi a căror activitatea principală este asigurarea creditelor și care își desfășoară activitatea în principal în sectorul riscurilor asigurabile pe piața privată ⁽¹⁾ Excluderea întreprinderilor care fac obiectul unei proceduri pentru ajutor de stat (i.e. SACE și SACE BT) 	115	Cesce	Spania	60	51 ⁽⁵⁾			2,3	5,2	7,3	6,0	3,5	8,3	2,3	- 24,0	10,4	4,1	4,5	1,8
		KUKE	Polonia	60	7			- 9,0	0,5	1,9	5,5	7,9	4,9	5,3	8,1	- 14,6	- 0,3	3,7	1,2
	47	COSEC	Portugalia	90	37			1,5	1,7	- 5,1	8,1	7,3	2,2	6,0	- 9,0	1,8	1,5	1,5	1,6
		Prisma	Germania	100	36	0,0	4,8	6,8	4,7	5,6	9,3	12,9	17,1	9,5	15,9	7,6	6,6	7,5	9,9
	19	Credit y Caucion	Spania	100	341	9,0	13,7	14,3	16,0	21,1	17,6	14,3	13,7	15,2	53,7	0,5	17,3	19,4	18,5
		Baez	Bulgaria	60	0,5						4,7	8,7	5,3	11,5	10,6	14,2	4,7	4,7	9,2
	16	Garant	Austria	50	4						- 7,3	- 5,6	0,6	1,3	3,2	-10,7	-7,3	-7,3	-3,1
		Mehib	Ungaria	90	6 ⁽⁵⁾				0,2	0,8	2,2	0,8	-2,3	0,4	5,7	8,2			

Metodologia de definire a eşanţionului pentru benchmarking-ul ROE asigurabilă pe piaţa privată		ROE ⁽²⁾ , 2000-2009, procent																		
		Întreprinderi	Sediu social	Cota de riscuri asigurabile pe piaţa privată estimată ⁽³⁾ %	Prime brute M EUR, 2004	ROE											Medii			
						1999	2000	2001	2002	2003	2004	2005	2006	2007	2008	2009	2001-04	2003-04	2001-09	
Criteriu de filtrare	Mărirea eşanţionului 11	• Excluderea întreprinderilor înfiinţate după 2004 şi/sau a filialelor unei alte întreprinderi aflate deja în listă	Atradius	Țările de Jos	90	1079			1,8	- 17,5	3,4	10,1	16,8	14,5	19,4	- 22,1	- 12,5	- 0,5	6,8	1,5
		Euler Hermes	Franţa	96	1567		13,7	13,2	16,7	14,5	18,4	17,7	17,3	21,8	4,5	1,3	15,7	16,4	13,9	
		COFACE	Franţa	83	903	11,3	11,8	9,2	3,2	13,2	11,5	13,4	11,2	15,1	3,7	- 15,0	9,3	12,4	7,3	
		Medie ⁽⁶⁾				11,0	5,0	3,4	7,0	7,8	8,9	8,4	9,8	4,6	-0,8	5,8	7,4	6,0		
		Medie ⁽⁶⁾ a celor 3 actori de referinţă						8,1	0,8	10,4	13,3	16,0	14,3	18,8	-4,6	-8,7	8,2	11,9	7,6	
								3,1	4,7	5,3	5,8	6,2	6,2	6,4	8,0	2,2	4,7	5,5	5,3	

(1) Au fost reţinuţi numai actorii care îşi desfăşoară cea mai mare parte a activităţii în sectorul riscurilor asigurabile pe piaţa privată (şi anume, mai mult de 50 % în ceea ce priveşte primele sau expunerea totală, conform disponibilităţii informaţiilor)

(2) Ajustat cu provizionul de egalizare

(3) Pe baza informaţiilor geografice comunicate, de exemplu expuneri, prime (variază în funcţie de întreprindere)

(4) Asociaţii internaţionale ale asigurătorilor de credite

(5) Prime nete

(6) Medie neponderată

(7) În 2004 sau într-un viitor apropiat

- (88) Potrivit autorităților belgiene, rentabilitatea preconizată înainte de provizionul de egalizare (ROE înainte de provizionul de egalizare) a activității privind riscurile asigurabile pe piața privată, conform proiecțiilor financiare recalulate de către autoritățile belgiene în 2011 în scenariul 1B (a se vedea tabelul 5), corespunde așteptărilor privind rentabilitatea pe care le-ar fi avut un investitor privat în 2004 (astfel cum sunt estimate de autoritățile belgiene pe baza costului capitalului conform modelului CAPM și pe baza benchmarking-ului rentabilității asigurătorilor de credite, a se vedea considerentele 86 și, respectiv, 87).

Separarea conturilor

- (89) Ca urmare a solicitării Comisiei, exprimată în decizia de inițiere, de a respecta cerințele de la punctul 4.3 din Comunicarea privind asigurarea creditelor la export care impun evidențe separate privind administrarea și conturi distincte pentru activitățile de asigurare a riscurilor asigurabile pe piața privată și a riscurilor neasigurabile pe piața privată, autoritățile belgiene au răspuns că o astfel de scindare a conturilor nu este necesară. După 1 ianuarie 2005, activitățile pe termen scurt (riscuri asigurabile și neasigurabile pe piața privată) sunt desfășurate în cadrul SA Ducroire prin transferul unei activități existente. Potrivit autorităților belgiene, având în vedere faptul că SA Ducroire nu mai beneficiază de sprijinul statului nici măcar pentru activitatea pe care o desfășoară privind riscurile neasigurabile pe piața privată, Belgia este de părere că nu este necesar să se întocmească conturi separate.

V. EVALUAREA AJUTORULUI

V.1. EXISTENȚA UNUI AJUTOR DE STAT

- (90) În conformitate cu articolul 107 alineatul (1) din TFUE, cu excepția derogărilor prevăzute de tratate, sunt incompatibile cu piața internă ajutoarele acordate de state sau prin intermediul resurselor de stat, sub orice formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producerii anumitor bunuri, în măsura în care acestea afectează schimburile comerciale dintre statele membre.
- (91) Într-o primă etapă, Comisia trebuie să analizeze dacă măsurile în cauză constituie ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. În consecință, în secțiunile următoare, Comisia analizează măsurile prin prisma diferitelor criterii constitutive ale unui ajutor de stat.

V.1.1. Existența unui avantaj

V.1.1.1. Existența unui avantaj ca urmare a garanției de stat (măsura 1) și a unor eventuale transferuri interne de resurse în favoarea riscurilor asigurabile pe piața privată în cadrul ONDD (măsura 2)

- (92) Conform punctelor 3.1 și 3.2 din Comunicarea privind asigurarea creditelor la export, garanția de stat de care beneficiază o întreprindere de asigurare a creditelor la export este susceptibilă a-i conferi acesteia un avantaj financiar în raport cu concurenții săi. Prin urmare, ancheta inițiată la 23 februarie 2011 (a se vedea considerentul 26) a vizat în special garanția statului belgian de care ONDD a beneficiat pentru activitatea sa privind riscurile asigurabile pe piața privată.
- (93) Începând cu 1 septembrie 2003, un cont denumit „comercial” care, potrivit autorităților belgiene, nu beneficia de garanția de stat, a fost afectat activității ONDD privind riscurile pe termen scurt, inclusiv riscurile asigurabile pe piața privată.
- (94) Având în vedere că, în cadrul ONDD, nu existau conturi separate care să permită distingerea activității de asigurare a riscurilor asigurabile pe piața privată de cea referitoare la riscurile neasigurabile pe piața privată, autoritățile belgiene au fost invitate să precizeze ce parte din garanția de stat putea fi considerată ca fiind alocată activității referitoare la riscurile asigurabile pe piața privată, până la 31 august 2003. De asemenea, autoritățile belgiene au fost invitate să furnizeze dovezi că garanția ar fi încetat la 31 august 2003 și nu în momentul înființării SA Ducroire, la 1 ianuarie 2005.
- (95) Autoritățile belgiene au afirmat că ONDD a încetat să ofere o acoperire a riscurilor pentru debitorii din „zona 1”⁽³⁷⁾ în 1993. După 1993, activitatea ONDD viza exclusiv riscurile neasigurabile pe piața privată. ONDD admitea în cazuri cu totul excepționale acoperirea riscurilor asigurabile pe piața privată.

⁽³⁷⁾ A se vedea nota de subsol 21.

- (96) Astfel cum s-a menționat la considerentul 34, Belgia a precizat că activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată din cadrul ONDD înainte de luna mai 2004 era nesemnificativă. În plus, procentul foarte scăzut de riscuri asigurabile pe piața privată acoperit la acel moment era acoperit numai datorită legăturii riscurilor respective cu un risc neasigurabil pe piața privată. Situația prevăzută ⁽³⁸⁾ este următoarea: „Un asigurat X vindea bunuri unui intermediar A localizat în zona 1, care revindea bunurile clientului final B, situat în zona 2. De cele mai multe ori, bunurile erau livrate direct clientului final B. Plata facturii asiguratului X prin intermediul A era legată de facto de plata facturii intermediarului A de către clientul final B. În general, asigurații nu găseau o acoperire la un alt asigurator de credite, având în vedere că era vorba despre operațiuni dependente de riscul politic al țării în care era localizat clientul final B”.
- (97) Autoritățile belgiene au reiterat afirmația că riscurile nu găseau acoperire la alți asiguratorii de credite privați.
- (98) Având în vedere elementele enunțate la considerentele 93-95, se consideră că riscurile respective, deși teoretic calificate drept asigurabile pe piața privată (ca urmare a legăturii principale dintre exportatorul asigurat X și intermediarul A), trebuie considerate, în practică, ca riscuri neasigurabile pe piața privată, date fiind condițiile de piață din acea perioadă. De asemenea, înainte de mai 2004, riscurile respective erau acoperite de ONDD în mod cu totul excepțional deoarece reprezentau mai puțin de [02 %] din primele (în perioada 2000-2004) din portofoliul pe termen scurt al ONDD (a se vedea considerentul 34).
- (99) De asemenea, autoritățile belgiene au adus dovezi că garanția de stat de care beneficia ONDD pentru activitatea sa referitoare la riscurile asigurabile pe piața privată a fost suspendată începând cu 1 septembrie 2003. Într-adevăr, garanția a dispărut în momentul transferului riscurilor asigurabile în contul comercial, cont pentru care ONDD a obținut autorizația din partea OCA ⁽³⁹⁾, tocmai pentru că acesta nu beneficia de garanția de stat. Decretul regal care definește activitățile desfășurate de ONDD în nume propriu fără garanția de stat, publicat la 1 septembrie 2003, dată la care a intrat în vigoare, definește operațiunile care se pot efectua în contul respectiv. În urma intrării în vigoare a decretului regal ⁽⁴⁰⁾, orice acoperire a riscurilor printr-o poliță de asigurare a creditelor de export cu o durată sub 2 ani este reglementată de articolul 3 alineatul (2) din Legea din 1939 (activitate în numele ONDD fără garanția statului).
- (100) În concluzie, îndoielile exprimate de Comisie în decizia de inițiere și care aveau în vedere existența unui avantaj pentru activitatea de asigurare a riscurilor asigurabile pe piața privată ca urmare a garanției de stat au fost înlăturate. Se consideră, într-adevăr, că garanția de stat de care ONDD a beneficiat pentru activitatea sa privind riscurile asigurabile pe piața privată până în august 2003 nu a conferit activității respective un avantaj concurențial față de concurenți, deoarece nu exista nicio activitate cu adevărat asigurabilă pe piața privată. În plus, nu a existat nicio tentativă de a dezvolta o activitate cu adevărat asigurabilă pe piața privată pe baza garanției de stat. De asemenea, se poate concluziona că întreaga activitate referitoare la riscurile pe termen scurt a încetat să beneficieze de garanția de stat începând cu 1 septembrie 2003.
- (101) În cadrul ONDD, nu au existat transferuri interne de resurse în favoarea riscurilor asigurabile pe piața privată, dat fiind că nu exista nicio activitate privind riscurile cu adevărat asigurabile pe piața privată. Nu a existat nicio tentativă de a dezvolta o activitate cu adevărat asigurabilă pe piața privată pe baza transferului de resurse ale activității neasigurabile pe piața privată (a se vedea considerentul 98). În concluzie, nu există elemente concludente care să susțină existența unor transferuri de resurse în favoarea riscurilor asigurabile pe piața privată în cadrul ONDD sau a vreunui avantaj de care ar fi putut beneficia ONDD în urma unor astfel de transferuri.
- (102) În concluzie, măsura 1 și măsura 2 nu conferă un avantaj în sensul articolului 107 din TFUE. În consecință, acestea nu constituie ajutor de stat.
- (103) Prin urmare, pentru măsurile 1 și 2, nu se va continua analiza celorlalte criterii constitutive ale unui ajutor (resurse de stat, selectivitate, denaturări ale concurenței) în secțiunile de mai jos.

⁽³⁸⁾ A se vedea „Observațiile Belgiei privind Decizia Comisiei Europene din 24 februarie 2011” trimise de autoritățile belgiene la 1 iunie 2011, p. 13-14.

⁽³⁹⁾ În temeiul articolului 2 alineatul (2) litera (d) din Directiva 73/239/CEE a Consiliului (în vigoare la acel moment), ONDD nu trebuia să primească autorizație din partea OCA, având în vedere că operațiunile sale erau acoperite de garanția statului belgian. Desfășurând, din acel moment, activități negaranțate de statul belgian, prin intermediul contului denumit „comercial”, ONDD nu mai beneficia de scutirea menționată la articolul 2 alineatul (2) litera (d) și trebuia să obțină autorizația din partea OCA.

⁽⁴⁰⁾ A se vedea pagina 15 din documentul trimis de autoritățile belgiene la 1 iunie 2011.

V.1.1.2. Existența unui avantaj ca urmare a alocării de capital societății SA Ducroire (măsura 3)

Domeniul examinat pentru a aprecia dacă alocarea de capital societății SA Ducroire constituie un ajutor de stat

- (104) Conform deciziei de inițiere (a se vedea considerentele 27 și 28 din prezenta decizie), următoarele două sume trebuie să fie deduse din valoarea alocării inițiale de capital a societății SA Ducroire deoarece nu constituie ajutoare de stat:
- (a) partea de capital care sprijină activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată (primul criteriu de excludere);
- (b) partea de capital de care beneficiază deja, în cadrul ONDD, activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată și care este, pur și simplu, transferată societății SA Ducroire cu activitățile corespunzătoare. Într-adevăr, în acest caz, ar fi vorba numai despre schimbarea formei juridice a unei activități economice preexistente, cu capitalul aferent. Pe baza abordării din decizia privind crearea „La Banque Postale” ⁽⁴¹⁾, un astfel de transfer de capital nu acordă un avantaj nou activității economice în cauză și, prin urmare, nu poate constitui un ajutor în sine (al doilea criteriu de excludere).
- (105) Pentru a continua abordarea dezvoltată în decizia de inițiere, Comisia ar trebui să înceapă prin aplicarea celor două criterii de excludere.
- (106) Cu toate acestea, Belgia a invocat un argument care se inspiră din cel de-al doilea criteriu de excludere și care, dacă s-ar dovedi a fi corect, ar putea să excludă imediat calificarea drept ajutor a măsurii 3 în totalitate. Prin urmare, Comisia va demonstra, mai întâi, că argumentul nu este valabil, înainte de a aplica cele două criterii de excludere prezentate în decizia de inițiere.

Respingerea afirmației Belgiei potrivit căreia întreaga sumă de 150 de milioane EUR era legată de activitatea transferată în 2004

- (107) În răspunsul la decizia de inițiere, Belgia a invocat în beneficiul său și a amplificat cel de al doilea criteriu de excludere conform căruia capitalul de care, în cadrul ONDD, beneficiau deja activitățile asigurabile pe piața privată existente chiar înainte de transferul acestora către societatea SA Ducroire, la 1 ianuarie 2005, nu constituie ajutor de stat. Mai exact, Belgia consideră că întregul capital inițial de 150 de milioane EUR alocat societății SA Ducroire constituia capitalul economic asociat activităților de asigurare pe termen scurt (**asigurabile și neasigurabile pe piața privată**) transferate. Aceasta consideră că înființarea SA Ducroire cu capitalul său inițial de 150 de milioane EUR nu este decât o schimbare a formei juridice a unei activități existente și a capitalului aferent. Prin urmare, totalitatea alocării inițiale de capital nu ar constitui un ajutor. În consecință, potrivit Belgiei, nu este necesar să se verifice cum a fost utilizat ulterior capitalul de către SA Ducroire (și anume, dacă a fost utilizat pentru riscurile asigurabile sau neasigurabile pe piața privată — primul criteriu de excludere), dar fiind că respectivul capital nu ar putea constitui ajutor de stat.
- (108) În susținerea acestei afirmații, autoritățile belgiene menționează că subscrierea a 150 de milioane EUR la capitalul SA Ducroire era necesară încă de la începutul anului 2005. Autoritățile belgiene justifică nivelul de capitalizare pe baza „standardelor actuale” dezvoltate în contextul adoptării Directivei Solvabilitate II ⁽⁴²⁾ (metodă denumită „standard” conform parametrilor tehnici astfel cum sunt stabiliți într-un studiu de impact „QIS 5” pentru Belgia, din martie 2011) pentru toate riscurile societății SA Ducroire, cu excepția riscurilor politice, pentru care au fost utilizate modele interne în scopul de a determina nevoia de capital pentru acoperirea riscurilor. Astfel cum s-a arătat în rubrica „Solvabilitate II cu modele interne pentru riscurile politice” din tabelul 2, un capital de [125-150] de milioane EUR era necesar pentru a acoperi nivelul de activitate prevăzut în 2009.

⁽⁴¹⁾ A se vedea Decizia Comisiei din 21 decembrie 2005 în cazul N 531/2005, „Măsuri legate de crearea și funcționarea La Banque Postale”, (JO C 21, 28.1.2006, p. 2), disponibilă la: http://ec.europa.eu/eu_law/state_aids/comp-2005/n531-05.pdf

⁽⁴²⁾ A se vedea nota de subsol 28.

- (109) Comisia observă că noțiunea de „capital aferent activităților transferate” este definită în Decizia Comisiei din 21 decembrie 2005 „Măsuri legate de crearea și funcționarea La Banque Postale”⁽⁴³⁾. În cazul respectiv, s-a concluzionat că transferul nu cuprindea capital nou, deoarece numai fondurile proprii atașate activităților privind serviciile financiare ale La Poste erau transferate entității juridice nou create „La Banque Postale”. Cu alte cuvinte, era vorba exclusiv despre fonduri proprii existente, anterior alocate, în mod clar, pentru bunurile, drepturile și obligațiile transferate. Prin urmare, analiza se referea la capitalul care era deja legat, în mod formal, de activitățile transferate și nu la o estimare prospectivă a capitalului care ar fi fost oportun să fie atribuit noii entități pentru a sprijini dezvoltarea viitoare a acesteia.
- (110) Astfel cum s-a explicat anterior, activitatea privind riscurile pe termen scurt (asigurabile și neasigurabile pe piața privată) transferată societății SA Ducroire era gestionată, de la 1 septembrie 2003, în cadrul ONDD, prin intermediul contului comercial. Un capital de [45-70] de milioane EUR fusese alocat contului. De asemenea, astfel cum s-a menționat la considerentul 99, ONDD a obținut, în mod specific și numai pentru contul comercial (și capitalul de [45-70] de milioane EUR aferente acestuia), autorizația din partea autorității naționale de reglementare a asiguraților (OCA). Normele și controalele OCA aveau ca obiect, printre altele, respectarea normelor de solvabilitate (constituirea unui fond de garantare minim, a unei marje de solvabilitate)⁽⁴⁴⁾. Rezultă că, în temeiul normelor prudențiale în vigoare la acel moment, activitățile pe termen scurt desfășurate în cadrul contului comercial erau suficient capitalizate.
- (111) În acest sens, Comisia constată că, în conformitate cu nota internă din 20 aprilie 2004⁽⁴⁵⁾ pe baza căreia a fost luată decizia de a înființa SA Ducroire și de a-i aloca acesteia un capital de 150 de milioane EUR, capitalul strict alocat activității privind riscurile pe termen scurt era capitalul înregistrat în contul comercial plus beneficiul pe o perioadă de 16 luni (de la 1 septembrie 2003 până la 31 decembrie 2004) estimat la [0-5] milioane EUR. Nota precizează că „din capitalul de 150 de milioane EUR al SA, [45-70] de milioane ar proveni din transferul fondurilor proprii ale contului comercial”. Prin urmare, Comisia concluzionează că, la momentul luării deciziei de a înființa SA Ducroire, capitalul care putea fi considerat ca alocat, în mod formal, activităților pe termen scurt la 31 decembrie 2004 nu se ridica decât la [45-75] de milioane EUR (la [45-70] de milioane EUR plus beneficiul estimat la [0-5] milioane EUR). Prin urmare, numai transferul capitalului în valoare de [45-75] de milioane EUR constituie partea de capital de care beneficia deja, în cadrul ONDD, activitatea privind riscurile pe termen scurt și care a fost transferată, pur și simplu, societății SA Ducroire. Prin urmare, transferul respectiv nu poate constitui un nou avantaj pentru activitate, în consecință, acesta nu poate constitui ajutor de stat.
- (112) Prin urmare, Comisia respinge afirmația Belgiei potrivit căreia întregul capital inițial în valoare de 150 de milioane EUR constituie capitalul transferat direct, care era deja alocat, în cadrul ONDD, activității transferate, prin urmare, acesta nu poate fi considerat drept un avantaj. Comisia consideră că diferența dintre cele [45-75] de milioane EUR și capitalul subscris efectiv de 150 de milioane EUR constituie deci un capital adițional care reprezintă un nou avantaj pentru această activitate.
- (113) Cu titlu subsidiar, Comisia constată că notele interne din 2004, care au sprijinit decizia ONDD de a dota SA Ducroire cu un capital de 150 de milioane EUR (mult superior față de cele [45-75] de milioane EUR alocate contului comercial), arată că ONDD a luat în considerare diferite scenarii de **creștere** a activităților pentru viitoarea societate SA Ducroire. Prin urmare, nevoia de capital de 150 de milioane EUR a fost determinată pe baza unor ipoteze de **creștere** viitoare a activităților SA Ducroire. În consecință, se poate concluziona de aici că abordarea autorităților belgiene echivalează cu excluderea din sfera de analiză privind existența unui avantaj a întregului capital de care se putea estima că ar avea nevoie noua entitate pentru a sprijini dezvoltarea sa viitoare. Această abordare nu poate fi acceptată. Numai capitalul de care beneficiau deja, în mod formal, activitățile transferate în cadrul entității juridice existente (activități de asigurare pe termen scurt în cadrul ONDD) nu constituie un nou avantaj, întrucât activitățile în cauză beneficiau deja de acesta. În schimb, orice capital adițional constituie un nou avantaj deoarece activitatea în cauză nu beneficia de acesta înainte de transfer. Prin urmare, decizia de a înființa SA Ducroire și de a-i aloca un capital de 150 de milioane EUR nu poate fi considerată drept o simplă schimbare a formei juridice a unei activități existente cu un transfer direct al capitalului alocat activității transferate. Prin urmare, afirmația autorităților belgiene potrivit căreia se putea prevedea, încă din 2004, că SA Ducroire ar avea nevoie de un capital de 150 de milioane EUR în 2009 pe baza creșterii preconizate a activităților acesteia este irelevantă. În fapt, autoritățile belgiene nu demonstrează în niciun fel că un capital de 150 de milioane EUR era deja alocat activităților pe termen scurt în cadrul ONDD înainte de transferul acestora către societatea SA Ducroire și că, prin urmare, capitalul de 150 de milioane EUR nu include un nou avantaj pentru activitățile în cauză.

⁽⁴³⁾ A se vedea nota de subsol 10.

⁽⁴⁴⁾ A se vedea anexa 4 la observațiile autorităților belgiene din 1 iunie 2011.

⁽⁴⁵⁾ A se vedea paginile 62 și 70 din nota menționată (trimisă în anexa 8 la observațiile autorităților belgiene din 1 iunie 2011).

- (114) Cu titlu absolut subsidiar, inclusiv în cazul în care capitalul necesar pentru a sprijini creșterea preconizată a activităților ar fi un criteriu relevant pentru prezenta analiză (aspect contestat de Comisie), Comisia constată următoarele:
- (a) În primul rând, proiecțiile financiare existente în 2004 acopereau numai perioada 2005-2007. Prin urmare, inclusiv în cazul în care capitalul necesar pentru a sprijini creșterea activităților ar fi un criteriu relevant pentru prezenta analiză (aspect contestat de Comisie), nu s-ar putea accepta ca acesta să se bazeze pe nivelul de activitate preconizat în 2009 deoarece un astfel de nivel de activitate nu fusese nici măcar estimat în 2004.
- (b) În al doilea rând, metodologia din Directiva Solvabilitate II însoțită de modele interne pentru riscurile politice, propusă de Belgia pentru a estima capitalul necesar, nu poate fi acceptată. În fapt, o astfel de metodă era absentă în notele interne din 2004 pe care s-a bazat consiliul de administrație al ONDD din 20 aprilie 2004 pentru a lua decizia cu privire la înființarea SA Ducroire și la capitalul care trebuie alocat acesteia, întrucât metoda era inexistentă la acel moment (data intrării sale în vigoare este prevăzută abia pentru 1 ianuarie 2014). Metoda a fost aplicată de ONDD pentru prima dată în 2011 și continuă să fie dezvoltată. În consecință, modelele interne pentru riscurile politice nu au fost încă autorizată de autoritatea de reglementare a asigurărilor din Belgia, contrar cerințelor din Directiva Solvabilitate II ⁽⁴⁶⁾. Utilizarea unei metodologii inexistente în 2004, precum Solvabilitate II, pentru care numeroși parametri de calcul, precum și un calendar privind punerea în aplicare nu au fost încă finalizați până în prezent (fiind încă în stadiul QIS) nu este adecvată. A considera că capitalul economic necesar societății SA Ducroire, la înființarea sa în 2005, pentru a continua activitatea preexistentă în cadrul ONDD trebuie să fie determinat pe baza cerințelor din Directiva Solvabilitate II, care nici măcar nu existau la acel moment și pentru care autoritățile de reglementare ar fi prevăzut oricum un regim de tranziție, pare excesiv. În plus, o concluzie diferită ar însemna contrazicerea aprobării nivelului de capital (marja de solvabilitate) ⁽⁴⁷⁾ al contului comercial ([45-70] de milioane EUR) de către autoritatea de reglementare care, în temeiul normelor prudențiale în vigoare, considerase atunci că acest capital este suficient.
- (115) Consiliul de administrație al ONDD din data de 20 aprilie 2004 s-a bazat pe o altă metodă pentru a determina capitalul necesar societății SA Ducroire, și anume rata Cooke, luând în considerare, în același timp, necesitatea de a dota SA Ducroire cu o credibilitate suficientă față de concurenții săi. Într-adevăr, rata reținută în calcule nu este de 8 % conform cerințelor din normele Basel I, ci de 10 %. Astfel, calculele privind nevoia de capital realizate în 2004 includeau un tampon de securitate de 2 %. Trebuie notat că capitalul astfel determinat pentru sfârșitul anului 2004 se ridica la 66 de milioane EUR ⁽⁴⁸⁾, fiind, prin urmare, mult inferior capitalului subscris de 150 de milioane EUR.
- (116) În ceea ce privește utilizarea ratei Cooke pentru a determina capitalul necesar, Comisia a criticat, în decizia de inițiere, relevanța aplicării unor norme bancare (precum rata Cooke) asigurătorilor de credite, având în vedere numeroasele diferențe dintre riscurile asumate de asigurătorii de credite și de bănci (a se vedea considerentul 90 din decizia de inițiere). În acest sens, Belgia nu a adus dovada că normele Basel (rata Cooke) — care, de drept, se aplică **exclusiv** în sectorul bancar — ar fi aplicate, în practică, de asigurătorii de credite sau recomandate de agențiile de rating sau de organismele de control al asigurătorilor.
- (117) În ceea ce privește aplicarea articolului 8 din Legea din 1939 privind ONDD, autoritățile belgiene au confirmat că legea nu se aplică societății SA Ducroire. În plus, articolul respectiv privește numai activitățile în nume propriu ale ONDD cu garanția de stat, precum și cele în numele statului.
- (118) Deși Belgia se referă la metoda Standard & Poor's, care exista la acel moment, pentru a determina nevoile de capital ale asigurătorilor de credite, trebuie notat că autoritățile belgiene nu au transmis nicio estimare de capital realizată prin această metodă. De altfel, metoda nu a fost utilizată de către ONDD în 2004.

⁽⁴⁶⁾ Raportul Solvabilitate 2 QIS 5 al CBFA (martie 2011) arată, la pagina 17, că foarte puțini participanți au fost capabili să furnizeze informații cu privire la utilizarea și caracteristicile modelelor interne deoarece modelele respective sunt încă în faza de dezvoltare. De altfel, CBFA a hotărât chiar să nu extragă nicio concluzie în această etapă. Astfel de afirmații sugerează că, în prezent, inclusiv societățile de asigurare private întâmpină în continuare dificultăți în producerea modelelor interne pentru calcularea capitalului necesar pentru acoperirea anumitor riscuri.

⁽⁴⁷⁾ A se vedea paginile 11 și 13-16 din anexa 4 la observațiile autorităților belgiene din 1 iunie 2011.

⁽⁴⁸⁾ Calculat conform metodei utilizate în 2004 pe baza angajamentelor nete proiectate pentru sfârșitul anului 2004. Datele utilizate pentru calcul figurează la pagina 16 din anexa 13 la observațiile autorităților belgiene din 1 iunie 2011.

- (119) În concluzie, chiar în cazul în care capitalul necesar pentru a sprijini creșterea preconizată a activităților SA Ducroire ar fi un criteriu relevant pentru prezenta analiză (aspect contestat de Comisie), autoritățile belgiene nu au adus niciun element care să demonstreze în mod concludent că nevoia de capital legată de riscurile pe termen scurt și transferată societății SA Ducroire trebuia să fie superioară capitalului existent în contul comercial al ONDD la sfârșitul anului 2004.
- (120) În prezenta secțiune, Comisia a demonstrat că trebuie să respingă afirmația autorităților belgiene potrivit căreia alocarea unui capital inițial de 150 de milioane EUR societății SA Ducroire în 2004 constituie numai transferul capitalului de care beneficia deja activitatea privind riscurile pe termen scurt în cadrul ONDD. Într-adevăr, Comisia a concluzionat că întregul capital de care beneficia deja activitatea privind riscurile pe termen scurt în cadrul ONDD înainte de transferul activității către societatea SA Ducroire se ridica la [45-75] de milioane EUR și că, prin urmare, exista un capital adițional de [75-100] de milioane EUR pentru activitatea respectivă.
- (121) În continuare, este necesar să se examineze aplicarea celor două criterii de excludere descrise în decizia de inițiere. Mai întâi va fi analizat cel de al doilea criteriu de excludere, apoi primul.

Partea de capital de care beneficiază deja, în cadrul ONDD, riscurile asigurabile pe piața privată, transferată direct societății SA Ducroire cu activitățile corespunzătoare (al doilea criteriu de excludere descris în decizia de inițiere)

- (122) În considerentul 111, Comisia a concluzionat că, în cadrul ONDD, un capital de [45-75] de milioane EUR era alocat activității privind riscurile pe termen scurt la 31 decembrie 2004. Prin urmare, pentru a aplica cel de-al doilea criteriu de excludere, trebuie să se estimeze cât din cele [45-75] de milioane EUR alocate activității privind riscurile pe termen scurt la sfârșitul anului 2004 reprezintă partea de capital privind riscurile asigurabile pe piața privată⁽⁴⁹⁾. Astfel cum s-a descris mai sus, riscurile asigurabile pe piața privată cuprindeau exclusiv riscurile aferente unor debitori localizați în cele 10 state care au aderat la Uniunea Europeană în mai 2004.
- (123) De asemenea, astfel cum s-a descris anterior, contul comercial care beneficia de un capital de [45-75] de milioane EUR la sfârșitul anului 2004 nu conținea evidențe financiare separate care să permită identificarea exactă a capitalului de care beneficia numai activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată. Prin urmare, trebuie să se estimeze partea din cele [45-75] de milioane EUR care poate fi considerată, în mod rezonabil, ca fiind destinată activității privind riscurile asigurabile pe piața privată.
- (124) Conform datelor trimise autorității de reglementare în 2004, valoarea angajamentelor nete era de 141,6 milioane EUR pentru riscurile privind cele 10 noi state aderente și de 661,4 milioane EUR pentru toate polițele de asigurare a creditelor de export pe termen scurt la sfârșitul anului 2004⁽⁵⁰⁾. Prin urmare, pe baza unei distribuiri proporționale a celor [45-75] de milioane EUR pe baza angajamentelor nete, **[10-25] de milioane EUR** pot fi considerate ca reprezentând capitalul legat de riscurile aferente celor 10 noi state aderente, înainte de transferul acestora din contul comercial al ONDD către societatea SA Ducroire.
- (125) Comisia constată că o astfel de distribuire a capitalului în funcție de angajamentele nete este în concordanță cu abordarea adoptată chiar de ONDD în 2004⁽⁵¹⁾.

⁽⁴⁹⁾ Conform celor explicate în considerentul 140, o prezentare alternativă ar consta în excluderea întregii sume de [45-75] de milioane EUR. Cu toate acestea, pentru a putea calcula partea de capital de care beneficiază activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată din capitalul adițional de [75-100] de milioane EUR, este necesar să se distribuie capitalul preexistent între riscurile asigurabile și cele neasigurabile pe piața privată. Acest lucru se datorează faptului că separarea capitalului de care beneficiază activitatea privind riscurile asigurabile și neasigurabile pe piața privată se face la nivelul întregului capital (a se vedea tabelul 2 și considerentul 135).

⁽⁵⁰⁾ Cifrele au fost obținute înmulțind angajamentele de la sfârșitul anului 2004 cu rata de reținere (sau 100 % minus rata de cedare în reasigurare). Datele provin din anexa 13 „Planul financiar 2005, 2006 și 2007 trimis către CBFA” la documentul trimis de autoritățile belgiene la 1 iunie 2011, „Observațiile Belgiei privind Decizia Comisiei Europene din 24 februarie 2011”.

⁽⁵¹⁾ Astfel cum s-a arătat mai sus, metoda utilizată de ONDD în 2004 pentru a estima nevoile de capital ale SA Ducroire se baza pe valoarea angajamentelor nete înmulțită cu un anumit procent (rata Cooke). Nu se făcea nicio distincție, în momentul aplicării metodei respective de către ONDD, între angajamentele nete privind riscuri aferente unor debitori localizați în cele 10 țări care au aderat la Uniune în 2004 și angajamentele nete privind celelalte riscuri neasigurabile pe piața privată. În consecință, aplicarea metodei de calcul pro rata pe baza angajamentelor nete (după cedare) este în concordanță cu abordarea adoptată de către ONDD.

- (126) De asemenea, Comisia constată că autoritățile belgiene și ONDD/SA Ducroire au afirmat în mod constant, în cursul procedurii, că riscurile neasigurabile pe piața privată necesitau, pentru o sumă asigurată dată, mai mult capital decât riscurile asigurabile pe piața privată. Prin urmare, suma de [10-25] de milioane EUR constituie mai degrabă un plafon decât un prag. Cu toate acestea, Comisia consideră că este rezonabil să se rețină această cifră, întrucât aceasta este în concordanță cu abordarea adoptată de ONDD însuși în 2004.
- (127) Pe această bază, Comisia concluzionează că, din valoarea capitalului inițial de 150 de milioane EUR, se poate considera că suma de [10-25] milioane EUR nu constituie un avantaj în favoarea activității privind riscurile asigurabile pe piața privată, deoarece activitatea beneficia deja de suma respectivă în cadrul ONDD ⁽⁵²⁾. În acest caz, este vorba numai despre schimbarea formei juridice a unei activități economice și a capitalului de care beneficia aceasta. Prin urmare, transferul către SA Ducroire al capitalului respectiv cu activitatea în cauză nu poate constitui ajutor de stat.
- (128) Prin analogie, același raționament trebuie aplicat în cazul valorii capitalului privind riscurile aferente unor debitori localizați în România și în Bulgaria. Într-adevăr, în 2007, a avut loc o reclasificare a riscurilor neasigurabile pe piața privată aferente unor debitori localizați în România și Bulgaria către categoria riscurilor asigurabile pe piața privată, ca urmare a aderării acestor state la Uniunea Europeană. Prin urmare, capitalul de care beneficiau deja riscurile respective atunci când nu erau asigurabile pe piața privată nu poate constitui un nou avantaj ca urmare a simplului fapt că riscurile au devenit apoi asigurabile pe piața privată. În consecință, capitalul respectiv trebuie să fie exclus, de asemenea, din calificarea drept ajutor.
- (129) Astfel, capitalul privind riscurile neasigurabile pe piața privată devenite asigurabile este exclus din analiza privind existența unui avantaj. În observațiile acestora din 16 mai 2012, autoritățile belgiene au estimat capitalul privind riscurile aferente unor debitori localizați în România și Bulgaria la [0-2] milioane EUR, plecând de la ipoteza că riscurile erau asigurabile pe piața privată în 2005. Acestea nu au furnizat însă nicio estimare a capitalului asociat riscurilor respective la 31 decembrie 2006. Având în vedere că riscurile în cauză nu erau, în mod cert, asigurabile pe piața privată în 2005, estimarea autorităților belgiene privind capitalul alocat acestora tinde, așadar, să fie subestimată. Evidențele financiare separate reconstituite retrospectiv de către ONDD în cadrul prezentei proceduri (observațiile din 16 mai 2012), evidențiază faptul că capitalul alocat riscurilor neasigurabile pe piața privată scade cu [0-5] milioane EUR în 2007 față de 2006. Diminuarea se explică prin schimbarea calificării riscurilor legate de România și Bulgaria (considerate ca riscuri asigurabile pe piața privată începând din anul 2007), dar și prin alți factori, cum ar fi schimbarea politicii de reasigurare. Pe baza tuturor elementelor disponibile, se poate considera în mod rezonabil că capitalul de care beneficiau riscurile legate de Bulgaria și România înainte de a deveni asigurabile pe piața privată se ridica la [0-5] milioane EUR.
- (130) Având în vedere cele de mai sus, Comisia concluzionează că riscurile asigurabile pe piața privată înainte de 1 ianuarie 2005 beneficiau deja de o sumă de [10-25] de milioane EUR și că, prin urmare, transferul acestui capital cu activitățile în cauză nu poate constitui un avantaj. De asemenea, riscurile devenite asigurabile pe piața privată la 1 ianuarie 2007 (România și Bulgaria) beneficiau deja de o sumă de [0-5] milioane EUR înainte de a deveni asigurabile.

Partea de capital care sprijină activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată (primul criteriu de excludere descris în decizia de inițiere)

- (131) Astfel cum s-a descris anterior, riscurile pe termen scurt beneficiau deja de un capital de [45-75] de milioane EUR înainte de transferul acestora către ONDD (a se vedea considerentul 120). Din cele [45-75] de milioane EUR, s-a concluzionat anterior că, în mod rezonabil, se poate estima la [10-25] de milioane EUR partea privind riscurile asigurabile pe piața privată. Prin urmare, partea privind riscurile neasigurabile pe piața privată se poate estima, în mod rezonabil, la [35-50] de milioane EUR (dintre care [0-5] milioane EUR, privind riscurile legate de Bulgaria și România, au devenit asigurabile în 2007).
- (132) Din aceleași motive precum cele explicate la considerentul 127, având în vedere că transferul tuturor celor [45-75] de milioane EUR (inclusiv partea privind riscurile neasigurabile pe piața privată estimată la [35-50] de milioane EUR) nu constituie un avantaj, acestea sunt excluse din analiza privind existența ajutorului.
- (133) În concluzie, din capitalul inițial de 150 de milioane EUR alocat societății SA Ducroire, numai [75-100] de milioane EUR constituie un capital adițional, și anume, capital nou. Prin urmare, numai acordarea celor [75-100] de milioane EUR ar putea constitui un avantaj (a se vedea considerentul 120).

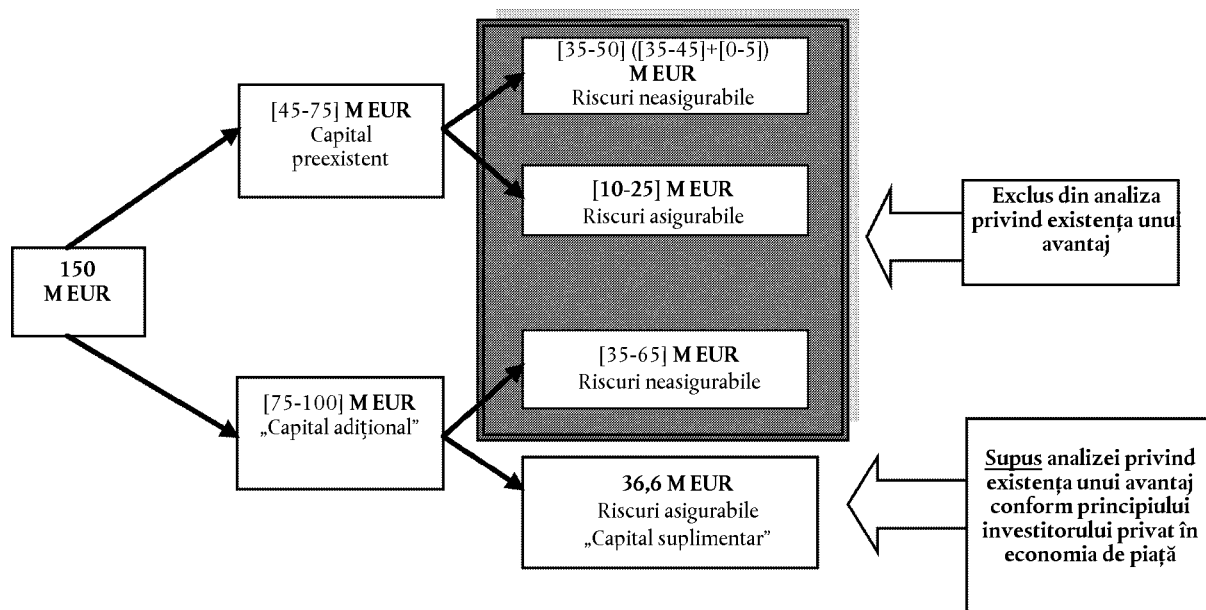
⁽⁵²⁾ Astfel cum reiese din tabelul 1 și din considerentele 96-98, de capitalul în cauză nu beneficiau decât riscurile aferente unor debitori stabiliți în cele 10 țări care au aderat la Uniunea Europeană la 1 mai 2004 și alte riscuri considerate, în practică, drept riscuri neasigurabile pe piața privată.

- (134) Astfel cum s-a amintit în considerentul 65 din decizia de inițiere, statele membre pot să sprijine activitatea de asigurare a unor riscuri neasigurabile pe piața privată, întrucât Comisia consideră că nu există o piață pentru astfel de riscuri. Prin urmare, nu poate fi vorba despre denaturarea concurenței față de alți asigurători. Cu toate acestea, Comisia constată că nu existau conturi separate pentru activitatea privind riscurile asigurabile și cea privind riscurile neasigurabile pe piața privată în cadrul SA Ducroire. **În mod formal, nu era alocat niciun capital activității privind riscurile neasigurabile pe piața privată.** Nicio parte din capitalul de 150 de milioane EUR nu a fost izolată pentru a finanța activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată. Prin urmare, o abordare pur formală ar putea conduce la neexcluderea niciunei părți din capitalul adițional de [75-100] de milioane EUR. O astfel de abordare ar fi cu atât mai justificată cu cât obligația de a introduce conturi separate este prevăzută în mod expres la punctul 4.3 din Comunicarea privind asigurarea creditelor la export, care era în vigoare din anul 1998. Cu toate acestea, este evident că o parte importantă a activităților SA Ducroire vizează asigurarea riscurilor neasigurabile pe piața privată. SA Ducroire nu ar fi putut asigura astfel de riscuri fără capitalul corespunzător. Prin urmare, în plus față de cele [45-75] de milioane EUR (dintre care [35-50] de milioane EUR pentru riscurile neasigurabile pe piața privată), Comisia poate accepta, de asemenea, excluderea din calificarea drept ajutor a părții de capital în privința căreia se poate demonstra, în mod rezonabil, că a fost utilizată pentru a sprijini activitatea de asigurare a riscurilor neasigurabile pe piața privată.
- (135) În decizia de inițiere, Belgia a fost invitată să pună la punct o metodă pentru determinarea părții de capital al societății SA Ducroire care sprijină activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată și a părții de capital care sprijină activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată. Ca urmare a solicitării Comisiei, autoritățile belgiene au prezentat, pentru perioada 2005-2011, un bilanț și un cont de profit și pierdere separate pentru activitatea privind riscurile asigurabile și cea privind riscurile neasigurabile pe piața privată. Bilanțul privind riscurile neasigurabile pe piața privată la 31 decembrie 2011 cuprinde un capital de [70-110] milioane EUR, iar cel privind riscurile asigurabile pe piața privată, un capital de **[40-80]** de milioane EUR. Deși separarea conturilor se bazează pe anumite ipoteze sau date parțial verificabile în contextul unei reconstituiri retrospective, nivelurile de capital pentru activitatea privind riscurile asigurabile și neasigurabile pe piața privată la 31 decembrie 2011 sunt considerate de către Comisie ca fiind rezonabile.
- (136) Prin urmare, Comisia acceptă să excludă din calificarea drept ajutor [70-110] milioane EUR, deoarece, *de facto*, acestea sprijină o activitate care nu face obiectul concurenței, conform Comunicării privind asigurarea creditelor la export.
- (137) Prin urmare, capitalul de care beneficiază riscurile pe termen scurt neasigurabile pe piața privată a ajuns de la [35-50] de milioane EUR la sfârșitul anului 2004 la [70-110] milioane EUR la sfârșitul lunii decembrie 2011, înregistrând o creștere de [35-60] de milioane EUR. Având în vedere că suma de [35-50] de milioane EUR a capitalului legat de activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată include cele [0-5] milioane EUR privind riscurile legate de România și Bulgaria, recalificate drept asigurabile pe piața privată în 2007, creșterea brută a capitalului de care beneficiază riscurile neasigurabile pe piața privată este de [35-65] de milioane EUR. Cu alte cuvinte, din capitalul adițional de [75-100] de milioane EUR, [35-65] de milioane EUR au sprijinit, *de facto*, activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată.

Concluzie privind aplicarea celor două criterii de excludere și valoarea capitalului suplimentar

- (138) O sumă de [70-110] milioane EUR a fost exclusă din calificarea drept ajutor, deoarece aceasta a putut fi considerată ca sprijinind activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată la data de 31 decembrie 2011 (primul criteriu de excludere). O sumă de **[10-25]** de milioane EUR a fost, de asemenea, exclusă din calificarea drept ajutor, deoarece s-a considerat că suma nu constituie un avantaj având în vedere că beneficiau deja de aceasta riscurile asigurabile pe piața privată înainte de transferul lor către societatea SA Ducroire la 31 decembrie 2004 (al doilea criteriu de excludere). În plus, o sumă de [0-5] milioane EUR trebuie, de asemenea, să fie exclusă, deoarece beneficiau deja de aceasta riscurile legate de Bulgaria și România, înainte ca acestea să devină asigurabile pe piața privată la 1 ianuarie 2007.
- (139) În concluzie, numai 36,6 milioane EUR din alocarea inițială de capital de 150 de milioane EUR ar putea constitui un avantaj și un ajutor de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.
- (140) Un alt mod de a prezenta rezultatul de 36,6 milioane EUR constă **în scăderea, din capitalul inițial de 150 de milioane EUR** acordat societății SA Ducroire, (1) a celor [45-75] de milioane EUR de care beneficiau deja riscurile pe termen scurt înainte de transferul lor către SA Ducroire (inclusiv cele [0-5] milioane EUR legate de riscurile aferente unor debitori stabiliți în România și Bulgaria care au devenit asigurabile pe piața privată la 1 ianuarie 2007); și (2) a celor [35-65] de milioane EUR adiționale care sprijineau, *de facto*, riscurile neasigurabile pe piața privată. Se obțin astfel **36,6 milioane EUR.**

(141) Analiza privind distribuirea capitalului este prezentată în graficul următor:

(142) Cu titlu subsidiar, Comisia constată următoarele. Autoritățile belgiene afirmă că, cu excepția a aproximativ 7 până la 13 milioane EUR (a se vedea tabelul 2), întregul capital de 150 de milioane EUR era alocat implicit, în 2004, riscurilor neasigurabile pe piața privată. Pe baza acestei prime afirmații, Belgia afirmă că abia mai târziu (în 2007 și 2008), o parte din capitalul alocat inițial riscurilor neasigurabile pe piața privată a fost transferat către riscurile asigurabile pe piața privată. Prin urmare, Belgia afirmă că numai respectivele transferuri de capital ar putea constitui ajutoare și că testul investitorului privat trebuie să se aplice sumelor respective în momentul transferurilor interne ale acestora și nu în momentul alocării inițiale de capital în 2004. Raționamentul nu poate fi acceptat.

(143) Într-adevăr, în momentul înființării SA Ducroire și în anii următori, capitalul de 150 de milioane EUR nu a fost niciodată alocat, în mod formal, activității privind riscurile asigurabile pe piața privată și, respectiv, celei privind riscurile neasigurabile pe piața privată. Capitalul putea fi utilizat în mod liber pentru a sprijini activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată sau cea privind riscurile neasigurabile pe piața privată (în proporții nedeterminate), în funcție de ocaziile de pe piață și de opțiunile strategice ale SA Ducroire. Alocarea de capital între activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată și cea privind riscurile neasigurabile pe piața privată nu a fost reconstituită decât retroactiv în cadrul prezentei proceduri. Documentele din 2004, astfel cum au fost trimise de autoritățile belgiene, nu prezentau nicio alocare a capitalului între diferitele activități. Prin urmare, Comisia nu poate accepta să excludă din analiza privind existența unui ajutor o parte din cele [75-100] de milioane EUR de capital adițional al SA Ducroire numai pe baza faptului că, în acea perioadă, suma ar fi putut servi pentru a sprijini activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată. Astfel cum s-a arătat mai sus, numai partea de capital adițional de [75-100] de milioane EUR cu privire la care se poate demonstra că a sprijinit efectiv activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată poate fi exclusă din analiza privind existența unui ajutor.

(144) Cu titlu absolut subsidiar, Comisia constată că, inclusiv dacă s-ar accepta argumentul Belgiei potrivit căruia o parte din capitalul inițial al SA Ducroire era destinat riscurilor neasigurabile pe piața privată și, prin urmare, acesta nu putea intra în domeniul de aplicare a articolului 107 alineatul (1) din TFUE, argumentul nu s-ar aplica sumei de 36,6 milioane EUR decât în cazul în care Belgia ar reuși să demonstreze că capitalul alocat riscurilor neasigurabile pe piața privată era superior sumei de [70-110] milioane EUR. (Într-adevăr, pentru a calcula cele 36,6 milioane EUR, o sumă de [70-110] milioane EUR care sprijinea activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată a fost deja dedusă din cele 150 de milioane EUR). Or, este evident că o astfel de sumă nu a fost niciodată alocată riscurilor neasigurabile pe piața privată în 2004 deoarece documentele interne arată că un capital de 100 de milioane EUR era suficient pentru a acoperi toate riscurile pe termen scurt (neasigurabile și asigurabile pe piața privată) până în 2007.

Aplicarea principiului investitorului privat în economia de piață

- (145) Conform jurisprudenței constante, pentru a stabili dacă o măsură acordă un avantaj economic, trebuie să se aprecieze dacă, în circumstanțe similare, un investitor privat care acționează în cadrul unei economii de piață ar fi efectuat un aport de capital la fel de important ⁽⁵³⁾, având în vedere, în special, informațiile disponibile și evoluțiile previzibile în cadrul investiției.
- (146) În cazul de față, trebuie analizat dacă capitalul suplimentar de 36,6 milioane EUR acordat în 2004 prezenta o rentabilitate suficientă pentru a convinge un investitor privat în economia de piață. Cu toate acestea, rentabilitatea capitalului suplimentar nu poate fi analizată separat de întregul capital, deoarece capitalul suplimentar rezultă dintr-o împărțire artificială a capitalului de 150 de milioane EUR subscris în 2004. Niciun flux de venit precis nu poate fi identificat ca provenind din cele 36,6 milioane EUR. Cu alte cuvinte, profitul unei activități specifice nu se adăuga celor 36,6 milioane EUR, întrucât nu existau conturi separate. În sfârșit, Comisia consideră că, pentru a aplica corect testul investitorului privat, trebuie să se verifice dacă întregul capital de 150 de milioane EUR prezenta o rentabilitate preconizată suficientă. În caz contrar, va trebui să se concluzioneze că cele 36,6 milioane EUR constituie un avantaj.
- (147) Cu titlu absolut subsidiar, o altă posibilitate ar fi să se aplice o metodă pro rata la rezultatul generat, ceea ce ar conduce la același rezultat.
- (148) De asemenea, Comisia nu consideră că trebuie să se analizeze numai rentabilitatea capitalului adițional de [75-100] de milioane EUR și să se excludă cele [45-75] de milioane EUR alocate activității privind riscurile pe termen scurt înainte de transferul acestora către societatea SA Ducroire. Într-adevăr, ONDD ar fi putut hotărî să înceteze activitatea sa legată de riscurile pe termen scurt și să recupereze valoarea capitalului alocat acestei activități în perioada respectivă, și anume, [45-75] de milioane EUR ⁽⁵⁴⁾. Prin urmare, cele [45-75] de milioane EUR nu pot fi considerate un cost suportat în trecut și irecuperabil (*sunk cost*).
- (149) În considerentele următoare, Comisia va demonstra că rentabilitatea preconizată a celor 150 de milioane EUR era insuficientă pentru a convinge un investitor privat să efectueze o astfel de investiție. Cu titlu subsidiar, Comisia va arăta că, inclusiv dacă se consideră că activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată beneficia virtual de un capital de [45-65] de milioane EUR (36,6 milioane EUR plus [10-25] de milioane EUR) și de beneficiile scontate legate de această activitate specifică, rentabilitatea preconizată a activității era, de asemenea, insuficientă.
- (150) Criteriul investitorului privat în economia de piață trebuie aplicat *ex ante*. Momentul în care aportul de capital a fost acordat este cel care trebuie luat în considerare pentru a aprecia dacă un investitor privat ar fi efectuat, de asemenea, un astfel de aport. În aprecierea criteriului investitorului privat, trebuie evitat să se țină cont de evoluțiile ulterioare aportului de capital. În plus, conformitatea cu criteriul investitorului privat în economia de piață poate fi demonstrată de un plan de afaceri *ex ante* pe baza căruia a fost luată decizia de a investi ⁽⁵⁵⁾. Conform jurisprudenței recente ⁽⁵⁶⁾, un stat membru nu poate invoca decât elemente obiective și verificabile pe care le-a luat în considerare, în prealabil sau simultan cu decizia de a efectua o investiție. În această privință, pot fi

⁽⁵³⁾ Hotărârea din 3 octombrie 1991, Italia/Comisia, C-261/89, Rec., 1991, p. I-4437, punctul 8; hotărârea din 14 septembrie 1994, Spania/Comisia, cauze conexate C-278/92-C-280/92, Rec., p. I-4013, punctul 21; hotărârea din 14 septembrie 1994, Spania/Comisia, C-42/93, Rec., p. I-4175, punctul 13.

⁽⁵⁴⁾ Excluzând costurile limitate legate de încetarea activității, și anume [...]. Amploarea potențială a unor astfel de costuri nu este de natură să afecteze concluziile Comisiei.

⁽⁵⁵⁾ A se vedea Decizia 2000/600/CE a Comisiei din 10 noiembrie 1999 privind aprobarea condiționată a ajutorului acordat de Italia băncilor publice siciliene Banco di Sicilia și Sicilcassa (JO L 256, 10.10.2000, p. 21), considerentele 58-61.

A se vedea deciziile Comisiei din 2005 privind recapitalizarea „Landesbanken” germane, cum ar fi NN 71/2005, HSH Nordbank (JO C 241, 6.10.2006, p. 12) și NN 72/2005, Bayern LB (JO C 242, 7.10.2006, p. 18).

A se vedea, de asemenea, decizia în cazul Shetland Shellfish (Decizia 2006/226/CE a Comisiei, JO L 81, 18.3.2006, p. 36), în care Comisia a respins două rapoarte trimise de autoritatea publică a insulelor Shetland în vederea investiției, care conțineau un cont de venituri previzional, un bilanț previzional și un tablou al fluxurilor de trezorerie previzionale pentru anii 2000, 2001 și 2002. Regatul Unit a subliniat caracterul *ex ante* al studiilor și caracterul „conservator și prudent” al ipotezelor pe care se bazează acestea, dar Comisia a concluzionat că acestea ar fi fost considerate insuficiente pentru un investitor privat în economia de piață, în pofida sumelor relativ modeste aflate în cauză.

⁽⁵⁶⁾ Hotărârea din 5 iunie 2012, Comisia c. EDF, C-124/10 P, Rec., p. I-0000, punctele 82-86 și 105.

necesare, în special, elemente care să demonstreze că decizia respectivă este întemeiată pe evaluări economice comparabile cu cele pe care un investitor privat rațional, aflat într-o situație comparabilă, le-ar fi efectuat înainte de a realiza investiția, în scopul de a determina rentabilitatea viitoare a unei astfel de investiții. În schimb, evaluările economice efectuate după acordarea avantajului respectiv, constatarea retrospectivă a rentabilității efective a investiției realizate sau justificările ulterioare cu privire la alegerea procedurii reținut efectiv nu sunt suficiente pentru a dovedi că un stat membru a adoptat decizia de a investi asemenea unui investitor privat în economia de piață.

- (151) Dat fiind că niciun investitor privat nu a participat la măsura în cauză și că SA Ducroire nu este cotate la bursă, parametrul a cărui validitate trebuie să fie evaluată este rentabilitatea scontată a investiției, astfel cum ar putea fi preconizată pe baza informațiilor disponibile și a dezvoltărilor previzibile în acea perioadă (cum figurează, în principiu, în planul de afaceri stabilit de ONDD în 2004). Într-adevăr, conform jurisprudenței Curții ⁽⁵⁷⁾ și practicii decizionale a Comisiei ⁽⁵⁸⁾, faptul că se pretinde că aportul de capital este necesar continuării activității întreprinderii sau capitalizării adecvate a activității, în temeiul normelor prudențiale sau al unei estimări a riscurilor suportate, nu permite să se considere că este îndeplinit criteriul investitorului privat în economia de piață. Un investitor privat în condiții normale de piață nu ar efectua un astfel de aport de capital decât dacă rentabilitatea preconizată ar fi suficientă în urma aportului respectiv, având în vedere informațiile disponibile și evoluțiile previzibile în momentul respectiv ⁽⁵⁹⁾. Prin urmare, Comisia constată că argumentele avansate de Belgia pentru a justifica că un nivel de capital de 150 de milioane EUR era „necesar” din punct de vedere economic și/sau pe baza normelor prudențiale sunt inoperante pentru a demonstra că investiția prezenta o rentabilitate suficientă pentru un investitor de piață.
- (152) Autoritățile belgiene își întemeiază analiza privind rentabilitatea pe planul de afaceri din 28 septembrie 2004. Or, înființarea SA Ducroire datează din 23 septembrie 2004. Cu toate acestea, societatea nu și-a început cu adevărat activitatea economică decât la 1 ianuarie 2005, având în vedere că portofoliul de riscuri pe termen scurt a continuat să aparțină de ONDD până la 31 decembrie 2004, dată la care a fost transferat. Prin urmare, se poate considera că, până cu puțin timp înaintea acestei date, ONDD ar fi putut reveni asupra deciziei sale de a investi în activitatea respectivă, netransferând riscurile în cauză și lichidând entitatea juridică nou creată. În consecință, este acceptabil să se ia în considerare planul de afaceri al ONDD din 28 septembrie 2004, astfel cum solicită autoritățile belgiene.
- (153) Din notele și procesele-verbale din 2004, reiese că decizia ONDD de a dota SA Ducroire cu un capital de 150 de milioane EUR răspundea, în principal, voinței ONDD de a-și dota filiala cu un capital inițial considerat „suficient” pentru a asigura dezvoltarea activităților sale și pentru [...] — „un capital vărsat de 100 de milioane EUR este suficient pentru a desfășura activitatea pe termen scurt privind polițele care vizează cifra de afaceri globală a exportatorilor până în 2007, dar va trebui revizuit după această perioadă” ⁽⁶⁰⁾, fără a se demonstra cu adevărat și în mod precis că rentabilitatea viitoare preconizată este satisfăcătoare din punctul de vedere al unui investitor privat. În ceea ce privește analiza rentabilității preconizate, numai un rezultat pozitiv anticipat pentru ansamblul activităților din primii trei ani pare să fi fost suficient pentru a convinge ONDD să realizeze investiția.
- (154) Într-adevăr, conform previziunilor din scenariul B din planul de afaceri din 28 septembrie 2004, ONDD preconiza o ROE pentru totalitatea activităților de 1,3 % până la 1,9 % pentru anii 2005, 2006 și 2007 conform scenariului „dinamic — creștere la 6 %” din planul de afaceri din 28 septembrie 2004 (ROE înainte de provizionul de egalizare se ridică la 2,8-4,3 %) (a se vedea tabelul 4). Trebuie precizat că rentabilitatea este calculată pe baza unui capital de 100 de milioane EUR, fără a se ține cont de cele 50 de milioane EUR nevărsate, ceea ce face ca rezultatul rentabilității să fie mai favorabil decât în realitate. Rata de rentabilitate preconizată în proiecțiile financiare din 20 aprilie 2004 nu era mai mare (a se vedea tabelul 3).
- (155) Având în vedere cele de mai sus, se constată că rentabilitatea preconizată a viitoarei SA Ducroire era insuficientă pentru a convinge un investitor privat în economia de piață să realizeze o astfel de investiție.

⁽⁵⁷⁾ A se vedea, de exemplu, hotărârea „West LB” din 6 martie 2003, pronunțată în cauzele conexe T-228/99 și T-223/99, Westdeutsche Landesbank Girozentrale/Comisia, Rec., p. II-435, punctul 255.

⁽⁵⁸⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei privind restructurarea băncii Dexia (Decizia din 26 februarie 2010 în cazul C 9/2009, JO L 274, 19.10.2010, p. 54, considerentul 127), în care Comisia a respins argumentul statelor membre interesate potrivit căruia criteriul investitorului privat în economia de piață ar trebui să se aplice cu mai puțină strictețe în măsura în care entitățile publice care au recapitalizat Dexia erau acționari „istorici” ai băncii.

⁽⁵⁹⁾ A se vedea hotărârea din 30 aprilie 1998, Cityflyer Express/Comisia, T-16/96, Rec., p. II-757, punctul 76.

⁽⁶⁰⁾ A se vedea pagina 28 din documentul strategic din 28 septembrie 2004 intitulat „Linii directoare strategice pentru ONDD și SA” prezentat în consiliul de administrație al ONDD, care figurează în anexa 10 la documentul trimis de autoritățile belgiene la 1 iunie 2011, „Observațiile Belgiei privind Decizia Comisiei Europene din 24 februarie 2011”.

Într-adevăr, rentabilitatea preconizată era inferioară ratei fără risc (randament al obligațiunilor statului belgian pe termen lung) pentru primii trei ani [rata medie a obligațiunilor statului belgian pe termen lung în 2004 era de 4,15 % ⁽⁶¹⁾]. Chiar luând în calcul provizionul de egalizare, rata de rentabilitate preconizată nu făcea decât să atingă rata fără risc.

- (156) Un investitor privat în economia de piață nu ar accepta o rentabilitate atât de scăzută în primii ani decât cu condiția să poată preconiza, în mod rezonabil, o compensație ulterioară prin profituri net superioare celor ale mediei sectorului, astfel încât randamentul total al investiției (după aplicarea unei rate de actualizare adecvate) să fie suficient ⁽⁶²⁾.
- (157) Or, în 2004, nu exista niciun studiu serios care să poată preconiza că rentabilitatea inițială scăzută ar fi compensată de o rentabilitate mult mai ridicată în anii următori. De asemenea, Comisia constată că proiecțiile financiare disponibile în acea perioadă relevau o anumită liniaritate a performanțelor între 2005 și 2007 sau, cel puțin, o creștere lentă (a se vedea tabelul 4), prin urmare, nimic nu lăsa să se întrevadă o ameliorare foarte rapidă a rezultatelor pentru anii de după 2007. În această privință, trebuie notat că înființarea filialei SA Ducroire nu poate fi considerată ca lansarea unei noi întreprinderi (în sensul de „start-up”), deoarece, la acel moment, s-a prevăzut că aceasta va continua activitățile desfășurate anterior de întreprinderea-mamă și, în acest scop, activele și pasivele corespunzătoare au fost, pur și simplu, transferate de către ONDD societății SA Ducroire. Această concluzie se bazează, de asemenea, pe modul în care proiecțiile financiare au fost pregătite la acel moment. Reiese astfel că, în 2004, ONDD, realizând proiecțiile financiare ale viitoarei SA Ducroire, s-a bazat pe performanțele trecute ale activității în cauză (riscuri pe termen scurt, inclusiv riscuri asigurabile pe piața privată) în cadrul ONDD. Ipotezele în ceea ce privește primele și costurile au fost întemeiate, în principal, pe media datelor financiare istorice din cei cinci ani anteriori, cu excepția câtorva ajustări legate de modificarea circumstanțelor pieței ca, de exemplu, o diminuare aplicată în cazul primelor pentru riscurile devenite asigurabile pe piața privată în 2004 ca urmare a aderării la Uniunea Europeană a 10 noi state membre.
- (158) În plus, din notele interne reiese că era prevăzut ca totalul capitalului vărsat de 100 de milioane EUR să fie absorbit, în principal, de creșterea progresivă a activităților desfășurate de ONDD în trecut, până la sfârșitul anului 2007 (a se vedea considerentul 61). Prin urmare, era vorba despre creșterea organică a activităților existente (nicio expansiune către alte activități mai rentabile nu a fost prevăzută în 2004).
- (159) În ceea ce privește capitalul subscris, dar nevărsat (de 50 de milioane EUR), la acea perioadă nu a fost realizat niciun proiect concret pentru utilizarea capitalului respectiv și, prin urmare, nu s-a făcut nicio proiecție cu privire la rentabilitatea preconizată a acestuia. În plus, nici achiziționarea KUP, nici, în general, o strategie de achiziționare nu au fost luate în considerare în momentul alocării capitalului societății SA Ducroire.
- (160) De asemenea, trebuie subliniat că proiecțiile pentru perioada 2005-2014 nu au fost făcute decât ex post, după ce Comisia a inițiat procedura oficială de investigare. În fapt, singurele proiecții financiare realizate *ex ante* de către ONDD erau limitate la o perioadă de trei ani (primii trei ani de activitate ai viitoarei societăți SA Ducroire, și anume anii 2005, 2006 și 2007), perioadă relativ scurtă pentru a satisface exigențele unui investitor privat.
- (161) Comisia concluzionează că rentabilitatea preconizată a capitalului era insuficientă și, prin urmare, că cele 36,6 milioane EUR constituie un avantaj în favoarea activității privind riscurile asigurabile pe piața privată ale SA Ducroire.
- (162) Cu titlu subsidiar, Comisia analizează în considerentele următoare rentabilitatea preconizată a activității privind riscurile asigurabile pe piața privată.
- (163) Comisia constată că, în conformitate cu anexa 9 din documentul strategic din 28 septembrie 2004, proiecțiile financiare astfel cum sunt stabilite de către ONDD prevedeau **un rezultat negativ pentru activitatea de asigurare privind riscurile asigurabile pe piața privată (și anume, pentru țările cu riscuri asigurabile pe piața**

⁽⁶¹⁾ Sursa Eurostat.

⁽⁶²⁾ În hotărârea din 21 ianuarie 1999 în cauzele conexe T-129/95, T-2/96 și T-97/96, Neue Maxhütte Stahlwerke GmbH și Lech-Stahlwerke GmbH/Comisia, Rec., p. II-17, punctele 116-121, Tribunalul a precizat că, în cazul în care, în sectorul privat, o întreprindere-mamă și-ar asuma pierderile filialei sale, trebuie să existe o probabilitate suficientă privind restabilirea rentabilității filialei. Într-adevăr, un investitor privat nu și-ar permite să aducă capital suplimentar după ani de pierderi continue dacă un astfel de aport l-ar costa mai mult decât lichidarea filialei.

A se vedea, de asemenea, decizia Banco di Sicilia și Sicilcassa menționată anterior, considerentele 63-66.

privată conform Comunicării privind asigurarea creditelor la export pe termen scurt) ⁽⁶³⁾ pentru întreaga perioadă proiectată din 2005 până în 2007, astfel încât activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată subvenționa activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată. Prin urmare, se deduce că rentabilitatea estimată privind riscurile asigurabile pe piața privată era mai mică decât cea estimată pentru totalitatea activităților, aceasta însăși fiind insuficientă pentru un investitor privat. Prin urmare, Comisia concluzionează că, inclusiv în cazul în care se analizează separat rentabilitatea preconizată a activității privind riscurile asigurabile pe piața privată pe baza proiecțiilor financiare existente în 2004 ⁽⁶⁴⁾, ar trebui să se concluzioneze că rentabilitatea preconizată era negativă și, prin urmare, vădit insuficientă pentru a convinge un investitor privat să realizeze o astfel de investiție.

- (164) Din motivele evocate la considerentul 74, autoritățile belgiene susțin că proiecțiile din septembrie 2004 nu trebuie să fie luate în calcul pentru analiza rentabilității activităților asigurabile și neasigurabile pe piața privată deoarece „conduc la rezultate aberante”. Autoritățile belgiene afirmă că metoda, astfel cum a fost dezvoltată în 2011, de separare a riscurilor asigurabile de cele neasigurabile pe piața privată, reflectă mai bine raționamentul pe care l-ar fi putut urma un investitor privat în momentul deciziei din 2004. Prin urmare, autoritățile belgiene par să arate **a posteriori** că proiecțiile din 2004 pentru riscurile asigurabile pe piața privată ⁽⁶⁵⁾ aveau la bază ipoteze eronate. Într-adevăr, rata prevăzută a daunelor era ridicată, dar constantă, în timp ce nivelul prevăzut al primelor (care avea drept scop remunerarea riscurilor suportate) era foarte scăzut. Rezulta astfel o rată a daunelor (*loss ratio*) de 94 %. Comisia nu poate accepta o modificare retrospectivă a rentabilității proiectate a unei activități (a se vedea considerentul 150). Cu titlu subsidiar, Comisia constată că argumentul autorităților belgiene confirmă faptul că nu a avut loc o analiză serioasă separată a rentabilității preconizate privind riscurile asigurabile pe piața privată și că, prin urmare, pentru o aplicare corectă a testului investitorului privat, este necesar să se analizeze rentabilitatea întregului capital acordat societății SA Ducroire.
- (165) Cu titlu absolut subsidiar, Comisia constată că, inclusiv dacă s-ar lua în considerare proiecțiile rezultatului activității privind riscurile asigurabile pe piața privată astfel cum au fost revizuite și trimise de autoritățile belgiene în 2011 ⁽⁶⁶⁾ — ceea ce Comisia nu acceptă deoarece acestea nu existau în momentul investiției — și s-ar împărți rezultatul respectiv la capitalul privind riscurile asigurabile pe piața privată, astfel cum a fost estimat de Comisie (și anume, [45-65] de milioane EUR), ROE estimată pentru 2005-2007 ar rămâne sub rata fără risc.
- (166) Estimarea rentabilității preconizate, astfel cum a fost indicată la considerentul precedent, este fondată pe totalitatea capitalului estimat privind riscurile asigurabile pe piața privată, inclusiv **partea nevărsată a capitalului**, contrar calculelor privind rentabilitatea efectuate de către ONDD. Argumentul autorităților belgiene (a se vedea considerentul 79), potrivit căruia partea de capital subscrisă în 2004, dar vărsată în 2009 nu trebuie să fie luată în considerare în calculele privind rentabilitatea estimată înainte de 2009, nu poate fi acceptat. Într-adevăr, deși capitalul nu a fost vărsat în 2004, acesta putea fi solicitat în orice moment, întrucât fusese subscris încă de la înființarea SA Ducroire. Prin urmare, un investitor privat în economia de piață ar solicita o remunerare pentru riscurile suportate legate de o astfel de investiție, dat fiind că ar putea pierde parțial sau integral investiția în caz de faliment. În consecință, calculele autorităților belgiene nu pot fi acceptate.
- (167) Cu toate acestea, trebuie recunoscut că un investitor are posibilitatea de a plasa valoarea capitalului nevărsat corespunzător investiției sale, atât timp cât capitalul nu a fost solicitat, în plasamente fără risc, lichide pe termen scurt și mediu, putând, prin urmare, să beneficieze de rata de rentabilitate aplicabilă pentru un astfel de plasament. Rezultă de aici că investitorul ar preconiza o remunerație pentru o investiție în capital nevărsat corespunzătoare numai primei de risc a societății în care investește (reprezentând diferența între rata de rentabilitate preconizată a unei investiții în capital într-o întreprindere similară și rata de rentabilitate a plasamentelor fără risc lichide pe termen scurt și mediu) ⁽⁶⁷⁾.

⁽⁶³⁾ A se vedea nota de subsol nr. 25.

⁽⁶⁴⁾ Din procesul-verbal al reuniunii consiliului de administrație al ONDD din 20 aprilie 2004 reiese că respectiva contribuție a fiecărui sector de activitate la rezultatul global a fost solicitată de consiliu (a se vedea pagina 4 din anexa la documentul trimis la 1 iunie 2011).

⁽⁶⁵⁾ În special pentru riscurile aferente celor 10 țări aderente.

⁽⁶⁶⁾ Pentru riscurile asigurabile pe piața privată, rata primelor a fost revizuită în sens crescător (de la 0,2 % inițial la 0,3 % din sumele asigurate), crescând astfel cu o treime veniturile din asigurări pentru întreprindere. În ceea ce privește proiecțiile privind rata daunelor, acestea au fost revizuite în sens descrescător.

⁽⁶⁷⁾ O analogie cu o astfel de distribuire a remunerației poate fi regăsită în celelalte decizii ale Comisiei privind ajutoarele de stat. A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei din 11 februarie 2009 în cazul NN 3/2009 „Amendments to the Public support measures to JSC Parex Banka”, considerentele 36-40, JO C 147, 27.6.2009, p. 2. Trebuie notat că prima de risc depinde de riscul investiției.

- (168) În consecință, rentabilitatea preconizată a unei investiții în capital, care este parțial vărsat, trebuie estimată luând în considerare întregul capital subscris, dar ajustând rezultatul unei rate a randamentului preconizat pentru capitalul nevărsat. Comisia a simulat diferite scenarii, dintre care cazul cel mai favorabil pentru rentabilitatea preconizată este cel care constă în acceptarea faptului că, din cele [45-65] de milioane EUR de care beneficiază activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată, numai [10-25] de milioane EUR erau vărsate în 2004 (reprezentând capitalul de care beneficia deja activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată în cadrul ONDD), iar surplusul de 36,6 milioane EUR era considerat drept capital nevărsat și, prin urmare, nu necesita decât o primă de risc. Simularea a fost realizată adăugând la rentabilitatea preconizată a activităților asigurabile pe piața privată venitul corespunzător randamentului unei investiții fără risc pe termen mediu în valoare de 36,6 milioane EUR. Mai precis, la rezultatul previzional al activităților asigurabile pe piața privată ⁽⁶⁸⁾ se adaugă partea de capital nevărsat înmulțită cu rata de rentabilitate preconizată la acel moment pentru plasamente fără risc lichide pe termen mediu ⁽⁶⁹⁾. Ulterior, sumă este împărțită la capitalul mediu de care beneficiază activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată. Astfel, se obține o rentabilitate preconizată pentru capitalurile proprii medii (*return on average equity* sau „ROAE”) estimată pentru investiție la aproximativ 4 % pentru 2005-2007. Rentabilitatea preconizată astfel calculată este egală cu rata medie a obligațiunilor statului belgian pe termen lung în 2004 (a se vedea considerentul 155).
- (169) Inclusiv în cazul în care s-ar utiliza o rată de plasament de 3,5 %, astfel cum a sugerat Belgia (a se vedea considerentul 80), rentabilitatea preconizată nu s-ar schimba în mod semnificativ și nu ar atinge costul capitalului estimat chiar de Belgia.
- (170) Rentabilitatea estimată (menționată la considerentul 168) ține cont de dotările pentru provizionul de egalizare, contrar preconizărilor autorităților belgiene. Având în vedere că constituirea provizionului, impusă de autoritățile prudențiale belgiene, are scopul de a echilibra rezultatele în timp și de a acoperi viitoare pierderi eventuale care rezultă din activitatea viitoare, este mai adecvat să se țină cont de acesta în calcularea rentabilității. Abordarea Comisiei este în conformitate cu abordarea contabilă, care consideră provizionul ca un cost care reduce profitul. Chiar dacă nu ar fi luată în calcul (ca sarcină în estimarea profitului), rentabilitatea preconizată nu ar atinge costul capitalului estimat de autoritățile belgiene însele (în prezenta decizie, Comisia nu se pronunță cu privire la validitatea estimării realizate de autoritățile belgiene privind costul capitalului, având în vedere că raționamentul expus în prezenta decizie nu se bazează pe cifra respectivă).
- (171) Prin urmare, rezultă că, inclusiv dacă se utilizează elementele prezentate de autoritățile belgiene — elemente pe care Comisia le consideră eronate –, rentabilitatea preconizată a activității legate de riscurile asigurabile pe piața privată era insuficientă pentru a convinge un investitor privat în economia de piață să efectueze o astfel de investiție.
- (172) Cu titlu subsidiar, în ceea ce privește metoda *preconizată* de autoritățile belgiene în cadrul răspunsului acestora la cererea de informații a Comisiei din decembrie 2007 pentru a estima rentabilitatea, și anume rata ROR, Comisia arată că rata nu a fost utilizată în proiecțiile financiare *ex ante* (planul de afaceri) ale ONDD. În plus, rata respectivă evidențiază venitul tehnic din cifra de afaceri, nu ia în calcul capitalul investit și nu indică rentabilitatea în raport cu acesta. De asemenea, aceasta nu ține cont de rezultatul activităților pur financiare, care face totuși parte din profitul contabil și poate fi distribuit acționarilor. Prin urmare, un investitor cu capital privat (cum ar fi un acționar) nu ar fi recurs la această singură rată — care nu indică rentabilitatea fondurilor proprii sau cea a sumelor investite — pentru a evalua rentabilitatea investiției pe care ar fi intenționat să o efectueze.
- (173) În concluzie, cele 36,6 milioane EUR constituie un avantaj acordat de ONDD societății SA Ducroire sub formă de capital, pe care aceasta nu l-ar fi putut obține pe piață în condiții similare.

V.1.2. Imputabilitate și resurse de stat

- (174) Alocarea de capital în favoarea SA Ducroire este o decizie a ONDD imputabilă statului belgian deoarece ONDD este o „*instituție publică autonomă*” în sensul dreptului public belgian, instituită printr-o lege organică din 31 august 1939. Membrii consiliului său de administrație sunt numiți (prin hotărâre deliberată în consiliul

⁽⁶⁸⁾ După ajustarea în sens crescător a rezultatului financiar, întrucât capitalul vărsat estimat privind riscurile asigurabile pe piața privată este ușor mai ridicat decât cel estimat de autoritățile belgiene ([10-25] de milioane EUR față de 9,8 milioane EUR).

⁽⁶⁹⁾ În beneficiul îndoielii, se consideră că rata de rentabilitate preconizată la acel moment pentru plasamente fără risc lichide pe termen mediu corespundea mediei ratelor de randament în 2004, pe piața secundară, a obligațiunilor de stat cu o perioadă rămasă de 4 la 6 ani, și anume 3,5 %.

A se vedea <http://www.nbb.be/belgostat/GlobalDispatcher?TARGET=/TreeviewLinker&rowID=2685&prop=treeview&action=open&Lang=F#2685>

de miniștri) și pot fi revocați de regele Belgiei (care le fixează, de asemenea, indemnizațiile și drepturile bănești) la propunerea, pentru cei mai mulți dintre aceștia, a miniștrilor federali și a guvernului regional al celor trei regiuni ale Belgiei ⁽⁷⁰⁾. Calificați drept „delegați ministeriali”, membrii consiliului de administrație numiți la propunerea miniștrilor pot, în cursul deliberărilor consiliului de administrație, să suspende deciziile pe care le-ar considera contrare intereselor statului. În acest caz, delegatul ministerial care a suspendat decizia trimite imediat un raport ministrului care i-a acordat mandatul. În sfârșit, ONDD beneficiază de garanția statului belgian și poate interveni în numele statului belgian.

- (175) Prin urmare, statul belgian, reprezentat în consiliul de administrație al ONDD și informat cu privire la deciziile care sunt luate în cadrul acestuia, a fost direct implicat în măsura alocării de capital societății SA Ducroire de către ONDD. Autoritățile belgiene nu au contestat faptul că măsura de alocare de capital este imputabilă statului belgian.
- (176) Alocarea de capital societății SA Ducroire de către ONDD, organism public al cărui comportament este imputabil statului belgian, constituie, în consecință, o resursă de stat în sensul articolului 107 din TFUE.

V.1.3. **Selectivitate**

- (177) Alocarea de capital intervenită în 2004 este selectivă, având în vedere faptul că numai SA Ducroire beneficiază direct de aceasta.

V.1.4. **Denaturarea concurenței**

- (178) Având în vedere că ONDD a efectuat alocarea de capital în cauză fără a preconiza o rentabilitate suficientă, SA Ducroire a beneficiat de un avantaj concurențial în raport cu organismele private de asigurare a creditelor ale căror acționari așteaptă un randament al investiției care să se situeze la nivelul randamentului investiției pe care ar putea să îl obțină din investiții comparabile.
- (179) În special, SA Ducroire nu ar fi putut să își procure un astfel de capital pe piață în măsura în care rentabilitatea investiției era insuficientă. Aceasta înseamnă că, fără capitalul adus de stat prin intermediul ONDD, SA Ducroire nu ar fi putut să își extindă activitățile pe piață astfel cum s-a întâmplat.
- (180) În acest sens, punctul 3.2 din Comunicarea privind asigurarea creditelor la export precizează că aporturile de capital acordate de stat anumitor întreprinderi și care cuprind un element de ajutor de stat denaturează concurența, dacă acesta nu acționează ca un investitor privat în economia de piață.
- (181) Conform jurisprudenței Curții, o ameliorare a poziției concurențiale a unei întreprinderi ca urmare a unui ajutor de stat constituie, în general, dovada denaturării concurenței cu celelalte întreprinderi care nu au beneficiat de un ajutor similar ⁽⁷¹⁾.
- (182) Sprijinul acordat de stat în favoarea ONDD sub forma unei alocări de capital pentru riscurile asigurabile pe piața privată denaturează sau amenință să denatureze concurența.

V.1.5. **Afectarea schimburilor comerciale între statele membre**

- (183) SA Ducroire se află în concurență cu alte întreprinderi ale Uniunii Europene pe piața asigurărilor creditelor. În aceeași situație se afla ONDD în ceea ce privește riscurile asigurabile pe piața privată înainte ca societății SA Ducroire să i se transfere activitățile de asigurare a creditelor ale ONDD pentru riscurile pe termen scurt, inclusiv riscurile asigurabile pe piața privată.
- (184) În plus, ONDD și SA Ducroire își desfășoară activitatea în celelalte state membre, în special datorită achiziționării KUP, ramura comercială a agenției naționale cehe de asigurare a creditelor la export.

⁽⁷⁰⁾ Regiunile Bruxelles-Capitală, Flandra și Valonia.

⁽⁷¹⁾ Hotărârea din 17 septembrie 1980, Philip Morris/Comisia, C-730/79, Rec., p. 2671, punctele 11 și 12.

- (185) Punctul 3.2 din Comunicarea privind asigurarea creditelor la export arată că, atunci când statul aduce unui organism de asigurare a creditelor la export, în ceea ce privește riscurile asigurabile pe piața privată, o garanție a capitalului fără a acționa astfel cum ar face-o un investitor privat în economia de piață, o astfel de garanție sau un astfel de aport de capital constituie un ajutor care denaturează schimburile intracomunitare.
- (186) Conform jurisprudenței constante, poate fi vorba despre afectare a schimburilor comerciale între statele membre atunci când întreprinderea sau întreprinderile care beneficiază de ajutor își desfășoară activitatea într-un domeniu deschis concurenței și care face obiectul unor schimburi comerciale între statele membre ⁽⁷²⁾.
- (187) Faptul că, la originea prezentei proceduri, un concurent dintr-un alt stat membru decât Belgia s-a plâns de denaturarea concurenței create prin intervenția SA Ducroire într-un al treilea stat membru (Republica Cehă) nu face decât să confirme că SA Ducroire își desfășoară activitatea într-un sector care face obiectul schimburilor comerciale între statele membre.
- (188) Prin urmare, schimburile comerciale între statele membre sunt suficient de mult afectate de măsura 3.

V.2. ILEGALITATEA POSIBILELOR AJUTOARE

- (189) Având în vedere de mai sus, măsura 3 constituie ajutor de stat.
- (190) Comisia consideră că ajutorul în cauză este un ajutor nou care nu i-a fost notificat în prealabil, prin urmare, acesta este un ajutor ilegal.
- (191) ONDD a subscris capitalul în cauză în septembrie 2004, iar societății SA Ducroire i s-a transferat activitatea privind riscurile pe termen scurt (inclusiv riscurile asigurabile pe piața privată) la 1 ianuarie 2005.
- (192) Prin urmare, măsura:
- este ulterioară datei de 17 septembrie 1998, începând de la care Belgia este obligată, ca urmare a acceptării Comunicării privind asigurarea creditelor la export, să nu acorde niciun ajutor nou și;
 - nu beneficiază de prescrierea prevăzută la articolul 15 din Regulamentul (CE) nr. 659/1999 al Consiliului din 22 martie 1999 privind modalitățile de punere în aplicare a articolului 93 din Tratatul CE, întrucât a fost adoptată cu mai puțin de 10 ani în urmă.
- (193) În consecință, partea de capital în valoare de 36,6 milioane EUR acordată de ONDD societății SA Ducroire, care nu a fost notificată în prealabil Comisiei, constituie încă de la început un ajutor nou ilegal.

V.3. EVALUAREA COMPATIBILITĂȚII AJUTOARELOR NOI CU PIAȚA INTERNĂ

- (194) Comisia verifică compatibilitatea măsurii 3 în conformitate cu dispozițiile Comunicării privind asigurarea creditelor la export, în vigoare la acea perioadă. Noua comunicare adresată statelor membre privind aplicarea articolelor 107 și 108 din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene la asigurarea creditelor la export pe termen scurt (denumită în continuare „noua comunicare privind asigurarea creditelor la export”), publicată la 19 decembrie 2012, se aplică începând cu ianuarie 2013.
- (195) În principiu, conform punctelor 3.2 și 4.1 din Comunicarea privind asigurarea creditelor la export, derogările prevăzute de dispozițiile din tratat privind ajutoarele de stat nu se aplică ajutoarelor acordate pentru asigurarea riscurilor asigurabile pe piața privată. Într-adevăr, astfel de ajutoare denaturează, cu siguranță, concurența între asigurători, dar mai ales antrenează „diferențe între statele membre în ceea ce privește acoperirea asigurării disponibile pentru riscurile asigurabile pe piața privată; drept urmare, ele denaturează concurența în rândul întreprinderilor din diferite

⁽⁷²⁾ Hotărârea din 13 iulie 1988, Franța/Comisia, C-102/87, Rec., p. 4067, punctul 19.

state membre și au efecte secundare asupra schimburilor comerciale din cadrul Uniunii, indiferent dacă sunt vizate exporturile în cadrul Uniunii sau exporturile în afara Uniunii. Derogările prevăzute la articolul 92 din tratat nu se aplică ajutoarelor acordate pentru asigurarea riscurilor asigurabile pe piața privată. Efectele de denaturare ale acestor ajutoare în cadrul Comunității nu sunt compensate de avantajele pe care ele le pot avea pe plan național sau comunitar în sprijinirea exportatorilor”⁽⁷³⁾. Cu alte cuvinte, astfel de ajutoare nu sunt eligibile, în principiu, pentru niciuna dintre excepțiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) din TFUE, în special pentru cea prevăzută la articolul 107 alineatul (3) litera (c) — întrucât determină o denaturare prea mare a concurenței în cadrul pieței interne.

- (196) În plus, ajutorul în cauză nu îndeplinește condițiile pentru a fi eligibil pentru una sau mai multe dintre excepțiile prevăzute la articolul 107 alineatul (3) din TFUE. În special, astfel cum s-a arătat în decizia de inițiere, ajutorul în cauză nu poate constitui un ajutor pentru salvare sau restructurare în conformitate cu Liniile directe comunitare privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate⁽⁷⁴⁾, în special din următoarele motive:
1. Autoritățile belgiene nu au demonstrat că SA Ducroire era eligibilă pentru un astfel de ajutor, și anume, că aceasta era în dificultate în sensul Liniilor directe privind ajutorul de stat pentru salvarea și restructurarea întreprinderilor aflate în dificultate. De asemenea, trebuie notat că, în conformitate cu punctul 12 din liniile directe, întreprinderile considerate nou create nu sunt eligibile pentru un ajutor de stat pentru salvare sau restructurare.
 2. Ajutorul nu a fost limitat la minimumul necesar. În special, alocarea de capital societății SA Ducroire era suficient de ridicată pentru a îi permite acesteia să efectueze achiziții. Planul de afaceri, astfel cum a fost prezentat în 2004 sub forma unor note interne, nu prevedea nicio contribuție proprie a beneficiarului.
 3. Planul de afaceri pentru SA Ducroire nu prevedea măsuri care să limiteze denaturările concurenței.
- (197) Dispozițiile noii comunicări privind asigurarea creditelor la export nu sunt de natură să modifice evaluarea Comisiei.
- (198) În consecință, măsura în cauză nu poate fi declarată compatibilă cu piața internă în temeiul articolului 107 alineatul (3) din TFUE.

V.4. OBLIGAȚIA DE A STABILII ȘI DE A MENȚINE EVIDENȚE SEPARATE PRIVIND ADMINISTRAREA ȘI EVIDENȚE CONTABILE DISTINCTE

- (199) În conformitate cu punctul 4.3 din Comunicarea privind asigurarea creditelor la export, în măsura în care activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată beneficiază de sprijinul statului, pentru a garanta că activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată nu beneficiază de capitalul alocat activității privind riscurile neasigurabile pe piața privată și că, astfel, capitalul respectiv nu denaturează concurența, întreprinderea ar trebui, cel puțin, să dispună de evidențe separate privind administrarea și să întocmească conturi separate pentru activitățile de asigurare privind riscurile asigurabile pe piața privată și cele privind riscurile neasigurabile pe piața privată.
- (200) Potrivit autorităților belgiene, activitățile pe termen scurt sunt desfășurate, de la 1 ianuarie 2005, în cadrul SA Ducroire ca urmare a transferului unei activități existente cu capitalul său existent (fără alocarea unui capital suplimentar). Cu titlu subsidiar, Belgia consideră că capitalul a fost acordat conform unor termeni acceptabili pentru un investitor privat. Potrivit autorităților belgiene, având în vedere că SA Ducroire nu beneficiază de sprijinul statului — inclusiv pentru activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată pe care o desfășoară —, nu ar fi necesar să se întocmească conturi separate.
- (201) În secțiunea V.1.1.2, s-a concluzionat că capitalul alocat activității transferate se ridică la [45-75] de milioane EUR și că, prin urmare, exista un capital adițional de [75-100] de milioane EUR, din care [35-65] de milioane EUR de care beneficia *de facto* activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată. Cele [35-65] de milioane EUR au fost excluse din calificarea drept ajutor de stat din acest motiv. Prin urmare, argumentul autorităților belgiene potrivit căruia activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată nu beneficiază de un sprijin de

⁽⁷³⁾ A se vedea cea de a doua și cea de a treia teză din alineatul (3) de la punctul 3.2 din Comunicarea privind asigurarea creditelor la export. A se vedea, de asemenea, punctul 4.1 din Comunicarea privind asigurarea creditelor la export conform căruia „Tipurile de ajutoare de stat enumerate la punctul 3.1 [...] nu ar putea, așadar, să facă obiectul unor derogări prevăzute de dispozițiile din tratat privind ajutoarele de stat”.

⁽⁷⁴⁾ JO C 244, 1.10.2004, p. 2.

stat trebuie respins, întrucât existența unui capital adițional de care a beneficiat, în parte, activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată a putut fi demonstrată. În plus, proiecțiile financiare din 2004 privind ansamblul activității SA Ducroire prevedeau o rentabilitate preconizată inferioară ratei fără risc din acea perioadă ⁽⁷⁵⁾. Rentabilitatea preconizată era, așadar, insuficientă pentru a satisface exigențele unui investitor privat în economia de piață. Prin urmare, se poate concluziona că activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată a continuat să beneficieze de un ajutor de stat.

- (202) Având în vedere că activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată a beneficiat și beneficiază de un ajutor de stat, SA Ducroire ar fi trebuit, încă de la crearea sa, să se conformeze punctului 4.3 din Comunicarea privind asigurarea creditelor care impune evidențe separate privind administrarea și evidențe contabile separate care să facă posibilă distingerea activităților privind riscurile asigurabile pe piața privată de cele privind riscurile neasigurabile pe piața privată, atât timp cât societatea își desfășoară activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată. Dispozițiile din noua comunicare privind asigurarea creditelor la export mențin această obligație (conform punctului 15 din noua comunicare privind asigurarea creditelor la export).
- (203) Prin urmare, SA Ducroire a făcut și face în continuare obiectul acestei obligații. În consecință, aceasta trebuie să introducă imediat evidențe separate privind administrarea și evidențe contabile distincte pentru activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată și cea privind riscurile asigurabile pe piața privată. În caz contrar, sprijinul de [35-65] de milioane EUR acordat activității privind riscurile neasigurabile pe piața privată nu ar mai putea evita calificarea drept ajutor de stat. Într-adevăr, concluzia din prezenta decizie conform căreia de suma de [35-65] de milioane EUR beneficiază activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată este fondată pe anumite ipoteze parțial neverificabile într-un context al reconstituirii retrospective a unor evidențe contabile separate (în fapt, în mod formal, nu există nicio separare a evidențelor contabile în cadrul SA Ducroire). În cazul în care, în viitor, Comisia va trebui să examineze din nou utilizarea capitalului SA Ducroire, aceasta nu va mai accepta o astfel de reconstituire retrospectivă. Obligația de a ține evidențe separate privind administrarea și evidențe contabile distincte are tocmai scopul de a evita o astfel de activitate retrospectivă, care se bazează obligatoriu pe un număr de ipoteze parțial neverificabile.
- (204) Prezenta decizie, în special, calculul sumei de 36,6 milioane EUR se bazează pe evidențe contabile (bilanț și conturi de rezultat) separate pentru riscurile asigurabile și neasigurabile pe piața privată la 31 decembrie 2011, astfel cum au fost transmise de autoritățile belgiene în mai 2012. Prin urmare, nu ar fi acceptabil ca introducerea unor evidențe separate privind administrarea și a unor evidențe contabile distincte să se realizeze pe baza altor ipoteze și metode decât cele utilizate pentru a determina sumele analizate în cadrul prezentei proceduri. În special, nu ar fi acceptabil să se aloce mai puțin capital activității privind riscurile neasigurabile pe piața privată — prin urmare, mai mult capital activității privind riscurile asigurabile pe piața privată — decât cel menționat în bilanțul separat la 31 decembrie 2011 trimis de autoritățile belgiene în mai 2012.
- (205) Cu titlu subsidiar, Comisia subliniază că absența unor evidențe contabile separate după crearea SA Ducroire a complicat în mod considerabil analiza măsurii 3 și a obligat Comisia să își efectueze analiza pornind de la o serie de ipoteze. Dat fiind că obligația de a ține evidențe contabile separate îi revenea SA Ducroire, aceasta din urmă nu ar putea să reproșeze Comisiei că a adoptat anumite ipoteze sau că a dezvoltat o abordare complexă în cadrul analizei sale. În fapt, în absența unei astfel de abordări complexe, Comisia ar fi putut, pur și simplu, să considere că toate cele [75-100] de milioane EUR constituie un avantaj în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE.

V.5. OBLIGAȚIA CA ACTIVITATEA NEASIGURABILĂ PE PIAȚA PRIVATĂ SĂ NU CONTRIBUIE LA RAMBURSAREA AJUTORULUI

- (206) În prezenta decizie, Comisia a exclus din calificarea drept ajutor partea de capital de care beneficiază *de facto* activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată, chiar dacă respectiva parte de capital constituia un sprijin care nu îndeplinea exigențele unui investitor privat. Valoarea ajutorului incompatibil nu cuprinde, așadar, sprijinul pentru activitățile neasigurabile pe piața privată. Prin urmare, faptul că rambursarea ajutorului incompatibil este strict finanțată de activitățile asigurabile pe piața privată, iar capitalul aferent este singurul mijloc care permite restabilirea situației concurențiale pe piața riscurilor asigurabile pe piața privată care exista înainte de acordarea ajutorului incompatibil se înscrie în logica prezentei decizii. Astfel cum s-a arătat mai sus, recuperarea trebuie să se facă pe baza unor evidențe contabile separate, corespunzător observațiilor autorităților belgiene din mai 2012.

⁽⁷⁵⁾ Chiar dacă activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată ar fi considerată izolat, rentabilitatea ar rămâne mult sub costul capitalului estimat de autoritățile belgiene însele.

VI. CONCLUZII

(207) Comisia constată că, dintre cele trei măsuri la care se referea procedura oficială de investigare, măsurile 1 și 2 (garanția de stat și eventualele transferuri interne de resurse în favoarea riscurilor asigurabile pe piața privată în cadrul ONDD) nu constituie ajutoare de stat în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE. În schimb, analiza măsurii 3 permite să se ajungă la concluzia existenței unui ajutor în sensul articolului 107 alineatul (1) din TFUE, care se ridică la 36,6 milioane EUR. Dat fiind că ONDD (în numele statului belgian) a pus în aplicare în mod ilegal măsura 3 încălcând articolul 108 alineatul (3) din TFUE și că ajutorul este incompatibil cu piața internă, acesta trebuie recuperat. Rambursarea ajutorului trebuie să fie finanțată din activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată a SA Ducroire,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Garanția acordată ONDD de către Belgia, de care activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată a ONDD nu a beneficiat, nu constituie ajutor.

Articolul 2

Eventualele transferuri interne de resurse în favoarea activității privind riscurile asigurabile pe piața privată în cadrul ONDD, a căror existență nu a putut fi demonstrată, nu constituie ajutor.

Articolul 3

Alocarea inițială de capital acordată de către ONDD în favoarea SA Ducroire în valoare de 113,4 milioane EUR, nu constituie ajutor.

Articolul 4

Alocarea inițială de capital acordată de către ONDD în favoarea SA Ducroire în valoare de 36,6 milioane EUR, pusă în aplicare la 23 septembrie 2004 cu încălcarea articolului 108 alineatul (3) din Tratatul privind funcționarea Uniunii Europene, constituie ajutor ilegal și incompatibil cu piața internă în sensul tratatului.

Articolul 5

(1) Belgia, prin intermediul ONDD, este obligată să recupereze ajutorul menționat la articolul 4 de la SA Ducroire. Belgia este obligată să furnizeze informații detaliate — inclusiv un atestat eliberat de o societate de audit independentă care verifică conturile — demonstrând că rambursarea a fost finanțată exclusiv din activitatea privind riscurile asigurabile pe piața privată ale SA Ducroire.

(2) Sumele care trebuie recuperate sunt purtătoare de dobândă începând de la data la care au fost puse la dispoziția SA Ducroire (la 1 ianuarie 2005), până la recuperarea lor efectivă.

(3) Dobânda este calculată pe o bază compusă, în conformitate cu capitolul V din Regulamentul (CE) nr. 794/2004 al Comisiei ⁽⁷⁶⁾.

(4) Recuperarea ajutorului este imediată și efectivă.

Articolul 6

Este necesară introducerea fără întârziere a unor evidențe separate privind administrarea și a unor evidențe financiare distincte pentru activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată și cea privind riscurile asigurabile pe piața privată și menținerea acestora atât timp cât activitatea privind riscurile neasigurabile pe piața privată beneficiază de un ajutor de stat. Separarea conturilor trebuie să țină cont de datele financiare furnizate de autoritățile belgiene în mai 2012. În special, împărțirea capitalului astfel rezultată trebuie realizată în același mod în care a fost realizată în mai 2012.

⁽⁷⁶⁾ JO L 140, 30.4.2004, p. 1.

Articolul 7

(1) În termen de două luni de la notificarea prezentei decizii, Belgia comunică următoarele informații Comisiei:

- (a) valoarea totală, principal și dobândă, a ajutorului care trebuie recuperată de la SA Ducroire;
- (b) o descriere detaliată a măsurilor deja adoptate și planificate pentru respectarea prezentei decizii;
- (c) documentele care demonstrează că SA Ducroire a fost somată să ramburseze ajutorul.

(2) Belgia informează Comisia cu privire la evoluția măsurilor naționale adoptate pentru punerea în aplicare a prezentei decizii până la recuperarea integrală a ajutorului menționat la articolul 4. Aceasta transmite imediat, la cererea Comisiei, orice informații privind măsurile deja adoptate și planificate pentru a se conforma prezentei decizii și prezintă, de asemenea, informații detaliate cu privire la cuantumul ajutoarelor și ale dobânzilor deja recuperate de la SA Ducroire.

Articolul 8

Belgia asigură punerea în aplicare a prezentei decizii în termen de patru luni de la data notificării acesteia.

Articolul 9

Prezenta decizie se adresează Regatului Belgiei.

Adoptată la Bruxelles, 20 martie 2013.

Pentru Comisie
Joaquín ALMUNIA
Vicepreședinte

ANEXĂ

INFORMAȚII PRIVIND SUMELE PRIMITE, SUMELE CARE TREBUIE RECUPERATE ȘI SUMELE DEJA RECUPERATE

Identitatea beneficiarului	Valoarea totală a ajutorului primit în temeiul schemei de ajutor ⁽¹⁾	Valoarea totală a ajutorului care trebuie recuperată ⁽¹⁾ (Principal)	Valoarea totală deja rambursată ⁽¹⁾	
			Principal	Dobândă

⁽¹⁾ Milioane în moneda națională.

III

(Alte acte)

SPAȚIUL ECONOMIC EUROPEAN

Versiune publică ⁽¹⁾

DECIZIA NR. 244/12/COL A AUTORITĂȚII AELS DE SUPRAVEGHERE

din 27 iunie 2012

privind ajutorul de restructurare acordat în favoarea Íslandsbanki (Islanda)

Autoritatea AELS de Supraveghere („Autoritatea”),

AVÂND ÎN VEDERE Acordul privind Spațiul Economic European („Acordul privind SEE”), în special articolul 61 alineatul (3) litera (b) și Protocolul 26 la acesta,

AVÂND ÎN VEDERE Acordul între statele AELS privind instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție („Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție”), în special articolul 24,

AVÂND ÎN VEDERE Protocolul 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție („Protocolul 3”), în special articolul 1 alineatul (3) din partea I, articolul 7 alineatul (3) din partea a II-a și articolul 13 din partea a II-a,

întrucât:

I. DATE FACTUALE

1. PROCEDURĂ

- (1) În urma schimburilor informale de corespondență din octombrie 2008 și a adoptării la 6 octombrie de către Parlamentul islandez (Althingi) a Legii nr. 125/2008 privind Autoritatea pentru rambursările de trezorerie ca urmare a unor situații extraordinare pe piețele financiare etc. (denumită în continuare „ordonanța de urgență”), prin care statului islandez i s-au conferit competențe extinse de intervenție în sectorul bancar, președintele Autorității AELS de Supraveghere a trimis autorităților islandeze la 10 octombrie 2008 o scrisoare prin care le solicita acestora să notifice Autorității măsurile de ajutor de stat adoptate în temeiul ordonanței de urgență. Au urmat alte contacte și schimburi de corespondență periodice, inclusiv o scrisoare trimisă de către Autoritate la 18 iunie 2009 prin care se reamintea autorităților islandeze obligativitatea notificării tuturor măsurilor de ajutor de stat și a clauzei de standstill de la articolul 3 din Protocolul 3. În urma unor schimburi suplimentare de corespondență, ajutorul de stat acordat pentru restaurarea anumitor operațiuni ale Glitnir și pentru înființarea și capitalizarea noii bănci New Glitnir Bank (redenumită ulterior „Íslandsbanki”) a fost în cele din urmă notificat retrospectiv de către autoritățile islandeze la 15 septembrie 2010 ⁽²⁾.

⁽¹⁾ Prezentul document este disponibil exclusiv în scop informativ. În prezenta versiune publică, au fost omise anumite informații pentru a nu divulga date cu caracter confidențial. Omisiunile sunt marcate cu [...] sau date încadrate de paranteze pătrate indicând o aproximare neconfidențială a cifrei relevante.

⁽²⁾ Pentru o descriere mai detaliată, a se vedea decizia de deschidere a procedurii, menționată la nota de subsol 3.

- (2) Prin scrisoarea din 15 decembrie 2010 ⁽³⁾, Autoritatea AELS de Supraveghere („Autoritatea”) a informat autoritățile islandeze cu privire la decizia sa de a iniția procedura prevăzută la articolul 1 alineatul (2) din partea I a Protocolului 3 cu privire la măsurile întreprinse de către statul islandez pentru restaurarea anumitor operațiuni ale (vechii) Glitnir Bank hf și pentru înființarea și capitalizarea New Glitnir Bank hf, redenumită în prezent Íslandsbanki („decizia de deschidere a procedurii”) ⁽⁴⁾. Autoritatea a solicitat, de asemenea, prezentarea unui plan detaliat de restructurare a Íslandsbanki în termen de șase luni.
- (3) Prin e-mailul din 24 martie 2011 ⁽⁵⁾, Autoritatea a primit din partea părților interesate o singură observație, care a fost transmisă autorităților islandeze la 25 mai 2011. Autoritățile islandeze nu au răspuns observației respective.
- (4) Prin scrisoarea din 31 martie 2011, autoritățile islandeze au prezentat un plan de restructurare a Íslandsbanki. Ca urmare a achiziționării Byr în noiembrie 2011, autoritățile islandeze au prezentat un nou plan de restructurare a Íslandsbanki la 22 februarie 2012 ⁽⁶⁾.
- (5) Autoritatea a solicitat informații cu privire la planul de restructurare la 11 iulie 2011 și la 13 februarie 2012. Autoritățile islandeze au răspuns cererilor de informații la 17 octombrie 2011 și 13 martie 2012. Versiunile finale ale angajamentelor au fost prezentate la 16 mai 2012 și 6 iunie 2012 ⁽⁷⁾.
- (6) În plus, reprezentanții Autorității s-au întâlnit cu autoritățile islandeze la 7 iunie 2011 și la 27-28 februarie 2012.

2. CONTEXT

- (7) În prezenta secțiune Autoritatea descrie evenimentele, faptele și evoluțiile economice, politice și în materie de reglementare legate de colapsul și reconstrucția sistemului financiar islandez din octombrie 2008 până în prezent care apar drept necesare pentru a stabili contextul în care se realizează evaluarea măsurilor de ajutor în cazul de față. Înainte de aceasta, Autoritatea va reaminti istoricul prăbușirii băncii Glitnir.

2.1. Colapsul Glitnir Bank

- (8) În septembrie 2008, o serie de instituții financiare globale importante au început să întâmpine dificultăți majore. În mijlocul turbulenței de pe piețele financiare globale și ca urmare a colapsului corporației Lehman Brothers din septembrie 2008, cele mai importante trei bănci comerciale din Islanda, care înregistraseră o creștere extraordinară în anii anteriori, s-au confruntat cu dificultăți în refinanțarea datoriei lor pe termen scurt și cu retrageri masive ale depozitelor. Lehman Brothers a recurs la protecția prevăzută de legea privind falimentul la 15 septembrie, iar în aceeași zi s-a anunțat faptul că Bank of America urma să preia Merrill Lynch.
- (9) În Regatul Unit, una dintre cele mai importante bănci, HBOS, urma să fie preluată de către Lloyds TSB. În acest timp, Glitnir se confrunta cu dificultăți majore în finanțarea activităților sale. A fost necesară anularea unei emisiuni de obligații din cauza lipsei de interes, o vânzare de active nu a fost finalizată, iar o bancă germană a refuzat să prelungească două credite estimate la 150 de milioane EUR. De asemenea, condițiile de pe piață s-au înrăutățit dramatic după prăbușirea corporației Lehman Brothers.

⁽³⁾ Decizia nr. 494/10/COL a Autorității de deschidere a procedurii oficiale de investigare cu privire la ajutorul de stat acordat pentru restaurarea anumitor operațiuni ale (vechii) Glitnir Bank hf și pentru înființarea și capitalizarea New Glitnir Bank hf (redenumită în prezent Íslandsbanki), JO C 41, 10.2.2011, p. 51 și suplimentul SEE la Jurnalul Oficial nr. 7, 10.2.2011, p. 50.

⁽⁴⁾ Informații suplimentare privind procedura care a condus la Decizia nr. 492/10/COL a Autorității sunt disponibile în secțiunea privind procedura din decizie.

⁽⁵⁾ Corectată de părțile interesate la 25 mai 2012.

⁽⁶⁾ A se vedea Decizia nr. 325/11/COL a Autorității privind achiziționarea Byr hf de către Íslandsbanki și prelungirea aprobării temporare a împrumutului subordonat acordat Byr hf, JO C 16, 19.1.2012, p. 10 și suplimentul SEE la Jurnalul Oficial nr. 3, 19.1.2012, p. 1.

⁽⁷⁾ Cu privire la situația concurențială din sectorul bancar islandez și posibilele remedieri ale concurenței, Autoritatea a cooperat cu Autoritatea islandeză în domeniul concurenței (ICA).

- (10) La 25 septembrie 2008, președintele Consiliului de administrație al Glitnir a contactat Banca Centrală a Islandei (BCI) pentru a o informa cu privire la faptul că, în urma returnării creditelor scadente în luna octombrie, banca se confrunta cu un deficit imediat de 600 de milioane EUR. La 29 septembrie s-a anunțat că guvernul Islandei va oferi băncii Glitnir 600 de milioane EUR în schimbul a 75 % din capitalurile proprii ale acesteia. Faptul că cei 600 de milioane EUR se ridicau la aproximativ un sfert din rezerva de valută a Islandei, iar Glitnir se confrunta deja cu probleme de refinanțare de ceva timp având, conform datelor făcute publice, o datorie estimată la 1,4 miliarde EUR care urma să fie plătită în următoarele șase luni, indica însă că propunerea nu era credibilă ⁽⁸⁾. Astfel cum s-a dovedit ulterior, valoarea acțiunilor emise de Glitnir s-a prăbușit de la peste 200 de miliarde ISK la 26 de miliarde ISK într-o singură zi.
- (11) Băncile islandeze s-au confruntat cu retrageri masive ale depozitelor nu doar în străinătate, ci și în Islanda. Retragerile la nivel național au fost atât de masive încât la un moment dat băncile islandeze și BCI erau pe punctul de a se confrunta cu o lipsă de numerar. La 30 septembrie 2008, agenția de credit Moody's a diminuat ratingul de credit al Glitnir, fapt care a determinat obligații de plată pentru împrumuturi suplimentare. Au urmat, de asemenea, apeluri în marjă în valoare de peste 1 miliard de EUR. La 7 octombrie 2008, băncii Glitnir i s-a solicitat să ceară Autorității de supraveghere financiară din Islanda să fie luată sub controlul acesteia ⁽⁹⁾.

2.2. Criza financiară și cauzele majore ale prăbușirii băncilor islandeze

- (12) În notificarea acestora cu privire la ajutorul acordat New Glitnir Bank (ulterior Íslandsbanki), autoritățile islandeze au explicat că motivele care au stat la baza colapsului sectorului bancar islandez și necesitatea intervenției acestora erau identificate în detaliu într-un raport pregătit de către o Comisie specială de investigare (CSI) înființată de către Parlamentul islandez ⁽¹⁰⁾, a cărei misiune era de a investiga și analiza procesele care au condus la colapsul celor mai importante trei bănci. Autoritatea rezumă în cele ce urmează concluziile comisiei cu privire la cauzele cele mai relevante ale colapsului în cazul dispariției băncii Glitnir. Informațiile sunt extrase din capitolul 2 (Rezumat) și din capitolul 21 (Cauzele colapsului băncilor islandeze — Responsabilitate, greșeli și neglijență) din raportul CSI.
- (13) Reducerea globală a lichidităților de pe piețele financiare începută în 2007 a condus în cele din urmă la colapsul celor mai importante trei bănci islandeze ale căror operațiuni financiare deveniseră din ce în ce mai dependente de colectarea de fonduri prin intermediul piețelor internaționale. Motivele dispariției băncilor islandeze au fost însă complexe și numeroase. CSI a investigat motivele care au condus la colapsul celor mai importante trei bănci, notând faptul că majoritatea concluziilor erau aplicabile tuturor celor trei bănci, multe dintre acestea fiind interconectate. Cauzele prăbușirii legate de activitățile băncilor sunt prezentate succint în cele ce urmează.

O expansiune excesivă și nesustenabilă

- (14) CSI a concluzionat că, în anii care au condus la colaps, băncile și-au extins bilanțurile și portofoliile de creditare peste propria capacitate operațională și managerială. Activele combinate ale celor trei bănci au crescut exponențial de la 1,4 trilioane ISK ⁽¹¹⁾ în 2003 la 14,4 trilioane ISK la sfârșitul celui de-al doilea trimestru al anului 2008. În mod semnificativ, o mare parte din creșterea celor trei bănci s-a bazat pe acordarea de credite către părți străine, care a crescut substanțial în cursul anului 2007 ⁽¹²⁾, mai ales după declanșarea crizei internaționale a lichidităților.

⁽⁸⁾ A se vedea raportul Comisiei speciale de investigare către Parlamentul Islandei, capitolul 2: Rezumatul concluziilor principale ale raportului, pagina 13, disponibil la adresa <http://sic.althingi.is/pdf/RNAvef-Kafli2Enska.pdf>.

⁽⁹⁾ Landsbanki a fost, de asemenea, plasată sub administrare judiciară în aceeași zi, iar banca Kaupthing a urmat după două zile, la 9.10.2008.

⁽¹⁰⁾ Membrii CSI au fost domnul Páll Hreinsson, judecător al Curții Supreme; domnul Tryggvi Gunnarsson, Ombudsmanul parlamentar al Islandei; și doamna Sigríður Benediktsdóttir, lector universitar doctor și director adjunct de departament în cadrul Universității Yale din SUA. Raportul este disponibil integral în limba islandeză la adresa: <http://rna.althingi.is/>, iar anumite părți din acestea traduse în limba engleză (inclusiv rezumatul și capitolul privind cauzele colapsului băncilor) sunt disponibile la adresa: <http://sic.althingi.is/>

⁽¹¹⁾ Coroana islandeză.

⁽¹²⁾ Acordarea de credite către părți străine a crescut cu 11,4 miliarde EUR de la 9,3 miliarde EUR la 20,7 miliarde EUR în șase luni.

Acest fapt a determinat CSI să concluzioneze că o mare parte din creșterea creditării a fost rezultatul împrumuturilor acordate întreprinderilor care au fost refuzate de alte bănci. Raportul a concluzionat, de asemenea, că operațiunile bancare inerent mai riscante au caracterizat din ce în ce mai frecvent activitățile băncilor, iar creșterea a contribuit la apariția problemelor.

Reducerea fondurilor disponibile pe piețele internaționale

- (15) O mare parte din creșterea băncilor a fost facilitată de accesul pe piețele financiare internaționale, de valorificarea ratingurilor de creditare bune și de accesul pe piețele europene prin intermediul Acordului privind SEE. Băncile islandeze au împrumutat 14 miliarde EUR de pe piețele titlurilor de creanță străine în 2005 în condiții relativ favorabile. Atunci când accesul pe piețele europene ale titlurilor de creanță a devenit mai limitat, băncile și-au finanțat activitățile de pe piețele americane, titlurile de creanță islandeze fiind incluse în obligațiuni garantate prin creanțe. În perioada anterioară colapsului, băncile se bazau din ce în ce mai mult pe împrumuturile pe termen scurt, care au condus la riscuri de refinanțare majore și, potrivit CSI, previzibile.

Gradul de îndatorare financiară a proprietarilor băncilor

- (16) În cazul fiecărei bănci importante din Islanda, principalii acționari se numărau printre cei mai mari debitori ⁽¹³⁾. Creditele acordate de către Glitnir principalilor acționari ai Baugur Group și părților asociate, în special FL Group, erau substanțiale. În primăvara anului 2007, a fost numit un nou consiliu de administrație al Glitnir, după ce Baugur și FL Group și-au crescut semnificativ participațiile în cadrul băncii. În ultima parte a anului 2007 și la începutul anului 2008, creditele acordate către Baugur și întreprinderilor afiliate ale acesteia aproape s-au dublat, iar punctul maxim al creditării către grupul respectiv s-a ridicat la 80 % din capitalul propriu al băncii ⁽¹⁴⁾. Creșterea creditării către acționarii principali a avut loc în pofida faptului că Glitnir începea să se confrunte cu probleme legate de lichidități și refinanțare. CSI a fost de părere că anumiți acționari au avut un acces anormal de ușor la împrumuturi bancare în calitate de proprietari. Aceasta a concluzionat, de asemenea, că existau indicii clare că Baugur și FL Group au încercat să exercite o influență nejustificată asupra conducerii băncii și că limitele dintre interesele acționarilor majoritari și interesul băncii nu erau clare. Accentul pus pe acționarii majoritari a fost, prin urmare, în detrimentul celorlalți acționari și creditorilor. Atunci când banca s-a prăbușit, împrumuturile sale curente către Grupul Baugur și întreprinderile afiliate era de aproximativ 2 miliarde EUR, aproape 70 % din capitalul său propriu. CSI a contestat, de asemenea, operarea fondurilor de pe piața monetară de către filialele băncilor care au investit masiv în titluri de valoare asociate acționarilor băncilor. Glitnir Funds, o filială a Glitnir, a împrumutat aproximativ 300 de milioane EUR Grupului Baugur și FL Group, investind 20 % din capitalul său total în titlurile acestora.

Concentrarea riscului

- (17) În ceea ce privește aspectul expunerii anormale în raport cu acționarii principali, CSI a concluzionat că portofoliul de active al băncii nu era suficient de diversificat. CSI a fost de părere că normele europene privind gradul mare de expunere au fost interpretate în sens restrâns, în special în cazul acționarilor, și că banca ar fi urmărit să le eludeze.

Capital propriu fragil

- (18) Deși rata de capital a Glitnir și a celorlalte două bănci importante din Islanda a fost mereu raportată ca fiind ușor mai ridicată decât suma minimă prevăzută prin lege, CSI a concluzionat că ratele de capital nu au reflectat în mod corect puterea financiară a băncilor. Acest fapt s-a datorat expunerii la risc a propriilor acțiuni ale băncii prin intermediul garanțiilor primare și al contractelor la termen bazate pe acțiuni. Capitalul social finanțat chiar de către întreprinderi, numit de către CSI „capital propriu fragil” ⁽¹⁵⁾, a reprezentat peste 25 % din capitalul propriu al băncilor (sau peste 50 % dacă acesta este evaluat în raport cu componenta de bază a capitalului, și anume capitalul propriu minus activele necorporale). La acestea s-au adăugat probleme cauzate de riscul la care erau expuse băncile prin faptul că fiecare deținea acțiunile celeilalte. Până la mijlocul anului 2008, finanțarea

⁽¹³⁾ Capitolul 21.2.1.2 (pagina 6) din raport.

⁽¹⁴⁾ Poziția a fost agravată și mai mult de către creditorii străini ai principalelor întreprinderi de investiții islandeze care realizau apeluri în marjă ca urmare a valorilor colaterale reduse, fapt care a condus la preluarea finanțării de către cele mai importante trei bănci pentru ca băncile străine să poată fi rambursate.

⁽¹⁵⁾ Capitolul 21.2.1.4 din raport.

directă de către bănci a propriilor acțiuni, precum și finanțarea încrucișată a acțiunilor celorlalte două bănci s-a ridicat la aproximativ 400 de miliarde ISK, aproape 70 % din componenta de bază a capitalului. Potrivit CSI, extinderea finanțării capitalului propriu prin împrumuturi în cadrul sistemului era de o asemenea amploare încât stabilitatea sistemului era amenințată. Băncile dețineau o parte substanțială din propriile acțiuni drept garanție pentru creditare, prin urmare, pe măsură ce prețul acțiunilor a scăzut, a scăzut și calitatea portofoliului de credite al acestora. Acest fapt a afectat performanța băncilor și a pus o presiune suplimentară pe scăderea prețurilor acțiunilor acestora; ca răspuns la această situație (a presupus CSI pe baza informațiilor avute la dispoziție), băncile au încercat să creeze în mod artificial o cerere nefirească îndreptată spre propriile lor acțiuni.

Dimensiunea băncilor

- (19) În 2001 bilanțurile celor mai importante trei bănci (colectiv) se ridicau la puțin peste valoarea anuală a produsului intern brut (PIB) al Islandei. Până la sfârșitul anului 2007 băncile se extinseseră la nivel internațional și dețineau active care valorau de nouă ori PIB-ul Islandei. Raportul CSI notează că, până în 2006, observatorii comentau faptul că sistemul bancar depășise capacitatea BCI și se îndoiau că aceasta ar putea îndeplini rolul de creditor de ultimă instanță. Până la sfârșitul anului 2007 datoriile pe termen scurt ale Islandei (cauzate în principal de finanțarea băncilor) erau de cincisprezece ori mai mari decât rezervele valutare, iar depozitele străine în cele trei bănci erau, de asemenea, de opt ori mai mari decât rezervele valutare. Fondul islandez de garantare a depunătorilor și investitorilor deținea resurse minimale comparativ cu depozitele bancare pe care trebuia să le garanteze. Potrivit CSI, acești factori au condus la vulnerabilitatea Islandei în situația unor retrageri masive a depozitelor.

Creșterea bruscă a băncilor comparativ cu infrastructura de reglementare și cea financiară

- (20) CSI a concluzionat că organismele de supraveghere relevante din Islanda nu au avut credibilitatea necesară în absența unui creditor de ultimă instanță cu resurse suficiente. Raportul concluzionează că FME și BCI nu au deținut expertiza și experiența pentru a reglementa bănci aflate în situații economice dificile, dar că acestea ar fi putut adopta măsuri pentru a reduce nivelul de risc suportat de către bănci. FME, de exemplu, nu a crescut proporțional cu băncile, iar practicile autorității de reglementare nu au ținut pasul cu dezvoltarea rapidă a operațiunilor bancare. De asemenea, raportul este critic la adresa guvernului, concluzionând că autoritățile ar fi trebuit să ia măsuri pentru a reduce posibilul impact al băncilor asupra economiei prin reducerea dimensiunii acestora sau solicitând ca una sau mai multe bănci să-și transfere sediul social în străinătate ⁽¹⁶⁾.

Dezechilibrul și expansiunea excesivă a economiei Islandei în ansamblu

- (21) Raportul CSI face trimitere la evenimente care privesc economia la scară mai largă și care au avut, de asemenea, un impact asupra dezvoltării rapide a băncilor, contribuind la dezechilibrul în termeni de extindere și influență dintre sectorul serviciilor financiare și restul economiei. Raportul a concluzionat că politicile guvernamentale (în special politica fiscală) au contribuit cel mai probabil la expansiunea excesivă și la dezechilibru și că politica monetară a BCI nu a fost suficient de restrictivă. Raportul se referă, de asemenea, la relaxarea normelor de creditare ale Fondului islandez de finanțare a locuințelor ca fiind „una dintre cele mai grave erori în gestionarea monetară și fiscală făcute în perioada care a dus la colapsul băncilor” ⁽¹⁷⁾. Raportul critică, de asemenea, ușurința cu care băncile au putut lua împrumuturi de la BCI, stocul de împrumuturi colaterale pe termen scurt al BCI crescând de la 30 de miliarde ISK în toamna anului 2005 la 500 de miliarde ISK până la începutul lunii octombrie 2008.

⁽¹⁶⁾ De fapt, politica afirmată a guvernului de coaliție de la vremea respectivă a fost aceea de a încuraja o mai mare dezvoltare și de a stimula băncile pentru a-și menține sediile sociale în Islanda.

⁽¹⁷⁾ Capitolul 2 pagina 5 din raport.

Coroana islandeză, dezechilibrele externe și marjele swap-urilor pe riscul de credit

- (22) Raportul notează că în 2006 valoarea coroanei islandeze era excesiv de ridicată, deficitul conturilor curente islandeze depășea 16 % din PIB, iar pasivele în monedă străină minus activele se ridicau aproape la valoarea anuală a PIB-ului. Elementele premergătoare ale unei crize financiare erau instalate. Până la sfârșitul anului 2007 coroana se afla în proces de depreciere, iar marjele swap-urilor pe riscul de credit cu privire la Islanda și bănci au crescut exponențial.

2.3. Măsurile adoptate în vederea reconstrucției sectorului bancar

- (23) Ca urmare a colapsului celor mai importante trei bănci comerciale în octombrie 2008 (inclusiv Glitnir), autoritățile islandeze s-au confruntat cu provocarea fără precedent de a proteja continuitatea operațiunilor bancare în Islanda ⁽¹⁸⁾. Politica urmată de guvernul islandez este prevăzută în principal de ordonanța de urgență ⁽¹⁹⁾ adoptată de Parlamentul Islandei la 6 octombrie 2008. Legea conferă competențe extraordinare FME de a prelua controlul întreprinderilor financiare și de a dispune de activele și de pasivele acestora în consecință. Ministrul de finanțe a fost autorizat, în numele Trezoreriei, să elibereze fonduri în vederea înființării de noi întreprinderi financiare. Mai mult, în cazul procedurilor de faliment al întreprinderilor financiare, depozitele urmau să fie prioritare în raport cu alte cereri. Guvernul a declarat că depozitele în băncile naționale comerciale și cele de economii, precum și în sucursalele acestora din Islanda vor fi complet protejate.
- (24) Prioritățile în materie de politică s-au axat inițial pe securizarea funcționării de bază a sistemului național bancar, de plăți și de decontare. În primele săptămâni după prăbușire, guvernul Islandei a pregătit, de asemenea, un program economic în colaborare cu Fondul Monetar Internațional (FMI), care a condus la aprobarea la 20 noiembrie 2008 a solicitării Islandei privind un acord de stand-by de doi ani cu Fondul care a inclus un împrumut în valoare de 2,1 miliarde USD de la FMI destinat consolidării rezervelor monetare ale Islandei. Împrumuturi adiționale de până la 3 miliarde USD au fost garantate de alte țări nordice, precum și de o serie de parteneri comerciali. Din împrumutul de la FMI, 827 de milioane USD au fost puse la dispoziție imediat, suma rămasă fiind plătită în opt tranșe egale, sub rezerva evaluării trimestriale a programului.
- (25) Programul FMI a fost un program de stabilizare extins axat pe trei obiective cheie. Primul a fost legat de stabilizarea și restabilirea încrederii în moneda națională încât să se limiteze impactul negativ al crizei asupra economiei. Măsurile au inclus introducerea de controale asupra circulației capitalurilor destinate limitării exodului de capital. În al doilea rând, programul a inclus o strategie globală de restructurare a băncilor care viza în cele din urmă reconstruirea unui sistem financiar viabil în Islanda, precum și păstrarea relațiilor financiare internaționale ale țării. Printre obiectivele subiacente se numărau garantarea unei evaluări corecte a activelor băncilor, maximizarea recuperării activelor și consolidarea practicilor de supraveghere. În al treilea rând, programul a vizat garantarea unor finanțe publice durabile prin limitarea socializării pierderilor în băncile falimentare și implementarea unui program de consolidare fiscală pe termen mediu.
- (26) Autoritățile islandeze au subliniat că, datorită circumstanțelor excepționale legate de extinderea sistemului bancar în raport cu capacitatea financiară a Trezoreriei, opțiunile de politică aflate la dispoziția autorităților erau limitate. Soluțiile pentru care s-a optat au fost, prin urmare, în multe aspecte diferite de măsurile luate de guvernele altor țări confruntate cu amenințări la adresa stabilității financiare.

⁽¹⁸⁾ Pentru mai multe detalii cu privire la măsurile luate de către autoritățile islandeze, se vedea raportul ministrului de finanțe către Parlament cu privire la salvarea băncilor comerciale din mai 2011 (Skýrsla fjármálaráðherra um endurreisn viðskiptabankanna), disponibil la adresa <http://www.althingi.is/altxt/-139/s/pdf/1213.pdf>

⁽¹⁹⁾ Legea nr. 125/2008 privind autoritatea pentru rambursările de trezorerie ca urmare a unor situații extraordinare pe piețele financiare etc.

- (27) În baza ordonanței de urgență, cele mai importante trei bănci comerciale, Glitnir Bank, Landsbanki Íslands și Kaupthing Bank, au fost împărțite în bănci „vechi” și „noi”. Ministrul de finanțe a identificat trei societăți cu răspundere limitată care să preia operațiunile interne ale vechilor bănci și a numit consilii de administrație. FME a preluat controlul vechilor bănci, a alocat în esență activele și pasivele lor interne (depozitele) noilor bănci, care au continuat operațiunile bancare în Islanda, în timp ce vechile bănci au fost puse sub supravegherea comitetelor de administrare provizorii ⁽²⁰⁾. Activele și pasivele străine au fost plasate în principal în vechile bănci, care au făcut apoi obiectul procedurilor de lichidare și a încheierii ulterioare a tuturor operațiunilor externe ⁽²¹⁾.
- (28) În bilanțurile provizorii de deschidere ale celor trei bănci noi din 14 noiembrie 2008 s-a estimat că valoarea activelor totale combinate ale celor trei bănci se va ridica la 2 886 de miliarde ISK cu un capital care urma să fie furnizat de către stat în valoare de 385 de miliarde ISK. Valoarea totală a obligațiunilor emise de noile bănci în favoarea vechilor bănci sub formă de plată pentru valoarea activelor transferate peste pasive a fost estimată la 1 153 de miliarde ISK. FME a desemnat Deloitte LLP pentru realizarea evaluărilor valorii activelor și pasivelor transferate. În cursul procesului, s-a constatat că evaluarea independentă nu va genera valori fixe ale activelor nete transferate ci estimări între anumite intervale. De asemenea, a reieșit faptul că creditorii băncilor și-au exprimat dezacordul cu privire la procesul de evaluare, pe care l-au considerat ca nefiind imparțial, și s-au plâns de faptul că se aflau în incapacitatea de a-și proteja interesele. Aceste complicații au condus la o modificare a politicii de regularizare a conturilor între vechile și noile bănci, conform căreia, în loc să se bazeze pe evaluările realizate de către un expert independent, părțile aveau să încerce prin intermediul negocierilor să ajungă la acorduri cu privire la valoarea activelor nete transferate.
- (29) Era evident faptul că urma să fie dificil pentru părți să ajungă la acorduri cu privire la evaluări deoarece acestea făceau în mod clar obiectul a numeroase presupuneri cu privire la care era foarte probabil ca părțile să nu fie de acord. Statul a vizat obținerea de acorduri cu privire la evaluările de bază care să furnizeze un fundament solid pentru capitalizarea inițială a noilor bănci. Nivelul prețurilor activelor peste evaluarea de bază putea fi atribuit creditorilor sub forma obligațiunilor contingente sau a creșterii valorii capitalului social deoarece în cadrul negocierilor reieșise că atât comitetele de administrare provizorii ale Glitnir și Kaupthing, cât și mare parte a creditorilor acestora ar putea fi interesate de achiziționarea de participațiuni în noile bănci, iar acest lucru le-ar permite să beneficieze de posibilele mărimi ale valorii activelor transferate.
- (30) Capitalizarea completă a celor trei bănci noi și baza acordurilor cu creditorii băncilor vechi au fost anunțate la 20 iulie 2009. Guvernul, în calitate de unic proprietar al celor trei bănci noi, a încheiat acorduri-cadru cu comitetele de administrare provizorii ale vechilor bănci cu privire la modul în care se va realiza și plăți compensarea pentru transferul activelor nete către noile bănci. În ceea ce privește două dintre băncile noi, Íslandsbanki și New Kaupthing (denumită ulterior Arion Bank), acestea au inclus acorduri condiționate pentru vechile bănci de subscriere a participațiilor majoritare în capitalurile proprii ale noilor bănci.
- (31) În baza proiectelor de acord menționate mai sus, comitetele de administrare provizorii ale vechilor bănci au decis în octombrie 2009 (Glitnir) și în decembrie 2009 (Kaupthing Bank și Landsbanki Íslands) să-și exercite opțiunile negociate și să subscrie participațiunile în cadrul noilor bănci. La 18 decembrie 2009 guvernul a anunțat că reconstrucția băncii a fost finalizată și că au fost încheiate acorduri între autoritățile islandeze și noile bănci, pe de o parte, și comitetele de administrare provizorii ale Glitnir Bank, Landsbanki Íslands și Kaupthing Bank, în numele creditorilor acestora, pe de altă parte, cu privire la regularizările privind activele care au fost transferate de la vechile bănci la băncile noi, precum și că noile bănci erau finanțate integral la momentul respectiv.

⁽²⁰⁾ A se vedea, de asemenea, raportul anual al FME pentru anul 2009 (iulie 2008-iunie 2009), disponibil la adresa <http://en.fme.is/media/utgefird-efni/FME-Annual-Report-2009.pdf>

⁽²¹⁾ Alte preluări ale întreprinderilor financiare urmau să aibă loc. În martie 2009, FME a preluat controlul operațiunilor a trei întreprinderi financiare, Straumur-Burdaras, Reykjavik Savings Bank (SPRON) și Sparisjodabanki Íslands (Icebank), hotărând cedarea activelor și pasivelor întreprinderilor respective. Deși ulterior a fost aprobat un concordat cu creditorii Straumur, SPRON și Sparisjodabanki au făcut obiectul unor proceduri de lichidare. De asemenea, alte întreprinderi financiare au fost grav afectate de colapsul celor mai importante trei bănci comerciale și de incertitudinile predominante de pe piețele financiare, mai multe întreprinderi financiare fiind trecute în administrare publică în 2010. Astfel, FME a numit un consiliu de administrație provizoriu pentru VBS Investment Bank în martie 2010. În aprilie 2010, FME a preluat controlul Keflavík Savings Bank și al Byr Savings Bank, stabilind ca acțiunile acestora să fie preluate de noi întreprinderi financiare, SpKef Savings Bank și, respectiv, Byr hf. Deoarece condițiile financiare ale noilor întreprinderi s-au dovedit mai nefavorabile decât anticipate inițial, SpKef a fost ulterior fuzionată cu Landsbankinn, prin decizia FME, iar Byr hf. a fost fuzionată cu Íslandsbanki în urma unei licitații pentru acțiuni în cadrul Byr. De asemenea, autoritățile islandeze au fost chemate în 2009 să soluționeze dificultățile financiare ale Saga Capital Investment Bank, iar în 2011, cele ale Fondului de finanțare a locuințelor.

- (32) Astfel cum s-a dovedit ulterior, contribuția Trezoreriei la capitalul noilor bănci a fost redusă substanțial, de la 385 de miliarde ISK cât s-a dorit inițial la 135 de miliarde ISK sub formă de capital social, iar în cazul a două dintre cele trei bănci, Íslandsbanki și Arion Bank, aproximativ 55 de miliarde ISK de capital de rang 2 sub formă de împrumuturi subordonate sau un total de 190 de miliarde ISK. În plus, Trezoreria a oferit Íslandsbanki și Arion Bank o serie de facilități de lichiditate. Capitalul social oferit de vechile bănci noilor bănci s-a ridicat în total la aproximativ 156 de miliarde ISK. Prin urmare, capitalizarea totală a noilor bănci s-a ridicat la aproximativ 346 de miliarde ISK. Astfel, în loc să mențină controlul deplin al celor trei bănci, acordurile au prevăzut reducerea participațiilor deținute de stat la aproximativ 5 % în cazul Íslandsbanki, 13 % în cazul Arion Bank și 81 % în cazul Landsbankinn.
- (33) Deși preluarea a două dintre cele trei bănci de către creditorii vechilor bănci a soluționat probleme majore în vederea reconstruirii sectorului financiar și a stabilit o bază de capital mai solidă pentru noile bănci, existau în continuare numeroase deficiențe care trebuiau abordate. Din toamna anului 2009, băncile și-au concentrat în mare parte eforturile pe problemele interne, stabilind strategia de ansamblu pentru operațiunile acestora, în special restructurarea portofoliilor de credite, care reprezentau cel mai important factor de risc pentru operațiunile acestora și pentru viabilitatea pe termen lung. Procesul de restructurare a fost unul complex din cauza numeroșilor factori agravanți, inclusiv hotărârile Curții Supreme cu privire la ilegalitatea împrumuturilor acordate în ISK, dar indexate în valută. În ceea ce privește Íslandsbanki, în măsura în care sunt relevante pentru procesul de restructurare a acesteia, aceste aspecte sunt analizate în detaliu în cele ce urmează.

Mediul macroeconomic

- (34) Colapsul sistemului bancar din octombrie 2008 a provocat turbulențe economice majore. Dificultățile apărute în sistemul financiar al Islandei au fost însoțite de o prăbușire a încrederii în moneda națională. Coroana s-a depreciat considerabil în primul trimestru al anului 2008 și din nou în toamna aceluiași an înainte și după falimentul celor trei bănci comerciale. În ciuda controalelor asupra circulației capitalurilor impuse în toamna anului 2008, volatilitatea monedei a predominat în cursul anului 2009 ⁽²²⁾. Aceste turbulențe au determinat o recesiune gravă a economiei Islandei, cu o scădere a PIB-ului cu 6,8 % în 2009 și cu 4 % în 2010.
- (35) Printre implicațiile crizei economice s-a numărat, de asemenea, o creștere bruscă a ratei șomajului de la 1,6 % în 2008 la 8 % în 2009, creșterea inflației și o scădere dramatică a salariilor reale. Mai mult, s-a înregistrat o creștere acută a gradului de îndatorare a întreprinderilor și gospodăriilor, a procentului de credite neperformante din portofoliile de credite ale băncilor, precum și o preluare pe scară largă de către noile bănci a întreprinderilor aflate în dificultate financiară. În același timp, costurile fiscale ridicate ale restructurării sistemului bancar au condus la o creștere acută a deficitului fiscal și la o creștere semnificativă a datoriei publice.
- (36) În urma recesiunii severe, datele provizorii furnizate de Statisticile Islandei indică un moment de cotitură în a doua jumătate a anului 2011, iar pentru întregul an o creștere a PIB-ului cu 3,1 % comparativ cu anul precedent.
- (37) Creșterea economică din 2011 s-a datorat în mare parte creșterii cererii interne, în special o creștere cu 4 % a cheltuielilor de consum în gospodăriile private. Aceasta a fost susținută de creșteri ale salariilor și ale prestațiilor sociale, precum și de anumite inițiative de politică întreprinse în vederea facilitării sarcinii achitării datoriilor gospodăriilor, inclusiv o contribuție temporară pentru plata dobânzilor, înghețarea plăților la împrumuturi și rambursarea anticipată a depunerilor la fondurile de pensii private. Datele provizorii pentru 2011 indică, de asemenea, o creștere ușoară a investițiilor, însă de la un nivel deosebit de scăzut ⁽²³⁾. Consumul public a rămas la un nivel limitat în ultimii trei ani.
- (38) Datele macroeconomice generale maschează diferențe sectoriale mult mai importante. Pe lângă colapsul sectorului financiar, o contracție majoră s-a înregistrat în construcții și în multe alte activități interne legate de producție și servicii. Pe de altă parte, s-a înregistrat o creștere în anumite sectoare de export. Datorită ratei de schimb mici a coroanei și prețurilor relativ stabile în valută la produsele marine și la cele din aluminiu, veniturile din export au crescut în urma declanșării crizei economice, o situație similară înregistrându-se cu privire la turism și la alte

⁽²²⁾ Cu titlu de exemplu al amplitudinii acestei depreciări considerabile, media ratei lunare de schimb a euro în coroane islandeze a crescut de la 90,71 ISK în decembrie 2007 la 184,64 ISK în noiembrie 2009.

⁽²³⁾ În perioada 2009-2011, procentul de investiții din PIB a fost de doar 13-14 %.

exporturi de servicii. În același timp, importurile au scăzut dramatic, ducând temporar balanța comercială ⁽²⁴⁾ pe un surplus de aproximativ 10 % din PIB-ul pe anul 2010. Cu toate acestea, cu o cerere internă crescută în 2011, importurile au crescut din nou, conducând la un surplus comercial global mai mic, de 8,2 % din PIB.

- (39) Conform previziunilor Statisticilor Islandei pentru perioada 2012-2017, redresarea economică treptată va înregistra o creștere de 2,6 % în 2012. O rată de creștere similară este estimată pentru aceeași perioadă. Cu toate acestea, previziunile respective nu sunt lipsite de anumite incertitudini. Investițiile industriale la scară largă planificate ar putea fi din nou amânate. Condițiile comerciale ale Islandei ar fi afectate în mod negativ de o recesiune prelungită în principalele țări cu care aceasta realizează tranzacții comerciale, implicând o rată mai mică de creștere economică în Islanda. Un progres mai redus decât cel anticipat în abordarea gradului de îndatorare a întreprinderilor și gospodăriilor ar limita și mai mult cererea internă, precum și perspectivele de creștere a economiei. Creșterea ar putea fi amenințată, de asemenea, de instabilitatea constantă a prețurilor legată de volatilitatea monedei în contextul înlăturării controalelor asupra circulației capitalurilor.

2.4. Supraveghere financiară și îmbunătățiri ale cadrului de reglementare

- (40) Ulterior activității sale inițiale legate de înființarea noilor bănci și evaluarea valorii activelor nete transferate de la vechile bănci, FME a efectuat în primăvara anului 2009 un audit al noilor bănci și al planurilor de afaceri, al forței financiare și al cerințelor de capital ale acestora în cadrul unui așa-numit proiect de probare. Auditul a fost realizat cu asistența firmei internaționale de consultanță în domeniul managementului Oliver Wyman.
- (41) După finalizarea procesului menționat mai sus, FME a acordat băncilor licențe de funcționare sub rezerva respectării mai multor condiții. Având în vedere calitatea portofoliilor de active și incertitudinea economică anticipată, s-a considerat necesară stabilirea unor cerințe de capital mai mari decât valorile minime legale în cazul celor trei bănci. Prin urmare, FME a stabilit rata minimă de acoperire a capitalului (CAD) pentru cele trei bănci la 16 %, din care minim 12 % pentru rata de capital de rangul 1. Cerințele erau aplicabile timp de cel puțin trei ani, sub rezerva revizuirii acestora de către FME. De asemenea, au fost specificate condițiile de lichiditate prevăzând ca fondurile de lichiditate disponibile să se ridice în orice moment la minim 20 % din valoarea depozitelor și ca numerarul sau echivalentul de numerar să se ridice la cel puțin 5 % din valoarea depozitelor. Mai mult, au fost stabilite cerințe cu privire la alte aspecte precum restructurarea portofoliilor de credite, evaluarea riscurilor, guvernanța corporativă și proprietatea. Cerințe de capital comparabile au fost introduse, de asemenea, de către FME cu privire la alte întreprinderi financiare.
- (42) Programul de stabilizare economică stabilit în consultare cu FMI a prevăzut o revizuire a întregului cadru de reglementare a serviciilor financiare și de supraveghere pentru îmbunătățirea protecției împotriva unei viitoare crize financiare. Guvernul l-a invitat pe fostul director general al Autorității de supraveghere financiară a Finlandei, domnul Kaarlo Jännäri, să efectueze o evaluare a cadrului de reglementare existent și a practicilor de supraveghere. Printre îmbunătățirile propuse de domnul Jännäri s-a numărat crearea unui registru național de credite în cadrul FME pentru a diminua riscurile de credit a sistem. Raportul acestuia a sugerat, de asemenea, definirea unor norme mai exigente și o practică mai strictă privind expunerile mari și creditările aferente, precum și derularea unui număr mai mare de inspecții la fața locului pentru a verifica supravegherea în afara amplasamentului și rapoartele, mai ales cele privind riscul de credit, riscul de lichiditate și riscul de schimb valutar. S-a recomandat, de asemenea, revizuirea și îmbunătățirea sistemului de garantare a depozitelor, urmând îndeaproape evoluțiile din cadrul UE.
- (43) Ulterior, guvernul a înaintat un proiect de lege în Althingi, bazat, printre altele, pe propunerile făcute de Jännäri, precum și pe modificările aduse începând cu anul 2009 la legislația SEE privind activitățile financiare, proiect care a fost adoptat și a intrat în vigoare la 1 iulie 2010 ca Legea nr. 75/2010. Prin noua lege au fost aduse modificări substanțiale la Legea privind întreprinderile financiare. Ulterior au fost introduse o serie de modificări suplimentare la Legea privind întreprinderile financiare, precum și cu privire la reglementarea și supravegherea serviciilor financiare. Modificările normative în cauză sunt prezentate în detaliu în anexă.

⁽²⁴⁾ Balanța comercială se referă la diferența în ceea ce privește câștigurile dintre exporturile și importurile de bunuri și servicii. Aceasta nu include balanța privind venitul primar din străinătate care a fost negativ în anii anteriori, mai ales începând cu anul 2008. Aceasta implică faptul că, în pofida surplusului din balanța comercială, contul curent global al Islandei a fost negativ în ultimii ani, deși s-a aflat pe un trend descendent acut începând cu anul 2009.

2.5. Principalele provocări viitoare ⁽²⁵⁾

- (44) În pofida realizărilor majore în ceea ce privește reconstrucția sectorului financiar, Islanda se confruntă în continuare cu repercusiunile crizei financiare și monetare din toamna anului 2008. Criza financiară a evidențiat mai multe vicii și deficiențe ale sistemului financiar care trebuie abordate dacă se dorește restabilirea încrederii publice. Este evident că Islanda — la fel ca multe alte țări lovite puternic de criza financiară — se confruntă cu numeroase provocări în adaptarea cadrului legal și de funcționare al serviciilor financiare în vederea susținerii unui sistem financiar viabil și eficient în viitor și a reducerii, pe cât de mult posibil, a riscului de reparație a unor șocuri sistematice ulterioare.
- (45) Provocările imediate cu care se confruntă întreprinderile financiare islandeze sunt legate de faptul că băncile funcționează într-un mediu protejat, cu controale asupra circulației capitalurilor și o garantare globală a depozitelor. În prezent, băncile trebuie să se pregătească să opereze într-un mediu mai expus în momentul în care controalele asupra capitalurilor vor fi înlăturate, iar garantarea depozitelor va reveni la dispozițiile stabilite în directivele UE/SEE relevante ⁽²⁶⁾. Autoritățile islandeze au subliniat că introducerea de noi norme în acest sens trebuie efectuată cu prudență extremă.
- (46) O altă provocare majoră o reprezintă necesitatea de a adapta și mai mult cadrul legal și de reglementare în vederea susținerii unui sistem financiar solid și eficient care să fie, de asemenea, coerent cu evoluțiile legislației SEE și ale celei internaționale ⁽²⁷⁾.

2.6. Situația concurenței în sectorul financiar islandez

- (47) Conform informațiilor recente din partea autorităților islandeze ⁽²⁸⁾, concurența pe piața financiară s-a modificat radical de la colapsul bancar. Numărul întreprinderilor financiare a scăzut deoarece mai multe bănci de economii, bănci comerciale și creditori specializați fie se află în procedură de lichidare, fie au fuzionat cu alte întreprinderi ⁽²⁹⁾. Numărul întreprinderilor financiare se află în continuare în scădere, cel mai recent prin fuziunile dintre Landsbankinn și SpKef în martie 2011, dintre Íslandsbanki și Byr în decembrie 2011 și dintre Landsbankinn și Svarfdaelir Savings Bank, aprobată de către Autoritate la 20 iunie 2012 prin Decizia nr. 226/12/COL. Odată cu

⁽²⁵⁾ Cu privire la acest subiect, a se vedea, de exemplu, raportul ministrului afacerilor economice către Althingi din martie 2012, *Future Structure of the Icelandic Financial System* [Viitoarea structură a sistemului financiar islandez]. Conform ministerului, raportul este văzut ca un catalizator pentru o discuție informată asupra acestui subiect important deoarece nu prezintă propuneri formulate complet ci stabilește principalele aspecte și imaginea de ansamblu cu trimitere la evoluțiile internaționale. Raportul este disponibil la adresa <http://eng.efnahagsraduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>.

⁽²⁶⁾ Readucerea garanției depozitelor la condiții normale nu se referă doar la eliminarea statului care sprijină astfel de garanții, ci și la revizuirea dispozițiilor ordonanței de urgență conform căreia depozitele care beneficiază de garantare prin lege au prioritate în procedura de lichidare a unei întreprinderi financiare. Aceasta înseamnă o garanție substanțială pentru deponenți, cu atât mai mult cu cât colapsul bancar din 2008 este încă proaspăt în memoria colectivă. Pe de altă parte, dispoziția poate reprezenta un handicap pentru bănci în diversificarea acordurilor de finanțare ale acestora.

⁽²⁷⁾ A se vedea capitolul 9 din raportul ministrului afacerilor economice menționat la nota de subsol 25. La momentul prezentării raportului, ministrul afacerilor economice a numit, de asemenea, un grup de experți bancari, cu participarea unor experți străini pentru a formula propuneri privind un cadru legal și de reglementare global pentru piața financiară din Islanda pe ansamblu. Conform aceluiași raport, autoritățile islandeze preconizează, de asemenea, să analizeze alte opțiuni viitoare, inclusiv posibila separare a activităților bancare de investiții și a celor comerciale, adoptarea unei legi privind stabilitatea financiară și o posibilă modificare a distribuției competențelor organismelor de reglementare a serviciilor financiare. Este evident, de asemenea, din declarațiile autorităților islandeze că o revizuire a cadrului de politică monetară rămâne pe agendă indiferent de posibilitatea ca Islanda să devină sau nu membră a Uniunii Europene, alături de alte mijloace posibile de îmbunătățire a gestionării economice, garantându-se faptul că autoritățile de reglementare „nu sunt împiedicate de copaci să vadă pădurea” și aplică în mod eficient cele mai adecvate instrumente macro-prudențiale.

⁽²⁸⁾ A se vedea capitolul 6 din raportul ministrului afacerilor economice către Althingi, *The Future Structure of the Icelandic Financial System* [Viitoarea structură a sistemului financiar islandez], disponibil la adresa <http://eng.efnahagsraduneyti.is/publications/news/nr/3559>

⁽²⁹⁾ Din toamna anului 2008, mai multe întreprinderi financiare au dispărut de pe piață (pe lângă „vechile” mari bănci comerciale, Glitnir, Kaupthing și Landsbanki): Sparisjóðabanki Íslands (anterior Icebank), Reykjavik Savings Bank (SPRON), Sparisjóður Mýrasýslu (Myrasýsla Savings Bank, SPM), VBS Investment Bank și Askar Capital Investment Bank. Operațiunile Straumur-Burdaras Investment Bank și Saga Capital Investment Bank au scăzut, de asemenea, semnificativ.

reducerea numărului de întreprinderi financiare și preluarea de către băncile mari a depozitelor băncilor pe punctul de a fi închise, concentrația de pe piața internă a crescut. Prezența la nivel general a noilor bănci pe piețele financiare din cadrul SEE este, pe de altă parte, mult mai mică decât cea a predecesoarelor acestora deoarece operațiunile bancare internaționale au fost închise.

- (48) În plus, piața internă s-a redus considerabil deoarece o serie de sub-piețe au dispărut sau au scăzut considerabil. Dispariția aproape totală a pieței de valori și introducerea controalelor asupra circulației capitalurilor au redus operațiunile pe piețele monetare și de valori și au avut drept rezultat opțiuni de investiție limitate. Cu investiții în economie la cel mai scăzut nivel înregistrat vreodată și un grad general ridicat de îndatorare a întreprinderilor și gospodăriilor, cererea de credite este scăzută. De la momentul colapsului, băncile și-au concentrat eforturile pe aspecte interne și pe restructurarea portofoliilor lor de credite, precum și pe restructurarea câtorva dintre clienții corporatiști importanți ai acestora.
- (49) Anterior crizei financiare, băncile de economii dețineau colectiv o cotă de piață de aproximativ 20-25 % din depozite. Procentul a scăzut în prezent la aproximativ 2-4 %. Cotele de piață pierdute de băncile de economii și de cele comerciale existente pe piață au fost câștigate de cele trei bănci comerciale importante, Arion Bank, Íslandsbanki și Landsbanki. Împreună, cele trei bănci mari dețin în prezent aproximativ 90-95 % din piață față de 60-75 % anterior, iar cota de piață a Landsbankinn este nesemnificativ mai ridicată. Pe lângă cele 10 bănci de economii regionale, care reprezintă în prezent aproximativ 24 % din piață, singurul jucător rămas pe piață este MP Bank ⁽³⁰⁾ restructurată, cu o cotă de piață de aproximativ 1-5 %.
- (50) Prin urmare, piața financiară islandeză are în mod clar o structură de oligopol, iar cele mai importante trei întreprinderi ar putea obține colectiv o poziție dominantă pe piață. Potrivit Autorității de concurență din Islanda (ICA), căreia Autoritatea i-a solicitat să se pronunțe cu privire la situația concurenței în Islanda și la posibilele soluții, există bariere importante la intrarea pe piața bancară islandeză. Acest fapt are efecte negative asupra concurenței. Există, de asemenea, o serie de impedimente pentru consumatorii care doresc să opteze pentru o altă bancă. În plus, autoritățile islandeze au recunoscut că riscurile de schimb valutar asociate monedei naționale mici și necotate, coroana islandeză, au limitat și mai mult concurența și au descurajat băncile și întreprinderile străine să intre pe piața islandeză.
- (51) Recent, ICA s-a axat pe o problemă specifică privind infrastructura informatică destinată operațiunilor bancare și cooperarea băncilor în acest sens. Acest aspect are legătură cu furnizorul, deținut în comun, de servicii informatice al instituțiilor financiare, *Reiknistofa bankanna* (Centrul de date al băncilor islandeze; RB). Acest aspect este relevant pentru evaluarea cazului de față și s-a numărat printre aspectele discutate de către Autoritate cu autoritățile și băncile islandeze.
- (52) RB este deținut în comun de către cele mai importante trei bănci islandeze, două bănci de economii, Icelandic Savings Bank Association și cei mai importanți trei operatori de plăți și carduri din Islanda. Landsbankinn deține 36,84 % din acțiunile RB, Íslandsbanki deține 29,48 %, iar Arion Bank 18,7 %. Împreună cele trei bănci comerciale dețin, prin urmare, 85,02 % din acțiunile RB. Clienții RB sunt proprietarii acestuia, Banca Centrală a Islandei și alte instituții financiare, precum și guvernul și entități publice. Cooperarea băncilor în domeniu este extensivă deoarece RB a dezvoltat sistemul de compensare și de regularizare din Islanda. Acesta furnizează, de asemenea, un număr de soluții bancare de bază care sunt soluții cu abordări multiple utilizate de majoritatea băncilor islandeze. În plus, RB operează un sistem de facturare și de plată electronică destinat întreprinderilor și consumatorilor.
- (53) Potrivit ICA, colapsul din 2008 a făcut băncile mici și cele de economii deosebit de vulnerabile. Pentru întreprinderile financiare mai mici, serviciile informatice solicitate erau de o importanță crucială deoarece acestea pot fi considerate drept una dintre barierele la intrarea pe piață a noilor participanți. Platforma pentru servicii

⁽³⁰⁾ La 11 aprilie 2011, un contract de vânzare a operațiunilor (vechii) MP Bank din Islanda și Lituania a fost aprobat în cadrul adunării acționarilor băncii, peste 40 de noi acționari investind 5,5 miliarde ISK în achiziționarea de noi acțiuni în cadrul băncii. Alte operațiuni ale vechii bănci au rămas la proprietarii anteriori și au fost transferate către o nouă entitate juridică, EA fjárfestingarfélag hf. Pentru mai multe detalii, a se vedea comunicatele de presă ale MP Bank din 11 aprilie 2011 disponibile la adresa <https://www.mp.is/um-mp-banka/utgefif-efni/frettir/nr/1511> și <https://www.mp.is/ummpbanka/utgefif-efni/frettir/nr/1510>

informatică a fost furnizată într-o mare măsură de către RB în ceea ce privește întreprinderile financiare mai mari și de către Teris în ceea ce privește băncile de economii și jucătorii pe piață mai mici. În urma închiderii a numeroase întreprinderi financiare mai mici în ultimii ani, Teris a pierdut un procent semnificativ din venitul acestuia, fapt care a condus în ianuarie 2012 la vânzarea câtorva dintre soluțiile sale informatice către RB. Potrivit RB și Teris, tranzacția a vizat, printre altele, garantarea furnizării continue de servicii informatice către întreprinderile financiare mai mici.

- (54) ICA a investigat două cazuri cu privire la RB. În primul rând, s-a evaluat dacă proprietatea în comun și cooperarea dintre bănci și alte întreprinderi financiare din forumul RB ar trebui considerate o încălcare a interdicției practicilor restrictive conform articolului 10 din Legea concurenței din Islanda. În al doilea rând, compatibilitatea achiziționării de către RB a activelor principale ale Teris este evaluată în temeiul dispozițiilor privind fuziunea din cadrul aceleiași legi. Cu toate acestea, în mai 2012 cele două cazuri au fost încheiate printr-o o înțelegere între RB și proprietarii acestuia, pe de o parte, și ICA, pe de altă parte ⁽³¹⁾.
- (55) Pe lângă preocupările menționate mai sus care se referă direct la piața financiară islandeză, ICA a subliniat, în special, necesitatea finalizării vânzării și restructurării societăților de exploatare ⁽³²⁾ fără întârzieri nejustificate. Numeroase societăți de exploatare au fost preluate de bănci (drept creditori ai întreprinderilor respective) datorită îndatorării excesive rezultate în urma prăbușirii economice din 2008. Potrivit ICA, se poate crea un conflict de interese atunci când băncile oferă servicii financiare unor întreprinderi și dețin în același timp întreprinderile respective. ICA consideră că deținerea directă și indirectă ⁽³³⁾ de către bănci este cea mai răspândită și cea mai periculoasă problemă în ceea ce privește concurența în urma crizei financiare deoarece aceasta afectează aproape fiecare întreprindere și industrie din Islanda. În opinia ICA, o restructurare mai rapidă a întreprinderilor ar îmbunătăți concurența pe piața financiară. Atunci când implicarea băncilor în restructurarea clienților corporativi ai acestora a făcut obiectul cerințelor de notificare în temeiul verificării naționale a fuziunii, ICA a stabilit deseori în acest sens condiții referitoare la deținerea de către bănci. Cu toate acestea, este dificilă identificarea unei soluții globale a problemei deoarece aceasta este legată în principal de efectul de levier puternic al sectorului de afaceri din Islanda.
- (56) În observațiile prezentate Autorității, cele trei bănci comerciale, Arion Bank, Íslandsbanki și Landsbankinn, au considerat toate că din toamna anului 2008 nu au avut loc modificări importante în condițiile de concurență pe piața financiară islandeză care ar trebui să genereze preocupări. Concurența efectivă a predominat pe piață, fără indicii ale unor înțelegeri secrete între cei trei cei mai mari jucători. În momentul examinării condițiilor de concurență pe piață, ICA a neglijat câțiva factori cheie, cum ar fi faptul că băncile străine au concurat de mult timp și concurează în continuare în mod activ cu băncile islandeze în ceea ce privește furnizarea de servicii financiare către clienții cei mai importanți precum întreprinderile cu activitate în domeniul exporturilor (activități de pescuit, industria mare consumatoare de energie etc.) și cele cu activitate la nivel de stat sau municipal.
- (57) Cu toate acestea, opinia respectivă este contrară celei exprimate în informațiile furnizate de autoritățile islandeze, astfel cum au fost prezentate în raportul menționat mai sus al ministrului afacerilor economice către Althingi, precum și în opiniile ICA. Mai mult, astfel cum se va arăta mai jos, Íslandsbanki a decis, în pofida câtorva rezerve privind analiza condițiilor de concurență, să propună o serie de angajamente pentru limitarea denaturării concurenței în legătură cu măsurile de ajutor în cauză. Angajamentele respective sunt prezentate în anexă.

⁽³¹⁾ Conform înțelegerii, RB și proprietarii acestuia au convenit asupra unui număr de angajamente destinate prevenirii denaturării concurenței rezultate din operațiunile RB și cooperarea dintre proprietarii acestuia. Angajamentele prevăd, între altele, ca RB să fie gestionat în condiții comerciale generale independent de proprietarii acestuia, iar majoritatea consiliului RB să fie formată din specialiști independenți de proprietari, accesul la sistemele și serviciile furnizate de RB să fie oferit pe bază nediscriminatorie, iar condițiile de prestare a serviciilor de către RB să fie aceleași indiferent dacă clientul este sau nu acționar al RB. Proprietarii existenți ai RB s-au angajat să ofere în mod regulat spre vânzare o parte din participațiile acestora în cadrul RB cu scopul facilitării achiziționării de acțiuni în cadrul RB de către întreprinderile nefinanciare. Astfel de invitații se fac cel puțin la fiecare doi ani până când cel puțin o treime din totalul acțiunilor RB sunt vândute unor părți altele decât acționarii actuali sau scoase la vânzare în cadrul unei oferte de acțiuni.

⁽³²⁾ ICA utilizează termenul de „întreprinderi operaționale” pentru participațiile băncii în societăți în mod normal nefinanciare pe care băncile le-au achiziționat în legătură cu restructurarea portofoliilor acestora de credite prin conversia creanțelor în acțiuni sau alte metode. În același mod, Autoritatea utilizează termenul de „întreprindere operațională” pentru întreprinderea din economia reală care nu aparține activității principale a băncii pe piețele financiare.

⁽³³⁾ În acest context, Autoritatea înțelege că proprietatea indirectă se referă la posibila influență și control al băncilor asupra întreprinderilor datorită gradului ridicat de îndatorare a acestora față de bănci.

3. DESCRIEREA MĂSURILOR

3.1. Beneficiarul

- (58) Astfel cum s-a descris mai sus, Glitnir s-a prăbușit în 2008, asemenea celorlalte două bănci comerciale importante islandeze. Pentru a garanta funcționarea continuă a sectorului bancar național, autoritățile islandeze au luat o serie de măsuri în vederea restaurării unora dintre operațiunile (vechii) Glitnir Bank hf, inclusiv înființarea și capitalizarea New Glitnir Bank hf (redenumită în prezent Íslandsbanki).

3.1.1. *Glitnir Bank*

- (59) Anterior crizei financiare din 2008, Glitnir Bank era a treia cea mai importantă bancă din Islanda. Chiar înainte de prăbușire, la sfârșitul lunii iunie 2008, bilanțul acesteia se ridica la 3 862 de miliarde ISK. Principalele piețe ale băncii erau în Islanda și Norvegia, unde aceasta oferea o gamă de servicii financiare, inclusiv servicii bancare pentru întreprinderi, servicii bancare de investiții, piețe de capital, administrarea investițiilor și servicii bancare cu amănuntul. De asemenea, Glitnir derula operațiuni în Finlanda, Suedia, Danemarca, UK, Luxemburg, SUA, Canada, China și Rusia. Aceasta deținea o serie de filiale, cele mai importante fiind: Glitnir AB (Suedia), Glitnir Bank Oyi (Finlanda), Glitnir Bank ASA (Norvegia), Glitnir Bank Luxembourg SA și Glitnir Asset Management Luxembourg. Extinderea la nivel internațional a băncii s-a bazat pe două sectoare specializate ale industriei: alimentele de origine marină și energia durabilă ⁽³⁴⁾. Acțiunile băncii erau listate la bursa islandeză OMX.

3.1.2. *Íslandsbanki*

- (60) Succesorul Glitnir, Íslandsbanki, este o bancă universală care oferă o gamă completă de servicii financiare către persoane fizice, gospodării, întreprinderi și investitori profesioniști în Islanda, specializându-se în două sectoare ale industriei: alimente de origine marină și energie geotermală. În urma fuziunii cu Byr, activele băncii se ridică în prezent la aproximativ 800 de miliarde ISK. Aceasta are circa 1 100 angajați și este a treia bancă din Islanda în ceea ce privește activele totale. Produsele și serviciile sale bancare sunt grupate în patru divizii: servicii bancare cu amănuntul, servicii bancare pentru întreprinderi, piețe, administrarea patrimoniului. Potrivit Íslandsbanki, aceasta are o cotă de piață cuprinsă între [20] și [40] % în toate sectoarele comerciale respective.

3.1.2.1. *Servicii bancare cu amănuntul — Islanda*

- (61) Divizia de servicii bancare cu amănuntul oferă servicii bancare destinate persoanelor fizice, gospodăriilor și întreprinderilor mici și mijlocii (IMM-uri). Aceasta cuprinde rețeaua de sucursale a Íslandsbanki, divizia băncii de finanțare garantată cu active și o filială operată independent, Kreditkort, un emitent important de carduri de credit din Islanda.
- (62) Ultimele cifre disponibile arată că Íslandsbanki deține o cotă de piață de [$>$ 30] % în sectorul comerțului cu amănuntul.

3.1.2.2. *Servicii bancare pentru întreprinderi — Islanda*

- (63) Divizia de servicii bancare pentru întreprinderi (CB) oferă creditare și alte servicii de credit întreprinderilor mijlocii și mari din Islanda, denumite de regulă „cele mai mari 300 de întreprinderi”. Mai mult, o divizie de soluții pentru întreprinderi din cadrul CB gestionează și conduce procesul de restructurare a portofoliului de clienți corporativi mari aflați în dificultate.
- (64) Ultimele cifre disponibile arată că Íslandsbanki deține o cotă de piață de [$>$ 30] % pe piața serviciilor financiare pentru întreprinderi.

⁽³⁴⁾ Raportul anual al Glitnir pentru anul 2007, p. 40. Raportul este disponibil la adresa: http://tools.euroland.com/ar/html/is-isb/2007/ar_eng_2007/Situațiile_financiare_consolidate_ale_Glitnir_pentru_anul_2007_sunt_disponibile_la_adresa:_http://en.sff.is/media/auglysingar/Glitnir_-Annual_Report_2007.pdf

3.1.2.3. Piețe

- (65) Divizia de piețe oferă o gamă completă de servicii în ceea ce privește finanțele corporatiste, titlurile de valoare și produsele de pe piața valutară și monetară din Islanda, precum și consultanță cu privire la finanțele corporatiste în sectorul energiei geotermale și al alimentelor de origine marină din SUA.
- (66) Ultimele cifre disponibile arată că Íslandsbanki deține o cotă de piață de [> 5] % din piața de valori ⁽³⁵⁾, [> 20] % din piața de obligațiuni, [> 30] % din piața valutară (FX) și aproximativ [35-45] % din piața finanțelor corporatiste. ⁽³⁶⁾

3.1.2.4. Administrarea patrimoniului — VÍB

- (67) Divizia de administrare a patrimoniului oferă tuturor clienților servicii de vânzări instituționale, servicii bancare private (pentru clienții înstăriți) și servicii de investiții private (cu amănuntul) și fonduri aparținând terților. De asemenea, VÍB oferă servicii de administrare a fondurilor prin sucursala acesteia administrată și gestionată în mod independent, Íslandssjóðir hf.
- (68) Ultimele cifre disponibile arată că Íslandsbanki deține o cotă de piață de [> 30] % din vânzările corporatiste și instituționale, [> 30] % din serviciile de investiții cu amănuntul, [> 25] % din piețele de servicii bancare private, [> 35] % din piețele de administrare reciprocă a fondurilor și [> 15] % din piața serviciilor de pensie privată ⁽³⁷⁾.

3.2. Comparație între vechea bancă și noua bancă

3.2.1. Comparație între Glitnir și Íslandsbanki (2008)

Tabelul 1

Comparație între bilanțul de deschidere al Íslandsbanki și bilanțul Glitnir pentru primul semestru al anului 2008

	Íslandsbanki hf.	Glitnir banki hf.	
(ISK m)	15.10.2008	30.6.2008	Δ %
Cash and balances with Central Bank	53 829	37 550	43 %
Derivatives	0	278 404	- 100 %
Bonds and debt instruments	3 762	217 873	- 98 %
Shares and equity instruments	3 944	71 767	- 95 %
Securities used for hedging	0	162 332	- 100 %
Loans to banks	10 597	328 027	- 97 %
Loans to customers	482 536	2 548 164	- 81 %
Investments in associates	296	540	- 45 %
Investment property	1 589	5 539	- 71 %
Property and equipment	1 773	4 897	- 64 %
Intangible assets	107	63 218	- 100 %
Deferred tax assets	34	2 018	- 96 %
Non-current assets held for sale	1 894	908	109 %

⁽³⁵⁾ Íslandsbanki este a doua în ceea ce privește cota de piață listată la NASDAQ OMX ICE, o piață cu venit fix conform cifrei de afaceri pentru anul 2011.

⁽³⁶⁾ Cu toate acestea, deoarece majoritatea tranzacțiilor care determină cota de piață a băncii în acest sector comercial nu sunt raportate public, cifrele nu sunt decât cele mai bune estimări prezentate de către autoritățile islandeze.

⁽³⁷⁾ Cu toate acestea, deoarece majoritatea tranzacțiilor care determină cota de piață a băncii în acest sector comercial nu sunt raportate public, cifrele nu sunt decât cele mai bune estimări prezentate de către autoritățile islandeze.

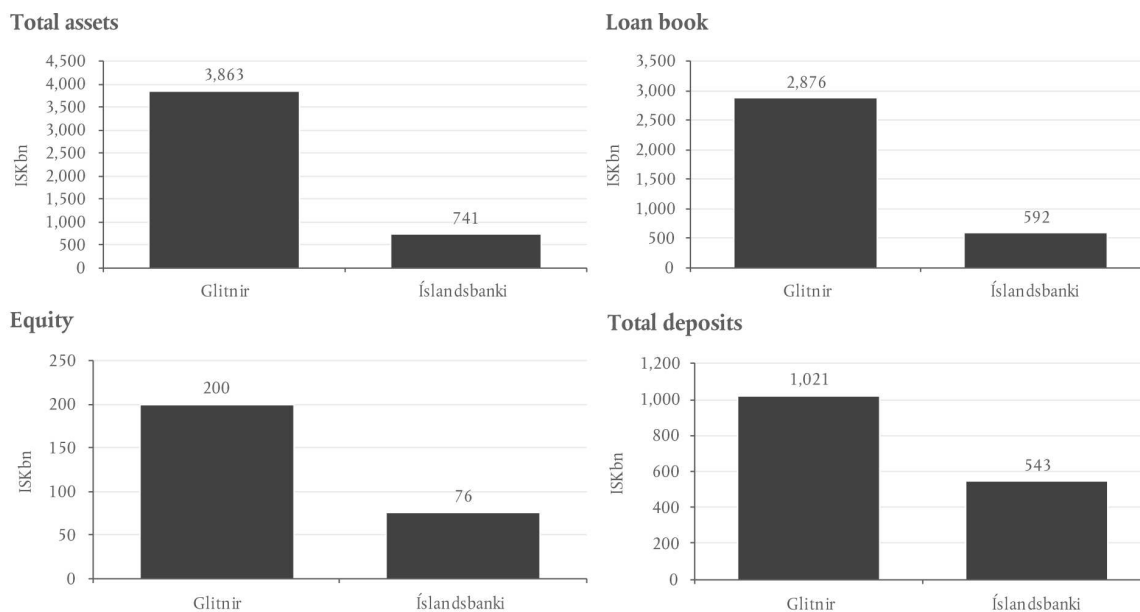
	Íslandsbanki hf.	Glitnir banki hf.	
(ISK m)	15.10.2008	30.6.2008	Δ %
Share subscription	64 225	0	100 %
Other assets	5 279	141 560	- 96 %
Total Assets	630 965	3 862 797	- 84 %
Short positions	0	23 312	- 100 %
Derivatives	0	109 903	- 100 %
Deposits from Central Bank & banks	134 303	311 775	- 57 %
Deposits from customers	361 302	709 584	- 49 %
Debt issued and other borrowed funds	53 808	2 241 976	- 98 %
Subordinated loans	103	145 902	- 100 %
Post-employment obligations	0	696	- 100 %
Current tax liabilities	34	812	- 96 %
Deferred tax liabilities	0	4 937	- 100 %
Non-current liabilities held for sale	1 285	0	100 %
Other liabilities	14 471	113 465	- 87 %
Total Liabilities and Equity	565 306	3 662 362	- 85 %
Share capital	10 000	14 547	- 32 %
Share premium	55 000	53 174	3 %
Other reserves		37 143	- 100 %
Retained earnings		94 744	- 100 %
Minority interest	660	727	- 9 %
Total Equity	68 030	200 435	- 66 %
Total Liabilities and Equity	630 965	3 862 797	- 84 %

- (69) Există diferențe majore între vechea bancă și noua bancă în ceea ce privește atât operațiunile, cât și amploarea acestora. Íslandsbanki este predominant o bancă națională fără operațiuni bancare autorizate peste mări, în timp ce Glitnir a fost o bancă internațională cu operațiuni în 11 țări. Íslandsbanki are patru segmente de activitate: servicii bancare comerciale/cu amănuntul, administrarea activelor, servicii bancare pentru întreprinderi și de investiții și trezorerie și piețe de capital, toate fiind concentrate pe piața internă. Mai exact, amploarea operațiunilor Íslandsbanki este considerabil mai mică decât în cazul Glitnir; bilanțul vechii bănci de 3 862 de miliarde ISK comparat cu cel al noii bănci de 631 de miliarde ISK indică o reducere de 84 %. O comparație între bilanțul vechii bănci din iunie 2008 cu bilanțul de deschidere al noii bănci poate fi consultată în tabelul 1 de mai sus.

- (70) Glitnir avea un mix de finanțare diversificat și era un important emitent de obligațiuni vândute în lumea întreagă. Íslandsbanki, dimpotrivă, se bazează în principal pe depozite pentru finanțare. Aceasta, împreună cu posibila incapacitate a băncii de a accesa surse de finanțare similare băncii predecesoare (pe termen scurt, cel puțin), limitează capacitatea băncii de a se dezvolta. Comparația prezentată în graficul 1 între indicatorii-cheie ai celor două bănci indică diferențe considerabile ⁽³⁸⁾:

Graficul 1

Íslandsbanki la înființare, comparativ cu Glitnir în anul 2008 (Q2), cifre selectate

- (71) Noua bancă are, de asemenea, un număr semnificativ mai mic de angajați. Media echivalentului de personal angajat cu normă întreagă de către Glitnir în primul semestru al anului 2008 a fost de 2 174 comparativ cu 1 110 în cazul Íslandsbanki (inclusiv sucursalele) în primul semestru al anului 2009, ceea ce înseamnă o diferență de 49 %. Cifrele din aceleași perioade referitoare la operațiunile interne indică doar că noua bancă are cu 242 mai puțini angajați decât Glitnir.

3.3. Temeiul juridic național pentru măsura de ajutor

— *Legea nr. 125/2008 privind Autoritatea pentru rambursările de trezorerie ca urmare a unor situații extraordinare pe piețele financiare etc., cunoscută sub denumirea de „ordonanța de urgență”*

- (72) Ordonanța de urgență a conferit FME autoritatea de a interveni „în situații extreme”, de a-și asuma atribuțiile adunărilor acționarilor și ale consiliilor de administrație ale instituțiilor financiare și de a decide cu privire la repartizarea activelor și pasivelor acestora. FME i s-a conferit, de asemenea, competența de a numi comitete de administrare provizorii pentru întreprinderile financiare preluate având competențele adunărilor acționarilor. În procedura de lichidare a instituțiilor, Legea acordă un statut prioritar creanțelor deponenților și schemelor de garantare a depozitelor. De asemenea, prin lege, ministerul islandez al finanțelor este autorizat să înființeze noi bănci. Ordonanța de urgență include modificări ale Legii nr. 161/2002 privind întreprinderile financiare, ale Legii nr. 87/1998 privind supravegherea oficială a activităților financiare, ale Legii nr. 98/1999 privind garantarea depozitelor și sistemul de compensare pentru investitori și ale Legii nr. 44/1998 privind locuințele.

— *Legea suplimentară privind bugetul de stat pentru 2008 (articolul 4)*

— *Legea bugetului de stat pentru 2009 (articolul 6)*

⁽³⁸⁾ Graficele se bazează pe cifrele din primul semestru al anului 2008, în cazul Glitnir, iar în cazul Íslandsbanki, pe cifrele din primul semestru al anului 2009.

3.4. Măsurile de ajutor

- (73) Intervenția autorităților islandeze în urma eșecului băncii Glitnir a fost descrisă mai sus și a fost prezentată în detaliu în decizia de deschidere. Esența intervențiilor poate fi rezumată astfel: FME a preluat controlul asupra Glitnir la 7 octombrie 2008, iar pasivele interne și activele interne (în marea lor majoritate) au fost transferate către noua bancă Glitnir. Vechea bancă/creditorii acesteia urmau să fie compensați pentru transfer primind suma aferentă diferenței dintre active și pasive. Deoarece stabilirea diferenței s-a dovedit dificilă și îndelungată, statul a furnizat o parte din capitalul inițial și s-a angajat să contribuie cu un capital suplimentar dacă va fi cazul. Ulterior acesta a capitalizat banca, înainte de încheierea în final a unui acord între stat și creditorii vechii bănci în luna octombrie care a condus la reducerea participării statului în cadrul băncii de la 100 % la 5 %. Autoritatea consideră această dată — 15 octombrie 2009 — ca marcând începutul perioadei de restructurare de cinci ani care va dura, prin urmare, până la 15 octombrie 2014.
- (74) Următoarea secțiune se limitează la descrierea aspectelor intervenției statului care constituie măsuri de ajutor relevante pentru evaluare în temeiul articolului 61 din Acordul privind SEE.

3.4.1. Capitalul de rangul 1

- (75) Statul a furnizat capital de rangul 1 de două ori — prima dată atunci când a fost înființată noua Glitnir, iar a doua oară atunci când a capitalizat complet banca (și retroactiv); a urmat un acord cu creditorii vechii bănci, conform căruia statul a reținut o participație de 5 % în cadrul băncii.

3.4.1.1. Capitalul inițial

- (76) În urma înființării noii bănci, Íslandsbanki, statul a oferit noii bănci suma de 775 de milioane ISK în numerar sub formă de capital inițial și în plus s-a angajat să contribuie cu până la 110 miliarde ISK la noua bancă în schimbul întregului capital propriu al acesteia. Prima sumă corespunde capitalului minim prevăzut de legislația islandeză pentru înființarea unei bănci. Cea de-a doua sumă a fost calculată ca reprezentând 10 % dintr-o evaluare inițială a extinderii probabile a bilanțului activelor ponderate în funcție de risc al băncii și a fost inclusă în bugetul de stat pentru 2009 ca alocare de fonduri guvernamentale în vederea abordării unor circumstanțe extraordinare de pe piețele financiare. Alocarea de capital a fost destinată să furnizeze o garanție adecvată a operabilității băncii până la soluționarea aspectelor legate de recapitalizarea finală a acesteia, inclusiv dimensiunea bilanțului său de deschidere pe baza unei evaluări a compensării datorate vechii bănci pentru activele transferate.

3.4.1.2. Injecție de capital și reținerea unei participații de 5 % ca parte a înțelegerii cu creditorii vechii bănci

- (77) La 20 iulie 2009, guvernul Islandei și comitetul de administrare provizoriu al Glitnir au încheiat un acord privind capitalizarea inițială a Íslandsbanki și baza de compensare datorată creditorilor Glitnir în schimbul transferului majorității activelor interne și depozitelor de la Glitnir ⁽³⁹⁾. În baza acordului, statul s-a angajat la 14 august 2009 să ofere Íslandsbanki un capital propriu adițional de 64,2 miliarde ISK, ceea ce a majorat capitalul propriu total al băncii la suma de 65 de miliarde ISK necesară pentru ca aceasta să îndeplinească cerința FME referitoare la un procent de capital de rang 1 de 12 %. Acordul prevedea două opțiuni posibile cu privire la plata activelor nete transferate și la participarea la capitalul propriu: fie ca Glitnir să subscrie pentru deținerea majorității acțiunilor în cadrul Íslandsbanki și să i se plătească activele transferate cu acțiuni în bancă, fie, în cazul necompletării subscrierii, să rămână în vigoare capitalizarea de către guvern, iar guvernul să dețină în continuare Íslandsbanki. Glitnir a avut la dispoziție un termen până la 30 septembrie 2009 pentru a se decide cu privire la opțiunea aleasă; termenul a fost ulterior prelungit până la 15 octombrie 2009. La 15 octombrie 2009 s-a anunțat decizia comitetului de administrare provizoriu al Glitnir, în numele creditorilor acesteia, de a prelua 95 % din capitalul social al Íslandsbanki sub formă de compensare pentru activele care au fost transferate de la vechea banca veche la banca nouă. Statul a reținut restul de 5 %.

⁽³⁹⁾ Modificări minore au fost aduse acordului la 31 iulie 2009, 14 august 2009 și 4 septembrie 2009, iar un acord final a fost semnat la 13 septembrie 2009.

- (78) Ca parte a înțelegerii, s-a convenit ca comitetul de administrare provizoriu (creditorii) să remunereze statul pentru întreaga dobândă aferentă investiției acestuia pe perioada în care guvernul a deținut banca cu suma de 8,3 miliarde ISK. Aceasta s-a ridicat la o rentabilitate de 12,8 %, calculată anual la 13,9 %, și a încheiat înțelegerea privind activele transferate de la Glitnir la Íslandsbanki în urma colapsului băncilor din octombrie 2008.

3.4.2. Contribuția cu capital de rang 2

- (79) La 15 octombrie 2009 guvernul a oferit, de asemenea, băncii un împrumut subordonat pentru a-i consolida capitalul propriu și poziția în ceea ce privește lichiditățile în vederea respectării cerințelor privind capitalul prevăzute de FME. Împrumutul subordonat este disponibil în euro și se ridică la 25 de miliarde ISK de capital de rang 2 sub forma unui instrument care stabilește ca Íslandsbanki să emită note subordonate negarantate. Durata notelor este de zece ani începând cu 30 decembrie 2009. Instrumentul prevede stimulente de ieșire integrate sub forma unei accelerări a dobânzii după cinci ani. Conform acordului, rata dobânzii pe an pentru primii cinci ani reprezintă 400 puncte de bază peste EURIBOR ⁽⁴⁰⁾, iar în perioada de la cinci la zece ani după încheierea acordului rata dobânzii pe an este de 500 puncte de bază peste EURIBOR.
- (80) Împreună cu măsurile de capital de rang 1 descrise mai sus, contribuția cu capital de rang 2 a garantat respectarea de către Íslandsbanki a cerinței de 16 % a FME privind adecvarea capitalului la 15 octombrie 2009.

3.4.3. Garantarea depozitelor

- (81) În vederea respectării Directivei 97/9/CE a Parlamentului European și al Consiliului din 3 martie 1997 privind sistemele de compensare pentru investitori ⁽⁴¹⁾ și a Directivei 94/19/CE a Parlamentului European și al Consiliului din 30 mai 1994 privind sistemele de garantare a depozitelor ⁽⁴²⁾, Islanda a adoptat Legea nr. 98/1999 privind sistemul de garantare a depozitelor și de compensare a investitorilor, prin care a înființat așa-numitul Fond de garantare a depunătorilor și investitorilor („TIF”), care a fost finanțat prin contribuții anuale ale băncilor, calculate în funcție de depozitele totale ale băncii respective.
- (82) Potrivit autorităților islandeze, pentru a oferi un grad mai ridicat de asigurare și de confort publicului general cu privire la siguranța depozitelor acestora în momentul declanșării crizei, măsurile guvernamentale de salvare a băncii din toamna anului 2008 au implicat, de asemenea, o susținere adițională de către stat a depozitelor în băncile naționale comerciale și de economii în afara domeniului de aplicare a Legii nr. 98/1999 de punere în aplicare a Directivei 94/19 privind garantarea depozitelor și a Directivei 97/9/CE privind compensarea investitorilor.
- (83) Un anunț făcut de Cancelaria Prim-Ministrului la 6 octombrie 2008 preciza că „Guvernul Islandei subliniază că depozitele făcute în băncile naționale comerciale și de economii și în filialele acestora din Islanda vor fi acoperite integral” ⁽⁴³⁾. Anunțul a fost repetat de către Cancelaria Prim-Ministrului actual în februarie și în decembrie 2009 ⁽⁴⁴⁾. Mai mult, s-a făcut referire la acesta într-o scrisoare de intenție trimisă de către guvernul islandez Fondului Monetar Internațional (și publicată pe website-ul Ministerului Afacerilor Economice și pe cel al FMI) la 7 aprilie 2010 (repetată într-o altă scrisoare de intenție din 13 septembrie 2010). Scrisoarea (semnată de

⁽⁴⁰⁾ Rata de pe piața interbancară europeană.

⁽⁴¹⁾ JO L 84, 26.3.1997, p. 22.

⁽⁴²⁾ JO L 135, 31.5.1994, p. 5.

⁽⁴³⁾ Traducerea în limba engleză a anunțului este disponibilă la adresa: <http://eng.forsætisraduneyti.is/news-and-articles/nr/3033>.

⁽⁴⁴⁾ <http://www.efnahagsraduneyti.is/frettir/frettatilkynningar/nr/2842>
<http://www.efnahagsraduneyti.is/frettir/frettatilkynningar/nr/3001>. Ministerul Afacerilor Economice a făcut, de asemenea, trimitere la aceasta într-un interviu acordat Viðskiptablaðið la 2.12.2010, pagina 8: „[Declarația] va fi retrasă în timp util. Nu intenționăm să menținem garanția nelimitată a depozitelor pe perioadă nedeterminată. Momentul când aceasta va fi retrasă depinde, cu toate acestea, de momentul în care vor intra în vigoare un sistem de depozite alternativ și eficient și un sistem financiar care să-și fi rezolvat complet problemele” (traducerea Autorității).

Prim-Ministrul Islandei, ministrul de finanțe, ministrul afacerilor economice și guvernatorul Băncii Naționale a Islandei — BCI) precizează că „În prezent, ne menținem angajamentul de a proteja integral depunătorii, dar, atunci când stabilitatea financiară va fi asigurată, intenționăm ridicarea graduală a acestei garanții globale” ⁽⁴⁵⁾. Mai mult, în secțiunea referitoare la garanțiile de stat din proiectul de lege pentru Legea bugetului de stat pentru anul 2011 se face trimitere într-o notă de subsol la declarația guvernului islandez potrivit căreia depozitele din băncile islandeze beneficiază de garanție de stat ⁽⁴⁶⁾.

- (84) O declarație recentă a actualului ministru al afacerilor economice, fost ministru al finanțelor (2009-2011), Steingrímur Sigfússon în cadrul unei dezbateri în Parlamentul islandez cu privire la costurile suportate de guvern în legătură cu preluarea SpKef de către Landsbankinn ilustrează și mai elocvent cele de mai sus. Potrivit ministrului, ar trebui să se țină cont în această privință de declarația statului din toamna anului 2008 referitoare la faptul că toate depozitele în băncile de economii și în cele comerciale sunt sigure și protejate. „De atunci activitățile în toate situațiile s-au bazat pe acest fapt (și anume, declarația) și, din nefericire, este corect că acestea (și anume, plățile datorate SpKef) vor fi una dintre cele mai mari note de plată achitate direct de către stat ca și costuri pentru garantarea depozitelor tuturor locuitorilor din Suðurnes ... și ale tuturor clienților SpKef's din Fiordurile de Vest și din partea de Vest și Nord-Vest ... Nu mă aștept ca cineva să fi crezut că depunătorii din zonele respective ar fi putut fi tratați diferit de alți locuitori astfel că statul nu a avut prea multe opțiuni cu privire la acest aspect” ⁽⁴⁷⁾.
- (85) Potrivit guvernului islandez, garantarea adițională a depozitelor va fi ridicată înainte de eliminarea completă a controalelor asupra circulației capitalurilor, care, potrivit autorităților islandeze, este prevăzută în prezent pentru sfârșitul anului 2013.

3.4.4. Facilitatea specială de lichiditate

- (86) În plus, ca o condiție pentru creditorii care achiziționează capital în cadrul noii bănci, guvernul islandez a încheiat un alt acord cu Íslandsbanki la 11 septembrie 2009, care urma să intre în vigoare în cazul în care comitetul de administrare provizoriu al Glitnir decidea să-și exercite opțiunea de a deveni acționarul principal al băncii ⁽⁴⁸⁾. Conform acordului, Ministerul de Finanțe se angajează să ofere cu împrumut obligațiuni guvernamentale de tip repo în schimbul unor active definite în mod specific cu respectarea termenilor și condițiilor prevăzute în acord până la o valoare de 25 de miliarde ISK.
- (87) Principalele clauze ale acordului în vederea furnizării de lichiditate sunt:

Valoarea maximă a împrumutului: 25 miliarde ISK

Durata: până în septembrie 2012

Remunerare: 3,0 % pentru primele 8 miliarde ISK; 3,5 % pentru următoarele 8 miliarde ISK; 4,0 % pentru sumele care depășesc 16 miliarde ISK

Taxă: Íslandsbanki trebuie să plătească 0,5 % din valoarea împrumutului de fiecare dată când sunt oferite noi titluri de valoare

Contragaranție: Íslandsbanki trebuie să furnizeze o contragaranție pentru împrumutul valorilor de tezaur care poate fi constituită din active financiare în diferite forme.

⁽⁴⁵⁾ Alineatul relevant poate fi găsit în secțiunea 16 (pagina 6) din scrisoare: http://www.efnahagsraduneyti.is/media/Acrobat/Letter_of_Intent_2nd_review_-_o.pdf

⁽⁴⁶⁾ http://hamar.stjr.is/Fjarlagavafur-Hluti-II/GreinargerdirogRaedur/Fjarlagafurvarp/2011/Seinni_hluti/Kafli_8.htm [Mbl 10.6.2012].

⁽⁴⁷⁾ Traducere neoficială de către Autoritate a unei declarații raportate în Morgunblaðið (www.mbl.is) la 10 iunie 2012.

⁽⁴⁸⁾ De asemenea, a fost semnat un act adițional la 13.1.2010 și un nou acord a fost încheiat la 19.7.2010 ca răspuns la câteva observații prezentate de către FME.

- (88) Potrivit autorităților islandeze, facilitatea de lichiditate este necesară deoarece decizia creditorilor de a prelua proprietatea asupra Íslandsbanki a redus semnificativ numărul de active repo ale băncii și a amenințat capacitatea acesteia de a respecta cerințele de supraveghere referitoare la rezervele de lichiditate ⁽⁴⁹⁾. Potrivit autorităților islandeze, facilitatea este concepută ca o măsură adițională utilizabilă doar atunci când alte surse de lichiditate sunt insuficiente. Prețul și condițiile facilității conțin stimulente care vizează descurajarea utilizării acesteia în cazul în care există alte opțiuni disponibile. Până în prezent, facilitatea nu a fost niciodată activată.

3.4.5. Acordul de dare de titluri cu împrumut cu privire la Straumur

- (89) La 9 martie 2009, FME, acționând în virtutea autorității conferite acesteia prin ordonanța de urgență, a preluat competențele acționarilor Straumur-Burdaras Investment Bank hf. („Straumur”) și a numit un comitet de administrare provizoriu care să înlocuiască consiliul de administrație al acesteia ⁽⁵⁰⁾. După consultarea cu comitetul de administrare provizoriu, creditorii, BCI și Ministerul de Finanțe, la 17 martie 2009, FME a transferat pasivele aferente depozitelor de la Straumur către Íslandsbanki ⁽⁵¹⁾. În schimb, Straumur a emis o obligațiune garantată cu activele sale ca rambursare pentru asumarea obligațiilor pentru depozite. Obligațiunea a fost emisă la 3 aprilie 2009 pentru suma de 43 679 014 232 ISK până la 31 martie 2013. La obligațiune se calculează dobânzi la valoarea REIBOR ⁽⁵²⁾ plus 190 de puncte de bază în primele 12 luni anterior reducerii la valoarea REIBOR plus 100 de puncte de bază până la scadență. Simultan, Íslandsbanki și Ministerul de Finanțe au încheiat un acord de dare de titluri cu împrumut prin care guvernul se angaja în mod efectiv să furnizeze note guvernamentale repo sub formă de garanție pentru creanțele Straumur în schimbul cărora Íslandsbanki putea obține lichidități de la BCI în măsura în care lichiditățile respective erau necesare ca urmare a asumării de către Íslandsbanki a răspunderii pentru depozitele Straumur.
- (90) În cadrul acordului, Íslandsbanki s-a angajat să returneze statului cuantumul obligațiunilor de stat în valoare egală cu plățile primite de bancă conform obligațiunii emise de Straumur. Părțile au convenit, de asemenea, ca în cazul în care Íslandsbanki nu primește plata integrală conform obligațiunii și în cazul în care statul nu plătește creanța rămasă, Íslandsbanki să rețină obligațiunile de stat restante. Prin urmare, în esență, Íslandsbanki și-a asumat răspunderea pentru depozitele Straumur în schimbul unui număr echivalent de active garantate de stat.
- (91) Astfel cum s-a precizat mai sus, obligațiunea Straumur era scadentă la 31 martie 2013. Cu toate acestea, între timp obligațiunea a fost achitată integral, fără intervenția statului islandez.

3.4.6. Capitalizarea și achiziționarea Byr și facilitatea de împrumut subordonat acordată băncii Byr

- (92) Astfel cum s-a descris în detaliu în Decizia nr. 126/11/COL din 13 aprilie 2011 („decizia privind Byr”), guvernul islandez a acordat ajutor de stat sub formă de capital și o facilitate de împrumut subordonat pentru înființarea Byr care a continuat operațiunile predecesorului său, banca de economii Byr („vechea Byr”). În acest proces, creditorii vechii Byr au devenit acționarii (noii) Byr, împreună cu statul islandez care oferise capital pentru înființarea noii întreprinderi.
- (93) Atunci când a fost adoptată decizia privind Byr, la 13 aprilie 2011, conturile anuale pentru anul 2010 nu erau încă disponibile. Cu toate acestea, la momentul respectiv conducerea Byr era încrezătoare că măsurile de salvare care erau temporar aprobate de către Autoritate în decizia privind Byr vor fi suficiente pentru a garanta operațiunile băncii cel puțin până când un plan de restructurare stabilind viabilitatea pe termen lung ar putea fi prezentat Autorității. În timpul efectuării auditului conturilor băncii pentru primul semestru al anului 2011, a fost evidentă necesitatea unor alte reduceri a valorii activelor Byr care, la rândul lor, au diminuat rata CAD a băncii.

⁽⁴⁹⁾ Astfel cum s-a precizat mai sus, una dintre condițiile FME cerea ca activele în numerar sau similare să se ridice la 5 % din depozitele curente iar băncile să poată suporta o retragere instantanee a 20 % din depozitele acestora.

⁽⁵⁰⁾ Decizia este disponibilă în limba engleză la adresa: <http://fme.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=6055>

⁽⁵¹⁾ Decizia este disponibilă în limba engleză la adresa: <http://fme.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=6077>

⁽⁵²⁾ REIBOR înseamnă rata de pe piața interbancară din Reykjavik, reprezentând rata de pe piața interbancară pentru împrumuturile pe termen scurt oferită de băncile islandeze comerciale și de economii. Abordarea este similară cu numărul de țări care folosesc LIBOR ca rată de bază pentru împrumuturile acestora cu rată variabilă a dobânzii, dar băncile islandeze folosesc REIBOR (plus o primă) ca bază pentru acordarea de împrumuturi cu o rată variabilă a dobânzii în moneda națională, coroana islandeză.

- (94) Conform celor descrise detaliat în Decizia nr. 325/11/COL din 19 octombrie 2011 („a doua decizie privind Byr”), nevoia de capital rezultată nu a putut fi remediată, iar Byr a fost scoasă la vânzare. Achiziționarea ulterioară, în special posibilă utilizare de ajutor de stat în acest scop de către Íslandsbanki, a fost aprobată de către Autoritate în cea de-a doua Decizie privind Byr, fără a aduce atingere procedurii oficiale de investigare a Autorității cu privire la compatibilitatea ajutorului acordat Íslandsbanki cu Acordul privind SEE, evaluată în prezenta decizie.
- (95) În plus, Autoritatea a considerat disponibilitatea permanentă a facilității de împrumut subordonat pentru perioada intermediară până la posibilitatea realizării fuziunii oficiale dintre Byr și Íslandsbanki, și anume atât timp cât Byr era o entitate juridică separată în temeiul legislației naționale, ca fiind compatibilă cu funcționarea Acordului privind SEE. Potrivit autorităților islandeze, nici Byr și nici Íslandsbanki nu au activat facilitatea de împrumut subordonat.
- (96) Autoritatea a indicat că rezultatul evaluării finale a măsurilor depinde de informațiile prezentate în planul de restructurare pentru entitatea fuzionată dintre Íslandsbanki și Byr pe care guvernul islandez se angajase să-l prezinte în termen de cel mult 3 luni după efectuarea tranzacției prevăzute. Într-adevăr, astfel cum s-a descris mai sus, un plan de restructurare a entității fuzionate a fost prezentat la timp, iar Autoritatea îl va evalua în cele ce urmează.

Planul de restructurare

- (97) Autoritățile islandeze au prezentat un plan de restructurare pentru Íslandsbanki la 31 martie 2011. În urma achiziționării Byr, planul a fost modificat, actualizat și prezentat din nou de către autoritățile islandeze la 22 februarie 2012 (denumit în continuare „planul de restructurare”). Planul de restructurare a fost completat cu un plan de afaceri pe cinci ani din 14 ianuarie 2012 ⁽⁵³⁾ și un raport privind procesul de evaluare a adecvării capitalului intern (ICAAP) (prezentat FME la 1 aprilie 2012).
- (98) Planul de restructurare, împreună cu planul de afaceri pe cinci ani, abordează aspectele esențiale privind viabilitatea, repartizarea obligațiilor și limitarea denaturării concurenței. Conform planului de restructurare, Íslandsbanki se va axa pe activitățile sale principale și pe restructurarea portofoliilor de credite pentru gospodării și întreprinderi.
- (99) În plus, autoritățile islandeze au prezentat un raport ICAAP pentru anul 2012 pentru a demonstra capacitatea Íslandsbanki de a rezista în condiții de criză.
- (100) Astfel cum se arată mai sus, Autoritatea consideră perioada de restructurare până la 15 octombrie 2014.

3.4.7. Descrierea planului de restructurare

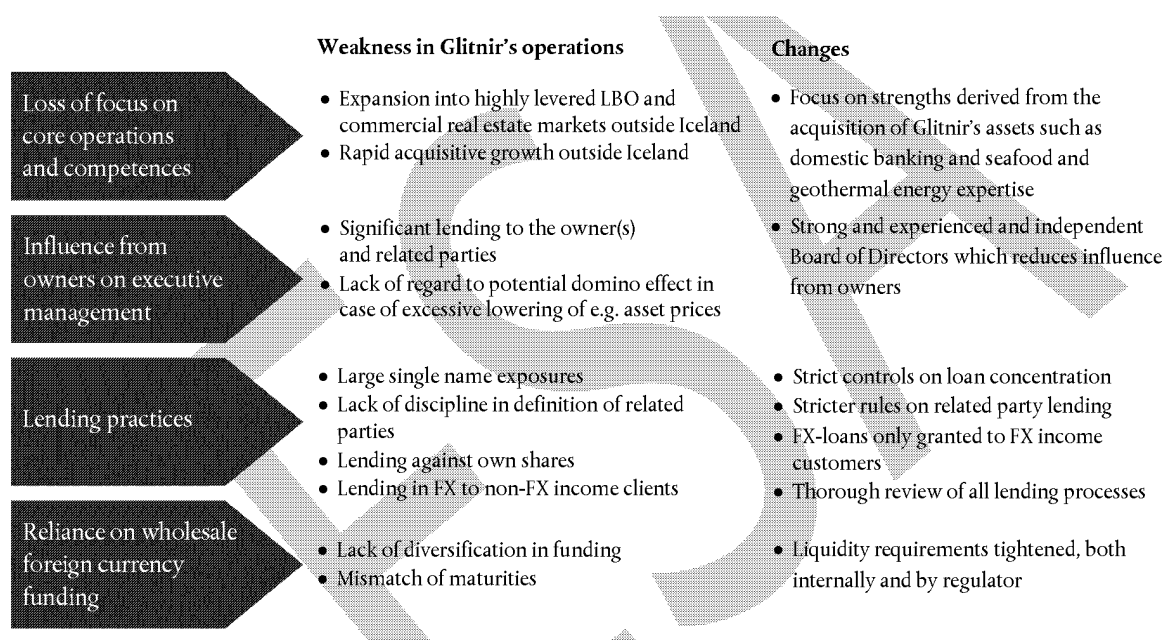
- (101) Autoritățile islandeze și banca consideră că restructurarea Íslandsbanki va garanta revenirea acesteia la poziția de bancă solidă, bine finanțată, cu indicatori de capital solizi astfel încât să-și poată menține rolul de furnizor de credite destinate economiei reale. Autoritățile consideră că acest lucru se va realiza prin parcurgerea următoarelor etape:
- (i) reducerea îndatorării înregistrate în bilanț prin lichidarea vechii bănci și înființarea unei bănci noi;
 - (ii) stabilirea și menținerea unei poziții solide a ratei de capital;
 - (iii) atingerea unei profitabilități satisfăcătoare;
 - (iv) stabilirea și menținerea unei poziții solide privind lichiditatea;
 - (v) finalizarea restructurării portofoliului de credite cu privire atât la gospodăriile individuale, cât și la întreprinderi;

⁽⁵³⁾ Planul de afaceri pe cinci ani a fost, de asemenea, completat cu o prezentare a modificărilor importante aduse la planul de afaceri pe cinci ani, pregătite pentru ședința consiliului de administrație din 27 martie 2012 și reflectate în raportul ICAAP.

- (vi) îmbunătățirea strategiei de finanțare;
- (vii) atingerea eficienței din punct de vedere al costurilor;
- (viii) îmbunătățirea guvernantei corporative.
- (102) Înaintea descrierii detaliate a fiecăruia dintre punctele de mai sus, în cele ce urmează este prezentată pe scurt opinia băncii cu privire la modul în care sunt abordate în cadrul planului de restructurare a Íslandsbanki punctele slabe care au contribuit la dispariția Glitnir. Se subliniază faptul că, deși Íslandsbanki se bazează pe operațiunile interne ale Glitnir, aceasta este o bancă diferită. Se arată, de asemenea, că au fost aduse modificări de fond pentru a remedia punctele slabe considerate ca având o contribuție la colapsul băncii anterioare. Printre cele mai importante schimbări se numără modificări ale normelor privind acordarea de împrumuturi părților afiliate, eliminarea împrumuturilor cu titluri garantate și a împrumuturilor FX ⁽⁵⁴⁾ către clienți fără venituri FX și o mai mare disciplină în ceea ce privește aprobarea creditelor. În timp ce Íslandsbanki, la fel ca Glitnir, intenționează să ofere o gamă largă de servicii financiare pe piața islandeză, diferența dintre serviciile bancare de dinainte și cele de după criză ale Íslandsbanki este mai vizibilă în „modul” în care banca își derulează activitatea (proces, proceduri, documentație, norme și reglementări) decât în gama de servicii și produse oferite. Opiniile Íslandsbanki cu privire la acest aspect sunt rezumate de altfel în graficul 2 de mai jos:

Graficul 2

Puncte slabe în trecut și modificările aduse în vederea remedierii acestora

- (103) Planul de restructurare, precum și planul de afaceri pe cinci ani, se bazează pe un număr de ipoteze generale și economice ⁽⁵⁵⁾. Ipotezele respective constituie punctele economice de sprijin al scenariului de bază, astfel cum se arată în continuare.

- (104) Printre ipotezele generale sunt incluse următoarele:

— restructurarea va fi finalizată până la sfârșitul anului [...] în ceea ce privește serviciile bancare pentru întreprinderi și până la sfârșitul anului [...] în ceea ce privește serviciile bancare cu amănuntul. Reconfigurarea dobânzii la creditele ipotecare va fi finalizată până la sfârșitul anului [...]. Amortizarea reducerii, descrisă în detaliu mai jos, aplicată portofoliului achiziționat de la Glitnir se va distribui în consecință;

⁽⁵⁴⁾ Împrumuturile FX înseamnă împrumuturile în monedă străină. Un împrumut în monedă străină acoperit se referă în mod normal la împrumuturile acordate într-o altă monedă decât cea a țării celui care împrumută.

⁽⁵⁵⁾ Ipotezele economice pe care se bazează proiecțiile sunt pregătite de departamentul de cercetare al băncii. Ipotezele generale au fost elaborate de către șefii departamentelor relevante și angajații cu vechime și grad superior și au fost semnate de către consiliul de administrație al băncii.

- banca va avea un câștig suplimentar de [...] miliarde ISK la [...];
- controalele asupra circulației capitalurilor vor fi ridicate treptat;
- nu vor exista limitări pentru finanțarea bazată pe împrumuturi în moneda națională. Nu se poate prezuma că finanțarea bazată pe împrumuturi în monedă străină va depăși rambursările împrumuturilor actuale în monedă străină restante în 2012; se preconizează ca accesul la finanțarea în monedă străină să devină mai ușor începând cu 2012.

(105) În plus, consiliul de administrație al Íslandsbanki a stabilit un set de ținte financiare:

- rata rentabilității financiare (ROE): rata fără risc + [...] %. Rata fără risc este considerată ca fiind rata contului curent a Băncii Centrale (3,75 % în decembrie 2011). Ținta presupune o rată a capitalului de rang 1 de [...] %;
- rata de capital CAD: [...] % [...];
- rata de capital de rangul 1: [...] % [...].

(106) Ipotezele macroeconomice includ:

- Creșterea economică va continua în 2012 și ulterior, deși într-un ritm mai lent decât cel anticipat inițial. Gospodăriile se vor afla într-o mai bună poziție economică pe măsură ce va crește puterea de cumpărare concomitent cu scăderea ratei șomajului.
- Inflația va rămâne puțin peste ținta BCI, și anume puțin sub 3 % începând cu 2013. Aceasta se bazează pe o rată de schimb stabilă a monedei naționale (cu o consolidare ușoară la începutul perioadei) și o piață a muncii echilibrată cu creșteri salariale moderate și creșteri graduale ale prețurilor la locuințe.

Modificări între mediile anuale (%)	2012	2013	2014	2015	2016
Creșterea PIB-ului	2,2	2,1	3,4	2,3	3,0
Rata șomajului	6,6	6,0	5,4	5,0	4,4
Inflație	4,4	2,9	2,8	2,7	2,6
Salarii	6,7	4,7	4,8	5,0	4,8

Ratele dobânzilor pe termen scurt vor rămâne neschimbate la aproximativ 5 % ⁽⁵⁶⁾ în 2012, dar vor crește gradual pe măsură ce economia își va reveni.

- În timp ce condițiile de pe piața muncii se vor îmbunătăți, rata șomajului va rămâne ușor mai ridicată decât înainte de criza financiară. Creșterea salariilor se va face pe măsură ce rata șomajului va scădea.
- În sfârșit, se așteaptă ca în continuare coroana islandeză să rămână moneda națională pe durata perioadei de restructurare. Controlul valutar va fi ridicat treptat începând cu 2012. O serie de restricții ale fluxurilor de capital vor rămâne de-a lungul perioadei.

(i) Reducerea îndatorării înregistrate în bilanț prin lichidarea vechii bănci și înființarea unei bănci noi

(107) Astfel cum s-a menționat mai sus, majoritatea activelor și pasivelor interne ale Glitnir au fost transferate către Íslandsbanki în luna octombrie 2008. Ca urmare a acestui proces, cea mai mare parte a datoriilor importante au rămas în patrimoniul Glitnir, astfel că Íslandsbanki nu a fost niciodată la fel de îndatorată precum Glitnir. Conform planului de restructurare, aceasta înseamnă că aspectul reducerii gradului de îndatorare din bilanțul băncii era deja, în principiu, soluționat în octombrie 2008.

⁽⁵⁶⁾ Începând cu 16 mai 2012, rata de creditare garantată pe șapte zile a BCI a fost de 5,5 %.

(ii) Stabilirea și menținerea unei poziții solide a ratei de capital

- (108) Ca urmare a măsurilor de capitalizare descrise mai sus și a evoluțiilor de la înființarea băncii, în special reevaluarea activelor (prezentată în detaliu mai jos), Íslandsbanki a avut rate de capital semnificativ peste cerințele de capital ale FME, astfel cum se arată în continuare în tabelul 2:

Tabelul 2

Rata de capital în perioada 2008-2011, sume în milioane ISK

	31.12.2008	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011 (*)
Capital de rang 1	68 030	91 996	120 993	120 530
Capital de rang 2	—	24 843	21 251	21 937
Capital total	68 030	116 839	142 244	142 234
Active ponderate în funcție de risc (RWA)	656 713	589 819	534 431	629 419
Rata de rang 1	10,4 %	15,6 %	22,6 %	19,1 %
Rata CAD	10,4 %	19,8 %	26,6 %	22,6 %

(*) La momentul prezentării planului de restructurare, raportarea financiară pentru anul 2011 nu era finalizată, iar în planul final de restructurare au fost utilizate datele din 30 septembrie 2011. După publicarea situației financiare a Íslandsbanki pentru anul 2011, Autoritatea a actualizat cifrele.

- (109) De asemenea, conform raportului ICAAP prezentat împreună cu planul de restructurare, Íslandsbanki prevede următoarele rate de capital pentru perioada 2012–2016, după cum reiese din tabelul 3 de mai jos:

Tabelul 3

Ratele de capital prevăzute pentru perioada 2012-2016 și RWA, sume în miliarde ISK

	2012	2013	2014	2015	2016
Active ponderate în funcție de risc (RWA)	[...]	[...]	[...]	[...]	[...]
Rata de rang 1	[20–25] %	[15–20] %	[10–20] %	[10–15] %	[10–15] %
Rata CAD	[20–30] %	[15–25] %	[15–20] %	[10–20] %	[10–15] %

- (110) Conform acestor cifre, Íslandsbanki estimează o poziționare cu mult peste cerințele de capital ale FME pe durata perioadei de restructurare și ulterior acesteia. [...]

(iii) Atingerea unei profitabilități satisfăcătoare

- (111) Conform planului de restructurare și astfel cum se arată în tabelul 4 de mai jos, rata rentabilității financiare a Íslandsbanki a fost una solidă de la înființarea băncii în 2008 (cu excepția anului 2011) ⁽⁵⁷⁾.

⁽⁵⁷⁾ Motivul invocat pentru scăderea ROE în 2011 a fost hotărârea Curții Supreme privind creditarea în monedă străină din 15 februarie 2012 și anularea fondului comercial în urma fuziunii cu Byr.

Tabelul 4

Ratele rentabilității financiare anterioare (ROE)

	2008	2009	2010	2011
ROE	17,2	30,0	28,5	1,5

(%)

Mai mult, planul de restructurare prevede următoarea rată a rentabilității financiare pe durata restructurării și ulterior acesteia (tabelul 5).

Tabelul 5

Previziune privind rata rentabilității financiare (ROE)

	2012	2013	2014	2015	2016
ROE	[5-15]	[10-20]	[5-15]	[5-15]	[5-15]

(%)

- (112) Previziunea respectivă este rezultatul unei planificări financiare mai detaliate din planul de restructurare, cele mai relevante aspecte ale acesteia fiind următoarele:
- Se așteaptă un profit de pe urma celor mai importante segmente de activitate de [...]; acesta se datorează în mare parte unei creșteri a costurilor de finanțare și absenței „venitului din actualizări” începând cu anul 2014.
 - Profiturile din segmentul de activitate referitor la piețe sunt estimate să crească de la [...] la [...] ISK până în 2016, în mare parte datorită taxelor și veniturilor din comisioane mai mari.
 - Marja netă a dobânzilor este estimată la [...] în 2014, iar ulterior se așteaptă o stabilizare a acesteia.
 - Se estimează scăderea numărului de angajați cu [...]
 - Se estimează scăderea raportului cost/venit de la 75 % în 2011 la [...] % în 2014.
- (113) Potrivit autorităților islandeze, performanța foarte solidă a Íslandsbanki de la înființarea acesteia se datorează într-o oarecare măsură faptului că portofoliul de credite a fost achiziționat de către bancă de la Glitnir cu o reducere considerabilă ⁽⁵⁸⁾. Actualizarea a fost și va rămâne o parte importantă din veniturile băncii, în timp ce portofoliul de credite este în curs de restructurare. Cu toate acestea, conform previziunii, actualizarea va fi amortizată integral în momentul finalizării procesului de restructurare.
- (114) În sprijinul acestei opinii, autoritățile islandeze au prezentat un calcul (tabelul 6) indicând care ar fi fost rezultatele anuale fără actualizare și alte „elemente extraordinare” precum anularea fondului comercial rezultat din tranzacția cu Byr.

Tabelul 6

Profiturile nete ale elementelor extraordinare

	Profitul pe an	„Elemente extraordinare”	Profitul net al „elementelor extraordinare”
2008	2 366	- 1 543	14 909
2009	23 982	801	23 181

(ISK m)

⁽⁵⁸⁾ „Reducerea considerabilă” a fost una dublă, potrivit autorităților islandeze, și a constat într-o depreciere și o reducere. Deprecierea reflectă diferența dintre valoarea creanțelor și recuperarea estimată a activelor împrumutate. Mai mult, portofoliul de credite achiziționat nu a fost evaluat la nivelul pieței, iar reducerea reflectă diferența dintre rata contractuală a dobânzii și rata dobânzii pe piață.

(ISK m)

	Profitul pe an	„Elemente extraordinare”	Profitul net al „elementelor extraordinare”
2010	29 369	14 507	14 862
2011	9 613	- 11 074	20 687
2012	[...]	[...]	[...]
2013	[...]	[...]	[...]
2014	[...]	—	[...]
2015	[...]	—	[...]
2016	[...]	—	[...]

(115) Conform acestor date, banca tot ar fi obținut și va obține profit pe durata perioadei de restructurare inclusiv în absența actualizării⁽⁵⁹⁾. Nu este însă evident dacă cifrele reflectă ambele aspecte ale „reducerii considerabile” menționate mai sus.

(iv) Stabilirea și menținerea unei poziții solide privind lichiditatea

(116) În ceea ce privește lichiditatea, FME prevede ca activele în numerar sau cele similare să se ridice la 5 % din depozitele curente, iar băncile să poată face față unei retrageri subite a 20 % din depozitele acesteia. În plus, Banca Centrală a Islandei stabilește norme privind lichiditatea instituțiilor de credit⁽⁶⁰⁾ conform cărora activele lichide și pasivele instituțiilor de credit sunt clasificate în funcție de tipul și scadența acestora, fiindu-le atribuite ponderi în funcție de risc. Instituțiile de credit trebuie să dețină active lichide care să depășească pasivele pe următoarele trei luni. Normele implică, de asemenea, un test de rezistență în care se aplică o reducere mai multor elemente de capital, dar în care se așteaptă, pe de o parte, ca toate obligațiile să fie plătite la scadență, iar, pe de altă parte, ca o parte a celorlalte obligații, cum ar fi depozitele, să fie plătite într-un interval de timp foarte scurt sau chiar imediat.

(117) Astfel cum indică figurile A și B, Íslandsbanki și-a menținut rezervele de lichiditate în limitele cerințelor de supraveghere în 2009, 2010 și 2011.

Figurile A și B

Respectarea de către Íslandsbanki a cerințelor de supraveghere privind lichiditatea

Central Bank liquidity ratios if government liquidity facility is excluded				FME liquidity ratios if government liquidity facility is excluded			
Requirement to be above 100 % for 0-1 and 0-3 months				Requirement to be above 20 % in liquid assets ratio and above 5 % in the cash ratio			
	31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011		31.12.2009	31.12.2010	31.12.2011
ON - 1 m	2,34	2,73	1,32	Liquid assets ratio	N/A	33 %	31 %
0-3 m	2,41	2,73	1,31	Cash ratio	N/A	17 %	12 %
A change in classification results in a significant drop in the ratios between year-end 2010 and 2011				Not implemented until after year-end 2009			

⁽⁵⁹⁾ Raportul ISFI pentru anul 2011 (privind operațiunile băncii din 2010) ajunge la o concluzie similară; conform raportului, „profitabilitatea de bază” a Íslandsbanki este chiar mai mare. A se vedea http://www.bankasysla.is/files/SkyrslaBR_2011_net_74617143.pdf

⁽⁶⁰⁾ A se vedea Normele BCI privind ratele de lichiditate nr. 317 din 25 aprilie 2006, disponibile la adresa <http://www.sedlabanki.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=4713>

- (118) Astfel cum arată figura C de mai jos, Íslandsbanki și-a îmbunătățit ratele de lichiditate pentru pasivele scadente în următoarele 3 și 6 luni în 2010 și 2011, în timp ce indicatorul pentru 12 luni este mai curând stagnant.

[...]

[Grafic indicând ratele de lichiditate ale Íslandsbanki

Valorile nu sunt dezvăluite din motive de secret profesional]

Figura C

Rate de lichiditate istorice

- Rata de lichiditate A indică acoperirea pasivelor scadente în următoarele 3 luni
- Rata de lichiditate B indică acoperirea pasivelor scadente în următoarele 6 luni
- Rata de lichiditate C indică acoperirea pasivelor scadente în următoarele 12 luni

- (119) Dezvoltarea estimată a poziției Íslandsbanki privind lichiditatea, în special în timpul unei situații de criză, este prezentată în detaliu mai jos.

(v) Finalizarea restructurării portofoliului de credite cu privire atât la gospodăriile private, cât și la întreprinderi

- (120) Anterior crizelor financiare din 2008 atât clienții particulari, cât și cei comerciali ai băncii s-au îndatorat foarte mult. Atunci când economia, în special, prețurile din sectorul imobiliar au scăzut ca urmare a crizei, consumatorii, confrunțați brusc cu o situație de supraîndatorare, nu și-au mai putut rambursa în cele mai multe cazuri datoriile, ajungând să dețină capital propriu negativ. Pe lângă amenințarea generală la adresa bunăstării economice a Islandei, deteriorarea subită a portofoliului de creditare al băncii a devenit un risc major pentru viabilitatea pe viitor a băncii. Din acest motiv, restructurarea portofoliilor de credite private și comerciale (reducerea nivelului de îndatorare), astfel cum este reflectată în planul de restructurare, a devenit prioritară pentru Íslandsbanki.
- (121) Potrivit autorităților islandeze, Íslandsbanki a dezvoltat programe specifice de reducere a datoriei și a colaborat cu statul și cu alte bănci cu privire la măsurile generale de reducere a datoriei (de exemplu, ajustarea ipotecilor cu 110 %) ⁽⁶¹⁾.
- (122) Íslandsbanki a înaintat Autorității o prezentare generală a metodelor de restructurare pe care le utilizează pe baza informațiilor compilate în noiembrie 2010. Metodele fac diferența între restructurarea datoriilor întreprinderilor și gospodăriilor și restructurarea datoriilor persoanelor fizice. Soluțiile adaptate sunt destinate întreprinderilor mai mari, în timp ce IMM-urilor li se oferă o ajustare a principalului și/sau o ajustare a datoriei/dobânzii restante fie la valoarea activelor întreprinderii, fie la fluxul de numerar disponibil.
- (123) Pentru gospodării și persoane fizice se oferă o varietate de opțiuni de restructurare precum perioade de grație, prelungirea termenelor și scheme de plată flexibile.
- (124) În vederea monitorizării și garantării evoluției procesului de restructurare, Íslandsbanki a dezvoltat, de asemenea, așa-numitul „Panou de instrumente de restructurare”, care a fost prezentat Autorității.
- (125) Potrivit autorităților islandeze și în pofida unor evenimente neprevăzute precum hotărârea recentă a Curții Supreme cu privire la împrumuturile în monedă străină, Íslandsbanki va finaliza restructurarea portofoliului său de credite pentru întreprinderi până la sfârșitul anului 2012, iar în 2013 va finaliza restructurarea serviciilor bancare cu amănuntul. Finalizarea reconfigurării ratelor dobânzilor la creditele ipotecare este prevăzută pentru sfârșitul anului 2014.

⁽⁶¹⁾ Principalele bănci islandeze au convenit să ofere tuturor clienților supraîndatorați o ajustare a creditelor ipotecare cu 110 %, și anume, principalul creditelor ipotecare este stabilit la 110 % din valoarea înregistrată a proprietății.

(vi) Îmbunătățirea strategiei de finanțare

- (126) Baza de depozite a Íslandsbanki a rămas destul de stabilă la aproximativ 400 de miliarde ISK de la înființare și a crescut la 535 de miliarde ISK la sfârșitul anului 2011 datorită fuziunii Íslandsbanki cu Byr. În prezent, depozitele se ridică la aproape 80 % din pasivele totale.
- (127) Raportul depozite/credite al băncii a fost în jur de 80 % sau mai mare în 2010 și 2011. Íslandsbanki estimează că ratele actuale scăzute la depozite vor încuraja investitorii să-și transfere o parte a fondurilor acestora în investiții profitabile mai mari pe măsură ce economia își va reveni, iar gustul pentru risc va crește. Prin urmare, banca estimează că raportul depozite/credite ar putea scădea la aproximativ [...] % până în 2016. Mai mult, se estimează că depozitele în monedă străină să [...]. Íslandsbanki vizează diversificarea treptată a mixului său de finanțare.
- (128) [...] ⁽⁶²⁾.
- (129) În ceea ce privește nevoile de finanțare în ISK, [...]. Pe de altă parte, Íslandsbanki a fost prima bancă islandeză care a emis o obligațiune acoperită. Prima emisiune a avut loc în decembrie 2011, o emisiune corelată cu IPC ⁽⁶³⁾ în valoare de 4 miliarde ISK. Emisiunea a fost bine primită de către investitorii instituționali și a fost supralicitată. Íslandsbanki se așteaptă să poată emite titluri pe termen scurt în 2012, precum și să-și extindă actuala emisiune de obligațiuni acoperite cu o rată de 10 miliarde ISK pe an. [...].
- (130) Conform planului de restructurare, modificarea mixului de finanțare va conduce la creșterea costurilor de finanțare pe perioada planificată. Costul împrumuturilor este estimat la aproximativ [...] puncte de bază peste rata de bază pentru mixul de obligațiuni indexate în funcție de IPC al băncii și la [...] puncte de bază pentru obligațiunile neindexate, în timp ce costul depozitelor este de aproximativ [...] puncte de bază peste rata de bază.

(vii) Eficiența din punctul de vedere al costurilor

- (131) Conform planului de restructurare, Íslandsbanki continuă să se axeze pe operațiuni eficiente și simplificate în vederea contracarării costurilor ridicate de infrastructură apărute ca urmare a controalelor de reglementare mai stricte și a impozitării crescute. Banca susține că în 2011 au fost finalizate activități importante destinate creșterii eficienței din punct de vedere al costurilor, dar subliniază faptul că acesta este un proiect pe termen lung care necesită modificări ale proceselor și o analiză permanentă. Conform planului de restructurare, se va menține în 2012 preocuparea pentru conștientizarea costurilor, precum și pentru reducerea costurilor și analiza costurilor, timp în care procedurile interne ale băncii vor fi revizuite și îmbunătățite dacă este cazul. Astfel cum s-a arătat mai sus, se așteaptă ca măsurile respective, precum și reducerea personalului să conducă la o scădere a raportului costuri/venituri de la 75 % în 2011 la [...] % în 2014.

(viii) Îmbunătățirea guvernanței corporative și a gestionării riscurilor

- (132) Íslandsbanki a informat Autoritatea că una dintre prioritățile acesteia este de a alinia structurile și procesele sale de guvernanță corporativă la cele mai bune practici naționale și internaționale. În acest sens, Íslandsbanki a înființat o divizie de gestionare a riscurilor și controlul creditelor. Divizia supervizează aspectele care țin de gestionarea riscurilor și controlul creditelor; activitatea acesteia este legată de procesele curente din fiecare divizie din cadrul băncii. În 2011 Íslandsbanki a publicat pentru prima dată o Carte cuprinzătoare privind riscurile ⁽⁶⁴⁾ împreună cu raportul anual. Cartea privind riscurile, care va fi publicată anual, oferă informații suplimentare cu privire la cadrul de gestionare a riscurilor al băncii, structura de capital și adecvarea acestuia, expunerile la riscuri importante și procesele de evaluare a riscurilor.

⁽⁶²⁾ Íslandsbanki a subliniat că prioritatea acordată depozitelor în Islanda limitează capacitatea de a emite creanțe negarantate [...].

⁽⁶³⁾ Indicele prețurilor de consum.

⁽⁶⁴⁾ Cartea privind riscurile este disponibilă pe website-ul băncii www.Íslandsbanki.is/riskbook.

3.4.8. Capacitatea de a deveni viabilă conform unui scenariu de bază și unui scenariu de criză

- (133) În planul de restructurare, cu trimitere la raportul ICAAP, autoritățile islandeze au prezentat un scenariu de criză pentru Íslandsbanki cu scopul de a demonstra capacitatea Íslandsbanki de a deveni viabilă pe termen lung.

3.4.8.1. Scenariul de bază

- (134) Planul de restructurare astfel cum este descris mai sus, inclusiv ipotezele pe care se bazează acesta, constituie scenariul de bază.

3.4.8.2. Scenariul de criză

- (135) În capitolul 5.9.3 din planul de restructurare, Íslandsbanki a făcut trimitere la un scenariu de criză prezentat în raportul ICAAP, înaintat Autorității Financiare a Islandei la 1 aprilie 2012.
- (136) Principalele constatări ale raportului ICAAP pentru anul 2012 se referă la faptul că măsurile de capitalizare a Íslandsbanki sunt mult peste cerințele minime atât interne, cât și externe, depășind ceea ce ar putea fi considerat drept o țintă pe termen lung pentru o bancă care funcționează în condiții comerciale „normale”. Conform raportului, cerințele interne de capital minim și rezultatele testelor de rezistență efectuate în evaluarea ICAAP indică faptul că plata prevăzută a dividendelor în planul de afaceri pe cinci ani pare rezonabilă.
- (137) Conform raportului ICAAP, deciziile privind plata anuală a dividendelor ar trebui să se bazeze pe o analiză actualizată a adecvării capitalului și să ia în considerare, de asemenea, poziția băncii în ceea ce privește lichiditățile.
- (138) Conform raportului ICAAP, rata minimă de capital pentru bancă se situează între [...] %-[...] % din RWA. La sfârșitul anului 2012, valoarea minimă a capitalului necesar este estimată la [...] miliarde ISK, din care [...] miliarde ISK sunt necesare conform Pilonului 2a datorită factorilor de risc care nu sunt acoperiți sau care sunt subestimați în cadrul Pilonului 1. În realitate însă, rata de capital a băncii a fost de 22,6 % la sfârșitul anului 2011. Rezultatele testelor de rezistență indică faptul că o parte a capitalului excedentar este necesar pentru a face față posibilelor evenimente cu impact negativ asupra operațiunilor băncii, însă o plată treptată a capitalului excedentar sub formă de dividende este rezonabilă. Capitalul estimat necesar pentru a face față unor situații de criză se ridică la [...] miliarde ISK la începutul anului 2012, iar capitalul excedentar la sfârșitul anului 2012 este în valoare de [...] miliarde, astfel cum se arată mai jos în tabelul 7:

Tabelul 7

Imagine de ansamblu asupra raportului ICAAP

(miliarde ISK)

	Pilonul 1 (*)	Pilonul 2a (**)	Pilonul 2b	CAD prevăzut
	Cerință minimă	Majorare	Simulare de criză	Toate nivelurile combinate
Risc de credit	[...]	[...]		[...]
Risc de piață	[...]	[...]		[...]
Risc operațional	[...]			[...]

(miliarde ISK)

	Pilonul 1 (*)	Pilonul 2a (**)	Pilonul 2b	CAD prevăzut
	Cerință minimă	Majorare	Simulare de criză	Toate nivelurile combinate
Risc de concentrare		[...]		[...]
Capital minim conform pilonului (1 și 2a)	[...]	[...]		[...]
Simulare de criză			[...]	[...]
CAD prevăzut	[...]	[...]	[...]	[...]
CAD la valoarea din (sfârșitul anului 2012)				[...]
Surplus de capital				[...]

(*) Prima etapă în evaluarea cerințelor de capital se bazează pe calculele prevăzute în pilonul 1.

(**) Conform raportului ICAAP, cerințele de capital adiționale prevăzute conform pilonului 2 (pilonul 2a și 2b) sunt estimate după cum urmează:

- (a) Alte tipuri de risc nu sunt integral acoperite în cadrul pilonului 1: pe lângă capitalul minim prevăzut în pilonul 1, în pilonul 2a ar putea fi prevăzut un capital suplimentar ca urmare a altor factori de risc sau a subestimării factorilor de risc incluși în pilonul 1. Cerințele de capital prevăzute în pilonul 1 și în pilonul 2a formează cerința de capital de referință pentru bancă.
- (b) Reducerea capitalului disponibil ca urmare a simulării de criză și în scopuri strategice: cerința de capital de referință este estimată pe baza unor „condiții comerciale normale”. Cu toate acestea, banca trebuie să se asigure că nivelul său de capital este suficient pentru a sprijini activitatea în condiții de criză a pieței și că sprijină strategia comercială a băncii pe viitor. Astfel, este posibil ca banca să fie nevoită să dețină o rezervă de capital pentru a putea face față unor condiții de criză a pieței și pentru a sprijini creșterea estimată. Pentru a estima valoarea rezervei de capital necesare, planul de afaceri al băncii este testat pe baza mai multor ipoteze relevante pentru profilul de risc și strategia comercială a băncii.

(139) În raportul ICAAP, Íslandsbanki a evaluat pierderile totale posibile datorate riscului de credit, riscului de piață (în portofoliul de tranzacționare și în portofoliul bancar), riscului operațional, riscului comercial (impactul costurilor crescute de finanțare și o reducere mai mică a costurilor operaționale și impactul unei scăderi cu [...] % a creșterii veniturilor pieței), precum și riscului juridic și celui politic (de exemplu, impactul hotărârii recente a Curții Supreme privind împrumuturile în monedă străină, nicio formă de recuperare adițională pentru portofoliul pentru întreprinderi din domeniul alimentelor de origine marină și alți factori de risc juridici și politici).

(140) În plus, Íslandsbanki a efectuat simulări de criză cu privire la ratele de lichiditate ale băncii. În acest scop, Íslandsbanki a luat în considerare un scenariu de criză de bază ⁽⁶⁵⁾ și mai multe scenarii de criză mai grave în care diferitele surse de intrare și ieșire de numerar au fost supuse unor fluctuații diferite. Rezultatul indică faptul că banca este bine poziționată pentru a face față unor perturbări neașteptate ale nivelului lichidităților.

3.4.9. Strategia de ieșire/rambursare a statului

(141) Astfel cum s-a arătat deja mai sus, aportul la capitalul de rang 2 are o durată de 10 ani începând cu decembrie 2009. În ceea ce privește remunerarea, există o clauză integrată de majorare a dobânzii după 5 ani (din 2014) de la 400 de puncte de bază la 500 de puncte de bază peste EURIBOR. Potrivit autorităților islandeze, majorarea dobânzii acționează ca un stimulent pentru bancă în vederea rambursării cât mai rapide a capitalului.

⁽⁶⁵⁾ Rata internă de lichiditate a băncii reprezintă o situație de criză mai curând decât condiții de piață normale.

- (142) În ceea ce privește cota de 5 % de capital propriu pe care statul o reține în cadrul Íslandsbanki, participațiile guvernului în cadrul instituțiilor financiare sunt administrate de către Investiții financiare ale statului islandez (Icelandic State Financial Investments, ISFI) ⁽⁶⁶⁾. Conform bugetului de stat pentru anul 2012, guvernul a fost autorizat să vândă cotele pe care le deține în prezent în băncile de economii, dar nu a fost încă adoptată o decizie cu privire la vânzarea participațiilor statului la cele trei bănci comerciale importante. Cu toate acestea, un grup de lucru a fost creat de către miniștrii responsabili în vederea identificării posibilelor opțiuni de cesiune a acțiunilor din cadrul băncilor comerciale. Guvernul a indicat că, deși nu intenționează să-și reducă participațiile în cadrul Landsbankinn sub două treimi din capitalul social al băncii, cotele din cadrul Íslandsbanki și Arion Bank ar putea fi puse în curând la vânzare sau vândute împreună cu băncile în integralitatea lor dacă majoritatea acționarilor acestora vor decide să vândă, sub rezerva îndeplinirii unei serii de condiții prelabile ⁽⁶⁷⁾.
- (143) Facilitatea specială de lichiditate este disponibilă doar până în septembrie 2012 și nu a fost folosită niciodată. Autoritățile islandeze intenționează să elimine declarația guvernamentală cu privire la garantarea globală a depozitelor în viitorul apropiat, înainte de ridicarea controalelor asupra circulației capitalurilor.
- (144) În ceea ce privește acordul privind Straumur, în timp ce obligațiunea era scadentă la sfârșitul lunii martie 2013, aceasta a fost în realitate plătită integral de către Straumur la începutul anului 2012. Din momentul respectiv, preluarea de către stat a riscului pentru suficiența activelor suport a încetat.

4. MOTIVELE ÎNȚIERII PROCEDURII OFICIALE DE INVESTIGARE ȘI MĂSURILE APROBATE TEMPORAR ÎN DECIZIILE PRIVIND BYR

- (145) În decizia de deschidere a procedurii, concluzia preliminară a Autorității a fost aceea că măsurile luate de către statul islandez de capitalizare a Íslandsbanki, precum și facilitatea de lichiditate, implică ajutor de stat în conformitate cu articolul 61 din Acordul privind SEE. De asemenea, aceasta nu putea exclude prezența ajutorului de stat în garantarea depozitelor și în acordul privind Straumur. Decizia de deschidere a procedurii nu a acoperit măsurile de ajutor legate de achiziționarea Byr care sunt temporar aprobate de către Autoritate în deciziile privind Byr. Autoritatea va formula o concluzie finală cu privire la măsurile respective, care continuă să prezinte relevanță pentru evaluarea de față, în prezenta decizie.
- (146) În ceea ce privește compatibilitatea măsurilor evaluate în decizia de deschidere a procedurii, Autoritatea a considerat că o concluzie finală poate fi formulată numai pe baza unui plan de restructurare care nu fusese prezentat la momentul inițierii de către Autoritate a procedurii oficiale de investigare, la 15 decembrie 2010. Autoritatea și-a exprimat îndoiala cu privire la compatibilitatea ajutorului, în special din cauza absenței unui plan de restructurare la mai bine de un an de la înființarea Íslandsbanki.

4.1. Observații ale părților interesate

- (147) Autoritatea a primit o declarație în numele creditorilor vechii bănci în care aceștia subliniau că trebuie considerați părți interesate și indicau posibilitatea prezentării unor observații suplimentare într-o etapă ulterioară.

4.2. Observații ale autorităților islandeze

- (148) Autoritățile islandeze recunosc faptul că măsurile adoptate în momentul înființării New Kaupthing Bank, în prezent Arion Bank, constituie ajutor de stat. În opinia autorităților islandeze, măsurile sunt însă compatibile cu funcționarea Acordului privind SEE în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (b) din acord, întrucât acestea sunt necesare, proporționale și adecvate pentru remedierea perturbărilor grave din economia islandeză. Potrivit autorităților islandeze, măsurile adoptate sunt în totalitate conforme cu principiile prevăzute în Orientările Autorității privind ajutoarele de stat. Acestea consideră că ajutorul de stat este necesar și limitat la valoarea minimă necesară.

⁽⁶⁶⁾ ISFI este un organism de stat cu un consiliu de administrație independent, care raportează ministrului de finanțe și care a fost înființat prin Legea nr. 88/2009, intrând în vigoare în august 2009. ISFI trebuie să-și îndeplinească atribuțiile în termen de cinci ani de la înființare. ISFI administrează participațiile în conformitate cu legislația, buna guvernare, practicile comerciale și politica de proprietate a statului. Acesta vizează restaurarea și reconstruirea pieței financiare interne, promovând în același timp concurența efectivă pe piață și garantând transparența tuturor deciziilor privind participarea statului la activitățile financiare

⁽⁶⁷⁾ Condițiile prelabile vizează în special incertitudinile rezultate din hotărârea recentă a Curții Supreme privind împrumuturile acordate în monedă străină și lichidarea în mod satisfăcător a activelor patrimoniului insolvent al vechilor bănci. A se vedea capitolul 9.7 din raportul *Future Structure of the Icelandic Financial System* [Viitoarea structură a sistemului financiar islandez], disponibil la adresa <http://eng.efnahagsraduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>

- (149) Mai mult, autoritățile islandeze subliniază că foștii acționari ai Glitnir și-au pierdut toate acțiunile și nu au primit nicio compensație din partea statului, că ajutorul este bine conceput astfel încât să minimizeze efectul negativ de contaminare asupra competitorilor și că termenii împrumuturilor (capitalul de rang 2) sunt comparabili cu ratele de pe piață.
- (150) Autoritățile islandeze nu consideră că garantarea depozitelor implică ajutor de stat.

4.3. Angajamente ale autorităților islandeze

- (151) Autoritățile islandeze au prezentat o serie de angajamente, majoritatea referitoare la denaturarea concurenței cauzată de ajutorul de stat care face obiectul evaluării. Angajamentele respective sunt prezentate în anexă.

II. EVALUARE

1. PREZENȚA AJUTORULUI DE STAT

- (152) Articolul 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE prevede următoarele:

„Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, orice ajutor acordat de statele membre ale CE, de statele AELS sau prin intermediul resurselor de stat, indiferent de formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producției de anumite bunuri, în măsura în care afectează schimburile dintre părțile contractante, este incompatibil cu aplicarea prezentului acord.”

- (153) Autoritatea va evalua următoarele măsuri ⁽⁶⁸⁾:

- capitalul de exploatare inițial oferit de către statul islandez noii bănci;
- capitalizarea integrală (temporară) a noii bănci;
- reținerea de către stat a 5 % din capitalul social rămas după transferul a 95 % din capitalul social al noii bănci către creditorii Glitnir; și
- furnizarea de către stat de capital de rang 2 noii bănci sub formă de creanțe subordonate.

Măsurile de mai sus sunt denumite împreună „măsuri de capitalizare”. În plus, Autoritatea va evalua:

- acordul privind facilitatea specială de lichiditate;
 - declarația guvernului islandez de garantare integrală a depozitelor interne în toate băncile islandeze; și
 - acordul privind Straumur.
- (154) Autoritatea reamintește, de asemenea, că a identificat Íslandsbanki ca potențial beneficiar al ajutorului acordat băncii Byr în cea de-a doua decizie privind Byr, în special al facilității de împrumut subordonat care a fost menținută disponibilă până la posibilitatea fuzionării dintre Byr și Íslandsbanki. Mai mult, Autoritatea reiterează faptul că măsurile de salvare aprobate temporar în cazul Byr, în prezent fuzionată cu Íslandsbanki, constituie ajutor de stat a cărui compatibilitate finală depinde de planul de restructurare a entității fuzionate.

1.1. Prezența resurselor de stat

- (155) Conform concluziei preliminare a Autorității din decizia de deschidere a procedurii, este evident că măsurile de capitalizare sunt finanțate prin resurse de stat oferite de către Trezoreria Islandei. Resursele de stat sunt, de asemenea, prezente în mod evident în facilitatea de lichiditate pusă la dispoziția Íslandsbanki. În ceea ce privește acordul privind Straumur, statul și-a asumat riscul ca activele Straumur să fie insuficiente pentru acoperirea pasivelor (depozite) transferate ale băncii Straumur. În esență, acesta a garantat compensarea în cazul unui deficit, fapt care implică un (potențial) transfer de resurse de stat.

⁽⁶⁸⁾ Descrise în detaliu în capitolul 3 al prezentei decizii.

- (156) În ceea ce privește garantarea depozitelor, Autoritatea subliniază de la început că evaluarea acesteia este limitată la garantarea adițională a depozitelor descrisă mai sus, constând în esență în declarațiile făcute de către guvernul islandez potrivit cărora depozitele constituite în băncile naționale comerciale și de economii și filiale acestora vor fi acoperite integral.
- (157) Evaluarea nu aduce atingere opiniei Autorității privind compatibilitatea Legii nr. 98/1999 și a acțiunilor guvernului islandez și ale TIF din timpul crizei financiare cu legislația SEE, în special cu Directiva 94/19/CE. În ceea ce privește punerea în aplicare a Directivei 97/9/CE și a Directivei 94/19/CE, Autoritatea consideră că, în măsura în care astfel de măsuri constituie ajutor de stat, utilizarea de resurse de stat în vederea respectării obligațiilor prevăzute în legislația SEE nu ar ridica în mod normal motive de preocupare conform articolului 61 din Acordul privind SEE. Prin urmare, prezenta decizie nu are în vedere măsurile respective.
- (158) Autoritatea a precizat în decizia de deschidere a procedurii că va continua să investigheze dacă declarațiile făcute de către statul islandez descrise mai sus sunt suficient de precise, ferme, necondiționate și obligatorii din punct de vedere juridic astfel încât să determine o angajare de resurse de stat ⁽⁶⁹⁾. În evaluarea îndeplinirii acestor criterii, Autoritatea notează că declarațiile au implicat o angajare irevocabilă de resurse publice, astfel cum arată faptul că statul islandez a făcut tot posibilul pentru a-și proteja depunătorii: acesta nu doar a modificat prioritatea depunătorilor în entitățile în insolvență (fapt care nu ar implica utilizarea de resurse de stat), ci a indicat, de asemenea, în mod clar că nu va permite ca depunătorii săi să sufere niciun fel de pierdere. Garantarea totală de către guvern a tuturor depozitelor în băncile naționale comerciale și de economii este diferită de oricare alt sistem de garantare a depozitelor bazat pe legislația SEE inclusiv datorită faptului că protecția este nelimitată în ceea ce privește suma și nu este solicitată nicio contribuție financiară din partea băncilor care beneficiază de pe urma acestei măsuri.
- (159) Interpretarea acordată de guvernul islandez declarației sale este ilustrată de intervențiile statului în sectorul financiar din octombrie 2008, care au fost motivate de intenția de a respecta declarația. Intervențiile respective au inclus măsuri de acoperire a depozitelor întreprinderilor financiare precum înființarea celor trei bănci comerciale, transferul depozitelor SPRON către Arion Bank, transferul depozitelor Straumur către Íslandsbanki, preluarea de către BCI a depozitelor a 5 bănci de economii din Sparisjódabanki Íslands, transferul depozitelor de la banca de economii Byr către Byr hf, transferul depozitelor de la banca de economii Keflavík către SpKef și asumarea de către stat a responsabilității privind depozitele în SpKef ca urmare a fuziunii forțate cu Landsbankinn.
- (160) De fapt, autoritățile islandeze au susținut în mai multe cazuri de ajutor de stat pe care Autoritatea le investighează în prezent, unele dintre acestea fiind menționate mai sus, că măsura aleasă a reprezentat opțiunea cea mai puțin împovărătoare din punct de vedere financiar pentru ca statul islandez să-și respecte angajamentul de a-și proteja complet depunătorii.
- (161) Având în vedere cele menționate mai sus, Autoritatea consideră că s-a aplicat o măsură obligatorie din punct de vedere juridic, precisă, necondiționată și fermă. Prin urmare, pe această bază, Autoritatea concluzionează că declarațiile făcute de statul islandez potrivit cărora depozitele sunt integral garantate implică o angajare de resurse de stat în sensul articolului 61 din Acordul privind SEE.

1.2. Favorizarea anumitor întreprinderi sau a producției de anumite bunuri

1.2.1. Avantaj

- (162) În primul rând, măsurile de ajutor trebuie să confere noii bănci avantajul de a fi scutită de obligațiile care sunt suportate în mod normal din bugetul propriu. În conformitate cu concluzia sa preliminară din decizia de deschidere a procedurii, Autoritatea rămâne de părere că fiecare dintre măsurile de capitalizare conferă un avantaj noii bănci deoarece aceasta nu ar fi avut acces la capitalul oferit în lipsa intervenției statului.

⁽⁶⁹⁾ A se vedea în acest sens hotărârea Tribunalului în cauzele conexe T-425/04, T-444/04, T-450/04 și T456/04, Franța și alții/Comisia, Rec., 2010, p. II-02099, punctul 283 (în urma recursului).

- (163) Pentru a stabili dacă o investiție într-o întreprindere, de exemplu prin intermediul unei injecții de capital, implică un avantaj, Autoritatea aplică principiul investitorului în economia de piață și evaluează dacă un investitor privat cu dimensiuni comparabile cu cele ale organismului public în cauză și care operează în condiții de piață normale ar fi făcut o astfel de investiție ⁽⁷⁰⁾. În ceea ce privește măsurile de capitalizare în beneficiul băncilor aflate în dificultate, de la declanșarea crizei financiare, abordarea adoptată atât de către Comisia Europeană [în numeroase cazuri de la debutul crizei financiare ⁽⁷¹⁾], cât și de către Autoritate ⁽⁷²⁾ a fost, în general, aceea potrivit căreia recapitalizările băncilor de către stat constituie ajutor de stat având în vedere perturbările și incertitudinea care au caracterizat piețele financiare începând cu toamna anului 2008. Această considerație generală se aplică în special piețelor financiare islandeze din 2008 și 2009, când întregul sistem s-a prăbușit. Prin urmare, Autoritatea consideră că măsurile de capitalizare conferă un avantaj Íslandsbanki, fără a aduce atingere eventualului transfer a 95 % din capitalul noii bănci către creditorii (în mare parte din sectorul privat). Implicarea sectorului privat în capitalizarea Íslandsbanki este reprezentată în totalitate de creditorii vechii bănci care nu urmăresc decât să-și minimizeze pierderile ⁽⁷³⁾.
- (164) O considerație similară se aplică, de asemenea, în ceea ce privește facilitatea specială de lichiditate care a fost negociată ca parte a pachetului de măsuri de ajutor de stat destinate restaurării operațiunilor unei bănci falimentare într-o bancă nou formată și încurajării participării la capitalul propriu al noii bănci a creditorilor băncii falimentare. Este evidentă intervenția statului deoarece nu era clar dacă Íslandsbanki putea obține suficiente lichidități de pe piață. Astfel, statul a jucat mai degrabă rolul participanților pe piața privată care au refuzat să crediteze întreprinderile financiare, decât rolul unui investitor privat. Prin urmare, Autoritatea confirmă concluzia sa preliminară din decizia de deschidere a procedurii și consideră că facilitatea de lichiditate a conferit un avantaj băncii Íslandsbanki.
- (165) Cu privire la transferul activelor și pasivelor băncii Straumur — acordul privind Straumur, Autoritatea notează în mod pozitiv că întreaga tranzacție vizează oferirea de compensații băncii Íslandsbanki echivalând doar pasivele transferate. Cu toate acestea, întregul risc al activelor Straumur de a nu corespunde valorii depozitelor transferate și obligația de a compensa un eventual deficit este alocat statului. Astfel, se pare că Íslandsbanki, pe lângă unele venituri primite (prin plata dobânzii aferente obligațiunii), poate achiziționa fond comercial și cote de piață adiționale fără să-și asume vreun risc. Autoritatea concluzionează că acesta constituie un avantaj.
- (166) În sfârșit, Autoritatea trebuie să evalueze, de asemenea, dacă garantarea adițională a depozitelor implică un avantaj pentru Íslandsbanki și pentru băncile islandeze în general. În acest sens, Autoritatea notează că, atunci când a fost făcută prima dată declarația privind garantarea depozitelor de către autoritățile islandeze, nu era foarte clar modul în care aceasta urma să funcționeze în practică, în special efectele pe care le-ar avea o astfel de intervenție asupra băncii care nu-și mai putea îndeplini obligațiile financiare față de depunătorii săi. În același timp, reiese că o astfel de bancă putea să se prăbușească, statul islandez asigurându-se însă — de exemplu, prin transferarea depozitelor către o altă bancă și compensarea diferenței de active — că depozitele pot fi plătite în întregime și că depunătorii nu vor pierde niciodată accesul la întreaga valoare a depozitelor lor.
- (167) Autoritatea consideră de o importanță secundară modul exact în care ar acționa statul în vederea respectării angajamentului privind garantarea nelimitată a depozitelor naționale. Ceea ce contează este faptul că acesta și-a asumat obligația de a interveni nelimitat în cazul în care o bancă s-ar afla în incapacitatea de a-și plăti depozitele.

⁽⁷⁰⁾ A se vedea, de exemplu, T-228/99 WestLB, Rec., 2003, p. II-435.

⁽⁷¹⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei din 10 octombrie 2008 în cazul NN 51/2008, Schemă de garanții pentru băncile din Danemarca, punctul 32 și Decizia Comisiei din 21.10.2008 în cazul C 10/2008, IKB, punctul 74.

⁽⁷²⁾ A se vedea Decizia Autorității din 8.5.2009 privind o schemă pentru recapitalizarea temporară a băncilor în esență solide pentru a promova stabilitatea financiară și împrumuturile către economia reală în Norvegia (205/09/COL) disponibilă la adresa: <http://www.eftasurv.int/?1=1&showLinkID=16694&1=1>

⁽⁷³⁾ A se vedea în acest context un raționament similar adoptat de către Comisia Europeană cu privire la investițiile făcute de către furnizorii unei întreprinderi aflate în dificultate în Decizia Comisiei C 4/10 (ex NN 64/09) — Ajutor în favoarea Trèves (Franța).

- (168) În opinia Autorității, garanția nelimitată a favorizat Íslandsbanki: în primul rând, deoarece aceasta oferă un important avantaj competitiv — o garanție de stat nelimitată, prin urmare, o plasă de siguranță considerabilă — comparativ cu alte opțiuni de investiții și furnizori. Acest aspect este ilustrat, de exemplu, într-un raport recent al ministrului afacerilor economice, care precizează că: „Întreprinderile financiare islandeze operează în prezent într-un mediu protejat cu controale asupra circulației capitalurilor și o garantare totală a depozitelor. În astfel de condiții, depozitele bancare sunt practic singura opțiune sigură pentru deponenții islandezi” ⁽⁷⁴⁾.
- (169) În al doilea rând, apare drept evident faptul că, în absența garanției, Íslandsbanki ar fi putut fi afectată mult mai ușor de o retragere masivă a depozitelor întocmai precum vechea bancă ⁽⁷⁵⁾. Astfel, este posibil ca banca să fi fost nevoită să plătească rate mai mari ale dobânzii (pentru a compensa riscul) pentru a atrage sau chiar pentru a reține pur și simplu aceeași valoare a depozitelor în cazul în care nu ar fi existat garantarea nelimitată adițională a depozitelor pe care statul islandez și-a asumat-o. Prin urmare, Autoritatea concluzionează că garantarea depozitelor implică un avantaj pentru bancă.

1.2.2. Selectivitate

- (170) În al doilea rând, măsura de ajutor trebuie să fie selectivă în sensul că favorizează „anumite întreprinderi sau producția de anumite bunuri”. Măsurile de capitalizare, facilitatea de lichiditate și acordul privind Straumur sunt selective deoarece acestea favorizează exclusiv Íslandsbanki.
- (171) Mai mult, deoarece ajutoarele de stat pot fi selective inclusiv în situațiile în care unul sau mai multe sectoare ale economiei beneficiază de acestea în detrimentul altora, Autoritatea consideră, de asemenea, că garantarea depozitelor de către stat de care beneficiază întregul sector bancar islandez este selectivă. Această concluzie rezultă, de asemenea, din considerentele expuse mai sus conform cărora băncile sunt favorizate comparativ cu alte întreprinderi care oferă posibilități de economisire și de investiție a banilor.

1.3. Denaturări ale concurenței și afectarea schimburilor dintre părțile contractante

- (172) Măsurile consolidează poziția Íslandsbanki în comparație cu concurenții acesteia (sau potențialii concurenți) din Islanda și alte state SEE. Íslandsbanki este o întreprindere activă, astfel cum s-a arătat mai sus, pe piețele financiare care sunt deschise concurenței internaționale în cadrul SEE. În timp ce piețele financiare islandeze sunt în prezent mai degrabă izolate, în special din cauza controalelor asupra circulației capitalurilor, există în continuare (un potențial de) comerț transfrontalier care va crește imediat ce controalele asupra circulației capitalurilor vor fi ridicate. Prin urmare, toate măsurile care fac obiectul evaluării trebuie considerate ca denaturând concurența și afectând schimburile dintre părțile contractante la Acordul privind SEE ⁽⁷⁶⁾.

1.4. Concluzie

- (173) Prin urmare, Autoritatea concluzionează că măsurile luate de către statul islandez de capitalizare a noii bănci, precum și facilitatea de lichiditate, garantarea depozitelor și acordul privind Straumur implică ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE. Autoritatea reamintește faptul că a ajuns la aceeași concluzie în ceea ce privește măsurile de capitalizare în favoarea Byr în deciziile privind Byr.

⁽⁷⁴⁾ Raportul ministrului afacerilor economice către Althingi (martie 2012), *The Future Structure of the Icelandic Financial System* [Viitoarea structură a sistemului financiar islandez], capitolul 9.6, disponibil la adresa <http://eng.atvinnuvegaraduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>

⁽⁷⁵⁾ Autoritatea notează în acest sens observațiile guvernatorului BCI care precizează în prefața la raportul privind stabilitatea financiară a băncii pentru cel de-al doilea semestru al anului 2010 că „în prezent, capitalizarea instituțiilor financiare este protejată prin controalele asupra circulației capitalurilor și prin declarația guvernului referitoare la garantarea depozitelor”. A se vedea <http://www.sedlabanki.is/lisilib/getfile.aspx?itemid=8260>, p. 5. A se vedea, de asemenea, Decizia Comisiei NN48/2008 Schema de garantare pentru băncile din Irlanda, punctele 46 și 47: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2008/nn048-08.pdf; și Decizia NN51/2008 Schema de garantare pentru băncile din Danemarca: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2008/nn051-08.pdf

⁽⁷⁶⁾ A se vedea, în acest sens, cauza 730/79, Phillip Morris/Comisia, Rec., 1980, p. 2671.

2. CERINȚE DE PROCEDURĂ

- (174) În conformitate cu articolul 1 alineatul (3) partea I din Protocolul 3, „Autoritatea AELS de Supraveghere va fi informată în timp util pentru a-și prezenta observațiile cu privire la orice planuri de acordare sau modificare a ajutorului (...). Statul în cauză nu va pune în aplicare măsurile propuse înainte ca procedura să aibă drept rezultat o decizie finală”.
- (175) Autoritățile islandeze nu au notificat Autorității măsurile de ajutor care fac obiectul deciziei de deschidere a procedurii înainte de punerea în aplicare a acestora. Prin urmare, Autoritatea concluzionează că autoritățile islandeze nu și-au respectat obligațiile care le revin în conformitate cu articolul 1 alineatul (3) partea I din Protocolul 3. În consecință, măsurile de ajutor respective au fost acordate în mod ilegal.

3. COMPATIBILITATEA AJUTORULUI

- (176) Ca o observație preliminară, Autoritatea notează că, în timp ce Íslandsbanki este o nouă entitate juridică înființată în 2008, aceasta este — în ceea ce privește operațiunile interne — în mod evident succesorul băncii Glitnir, în sensul că există o continuitate economică între cele două entități. Deoarece operațiunile economice care au fost derulate de către Íslandsbanki începând din toamna anului 2008 nu ar fi putut continua în absența ajutorului, Autoritatea consideră banca drept o întreprindere în dificultate.
- (177) Mai mult, măsurile evaluate sunt, în același timp, măsuri de salvare și de restructurare. Astfel cum s-a precizat în decizia de deschidere a procedurii, Autoritatea ar fi aprobat probabil în mod temporar măsurile ca fiind ajutor de salvare compatibil dacă acestea i-ar fi fost notificate anterior punerii lor în aplicare, înainte de a formula o concluzie finală asupra măsurilor pe baza unui plan de restructurare. Cu toate acestea, în lipsa unei notificări la timp, Autoritatea a inițiat procedura oficială de investigare și a solicitat prezentarea unui plan de restructurare. Astfel cum s-a indicat mai sus, compatibilitatea finală a măsurilor depinde de faptul dacă planul de restructurare îndeplinește criteriile prevăzute în Orientările aplicabile ale Autorității privind ajutoarele de stat pentru întreprinderile aflate în dificultate.

3.1. Temei juridic pentru evaluarea compatibilității: articolul 61 alineatul (3) din Acordul privind SEE și Orientările Autorității privind restructurarea

- (178) În timp ce ajutoarele de stat acordate întreprinderilor aflate în dificultate, precum Íslandsbanki, sunt de regulă evaluate în conformitate cu articolul 61 alineatul (3) litera (c) din Acordul privind SEE, conform articolului 61 alineatul (3) litera (b) din acord, Autoritatea poate autoriza ajutoarele de stat menite „să remedieze perturbări grave ale economiei unui stat membru al CE sau al unui stat AELS”. Astfel cum se precizează la punctul 8 din Orientările privind sectorul bancar ⁽⁷⁾, Autoritatea reafirmă că, în linie cu jurisprudența și practica decizională a Comisiei Europene, articolul 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE necesită o interpretare restrictivă a ceea ce poate fi considerat drept o perturbare gravă a economiei unui stat membru AELS.
- (179) Astfel cum s-a descris în detaliu mai sus, autoritățile islandeze au explicat că în octombrie 2008 sistemul financiar islandez a intrat într-o stare de criză sistemică, care a condus la colapsul celor mai importante bănci ale sale, precum și al băncilor de economii importante într-o perioadă de câteva zile. Cota de piață combinată a instituțiilor financiare prăbușite a depășit 90 % în majoritatea segmentelor pieței financiare islandeze. Dificultățile au fost însoțite de o scădere bruscă a încrederii în moneda națională. Economia reală a Islandei a fost grav lovită de criza financiară. Deși au trecut mai bine de trei ani de la declanșarea crizei, sistemul financiar islandez se află încă într-o stare de tulburare. Chiar dacă situația s-a relaxat semnificativ din 2008, este evident faptul că, la momentul adoptării măsurilor, acestea erau într-adevăr destinate remedierii unei perturbări grave a economiei islandeze.
- (180) În consecință, se consideră că articolul 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE este aplicabil în cazul de față.

⁽⁷⁾ A se vedea partea a VIII-a a Orientărilor Autorității privind ajutoarele de stat. Norme temporare privind criza financiară. Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare, în contextul actualei crize financiare mondiale, disponibilă la adresa <http://www.eftasurv.int/?1=1&showLinkID=16604&1=1>

Aplicarea Comunicării privind măsurile de restructurare

- (181) Orientările Autorității privind ajutoarele de stat pentru restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat ⁽⁷⁸⁾ („Orientările privind restructurarea”) stabilesc normele privind ajutoarele de stat aplicabile în cazul restructurării instituțiilor financiare pe durata crizei actuale. Conform Orientărilor privind restructurarea, pentru a fi compatibilă cu articolul 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE, restructurarea unei instituții financiare în contextul actualei crize financiare trebuie:
- (i) să conducă la o restabilire a viabilității băncii;
 - (ii) să includă o contribuție proprie suficientă a beneficiarului (partajarea sarcinii);
 - (iii) să conțină măsuri suficiente de limitare a denaturării concurenței.
- (182) Astfel, Autoritatea va evalua în cele ce urmează, pe baza planului de restructurare prezentat pentru Íslandsbanki, care reflectă, de asemenea, achiziționarea băncii Byr, dacă aceste criterii sunt îndeplinite și dacă, prin urmare, măsurile de ajutor descrise mai sus, precum și cele identificate de către Autoritate în decizia privind Byr constituie ajutor de restructurare compatibil.

3.2. Restabilirea viabilității

- (183) Restabilirea viabilității pe termen lung a unui beneficiar care primește ajutor de restructurare reprezintă principalul obiectiv al unui astfel de ajutor, iar evaluarea măsurii în care ajutorul de restructurare va conduce la îndeplinirea acestui obiectiv constituie un aspect important în determinarea compatibilității acestuia.
- (184) Astfel cum s-a arătat mai sus, criza economiei islandeze din toamna anului 2008, prezența măsurilor extraordinare precum controalele asupra circulației capitalurilor, un mediu de reglementare evolutiv și o perspectivă macroeconomică care, în ciuda unei ușoare stabilizări recente, rămâne într-o oarecare măsură nesigură, având în vedere în special dificultățile economice actuale din zona euro, fac dificilă operarea în mod profitabil a unei bănci și garantarea viabilității acesteia pe termen lung. Autoritatea subliniază de la început că în evaluarea de mai jos trebuie avut în vedere acest considerent.
- (185) Secțiunea 2 din Orientările privind restructurarea prevede că statul SEE trebuie să prezinte un plan de restructurare cuprinzător și detaliat care să conțină informații complete cu privire la modelul de afaceri și care să restabilească viabilitatea pe termen lung a băncii. Punctul 10 din Orientările privind restructurarea prevede ca planul să identifice cauzele dificultăților întâmpinate de o bancă și punctele slabe ale băncii și să sublinieze modul în care măsurile de restructurare propuse remediază problemele de bază ale băncii.
- (186) Cauzele dificultăților întâmpinate de Íslandsbanki, astfel cum au fost descrise mai sus, sunt prezentate atât în planul de restructurare, cât și în raportul Comisiei speciale de investigare. Printre cauzele principale identificate în raport la nivelul băncii s-au numărat extinderea excesivă și nesustenabilă, gradul de îndatorare financiară a proprietarilor băncii, concentrarea riscului, capital propriu fragil și extinderea băncilor comparativ cu economia Islandei. Mai mult, Glitnir se extinsese către LBY ⁽⁷⁹⁾ ridicate și piețe imobiliare și comerciale din afara granițelor Islandei. De asemenea, aceasta s-a bazat predominant pe finanțarea interbancară pe termen scurt și și-a asumat un risc major prin acordarea de împrumuturi proprietarilor săi, iar banca a avut expuneri unice considerabile.

Măsuri de reglementare privind viabilitatea

- (187) În timp ce planul de restructurare a Íslandsbanki abordează multe dintre punctele deficitare ale băncii, astfel cum au fost identificate mai sus, Autoritatea consideră că eșecul băncii Glitnir și colapsul industriei financiare islandeze au fost cauzate, de asemenea, de o serie de factori specifici Islandei referitori la dimensiunea sa redusă și deficiențele în materie de reglementare și supraveghere evidențiate de către Comisia specială de investigare. Viabilitatea pe termen lung a Íslandsbanki, precum în cazul oricărei alte bănci islandeze, nu depinde așadar numai de măsurile luate la nivelul băncii, ci și de remedierea deficiențelor respective în materie de supraveghere și reglementare.

⁽⁷⁸⁾ Restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat, adoptată de Autoritate la 25.11.2009 în cadrul capitolului VII: Norme temporare privind criza financiară, astfel cum a fost extins prin Orientările din 2012 privind criza financiară. Disponibile pe website-ul Autorității la adresa: <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VIII—Return-to-viability-and-the-assessment-of-restructuring-measures-in-the-financial-sector.pdf>.

⁽⁷⁹⁾ Achiziții prin împrumuturi.

- (188) În acest sens, Autoritatea remarcă în mod pozitiv modificările aduse de către autoritățile islandeze cadrului de reglementare și supraveghere, prezentate în anexă.
- (189) În primul rând, atribuțiile și competențele FME au fost consolidate, printre altele, cu noi responsabilități privind expunerile unice considerabile și riscurile aferente acestora, fapt care, în opinia Autorității, abordează unul dintre factorii care au condus la colapsul financiar.
- (190) În al doilea rând, cerințele privind CAD temporar ridicate și un număr de dispoziții privind garantarea, în special interzicerea extinderii creditelor pe baza propriilor acțiuni, vizează garantarea faptului că băncile islandeze nu mai pot să-și construiască încă o dată o poziție fragilă în ceea ce privește capitalul. Autoritatea consideră că măsurile respective vor contribui la reziliența băncilor islandeze.
- (191) În al treilea rând, au fost implementate o serie de măsuri privind eligibilitatea directorilor și a membrilor consiliului de administrație, precum și remunerarea acestora. Mai mult, acordarea de împrumuturi părților afiliate (cum ar fi proprietarilor) a fost supusă unor norme mai stricte, iar FME poate acum să interzică unei bănci derularea unor activități specifice, dacă consideră justificat acest lucru. Normele contabile interne și externe au fost, de asemenea, modificate, de exemplu, perioada în care un contabil extern poate lucra pentru aceeași bancă a fost scurtată. Autoritatea remarcă în mod pozitiv că măsurile sunt destinate prevenirii reapariției unor evenimente în ceea ce privește proprietarii și cadrele de conducere. Măsurile conduc, de asemenea, la o creștere a monitorizării externe a riscului, ambele reducând amenințările la adresa viabilității băncii.
- (192) În al patrulea rând, potrivit autorităților islandeze, posibilitatea deja menționată ca FME să limiteze activitățile unei bănci este, de asemenea, determinată de acceptarea de depozite la scară largă de către băncile comerciale islandeze anterior crizei, fapt care pare cel puțin să fi accelerat dispariția acestora. Mai mult, în viziunea Autorității, noile norme privind lichiditățile și echilibrul valutar ⁽⁸⁰⁾ par să implice, de asemenea, o serie de restricții în ceea ce privește posibilitatea băncilor de a atrage cantități disproporționat de mari de depozite în monedă străină în cazul în care acest lucru ar face activitatea băncii mai fragilă și vulnerabilă la riscurile de schimb valutar și de lichiditate. Autoritatea răspunsul autorităților islandeze la deficiența în materie de reglementare.

Planul de restructurare a Íslandsbanki

- (193) În ceea ce privește planul de restructurare și măsurile luate la nivelul băncii, Íslandsbanki a revenit, în principiu, la un model de bancă mai tradițional, axându-se pe punctele sale forte principale (activitățile bancare interne, alimentele de origine marină și industria geotermală), care vor fi finanțate predominant prin intermediul depozitelor clienților.
- (194) Raportul împrumuturi-depozite va scădea în continuare de la aproximativ 80 % la [...] % la sfârșitul perioadei de restructurare [...].
- (195) Mai mult, astfel cum s-a precizat mai sus, Íslandsbanki — comparativ cu Glitnir — a fost încă din momentul înființării sale substanțial mai puțin îndatorată și, întrucât majoritatea datoriilor importante au rămas în patrimoniul Glitnir, aceasta va trebui, conform planului de restructurare, să se bazeze doar într-o foarte mică măsură pe refinanțarea de pe piețele internaționale pentru datoria negarantată.

⁽⁸⁰⁾ Noi norme privind echilibrul valutar adoptate de către BCI și intrate în vigoare la 1 ianuarie 2011. Scopul normelor respective este de a limita riscul de schimb valutar prin prevenirea depășirii anumitor limite în cazul echilibrelor valutare. Una dintre cele mai importante modificări față de versiunile anterioare ale normelor este aceea că poziția valutară deschisă admisibilă în monedele individuale a fost redusă de la 20 % la 15 % din capitalul propriu, iar echilibrul valutar total admisibil a fost diminuat de la 30 % la 15 %. Raportarea echilibrului valutar este, de asemenea, mai detaliată decât înainte, deoarece activele și pasivele în monedă străină sunt clasificate în funcție de tipul acestora: împrumuturi, obligațiuni, acțiuni, acțiuni ale organismelor de plasament colectiv, depozite, acorduri purtătoare de dobândă, creanțe către Banca Centrală ș.a.m.d. În cazul în care echilibrul valutar deviază de la limitele prevăzute în norme, întreprinderea financiară în cauză trebuie să ia măsuri pentru a elimina diferența în termen de cel mult trei zile lucrătoare. Dacă măsurile luate de întreprinderea financiară nu remediază situația, BCI poate calcula penalități periodice. BCI a luat, de asemenea, alte măsuri pentru a elimina dezechilibrele valutare, de exemplu, prin încheierea unui contract de schimb de valută cu una dintre băncile comerciale, precum și prin cumpărarea de valută. Potrivit BCI, măsurile promovează o stabilitate financiară crescută și stimulează rezervele valutare neîmprumutate ale BCI.

- (196) De fapt, dependența de piețele interbancare în ceea ce privește refinanțarea s-a dovedit a fi una dintre cauzele principale ale dispariției Glitnir. Până în prezent, finanțarea Íslandsbanki s-a bazat în mare parte pe depozite și capitalul propriu, dar planul de restructurare prevede o reducere ușoară a ponderii depozitelor de la 80 % la [...] % din pasivele totale, [...]. Íslandsbanki intenționează să compenseze acest lucru prin intermediul emisiunilor de obligațiuni acoperite pe piața internă. Această emisiune de obligațiuni acoperite în valoare de 4 miliarde ISK în decembrie 2011 și [...].
- (197) [...]. Íslandsbanki consideră că apetitul în prezent limitat al investitorilor pentru titluri islandeze negarantate ar putea crește odată cu ridicarea garantării nelimitate a depozitelor. Autoritatea consideră că, pe baza faptelor prezentate de către autoritățile islandeze, situația băncii privind finanțarea pare să fie solidă până la sfârșitul perioadei de restructurare. Având în vedere incertitudinile care planează asupra garantării depozitelor și controlului asupra circulației capitalurilor, precum și evoluțiile viitoare ambigue ale piețelor datoriilor (suverane), aceasta nu se poate pronunța cu privire la materializarea strategiei de finanțare a Íslandsbanki, astfel cum este preconizată, pe termen lung. Cu toate acestea, având în vedere dependența puternică de depozite și de obligațiuni acoperite pe durata perioadei de restructurare și ponderea ridicată a acestor tipuri de creanțe în bilanțul băncii, Autoritatea admite că variațiile foarte mici ale strategiei de finanțare care ar putea fi necesare pe parcurs nu ar amenința viabilitatea băncii.
- (198) În ceea ce privește partea de active a bilanțului, cele mai riscante active, cele internaționale — precum valorile imobiliare comerciale în străinătate — au fost, de asemenea, păstrate în patrimoniul Glitnir. Prin urmare, bilanțul a fost micșorat cu 85 %. Unul dintre punctele deficitare majore ale modelului de afaceri al Glitnir — dependența de active internaționale riscante fără o evaluare adecvată și cu o cunoaștere limitată a pieței — a fost astfel remediat. Autoritatea salută faptul că, în conformitate cu planul de restructurare, banca nu se va angaja în activități similare în viitor ci se va axa mai degrabă pe activitățile sale principale tradiționale.
- (199) În mod evident, banca s-a dezvoltat de la înființarea acesteia, în special prin achiziționarea Byr. Cu toate acestea, conform planului de restructurare, acest fapt nu are un impact major asupra modelului de afaceri al Íslandsbanki, deoarece Byr dispunea în principal de active interne cu caracteristici similare celor din portofoliul Íslandsbanki. În orice caz, Autoritatea consideră că dezinvestițiile angajate, analizate în detaliu în continuare, vor contribui la posibilitatea ca Íslandsbanki să se poată axa pe activitățile sale principale.
- (200) O provocare considerabilă pentru bancă în ceea ce privește portofoliul său de active rămâne restructurarea împrumuturilor transferate de la Glitnir. În acest sens, Autoritatea remarcă în mod pozitiv că procesul de restructurare este o prioritate pentru bancă, fapt ilustrat de numeroasele propuneri generale și individualizate pe care banca le-a făcut clienților săi supraîndatorați. Chiar dacă procesul de restructurare nu a decurs atât de lin precum era prevăzut inițial, au fost deja realizate multe lucruri. De exemplu, la 8 februarie 2012, 2 680 de întreprinderi făcuseră deja obiectul unei forme de restructurare și, potrivit autorităților islandeze, marea majoritate a acestora și-au putut achita creanțele în urma restructurării.
- (201) Autoritatea consideră acest lucru ca fiind un indicator al solidității metodelor de restructurare a Íslandsbanki. Mai mult, pe baza datelor din panoul de instrumente de restructurare destinat băncilor, pare realistă atingerea de către bancă a țintei de finalizare a restructurării datoriilor întreprinderilor până la sfârșitul anului 2012 și a datoriilor cu amănuntul până în 2013. Pe ansamblu, exceptând evoluții neașteptate în mediul macroeconomic al Islandei sau în străinătate, aceasta ar însemna că cel mai târziu la sfârșitul perioadei de restructurare, Íslandsbanki va avea, în opinia Autorității, un bilanț relativ sănătos și portofolii de credite cu rezultate bune.
- (202) Astfel cum s-a indicat mai sus, capitalizarea slabă a Glitnir a fost unul dintre factorii care au condus la prăbușirea acesteia. Planul de restructurare a Íslandsbanki estimează că banca va înregistra o rată a CAD mult peste nivelul minim de 16 % prevăzut de FME pe durata perioadei de restructurare. Rata respectivă este mult peste viitorul nivel minim Basel III de 10,5 %. Inclusiv în cazul scenariului de criză, pe care Íslandsbanki l-a prezentat împreună cu raportul ICAAP pe anul curent atașat la planul de restructurare, rata CAD nu va scădea sub nivelul de referință ridicat. În fapt, conform planului de restructurare, Íslandsbanki își va reduce treptat rata de capital pentru a crește

profitabilitatea începând să plătească dividende ⁽⁸¹⁾). Autoritatea consideră prudent și reconfortant faptul că, inclusiv în scenariul de criză prezentat de către Íslandsbanki, care pare să se bazeze pe parametri rezonabili, rămâne un surplus de capital de peste [...] miliarde ISK, care, într-un mediu de funcționare precum cel descris mai sus, oferă Íslandsbanki o capacitate considerabilă de a face față unor dificultăți neașteptate.

- (203) În ceea ce privește poziția de lichiditate a băncii, Autoritatea notează că situația actuală, conform planului de restructurare, pare suficient de solidă și că nu există indicii conform cărora situația s-ar putea deteriora substanțial pe durata perioadei de restructurare. Mai mult, Autoritatea consideră că simularea de criză a ratei de lichiditate a băncii în contextul raportului ICAAP, conform căruia banca este bine pregătită pentru a face față unor evenimente nefavorabile, sugerează că situația de lichiditate a Íslandsbanki este solidă.
- (204) Autoritatea salută, de asemenea, modificările aduse cu privire la guvernanța corporativă a Íslandsbanki și la gestionarea riscurilor, astfel cum au fost descrise mai sus, care vizează o deficiență a activităților Glitnir și care vor contribui la o evaluare mai obiectivă și mai profesionistă a riscurilor în funcționarea băncii.
- (205) În ceea ce privește profitabilitatea, Orientările privind restructurarea prevăd, de asemenea, ca planul de restructurare să demonstreze modul în care banca își va restabili viabilitatea pe termen lung fără ajutor de stat și cât mai curând posibil. În special, banca trebuie să fie capabilă să genereze o rentabilitate adecvată a capitalului, acoperind toate costurile funcționării sale normale și respectând cerințele obligatorii relevante. În special punctul 13 din Orientările privind restructurarea indică faptul că o bancă își restabilește viabilitatea pe termen lung atunci când este în măsură să-și acopere toate costurile, inclusiv costurile legate de amortizare și costurile financiare și să obțină un nivel adecvat de rentabilitate financiară, luând în considerare profilul de risc al băncii.
- (206) La acest punct, Autoritatea reamintește ceea ce a fost deja precizat mai sus, și anume că mediul economic în care operează Íslandsbanki ar prezenta dificultăți pentru orice bancă. Având în vedere acest fapt, Autoritatea este satisfăcută de profitabilitatea estimată în planul de restructurare, care, în ciuda ratei de capital ridicate, va fi adecvată și în mare parte peste țintele de profitabilitate proprii ale Íslandsbanki în cea mai mare parte a perioadei de restructurare și ulterior acesteia. Între 2009 și 2014, rata rentabilității capitalurilor proprii fluctuează între [...] % și [...] %. Cu toate acestea, astfel cum s-a descris mai sus, [...] din fluctuație se datorează în mare parte situațiilor și evenimentelor extraordinare, precum creșterile de valoare rezultate din activele transferate de la Glitnir, pe de o parte, și deprecierea cauzată de hotărârea recentă a Curții Supreme privind împrumuturile în monedă străină și achiziționarea Byr, pe de altă parte. Conform planului de restructurare, producerea de astfel de evenimente extraordinare nu mai este prevăzută după 2013, iar în perioada 2014-2016 se așteaptă ca rata rentabilității capitalurilor proprii să crească de la [...] % la [...] %. Calculul prezentat de către autoritățile islandeze în care din contul de profit și pierdere au fost eliminate elementele extraordinare indică faptul că banca a obținut și va continua să obțină profituri relativ stabile în perioada 2008-2016. Raportul elaborat de către Investiții financiare ale Statului Islandez (Icelandic State Financial Investments — ISFI) menționat mai sus pare să susțină această concluzie. Chiar dacă nu este clar dacă aceste calcule reflectă pe deplin câștigurile rezultate din actualizarea considerabilă, Autoritatea notează că după 2013, când se estimează absorbția completă a actualizării, banca va înregistra profituri între [...] și [...] miliarde ISK anual conform planului de restructurare.
- (207) Unele dintre cele mai relevante și detaliate aspecte ale planificării financiare pe care se bazează planul de restructurare au fost menționate mai sus, cum ar fi venitul în scădere provenit de la activitățile bancare principale cu amănuntul și cele destinate întreprinderilor pe durata perioadei de restructurare. Autoritatea constată că acest lucru este, în principal, rezultatul absorbției actualizării și reflectă costurile mai mari de finanțare (rezultate din gradul mai mare de diversificare pe partea de pasive, cu o pondere mai mare a creanțelor cu scadențe mai lungi), precum și o scădere a marjei nete a dobânzilor de la 4,4 % în prezent la [...] %. Autoritatea consideră că este prudent să nu se conteze pe creșterea veniturilor pe aceste segmente. Într-adevăr, este probabilă o creștere ușoară a cheltuielilor de finanțare (conform planului de restructurare, cu până la [...] puncte de bază).

⁽⁸¹⁾ Cu toate acestea, în raportul ICAAP, Íslandsbanki subliniază că deciziile privind plățile anuale ale dividendelor se vor baza pe o analiză actualizată a adecvării capitalului și vor lua în calcul, de asemenea, poziția de lichiditate a băncii.

În ceea ce privește marja dobânzii, Autoritatea notează că aceasta va fi destul de ridicată comparativ cu situația la nivel internațional, inclusiv după scăderea anticipată la [...] % ⁽⁸²⁾. Potrivit autorităților islandeze, marja s-a situat aproximativ la acest nivel sau mai mare de-a lungul ultimelor decenii și se datorează, printre alți factori, mediului cu o rată ridicată a dobânzii din Islanda, ponderii scăzute a creditelor ipotecare din portofoliul de credite și dimensiunii reduse a băncilor. Autoritatea este de părere că explicațiile sunt rezonabile, prin urmare, consideră acest aspect al planificării financiare ca fiind suficient de plauzibil.

- (208) Un alt factor important al profitabilității viitoare conform planului de restructurare îl reprezintă venitul mai mare din taxe și comisioane, care este estimat să crească la [...] pe durata perioadei de planificare [...]. Creșterea ar genera profituri de [...] ISK în 2016. Autoritățile islandeze susțin că proiecțiile sunt plauzibile deoarece activitățile generatoare de comisioane precum tranzacțiile bursiere și comerțul cu valută cunosc practic o perioadă de stagnare ulterior colapsului și ca urmare a controalelor asupra circulației capitalurilor. Cu toate acestea, întrucât, potrivit autorităților islandeze, este realist să se aștepte o creștere substanțială a activității bursei de valori și se presupune ridicarea controalelor asupra circulației capitalurilor până la sfârșitul anului 2013, Autoritatea nu contestă plauzibilitatea acestor cifre.
- (209) Pe lângă partea de venituri din previziunea privind contul de profit și pierdere, banca a luat o serie de inițiative, astfel cum au fost descrise mai sus, pentru a crește eficiența și pentru a reduce costurile, printre altele, o reducere a personalului cu aproape 10 %, care ar trebui să reducă, pe ansamblu, raportul cheltuieli-venituri de la 75 % la [...] % în 2014. Autoritatea salută aceste eforturi, deoarece raportul actual pare destul de ridicat comparativ cu situația la nivel internațional. De asemenea, pe baza planului de restructurare, Autoritatea consideră plauzibilă atingerea acestui obiectiv, deoarece finalizarea restructurării portofoliului moștenit de la Glitnir și reducerea anticipată a activităților de supraveghere ar trebui să facă într-adevăr posibilă ajustarea în minus a cifrelor băncii, iar progresele în materie de eficiență par încă realizabile în ceea ce privește funcționarea băncii.
- (210) Este evident că planul de restructurare este bazat pe un număr mare de alte ipoteze în afară de cele de mai sus. Autoritatea a vizat examinarea ipotezelor care par cele mai pertinente și care au cea mai mare influență asupra viabilității viitoare a Íslandsbanki. În ceea ce privește ipotezele macroeconomice, acestea par a fi în mare parte în linie cu previziunile elaborate de IMF și Statisticile Islandei, de exemplu, în ceea ce privește creșterea PIB-ului și șomajul. Pe ansamblu, ipotezele pe care se bazează planul de restructurare par să fie suficient de prudente pentru ca, împreună cu considerațiile enunțate de către Autoritate mai sus, să se poată concluziona că măsurile de restructurare luate de bancă sunt suficiente pentru a asigura viabilitatea pe termen lung a acesteia, exceptând evenimente nefavorabile neașteptate de dimensiuni și cu urmări neprevăzute.
- (211) Având în vedere elementele de mai sus, Autoritatea consideră că planul de restructurare conține suficiente elemente care contribuie la restabilirea viabilității pe termen lung a băncii astfel încât Autoritatea să concluzioneze că dispozițiile din secțiunea 2 a Orientărilor privind restructurarea sunt respectate.

3.3. Contribuție proprie/partajarea sarcinii

- (212) Punctul 22 din Orientările privind restructurarea prevede următoarele: „În vederea restrângerii denaturării concurenței și pentru a preîntâmpina riscurile morale, ajutorul trebuie să fie limitat la minimumul necesar și beneficiarul ajutorului trebuie să asigure o contribuție proprie corespunzătoare la costurile de restructurare. Banca și deținătorii capitalului ei trebuie să contribuie cu propriile resurse la restructurarea acesteia în cel mai mare grad posibil. Acest lucru este necesar pentru a se asigura că băncile salvate își asumă în mod corespunzător responsabilitatea pentru consecințele comportamentului lor anterior, precum și pentru a crea stimulente adecvate pentru comportamentul lor viitor”.
- (213) Autoritatea reamintește în acest sens un aspect esențial în cazul de față. Atunci când Íslandsbanki a fost înființată pe baza operațiunilor interne ale Glitnir, acțiunile din cadrul Glitnir Bank au fost complet consumate, contribuind așadar cât mai mult posibil la restructurarea Íslandsbanki. Mai mult, creditorii Glitnir au fost nevoiți să preia pierderi considerabile ⁽⁸³⁾ sau cel puțin să-și asume riscul investițiilor acestora în funcție de profitabilitatea Íslandsbanki. Prin urmare, în ceea ce privește proprietarii și creditorii Glitnir, criteriul partajării sarcinii este îndeplinit în mod optim, iar aspectul riscului moral este abordat.

⁽⁸²⁾ Conform, de exemplu, Raportului BCI privind stabilitatea financiară pentru anul 2011:2, conform căruia marja dobânzii este de aproape 2-3 ori mai ridicată în Islanda decât în alte țări nordice.

⁽⁸³⁾ Conform estimărilor actuale, pierderile se puteau ridica la 70-75 % din împrumuturile acordate de aceștia băncii Glitnir; a se vedea, de exemplu, <http://glitnirbank.com/press-room/tilkynningar-a-islensku/448-athugasemdfrafraslidastjorn.html>

- (214) Pe lângă cele de mai sus, Autoritatea trebuie să evalueze dacă ajutorul de stat primit de către Íslandsbanki a fost limitat la minimumul necesar.
- (215) În ceea ce privește măsurile de capitalizare, capitalizarea inițială a Íslandsbanki, până la acordul cu creditorii Glitnir care a redus cota statului la 5 %, a fost suficientă numai pentru a îndeplini cerințele de capital ale FME. În 2009, după încheierea acordului privind achiziționarea Glitnir de către Íslandsbanki și după ce aceasta a primit capitalul de rang 2, rata CAD a atins aproximativ 19 %, cu trei procente mai mult decât rata minimă stabilită de FME. În acest context, Autoritatea notează că rata de capital a depins în special de evaluarea corectă a activelor transferate de la Glitnir către Íslandsbanki. Mai mult, trebuie avut în vedere că la momentul respectiv perspectiva economică a Islandei era cuprinsă de incertitudine. Având în vedere cele de mai sus, Autoritatea consideră că valoarea capitalului oferit de către statul islandez băncii Íslandsbanki a fost limitată la minimumul necesar, deoarece nu a depășit valoarea minimă prevăzută prin lege plus o rezervă rezonabilă.
- (216) Această concluzie nu este anulată de faptul că rata CAD a Íslandsbanki a crescut ulterior suficient de puternic pentru a permite absorbția unei bănci masiv decapitalizate — Byr — în 2011. Creșterea ratei CAD s-a datorat aproape în exclusivitate notării valorii contabile a activelor care fuseseră transferate de la Glitnir către Íslandsbanki. Nu s-ar fi putut prezice cu certitudine că acest lucru se va întâmpla, iar faptul că rata a evoluat atât de puternic ulterior nu este un motiv, în opinia Autorității, pentru a considera că Íslandsbanki a fost supracapitalizată de către stat de la început ⁽⁸⁴⁾.
- (217) Punctul 26 din Orientările privind restructurarea prevede că băncile care primesc ajutor de restructurare „trebuie să fie în măsură să remunereze capitalul, inclusiv sub forma dividendelor, cât și a cupoanelor la împrumuturi subordonate în curs, din profiturile generate de activitățile lor”.
- (218) În acest context, trebuie reamintit faptul că statul a înregistrat o rentabilitate anuală de aproape 14 % a capitalului care a fost răscumpărat deja în toamna anului 2009. Perspectiva unei rentabilități satisfăcătoare pentru cota de 5 % pe care statul a reținut-o pare promițătoare, de asemenea, având în vedere performanța bună pe ansamblu a Íslandsbanki de la înființarea acesteia.
- (219) Cu toate acestea, trebuie, de asemenea, subliniat faptul că remunerarea pentru capitalul de rang 2 se abate de la Orientările Autorității privind recapitalizarea ⁽⁸⁵⁾. Astfel cum în mod corect au susținut autoritățile islandeze, remunerarea prevăzută conform Orientărilor privind recapitalizarea se ridică la aproximativ 15,7 % (constând din costul de finanțare de stat de 8 %, marja swap-ului pe riscul de credit anterioară crizei a Glitnir de 5,7 % și o taxă suplimentară de 2 %). Remunerarea pe care o plătește Íslandsbanki, EURIBOR plus 4 %, este semnificativ inferioară valorii de referință. Conform punctului 25 din Orientările privind restructurarea, o astfel de derogare de la o partajare adecvată a sarcinii ex-ante (și anume, o remunerare adecvată) poate fi justificată, printre altele, de o restructurare mai amplă, inclusiv măsuri de limitare a denaturării concurenței. Astfel cum se va arăta în continuare, Autoritatea consideră că restructurarea Íslandsbanki este suficient de amplă pentru ca această condiție să fie îndeplinită.
- (220) În timp ce acordul privind Straumur, astfel cum a fost descris mai sus, implică elemente de ajutor de stat, Autoritatea consideră că acesta este conceput astfel încât să vizeze limitarea, dacă nu excluderea, unui avantaj financiar direct pentru Íslandsbanki. Acordul constituie în esență o compensare negociată pentru Íslandsbanki în schimbul preluării răspunderii pentru depozitele Straumur, fiind posibil ca Íslandsbanki să obțină active corespunzătoare pentru pasivele transferate. Autoritatea nu consideră că ajutorul respectiv este de o importanță deosebită pentru evaluarea de către aceasta a partajării sarcinii.

⁽⁸⁴⁾ În fapt, capitalizarea Íslandsbanki de către stat s-a bazat direct pe diferența dintre evaluarea inițială a activelor și pasivelor transferate și cerințele de capital ale FME.

⁽⁸⁵⁾ Recapitalizarea instituțiilor financiare în contextul actualei crize financiare: limitarea ajutorului la minimumul necesar și garanții împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței („Orientările privind recapitalizarea”), JO L 17, 20.1.2011 și suplimentul SEE nr. 3. Orientările sunt disponibile și pe site-ul web al Autorității la adresa: <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines>.

- (221) În sfârșit, în ceea ce privește garantarea depozitelor, Autoritatea a indicat deja în decizia de deschidere a procedurii că — având în vedere circumstanțele extraordinare de la momentul respectiv — aceasta ar putea constitui o modalitate proporțională de a proteja stabilitatea financiară în Islanda. Este evident însă că un astfel de ajutor nu poate fi aprobat nelimitat.
- (222) Astfel, pentru ca ajutorul de stat să fie considerat limitat la minimumul necesar, Autoritatea consideră că acesta trebuie încheiat cât mai curând posibil. Prin urmare, Autoritatea salută intenția autorităților islandeze de a elimina garantarea depozitelor înainte de ridicarea controalelor asupra circulației capitalurilor, prin urmare, conform planificării curente, nu mai târziu de sfârșitul anului 2013.
- (223) Prin urmare, pentru a anticipa întârzierile legate de ridicarea controalelor asupra circulației capitalurilor și pentru a reflecta opinia Autorității potrivit căreia o bancă viabilă ar trebui să fie capabilă să concureze pe piață fără protecția unei astfel de garanții totale a depozitelor, aceasta va autoriza garantarea depozitelor până la sfârșitul anului 2014 ⁽⁸⁶⁾. După această dată, protecția depozitelor ar trebui să fie reglementată numai de legislația SEE aplicabilă privind garantarea depozitelor.
- (224) Pe baza elementelor de mai sus, Autoritatea concluzionează că planul de restructurare a Íslandsbanki garantează faptul că ajutorul este limitat la minimumul necesar și că beneficiarul, acționarii și debitorii băncii precedente au participat în mod semnificativ la partajarea sarcinii. Prin urmare, ajutorul de restructurare este în conformitate cu secțiunea 3 din Orientările privind restructurarea.

3.4. Limitarea denaturării concurenței

- (225) Orientările privind restructurarea prevăd la punctele 29-32 din secțiunea 4:

„Stabilitatea financiară rămâne obiectivul predominant al ajutoarelor acordate sectorului financiar în contextul unei crize sistemice, însă menținerea stabilității sistemice pe termen scurt nu trebuie să aducă prejudicii pe termen mai lung condițiilor de concurență echitabile și piețelor competitive. În acest context, măsurile destinate limitării denaturării concurenței cauzată de ajutoarele de stat dețin un rol important. [...] Trebuie adaptate măsuri destinate limitării denaturării concurenței pentru a elimina cazurile de denaturare identificate la nivelul piețelor în care banca beneficiară își desfășoară activitatea, după ce și-a restabilit viabilitatea în urma procesului de restructurare, respectând în același timp politica și principiile comune. Autoritatea consideră drept punct de plecare pentru evaluarea sa necesitatea de a dispune de astfel de măsuri, dimensiunea, amploarea și sfera activităților pe care banca în cauză le exercită în momentul punerii în aplicare a unui plan credibil de restructurare, astfel cum se prevede în secțiunea 2 din acest capitol. [...] Natura și forma acestor măsuri depind de două criterii: în primul rând, de valoarea ajutorului și de condițiile și circumstanțele în care a fost acordat și, în al doilea rând, de caracteristicile pieței sau piețelor pe care banca beneficiară își desfășoară activitatea.

În ceea ce privește primul criteriu, măsurile de limitare a denaturării vor varia semnificativ în funcție de valoarea ajutorului, precum și de gradul de repartizare a obligațiilor și de nivelul prețurilor. În mod general, în cazul în care nivelul de repartizare a obligațiilor și cel al contribuției proprii sunt mai ridicate, consecințele negative rezultate din riscul moral sunt mai puține.

În ceea ce privește al doilea criteriu, Autoritatea va analiza efectele potențiale ale ajutorului asupra piețelor pe care banca beneficiară își desfășoară activitatea în urma restructurării. Mai întâi se vor examina dimensiunea și importanța relativă a băncii pe piața sau piețele ei, odată ce aceasta își recapătă viabilitatea. Măsurile vor fi adaptate la caracteristicile pieței pentru a asigura menținerea concurenței eficiente. [...] Măsurile de limitare a denaturării concurenței nu trebuie să compromită perspectivele de restabilire a viabilității băncii.”

- (226) Rezultă din cele de mai sus că valoarea ajutorului, în special în termeni relativi, și caracteristicile pieței sunt decisive în evaluarea de către Autoritate a caracterului adecvat al măsurilor de limitare a denaturării concurenței. În același timp, este evident că astfel de măsuri nu trebuie să pună în pericol viabilitatea beneficiarului ajutorului de restructurare, iar preocupările privind concurența trebuie abordate având în vedere scopul fundamental de realizare a stabilității financiare în contextul crizei actuale.

⁽⁸⁶⁾ Până la sfârșitul anului 2014, se vor finaliza perioadele de restructurare ale tuturor băncilor islandeze pentru care a fost inițiată investiția oficială.

- (227) În contextul cadrului juridic de mai sus, Autoritatea va enunța în continuare observațiile pe care le consideră esențiale pentru evaluarea de către aceasta a măsurilor de limitare a denaturării concurenței.
- (228) În primul rând, Autoritatea consideră că, având în vedere situația deosebită de pe piețele financiare islandeze și condițiile economice, astfel cum au fost descrise în capitolele precedente, este necesară o evaluare atentă a condițiilor de piață și a mediului concurențial. Măsurile care limitează denaturarea concurenței ar trebui să reflecte circumstanțele actuale dificile, garantând în același timp că denaturarea concurenței este limitată la minimum atât pe termen scurt, cât și pe termen lung.
- (229) În al doilea rând, astfel cum s-a precizat mai sus în secțiunea privind partajarea sarcinii, a fost abordat aspectul celei mai mari contribuții posibile din partea foștilor proprietari ai Glitnir și, într-o oarecare măsură, a contribuției creditorilor Glitnir. Prin urmare, necesitatea unor măsuri adiționale privind concurența a fost limitată.
- (230) În al treilea rând, în ceea ce privește caracteristicile pieței relevante, astfel cum a fost descris mai sus, colapsul sistemului financiar din Islanda, urmat de intervențiile autorităților islandeze, inclusiv înființarea Íslandsbanki pe baza operațiunilor interne ale Glitnir, au condus la o mai mare concentrare a serviciilor financiare pe piața islandeză și au crescut substanțial cota de piață a celor trei bănci importante — Íslandsbanki, Arion Bank și Landsbankinn. În afară de acestea, au mai rămas doar câțiva jucători mici pe piață, iar perspectiva imediată a unei noi intrări este extrem de redusă nu doar din cauza obstacolelor la intrarea pe piață deja menționate mai sus și a dimensiunii reduse a pieței, ci și, în special, datorită controalelor asupra circulației capitalurilor. Íslandsbanki se bucură de o poziție foarte importantă pe această piață concentrată, cu o cotă de piață de peste [...] % în cele mai relevante și mai importante segmente din punct de vedere economic.
- (231) În al patrulea rând, criza a condus la o serie de probleme foarte specifice, cum ar fi gradul deosebit de ridicat al participării directe și indirecte a băncilor mari în economia reală și existența un monopol *de facto* al serviciilor informatice bancare (RB), deținute în mare parte de către cele trei bănci importante.
- (232) În al cincilea rând, valoarea relativă a ajutorului pe care Íslandsbanki l-a primit este semnificativă. În acest sens, Autoritatea notează că inițial întregul capital al băncii a fost oferit de către stat. În plus, banca a beneficiat de o varietate de măsuri de ajutor — acordul privind Straumur, facilitatea specială de lichiditate și garantarea depozitelor. În același timp, Íslandsbanki rămâne o bancă mică, cel puțin conform standardelor internaționale.
- (233) În al șaselea rând, achiziționarea Byr de către bancă necesită măsuri suplimentare privind concurența. În cea de-a doua decizie privind Byr, Autoritatea a solicitat ca viitorul plan de restructurare să includă măsuri care să garanteze că piața financiară islandeză va beneficia de o concurență efectivă în viitor, pentru a răspunde preocupărilor exprimate de către Autoritate cu privire la situația concurenței pe piața financiară islandeză.
- (234) În acest context, Autoritatea notează că au fost luate sau vor fi luate o serie de măsuri care limitează denaturarea concurenței rezultată din ajutorul de stat acordat Íslandsbanki.
- (i) Măsuri și evoluții în materie de reglementare întreprinse sau angajate de către autoritățile islandeze
- (235) Guvernul islandez și-a luat în mod specific două angajamente (a se vedea anexa) care, în opinia Autorității, pot contribui la crearea unui cadru de reglementare care să favorizeze concurența pe piețele financiare:

- (236) În primul rând, prin numirea unui grup de lucru care va revizui Legea nr. 36/1978 privind taxa de timbru și prin examinarea, în special, a oportunității eliminării taxelor de timbru pentru obligațiunile emise de către persoanele fizice atunci când sunt transferate între creditori (de exemplu, atunci când persoanele își transferă creditele de la o instituție de credit la alta). Autoritatea consideră că legislația actuală — care obligă, printre altele, clienții să plătească taxa de timbru aplicată cuantumului obligațiunii respective ⁽⁸⁷⁾ atunci când schimbă creditorii — poate constitui un impediment în calea concurenței deoarece aceasta poate lega clienții de contractele existente privind împrumuturi pe termen lung. Prin urmare, Autoritatea salută angajamentul luat în vederea revizuirii legii.
- (237) În al doilea rând, Autoritatea ia act de faptul că, în conformitate cu o rezoluție adoptată de Parlamentul islandez la 21 martie 2012, guvernul va numi un comitet al cărui mandat constă în revizuirea protecției consumatorului pe piața financiară. Acesta va include un mandat specific pentru revizuirea facilitării transferului și reducerii costurilor de transfer, comitetul urmând să colaboreze îndeaproape cu ICA în ceea ce privește acest aspect. Comitetul își va prezenta raportul cel târziu până la 15 ianuarie 2013. Autoritatea consideră că o evaluare mai atentă ar putea fi benefică concurenței pe termen lung. În acest timp, angajamentul specific luat de către Íslandsbanki descris în continuare ar trebui să contribuie la facilitarea transferului, conducând astfel la creșterea concurenței.
- (238) În ceea ce privește preocupările privind concurența identificate de către Autoritate cu privire la RB, Autoritatea salută acordul încheiat între ICA și proprietarii RB, inclusiv cele trei bănci importante, cu privire la acest aspect. Prin acesta se încearcă garantarea accesului la infrastructura informatică esențială pe o bază nediscriminatorie și la un cost rezonabil pentru concurenții mici și potențialii noi veniți pe piață. Autoritatea este de părere că preocupările sale, astfel cum au fost exprimate, printre altele, în cea de-a doua decizie privind Byr, au fost abordate în mod satisfăcător prin acordul respectiv și că nu este necesar ca aceasta să abordeze în continuare aspectul respectiv în prezenta decizie.
- (239) În sfârșit, Autoritatea ia act de modificările normative care au fost aduse începând cu anul 2008, astfel cum sunt prezentate în anexă. În ceea ce privește concurența, introducerea articolului 22 în Legea nr. 161/2002 privind întreprinderile financiare este deosebit de importantă în acest sens. Acesta include dispoziții care limitează participarea întreprinderilor financiare la activități care nu se încadrează în domeniul de aplicare a autorizațiilor lor de funcționare. Conform noii norme, astfel de activități pot fi derulate numai temporar și în scopul încheierii de tranzacții sau reorganizării activităților clienților. O notificare motivată în acest sens trebuie trimisă FME și au fost introduse termene în care întreprinderile financiare trebuie să-și finalizeze reorganizarea clienților acestora și să dispună de activele alocate.
- (240) Autoritatea consideră această modificare ca fiind un răspuns normativ adecvat la problema participării disproporționat de mari a instituțiilor financiare în economia reală. Dispoziția pare cel puțin să împiedice ca această situație — care este rezultatul direct al conversiilor creanțelor în acțiuni (și al tranzacțiilor similare) care implică întreprinderile supraîndatorate la începutul crizei — să devină una permanentă. Deoarece abordează unul dintre cele mai presante aspecte referitoare la concurență legate de ajutorul de stat acordat celor trei bănci, Autoritatea îl ia în considerare în mod corespunzător în evaluarea sa.

(ii) Măsuri specifice pentru Íslandsbanki

- (241) Autoritatea subliniază că prezența pe piață și dimensiunea Íslandsbanki nu reprezintă decât un procent din ce a reprezentat Glitnir — deoarece activele totale au fost reduse cu 84 %, astfel cum s-a descris mai sus și, spre deosebire de Glitnir, Íslandsbanki este activă numai pe piața islandeză. În timp ce cea mai mare parte a reducerii este, în mod evident, rezultatul lichidării operațiunilor internaționale ale Glitnir, Autoritatea consideră că acest proces este deosebit de relevant deoarece se referă la denaturarea concurenței având în vedere că, în special, strategia riscantă de peste mări a Glitnir a fost cea care a condus la colapsul acesteia și a cauzat denaturări ale piețelor financiare din SEE în trecut ⁽⁸⁸⁾.

⁽⁸⁷⁾ Taxa de timbru depinde de tipul de document juridic în cauză, dar este stabilită în mod normal la 15 ISK pentru fiecare mie de coroane islandeze declarată (și anume, aproximativ 1,5 %) aplicată la cuantumul obligațiunilor purtătoare de dobândă garantate printr-o ipotecă sau alt tip de titlu de valoare.

⁽⁸⁸⁾ Conform, de exemplu, Deciziei Comisiei în cazul SA.28264, Ajutor de restructurare pentru Hypo Real Estate, în care Comisia a acceptat separarea unui segment important din activitatea de peste mări a Hypo Real Estate ca măsură de limitare a denaturării concurenței pentru succesorul băncii, PBB.

- (242) În plus, Autoritatea salută angajamentele luate de Íslandsbanki (a se vedea anexa) de a-și reduce în continuare prezența pe piața internă cu dezinvestiții de [...] referitoare la [...]. Pe baza planului final de restructurare și reamintind faptul că Íslandsbanki este o bancă mică conform standardelor SEE, Autoritatea împărtășește opinia Íslandsbanki potrivit căreia adoptarea unor alte măsuri structurale ar putea amenința perspectiva băncii de a-și restabili viabilitatea pe termen lung ⁽⁸⁹⁾.
- (243) Autoritatea ia act de angajamentul conform căruia Íslandsbanki nu va mai achiziționa instituții financiare până la 15 octombrie 2014, cu excepția cazului în care obține în prealabil aprobarea Autorității. Exceptând eventualele fuziuni ulterioare care ar putea fi necesare din considerente de stabilitate financiară, aceasta înseamnă că poate fi prevenită o mai mare concentrare pe piața financiară islandeză prin achiziții făcute de Íslandsbanki. Angajamentul garantează, de asemenea, că ajutorul care a fost acordat Íslandsbanki este utilizat pentru restabilirea viabilității acesteia mai degrabă decât pentru consolidarea și extinderea în continuare a prezenței sale pe piața islandeză. Același lucru este valabil, de asemenea, în cazul angajamentului luat de Íslandsbanki conform căruia, până la 15 octombrie 2014, aceasta nu va pune în aplicare clauze contractuale și nici nu va introduce noi clauze contractuale care să condiționeze termenele speciale ale dobânzilor de menținerea unei game minime de activități cu banca, precum și în cazul angajamentului de a nu invoca implicarea statului ca sursă a unui avantaj competitiv în momentul comercializării serviciilor sale.
- (244) Astfel cum s-a arătat mai sus, piața financiară islandeză constituie în prezent un mediu de operare dificil pentru orice bancă, fapt reflectat, de asemenea, de lipsa aproape totală în prezent a interesului extern de a intra pe piață. Prin urmare, Autoritatea salută angajamentele asumate de către Íslandsbanki referitoare la facilitarea transferurilor între bănci și la furnizarea unei procesări de bază a plăților, precum și a unor servicii de distribuție monetară. Autoritatea consideră că aceste măsuri, împreună cu acordul dintre cele trei bănci importante și ICA privind RB menționat mai sus, garantează faptul că participanții mai mici pot accesa infrastructura esențială și servicii la prețuri rezonabile fără ca jucătorii mai mari să le poată bloca accesul. Autoritatea este de părere că aceasta va reduce obstacolele la intrarea pe piață pentru viitorii (potențiali) participanți pe piață și ar putea permite jucătorilor mai mici existenți să-și extindă cotele de piață dacă sunt capabili să ofere servicii mai bune decât concurenții lor mai mari. Mai mult, măsurile destinate facilitării transferului vor contribui la o concurență mai strânsă între jucătorii mari existenți și ar putea contribui la prevenirea sau eliminarea unei situații de potențial monopol colectiv.
- (245) În sfârșit, Íslandsbanki se angajează să vândă, cât mai curând posibil, acțiunile deținute în societăți operaționale, care au fost preluate ca urmare a restructurării în conformitate cu articolul 22 din Legea nr. 161/2002 privind întreprinderile financiare, se angajează să respecte procedura și termenele stabilite în dispoziția respectivă și va furniza informații actualizate pe website-ul acesteia sau al unei filiale cu privire la filialele sau acțiunile deținute spre vânzare. Autoritatea salută angajamentul de dezinvestiție, cât mai curând posibil, asumat de Íslandsbanki cu privire la toate întreprinderile și acțiunile care nu sunt legate de activitățile sale principale, în special din motive de viabilitate. Considerând că este evident faptul că banca trebuie să respecte obligațiile juridice interne precum cele prevăzute la articolul 22 din Legea privind întreprinderile financiare, Autoritatea ia act de angajamentul acesteia și atrage atenția autorităților islandeze și beneficiarilor asupra faptului că în acest sens o încălcare a legislației naționale ar putea implica, de asemenea, o utilizare necorespunzătoare a ajutorului. Mai mult, Autoritatea consideră că, prin obligația de a include pe website-ul acesteia informații cu privire la cesiunile și vânzările preconizate, se introduce o mai mare transparență cu privire la situația participării actuale la economia islandeză. Acest fapt remediază, cel puțin într-o oarecare măsură, această preocupare specifică privind concurența care caracterizează în prezent piețele islandeze.
- (246) Pe baza tuturor celor expuse mai sus, având în vedere, în special, situația specifică a Islandei și faptul că Autoritatea consideră că măsurile de mai sus abordează principalele aspecte privind concurența pe care Autoritatea le-a identificat în colaborare cu ICA și având în vedere scopul fundamental de realizare a stabilității financiare, Autoritatea concluzionează că angajamentele asumate limitează într-o măsură satisfăcătoare denaturarea concurenței. Prin urmare, ajutorul de restructurare este conform cu secțiunea 4 din Orientările privind restructurarea.

⁽⁸⁹⁾ Din același motiv, Autoritatea acceptă faptul că dezinvestițiile sunt supuse condiției ca [...].

4. CONCLUZIE

(247) Pe baza evaluării anterioare și având în vedere planul de restructurare prezentat de către autoritățile islandeze cu privire la Íslandsbanki, preocupările Autorității exprimate în decizia de deschidere a procedurii referitoare la natura și compatibilitatea măsurilor de ajutor destinate Íslandsbanki sunt înlăturate. Prin urmare, Autoritatea aprobă măsurile de ajutor ca fiind ajutor de restructurare compatibil cu funcționarea Acordului privind SEE în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (b), sub rezerva aderării de către Islanda și Íslandsbanki la angajamentele prezentate în anexă,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Capitalul de operare inițial, capitalizarea integrală (temporară) de către stat, reținerea de către stat a 5 % din capitalul social și capitalul de rang 2 acordat Íslandsbanki, precum și facilitatea specială de lichiditate, garantarea nelimitată a depozitelor și acordul privind Straumur constituie ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE.

Articolul 2

Măsurile enumerate la articolul 1 constituie ajutor de stat ilegal de la data punerii lor în aplicare până la data prezentei decizii în lumina nerespectării de către autoritățile islandeze a cerinței de notificare a Autorității anterior punerii în aplicare a ajutorului în conformitate cu articolul 1 alineatul (3) din partea I a Protocolului 3.

Articolul 3

Măsurile enumerate la articolul 1, precum și măsurile care vizează Byr descrise în Decizia nr. 126/11/COL sunt compatibile cu Acordul privind SEE în conformitate cu articolul 61 alineatul (3) litera (b) din acord, sub rezerva aderării la angajamentele prezentate în anexă. Autorizația pentru garantarea nelimitată a depozitelor expiră la sfârșitul anului 2014.

Articolul 4

Prezenta decizie se adresează Republicii Islanda.

Articolul 5

Numai versiunea în limba engleză a prezentei decizii este autentică.

Adoptată la Bruxelles, 27 iunie 2012.

Pentru Autoritatea AELS de Supraveghere

Oda Helen SLETNES

Președintele

Sabine MONAUNI-TÖMÖRDY

Membru al Colegiului

ANEXĂ

ANGAJAMENTE ȘI MODIFICĂRI RELEVANTE ADUSE CADRULUI JURIDIC PRIVIND ACTIVITĂȚILE BANCARE

1. ANGAJAMENTE ALE AUTORITĂȚILOR ISLANDEZE

Autoritățile islandeze și-au asumat două angajamente care sunt enumerate mai jos.

Modificarea taxei de timbru pentru a exclude ajutorul de stat și pentru a reduce costurile de transfer

Ministerul de Finanțe va desemna un grup de lucru având mandatul de a revizui Legea nr. 36/1978 privind taxa de timbru. Grupul de lucru trebuie să prezinte un raport ministrului de finanțe până în octombrie 2012, împreună cu un proiect de lege. Sarcina grupului de lucru va fi, în special, de a examina eliminarea taxelor de timbru pentru obligațiunile emise de persoane fizice atunci când acestea sunt transferate între creditori (și anume, atunci când persoanele își transferă creditele de la o instituție de credit la alta). Grupul va examina, de asemenea, modul în care poate fi modificată dispoziția privind taxa de timbru în vederea simplificării procedurilor și a promovării concurenței.

Măsuri destinate facilitării transferului și reducerii costurilor de transfer

În conformitate cu o rezoluție adoptată de Parlamentul islandez la 21 martie 2012, guvernul va desemna un comitet având mandatul de a revizui protecția consumatorului pe piața financiară și de a prezenta propuneri privind modul în care poate fi consolidată poziția persoanelor fizice și a gospodăriilor în raport cu instituțiile de credit. Desemnarea comitetului va include un mandat specific privind revizuirea facilitării transferului și reducerea costurilor de transfer, comitetul urmând să colaboreze îndeaproape cu ICA în această privință. Comitetul își va prezenta raportul cel târziu până la de 15 ianuarie 2013.

De asemenea, autoritățile islandeze au aprobat și vor pune în aplicare următoarele angajamente asumate de Íslandsbanki:

Limitarea achizițiilor

Íslandsbanki se angajează ca până la 15 octombrie 2014 să nu mai achiziționeze instituții financiare.

Fără a aduce atingere acestui angajament, Íslandsbanki poate, ulterior obținerii aprobării Autorității, să achiziționeze întreprinderi, în special dacă acest lucru este necesar pentru protejarea stabilității financiare.

Cesiuni ale [...]

Íslandsbanki se angajează să cesioneze acțiunile sale în [...] până la [data] și se angajează să scoată în mod public la vânzare acțiunile menționate mai jos [...].

[...]e [...]

[...].

Cesiunea acțiunilor în societățile care fac obiectul restructurării

Íslandsbanki se angajează să vândă, cât mai curând posibil, acțiunile deținute în societăți operaționale care au fost preluate ca urmare a restructurării, conform articolului 22 din Legea nr. 161/2002 privind întreprinderile financiare. Mai mult, banca se angajează să respecte procedura și termenele stabilite în dispoziția legislativă menționată mai sus. În sfârșit, banca va actualiza permanent informațiile de pe website-ul acesteia (sau de pe website-ul unei filiale relevante, de exemplu, Midengi ehf.) cu privire la astfel de acțiuni care sunt deținute în vederea vânzării.

Măsuri în beneficiul concurenților noi și mici

Íslandsbanki se angajează să pună în aplicare următoarele măsuri în beneficiul concurenților noi și al celor mici:

- (a) Până la 15 octombrie 2014, Íslandsbanki nu va pune în aplicare clauze contractuale și nu va introduce noi clauze contractuale care condiționează termenele speciale ale dobânzilor de menținerea unei game minime de activități cu banca.
- (b) Íslandsbanki va furniza informații ușor accesibile, pe website-ul băncii, cu privire la procesul de transfer al serviciilor bancare către o altă instituție financiară. Mai mult, pe website vor putea fi accesate documentele necesare pentru transferul între instituțiile financiare. În sfârșit, aceleași informații și formulare de transfer al activităților vor fi disponibile la sediile sucursalelor băncii.

- (c) Íslandsbanki va executa cu rapiditate toate cererile de transfer de servicii bancare.
- (d) Íslandsbanki nu va invoca implicarea statului ca sursă a avantajului concurențial în momentul comercializării.
- (e) În cazul în care nu sunt disponibile oferte de servicii concurente, Íslandsbanki este dispusă să ofere următoarele servicii la un preț care va fi stabilit în funcție de costuri plus o marjă rezonabilă;
- (f) servicii de procesare a plăților în coroane islandeze:
 - (i) servicii de procesare a plăților în monedă străină;
 - (ii) distribuție de bancnote și monede:
 - I. vânzare și livrare de bancnote și monede la sediul beneficiarului serviciului;
 - II. menținerea unui stoc de casete speciale cu bancnote care sunt amplasate în interiorul aparatelor ATM. Cu toate acestea, „alimentarea” casetelor ATMurilor va fi făcută de o firmă de securitate contractată de către partea nouă/mică.

2. ADAPTĂRI ȘI MODIFICĂRI RELEVANTE ADUSE CADRULUI DE REGLEMENTARE ȘI SUPRAVEGHERE PENTRU PIEȚELE FINANCIARE DIN ISLANDA ADOPTATE ULTERIOR CRIZEI

Autoritățile islandeze au prezentat o imagine de ansamblu a modificărilor aduse legislației aflate în vigoare în toamna anului 2008:

- Autorizațiile FME (Autoritatea de supraveghere financiară a Islandei) de a interveni (de a prelua competențele adunărilor acționarilor și de a dispune de active, conform ordonanței de urgență) au fost extinse; FME a primit autorizații extinse de supraveghere; au fost adoptate dispoziții suplimentare permițând FME să evalueze operațiunile sau comportamentul părților individuale supravegheate. Acestea includ atât autorizații decizionale precum cele cu privire la închiderea unor instituții sau încheierea unor activități specifice fără revocarea autorizațiilor de funcționare, cât și o definire mai detaliată a conceptelor a căror interpretare a fost contestată de către FME și de entitățile supravegheate sau organele de apel.
- Normele privind expunerile individuale mari au fost clarificate și mai bine precizate; au fost extinse rolul și responsabilitățile structurilor de gestionare a riscurilor, iar FME a autorizat ca gestionarea riscurilor să fie plasată pe o treaptă superioară în organizarea întreprinderilor financiare; dispozițiile privind efectuarea de simulări ale situațiilor de criză au devenit mai riguroase.
- Au fost legalizate dispozițiile privind menținerea unui registru special cu principalii debitori pentru a oferi o mai bună imagine de ansamblu cu privire la expunerile individuale mari față de două sau mai multe întreprinderi financiare. Registrul este important pentru conectarea expunerilor și evaluarea impactului sistemic al acestora în cazul în care ar apărea dificultăți în operațiunile debitorilor. Entitățile care nu fac obiectul supravegherii de către FME, dar care sunt listate în registrele întreprinderilor financiare trebuie să ofere FME informații privind toate obligațiile acestora. FME poate interzice furnizarea de servicii către astfel de părți în cazul în care acestea refuză să ofere informațiile solicitate.
- Dispozițiile privind practicile comerciale solide au fost consolidate, iar existența Comisiei pentru reclamații privind tranzacțiile cu întreprinderile financiare a fost stipulată prin lege; informații detaliate cu privire la toți acționarii majoritari ai întreprinderilor financiare trebuie făcute publice.
- Termenele-limită în care întreprinderilor financiare li se permite să dispună de activele alocate au fost scurtate.
- Dispozițiile privind participațiile cu active proprii ale întreprinderilor financiare au devenit mai riguroase și au fost definite mai în detaliu. Deținerile de filiale sunt în prezent considerate acțiuni proprii, precum și contractele în afara bilanțului privind propriile acțiuni.
- Întreprinderilor financiare li s-a interzis să-și extindă creditele pe baza susținerii cu propriile acțiuni sau să garanteze certificate de capital.
- FME stabilește în prezent norme privind modalitatea de calcul a creditelor garantate printr-o ipotecă asupra acțiunilor altor întreprinderi financiare în baza de risc și în baza de capital.
- Au fost extinse atât rolul, cât și responsabilitatea secțiunii de audit intern. Există norme detaliate privind echilibrul dintre extinderea și diversitatea activităților întreprinderii financiare în cauză și extinderea secțiunii sale de audit intern.

- Au fost introduse limite de cinci ani cu privire la perioada în care o firmă de audit poate derula auditul aceleiași întreprinderi financiare; capacitatea întreprinderilor financiare de a concedia un auditor "dificil" este redusă.
- Toate dispozițiile privind calculul capitalului propriu și mai multe alte aspecte tehnice au fost revizuite.
- Normele privind exercitarea participațiilor calificate, și anume 10 % sau mai mult din drepturile de vot, au fost revizuite. FME este autorizată să inverseze sarcina probei în evaluarea părților care intenționează să achiziționeze sau să se alăture participațiilor calificate, de exemplu atunci când nu se cunoaște sigur cine este beneficiarul efectiv al unei societăți holding cu participație calificată.
- Au fost introduse cerințe adiționale privind eligibilitatea directorilor, responsabilitățile acestora privind supravegherea sau operațiunile au fost extinse și nu sunt permisișii președinți executivi ai consiliului de administrație; FME i-a fost încredințat un rol mai amplu de supraveghere a consiliilor de administrație; informațiile cu caracter personal identificabile privind remunerarea personalului de conducere trebuie făcute publice.
- Au fost stabilite norme privind operațiunile de creditare ale întreprinderilor financiare cu directorii, directorii executivi, angajații cheie și deținătorii de participații calificate în întreprinderea financiară în cauză. Norme similare se aplică părților strâns legate de categoriile menționate mai sus. FME a adoptat norme privind garanția considerată satisfăcătoare în cazul acestor operațiuni.
- Au fost adoptate norme privind programele de stimulente și bonusuri destinate personalului de conducere și angajaților și cu privire la contractele de încetare.
- Dispozițiile privind reorganizarea și lichidarea întreprinderilor financiare au devenit mai stricte.
- A fost efectuată o revizuire generală a normelor speciale privind băncile de economii. Au fost clarificate statutul și drepturile de garantare ale titularilor de capital din cadrul băncilor de economii și restricțiile privind dividendele, fiind adoptate norme clare referitoare la tranzacțiile de garantare a capitalului, reducerea garanțiilor privind capitalului și norme privind autorizațiile băncilor de economii privind cooperarea oficială. S-a interzis băncilor de economii să-și schimbe forma juridică.

Potrivit autorităților islandeze, normele islandeze depășesc în anumite privințe cadrul paneuropean. Principalele devieri de la normele adoptate de către UE care au fost incluse în Acordul privind SEE sunt următoarele:

- FME este autorizată să restricționeze activitățile unităților individuale ale întreprinderilor financiare, în cazul în care consideră justificat acest lucru. Mai mult, aceasta este autorizată să stabilească cerințe speciale pentru ca unitățile individuale ale întreprinderilor financiare să-și continue activitatea. De asemenea, FME poate să limiteze provizoriu activitățile pe care le poate derula o întreprindere financiară, integral sau parțial, indiferent dacă aceasta face sau nu obiectul unei autorizații, dacă autoritatea consideră justificat acest lucru. Acest lucru este determinat în mod natural nu în ultimul rând de activitățile sucursalelor și de conturile de depozite stabilite de către acestea pe teritoriul altor state europene până în 2008 (Icesave, Edge și Save-and-Save).
- În legislația islandeză sunt stabilite dispoziții considerabil mai detaliate cu privire la rolul auditului intern comparativ cu directivele UE.
- Sunt stabilite dispoziții considerabil mai detaliate cu privire la modul de derulare a simulărilor situațiilor de criză comparativ cu directivele UE.
- Întreprinderile financiare trebuie să țină un registru special (un registru de credite) al tuturor părților cărora acestea le acordă credite și să prezinte FME o listă actualizată la sfârșitul fiecărei luni. De asemenea, va fi prezentată o listă similară a părților strâns legate de întreprinderile financiare, cu consiliile de administrație ale acestora și grupurile de clienți afiliați în măsura în care părțile respective nu se regăsesc pe lista menționată anterior. Lista respectivă va furniza o mai bună posibilitate de monitorizare a legăturilor dintre întreprinderile financiare, directorii și administrația acestora.
- În cazul în care FME consideră că împrumutarea unei singure părți din registrul de credite, care nu face obiectul supravegherii oficiale a activităților financiare, poate avea un impact sistemic, aceasta poate solicita informații de la partea în cauză cu privire la obligațiile acesteia.
- În cazul în care o parte care nu face obiectul supravegherii oficiale listată în registrul de credite refuză să divulge informații către FME, Autoritatea poate solicita entităților supravegheate să se abțină de la furnizarea unor servicii suplimentare părții respective. Același lucru este valabil, de asemenea, în cazul în care informațiile prezentate de către partea în cauză sunt nesatisfăcătoare. Dispozițiile privind registrul de credite și autorizațiile extinse ale organismelor de supraveghere în ceea ce privește părțile care nu fac obiectul supravegherii oficiale nu se regăsesc în normele UE/SEE.
- Există dispoziții considerabil mai detaliate și restrictive cu privire la creditarea părților afiliate și garanții decât în normele UE/SEE.

- FME trebuie să refuze deținătorului unei participații calificate dreptul de a-și exercita participația dacă există dubii referitoare la identitatea beneficiarului efectiv actual sau viitor.
- Perioada maximă în care auditorii externi pot lucra pentru aceeași întreprindere financiară este mai scurtă decât cea prevăzută în normele UE/SEE.
- Există dispoziții considerabil mai detaliate cu privire la eligibilitatea directorilor întreprinderilor financiare decât în directivele UE.
- Sunt adoptate dispoziții privind procedurile pentru programele de bonusuri și contractele de încetare.
- Recent, au fost stabilite norme oficiale privind politicile de remunerare în directivele UE, fără a fi însă adoptate în cadrul acestui for norme privind contractele de încetare.

La 23 martie 2012, ministrul afacerilor economice a prezentat un raport privind viitoarea structură a sistemului financiar islandez și a cadrului de reglementare și de supraveghere a acestui sistem. De asemenea, ministrul a desemnat un grup de experți însărcinat cu revizuirea cadrului legislativ și de reglementare pentru toate activitățile financiare din Islanda.

Versiune publică ⁽¹⁾**DECIZIA AUTORITĂȚII AELS DE SUPRAVEGHERE****NR. 290/12/COL****din 11 iulie 2012****privind ajutorul de restructurare acordat în favoarea Landsbankinn (Islanda)**

Autoritatea AELS de Supraveghere („autoritatea”)

AVÂND ÎN VEDERE Acordul privind Spațiul Economic European („Acordul privind SEE”), în special articolul 61 alineatul (3) litera (b) și Protocolul 26 la acesta,

AVÂND ÎN VEDERE Acordul între statele AELS privind instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție („Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție” sau „SCA”), în special articolul 24,

AVÂND ÎN VEDERE Protocolul 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție („Protocolul 3”), în special articolul 1 alineatul (3) din partea I, articolul 7 alineatul (3) din partea a II-a și articolul 13 din partea a II-a,

întrucât:

I. FAPTE**1. PROCEDURĂ**

- (1) În urma schimburilor informale de corespondență din octombrie 2008 și a adoptării la data de 6 octombrie de către Parlamentul islandez (Althingi) a Legii nr. 125/2008 privind Autoritatea pentru rambursările de trezorerie ca urmare a unor situații extraordinare pe piețele financiare etc. (denumită în continuare „ordonanța de urgență”), prin care statului islandez i s-au conferit competențe extinse de intervenție în sectorul bancar, președintele Autorității AELS de Supraveghere („autoritatea”) a trimis autorităților islandeze la 10 octombrie 2008 o scrisoare prin care le solicita acestora să notifice autorității măsurile de ajutor de stat adoptate în temeiul ordonanței de urgență.
- (2) Au urmat alte contacte și schimburi de corespondență periodice, inclusiv o scrisoare trimisă de către autoritate la 18 iunie 2009 prin care se reamintea autorităților islandeze obligativitatea notificării tuturor măsurilor de ajutor de stat și a clauzei de standstill de la articolul 3 din protocolul 3. Ajutorul de stat acordat pentru restaurarea anumitor operațiuni ale Landsbanki și pentru înființarea și capitalizarea noii bănci New Landsbanki Bank („NBI”, redenumită ulterior Landsbankinn) a fost în cele din urmă notificat retrospectiv de către autoritățile islandeze la 15 septembrie 2010 ⁽²⁾.
- (3) Prin scrisoarea din 15 decembrie 2010 ⁽³⁾, autoritatea a informat autoritățile islandeze cu privire la decizia sa de a iniția procedura prevăzută la articolul 1 alineatul (2) din partea I a Protocolului 3 cu privire la măsurile întreprinse de către statul islandez pentru a restaura anumite operațiuni ale (vechii) Landsbanki Islands hf și pentru a înființa și capitaliza New Landsbanki Islands (NBI hf) (decizia de deschidere a procedurii). Autoritatea a solicitat, de asemenea, prezentarea unui plan detaliat de restructurare a Landsbankinn până la data de 31 martie 2011.
- (4) Prin e-mailul din 24 martie 2011, autoritatea a primit din partea părților interesate o singură observație, care a fost transmisă autorităților islandeze la 25 mai 2011. Autoritățile islandeze nu au răspuns observației respective.

⁽¹⁾ Prezentul document este disponibil exclusiv în scop informativ. În prezenta versiune publică, au fost omise anumite informații pentru a nu divulga date cu caracter confidențial. Omisiunile sunt marcate cu [...] sau date încadrate de paranteze pătrate indicând o aproximare neconfidențială a cifrei relevante.

⁽²⁾ Pentru o descriere mai detaliată, a se consulta decizia de deschidere a procedurii, menționată la nota de subsol 3.

⁽³⁾ Decizia nr. 493/10/COL a autorității de deschidere a procedurii oficiale de investigare cu privire la ajutorul de stat acordat pentru restaurarea anumitor operațiuni ale (vechii) Landsbanki Islands hf și pentru înființarea și capitalizarea New Landsbanki Islands (NBI hf) (redenumită în prezent Landsbankinn) (JO C 41, 10.2.2011, p. 31 și suplimentul SEE la Jurnalul Oficial al Uniunii Europene nr. 7, 10.2.2011, p. 26).

- (5) Prin scrisoarea din 31 martie 2011, autoritățile islandeze au prezentat un plan de restructurare a Landsbankinn. Prin scrisoarea din 23 mai 2012, a fost prezentat un plan de restructurare revizuit, reflectând, printre altele, transferul nenotificat de depozite și active de la Spkef Savings Bank (SpKef) efectuat la 22 aprilie 2010 și luând în considerare achiziționarea Sparisjodur Svarfdaela („SpSv”).
- (6) Autoritatea a solicitat informații cu privire la planul de restructurare la 11 iulie 2011 și la 13 februarie 2012. Autoritățile islandeze au răspuns solicitărilor de informații la 17 octombrie 2011 și 13 martie 2012. Versiunile finale ale angajamentelor au fost prezentate la 6 iunie 2012 și 13 iunie 2012.
- (7) La 20 iunie 2012, autoritatea a aprobat prin Decizia nr. 212/12/COL („decizia privind SpSv”) potențiala utilizare a ajutorului de stat acordat Landsbankinn pentru achiziționarea SpSv. Prin Decizia nr. 253/10/COL din 21 iunie 2011, autoritatea aprobase temporar o schemă de ajutoare pentru salvare implicând soluționarea cererilor de despăgubire ale Băncii Centrale a Islandei („BCI”) cu privire la băncile de economii, inclusiv SpSv. Prin Decizia nr. 127/11/COL din 13 aprilie 2011, autoritatea aprobase modificări la schema de ajutoare pentru salvare („decizia privind băncile de economii”).
- (8) În plus, reprezentanții autorității s-au întâlnit cu autoritățile islandeze la 7 iunie 2011 și la 27-28 februarie 2012.

2. CONTEXT

- (9) În prezenta secțiune autoritatea descrie evenimentele, faptele și evoluțiile economice, politice și în materie de reglementare legate de colapsul și reconstrucția sistemului financiar islandez din 2008 până în prezent care apar drept necesare pentru a stabili contextul în care se realizează evaluarea măsurilor de ajutor în cazul de față. Înainte de aceasta, autoritatea va reaminti istoricul prăbușirii băncii Landsbanki.

2.1. Colapsul Landsbanki

- (10) În toamna anului 2008 băncile islandeze s-au confruntat cu retrageri masive ale depozitelor nu doar în străinătate, ci și în Islanda. Retragerile la nivel național au fost atât de masive încât la un moment dat băncile islandeze și BCI erau pe punctul de a se confrunța cu o lipsă de numerar.
- (11) Accesul la piețele străine ale titlurilor de creanță a constituit principala sursă a creșterii băncilor islandeze, în special în perioada 2003-2006. Această sursă de finanțare a început însă să se reducă, iar agențiile străine de rating de credit și-au exprimat, de asemenea, preocuparea că raportul dintre creditele și depozitele băncilor era mic comparativ cu cel al altor bănci (străine).
- (12) Băncile comerciale islandeze (în special Landsbanki) au răspuns prin acumularea de depozite în străinătate. De la sfârșitul celui de-al treilea trimestru al anului 2006 până la mijlocul anului 2007, depozitele clienților în Landsbanki s-au triplat — cu o creștere de aproape 10 miliarde EUR. Cea mai mare parte a acestora reprezentau conturi deschise la sucursala Landsbanki din UK, unde depozitele persoanelor fizice crescuseră de la zero la 6,6 miliarde EUR, în timp ce depozitele interbancare (în sucursalele din UK și Țările de Jos) crescuseră la 2,5 miliarde EUR.
- (13) La 3 octombrie 2008, Banca Centrală Europeană a emis un apel în marjă pentru Landsbanki în valoare de 400 de milioane EUR și, deși acesta a fost ulterior retras, sucursala din UK a băncii începuse deja să se confrunte cu o retragere masivă a depozitelor, însemnând că trebuia să pună la dispoziție sume mari în lire sterline. Cererea formulată de Landsbanki pentru asistență din partea BCI a fost refuzată la 6 octombrie. Atunci când banca nu a

reuşit să pună la dispoziție fondurile cerute de Autoritatea de supraveghere financiară a UK, autoritățile britanice au închis sucursala. A doua zi, Banca Centrală a Olandei a solicitat numirea unui practician în insolvență pentru sucursala Landsbanki din Amsterdam. Tot în aceeași zi, FME a suspendat consiliul de administrație al Landsbanki, a preluat competențele adunării acționarilor și a numit un comitet de administrare provizoriu în locul acestuia folosindu-se de competențele care i-au fost atribuite în temeiul ordonanței de urgență ⁽⁴⁾.

2.2. Criza financiară și cauzele majore ale prăbușirii băncilor islandeze

- (14) În observațiile acestora prezentate autorității, autoritățile islandeze au explicat că motivele care au stat la baza colapsului sectorului bancar islandez și necesitatea intervenției acestora erau identificate în detaliu într-un raport pregătit de o Comisie specială de investigare („CSI”) înființată de către Parlamentul Islandez ⁽⁵⁾, a cărei misiune era de a investiga și analiza procesele care au condus la colapsul celor mai importante trei bănci. Autoritatea rezumă în cele ce urmează concluziile formulate de CSI cu privire la cauzele cele mai relevante ale prăbușirii Landsbanki. Informațiile sunt extrase din capitolul 2 (Rezumat) și din capitolul 21 (Cauzele colapsului băncilor islandeze — Responsabilitate, greșeli și neglijență) din raportul CSI.
- (15) Reducerea globală a lichidităților de pe piețele financiare începută în 2007 a condus în cele din urmă la colapsul celor mai importante trei bănci islandeze ale căror operațiuni financiare deveniseră din ce în ce mai dependente de colectarea de fonduri prin intermediul piețelor internaționale. Motivele dispariției băncilor islandeze au fost însă complexe și numeroase. CSI a investigat motivele care au condus la colapsul celor mai importante trei bănci, notând faptul că majoritatea concluziilor erau aplicabile tuturor celor trei bănci, multe dintre acestea fiind interconectate. Cauzele prăbușirii legate de activitățile băncilor sunt prezentate succint în cele ce urmează.

O expansiune excesivă și nesustenabilă

- (16) CSI a concluzionat că, în anii care au condus la colaps, băncile și-au extins bilanțurile și portofoliile de creditare peste propria capacitate operațională și managerială. Activele combinate ale celor trei bănci au crescut exponențial de la 1,4 trilioane ISK ⁽⁶⁾ în 2003 la 14,4 trilioane ISK la sfârșitul celui de al doilea trimestru al anului 2008. În mod semnificativ, o mare parte din creșterea celor trei bănci s-a bazat pe acordarea de credite către părți străine, care a crescut substanțial în cursul anului 2007 ⁽⁷⁾, mai ales după declanșarea crizei internaționale a lichidităților. Acest fapt a determinat CSI să concluzioneze că o mare parte din creșterea creditării a fost rezultatul împrumuturilor acordate întreprinderilor care au fost refuzate de alte bănci. Raportul a concluzionat, de asemenea, că operațiunile bancare inerent mai riscante au caracterizat din ce în ce mai frecvent activitățile băncilor, iar creșterea a contribuit la apariția problemelor.

Reducerea fondurilor disponibile pe piețele internaționale

- (17) O mare parte din creșterea băncilor a fost facilitată de accesul pe piețele financiare internaționale, de valorificarea ratingurilor de creditare bune și de accesul pe piețele europene prin intermediul Acordului privind SEE. Băncile islandeze au împrumutat 14 miliarde EUR de pe piețele titlurilor de creanță străine în 2005 în condiții relativ

⁽⁴⁾ În aceeași zi, a fost plasată în reorganizare judiciară și Glitnir Bank, iar Kaupthing Bank a urmat după două zile la data de 9.10.2008. Raportul CSI (a se vedea paragraful 14 și nota de subsol 4 a prezentei decizii) a concluzionat (la pagina 86 din capitolul 21) că un aspect cheie a fost constituit de faptul că, în ciuda lichidității în ISK deținute de Landsbanki, banca nu avea suficientă valută la dispoziție pentru a își achita obligațiile străine. De asemenea, raportul a considerat că este de remarcat faptul că împrumutul de 153 de milioane EUR acordat acționarului său principal (menționat mai sus) avusese loc câteva zile mai devreme, precizând că, prin urmare, era „evident că principalii acționari ai Landsbanki nu erau interesați sau capabili să ajute banca să iasă din situația dificilă survenită”.

⁽⁵⁾ Membrii CSI au fost domnul Páll Hreinsson, judecător al Curții Supreme; domnul Tryggvi Gunnarsson, Ombudsmantul parlamentar al Islandei; și doamna Sigríður Benediktsdóttir, lector universitar doctor și director adjunct de departament în cadrul Universității Yale din SUA. Raportul este disponibil integral în limba islandeză la adresa: <http://rna.althingi.is/>, iar anumite părți din acesta traduse în limba engleză (inclusiv rezumatul și capitolul privind cauzele colapsului băncilor) sunt disponibile la adresa: <http://sic.althingi.is/>

⁽⁶⁾ Coroana islandeză.

⁽⁷⁾ Acordarea de credite către părți străine a crescut cu 11,4 miliarde EUR de la 9,3 miliarde EUR la 20,7 miliarde EUR în șase luni.

favorabile. Atunci când accesul pe piețele europene ale titlurilor de creanță a devenit mai limitat, băncile și-au finanțat activitățile de pe piețele americane, titlurile de creanță islandeze fiind incluse în obligațiuni garantate prin creanțe. În perioada anterioară colapsului, băncile se bazau din ce în ce mai mult pe împrumuturile pe termen scurt, care au condus la riscuri de refinanțare majore și, potrivit CSI, previzibile.

Gradul de îndatorare financiară a proprietarilor băncilor

- (18) În cazul fiecărei bănci importante din Islanda, principalii acționari se numărau printre cei mai mari debitori ⁽⁸⁾. Samson Holding Company („Samson”) a fost cel mai mare acționar al Landsbanki de la privatizarea acesteia. Atunci când Landsbanki s-a prăbușit, co-proprietarul companiei Samson, Björgólfur Thor Björgólfsson, precum și companiile afiliate lui erau cei mai mari debitori ai băncii, în timp ce tatăl acestuia și co-proprietarul Samson, Björgólfur Guðmundsson, era al treilea cel mai important debitor. În total, obligațiile acestora către bancă depășeau 200 de miliarde ISK, o sumă mai mare decât capitalul propriu al băncii. CSI a opinat că anumiți acționari au avut un acces anormal de ușor la împrumuturi bancare în calitatea acestora de proprietari. Acest lucru era evident în cazul Landsbanki din faptul că nu mai târziu de 30 septembrie 2008, când era clar că Landsbanki nu deținea suficientă valută pentru a-și achita obligațiile din străinătate, aceasta a acordat un împrumut de 153 de milioane EUR unei companii deținute de Björgólfur Thor Björgólfsson. CSI a concluzionat, de asemenea, că existau indicii clare potrivit cărora, în cazul fiecărei bănci, limitele dintre interesele acționarilor majoritari și interesul băncii nu erau clare. Accentul plasat pe acționarii majoritari a fost, prin urmare, în detrimentul celorlalți acționari și creditori.

Concentrarea riscului

- (19) În ceea ce privește aspectul expunerii anormale în raport cu acționarii principali, CSI a concluzionat că portofoliul de active al băncii nu era suficient de diversificat. CSI a fost de părere că normele europene privind gradul mare de expunere au fost interpretate în sens restrâns, în special în cazul acționarilor, și că banca ar fi urmărit să le eludeze.

Capital propriu fragil

- (20) Deși rata de capital a Landsbanki (și a celorlalte două bănci importante) a fost mereu raportată ca fiind ușor mai ridicată decât suma minimă prevăzută prin lege, CSI a concluzionat că ratele de capital nu au reflectat în mod corect puterea financiară a băncilor. Acest fapt s-a datorat expunerii la risc a propriilor acțiuni ale băncii prin intermediul garanțiilor primare și al contractelor la termen bazate pe acțiuni. Capitalul social finanțat chiar de către întreprindere, numit de către CSI „capital propriu fragil”, a reprezentat peste 25 % din capitalul propriu al băncilor (sau peste 50 % dacă acesta este evaluat în raport cu componenta de bază a capitalului, capitalul propriu minus activele necorporale). La acestea s-au adăugat probleme cauzate de riscul la care erau expuse băncile prin faptul că fiecare deținea acțiunile celeilalte. Până la mijlocul anului 2008, finanțarea directă de către bănci a propriilor acțiuni, precum și finanțarea încrucișată a acțiunilor celorlalte două bănci s-a ridicat la aproximativ 400 de miliarde ISK, aproape 70 % din componenta de bază a capitalului. Potrivit CSI, extinderea finanțării capitalului propriu prin împrumuturi în cadrul sistemului era de o asemenea amploare încât stabilitatea sistemului era amenințată. Băncile dețineau o parte substanțială din propriile acțiuni drept garanție pentru creditare, prin urmare, pe măsură ce prețul acțiunilor a scăzut, a scăzut și calitatea portofoliului de credite al acestora. Acest fapt a afectat performanța băncilor și a pus o presiune suplimentară pe scăderea prețurilor acțiunilor acestora; ca răspuns la această situație (a presupus CSI pe baza informațiilor avute la dispoziție), băncile au încercat să creeze în mod artificial o cerere nefirească îndreptată spre propriile lor acțiuni.

Dimensiunea băncilor

- (21) În 2001, bilanțurile celor mai importante trei bănci (colectiv) se ridicau la puțin peste valoarea anuală a produsului intern brut („PIB”) al Islandei. Până la sfârșitul anului 2007 băncile se extinseseră la nivel internațional și dețineau active care valorau de nouă ori PIB-ul Islandei. Raportul CSI notează că, până în 2006, observatorii comentau faptul că sistemul bancar depășise capacitatea Băncii Centrale a Islandei („BCI”) și se îndoiau că aceasta ar putea îndeplini rolul de creditor de ultimă instanță. Până la sfârșitul anului 2007 datoriile pe termen scurt ale Islandei (cauzate în principal de finanțarea băncilor) erau de 15 ori mai mari decât rezervele valutare, iar depozitele străine în cele trei bănci erau, de asemenea, de opt ori mai mari decât rezervele valutare. Fondul islandez de garantare a depunătorilor și investitorilor deținea resurse minimale comparativ cu depozitele bancare pe care trebuia să le garanteze. Potrivit CSI, acești factori au condus la vulnerabilitatea Islandei în situația unor retrageri masive a depozitelor.

⁽⁸⁾ Capitolul 21.2.1.2 (pagina 6) din raport.

Creșterea bruscă a băncilor comparativ cu infrastructura de reglementare și cea financiară

- (22) CSI a concluzionat că organismele de supraveghere relevante din Islanda nu au avut credibilitatea necesară în absența unui creditor de ultimă instanță cu resurse suficiente. Raportul concluzionează că Autoritatea de supraveghere financiară a Islandei („FME”) și BCI nu au deținut expertiza și experiența pentru a reglementa bănci aflate în situații economice dificile, dar că acestea ar fi putut adopta măsuri pentru a reduce nivelul de risc suportat de către bănci. FME, de exemplu, nu a crescut proporțional cu băncile, iar practicile autorității de reglementare nu au ținut pasul cu dezvoltarea rapidă a operațiunilor bancare. De asemenea, raportul este critic la adresa guvernului, concluzionând că autoritățile ar fi trebuit să ia măsuri pentru a reduce posibilul impact al băncilor asupra economiei prin reducerea dimensiunii acestora sau solicitând ca una sau mai multe bănci să-și transfere sediul social în străinătate ⁽⁹⁾.

Dezechilibrul și expansiunea excesivă a economiei Islandei în ansamblu

- (23) Raportul CSI face trimitere la evenimente care privesc economia la scară mai largă și care au avut, de asemenea, un impact asupra dezvoltării rapide a băncilor, contribuind la dezechilibrul în termeni de extindere și influență dintre sectorul serviciilor financiare și restul economiei. Raportul a concluzionat că politicile guvernamentale (în special politica fiscală) au contribuit cel mai probabil la expansiunea excesivă și la dezechilibru și că politica monetară a BCI nu a fost suficient de restrictivă. Raportul se referă, de asemenea, la relaxarea normelor de creditare ale Fondului islandez de finanțare a locuințelor ca fiind „una dintre cele mai grave erori în gestionarea monetară și fiscală făcute în perioada care a dus la colapsul băncilor” ⁽¹⁰⁾. Raportul critică, de asemenea, ușurința cu care băncile au putut lua împrumuturi de la BCI, stocul de împrumuturi colaterale pe termen scurt al BCI crescând de la 30 de miliarde ISK în toamna anului 2005 la 500 de miliarde ISK până la începutul lunii octombrie 2008.

Coroana islandeză, dezechilibrele externe și marjele swap-urilor pe riscul de credit

- (24) Raportul semnaleză că în 2006 valoarea coroanei islandeze era excesiv de ridicată, deficitul conturilor curente islandeze depășea 16 % din PIB, iar pasivele în monedă străină minus activele se ridicau aproape la valoarea anuală a PIB-ului. Elementele premergătoare ale unei crize financiare erau instalate. Până la sfârșitul anului 2007 coroana se afla în proces de depreciere, iar marjele swap-urilor pe riscul de credit cu privire la Islanda și bănci au crescut exponențial.

2.3. Măsurile adoptate în vederea reconstrucției sectorului bancar

- (25) Ca urmare a colapsului celor mai importante trei bănci comerciale în octombrie 2008 (inclusiv Landsbanki), autoritățile islandeze s-au confruntat cu provocarea fără precedent de a proteja continuitatea operațiunilor bancare în Islanda ⁽¹¹⁾. Politica urmată de guvernul islandez este prevăzută în principal de ordonanța de urgență ⁽¹²⁾ adoptată de Parlamentul Islandei la 6 octombrie 2008. Legea conferă competențe extraordinare FME, aceasta putând să preia controlul întreprinderilor financiare și să dispună de activele și de pasivele acestora în funcție de necesități. Ministrul de Finanțe a fost autorizat, în numele Trezoreriei, să elibereze fonduri în vederea înființării de noi întreprinderi financiare. Mai mult, în cazul procedurilor de faliment al întreprinderilor financiare, depozitele urmau să fie prioritare în raport cu alte cereri. Guvernul a declarat că depozitele în băncile naționale comerciale și în băncile de economii, precum și în sucursalele acestora din Islanda vor fi complet protejate.
- (26) Prioritățile în materie de politică s-au axat inițial pe securizarea funcționării de bază a sistemului național bancar, de plăți și de decontare. În primele săptămâni după prăbușire, guvernul Islandei a pregătit, de asemenea, un program economic în colaborare cu Fondul Monetar Internațional (FMI), care a condus la aprobarea, la 20 noiembrie 2008, a solicitării Islandei privind un acord de stand-by de doi ani cu Fondul, care a inclus un împrumut în

⁽⁹⁾ De fapt, politica afirmată a guvernului de coaliție de la vremea respectivă a fost aceea de a încuraja o mai mare dezvoltare și de a stimula băncile pentru a-și menține sediile sociale în Islanda.

⁽¹⁰⁾ Capitolul 2, pagina 5 din raport.

⁽¹¹⁾ Pentru mai multe detalii cu privire la măsurile luate de către autoritățile islandeze, a se vedea raportul ministrului de Finanțe către Parlament cu privire la salvarea băncilor comerciale din mai 2011 (*Skýrsla fjármálaráðherra um endurreisn viðskiptabankanna*), disponibil la adresa <http://www.althingi.is/altext/139/s/-pdf/1213.pdf>

⁽¹²⁾ Legea nr. 125/2008 privind autoritatea pentru rambursările de trezorerie ca urmare a unor situații extraordinare pe piețele financiare etc.

valoare de 2,1 miliarde USD de la FMI destinat consolidării rezervelor monetare ale Islandei. Împrumuturi adiționale de până la 3 miliarde USD au fost garantate de alte țări nordice, precum și de o serie de parteneri comerciali. Din împrumutul de la FMI, 827 de milioane USD au fost puse la dispoziție imediat, suma rămasă fiind plătită în opt tranșe egale, sub rezerva evaluării trimestriale a programului.

- (27) Programul FMI a fost un program de stabilizare extins axat pe trei obiective cheie. Primul obiectiv a fost stabilizarea și restabilirea încrederii în moneda națională astfel încât să se limiteze impactul negativ al crizei asupra economiei. Măsurile au inclus introducerea de controale asupra capitalurilor, destinate limitării exodului de capital. În al doilea rând, programul a inclus o strategie globală de restructurare a băncilor care viza în cele din urmă reconstruirea unui sistem financiar viabil în Islanda, precum și păstrarea relațiilor financiare internaționale ale țării. Printre obiectivele subiacente se numărau garantarea unei evaluări corecte a activelor băncilor, maximizarea recuperării activelor și consolidarea practicilor de supraveghere. În al treilea rând, programul a vizat garantarea unor finanțe publice durabile prin limitarea socializării pierderilor în băncile falimentare și implementarea unui program de consolidare fiscală pe termen mediu.
- (28) Autoritățile islandeze au subliniat că, datorită circumstanțelor excepționale legate de extinderea sistemului bancar în raport cu capacitatea financiară a Trezoreriei, opțiunile de politică aflate la dispoziția autorităților erau limitate. Soluțiile pentru care s-a optat au fost, prin urmare, în multe aspecte diferite de măsurile luate de guvernele altor țări confruntate cu amenințări la adresa stabilității financiare.
- (29) În baza ordonanței de urgență, cele mai importante trei bănci comerciale, Glitnir Bank, Landsbanki Íslands și Kaupthing Bank, au fost împărțite în bănci „vechi” și „noi”. Ministrul de Finanțe a identificat trei societăți cu răspundere limitată care să preia operațiunile interne ale vechilor bănci și a numit consilii de administrație. FME a preluat controlul vechilor bănci, a alocat în esență activele și pasivele lor interne (depozitele) noilor bănci, care au continuat operațiunile bancare în Islanda. Vechile bănci au fost puse sub supravegherea comitetelor de administrare provizorii ⁽¹³⁾. Activele și pasivele străine au fost plasate în principal în vechile bănci, care au făcut apoi obiectul procedurilor de lichidare și a încheierii ulterioare a tuturor operațiunilor externe ⁽¹⁴⁾.
- (30) În bilanțurile provizorii de deschidere ale celor trei bănci noi din 14 noiembrie 2008 sa estimat că valoarea activelor totale combinate ale celor trei bănci se va ridica la 2 886 de miliarde ISK, cu un capital care urma să fie furnizat de către stat în valoare de 385 de miliarde ISK. Valoarea totală a obligațiunilor emise de noile bănci în favoarea vechilor bănci sub formă de plată pentru valoarea activelor transferate peste pasive a fost estimată la 1 153 miliarde ISK. FME a desemnat Deloitte LLP pentru realizarea evaluărilor valorii activelor și pasivelor transferate. În cursul procesului, s-a constatat că evaluarea independentă nu va genera valori fixe ale activelor nete transferate ci estimări între anumite intervale. De asemenea, a reieșit faptul că creditorii băncilor și-au exprimat dezacordul cu privire la procesul de evaluare, pe care l-au considerat ca nefiind imparțial, și s-au plâns de faptul că se aflau în incapacitatea de a-și proteja interesele. Aceste complicații au condus la o modificare a politicii de regularizare a conturilor între vechile și noile bănci. În loc să se bazeze pe evaluările realizate de către un expert independent, părțile aveau să încerce prin intermediul negocierilor să ajungă la acorduri cu privire la valoarea activelor nete transferate.

⁽¹³⁾ A se vedea, de asemenea, raportul anual al FME pentru anul 2009 (iulie 2008–iunie 2009), disponibil la <http://en.fme.is/media/utgefidedfni/FME-Annual-Report-2009.pdf>

⁽¹⁴⁾ Alte preluări ale întreprinderilor financiare urmau să aibă loc. În martie 2009, FME a preluat controlul operațiunilor a trei întreprinderi financiare, Straumur-Burdaras, Reykjavik Savings Bank (SPRON) și Sparisjodabanki Íslands (Icebank), hotărând cedarea activelor și pasivelor întreprinderilor respective. Deși ulterior a fost aprobat un concordat cu creditorii Straumur, SPRON și Sparisjodabanki au făcut obiectul unor proceduri de lichidare. De asemenea, alte întreprinderi financiare au fost grav afectate de colapsul celor mai importante trei bănci comerciale și de incertitudinile predominante de pe piețele financiare, mai multe întreprinderi financiare fiind trecute în administrare publică în 2010. Astfel, FME a numit un consiliu de administrație provizoriu pentru VBS Investment Bank în martie 2010. În aprilie 2010, FME a preluat controlul Keflavík Savings Bank și al Byr Savings Bank, stabilind ca acțiunile acestora să fie preluate de noi întreprinderi financiare, SpKef Savings Bank și, respectiv, Byr hf. Deoarece condițiile financiare ale noilor întreprinderi s-au dovedit mai nefavorabile decât anticipate inițial, SpKef a fost ulterior fuzionată cu Landsbankinn iar Byr hf. a fost fuzionată cu Íslandsbanki în urma unei licitații pentru acțiuni în cadrul Byr. De asemenea, autoritățile islandeze au fost chemate în 2009 să soluționeze dificultățile financiare ale Saga Capital Investment Bank, iar în 2011, pe cele ale Fondului de finanțare a locuințelor.

- (31) Era evident faptul că urma să fie dificil pentru părți să ajungă la acorduri cu privire la evaluări deoarece acestea făceau în mod clar obiectul a numeroase presupuneri cu privire la care era foarte probabil ca părțile să nu fie de acord. Statul a vizat obținerea de acorduri cu privire la evaluările de bază care să furnizeze un fundament solid pentru capitalizarea inițială a noilor bănci. Nivelul prețurilor activelor peste evaluarea de bază putea fi atribuit creditorilor sub forma obligațiunilor contingente sau a creșterii valorii capitalului social deoarece în cadrul negocierilor reieșise că atât comitetele de administrare provizorii ale Glitnir și Kaupthing, cât și mare parte a creditorilor acestora ar putea fi interesate de achiziționarea de participațiuni în noile bănci, iar acest lucru le-ar permite să beneficieze de posibilele mărimi ale valorii activelor transferate.
- (32) Capitalizarea completă a celor trei bănci noi și încheierea de acorduri-cadru cu creditorii vechilor bănci cu privire la modul în care se va plăti compensarea pentru transferul activelor nete către noile bănci au fost anunțate la 20 iulie 2009. În ceea ce privește două dintre băncile noi, New Glitnir (denumită ulterior Íslandsbanki) și New Kaupthing (denumită ulterior Arion Bank), acestea au inclus acorduri condiționate pentru vechile bănci de subscriere a participațiilor majoritare în capitalurile proprii ale noilor bănci.
- (33) Pe baza acordurilor-cadru, comitetele de administrare provizorii ale vechilor bănci au decis în octombrie 2009 (Glitnir) și în decembrie 2009 (Kaupthing Bank și Landsbanki Islands) să subscrie participațiunile în cadrul noilor bănci. La 18 decembrie 2009, guvernul a anunțat că reconstrucția băncii a fost finalizată și că au fost încheiate acorduri între autoritățile islandeze și noile bănci, pe de o parte, și comitetele de administrare provizorii ale Glitnir Bank, Landsbanki Íslands și Kaupthing Bank, în numele creditorilor acestora, pe de altă parte. Acordurile conțineau regularizările privind activele care au fost transferate de la vechile bănci la băncile noi, precum și faptul că noile bănci erau finanțate integral la momentul respectiv.
- (34) Contribuția Trezoreriei la capitalul noilor bănci a fost redusă substanțial, de la 385 de miliarde ISK cât s-a dorit inițial la 135 de miliarde ISK sub formă de capital social, iar în cazul a două dintre cele trei bănci, Íslandsbanki și Arion Bank, aproximativ 55 de miliarde ISK de capital de rang 2 sub formă de împrumuturi subordonate sau un total de 190 de miliarde ISK. În plus, Trezoreria a oferit Íslandsbanki și Arion Bank o serie de facilități de lichiditate. Capitalul social oferit de vechile bănci noilor bănci s-a ridicat în total la aproximativ 156 de miliarde ISK. Prin urmare, capitalizarea totală a noilor bănci s-a ridicat la aproximativ 346 de miliarde ISK. Astfel, în loc să mențină controlul deplin al celor trei bănci, acordurile au prevăzut reducerea participațiilor deținute de stat la aproximativ 5 % în cazul Íslandsbanki, 13 % în cazul Arion Bank și 81 % în cazul Landsbankinn.
- (35) Deși preluarea a două dintre cele trei bănci de către creditorii vechilor bănci a soluționat probleme majore în vederea reconstruirii sectorului financiar și a stabilit o bază de capital mai solidă pentru noile bănci, existau în continuare numeroase deficiențe care trebuiau abordate. Din toamna anului 2009, băncile și-au concentrat în mare parte eforturile pe problemele interne, stabilind strategia de ansamblu pentru operațiunile acestora, în special restructurarea portofoliilor de credite, care reprezentau cel mai important factor de risc pentru operațiunile acestora și pentru viabilitatea pe termen lung. Procesul de restructurare a fost unul complex din cauza numeroșilor factori agravanți, inclusiv hotărârile Curții Supreme cu privire la ilegalitatea împrumuturilor acordate în ISK, dar indexate în valută. În ceea ce privește Landsbankinn, în măsura în care sunt relevante pentru procesul de restructurare a acesteia, aceste aspecte sunt analizate în detaliu în cele ce urmează.

2.4. Mediul macroeconomic

- (36) Colapsul sistemului bancar din octombrie 2008 a provocat turbulențe economice majore. Dificultățile apărute în sistemul financiar al Islandei au fost însoțite de o prăbușire a încrederii în moneda națională. Coroana s-a depreciat considerabil în primul trimestru al anului 2008 și din nou în toamna aceluiași an înainte și după falimentul celor trei bănci comerciale. În ciuda impunerii controalelor asupra circulației capitalurilor în toamna anului 2008, volatilitatea monedei a predominat în cursul anului 2009 ⁽¹⁵⁾. Aceste turbulențe au determinat o recesiune gravă a economiei Islandei, cu o scădere a produsului intern brut (PIB) cu 6,8 % în 2009 și cu 4 % în 2010.

⁽¹⁵⁾ Cu titlu de exemplu al amplitudinii acestei depreciări considerabile, media ratei lunare de schimb a euro în coroane islandeze a crescut de la 90,71 ISK în decembrie 2007 la 184,64 ISK în noiembrie 2009.

- (37) Printre implicațiile crizei economice s-a numărat, de asemenea, o creștere bruscă a ratei șomajului de la 1,6 % în 2008 la 8 % în 2009, creșterea inflației și o scădere dramatică a salariilor reale. Mai mult, s-a înregistrat o creștere acută a gradului de îndatorare a întreprinderilor și gospodăriilor, a procentului de credite neperformante din portofoliile de credite ale băncilor, precum și o preluare la scară largă de către noile bănci a întreprinderilor aflate în dificultate financiară. În același timp, costurile fiscale ridicate ale restructurării sistemului bancar au condus la o creștere acută a deficitului fiscal și la o creștere semnificativă a datoriei publice.
- (38) În urma recesiunii severe, datele provizorii furnizate de Statisticile Islandei indică un moment de cotitură în a doua jumătate a anului 2011, iar pentru întregul an o creștere a PIB-ului cu 3,1 % comparativ cu anul precedent.
- (39) Creșterea economică înregistrată anul trecut s-a datorat în mare parte creșterii cererii interne, în special o creștere cu 4 % a cheltuielilor de consum în gospodăriile private. Aceasta a fost susținută de creșteri ale salariilor și ale prestațiilor sociale, precum și de anumite inițiative de politică întreprinse în vederea facilitării sarcinii achitării datoriilor gospodăriilor, inclusiv o contribuție temporară pentru plata dobânzilor, înghețarea plăților la împrumuturi și rambursarea anticipată a depunerilor la fondurile de pensii private. Datele provizorii pentru 2011 indică, de asemenea, o creștere ușoară a investițiilor, însă de la un nivel deosebit de scăzut ⁽¹⁶⁾, în timp ce consumul public a rămas la un nivel limitat în ultimii trei ani.
- (40) Datele macroeconomice generale maschează diferențe sectoriale mult mai importante. Pe lângă colapsul sectorului financiar, o contracție majoră s-a înregistrat în construcții și în multe alte activități interne legate de producție și servicii. Pe de altă parte, s-a înregistrat o creștere în anumite sectoare de export. Datorită ratei de schimb mici a coroanei și prețurilor relativ stabile în valută la produsele marine și la cele din aluminiu, veniturile din export au crescut în urma declanșării crizei economice, o situație similară înregistrându-se cu privire la turism și la alte exporturi de servicii. În același timp, importurile au scăzut dramatic, ducând temporar balanța comercială ⁽¹⁷⁾ pe un surplus de aproximativ 10 % din PIB-ul pe anul 2010. Cu toate acestea, cu o cerere internă crescută în 2011, importurile au crescut din nou, conducând la o balanță comercială global mai mică, de 8,2 % din PIB.
- (41) Conform previziunilor Statisticilor Islandei pentru perioada 2012–2017, redresarea economică treptată va înregistra o creștere de 2,6 % în 2012. O rată de creștere similară este estimată pentru aceeași perioadă. Cu toate acestea, previziunile respective nu sunt lipsite de anumite incertitudini. Investițiile industriale la scară largă planificate ar putea fi din nou amânate. Condițiile comerciale ale Islandei ar fi afectate în mod negativ de o recesiune prelungită în principalele țări cu care aceasta realizează tranzacții comerciale, implicând o rată mai mică de creștere economică în Islanda. Un progres mai redus decât cel anticipat în abordarea gradului de îndatorare a întreprinderilor și gospodăriilor ar limita și mai mult cererea internă, precum și perspectivele de creștere a economiei. Creșterea ar putea fi amenințată, de asemenea, de instabilitatea constantă a prețurilor legată de volatilitatea monedei în contextul înlăturării controalelor asupra circulației capitalurilor.

2.5. Supraveghere financiară și îmbunătățiri ale cadrului de reglementare

- (42) Ulterior activității sale inițiale legate de înființarea noilor bănci și evaluarea valorii activelor nete transferate de la vechile bănci, FME a efectuat în primăvara anului 2009 un audit al noilor bănci și al planurilor de afaceri, al forței financiare și al cerințelor de capital ale acestora în cadrul unui așa-numit proiect de probare. Auditul a fost realizat cu asistența firmei internaționale de consultanță în domeniul managementului Oliver Wyman.

⁽¹⁶⁾ În perioada 2009–2011, procentul de investiții din PIB a fost de doar 1,3–1,4 %.

⁽¹⁷⁾ Balanța comercială se referă la diferența în ceea ce privește câștigurile dintre exporturile și importurile de bunuri și servicii. Aceasta nu include balanța privind venitul primar din străinătate care a fost negativ în anii anteriori, mai ales începând cu anul 2008. Aceasta implică faptul că, în pofida surplusului din balanța comercială, contul curent global al Islandei a fost negativ în ultimii ani, deși s-a aflat pe un trend descendent acut începând cu anul 2009.

- (43) După finalizarea procesului menționat mai sus, FME a acordat băncilor licențe de funcționare sub rezerva respectării mai multor condiții. Având în vedere calitatea portofoliilor de active și incertitudinea economică anticipată, s-a considerat necesară stabilirea unor cerințe de capital mai mari decât valorile minime legale în cazul celor trei bănci. Prin urmare, FME a stabilit rata minimă de acoperire a capitalului („CAD”) pentru cele trei bănci la 16 %, din care minim 12 % pentru rata de capital de rangul 1. Cerințele erau aplicabile timp de cel puțin trei ani, sub rezerva revizuirii acestora de către FME. De asemenea, au fost specificate condițiile de lichiditate prevăzând ca fondurile de lichiditate disponibile să se ridice în orice moment la minim 20 % din valoarea depozitelor. Numerarul sau echivalentul de numerar trebuia să se ridice la cel puțin 5 % din valoarea depozitelor. Mai mult, au fost stabilite cerințe cu privire la alte aspecte precum restructurarea portofoliilor de credite, evaluarea riscurilor, guvernanța corporativă și proprietatea. Cerințe de capital comparabile au fost introduse, de asemenea, de către FME cu privire la alte întreprinderi financiare.
- (44) Programul de stabilizare economică stabilit în consultare cu FMI a prevăzut o revizuire a întregului cadru de reglementare a serviciilor financiare și de supraveghere pentru îmbunătățirea protecției împotriva unei viitoare crize financiare. Guvernul l-a invitat pe fostul director general al Autorității de supraveghere financiară a Finlandei, domnul Kaarlo Jännäri, să efectueze o evaluare a cadrului de reglementare existent și a practicilor de supraveghere. Printre îmbunătățirile propuse de domnul Jännäri s-a numărat crearea unui registru național de credite în cadrul FME pentru a diminua riscurile de credit a sistem. Raportul acestuia a sugerat, de asemenea, definirea unor norme mai exigente și o practică mai strictă privind expunerile mari și creditările aferente, precum și derularea unui număr mai mare de inspecții la fața locului pentru a se verifica supravegherea în afara amplasamentului și rapoartele, mai ales cele privind riscul de credit, riscul de lichiditate și riscul de schimb valutar. S-a recomandat, de asemenea, revizuirea și îmbunătățirea sistemului de garantare a depozitelor, urmând îndeaproape evoluțiile din cadrul UE.
- (45) Ulterior, guvernul a înaintat un proiect de lege în Althingi care a fost adoptat și a intrat în vigoare la 1 iulie 2010 ca Legea nr. 75/2010. Prin noua lege au fost aduse modificări substanțiale la Legea privind întreprinderile financiare. Ulterior au fost introduse o serie de modificări suplimentare la Legea privind întreprinderile financiare, precum și cu privire la reglementarea și supravegherea serviciilor financiare. Modificările normative în cauză sunt prezentate în detaliu în anexă.

2.6. Principalele provocări viitoare ⁽¹⁸⁾

- (46) În pofida realizărilor majore în ceea ce privește reconstrucția sectorului financiar, Islanda se confruntă în continuare cu repercusiunile crizei financiare și monetare din toamna anului 2008. Criza financiară a evidențiat mai multe vicii și deficiențe ale sistemului financiar care trebuie abordate dacă se dorește restabilirea încrederii publice. Este evident că Islanda — la fel ca multe alte țări lovite puternic de criza financiară — se confruntă cu numeroase provocări în adaptarea cadrului legal și de funcționare al serviciilor financiare în vederea susținerii unui sistem financiar viabil și eficient în viitor și a reducerii, pe cât de mult posibil, a riscului de reapariție a unor șocuri sistemice ulterioare.
- (47) Provocările imediate cu care se confruntă întreprinderile financiare islandeze sunt legate de faptul că băncile funcționează într-un mediu protejat, cu controale asupra circulației capitalurilor și o garantare globală a depozitelor. În prezent, băncile trebuie să se pregătească să opereze într-un mediu mai expus în momentul în care controalele asupra capitalurilor vor fi înlăturate, iar garantarea depozitelor va reveni la dispozițiile stabilite în directivele UE/SEE relevante ⁽¹⁹⁾. Autoritățile islandeze au subliniat că introducerea de noi norme în acest sens trebuie efectuată cu prudență extremă.

⁽¹⁸⁾ Cu privire la acest subiect, a se vedea, de exemplu, raportul ministrului Afacerilor Economice către Althingi din martie 2012, *Future Structure of the Icelandic Financial System* [Viitoarea structură a sistemului financiar islandez]. Conform ministerului, raportul este văzut ca un catalizator pentru o discuție informată asupra acestui subiect important deoarece nu prezintă propuneri formulate complet ci stabilește principalele aspecte și imaginea de ansamblu cu trimitere la evoluțiile internaționale. Raportul este disponibil la adresa <http://eng.efnahagsraduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>

⁽¹⁹⁾ Readucerea garantării depozitelor la condiții normale nu se referă doar la eliminarea statului care sprijină astfel de garanții, ci și la revizuirea dispozițiilor ordonanței de urgență conform căreia depozitele care beneficiază de garantare prin lege au prioritate în procedura de lichidare a unei întreprinderi financiare. Aceasta înseamnă un avantaj considerabil pentru deponenți, cu atât mai mult cu cât colapsul bancar din 2008 este încă proaspăt în memoria colectivă. Pe de altă parte, dispoziția poate reprezenta un handicap pentru bănci în diversificarea acordurilor de finanțare ale acestora.

- (48) O altă provocare majoră o reprezintă necesitatea de a adapta și mai mult cadrul legal și de reglementare în vederea susținerii unui sistem financiar solid și eficient care să fie, de asemenea, coerent cu evoluțiile legislației SEE și ale celei internaționale ⁽²⁰⁾.

2.7. Situația concurenței în sectorul financiar islandez

- (49) Conform informațiilor recente din partea autorităților islandeze ⁽²¹⁾, concurența pe piața financiară s-a modificat radical de la colapsul bancar. Numărul întreprinderilor financiare a scăzut deoarece mai multe bănci de economii, bănci comerciale și creditori specializați fie se află în procedură de lichidare, fie au fuzionat cu alte întreprinderi ⁽²²⁾. Numărul întreprinderilor financiare se află în continuare în scădere, cel mai recent prin fuziunile dintre Landsbankinn și SpKef în martie 2011, dintre Íslandsbanki și Byr în decembrie 2011 și viitoarea fuziune dintre Landsbankinn și Svarfdaelir Savings Bank, aprobată de autoritate prin Decizia SpSv la 20 iunie 2012. Odată cu reducerea numărului de întreprinderi financiare și preluarea de către băncile mari a depozitelor băncilor pe punctul de a fi închise, concentrația de pe piața internă a crescut. Prezența la nivel general a noilor bănci pe piețele financiare din cadrul SEE este, pe de altă parte, mult mai mică decât cea a predecesoarelor acestora deoarece operațiunile bancare internaționale au fost închise.
- (50) În plus, piața internă s-a redus considerabil deoarece o serie de sub-piețe au dispărut sau au scăzut considerabil. Dispariția aproape totală a pieței de valori și introducerea controalelor asupra circulației capitalurilor au redus operațiunile pe piețele monetare și de valori și au avut drept rezultat opțiuni de investiție limitate. Cu investiții în economie la cel mai scăzut nivel înregistrat vreodată și un grad general ridicat de îndatorare a întreprinderilor și gospodăriilor, cererea de credite este scăzută. De la momentul colapsului, băncile și-au concentrat eforturile pe aspecte interne și pe restructurarea portofoliilor lor de credite, precum și pe restructurarea câtorva dintre clienții corporatiști importanți ai acestora.
- (51) Anterior crizei financiare, băncile de economii dețineau colectiv o cotă de piață de aproximativ 20-25 % din depozite. Procentul a scăzut în prezent la aproximativ 2-4 %. Cotele de piață pierdute de băncile de economii și de cele comerciale existente pe piață au fost câștigate de cele trei bănci comerciale importante, Arion Bank, Íslandsbanki și Landsbankinn. Împreună, cele trei bănci mari dețin în prezent aproximativ 90-95 % din piață față de 60-75 % anterior, iar cota de piață a Landsbankinn este cea mai ridicată marginal. Pe lângă cele 10 bănci de economii regionale, care reprezintă în prezent aproximativ 2-4 % din piață, singurul jucător rămas pe piață este MP Bank ⁽²³⁾ restructurată, cu o cotă de piață de aproximativ 1-5 %.
- (52) Prin urmare, piața financiară islandeză are în mod clar o structură de oligopol, iar cele mai importante trei întreprinderi ar putea obține colectiv o poziție dominantă pe piață. Potrivit Autorității de concurență din Islanda („ICA”), există bariere importante la intrarea pe piața bancară islandeză. Acest fapt are efecte negative asupra

⁽²⁰⁾ A se vedea capitolul 9 din raportul ministrului Afacerilor Economice menționat la nota de subsol 18. La momentul prezentării raportului, ministrul Afacerilor Economice a numit, de asemenea, un grup de experți bancari, cu participarea unor experți străini pentru a formula propuneri privind un cadru legal și de reglementare global pentru piața financiară din Islanda pe ansamblu. Conform aceluiași raport, autoritățile islandeze preconizează, de asemenea, să analizeze alte opțiuni viitoare, inclusiv posibila separare a activităților bancare de investiții și a celor comerciale, adoptarea unei legi privind stabilitatea financiară și o posibilă modificare a distribuției competențelor organismelor de reglementare a serviciilor financiare. Este evident, de asemenea, din declarațiile autorităților islandeze că o revizuire a cadrului de politică monetară rămâne pe agendă indiferent de posibilitatea ca Islanda să devină sau nu membră a Uniunii Europene, alături de alte mijloace posibile de îmbunătățire a gestionării economice, garantându-se faptul că autoritățile de reglementare „nu sunt împiedicate de copaci să vadă pădurea” și aplică în mod eficient cele mai adecvate instrumente macro-prudențiale.

⁽²¹⁾ A se vedea capitolul 6 din raportul ministrului Afacerilor Economice către Althingi, *The Future Structure of the Icelandic Financial System* [Viitoarea structură a sistemului financiar islandez] <http://eng.efnahagsraduneyti.is/publications/news/nr/3559>

⁽²²⁾ Din toamna anului 2008, mai multe întreprinderi financiare au dispărut de pe piață (pe lângă „vechile” mari bănci comerciale, Glitnir, Kaupthing și Landsbanki): Sparisjóðabanki Íslands (anterior Icebank), Reykjavik Savings Bank (SPRON), Sparisjóður Mýrasýslu (Mýrasýsla Savings Bank, SPM), VBS Investment Bank și Askar Capital Investment Bank. Operațiunile Straumur-Burdaras Investment Bank și Saga Capital Investment Bank au scăzut, de asemenea, semnificativ.

⁽²³⁾ La 11.4.2011, un contract de vânzare a operațiunilor (vechii) MP Bank din Islanda și Lituania a fost aprobat în cadrul adunării acționarilor băncii, peste 40 de noi acționari investind 5,5 miliarde ISK în achiziționarea de noi acțiuni în cadrul băncii. Alte operațiuni ale vechii bănci au rămas la proprietarii anteriori și au fost transferate către o nouă entitate juridică, EA fjárfestingarfélag hf. Pentru mai multe detalii, a se vedea comunicatele de presă ale MP Bank din 11.4.2011 disponibile la adresa <https://www.mp.is/um-mp-banka/utgefif-efni/frettir/nr/1511> și <https://www.mp.is/um-mp-banka/utgefif-efni/frettir/nr/1510>

concretenței. Există, de asemenea, o serie de impedimente pentru consumatorii care doresc să opteze pentru o altă bancă. În plus, autoritățile islandeze au recunoscut că riscurile de schimb valutar asociate monedei naționale mici și necotate, coroana islandeză, au limitat și mai mult concurența și au descurajat băncile și întreprinderile străine să intre pe piața islandeză.

- (53) Recent, ICA s-a axat pe o problemă specifică privind infrastructura informatică destinată operațiunilor bancare și cooperarea băncilor în acest sens. Acest aspect are legătură cu furnizorul, deținut în comun, de servicii informatice al instituțiilor financiare, *Reiknistofa bankanna* (Centrul de date al băncilor islandeze; RB). Acest aspect este relevant pentru evaluarea cazului de față și s-a numărat printre chestiunile discutate de către autoritate cu autoritățile și băncile islandeze.
- (54) RB este deținut în comun de către cele mai importante trei bănci islandeze, două bănci de economii, Icelandic Savings Bank Association și cei mai importanți trei operatori de plăți și carduri din Islanda. Landsbankinn deține 36,84 % din acțiunile RB, Íslandsbanki deține 29,48 %, iar Arion Bank 18,7 %. Împreună cele trei bănci comerciale dețin, prin urmare, 85,02 % din acțiunile RB. Clienții RB sunt proprietarii acestuia, Banca Centrală a Islandei și alte instituții financiare, precum și guvernul și entități publice. Cooperarea băncilor în domeniu este extensivă deoarece RB a dezvoltat sistemul de compensare și de regularizare din Islanda. Acesta furnizează, de asemenea, un număr de soluții bancare de bază care sunt soluții cu abordări multiple utilizate de majoritatea băncilor islandeze. În plus, RB operează un sistem de facturare și de plată electronică destinat întreprinderilor și consumatorilor.
- (55) Potrivit ICA, colapsul din 2008 a făcut băncile mici și cele de economii deosebit de vulnerabile. Pentru întreprinderile financiare mai mici, serviciile informatice solicitate erau de o importanță crucială deoarece acestea pot fi considerate drept una dintre barierele la intrarea pe piață a noilor participanți. Platforma pentru servicii informatice a fost furnizată într-o mare măsură de către RB în ceea ce privește întreprinderile financiare mai mari și de către Teris în ceea ce privește băncile de economii și jucătorii pe piață mai mici. În urma închiderii a numeroase întreprinderi financiare mai mici în ultimii ani, Teris a pierdut un procent semnificativ din venitul acestuia, fapt care a condus în ianuarie 2012 la vânzarea câtorva dintre soluțiile sale informatice către RB. Potrivit RB și Teris, tranzacția a vizat, printre altele, garantarea furnizării continue de servicii informatice către întreprinderile financiare mai mici.
- (56) ICA a investigat două cazuri cu privire la RB. În primul rând, s-a evaluat dacă proprietatea în comun și cooperarea dintre bănci și alte întreprinderi financiare din forumul RB ar trebui considerate o încălcare a interdicției practicilor restrictive conform articolului 10 din Legea concurenței din Islanda. În al doilea rând, compatibilitatea achiziționării de către RB a activelor principale ale Teris este evaluată în temeiul dispozițiilor privind fuziunea din cadrul aceleiași legi. Cu toate acestea, în mai 2012 cele două cazuri au fost încheiate printr-o înțelegere între RB și proprietarii acestuia, pe de o parte, și ICA, pe de altă parte ⁽²⁴⁾.
- (57) Pe lângă preocupările menționate mai sus care se referă direct la piața financiară islandeză, ICA a subliniat, în special, necesitatea finalizării vânzării și restructurării societăților de exploatare ⁽²⁵⁾ fără întârzieri nejustificate. Numeroase societăți de exploatare au fost preluate de bănci (drept creditori ai întreprinderilor respective) datorită îndatorării excesive rezultate în urma prăbușirii economice din 2008. Potrivit ICA, se poate crea un conflict de interese atunci când băncile oferă servicii financiare unor întreprinderi și dețin în același timp întreprinderile

⁽²⁴⁾ Conform înțelegerii, RB și proprietarii acestuia au convenit asupra unui număr de angajamente destinate prevenirii denaturării concurenței rezultate din operațiunile RB și cooperarea dintre proprietarii acestuia. Angajamentele prevăd, între altele, ca RB să fie gestionat în condiții comerciale generale independente de proprietarii acestuia, iar majoritatea consiliului RB să fie formată din specialiști independenți de proprietari, accesul la sistemele și serviciile furnizate de RB să fie oferit pe bază nediscriminatorie, iar condițiile de prestare a serviciilor de către RB să fie aceleași indiferent dacă clientul este sau nu acționar al RB. Proprietarii existenți ai RB s-au angajat să ofere în mod regulat spre vânzare o parte din participațiile acestora în cadrul RB cu scopul facilitării achiziționării de acțiuni în cadrul RB de către întreprinderile nefinanciare. Astfel de invitații se fac cel puțin la fiecare doi ani până când cel puțin o treime din totalul acțiunilor RB sunt vândute unor părți altele decât acționarii actuali sau scoase la vânzare în cadrul unei oferte de acțiuni.

⁽²⁵⁾ ICA utilizează termenul de „societăți de exploatare” pentru participațiile băncii în societăți în mod normal nefinanciare pe care băncile le-au achiziționat în legătură cu restructurarea portofoliilor acestora de credite prin conversia creanțelor în acțiuni sau alte metode. În același mod, autoritatea utilizează termenul de „societate de exploatare” pentru întreprinderea din economia reală care nu aparține activității principale a băncii pe piețele financiare.

respective. ICA consideră că deținerea directă și indirectă ⁽²⁶⁾ de către bănci este cea mai răspândită și cea mai periculoasă problemă în ceea ce privește concurența în urma crizei financiare, deoarece aceasta afectează aproape fiecare întreprindere și industrie din Islanda. În opinia ICA, o restructurare mai rapidă a întreprinderilor ar îmbunătăți concurența pe piața financiară. Atunci când implicarea băncilor în restructurarea clienților corporativi ai acestora a făcut obiectul cerințelor de notificare în temeiul verificării naționale a fuziunii, ICA a stabilit deseori în acest sens condiții referitoare la deținerea de către bănci. Cu toate acestea, este dificilă identificarea unei soluții globale a problemei deoarece aceasta este legată în principal de efectul puternic de levier al sectorului de afaceri din Islanda.

- (58) În observațiile prezentate autorității, cele trei bănci comerciale, Arion Bank, Íslandsbanki și Landsbankinn, au considerat toate că din toamna anului 2008 nu au avut loc modificări importante în condițiile de concurență pe piața financiară islandeză care ar trebui să genereze preocupări. Concurența efectivă a predominat pe piață, fără indicii ale unor înțelegeri secrete între cei trei cei mai mari jucători. În momentul examinării condițiilor de concurență pe piață, ICA a neglijat o serie de factori cheie, cum ar fi faptul că băncile străine au concurat de mult timp și concurează în continuare în mod activ cu băncile islandeze în ceea ce privește furnizarea de servicii financiare către clienții cei mai importanți precum întreprinderile cu activitate în domeniul exporturilor (activități de pescuit, industria mare consumatoare de energie etc.) și cele cu activitate la nivel de stat sau municipal.
- (59) Cu toate acestea, opinia respectivă este contrară celei exprimate în informațiile furnizate de autoritățile islandeze, astfel cum au fost prezentate în raportul menționat mai sus al ministrului Afacerilor Economice către Althingi, precum și în opiniile ICA. Mai mult, astfel cum se va arăta mai jos, Landsbankinn a decis, în pofida câtorva rezerve privind analiza condițiilor de concurență, să propună o serie de angajamente pentru limitarea denaturării concurenței în legătură cu măsurile de ajutor în cauză. Angajamentele respective sunt prezentate în anexă.

3. DESCRIEREA MĂSURILOR

3.1. Beneficiarul

- (60) Astfel cum s-a descris mai sus, Landsbanki s-a prăbușit în 2008, asemenea celorlalte două bănci comerciale importante islandeze, Glitnir și Kaupthing. Pentru a garanta continuitatea funcționării sectorului bancar național, autoritățile islandeze au luat o serie de măsuri și, pentru a restaura o serie dintre operațiunile (vechii) Landsbanki, acestea au înființat și au capitalizat New Landsbanki (redenumită în prezent Landsbankinn), toate acestea fiind descrise în detaliu în continuare.

3.1.1. Landsbanki

- (61) Înaintea crizei financiare din 2008, Landsbanki era a doua cea mai importantă bancă din Islanda. La sfârșitul celui de-al doilea trimestru al anului 2008, bilanțul său se ridica la 3 970 de miliarde ISK și profitul anterior impozitării în cursul primei jumătăți a anului respectiv se ridica la 31 de miliarde ISK. Strategia de afaceri publicată ⁽²⁷⁾ a băncii era de a transforma banca dintr-o bancă comercială locală, care opera exclusiv în Islanda, „într-o operațiune bancară destinată întreprinderilor și de investiții, cu un grad ridicat de profitabilitate, extinzându-se din Islanda spre est în întreaga Europă și spre vest peste Atlantic”. În anul 2000, Landsbanki și-a început activitățile în

⁽²⁶⁾ În acest context, autoritatea înțelege că proprietatea indirectă se referă la posibila influență și control al băncilor asupra întreprinderilor datorită gradului ridicat de îndatorare a acestora față de bănci.

⁽²⁷⁾ Raportul anual pentru anul 2007, pagina 10. Disponibil la adresa: http://www.lbi.is/library/Opin-gogn/pdf/landsbanki_annual_report_2007.pdf?bcsi_scan_A7E1E556D7B2F94D=aB9LkrKRu+y0xx3fim/jyUDnRB0bAAAANp6SAG=&bcsi_scan_filename=landsbanki_annual_report_2007.pdf

străinătate prin achiziționarea unei participații de 70 % în Heritable Bank din Londra, iar în următorii ani banca a crescut considerabil atât prin achiziții, cât și prin înființarea de sucursale în străinătate. Anterior colapsului său, banca deținea șapte filiale principale în Regatul Unit, Irlanda, Luxemburg, Franța/Germania și Islanda. De asemenea, aceasta deținea sucursale în Regatul Unit (care aveau la rândul lor birouri în Țările de Jos, Germania și Statele Unite), Canada, Norvegia și Finlanda, precum și un birou de vânzări în Hong Kong.

3.1.2. Landsbankinn

- (62) Landsbankinn, succesorul Landsbanki, este o bancă universală care oferă o gamă completă de servicii financiare persoanelor fizice, gospodăriilor, întreprinderilor și investitorilor profesioniști în Islanda. Landsbankinn este cea mai mare bancă din Islanda. La sfârșitul anului 2011, activele totale se ridicau la 1 135 de miliarde ISK, banca având 1 142 de angajați. Conform planului de restructurare, Landsbankinn este activă, în principal, în următoarele domenii:

3.1.2.1. Servicii bancare cu amănuntul

- (63) Divizia de servicii bancare cu amănuntul administrează toate serviciile generale către persoane fizice și întreprinderi mici și mijlocii. Având 520 de angajați, dintre care 410 lucrează în cadrul diferitelor sucursale, aceasta este cea mai mare divizie a băncii. Potrivit informațiilor furnizate de autoritățile islandeze, Landsbankinn deține o cotă de piață de [> 25] % în sectorul comerțului cu amănuntul.

3.1.2.2. Servicii bancare pentru întreprinderi

- (64) Divizia de servicii bancare pentru întreprinderi se ocupă de întreprinderile mari și de municipalități, precum și de proiectele de finanțare de mai mare anvergură. Trei departamente din cadrul diviziei de servicii bancare pentru întreprinderi se ocupă de creditare: departamentul industrie, comerț și servicii, departamentul pescuit și fructe de mare și departamentul construcții și administrarea generală a creditelor. Divizia are 40 de angajați. Potrivit informațiilor furnizate de autoritățile islandeze, Landsbankinn deține o cotă de piață de [> 30] % în acest sector de piață.

3.1.2.3. Piețe, trezorerie și administrarea activelor

- (65) Trezoreria este responsabilă cu lichiditatea și finanțarea băncii, gestionează riscul de piață, formarea de piețe pe piața valutară („FX”), piața monetară și valorile cotate. Divizia pentru piețe administrează vânzările de valută externă și brokerajul valorilor mobiliare în obligațiuni, titluri de capital și instrumente financiare derivate pentru clienții profesionali.
- (66) Administrarea activelor este formată din trei sub-departamente, și anume administrarea activelor în numele terților, servicii bancare private și servicii de consultanță financiară.

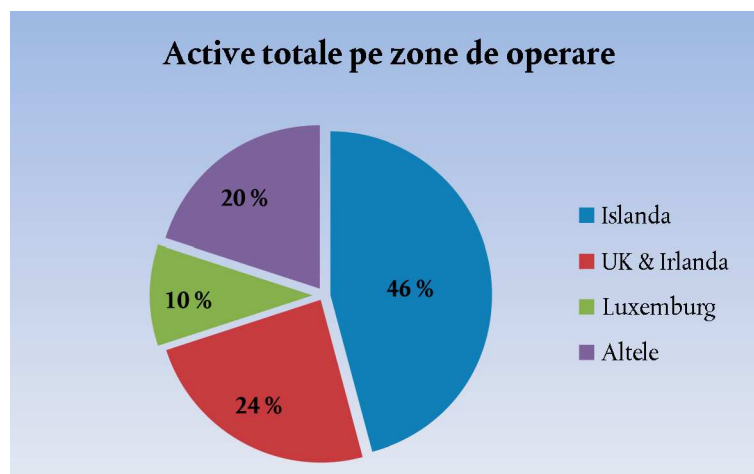
3.2. Comparație între vechea bancă și noua bancă

- (67) Autoritățile islandeze au prezentat o imagine de ansamblu a modificărilor fundamentale care au fost deja introduse și pe care autoritatea le consideră relevante în sensul prezentei evaluări.

- (68) Astfel cum s-a menționat mai sus, strategia de afaceri a Landsbanki implica expansiunea activităților la nivel internațional, iar din 2004 principalul obiectiv al băncii a fost de a se dezvolta pe piața internațională de investiții și pe cea a serviciilor bancare pentru întreprinderi, axându-se pe serviciile furnizate întreprinderilor mici și mijlocii. O sucursală a fost deschisă în Londra în 2005, axată inițial pe finanțarea datoriilor și împrumuturile garantate cu active. Sucursalele ulterioare, deschise în Canada, Finlanda, Norvegia și biroul de vânzări din Hong Kong au fost inițial axate pe creditarea garantată cu active și finanțarea comerțului. Scopul acestei strategii ⁽²⁸⁾ a fost de a diversifica portofoliul de credite în ceea ce privește țările și sectoarele. Datorită strategiei, creditarea către întreprinderi străine reprezenta un procent din ce în ce mai mare din operațiunile băncii. Aproape jumătate dintre cei 2 644 de angajați ai Landsbanki și ai filialelor acesteia în septembrie 2008 lucrau în afara granițelor Islandei.

Diagrama 1

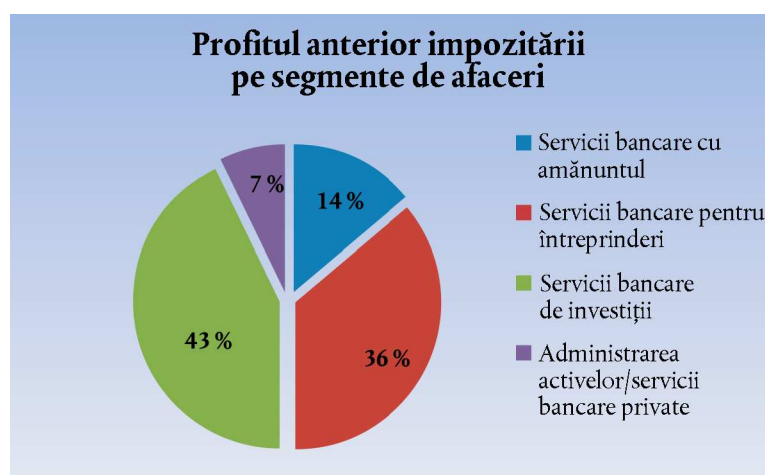
Distribuția activelor pe regiuni — trimestrul 1 și trimestrul 2 2008

- (69) Examine din punct de vedere geografic, 54 % din activele totale (din 3 970 de miliarde ISK pentru trimestrul 1 — trimestrul 2 2008), astfel cum se indică în diagrama de mai sus, erau localizate în afara Islandei. Mai mult, 41 % din venituri în prima jumătate a anului 2008 au provenit din Islanda, 34 % din UK și Irlanda, 6 % din Luxemburg și 15 % din alte zone.
- (70) Diagrama de mai jos indică faptul că pentru prima jumătate a anului 2008 (ultimele cifre disponibile cu privire la bancă) cea mai mare parte a profitului Landsbanki anterior impozitării de 31 de miliarde ISK provenea din serviciile bancare de investiții și servicii pentru întreprinderi. În anii care au urmat privatizării băncii (în 2002), ponderea serviciilor bancare cu amănuntul în profitul anterior impozitării a fost unul constant descrescător.

Diagrama 2

Distribuția profiturilor pe segment de afaceri — trimestrul 1 și trimestrul 2 2008

⁽²⁸⁾ Raportul anual pentru anul 2007, p. 61.

- (71) Noua bancă, Landsbankinn, se axează doar pe activități în Islanda. Aceasta nu este o bancă orientată spre extinderea la nivel internațional precum predecesoarea sa și, spre deosebire de Landsbanki, care și-a bazat creșterea pe un mix diversificat de finanțare, bazându-se în principal pe obligațiuni negarantate vândute peste tot în lume, aceasta se axează în principal pe depozite ca bază de finanțare. Acest fapt limitează potențialul de creștere al Landsbankinn.
- (72) Mai mult, separarea activelor străine de cele interne a însemnat o reducere semnificativă a dimensiunii bilanțului Landsbankinn comparativ cu cel al Landsbanki:

Tabelul 1

Bilanțul Landsbanki (LBI) și bilanțul Landsbankinn

Bilanț comparație între LBI și Landsbankinn (milioane ISK)	30.6.2008	9.10.2008
Împrumuturi și avansuri acordate clienților	2 571 470	655 725
Împrumuturi și avansuri acordate instituțiilor financiare	337 003	5 291

- (73) Astfel cum s-a ilustrat mai sus prin trimitere la cele două elemente cele mai semnificative din activul bilanțier, bilanțul de deschidere al Landsbankinn reprezenta numai 25 % din bilanțul Landsbanki din data de 30.6.2008. La sfârșitul anului 2011, activele totale ale Landsbankinn se ridicau la 1 135 de miliarde ISK.
- (74) În ceea ce privește angajații, s-a înregistrat o reducere de peste 55 % (de la 2 644 la 1 142).

3.3. Temeiul juridic național pentru măsura de ajutor

— *Legea nr. 125/2008 privind Autoritatea pentru rambursările de trezorerie ca urmare a unor situații extraordinare pe piețele financiare etc., cunoscută sub denumirea de „ordonanța de urgență”*

- (75) Ordonanța de urgență a conferit FME autoritatea de a interveni „în situații extreme”, de a își asuma atribuțiile adunărilor acționarilor și ale consiliilor de administrație ale instituțiilor financiare și de a decide cu privire la repartizarea activelor și pasivelor acestora. FME i s-a conferit, de asemenea, competența de a numi comitete de administrare provizorii pentru întreprinderile financiare preluate având competențele adunărilor acționarilor. În procedura de lichidare a instituțiilor, Legea acordă un statut prioritar creanțelor deponenților și schemelor de garantare a depozitelor. De asemenea, prin lege, Ministerul islandez al Finanțelor este autorizat să înființeze noi bănci. Ordonanța de urgență include modificări ale Legii nr. 161/2002 privind întreprinderile financiare, ale Legii nr. 87/1998 privind supravegherea oficială a activităților financiare, ale Legii nr. 98/1999 privind garantarea depozitelor și sistemul de compensare pentru investitori și ale Legii nr. 44/1998 privind locuințele.

— *Legea suplimentară privind bugetul de stat pentru 2008 (articolul 4*

— *Legea bugetului de stat pentru 2009 (articolul 6*

3.4. Măsurile de ajutor

- (76) Intervenția autorităților islandeze în urma eșecului băncii Landsbanki a fost descrisă mai sus și a fost prezentată în detaliu în decizia de deschidere. Esența intervențiilor poate fi rezumată astfel:

- (77) FME a preluat controlul Landsbanki la 7 octombrie 2008, iar pasivele interne și activele interne (în marea lor majoritate) au fost transferate către New Landsbanki la 9 octombrie 2008. Succesiunea vechii bănci și creditorii acesteia urmau să fie compensați pentru transfer primind suma aferentă diferenței dintre active și pasive. Cu toate acestea, stabilirea diferenței s-a dovedit dificilă și îndelungată, iar statul a furnizat o parte din capitalul inițial, precum și un angajament de a contribui cu un capital suplimentar dacă va fi cazul. La 15 decembrie 2009, statul și creditorii vechii bănci au încheiat un acord conform căruia statul prelua 81,33 % din participațiile băncii (injec-tând 121,225 miliarde ISK), în timp ce creditorii Landsbanki au subscris pentru 18,67 % din noile acțiuni. Compensarea creditorilor pentru activele transferate depinde, conform acordului dintre stat și creditori, în prin-cipal de o obligațiune contingentă, descrisă în detaliu mai jos. Autoritatea consideră data încheierii acordului — 15 decembrie 2009 — ca marcând începutul perioadei de restructurare de cinci ani care va dura, prin urmare, până la 15 decembrie 2014.
- (78) Următoarea secțiune se limitează la descrierea aspectelor intervenției statului care constituie măsuri de ajutor rele-vante pentru evaluare în temeiul articolului 61 din Acordul privind SEE.

3.4.1. Capitalul de rangul 1

- (79) Statul a furnizat capital de rangul 1 de două ori — prima dată atunci când New Landsbanki a fost creată în 2008, iar a doua oară atunci când banca a fost complet capitalizată în 2009 în urma încheierii unui acord cu creditorii vechii bănci.

3.4.1.1. Capitalul inițial

- (80) Statul a oferit noii bănci 775 de milioane ISK ⁽²⁹⁾ (5 milioane EUR) în numerar sub formă de capital inițial. În plus, acesta s-a angajat să contribuie cu până la 200 de miliarde ISK la noua bancă în schimbul întregului capital propriu al acesteia. Această cifră a fost calculată ca reprezentând 10 % dintr-o evaluare inițială a extinderii proba-bile a bilanțului activelor ponderate în funcție de risc al băncii și a fost inclusă în mod oficial în bugetul de stat pentru anul 2009 ca alocare de fonduri guvernamentale în vederea abordării unor circumstanțe extraordinare de pe piețele financiare. Alocarea de capital a fost destinată să furnizeze o garanție adecvată a operabilității băncii până la soluționarea aspectelor legate de recapitalizarea finală a acesteia, inclusiv dimensiunea bilanțului său de deschidere pe baza evaluării compensării datorate vechii bănci pentru activele transferate de la aceasta.

3.4.1.2. Capitalizarea finală a Landsbankinn

- (81) La 20 iulie 2009, guvernul islandez a anunțat că a stabilit baza pentru capitalizarea Landsbankinn și că a încheiat un acord privind o procedură de compensare a vechilor bănci pentru transferul activelor nete. Acesta a anunțat, de asemenea, că statul va capitaliza noua bancă. Acordul final privind capitalizarea a fost încheiat la 15 decembrie 2009 (în cele din urmă pentru suma totală de 150 de miliarde ISK, din care statul a oferit 121,225 miliarde ISK), atunci când a fost încheiat un acord privind compensarea oferită creditorilor pentru valoarea netă a activelor și pasivelor transferate către Landsbankinn. Astfel cum s-a descris mai sus, cerințele de capital impuse de FME au prevăzut ca Landsbankinn să dețină cel puțin 12 % capital de bază de rangul 1 ⁽³⁰⁾ și încă 4 % capital de rang 2 ca procent din activele ponderate în funcție de risc. Atunci când Landsbankinn a fost capitalizată în mod oficial la 20 ianuarie 2010, rata de capital de bază de rangul 1 a băncii era de aproximativ 15 %. FME a acordat o scutire temporară de la cerința (globală) de 16 % cu condiția prezentării unui plan acceptabil care să ilustreze modul în care va fi atinsă suma integrală. În iunie 2010 banca a raportat depășirea nivelului de 16 % referitor la capitalul său de bază de rang 1, iar pe această bază FME a exceptat permanent Landsbankinn de la cerința de a deține capital de rang 2 atât timp cât rata capitalului său de bază de rang 1 rămâne peste 16 %.

⁽²⁹⁾ Datele financiare sunt menționate în această secțiune mai întâi în moneda în care a fost furnizat capitalul, urmate de o referință în paran-teze la suma corespondentă în ISK sau euro (după caz) în cazul în care acestea au fost furnizate de către autoritățile islandeze.

⁽³⁰⁾ Definiția capitalului de bază de rang 1 include numai capitalul propriu, și anume capitalul social și rezultatul reportat dar nu include împrumuturile subordonate sau alte tipuri de instrumente de capital hibride.

- (82) Acest acord a urmat unui proces de negociere îndelungat și complex care a avut drept rezultat un acord general între părți în cadrul unui precontract încheiat la 10 octombrie 2009 și seturi mai detaliate de liste de termeni și condiții de principiu cu privire la instrumentele de creanță stabilite la 20 noiembrie 2009. Au avut loc, de asemenea, o serie de reuniuni și discuții ulterioare între părți în cursul cărora termenii stabiliți au fost modificați și reflectați în documente. Acordul rezultat cuprinde emiterea a trei obligațiuni în euro, lire sterline și, respectiv, dolari americani având o valoare principală totală echivalentă cu 260 de miliarde ISK și implică, de asemenea, preluarea de către Landsbanki (sau, de fapt, de către creditorii vechii bănci) a unei participații inițiale (și posibil temporare) de 18,67 % în cadrul Landsbankinn ⁽³¹⁾.
- (83) În plus, având în vedere incertitudinea considerabilă cu privire la valoarea activelor transferate, Landsbankinn a convenit să emită Landsbanki o obligațiune contingentă (legată de participarea sa la capitalul propriu), a cărei valoare principală nu va fi stabilită până la data de 31 martie 2013 sau ulterior acestei date. După stabilirea valorii principale a obligațiunii contingente, toate sau o parte din acțiunile deținute de Landsbanki pot fi predate guvernului islandez ⁽³²⁾.

3.4.2. Garantarea depozitelor

- (84) În vederea respectării Directivei 97/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 martie 1997 privind sistemele de compensare pentru investitori ⁽³³⁾ și a Directivei 94/19/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 1994 privind sistemele de garantare a depozitelor ⁽³⁴⁾, Islanda a adoptat Legea nr. 98/1999 privind sistemul de garantare a depozitelor și de compensare a investitorilor, prin care a înființat așa-numitul Fond de garantare a depunătorilor și investitorilor („TIF”). Fondul a fost finanțat prin contribuții anuale ale băncilor, calculate în funcție de depozitele totale ale băncii respective.
- (85) Potrivit autorităților islandeze, pe lângă măsurile guvernamentale de salvare a băncii din toamna anului 2008, acestea intenționau să ofere un grad mai ridicat de asigurare și de confort publicului general cu privire la siguranța depozitelor acestora în momentul declanșării crizei. Astfel, acestea au oferit o susținere adițională de către stat a depozitelor în băncile naționale comerciale și de economii în afara domeniului de aplicare a Legii nr. 98/1999 de punere în aplicare a Directivei 94/19/CE privind garantarea depozitelor și a Directivei 97/9/CE privind compensarea investitorilor.
- (86) Un anunț făcut de Cancelaria Prim-ministrului la 6 octombrie 2008 preciza că „Guvernul Islandei subliniază că depozitele făcute în băncile naționale comerciale și de economii și în filialele acestora din Islanda vor fi acoperite integral” ⁽³⁵⁾. Anunțul a fost repetat de Cancelaria Prim-ministrului actual în februarie și în decembrie 2009 ⁽³⁶⁾. Mai mult, s-a făcut referire la acesta într-o scrisoare de intenție trimisă de către guvernul islandez Fondului Monetar Internațional (și publicată pe website-ul Ministerului Afacerilor Economice și pe cel al FMI) la 7 aprilie 2010 (repetată într-o altă scrisoare de intenție din 13 septembrie 2010). Scrisoarea (semnată de Prim-ministrul

⁽³¹⁾ La data de 15.6.2012, Landsbankinn a anunțat că va începe să ramburseze (o parte din) obligațiunile în respective către Landsbanki mai devreme decât termenul preconizat. A se vedea <http://www.landsbankinn.com/news-and-notifications/2012/06/15/Landsbankinn-starts-to-repay-bond-before-schedule/>

⁽³²⁾ Obligațiunea contingentă este legată de evaluarea și performanța anumitor active de referință. În măsura în care valorile acestor active sunt mai mari la data de 31.12.2012 decât valorile estimate în momentul încheierii acordului, obligațiunea contingentă este destinată să compenseze vechea bancă pentru această diferență. Dacă diferența dintre evaluările realizate la cele două date este zero sau o valoare negativă, noul sold al principalului va fi considerat ca fiind zero iar obligațiunea contingentă va fi anulată. Cu toate acestea, dacă valoarea este pozitivă, obligațiunea contingentă va fi emisă la această valoare iar Landsbanki va preda acțiunile sale către Landsbankinn sau o parte din acțiunile sale în măsura în care valoarea pozitivă este mai mică decât valoarea acțiunilor.

⁽³³⁾ JO L 84, 26.3.1997, p. 22.

⁽³⁴⁾ JO L 135, 31.5.1994, p. 5.

⁽³⁵⁾ Traducerea în limba engleză a anunțului este disponibilă la adresa: <http://eng.forsaetisraduneyti.is/news-and-articles/nr/3033>

⁽³⁶⁾ <http://www.efnahagsraduneyti.is/frettir/frettatilkynningar/nr/2842>

<http://www.efnahagsraduneyti.is/frettir/frettatilkynningar/nr/3001>. Ministerul Afacerilor Economice a făcut, de asemenea, trimitere la aceasta într-un interviu acordat Viðskiptablaðið la 2.12.2010, pagina 8: „[Declarația] va fi retrasă în timp util. Nu intenționăm să menținem garanția nelimitată a depozitelor pe perioadă nedeterminată. Momentul când aceasta va fi retrasă depinde, cu toate acestea, de momentul în care vor intra în vigoare un sistem de depozite alternativ și eficient și un sistem financiar care să-și fi rezolvat complet problemele” (traducerea autorității).

Islandei, ministrul de Finanțe, ministrul Afacerilor Economice și guvernatorul Băncii Naționale a Islandei — BCI) precizează că „În prezent, ne menținem angajamentul de a proteja integral depunătorii, dar, atunci când stabilitatea financiară va fi asigurată, intenționăm ridicarea graduală a acestei garanții globale”⁽³⁷⁾. Mai mult, în secțiunea referitoare la garanțiile de stat din proiectul de lege pentru Legea bugetului de stat pentru anul 2011 se face trimitere într-o notă de subsol la declarația guvernului islandez potrivit căreia depozitele din băncile islandeze beneficiază de garanție de stat⁽³⁸⁾.

- (87) O declarație recentă a actualului ministru al Afacerilor Economice, fost ministru al Finanțelor (2009–2011), Steingrímur Sigfússon în cadrul unei dezbateri în Parlamentul islandez cu privire la costurile suportate de guvern în legătură cu preluarea SpKef de către Landsbankinn ilustrează și mai elocvent cele de mai sus. Potrivit ministrului, ar trebui să se țină cont în această privință de declarația statului din toamna anului 2012 referitoare la faptul că toate depozitele în băncile de economii și în cele comerciale sunt sigure și protejate. „De atunci activitățile în toate situațiile s-au bazat pe acest fapt (și anume, declarația) și, din nefericire, este corect că acestea (și anume, plățile datorate SpKef) vor fi una dintre cele mai mari note de plată achitate direct de către stat ca și costuri pentru garantarea depozitelor tuturor locuitorilor din Suðurnes ... și ale tuturor clienților SpKef's din Fiordurile de Vest și din partea de Vest și Nord-Vest ... Nu mă aștept ca cineva să fi crezut că depunătorii din zonele respective ar fi putut fi tratați diferit de alți locuitori astfel că statul nu a avut prea multe opțiuni cu privire la acest aspect”⁽³⁹⁾.
- (88) Potrivit guvernului islandez, garantarea adițională a depozitelor va fi ridicată înainte de eliminarea completă a controalelor asupra circulației capitalurilor, care, potrivit autorităților islandeze, este prevăzută în prezent pentru sfârșitul anului 2013.

3.4.3. Salvarea și transferul operațiunilor de la Spkef către Landsbankinn

- (89) În martie 2009, poziția de capital a Keflavik Savings Bank a scăzut brusc sub nivelul minim prevăzut în lege. Potrivit autorităților islandeze, acest fapt a fost cauzat în parte de efectul de contaminare al turbulențelor financiare descrise mai sus și de impactul deosebit de puternic al crizei economice asupra regiunilor unde era activă banca.
- (90) Banca oferise conturi de economii și împrumuturi clienților cu amănuntul și întreprinderilor mici și mijlocii. Aceasta oferise, de asemenea, servicii de administrare a activelor și brokeraj al titlurilor de valoare pe lângă serviciile financiare tradiționale precum servicii de plată, servicii de colectare, servicii bancare pentru asociațiile de locuințe, servicii bancare premium, servicii bancare online și servicii de ATM. Sediul acesteia era localizat în Keflavik, iar banca deținea șaisprezece sucursale în regiunea Suðurnes, Fiordurile de Vest, Hvammstangi și Ólafsvik. Banca deținea o cotă de piață de aproximativ 3 % măsurată în depozite totale în instituțiile financiare din Islanda.
- (91) După ce rata CAD a scăzut sub valoarea minimă obligatorie, FME a acordat în mod repetat perioade de prelungire pentru ca banca să-și reorganizeze finanțele în colaborare cu creditorii acesteia și să-și aducă baza de capital la pragul minim de 16 %. Termenul final pentru majorarea bazei de capital a Keflavik Savings Bank a expirat la 21 aprilie 2010. Într-o scrisoare din data de 22 aprilie 2010 Keflavik Savings Bank a informat FME că o parte din creditorii băncii de economii respinseseră propunerile de reorganizare financiară și, având în vedere situația băncii la momentul respectiv, se solicita preluarea de către FME a operațiunilor băncii.

⁽³⁷⁾ Alineatul relevant poate fi găsit în secțiunea 16 (pagina 6) din scrisoare: http://www.efnahagsraduneyti.is/media/Acrobat/Letter_of_Intent_2nd_review_-_o.pdf

⁽³⁸⁾ http://hamar.stjr.is/Fjarlagavefur-Hluti-II/GreinargerdirogRaedur/Fjarlagafurvarp/2011/Seinni_hluti/Kafla_8.htm [Mbl 10.6.2012].

⁽³⁹⁾ Traducere neoficială de către autoritate a unei declarații raportate în Morgunblaðið (www.mbl.is) la data de 10.6.2012.

- (92) A doua zi, ministrul de Finanțe a înființat o nouă întreprindere financiară, Spkef, care a preluat operațiunile Keflavik Savings Bank în conformitate cu o decizie a FME. Depozitele, o parte din pasive și cea mai mare parte a activelor băncii de economii au fost transferate către noua întreprindere care și-a început imediat activitatea.
- (93) Inițial, conform autorităților islandeze, se intenționase restabilirea viabilității Spkef prin injectare de capital și rentabilizarea acesteia pe bază autonomă. Cu toate acestea, în februarie 2011 și ca urmare a deteriorării accentuate a condițiilor economice în regiunile în care Spkef era activă, conducerea și consiliul de administrație al Spkef au estimat diferența financiară dintre valorile respective ale depozitelor și activelor ca fiind de 11,2 miliarde ISK, ceea ce însemna că erau necesare încă 19,4 miliarde ISK pentru a îndeplini cerințele FME privind rata CAD. Potrivit autorităților islandeze, estimarea era cu mult mai gravă decât cea ce indicaseră evaluările anterioare, prin urmare, erau examinate alte mijloace mai puțin costisitoare pentru remedierea situației.
- (94) La 5 martie 2011 a fost încheiat un acord între Landsbankinn și autoritățile islandeze prin care operațiunile, activele și pasivele Spkef urmau să fie fuzionate cu Landsbankinn. Potrivit autorităților islandeze, acesta a fost considerat cel mai bun mod de acțiune pentru a proteja stabilitatea financiară și interesul clienților, creditorilor și al statului islandez deoarece rata de acoperire a capitalului a Landsbankinn atinsese un nivel suficient pentru a prelua Spkef fără a fi necesară o contribuție adițională din partea statului. Autoritățile islandeze susțin că o compensare a activului negativ (în raport cu angajamentele în depozite) a Spkef era în orice caz necesară din cauza garantării depozitelor. Astfel, acordul privind preluarea dintre Landsbankinn și statul islandez a implicat un angajament din partea statului de compensare a activului negativ al Spkef. A fost inclus un mecanism special pentru determinarea diferenței, prin urmare, a sferei obligației statului, conform căruia, în absența unui rezultat agreeat de comun acord al evaluării, litigiul va fi înaintat unui comitet de arbitraj.
- (95) Deoarece părțile la acord nu au reușit să ajungă la o înțelegere cu privire la diferența dintre activele și pasivele transferate, misiunea a fost încredințată comitetului de arbitraj menționat mai sus. La 8 iunie 2012, acesta și-a încheiat activitatea și a decis că valoarea compensării datorate Landsbankinn ca urmare a preluării depozitelor și activelor deținute de Spkef se ridică la 19,2 miliarde ISK ⁽⁴⁰⁾. Potrivit autorităților islandeze, decontarea se va face sub forma bonurilor de trezorerie.

3.4.4. Salvarea și achiziționarea Sparisjodur Svarfdaela

- (96) În ceea ce privește Sparisjodur Svarfdaela, evenimentele care au condus la situația din aprilie 2011 și care descriu dificultățile financiare ale acesteia și intervenția statului islandez au fost prezentate în deciziile privind băncile de economii menționate mai sus. Achiziționarea ulterioară de către Landsbankinn a fost descrisă și aprobată de către autoritate în decizia privind SpSv menționată mai sus.
- (97) Guvernul islandez a acordat SpSv ajutor de stat prin emiterea unui împrumut subordonat în aprilie 2011, precum și prin acoperirea creanțelor deținute de BCI în legătură cu SpSv. Creanțele au fost convertite pentru a garanta capitalul transferat către Autoritatea pentru investiții financiare a statului islandez (*Icelandic State Financial Investments — „ISFI”*). Măsurile de salvare au fost considerate ca fiind temporar compatibile cu Acordul privind SEE pe baza deciziilor privind băncile de economii, sub rezerva prezentării unui plan de restructurare pentru SpSv. Deoarece Landsbankinn a preluat toate activele și operațiunile SpSv, care se ridică la aproximativ 0,311 % din activele Landsbankinn la aceeași dată, autoritatea consideră planul de restructurare a Landsbankinn ca fiind planul de restructurare pentru entitatea fuzionată.

3.5. Planul de restructurare

- (98) Autoritățile islandeze au prezentat un plan de restructurare pentru Landsbankinn la 31 martie 2011. Planul a fost modificat, actualizat și prezentat din nou de către autoritățile islandeze la 23 mai 2012 (denumit în continuare „planul de restructurare”).

⁽⁴⁰⁾ A se vedea <http://www.fjarmalaraduneyti.is/frettatilkyningar/nr/15527>

- (99) Planul de restructurare abordează aspectele esențiale privind viabilitatea, repartizarea obligațiilor și limitările denaturării concurenței. Conform planului de restructurare, Landsbankinn se va axa pe activitățile sale principale și pe restructurarea portofoliilor de credite pentru gospodării și întreprinderi.
- (100) Astfel cum se arată mai sus, autoritatea consideră că perioada de restructurare va dura până la 15 decembrie 2014.

3.5.1. Descrierea planului de restructurare

- (101) Autoritățile islandeze și banca consideră că restructurarea Landsbankinn va garanta revenirea acesteia la poziția de bancă solidă, bine finanțată, cu indicatori de capital solizi, astfel încât să-și poată menține rolul de furnizor de credite destinate economiei reale. Pe baza informațiilor din planul de restructurare și a răspunsurilor scrise la întrebările adresate de autoritate, aceasta se va realiza în special prin:
- (i) reducerea îndatorării înregistrate în bilanț prin lichidarea vechii bănci și înființarea unei bănci noi;
 - (ii) stabilirea și menținerea unei poziții solide a ratei de capital și a unui bilanț solid;
 - (iii) atingerea unei profitabilități satisfăcătoare;
 - (iv) stabilirea și menținerea unei poziții solide privind lichiditatea;
 - (v) finalizarea restructurării portofoliului de credite cu privire atât la gospodăriile private, cât și la întreprinderi;
 - (vi) îmbunătățirea strategiei de finanțare;
 - (vii) îmbunătățirea eficienței din punct de vedere al costurilor;
 - (viii) îmbunătățirea gestionării riscurilor.
- (102) Înaintea descrierii detaliate a fiecăruia dintre punctele de mai sus, în cele ce urmează este prezentată pe scurt opinia băncii cu privire la modul în care sunt abordate în cadrul planului de restructurare punctele slabe care au contribuit la dispariția Landsbanki. Banca susține că, deși Landsbankinn se bazează pe operațiunile interne ale Landsbanki, aceasta este o bancă diferită.
- (103) Autoritățile islandeze susțin că deficiențele care au caracterizat Landsbanki anterior colapsului sistemului bancar sunt discutate în detaliu în raportul Comisiei speciale de investigare, menționat anterior. În plus, banca subliniază că factorii care au condus la colaps au fost, în special, managementul defectuos al riscurilor, gustul excesiv pentru risc, relația neobișnuit de strânsă dintre proprietari și cei mai mari debitori, o creștere mult prea mare pe o perioadă de timp prea scurtă, lipsa experienței pe piețele globale, normele indulgente de creditare, lipsa verificărilor și a controalelor interne și o cultură și strategie a întreprinderii deficitare. Aceasta susține, de asemenea, că au fost aduse modificări fundamentale la modelul de afacere al băncii din momentul în care Landsbankinn și-a început operațiunile în toamna anului 2008 și că factorii menționați mai sus au servit drept orientare pentru punerea în aplicare a noii strategii și a guvernantei băncii.
- (104) Pe lângă o lungă listă de măsuri destinate reorganizării proceselor de lucru interne și înlocuirii personalului cheie, cele mai relevante modificări par să fie următoarele: un mai mare accent plasat pe operațiunile interne, în special pe serviciile bancare cu amănuntul și pe rețeaua de sucursale, activități bancare de investiții substanțial reduse, accentul pus pe restructurarea portofoliului de credite, gestionare revizuită a riscurilor și o mai mare importanță acordată responsabilității întreprinderilor și respectarea standardelor etice ridicate.

(105) Astfel, în timp ce Landsbankinn, la fel ca predecesora sa, oferă o gamă largă de servicii financiare pe piața islandeză, diferența dintre serviciile bancare de dinainte și cele de după criză ale Landsbankinn este mai vizibilă în „modul” în care banca își derulează activitatea (procese, proceduri, documentație, norme și reglementări) decât în gama de servicii și produse oferite în Islanda.

(i) Reducerea îndatorării înregistrate în bilanț prin lichidarea vechii bănci și înființarea unei bănci noi

(106) Astfel cum s-a menționat mai sus, majoritatea activelor și pasivelor interne ale Landsbanki au fost transferate către Landsbankinn în octombrie 2008. Ca urmare a acestui proces, cea mai mare parte a datoriilor importante au rămas în patrimoniul Landsbanki, astfel că Landsbankinn nu a fost niciodată la fel de îndatorată precum Landsbanki. Conform planului de restructurare, aceasta înseamnă că aspectul reducerii gradului de îndatorare din bilanțul băncii era deja, în principiu, soluționat în octombrie 2008.

(ii) Stabilirea și menținerea unei poziții solide a ratei de capital și a unui bilanț solid

(107) Ca urmare a măsurilor de capitalizare descrise mai sus și a evoluțiilor de la înființarea băncii, în special reevaluarea activelor (prezentată în detaliu mai jos), Landsbankinn a atins rate ale CAD mult peste cerințele de capital ale FME. Rata CAD a crescut de la 13,0 % la sfârșitul anului 2008 la 15,0 % la sfârșitul anului 2009, 19,5 % la sfârșitul anului 2010 și 21,4 % la sfârșitul anului 2011.

(108) Conform planului de restructurare, rata CAD este preconizată să crească în continuare pe durata perioadei de restructurare și să atingă [> 20] % la sfârșitul anului 2014. Landsbankinn estimează o poziționare cu mult peste cerințele de capital ale FME pe durata perioadei de restructurare și ulterior acesteia. [...].

(109) În această perioadă se așteaptă ca bilanțul să scadă ușor, de la aproximativ 1 135 de miliarde ISK la [...] miliarde ISK. În activul bilanțier, importanța capitalurilor proprii și a instrumentelor de capital va scădea semnificativ, probabil datorită vânzării planificate a societăților de exploatare. În mod similar, valoarea împrumuturilor către instituțiile financiare este estimată să scadă cu aproximativ [...] % până în 2014. Pe de altă parte, împrumuturile către clienți vor crește cu aproximativ [...] % la aproximativ [...] miliarde ISK conform planului de restructurare.

(110) În pasivul bilanțier, importanța depozitelor va crește (de la aproximativ 444 de miliarde ISK în prezent la [...] miliarde ISK, în timp ce ponderea obligațiunilor și pasivelor garantate datorită instituțiilor financiare și BCI se va diminua.

(iii) Atingerea unei profitabilități satisfăcătoare

(111) Conform planului de restructurare și astfel cum se arată mai jos în tabelul 2, rata rentabilității financiare a Landsbankinn a fost una solidă începând cu anul 2009.

Tabelul 2

Ratele rentabilității financiare anterioare

(%)

	2009	2010	2011
Rata rentabilității financiare (ROE) (*)	9,5	15,9	8,8

(*) Atunci când se face referire la „rata rentabilității financiare/ROE” se înțelege ROE în urma impozitării.

Mai mult, planul de restructurare prevede următoarea rată a rentabilității financiare pentru perioada de restructurare rămasă (tabelul 3).

Tabelul 3

Previziune privind rata rentabilității financiare

	2012	2013	2014
Rata rentabilității financiare (ROE)	[5-15] %	[5-15] %	[5-15] %

(112) Previziunea este rezultatul unei planificări financiare mai detaliate cu ocazia planului de restructurare:

- Veniturile operaționale vor crește de la aproape 30 de miliarde ISK la [...] miliarde ISK, în timp ce profiturile vor rămâne relativ stabile, fluctuând în jurul valorii de [...] miliarde ISK anual;
- Venitul net din dobânzi va fluctua între [...] și [...] miliarde ISK;
- Venitul din taxe și comisioane este estimat să crească cu aproape [...] %, de la aproximativ 4 miliarde ISK la [...] miliarde ISK;
- Marja netă a dobânzilor este estimată să scadă de la [...] % în 2012 la [...] % în 2014;
- Se estimează scăderea numărului de angajați cu aproape [...], de la 1 158 la [...] în 2016;
- Se estimează scăderea raportului cost/venit de la 57,2 % în 2011 la [...] % în 2014.

(113) Potrivit autorităților islandeze, performanța solidă a Landsbankinn de la înființarea acesteia se datorează într-o oarecare măsură faptului că activele din portofoliul de credite care a fost achiziționat de către bancă de la Landsbanki s-au apreciat semnificativ de la momentul respectiv. În timp ce aceste câștiguri din evaluare sunt într-o anumită măsură compensate prin obligațiunea contingentă, „discontul” a fost și va rămâne o parte importantă din veniturile băncii în timp ce portofoliul de credite este în curs de restructurare.

(114) În sprijinul acestei opinii, autoritățile islandeze au prezentat un calcul (tabelul 4) indicând care ar fi fost rezultatele anuale fără discont și alte „elemente extraordinare”.

Tabelul 4

Profituri nete fără elemente extraordinare

	7.10.2008 - 31.12.2008	2009	2010	2011	Buget 2012	Buget 2013	Buget 2014	Buget 2015
Profitul anual	- 6 936	14 332	27 231	16 957	[...]	[...]	[...]	[...]
Ajustări ale profitabilității:								
Reevaluarea activelor transferate		- 23 772	- 49 702	- 58 489	[...]	[...]	[...]	[...]

	7.10.2008 - 31.12.2008	2009	2010	2011	Buget 2012	Buget 2013	Buget 2014	Buget 2015
Modificări ale valorii juste a obligațiunii contingente		10 241	16 269	34 316				
Verdictes în monedă străină		0	18 158	40 726				
Capitaluri proprii și obligațiuni		- 7 983	- 7 318	- 18 017				
Câștiguri/pierderi în monedă străin?		3 000	- 14 623	759				
Activități întrerupte		- 693	- 2 769	- 6 255				
Costuri de finanțare ale pozițiilor de capital		2 804	1 019	1 223				
Profitabilitate ajustată?		- 2 072	- 11 735	11 221	[...]	[...]	[...]	[...]
ROE ajustată?		- 1,4 %	- 6,9 %	5,8 %	[5-10]%	[5-10]%	[5-10]%	[5-10]%

(115) Conform acestor date, începând cu anul 2010 banca tot ar fi obținut și va obține profituri în perioada de restructurare rămasă, inclusiv în absența discountului ⁽⁴¹⁾.

(iv) Stabilirea și menținerea unei poziții solide privind lichiditatea

(116) În ceea ce privește lichiditatea, FME prevede ca activele în numerar sau cele similare să se ridice la 5 % din depozitele curente, iar băncile să poată face față unei retrageri subite a 20 % din depozitele acestora. În plus, Banca Centrală a Islandei stabilește norme privind lichiditatea instituțiilor de credit ⁽⁴²⁾ conform cărora activele lichide și pasivele instituțiilor de credit sunt clasificate în funcție de tipul și scadența acestora, fiindu-le atribuite ponderi în funcție de risc. Instituțiile de credit trebuie să dețină active lichide care să depășească pasivele pe următoarele trei luni. Normele implică, de asemenea, un test de rezistență în care se aplică o reducere mai multor elemente de capital, dar în care se așteaptă, pe de o parte, ca toate obligațiile să fie plătite la scadență, iar, pe de altă parte, ca o parte a celorlalte obligații, cum ar fi depozitele, să fie plătite într-un interval de timp foarte scurt sau chiar imediat. Potrivit autorităților islandeze, Landsbankinn respectă toate normele de mai sus. În fapt, conform planului de restructurare, aceasta deține în prezent 42,5 % active lichide în raport cu depozitele totale.

(117) Mai mult, potrivit guvernului islandez, Landsbankinn și-a modificat recent politica de lichiditate pentru a monitoriza și asigura conformitatea cu cerințele prevăzute în Basel III. În prezent, rata sa de acoperire a lichidităților (LCR) este de [...] %.

(118) Impactul asupra poziției de lichiditate a băncii în caz de criză, cum ar fi o eliminare imediată a controalelor asupra circulației capitalurilor, este descris în detaliu mai jos.

⁽⁴¹⁾ Raportul ISFI pentru anul 2011 (privind operațiunile băncii din 2010) ajunge la o concluzie similară; conform raportului, „profitabilitatea de bază” a Landsbankinn este chiar mai mare. A se vedea http://www.banki-sysla.is/files/SkyrslaBR_2011_net_74617143.pdf

⁽⁴²⁾ A se vedea Normele BCI privind ratele de lichiditate nr. 317 din 25.4.2006, disponibile la adresa <http://www.sedla-banki.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=4713>

(v) Finalizarea restructurării portofoliului de credite cu privire atât la gospodăriile private, cât și la întreprinderi

- (119) Anterior crizelor financiare din 2008 atât clienții particulari, cât și cei comerciali ai băncii s-au îndatorat foarte mult. Atunci când economia, în special, prețurile din sectorul imobiliar au scăzut ca urmare a crizei, consumatorii, confrunțați brusc cu o situație de supraîndatorare, nu și-au mai putut rambursa în cele mai multe cazuri datoriile, ajungând să dețină capital propriu negativ. Pe lângă amenințarea generală la adresa bunăstării economice a Islandei, deteriorarea subită a portofoliului de creditare al băncii a devenit un risc major pentru viabilitatea pe viitor a băncii. Din acest motiv, restructurarea portofoliilor de credite private și comerciale (reducerea nivelului de îndatorare), astfel cum este reflectată în planul de restructurare, a devenit prioritară pentru Landsbankinn.
- (120) Potrivit autorităților islandeze, Landsbankinn a dezvoltat programe specifice de reducere a datoriei și a colaborat cu statul și cu alte bănci cu privire la măsurile generale de reducere a datoriei (de exemplu, ajustarea ipotecilor cu 110 %) ⁽⁴³⁾.
- (121) Până la 30 martie 2012 a fost realizată restructurarea financiară a peste 75 % din întreprinderile supraîndatorate cu obligații către bancă depășind 100 de milioane ISK și peste 75 % din datoria totală. Planul de restructurare presupune că până la sfârșitul anului 2012 cifra va crește la 92 %. Mai mult, împrumuturile deja restructurate sunt într-o mare măsură executate. De exemplu, numai 2,6 % din valoarea totală a împrumuturilor întreprinderilor deja restructurate au depășit scadența cu mai mult de 30 de zile.

(vi) Îmbunătățirea strategiei de finanțare

- (122) Potrivit autorităților islandeze, profilul de finanțare al Landsbankinn este suficient de bine diversificat și nu se estimează o nevoie majoră de refinanțare pe termen mediu sau lung. Componenta actuală a finanțării este aproximativ după cum urmează: 10 % depozite de la instituții financiare, 40 % depozite de la clienți (din care 80 % sunt la cerere, iar 20 % sunt depozite la termen de până la 5 ani), 30 % împrumuturi garantate scadente în perioada 2014-2018 și 20 % capital propriu.
- (123) Astfel cum s-a arătat mai sus, depozitele constituie cea mai importantă sursă de finanțare a Landsbankinn. Conform planului de restructurare, ponderea depozitelor chiar va crește pe durata perioadei de restructurare. În același timp, Landsbankinn intenționează să mărească ponderea depozitelor la termen pentru a le face mai „adezive”.
- (124) Împrumuturile garantate vor rămâne o importantă sursă de finanțare. Acestea sunt, de asemenea, cea mai probabilă opțiune de refinanțare în momentul ajungerii la scadență a actualelor împrumuturi garantate, în timp ce emiterea de obligațiuni negarantate nu reprezintă o posibilă opțiune de finanțare pentru Landsbankinn pe termen scurt sau mediu. Banca intenționează să finanțeze active pe termen lung precum ipotecă cu obligațiuni garantate în viitor, iar acestea ar putea reprezenta până la 5 % din finanțarea totală a băncii pe viitor. Cu toate acestea, nu se estimează concretizarea acestei intenții în perioada acoperită de planul de restructurare prezentat autorității.

(vii) Îmbunătățirea eficienței din punct de vedere al costurilor

- (125) Conform planului de restructurare, Landsbankinn continuă să se axeze pe operațiuni eficiente și simplificate în vederea contracarării costurilor ridicate de infrastructură rezultate în urma controalelor de reglementare mai stricte, a împozitării crescute și a cheltuielilor legate de activitatea de restructurare.
- (126) Planul de restructurare estimează o scădere cu [...] % (luând în considerare inflația) a costurilor de exploatare generale, în principal ca rezultat al capacității de a realiza fuziunea dintre bancă și Spkef și alte filiale. Potrivit Landsbankinn, acest fapt oferă posibilitatea reducerii costurilor, în special prin reducerea personalului ([...] % din angajații cu normă întreagă în următorii trei ani). Mai mult, banca susține că a fost lansat un proiect major care vizează raționalizarea lanțului de servicii al Landsbankinn. În sfârșit, banca s-a angajat să închidă [...] sucursale în perioada de restructurare. Se așteaptă ca aceste măsuri, precum și reducerea personalului, să conducă la o scădere a raportului costuri/venituri de la 57,2 % în 2011 la [...] % în 2014.

⁽⁴³⁾ Principalele bănci islandeze au convenit să ofere tuturor clienților supraîndatorați o ajustare a creditelor ipotecare cu 110 %, și anume, principalul creditelor ipotecare este stabilit la 110 % din valoarea înregistrată a proprietății.

(viii) Îmbunătățirea gestionării riscurilor

- (127) Landsbankinn a informat autoritatea că una dintre prioritățile sale este de a-și îmbunătăți practicile referitoare la gestionarea riscurilor. În acest sens, Landsbankinn a creat o divizie pentru gestionarea riscurilor. Divizia este responsabilă cu toate operațiunile tradiționale de gestionare a riscurilor, pentru măsurarea și evaluarea riscului de piață, a riscului de lichiditate, a riscului operațional și de credit. Potrivit Landsbankinn, gestionarea riscurilor a fost consolidată considerabil prin noua structură organizațională a băncii. Divizia are 44 de angajați.

3.5.2. Capacitatea de a deveni viabilă conform unui scenariu de bază și unui scenariu de criză

- (128) În planul de restructurare, autoritățile islandeze au prezentat un scenariu de bază și trei scenarii de criză pentru Landsbankinn cu scopul de a demonstra capacitatea Landsbankinn de a atinge o viabilitate pe termen lung și reziliența acestuia la evoluțiile macroeconomice nefavorabile.

3.5.2.1. Scenariul de bază

- (129) Planul de restructurare astfel cum a fost descris mai sus constituie scenariul de bază. Potrivit autorităților islandeze, indicatorii macroeconomici subiacenți sunt similari celor din previziunea de referință a BCI pentru anii următori și sunt reflectați în tabelul 5 de mai jos:

Tabelul 5

Previziune macroeconomică, scenariul de bază

Indicator cheie	Previziune			
	2011	2012	2013	2014
PIB	3,2 %	1,7 %	2,3 %	3,9 %
Consum privat	3,4 %	1,5 %	3,4 %	3,2 %
Consum public	-0,2 %	1,3 %	1,5 %	1,0 %
Investiții totale	6,6 %	23,9 %	6,4 %	13,4 %
Exporturi	2,7 %	2,0 %	2,0 %	2,5 %
Importuri	4,1 %	3,4 %	4,9 %	3,1 %
Deviație PIB	-2,7 %	-1,6 %	-0,8 %	1,1 %
RI pe termen scurt	4,5 %	4,9 %	6,4 %	6,9 %
Șomaj	7,4 %	6,2 %	5,0 %	4,0 %
Rata de schimb ISK/EUR	162,6	163,5	163,5	163,5
Inflație	4,0 %	4,6 %	3,0 %	2,6 %

3.5.2.2. Scenariile de criză

- (130) Planul de restructurare include 3 scenarii de criză — recesiune ușoară, depresiune economică internațională și deprecierea coroanei islandeze, incluzând metodologia utilizată pentru dezvoltarea scenariilor respective și impactul asupra poziției de capital a băncii. Scenariile sunt concepute în contextul unor modificări severe improbabile, dar plauzibile ale mediului economic în care funcționează banca. De exemplu, scenariul privind depresiunea economică internațională se bazează pe o potențială destrămare a zonei euro și pe efectele rezultate asupra economiei europene. Variabilele macroeconomice rezultate pentru acest scenariu ar fi următoarele:

Tabelul 6

Macro-indicatori în scenariul privind depresiunea economică internațională

Scenariul 3 – Depresiune internațională						
Indicator cheie	2012		2013		2014	
PIB	-3,5 %	-5,2 %	-3,6 %	-5,9 %	-0,8 %	-4,7 %
Consum privat	-5,6 %	-7,1 %	-3,9 %	-7,3 %	3,6 %	0,4 %
Consum public	1,3 %	0,0 %	1,5 %	0,0 %	1,0 %	0,0 %
Investiții totale	-15,7 %	-39,6 %	-1,4 %	-7,8 %	0,6 %	12,8 %
Exporturi	-5,8 %	-7,8 %	-4,0 %	-6,0 %	2,8 %	0,3 %
Importuri	-16,3 %	-19,7 %	0,4 %	-4,5 %	13,7 %	10,6 %
Deviație PIB	-4,0 %	-2,5 %	-9,7 %	-9,0 %	-12,8 %	-13,9 %
RI pe termen scurt	4,8 %	-0,1 %	4,0 %	-2,4 %	2,3 %	-4,6 %
Șomaj	6,9 %	0,7 %	7,3 %	2,3 %	7,7 %	3,7 %
Rata de schimb ISK/EUR	196,2	32,7	196,2	32,7	196,2	32,7
Inflație	6,7 %	2,1 %	3,8 %	0,8 %	1,3 %	-1,3 %

(*) Cifrele în gri indică diferența în raport cu previziunea de referință

- (131) În cadrul exercițiului privind simularea în situații de criză pe care l-a prezentat Landsbankinn sunt utilizate diferite metode pentru transpunerea celor trei scenarii într-o evaluare a impactului asupra situațiilor financiare ale băncii, pierderii de credite și capitalului economic. Prin intermediul exemplelor, diagrama 3 de mai jos demonstrează modul în care pierderea în caz de nerambursare (LGD) este corelată cu performanța PIB-ului.

Diagrama 3

Corelația PIB-LDG

[Grafic privind corelația dintre pierderea în caz de nerambursare și PIB

Valori nedivulgate din motive de secret profesional]

- (132) Principala constatare a simulărilor de criză este aceea că procesul de capitalizare a băncii s-a realizat astfel încât aceasta să se mențină peste cerințele minime privind CAD atât interne, cât și externe în toate scenariile și, conform planului de restructurare, aceasta are în realitate [...] % capital excedentar.
- (133) În plus, planul de restructurare a Landsbankinn include o simulare de cvasi-criză a ratei de lichiditate a băncii. În acest caz, banca pornește de la premisa că toate depozitele deținute de instituțiile financiare vor fi retrase imediat ca urmare, de exemplu, a înlăturării controalelor asupra circulației capitalurilor. Potrivit informațiilor prezentate de către autoritățile islandeze, chiar și într-un astfel de caz poziția de lichiditate a Landsbankinn ar rămâne solidă, în special pentru că aceasta ar putea să lichideze activele adiționale relativ rapid fără un efect negativ important asupra bilanțului, precum portofoliul său de credite ipotecare în ISK (prin operațiunile de creditare cu BCI). Diagrama 4 de mai jos ilustrează acest scenariu:

Diagrama 4

Poziția de lichiditate de bază după retragerea tuturor depozitelor instituționale și a retragerilor variabile ale clienților

[Grafic privind poziția de lichiditate a Landsbankinn

Valori nedivulgate din motive de secret profesional]

- (134) Conform acestui calcul, banca ar putea face față unei retrageri adiționale de [...] % a depozitelor clienților fără a fi nevoită să înceapă lichidarea activelor. Rezultatul indică faptul că banca este bine poziționată pentru a face față unor perturbări neașteptate ale lichidității.

4. MOTIVELE INIȚIERII PROCEDURII OFICIALE DE INVESTIGARE, TRANZACȚIA SPKEF ȘI MĂSURILE APROBATE TEMPORAR ÎN DECIZIILE PRIVIND BĂNCILE DE ECONOMII

- (135) În decizia de deschidere a procedurii, concluzia preliminară a autorității a fost aceea că măsurile luate de către statul islandez de capitalizare a Landsbankinn implică ajutor de stat în conformitate cu articolul 61 din Acordul privind SEE. De asemenea, aceasta nu putea exclude prezența ajutorului de stat în garantarea nelimitată a depozitelor. Decizia de deschidere a procedurii nu a acoperit măsurile de ajutor legate de achiziționarea SpSv, care sunt temporar aprobate de către autoritate în deciziile privind băncile de economii. Autoritatea va formula o concluzie finală cu privire la măsurile respective, care continuă să prezinte relevanță pentru evaluarea de față, în prezenta decizie. În sfârșit, măsurile referitoare la transferul operațiunilor de la Spkef la Landsbankinn nu au fost incluse în decizia de deschidere, prin urmare, autoritatea le va analiza și pe acestea în cele ce urmează.
- (136) În ceea ce privește compatibilitatea măsurilor evaluate în decizia de deschidere a procedurii, autoritatea a considerat că o concluzie finală poate fi formulată numai pe baza unui plan de restructurare, care nu fusese prezentat la momentul inițierii de către autoritate a procedurii oficiale de investigare, la 15 decembrie 2010. Autoritatea și-a exprimat îndoiala cu privire la compatibilitatea ajutorului, în special din cauza lipsei unui plan de restructurare la mai bine de doi ani de la înființarea Landsbankinn și la un an de la acordul încheiat cu creditorii Landsbanki.

4.1. Observații ale părților interesate

- (137) Autoritatea a primit o declarație în numele creditorilor vechii bănci în care aceștia subliniau că trebuie considerați părți interesate și indicau posibilitatea prezentării unor observații suplimentare într-o etapă ulterioară.

4.2. Observații ale autorităților islandeze

- (138) Autoritățile islandeze recunosc faptul că măsurile adoptate în momentul înființării NBI, în prezent Landsbankinn, constituie ajutor de stat. În opinia autorităților islandeze, măsurile sunt însă compatibile cu funcționarea Acordului privind SEE în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (b) din acord, întrucât acestea sunt necesare, proporționale și adecvate pentru remedierea perturbărilor grave din economia islandeză. Potrivit autorităților islandeze, măsurile adoptate sunt în totalitate conforme cu principiile prevăzute în Orientările Autorității privind ajutoarele de stat. Acestea consideră că ajutorul de stat este necesar și limitat la valoarea minimă necesară.
- (139) Mai mult, autoritățile islandeze subliniază că foștii acționari ai Landsbanki și-au pierdut toate acțiunile și nu au primit nicio compensație din partea statului și că ajutorul este bine conceput astfel încât să minimizeze efectul negativ de contaminare asupra concurenților.
- (140) În ceea ce privește transferul operațiunilor de la Spkef către Landsbankinn, autoritățile islandeze recunosc că obligația statului de a compensa un deficit al activelor transferate (comparativ cu valoarea pasivelor transferate) constituie ajutor de stat în temeiul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE chiar dacă acestea consideră că natura acordului exclude posibilitatea ca Landsbankinn să primească un avantaj financiar direct. Acestea sunt însă de acord cu faptul că măsura ar putea consolida poziția Landsbankinn deoarece extinde baza de clienți a acesteia și ar putea oferi oportunități de raționalizare a operațiunilor.

- (141) În orice caz, autoritățile islandeze susțin că ajutorul este compatibil cu articolul 61 alineatul (3) litera (b) din acord. Deoarece contribuția statului este limitată la a acoperi doar diferența dintre active și pasive, iar diferența respectivă este stabilită de către un comitet independent, acestea susțin că ajutorul este limitat la minimumul necesar. Autoritățile susțin că ajutorul a fost, de asemenea, proporțional deoarece Landsbankinn a fost singura bancă care ar fi putut prelua operațiunile Spkef la momentul respectiv și că alte opțiuni, precum o fuziune forțată de către FME, ar fi fost mai perturbatoare și potențial mai costisitoare pentru stat.
- (142) Autoritățile islandeze nu consideră că garantarea depozitelor implică ajutor de stat.

4.3. Angajamente ale autorităților islandeze

- (143) Autoritățile islandeze au prezentat o serie de angajamente, majoritatea referitoare la denaturarea concurenței cauzată de ajutorul de stat care face obiectul evaluării. Angajamentele respective sunt prezentate în anexă.

II. EVALUARE

1. PREZENȚA AJUTORULUI DE STAT

- (144) Articolul 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE prevede următoarele:

„Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, orice ajutor acordat de statele membre ale CE, de statele AELS sau prin intermediul resurselor de stat, indiferent de formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producției de anumite bunuri, în măsura în care afectează schimburile dintre părțile contractante, este incompatibil cu aplicarea prezentului acord.”

- (145) Autoritatea va evalua următoarele măsuri ⁽⁴⁴⁾:

- capitalul de exploatare inițial oferit de către statul islandez noii bănci;
- capitalizarea integrală (inițială) de către stat a noii bănci; și reținerea majorității participațiilor de către stat.

Măsurile de mai sus sunt denumite împreună „măsuri de capitalizare”. În plus, autoritatea va evalua:

- garantarea de către guvernul islandez a depozitelor interne în toate băncile islandeze și
- transferul operațiunilor de la Spkef către Landsbankinn („tranzacția Spkef”).

- (146) Autoritatea reamintește, de asemenea, că măsurile de salvare aprobate temporar în cazul SpSv, care va fi fuzionată cu Landsbankinn, constituie ajutor de stat a cărui compatibilitate finală depinde de planul de restructurare a entității fuzionate.

1.1. Prezența resurselor de stat

- (147) Conform concluziei preliminare a autorității din decizia de deschidere a procedurii, este evident că măsurile de capitalizare sunt finanțate prin resurse de stat oferite de către Trezoreria Islandei. În ceea ce privește tranzacția Spkef, statul și-a asumat riscul ca activele Spkef să fie insuficiente pentru acoperirea pasivelor (depozite) transferate ale băncii Spkef. În esență, acesta a garantat compensarea în cazul unui deficit, fapt care a implicat un (potențial) transfer de resurse de stat. Astfel cum s-a arătat mai sus, comitetul de arbitraj a decis recent că statul trebuia să plătească Landsbankinn 19,2 miliarde ISK. Prin urmare, este evident faptul că măsura implică un transfer de resurse de stat.

⁽⁴⁴⁾ Descrise în detaliu în capitolul 3 al prezentei decizii.

- (148) În ceea ce privește garantarea depozitelor, autoritatea subliniază de la început că evaluarea acesteia este limitată la garantarea adițională a depozitelor descrisă mai sus, constând în esență în declarațiile făcute de către guvernul islandez potrivit cărora depozitele constituite în băncile naționale comerciale și de economii și filialele acestora vor fi acoperite integral.
- (149) Evaluarea nu aduce atingere opiniei autorității privind compatibilitatea Legii nr. 98/1999 și a acțiunilor guvernului islandez și ale TIF din timpul crizei financiare cu legislația SEE, în special cu Directiva 94/19/CE. În ceea ce privește punerea în aplicare a Directivei 97/9/CE și a Directivei 94/19/CE, autoritatea consideră că, în măsura în care astfel de măsuri constituie ajutor de stat, utilizarea de resurse de stat în vederea respectării obligațiilor prevăzute în legislația SEE nu ar ridica în mod normal motive de preocupare conform articolului 61 din Acordul privind SEE. Prin urmare, prezenta decizie nu are în vedere măsurile respective.
- (150) Autoritatea a precizat în decizia de deschidere a procedurii că va continua să investigheze dacă declarațiile făcute de către guvernul islandez descrise mai sus sunt suficient de precise, ferme, necondiționate și obligatorii din punct de vedere juridic astfel încât să determine o angajare de resurse de stat ⁽⁴⁵⁾. În evaluarea îndeplinirii acestor criterii, autoritatea notează că declarațiile au implicat o angajare irevocabilă de resurse publice, astfel cum arată faptul că statul islandez a făcut tot posibilul pentru a-și proteja depunătorii: acesta nu doar a modificat prioritatea depunătorilor în entitățile în insolvență (fapt care nu ar implica utilizarea de resurse de stat), ci a indicat, de asemenea, în mod clar că nu va permite ca depunătorii săi să sufere niciun fel de pierdere. Garantarea totală de către guvern a tuturor depozitelor în băncile naționale comerciale și de economii este diferită de oricare alt sistem de garantare a depozitelor bazat pe legislația SEE inclusiv datorită faptului că protecția este nelimitată în ceea ce privește suma și nu este solicitată nicio contribuție financiară din partea băncilor care beneficiază de pe urma măsurii.
- (151) Interpretarea acordată de guvernul islandez declarației sale este ilustrată de intervențiile statului în sectorul financiar din octombrie 2008, care au fost motivate de intenția de a respecta declarația. Intervențiile respective au inclus măsuri de acoperire a depozitelor întreprinderilor financiare precum înființarea celor trei bănci comerciale, transferul depozitelor SPRON către Arion Bank, transferul depozitelor Straumur către Íslandsbanki, preluarea de către BCI a depozitelor a cinci bănci de economii din Sparisjóðabanki Íslands, transferul depozitelor de la banca de economii Byr către Byr hf, transferul depozitelor de la banca de economii Keflavík către SpKef și asumarea de către stat a responsabilității privind depozitele în SpKef ca urmare a fuziunii cu Landsbankinn.
- (152) De fapt, autoritățile islandeze au susținut în mai multe cazuri de ajutor de stat pe care autoritatea le investighează în prezent, unele dintre acestea fiind menționate mai sus, că măsura aleasă a reprezentat opțiunea cea mai puțin împovărătoare din punct de vedere financiar pentru ca statul islandez să-și respecte angajamentul de a-și proteja complet depunătorii.
- (153) Având în vedere cele menționate mai sus, autoritatea consideră că s-a aplicat o măsură obligatorie din punct de vedere juridic, precisă, necondiționată și fermă. Prin urmare, pe această bază, autoritatea concluzionează că declarațiile făcute de statul islandez potrivit cărora depozitele sunt integral garantate implică o angajare de resurse de stat în sensul articolului 61 din Acordul privind SEE.

1.2. Favorizarea anumitor întreprinderi sau a producției anumitor bunuri

1.2.1. Avantaj

- (154) În primul rând, măsurile de ajutor trebuie să confere noii bănci avantajul de a fi scutită de obligațiile care sunt suportate în mod normal din bugetul propriu. În conformitate cu concluzia sa preliminară din decizia de deschidere a procedurii, autoritatea rămâne de părere că fiecare dintre măsurile de capitalizare conferă un avantaj Landsbankinn deoarece aceasta nu ar fi avut acces la capitalul oferit în lipsa intervenției statului.

⁽⁴⁵⁾ A se vedea în acest sens hotărârea Tribunalului în cauzele conexe T-425/04, T-444/04, T-450/04 și T-456/04, hotărârea din 21 mai 2010, Franța și alții/Comisia, Rec., p. II-02099, punctul 283 (în urma recursului), precum și avizul prezentat de către AG Mengozzi în cauza de recurs, adică cauza C-399/10 Bouygues, punctul 47, considerând aceste condiții prea restrictive pentru constatarea prezenței ajutorului de stat.

- (155) Pentru a stabili dacă o investiție într-o întreprindere, de exemplu prin intermediul unei injecții de capital, implică un avantaj, autoritatea aplică principiul investitorului în economia de piață și evaluează dacă un investitor privat cu dimensiuni comparabile cu cele ale organismului public în cauză și care operează în condiții de piață normale ar fi făcut o astfel de investiție ⁽⁴⁶⁾. De la declanșarea crizei financiare, abordarea adoptată atât de către Comisia Europeană [în numeroase cazuri de la debutul crizei financiare ⁽⁴⁷⁾], cât și de către autoritate ⁽⁴⁸⁾ a fost aceea potrivit căreia recapitalizările băncilor de către stat constituie ajutor de stat având în vedere perturbările și incertitudinea care au caracterizat piețele financiare începând cu toamna anului 2008. Această considerație generală se aplică în special piețelor financiare islandeze din 2008 și 2009, când întregul sistem s-a prăbușit. Prin urmare, autoritatea consideră că măsurile de capitalizare conferă un avantaj Landsbankinn fără a aduce atingere eventualului transfer al unei participații minoritare către creditorii (în mare parte din sectorul privat). Implicarea sectorului privat în capitalizarea Landsbankinn este reprezentată în totalitate de creditorii vechilor bănci care nu urmăresc decât să-și minimizeze pierderile ⁽⁴⁹⁾. Mai mult, având în vedere mecanismul obligațiunii contingente descris mai sus, nu se poate considera că aceștia au investit în aceleași condiții ca și statul.
- (156) Cu privire la tranzacția Spkef, autoritatea notează că tranzacția a vizat oferirea de compensații băncii Landsbankinn care să echivaleze doar diferența dintre activele și pasivele transferate. Mai mult, mecanismul pentru stabilirea diferenței, cu un comitet de arbitraj independent în calitate de arbitru final, a garantat un grad ridicat de obiectivitate în cadrul procesului. Cu toate acestea, întregul risc al activelor Spkef de a nu corespunde valorii depozitelor transferate și obligația de a compensa un eventual deficit au fost alocate statului. Rezultă din aceasta că Landsbankinn a putut achiziționa fond comercial și cote de piață adiționale fără să-și asume vreun risc. Autoritatea concluzionează că acesta constituie un avantaj.
- (157) În sfârșit, autoritatea trebuie să evalueze, de asemenea, dacă garantarea adițională a depozitelor implică un avantaj pentru Landsbankinn și pentru băncile islandeze în general. În acest sens, autoritatea notează că, atunci când a fost făcută prima dată declarația privind garantarea depozitelor de către autoritățile islandeze, nu era foarte clar modul în care aceasta urma să funcționeze în practică, în special efectele pe care le-ar avea o astfel de intervenție asupra unei bănci aflate în faliment. În prezent, reiese că o astfel de bancă putea să se prăbușească, statul islandez asigurând însă — de exemplu, prin transferarea depozitelor către o altă bancă și compensarea diferenței de active — că depozitele pot fi plătite în întregime și că depunătorii nu vor pierde niciodată accesul la întreaga valoare a depozitelor lor.
- (158) Autoritatea consideră de o importanță secundară modul în care ar acționa statul în vederea respectării angajamentului privind garantarea nelimitată a depozitelor naționale. Ceea ce contează este faptul că acesta și-a asumat obligația de a interveni nelimitat în cazul în care o bancă s-ar afla în incapacitatea de a-și plăti depozitele.
- (159) În opinia autorității, garanția nelimitată a favorizat Landsbankinn: în primul rând, deoarece aceasta oferă un important avantaj competitiv — o garanție de stat nelimitată, prin urmare, o plasă de siguranță considerabilă — comparativ cu alte opțiuni de investiții și furnizori. Acest aspect este ilustrat, de exemplu, într-un raport recent al

⁽⁴⁶⁾ A se vedea, de exemplu, T-228/99, WestLB, Rec., 2003, p. II-435.

⁽⁴⁷⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei din 10.10.2008 în cazul NN 51/2008, Schemă de garanții pentru băncile din Danemarca, punctul 32 și Decizia Comisiei din 21.10.2008 în cazul C 10/2008, IKB, punctul 74.

⁽⁴⁸⁾ A se vedea Decizia Autorității din 8.5.2009 privind o schemă pentru recapitalizarea temporară a băncilor în esență solide pentru a promova stabilitatea financiară și împrumuturile către economia reală în Norvegia (205/09/COL) disponibilă la adresa: <http://www.eftasurv.int/?1=1&showLinkID=16694&1=1>

⁽⁴⁹⁾ A se vedea în acest context un raționament similar adoptat de către Comisia Europeană cu privire la investițiile făcute de către furnizorii unei întreprinderi aflate în dificultate în Decizia Comisiei C 4/10 (ex NN 64/09) — Ajutor în favoarea Trèves (Franța).

ministrului Afacerilor Economice, care precizează că: „Întreprinderile financiare islandeze operează în prezent într-un mediu protejat cu controale asupra circulației capitalurilor și o garantare totală a depozitelor. În astfel de condiții, depozitele bancare sunt practic singura opțiune sigură pentru deponenții islandezi”⁽⁵⁰⁾.

- (160) În al doilea rând, apare drept evident faptul că, în absența garanției Landsbankinn ar fi putut fi afectată mult mai ușor de o retragere masivă a depozitelor întocmai precum vechea bancă⁽⁵¹⁾. Astfel, este posibil ca banca să fi fost nevoită să plătească rate mai mari ale dobânzii (pentru a compensa riscul) pentru a atrage sau chiar pentru a reține pur și simplu aceeași valoare a depozitelor. Prin urmare, autoritatea concluzionează că garantarea depozitelor implică un avantaj pentru bancă.

1.2.2. Selectivitate

- (161) În al doilea rând, măsura de ajutor trebuie să fie selectivă în sensul că favorizează „anumite întreprinderi sau producția anumitor bunuri”. Măsurile de capitalizare și tranzacția Spkef sunt selective deoarece acestea favorizează exclusiv Landsbankinn.
- (162) Mai mult, deoarece ajutoarele de stat pot fi selective inclusiv în situațiile în care unul sau mai multe sectoare ale economiei beneficiază de acestea în detrimentul altora, autoritatea consideră, de asemenea, că garantarea depozitelor de către stat de care beneficiază întregul sector bancar islandez este selectivă. Această concluzie rezultă, de asemenea, din considerentele expuse mai sus conform cărora băncile sunt favorizate comparativ cu alte întreprinderi care oferă posibilități de economisire și de investiție a banilor.

1.3. Denaturări ale concurenței și afectarea schimburilor dintre părțile contractante

- (163) Măsurile consolidează poziția Landsbankinn în comparație cu concurenții acesteia (sau potențialii concurenți) din Islanda și alte state SEE. Landsbankinn este o întreprindere activă, astfel cum s-a arătat mai sus, pe piețele financiare care sunt deschise concurenței internaționale în cadrul SEE. În timp ce piețele financiare islandeze sunt în prezent mai degrabă izolate, în special din cauza controalelor asupra circulației capitalurilor, există în continuare (un potențial de) comerț transfrontalier care va crește imediat ce controalele asupra circulației capitalurilor vor fi ridicate. Prin urmare, toate măsurile care fac obiectul evaluării trebuie considerate ca denaturând concurența și afectând schimburile dintre părțile contractante la Acordul privind SEE⁽⁵²⁾.

1.4. Concluzie

- (164) Prin urmare, autoritatea concluzionează că măsurile luate de către statul islandez de capitalizare a noii bănci, garantarea depozitelor și tranzacția Spkef implică ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE. Autoritatea reamintește faptul că a ajuns la aceeași concluzie în ceea ce privește măsurile de capitalizare în favoarea SpSv în deciziile privind băncile de economii.

2. CERINȚE DE PROCEDURĂ

- (165) În conformitate cu articolul 1 alineatul (3) partea I din Protocolul 3, „Autoritatea AELS de Supraveghere va fi informată în timp util pentru a-și prezenta observațiile cu privire la orice planuri de acordare sau modificare a ajutorului (...). Statul în cauză nu va pune în aplicare măsurile propuse înainte ca procedura să aibă drept rezultat o decizie finală”.

⁽⁵⁰⁾ Raportul ministrului Afacerilor Economice către Althingi (martie 2012), *The Future Structure of the Icelandic Financial System* [Viitoarea structură a sistemului financiar islandez], capitolul 9.6, disponibil la adresa: <http://eng.atvinnuvegaraduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>

⁽⁵¹⁾ Autoritatea notează în acest sens observațiile guvernatorului BCI care precizează în prefața la raportul privind stabilitatea financiară a băncii pentru cel de-al doilea semestru al anului 2010 că „în prezent, capitalizarea instituțiilor financiare este protejată prin controalele asupra circulației capitalurilor și prin declarația guvernului referitoare la garantarea depozitelor”. A se vedea <http://www.sedlabanki.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=8260>, p. 5. A se vedea, de asemenea, Decizia Comisiei NN48/2008 Schema de garantare pentru băncile din Irlanda, punctele 46 și 47: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2008/nn048-08.pdf; și Decizia NN51/2008 Schema de garantare pentru băncile din Danemarca: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2008/nn051-08.pdf

⁽⁵²⁾ A se vedea în acest sens cauza 730/79, Phillip Morris/Comisia, Rec., 1980, p. 2671.

- (166) Autoritățile islandeze nu au notificat autorității măsurile de ajutor care fac obiectul deciziei de deschidere a procedurii înainte de punerea în aplicare a acestora. Același lucru se aplică, de asemenea, în cazul tranzacției Spkef. Prin urmare, autoritatea concluzionează că autoritățile islandeze nu și-au respectat obligațiile care le revin în conformitate cu articolul 1 alineatul (3) partea I din Protocolul 3. În consecință, măsurile de ajutor respective au fost acordate în mod ilegal.

3. COMPATIBILITATEA AJUTORULUI

- (167) Ca o observație preliminară, autoritatea notează că, în timp ce Landsbankinn este o nouă entitate juridică înființată în 2008, aceasta este — în ceea ce privește operațiunile interne — în mod evident succesorul economic al băncii Landsbanki, în sensul că există o continuitate economică între cele două entități. De fapt, autoritățile islandeze au explicat că similaritatea de denumire dintre vechea bancă și noua bancă vizează a permite Landsbankinn să valorifice fondul comercial încă asociat cu denumirea „Landsbanki” în Islanda. Deoarece operațiunile economice care au fost derulate de către Landsbankinn începând din toamna anului 2008 nu ar fi putut continua în absența ajutorului, autoritatea consideră banca drept o întreprindere aflată în dificultate.
- (168) Mai mult, măsurile evaluate sunt, în același timp, măsuri de salvare și de restructurare. Astfel cum s-a precizat în decizia de deschidere a procedurii, autoritatea ar fi aprobat probabil în mod temporar măsurile ca fiind ajutor de salvare compatibil dacă acestea i-ar fi fost notificate anterior punerii lor în aplicare, înainte de a formula o concluzie finală asupra măsurilor pe baza unui plan de restructurare. Cu toate acestea, în lipsa unei notificări la timp, autoritatea a inițiat procedura oficială de investigare și a solicitat prezentarea unui plan de restructurare. Astfel cum s-a indicat mai sus, compatibilitatea finală a măsurilor depinde de faptul dacă planul de restructurare îndeplinește criteriile prevăzute în Orientările aplicabile ale autorității privind ajutoarele de stat pentru întreprinderile aflate în dificultate.

3.1. Temei juridic pentru evaluarea compatibilității: articolul 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE și Orientările Autorității privind restructurarea

- (169) În timp ce ajutoarele de stat acordate întreprinderilor aflate în dificultate precum Landsbankinn sunt de regulă evaluate în conformitate cu articolul 61 alineatul (3) litera (c) din Acordul privind SEE, articolul 61 alineatul (3) litera (b) din acord autorizează ajutoarele de stat menite „să remedieze perturbări grave ale economiei unui stat membru al CE sau al unui stat AELS”. Astfel cum se precizează la punctul 8 din Orientările privind sectorul bancar ⁽³⁾, autoritatea reafirmă că, în linie cu jurisprudența și practica decizională a Comisiei Europene, articolul 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE necesită o interpretare restrictivă a ceea ce poate fi considerat drept o perturbare gravă a economiei unui stat membru AELS.
- (170) Astfel cum s-a descris în detaliu mai sus, autoritățile islandeze au explicat că în octombrie 2008 sistemul financiar islandez a intrat într-o stare de criză sistemică, care a condus la colapsul celor mai importante bănci ale sale, precum și al băncilor de economii importante într-o perioadă de câteva zile. Cota de piață combinată a instituțiilor financiare prăbușite a depășit 90 % în majoritatea segmentelor pieței financiare islandeze. Dificultățile au fost însoțite de o scădere bruscă a încrederii în moneda națională. Economia reală a Islandei a fost grav lovită de criza financiară. Deși au trecut mai bine de trei ani de la declanșarea crizei, sistemul financiar islandez este încă vulnerabil. Chiar dacă situația s-a relaxat semnificativ din 2008, este evident faptul că, la momentul adoptării măsurilor, acestea erau într-adevăr destinate remedierii unei perturbări grave a economiei islandeze.
- (171) În consecință, se consideră că articolul 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE este aplicabil în cazul de față.

⁽³⁾ A se vedea partea a VIII-a a Orientărilor Autorității privind ajutoarele de stat. Norme temporare privind criza financiară. Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare, în contextul actualei crize financiare mondiale, disponibilă la adresa <http://www.eftasurv.int/?1=1&showLinkID=16604&1=1>

Aplicarea Comunicării privind măsurile de restructurare

- (172) Orientările Autorității privind ajutoarele de stat pentru restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat ⁽⁵⁴⁾ („Orientările privind restructurarea”) stabilesc normele privind ajutoarele de stat aplicabile în cazul restructurării instituțiilor financiare pe durata crizei actuale. Conform Orientărilor privind restructurarea, pentru a fi compatibilă cu articolul 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE, restructurarea unei instituții financiare în contextul actualei crize financiare trebuie:
- (i) să conducă la restabilirea viabilității băncii;
 - (ii) să includă o contribuție proprie suficientă a beneficiarului (partajarea sarcinii);
 - (iii) să conțină măsuri suficiente de limitare a denaturării concurenței.
- (173) Astfel, autoritatea va evalua în cele ce urmează, pe baza planului de restructurare prezentat pentru Landsbankinn, dacă aceste criterii sunt îndeplinite și dacă măsurile de ajutor descrise mai sus constituie ajutor de restructurare compatibil.

3.2. Restabilirea viabilității

- (174) Restabilirea viabilității pe termen lung a unui beneficiar care primește ajutor de restructurare reprezintă principalul obiectiv al unui astfel de ajutor, iar evaluarea măsurii în care ajutorul de restructurare va conduce la îndeplinirea acestui obiectiv constituie un aspect important în determinarea compatibilității acestuia.
- (175) Astfel cum s-a arătat mai sus, criza economiei islandeze din toamna anului 2008, prezența măsurilor extraordinare precum controalele asupra circulației capitalurilor, un mediu de reglementare evolutiv și o perspectivă macroeconomică care, în ciuda unei ușoare stabilizări recente, rămâne într-o oarecare măsură nesigură, fac dificilă operarea în mod profitabil a unei bănci și garantarea viabilității acesteia pe termen lung. Autoritatea subliniază de la început că în evaluarea de mai jos trebuie avut în vedere acest considerent.
- (176) Secțiunea 2 din Orientările privind restructurarea prevede că statul SEE trebuie să prezinte un plan de restructurare cuprinzător și detaliat care să conțină informații complete cu privire la modelul de afaceri și care să restabilească viabilitatea pe termen lung a băncii. Punctul 10 din Orientările privind restructurarea prevede ca planul să identifice cauzele dificultăților întâmpinate de o bancă și punctele slabe ale băncii și să sublinieze modul în care măsurile de restructurare propuse remediază problemele de bază ale băncii.
- (177) Cauzele dificultăților întâmpinate de Landsbankinn astfel cum au fost descrise mai sus, sunt prezentate atât în planul de restructurare, cât și în raportul Comisiei speciale de investigare. Printre cauzele principale identificate în raport la nivelul băncii s-au numărat managementul defectuos al riscurilor, gustul excesiv pentru risc, relația neobișnuit de strânsă dintre proprietari și cei mai mari debitori, o creștere mult prea mare pe o perioadă de timp prea scurtă, lipsa experienței pe piețele globale, normele de creditare indulgente, lipsa verificărilor și a controalelor interne, precum și o cultură și strategie corporativă deficitară au reprezentat factori care au condus la colaps. De asemenea, banca s-a bazat în mare parte pe finanțarea interbancară pe termen scurt și a trebuit să obțină cantități mari de depozite în străinătate pentru a putea să-și finanțeze operațiunile. Acest fapt a agravat dezechilibrele monetare deja existente.

⁽⁵⁴⁾ Restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare luate în sectorul financiar, în contextul crizei actuale, în conformitate cu normele privind ajutoarele de stat, adoptată de autoritate la 25.11.2009 în cadrul capitolului VII: Norme temporare privind criza financiară, astfel cum a fost extins prin Orientările din 2012 privind criza financiară. Disponibile pe website-ul autorității la adresa: <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VIII—Return-to-viability-and-the-assessment-of-restructuring-measures-in-the-financial-sector.pdf>

Măsuri de reglementare privind viabilitatea

- (178) Autoritatea consideră că eșecul băncii Landsbanki și colapsul industriei financiare islandeze au fost cauzate, de asemenea, de o serie de factori specifici Islandei referitori la dimensiunea sa redusă și deficiențele în materie de reglementare și supraveghere evidențiate de către Comisia specială de investigare. Prin urmare, viabilitatea pe termen lung a Landsbankinn, precum în cazul oricărei alte bănci islandeze, depinde, de asemenea, de remedierea deficiențelor respective în materie de supraveghere și reglementare.
- (179) În acest sens, autoritatea remarcă în mod pozitiv modificările aduse de către autoritățile islandeze cadrului de reglementare și supraveghere, prezentate în anexă.
- (180) În primul rând, atribuțiile și competențele FME au fost consolidate, printre altele, cu noi responsabilități privind expunerile unice considerabile și riscurile aferente acestora, fapt care, în opinia autorității, abordează unul dintre factorii care au condus la colapsul financiar.
- (181) În al doilea rând, cerințele privind CAD temporar ridicate și un număr de dispoziții privind garantarea, în special interzicerea extinderii creditelor pe baza propriilor acțiuni, vizează garantarea faptului că băncile islandeze nu mai pot opera din nou de pe o poziție fragilă din punct de vedere al capitalului. Autoritatea consideră că măsurile respective vor contribui la reziliența băncilor islandeze.
- (182) În al treilea rând, au fost implementate o serie de măsuri privind eligibilitatea directorilor și a membrilor consiliului de administrație, precum și remunerarea acestora. Mai mult, acordarea de împrumuturi părților afiliate (cum ar fi proprietarii) a fost supusă unor norme mai stricte, iar FME poate acum să interzică unei bănci derularea unor activități specifice. Normele contabile interne și externe au fost, de asemenea, modificate. De exemplu, perioada în care un contabil extern poate lucra pentru aceeași bancă a fost scurtată. Autoritatea remarcă în mod pozitiv că măsurile sunt destinate prevenirii reapariției unor evenimente în ceea ce privește proprietarii și cadrele de conducere. Măsurile conduc, de asemenea, la o creștere a monitorizării externe a riscului, ambele reducând amenințările la adresa viabilității băncii.
- (183) În al patrulea rând, potrivit autorităților islandeze, posibilitatea deja menționată ca FME să limiteze activitățile unei bănci este, de asemenea, determinată de acceptarea de depozite la scară largă de către băncile comerciale islandeze anterior crizei. Mai mult, în viziunea autorității, noile norme privind lichiditățile și echilibrul valutar ⁽⁵⁵⁾ par să implice, de asemenea, o serie de restricții în ceea ce privește posibilitatea băncilor de a atrage cantități disproporționate de mari de depozite în monedă străină în cazul în care acest lucru ar face activitatea băncii mai fragilă și vulnerabilă la riscurile de schimb valutar și de lichiditate. Autoritatea salută răspunsul autorităților islandeze referitor la această deficiență în materie de reglementare.

⁽⁵⁵⁾ Noi norme privind echilibrul valutar adoptate de către BCI și intrate în vigoare la 1 ianuarie 2011. Scopul normelor respective este de a limita riscul de schimb valutar prin prevenirea depășirii anumitor limite în cazul echilibrului valutare. Una dintre cele mai importante modificări față de versiunile anterioare ale normelor este aceea că poziția valutară deschisă admisibilă în monedele individuale a fost redusă de la 20 % la 15 % din capitalul propriu, iar echilibrul valutar total admisibil a fost diminuat de la 30 % la 15 %. Raportarea echilibrului valutar este, de asemenea, mai detaliată decât înainte, deoarece activele și pasivele în monedă străină sunt clasificate în funcție de tipul acestora: împrumuturi, obligațiuni, acțiuni, acțiuni ale organismelor de plasament colectiv, depozite, acorduri purtătoare de dobândă, creanțe către Banca Centrală ș.a.m.d. În cazul în care echilibrul valutar deviază de la limitele prevăzute în norme, întreprinderea financiară în cauză trebuie să ia măsuri pentru a elimina diferența în termen de cel mult trei zile lucrătoare. Dacă măsurile luate de întreprinderea financiară nu remediază situația, BCI poate calcula penalități periodice. BCI a luat, de asemenea, alte măsuri pentru a elimina dezechilibrele valutare, de exemplu, prin încheierea unui contract de schimb de valută cu una dintre băncile comerciale, precum și prin cumpărarea de valută. Potrivit BCI, măsurile promovează o stabilitate financiară crescută și stimulează rezervele valutare neîmprumutate ale BCI.

Planul de restructurare a Landsbankinn

- (184) În ceea ce privește planul de restructurare și măsurile luate la nivelul băncii, Landsbankinn a revenit, în principiu, la un model de bancă mai tradițional, axându-se pe punctele sale forte principale în domeniul serviciilor bancare interne cu amănuntul și pentru întreprinderi, care vor fi finanțate predominant prin depozitele interne ale clienților.
- (185) Astfel cum s-a precizat mai sus, Landsbankinn — comparativ cu predecesoarea sa — a fost substanțial mai puțin îndatorată încă din momentul înființării. Întrucât majoritatea datoriilor importante au rămas în patrimoniul Landsbanki, Landsbankinn nu va trebui, conform planului de restructurare, să se bazeze pe refinanțarea prin emiterea de obligațiuni negarantate pe piețele internaționale care, în contextul actual, ar urma să fie probabil o perspectivă dificilă.
- (186) De fapt, dependența de piețele interbancare și ulterior de depozitele străine în ceea ce privește refinanțarea s-a dovedit a fi una dintre cauzele principale ale dispariției Landsbanki. Dimpotrivă, până în prezent, finanțarea Landsbankinn s-a bazat într-o mare măsură pe depozite și capitalul propriu (peste 70 %), iar planul de restructurare prevede o ușoară creștere a ponderii depozitelor în cadrul pasivelor totale. Planul de restructurare indică faptul că nu apare nicio nevoie majoră de refinanțare pe durata perioadei de restructurare [...], iar autoritatea remarcă în mod pozitiv că nici reînțoarcerea reușită pe piețele internaționale pentru datoriile negarantate și nici opțiunea mai puțin complicată a emiterii de obligațiuni garantate nu fac parte din ipotezele pe care se bazează previziunea privind finanțarea.
- (187) În ceea ce privește posibilitatea menționată mai sus a emiterii reușite de obligațiuni negarantate, banca susține că apetitul în prezent limitat al investitorilor pentru astfel de titluri de creanță s-ar putea îmbunătăți din nou odată cu ridicarea garantării nelimitate a depozitelor — în special a priorității acordate depozitelor — care reduce în prezent atractivitatea altor forme de titluri de creanță.
- (188) Pe baza faptelor prezentate de către autoritățile islandeze, autoritatea consideră că situația băncii privind finanțarea pare să fie solidă până la sfârșitul perioadei de restructurare. Având în vedere incertitudinile care planează asupra garantării depozitelor și controlului asupra circulației capitalurilor, precum și evoluțiile viitoare ambigue ale piețelor datoriilor (suverane), aceasta nu se poate pronunța cu privire la materializarea strategiei de finanțare pe termen lung a Landsbankinn, astfel cum este preconizată. Cu toate acestea, având în vedere stabilitatea perspectivei de finanțare, în special dependența puternică de depozite și de capitalul propriu pe durata perioadei de restructurare și ponderea ridicată a acestor tipuri de creanțe în bilanțul băncii, autoritatea admite că variațiile foarte mici ale strategiei de finanțare nu ar amenința viabilitatea băncii.
- (189) În ceea ce privește activul bilanțier, cea mai mare parte a activelor internaționale riscante au fost, de asemenea, păstrate în patrimoniul Landsbanki. Prin urmare, bilanțul a fost micșorat cu aproximativ 75 %. Unul dintre punctele deficitare majore ale modelului de afaceri al Landsbanki — dependența de activele internaționale riscante, în special, dependența de profituri provenite din serviciile bancare de investiții (43 % din profituri anterior declanșării crizei) fără o evaluare adecvată și cu o cunoaștere limitată a pieței — a fost astfel remediat. Autoritatea salută faptul că, în conformitate cu planul de restructurare, banca nu se va angaja în activități similare în viitor ci se va axa mai degrabă pe activitățile sale principale tradiționale.
- (190) În mod evident, banca s-a dezvoltat de la înființarea acesteia, în special prin achiziționarea Spkef și a SpSv, astfel cum s-a descris mai sus. Cu toate acestea, conform planului de restructurare, acest fapt nu are un impact major asupra modelului de afaceri al Landsbankinn, deoarece SpKef și SpSv dispuneau în principal de active interne cu caracteristici similare celor din portofoliul Landsbankinn. În orice caz, autoritatea consideră că dezinvestițiile angajate, analizate în detaliu în continuare, vor contribui la posibilitatea ca Landsbankinn să se poată axa pe activitățile sale principale. Angajamentul luat cu privire la închiderea a [...] dintre sucursale pe durata perioadei de restructurare va contribui la posibilitatea ca Landsbankinn să realizeze câștiguri de eficacitate.

- (191) O provocare considerabilă pentru bancă este restructurarea împrumuturilor transferate de la Landsbanki. În acest sens, autoritatea remarcă în mod pozitiv că procesul de restructurare este o prioritate pentru bancă, fapt ilustrat de numeroasele propuneri generale și individualizate pe care banca le-a făcut clienților săi supraîndatorați. Aceasta a creat, de asemenea, o divizie pentru restructurare dotată cu personalul necesar. Chiar dacă procesul de restructurare nu a decurs atât de lin precum era prevăzut inițial, au fost deja realizate multe lucruri. De exemplu, până la 30 martie 2012, 75 % din datoriile totale care trebuiau restructurate făcuseră deja obiectul unei forme de ajustare a datoriilor. Mai mult, conform datelor prezentate de către autoritățile islandeze, marea majoritate a acestora au putut fi achitate în urma restructurării.
- (192) Autoritatea consideră acest lucru ca fiind un indicator al solidității metodelor de restructurare a Landsbankinn și o dovadă a faptului că banca a făcut într-adevăr o prioritate din restructurarea portofoliului său de credite. Mai mult, pe baza progresului înregistrat până în prezent, pare realistă atingerea de către bancă a țintei sale de finalizare a restructurării în proporție de 92 % (în termeni de volum total al împrumuturilor) până la sfârșitul anului 2012.
- (193) De asemenea, autoritatea remarcă în mod pozitiv că planul de restructurare prevede doar o creștere de [...] % în termeni de împrumuturi acordate clienților pe durata perioadei de restructurare. Cifra pare plauzibilă în contextul economic actual. Aceasta consideră, de asemenea, că importanța diminuată a capitalurilor proprii și a instrumentelor de capital propriu, în special, angajamentul de a vinde [...] (a se vedea anexa), vor reduce și mai mult nivelul de risc al portofoliului de active.
- (194) Pe ansamblu, exceptând evoluții neașteptate în mediul macroeconomic al Islandei sau în străinătate, aceasta ar părea să sugereze că, cel mai târziu la sfârșitul perioadei de restructurare, Landsbankinn va avea un bilanț relativ sănătos și portofolii de credite cu rezultate bune.
- (195) Astfel cum s-a indicat mai sus, capitalizarea slabă a Landsbanki a fost unul dintre factorii care au condus la prăbușirea acesteia. Planul de restructurare a Landsbankinn estimează că banca va înregistra o rată a CAD mult peste nivelul minim de 16 % pe durata perioadei de restructurare. Rata este, de asemenea, mult peste viitorul nivel minim Basel III de 10,5 %. Inclusiv în simulările situațiilor de criză suficient de grave pe care Landsbankinn le-a efectuat și care sunt conforme cu cerința prevăzută în Orientările privind restructurarea referitoare la „o combinație de tipuri de criză, inclusiv o recesiune globală prelungită” (conform punctului 13 din acestea), rata CAD nu ar scădea sub acest nivel de referință ridicat. Autoritatea consideră prudent și reconfortant faptul că, inclusiv în scenariul de criză cu impactul cel mai puternic asupra bazei de capital a Landsbankinn — în fond o dezintegrare a zonei euro — banca și-ar menține [...] % capital excedentar care, într-un mediul de funcționare precum cel descris mai sus, oferă Landsbankinn o rezervă semnificativă pentru a face față unor dificultăți neașteptate.
- (196) Mai mult, rata CAD a Landsbankinn va continua să crească progresiv pe durata perioadei de restructurare. Pe această bază, autoritatea consideră că Landsbankinn este suficient de rezilientă ca urmare a capitalizării acesteia.
- (197) În ceea ce privește poziția de lichiditate a băncii, autoritatea notează că aceasta pare să fie în prezent suficient de solidă și că nu există indicii conform cărora situația ar trebui să se deterioreze substanțial pe durata perioadei de restructurare. Autoritatea remarcă în mod pozitiv că banca a început deja să-și adapteze politica de lichiditate în vederea respectării viitoarei cerințe Basel III. Aceasta consideră că cerința actuală a băncii de acoperire a lichidităților de [...] % este un indicator reconfortant, în special comparativ cu media de 83 % determinată într-un studiu incluzând peste 200 de bănci realizat de Banca Reglementelor Internaționale ⁽⁵⁶⁾. Mai mult, autoritatea consideră că simularea de criză a ratei de lichiditate a băncii indică faptul că situația de lichiditate a Landsbankinn este una solidă.

⁽⁵⁶⁾ Conform <http://www.bis.org/press/p120412a.htm>.

- (198) Autoritatea salută, de asemenea, modificările aduse cu privire la guvernanta corporativă a Landsbankinn și înlocuirea personalului-cheie. În același context, rolul mai important atribuit gestionării riscurilor, astfel cum a fost descris mai sus, vizează, în opinia autorității, o deficiență a modelului de afaceri al Landsbankinn și va contribui la o evaluare mai obiectivă și mai profesionistă a riscurilor în cadrul operațiunilor băncii.
- (199) Orientările privind restructurarea prevăd, de asemenea, ca planul de restructurare să demonstreze modul în care banca își va restabili viabilitatea pe termen lung fără ajutor de stat și cât mai curând posibil. În special, banca trebuie să fie capabilă să genereze o rentabilitate adecvată a capitalului, acoperind toate costurile funcționării sale normale și respectând cerințele obligatorii relevante. În special punctul 13 din Orientările privind restructurarea indică faptul că o bancă își restabilește viabilitatea pe termen lung atunci când aceasta este în măsură să-și acopere toate costurile, inclusiv costurile legate de amortizare și costurile financiare și să obțină un nivel adecvat de rentabilitate financiară, luând în considerare profilul de risc al băncii.
- (200) La acest punct, autoritatea reamintește faptul că mediul economic în care operează Landsbankinn ar prezenta dificultăți pentru orice bancă. Mai mult, autoritatea consideră că, în prezent, trebuie găsit un echilibru dificil pentru orice bancă din Islanda între obiectivul de creștere a profitabilității și cel al menținerii unui sold neamortizat sigur (adică ridicat). Având în vedere acest fapt, autoritatea este satisfăcută de profitabilitatea estimată în planul de restructurare, care, în ciuda ratei de capital ridicate, va fi adecvată de-a lungul perioadei de restructurare. În perioada 2009-2014, rata rentabilității capitalurilor proprii (ROE) fluctuează între > 5 % și > 15 %.
- (201) Cu toate acestea, astfel cum s-a descris mai sus, fluctuația se datorează, de asemenea, situațiilor și evenimentelor extraordinare, de exemplu creșterile de valoare rezultate din activele transferate de la Landsbankinn. Evenimentele izolate precum vânzările reușite neașteptate de filiale, pe de o parte, și deprecierea cauzată de hotărârea recentă a Curții Supreme privind împrumuturile în monedă străină, pe de altă parte, pot avea, de asemenea, un impact. Calculul prezentat de către autoritățile islandeze în care din contul de profit și pierdere au fost eliminate elementele extraordinare indică faptul că banca a obținut și va continua să obțină profituri relativ stabile începând cu anul 2011. Raportul elaborat de către Autoritatea pentru investiții financiare a statului islandez (*Icelandic State Financial Investments — „ISFI”*) menționat mai sus pare să susțină această concluzie. Nu este clar dacă aceste calcule sunt efectuate astfel încât să reflecte doar „profitabilitatea de bază” a băncii. Cu toate acestea, autoritatea notează că importanța discountului scade rapid pe durata perioadei de restructurare și că banca estimează să raporteze profituri „de bază” între aproximativ [...] și [...] miliarde ISK anual conform planului de restructurare în perioada 2012-2014.
- (202) Câteva dintre cele mai relevante și detaliate aspecte ale planificării financiare au fost menționate mai sus. Autoritatea consideră că, pe ansamblu, ipotezele par suficient de prudente, având în vedere mediul de funcționare dificil. În ceea ce privește marja dobânzii, autoritatea notează că aceasta va fi destul de ridicată comparativ cu situația la nivel internațional, inclusiv după scăderea anticipată la [...] % ⁽⁵⁷⁾. Potrivit autorităților islandeze, marja s-a situat aproximativ la acest nivel sau a fost mai mare de-a lungul ultimelor decenii. Acest fapt se datorează, printre alți factori, mediului cu o rată ridicată a dobânzii din Islanda, ponderii scăzute a creditelor ipotecare din portofoliul de credite și dimensiunii reduse a băncilor. Autoritatea este de părere că explicațiile sunt rezonabile, prin urmare, consideră acest aspect al planificării financiare ca fiind suficient de plauzibil.
- (203) Un alt factor important al profitabilității viitoare îl reprezintă venitul mai mare din taxe și comisioane, care este estimat să crească cu aproximativ [...] %. Creșterea ar genera profituri de peste [...] miliarde ISK în 2014. Autoritățile islandeze susțin că proiecțiile sunt plauzibile deoarece activitățile precum tranzacțiile bursiere și comerțul cu valută cunosc practic o perioadă de stagnare ulterior colapsului și introducerii controalelor asupra circulației capitalurilor.

⁽⁵⁷⁾ Conform, de exemplu, Raportului BCI privind stabilitatea financiară pentru anul 2011:2, conform căruia marja dobânzii este de aproape 2-3 ori mai ridicată în Islanda decât în alte țări nordice.

- (204) Banca a luat o serie de inițiative, astfel cum au fost descrise mai sus, pentru a crește eficiența și pentru a reduce costurile, printre altele, reducerea planificată a personalului, descrisă mai sus, angajamentul de a închide [...] dintre sucursale și o raționalizare generală a operațiunilor. Măsurile ar trebui să reducă, per ansamblu, raportul cheltuieli/venituri de la 57,2 % la [...] % în 2014. Autoritatea salută aceste eforturi, deoarece raportul actual pare destul de ridicat comparativ cu situația la nivel internațional. De asemenea, autoritatea consideră plauzibilă atingerea acestei ținte.
- (205) Este evident că planul de restructurare este bazat pe un număr mare de alte ipoteze în afară de cele de mai sus. Autoritatea a urmărit examinarea ipotezelor care par cele mai pertinente și care au cea mai mare influență asupra viabilității viitoare a Landsbankinn. Ipotezele macroeconomice par să fie în linie cu previziunile elaborate de BCI. Pe ansamblu, ipotezele pe care se bazează planul de restructurare par a fi suficient de prudente pentru a permite concluzionarea faptului că măsurile de restructurare luate de bancă sunt suficiente pentru a asigura viabilitatea pe termen lung a acesteia, exceptând evenimente nefavorabile neașteptate de dimensiuni și cu urmări neprevăzute.
- (206) Având în vedere elementele de mai sus, autoritatea consideră că planul de restructurare demonstrează restabilirea viabilității pe termen lung a băncii. Prin urmare, autoritatea concluzionează că dispozițiile din secțiunea 2 a Orientărilor privind restructurarea sunt respectate.

3.3. Contribuție proprie/partajarea sarcinii

- (207) Punctul 22 din Orientările privind restructurarea prevede următoarele: „În vederea restrângerii denaturării concurenței și pentru a preîntâmpina riscurile morale, ajutorul trebuie să fie limitat la minimumul necesar și beneficiarul ajutorului trebuie să asigure o contribuție proprie corespunzătoare la costurile de restructurare. Banca și deținătorii capitalului ei trebuie să contribuie cu propriile resurse la restructurarea acesteia în cel mai mare grad posibil. Acest lucru este necesar pentru a se asigura că băncile salvate își asumă în mod corespunzător responsabilitatea pentru consecințele comportamentului lor anterior, precum și pentru a crea stimulente adecvate pentru comportamentul lor viitor”.
- (208) Autoritatea reamintește în acest sens un aspect esențial în cazul de față. Atunci când Landsbankinn a fost înființată pe baza operațiunilor interne ale Landsbanki, investițiile acționarilor în Landsbanki au fost complet consumate, contribuind așadar cât de mult posibil la restructurarea Landsbankinn. Mai mult, creditorii Landsbanki au fost nevoiți să preia pierderi considerabile ⁽⁵⁸⁾ sau cel puțin aceștia au trebuit să-și asume riscul investițiilor lor în funcție de performanța activelor transferate către Landsbankinn (prin intermediul obligațiunii contingente). Prin urmare, în ceea ce privește proprietarii și creditorii Landsbanki criteriul partajării sarcinii este îndeplinit, iar aspectul riscului moral este abordat.
- (209) Pe lângă cele de mai sus, autoritatea trebuie să evalueze dacă ajutorul de stat primit de către Landsbankinn a fost limitat la minimumul necesar.
- (210) În ceea ce privește măsurile de capitalizare, capitalizarea inițială a Landsbankinn la înființarea acesteia a fost sub cerințele de capital ale FME (13 % în loc de 16 %). În 2009, după încheierea acordului cu Landsbanki, rata CAD a atins 15 %, cu 1 procent sub rata minimă stabilită de FME, care a acordat o scutire temporară. În acest context, autoritatea notează că rata de capital (viitoare) a depins în special de evaluarea corectă a activelor transferate de la Landsbanki către Landsbankinn. Faptul că rata CAD a Landsbankinn a crescut ulterior suficient de mult pentru a permite absorbția operațiunilor Spkef și ulterior ale SpSv, a fost explicat prin notarea valorii contabile a activelor care fuseseră transferate. Faptul că rata a evoluat atât de puternic ulterior nu este un motiv, în opinia autorității, pentru a considera că Landsbankinn a fost supracapitalizată de către stat de la început.

⁽⁵⁸⁾ Valoarea exactă a pierderilor este încă nesigură și variază în funcție de clasificare. Un indiciu al pierderilor, conform estimărilor actuale poate fi dedus din http://www.lbi.is/library/Opin-gogn/skyrslan/Opna%20netið%20-%20CreditorsMeeting_31Mai2012%20-%20ÍslenskaME.pdf, conform căruia pasivele sunt de trei ori mai mari decât activele în cadrul patrimoniului.

- (211) Punctul 26 din Orientările privind restructurarea prevede că băncile care primesc ajutor de restructurare „trebuie să fie în măsură să remunereze capitalul, inclusiv sub forma dividendelor, cât și a cupoanelor la împrumuturi subordonate în curs, din profiturile generate de activitățile lor”.
- (212) Autoritatea a clarificat Orientările sale privind ajutoarele de stat referitoare la injecțiile de capital făcute prin acțiuni în 2012. Punctele 7–8 din Orientările privind criza financiară din 2012 prevăd: „Având în vedere modificările de reglementare și condițiile de piață în schimbare, autoritatea previzionează că infuziile de capital de stat se vor face mult mai frecvent în viitor sub forma unor acțiuni cu o remunerare variabilă. Se recomandă clarificarea normelor privind stabilirea prețului pentru infuziile de capital sub forma acțiunilor ordinare, având în vedere că astfel de acțiuni sunt remunerate sub formă de dividende și câștiguri de capital (nesigure), astfel că este dificilă evaluarea directă ex ante a remunerării unor asemenea instrumente. Prin urmare, Comisia va evalua remunerarea acestor infuzii de capital pe baza prețului de emisiune al acțiunilor. Infuziile de capital ar trebui subscrise avându-se în vedere o reducere suficientă a prețului acțiunii (după ajustare pentru a se ține cont de «efectul de diluare») cu puțin timp înainte de anunțarea infuziei de capital, astfel încât să se ofere asigurări rezonabile cu privire la primirea unei remunerări adecvate de către stat” ⁽⁵⁹⁾.
- (213) În opinia autorității, dispoziția respectivă nu este direct aplicabilă în cazul de față deoarece, din punct de vedere tehnic, statul a capitalizat o nouă bancă. Astfel, aceasta nu putea dilua vechii acționari în adevăratul sens al cuvântului. Cu toate acestea, raționamentul subiacent al dispoziției este acela că urmau să fie alocate suficiente participații diluate și profituri viitoare statului, care trebuia să-și asume riscul prin injectarea de capital într-o întreprindere aflată în dificultate.
- (214) În cazul de față, este evident faptul că statul a obținut cea mai mare parte (81,33 %) a participațiilor Landsbankinn, prin urmare, va primi același procent din profiturile viitoare, în timp ce foștii acționari nu vor primi nimic. Acționarii minoritari actuali care sunt foștii creditori vor participa într-o oarecare măsură la profiturile viitoare. Cu toate acestea, foarte probabil aceștia vor suporta în continuare pierderi considerabile, după cum s-a arătat mai sus.
- (215) În plus, performanța Landsbankinn de la înființarea acesteia a fost adecvată, iar planul de restructurare estimează profituri stabile pentru următorii ani. Prin urmare, autoritatea consideră că cerința de la punctul 26 din Orientările privind restructurarea, împreună cu punctul 8 din Orientările privind criza financiară din 2012, a fost respectată.
- (216) În timp ce tranzacția Spkef, astfel cum a fost descrisă mai sus, implică elemente de ajutor de stat, autoritatea consideră că aceasta este astfel concepută încât să vizeze excluderea unui avantaj financiar direct pentru Landsbankinn. În acest sens, aceasta reamintește că valoarea finală a compensării pentru preluarea depozitelor Spkef a fost stabilită de către un comitet de arbitraj independent. Prin urmare, tranzacția constituie în esență o compensare negociată pentru Landsbankinn în schimbul preluării răspunderii pentru depozitele Spkef. Autoritatea nu consideră că ajutorul respectiv este de o importanță deosebită pentru evaluarea de către aceasta a partajării sarcinii. Cu toate acestea, fondul comercial adițional și cota de piață pe care Landsbankinn le-a achiziționat prin intermediul tranzacției au o influență semnificativă asupra evaluării de mai jos a denaturării concurenței.

⁽⁵⁹⁾ Orientările din 2012 privind criza financiară, adoptate de către autoritate la data de 14.12.2011 la capitolul VII: Norme temporare privind crizele financiare. Disponibile pe website-ul autorității la adresa: <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VIII—Financial-Crisis-Guidelines-2012.pdf>. Adăugare evidențiere.

- (217) În sfârșit, în ceea ce privește garantarea depozitelor, autoritatea a indicat deja în decizia de deschidere a procedurii că — având în vedere circumstanțele extraordinare de la momentul respectiv — aceasta ar putea constitui o modalitate proporțională de a proteja stabilitatea financiară în Islanda. Este evident însă că un astfel de ajutor nu poate fi aprobat nelimitat.
- (218) Astfel, pentru ca ajutorul de stat să fie considerat limitat la minimumul necesar, autoritatea consideră că acesta trebuie încheiat cât mai curând posibil. Prin urmare, autoritatea salută intenția autorităților islandeze de a elimina garantarea depozitelor înainte de ridicarea controalelor asupra circulației capitalurilor, prin urmare, conform planificării curente, nu mai târziu de sfârșitul anului 2013.
- (219) Prin urmare, pentru a anticipa întârzierile legate de ridicarea controalelor asupra circulației capitalurilor și pentru a reflecta opinia autorității potrivit căreia o bancă viabilă ar trebui să fie capabilă să concureze pe piață fără protecția unei astfel de garanții totale a depozitelor, aceasta va autoriza garantarea depozitelor până la sfârșitul anului 2014 ⁽⁶⁰⁾. După această dată, protecția depozitelor ar trebui să fie reglementată numai de legislația SEE aplicabilă privind garantarea depozitelor.
- (220) Autoritatea concluzionează că planul de restructurare a Landsbankinn garantează faptul că ajutorul este limitat la minimumul necesar și că beneficiarul, acționarii și debitorii băncii precedente au participat în mod semnificativ la partajarea sarcinii. Prin urmare, ajutorul de restructurare este în conformitate cu secțiunea 3 din Orientările privind restructurarea.

3.4. Limitarea denaturării concurenței

- (221) Orientările privind restructurarea prevăd la punctele 29–32 din secțiunea 4:

„Stabilitatea financiară rămâne obiectivul predominant al ajutoarelor acordate sectorului financiar în contextul unei crize sistemice, însă menținerea stabilității sistemice pe termen scurt nu trebuie să aducă prejudicii pe termen mai lung condițiilor de concurență echitabile și piețelor competitive. În acest context, măsurile destinate limitării denaturării concurenței cauzată de ajutoarele de stat dețin un rol important. [...] Trebuie adaptate măsuri destinate limitării denaturării concurenței pentru a elimina cazurile de denaturare identificate la nivelul piețelor în care banca beneficiară își desfășoară activitatea, după ce și-a restabilit viabilitatea în urma procesului de restructurare, respectând în același timp politica și principiile comune. Autoritatea consideră drept punct de plecare pentru evaluarea sa necesitatea de a dispune de astfel de măsuri, dimensiunea, amploarea și sfera activităților pe care banca în cauză le exercită în momentul punerii în aplicare a unui plan credibil de restructurare, astfel cum se prevede în secțiunea 2 din acest capitol. [...] Natura și forma acestor măsuri depind de două criterii: în primul rând, de valoarea ajutorului și de condițiile și circumstanțele în care a fost acordat și, în al doilea rând, de caracteristicile pieței sau piețelor pe care banca beneficiară își desfășoară activitatea.

În ceea ce privește primul criteriu, măsurile de limitare a denaturării vor varia semnificativ în funcție de valoarea ajutorului, precum și de gradul de repartizare a obligațiilor și de nivelul prețurilor. În mod general, în cazul în care nivelul de repartizare a obligațiilor și cel al contribuției proprii sunt mai ridicate, consecințele negative rezultate din riscul moral sunt mai puține.

În ceea ce privește al doilea criteriu, autoritatea va analiza efectele potențiale ale ajutorului asupra piețelor pe care banca beneficiară își desfășoară activitatea în urma restructurării. Mai întâi se vor examina dimensiunea și importanța relativă a băncii pe piața sau piețele ei, odată ce aceasta își recapătă viabilitatea. Măsurile vor fi adaptate la caracteristicile pieței pentru a asigura menținerea concurenței eficiente. [...] Măsurile de limitare a denaturării concurenței nu trebuie să compromită perspectivele de restabilire a viabilității băncii.”

- (222) Rezultă din cele de mai sus că valoarea ajutorului, în special în termeni relativi, precum și caracteristicile pieței sunt esențiale în evaluarea de către autoritate a caracterului adecvat al măsurilor de limitare a denaturării concurenței. În același timp, este evident că astfel de măsuri nu trebuie să pună în pericol viabilitatea beneficiarului ajutorului de restructurare, iar preocupările privind concurența trebuie abordate având în vedere scopul fundamental de realizare a stabilității financiare în contextul crizei actuale.

⁽⁶⁰⁾ Până la sfârșitul anului 2014, se vor finaliza perioadele de restructurare ale tuturor băncilor islandeze pentru care a fost inițiată investigația oficială.

- (223) În contextul cadrului juridic de mai sus, autoritatea va enunța în continuare observațiile pe care le consideră esențiale pentru evaluarea de către aceasta a măsurilor de limitare a denaturării concurenței.
- (224) În primul rând, autoritatea consideră că, având în vedere situația deosebită de pe piețele financiare islandeze, este necesară o evaluare atentă a condițiilor de piață și a mediului concurențial. Măsurile care limitează denaturarea concurenței ar trebui să reflecte circumstanțele actuale dificile, garantând în același timp că denaturarea concurenței este limitată la minimum atât pe termen scurt, cât și pe termen lung.
- (225) În al doilea rând, astfel cum s-a precizat mai sus în secțiunea privind partajarea sarcinii, a fost abordat aspectul celei mai mari contribuții posibile din partea foștilor proprietari ai Landsbanki și, într-o oarecare măsură, a contribuției creditorilor Landsbanki. Prin urmare, necesitatea unor măsuri adiționale privind concurența a fost limitată.
- (226) În al treilea rând, în ceea ce privește caracteristicile pieței relevante, colapsul sistemului financiar din Islanda, urmat de intervențiile autorităților islandeze, au condus la o mai mare concentrare a serviciilor financiare pe piața islandeză și au crescut substanțial cota de piață a celor trei bănci importante — Íslandsbanki, Arion Bank și Landsbankinn. În afara acestora, au mai rămas doar câțiva jucători mici pe piață, iar perspectiva imediată a unei noi intrări este redusă ca urmare a obstacolelor la intrarea pe piață deja menționate, a dimensiunii reduse a pieței și, mai ales, datorită controalelor asupra circulației capitalurilor. Landsbankinn se bucură de o poziție foarte importantă pe această piață concentrată, cu o cotă de piață de peste 30 % în majoritatea segmentelor. Este cea mai mare bancă islandeză în ceea ce privește bilanțul.
- (227) În al patrulea rând, criza a condus la o serie de probleme foarte specifice, cum ar fi gradul deosebit de ridicat al participării directe și indirecte a băncilor mari în economia reală și apariția unui monopol *de facto* al serviciilor informatice bancare (RB), deținute în mare parte de către cele trei bănci.
- (228) În al cincilea rând, valoarea relativă a ajutorului pe care Landsbankinn l-a primit este semnificativă. În acest sens, autoritatea notează că inițial întregul capital al băncii a fost oferit de către stat. În plus, banca a beneficiat de pe urma altor măsuri de ajutor — tranzacția Spkef și garantarea depozitelor. În plus, SpSV a primit ajutor înainte să fie preluată de către Landsbankinn. În același timp, Landsbankinn rămâne o bancă mică, cel puțin conform standardelor internaționale.
- (229) În al șaselea rând, preluările Spkef și SpSv de către bancă impun măsuri adiționale privind concurența. În decizia privind SpSv, autoritatea a subliniat că planul de restructurare a Landsbankinn trebuie să cuprindă astfel de măsuri.
- (230) În acest context, autoritatea notează că au fost luate sau vor fi luate o serie de măsuri care limitează denaturarea concurenței rezultată din ajutorul de stat acordat Landsbankinn.
- (i) Măsuri și evoluții în materie de reglementare întreprinse sau angajate de către autoritățile islandeze
- (231) Guvernul islandez și-a luat în mod specific două angajamente (a se vedea anexa) care, în opinia autorității, pot contribui la crearea unui cadru de reglementare care să favorizeze concurența pe piețele financiare:

- (232) În primul rând, prin numirea unui grup de lucru care va revizui Legea nr. 36/1978 privind taxa de timbru și prin examinarea, în special, a oportunității eliminării taxelor de timbru pentru obligațiunile emise de către persoanele fizice atunci când sunt transferate între creditori (de exemplu, atunci când persoanele își transferă creditele de la o instituție de credit la alta). Autoritatea consideră că legislația actuală — care obligă, printre altele, clienții să plătească taxa de timbru aplicată cuantumului obligațiunii respective ⁽⁶¹⁾ atunci când schimbă creditorii — poate constitui un impediment în calea concurenței deoarece aceasta poate lega clienții de contractele existente privind împrumuturi pe termen lung. Prin urmare, autoritatea salută angajamentul luat în vederea revizuirii legii.
- (233) În al doilea rând, autoritatea ia act de faptul că, în conformitate cu o rezoluție adoptată de Parlamentul islandez la 21 martie 2012, guvernul va numi un comitet al cărui mandat constă în revizuirea protecției consumatorului pe piața financiară. Acesta va include un mandat specific pentru revizuirea facilitării transferului și reducerii costurilor de transfer, comitetul urmând să colaboreze îndeaproape cu ICA în ceea ce privește acest aspect. Comitetul își va prezenta raportul cel târziu până la 15 ianuarie 2013. O astfel de evaluare mai atentă ar putea fi benefică concurenței pe termen lung. În acest timp, angajamentul specific luat de către Landsbankinn descris în continuare ar trebui să contribuie la facilitarea transferului, conducând astfel la creșterea concurenței.
- (234) Autoritatea salută acordul încheiat între ICA și proprietarii RB, inclusiv cele trei bănci importante, cu privire la acest aspect deoarece prin acesta se încearcă garantarea accesului la infrastructura informatică esențială pe o bază nediscriminatorie și la un cost rezonabil pentru concurenții mici și potențialii noi veniți pe piață. Autoritatea este de părere că preocupările sale, astfel cum au fost exprimate, printre altele, în cea de-a doua decizie privind Byr ⁽⁶²⁾, au fost abordate în mod satisfăcător prin acordul respectiv. Prin urmare, nu este necesar ca aceasta să abordeze în continuare aspectul respectiv în prezenta decizie.
- (235) În sfârșit, autoritatea ia act de modificările normative care au fost aduse începând cu anul 2008, astfel cum sunt prezentate în anexă. În ceea ce privește concurența, introducerea articolului 22 în Legea nr. 161/2002 privind întreprinderile financiare este deosebit de importantă. Această dispoziție limitează participarea întreprinderilor financiare la activități care nu se încadrează în domeniul de aplicare a autorizațiilor lor de funcționare. Conform noii norme, astfel de activități pot fi derulate numai temporar și în scopul încheierii de tranzacții sau reorganizării activităților clienților. O notificare motivată în acest sens trebuie trimisă FME și au fost introduse termene în care întreprinderile financiare trebuie să-și finalizeze reorganizarea clienților acestora și să dispună de activele alocate.
- (236) Autoritatea consideră această modificare ca fiind un răspuns normativ adecvat la problema participării disproporționat de mari a instituțiilor financiare în economia reală. Dispoziția pare să prevină permanentizarea acestei situații care este rezultatul direct al conversiilor creanțelor în acțiuni.

(ii) Măsuri specifice pentru Landsbankinn

- (237) Autoritatea subliniază că prezența pe piață și dimensiunea Landsbankinn nu reprezintă decât un procent din ce a reprezentat Landsbanki — deoarece activele totale au fost reduse cu 75 %, astfel cum s-a descris mai sus. Mai mult, spre deosebire de Landsbanki, Landsbankinn este activă numai pe piața islandeză. În timp ce cea mai mare parte a reducerii este rezultatul lichidării operațiunilor internaționale ale Landsbanki, autoritatea consideră că acest proces este deosebit de relevant deoarece se referă la denaturarea concurenței având în vedere că, în special, strategia riscantă de peste mări a Landsbanki a fost cea care a condus la colapsul acesteia și a cauzat denaturări ale piețelor financiare din SEE în trecut ⁽⁶³⁾.

⁽⁶¹⁾ Taxa de timbru depinde de tipul de document juridic în cauză, dar este stabilită în mod normal la 15 ISK pentru fiecare mie de coroane islandeze declarată (și anume, aproximativ 1,5 %) aplicată la cuantumul obligațiunilor purtătoare de dobândă garantate printr-o ipotecă sau alt tip de titlu de valoare.

⁽⁶²⁾ Decizia nr. 325/11/COL din 19.10.2011.

⁽⁶³⁾ Conform, de exemplu, Deciziei Comisiei în cazul SA.28264, Ajutor de restructurare pentru Hypo Real Estate, în care Comisia a acceptat separarea unui segment important din activitatea de peste mări a Hypo Real Estate ca măsură de limitare a denaturării concurenței pentru succesorul băncii, PBB.

- (238) În plus, autoritatea salută angajamentele luate de Landsbankinn (a se vedea anexa) de a-și reduce în continuare prezența pe piața internă cu dezinvestiții de [...] referitoare la [...]. Mai mult, autoritatea remarcă în mod pozitiv că Landsbankinn s-a angajat să închidă [...] sucursale pe durata perioadei de restructurare. Pe baza planului final de restructurare și reamintind faptul că Landsbankinn este o bancă mică conform standardelor SEE, autoritatea împărtășește opinia Landsbankinn potrivit căreia adoptarea unor alte măsuri structurale ar putea amenința perspectiva băncii de a-și restabili viabilitatea pe termen lung ⁽⁶⁴⁾.
- (239) Autoritatea ia act de angajamentul conform căruia Landsbankinn nu va mai achiziționa instituții financiare până la 15 decembrie 2014, cu excepția cazului în care obține în prealabil aprobarea autorității. Aceasta înseamnă că poate fi prevenită o mai mare concentrare pe piața financiară islandeză prin achiziții făcute de Landsbankinn. Angajamentul garantează, de asemenea, că ajutorul care a fost acordat Landsbankinn este utilizat pentru restabilirea viabilității acesteia mai degrabă decât pentru consolidarea și extinderea în continuare a prezenței sale pe piața islandeză. Același lucru este valabil, de asemenea, în cazul angajamentului luat de Landsbankinn conform căruia, până la 15 octombrie 2014, aceasta nu va pune în aplicare clauze contractuale și nici nu va introduce noi clauze contractuale care să condiționeze termenele speciale ale dobânzilor de menținerea unei game minime de activități cu banca, precum și în cazul angajamentului de a nu invoca implicarea statului ca sursă a unui avantaj competitiv în momentul comercializării serviciilor sale.
- (240) Astfel cum s-a arătat mai sus, piața financiară islandeză constituie în prezent un mediu de operare dificil pentru orice bancă. Prin urmare, autoritatea salută angajamentele asumate de către Landsbankinn referitoare la facilitarea transferurilor între bănci și la furnizarea unei procesări de bază a plăților, precum și a unor servicii de distribuție monetară. Autoritatea consideră că aceste măsuri, împreună cu acordul dintre cele trei bănci importante și ICA privind RB menționat mai sus, garantează faptul că participanții mai mici pot accesa infrastructura esențială și servicii la prețuri rezonabile fără ca jucătorii mai mari să le poată bloca accesul. Autoritatea este de părere că aceasta va reduce obstacolele la intrarea pe piață pentru viitorii (potențiali) participanți pe piață. De asemenea, măsurile ar putea permite jucătorilor mai mici existenți să-și extindă cotele de piață dacă sunt capabili să ofere servicii mai bune decât concurenții lor mai mari. Mai mult, măsurile destinate facilitării transferului vor contribui la o concurență mai strânsă între jucătorii mari existenți și ar putea contribui la prevenirea sau eliminarea unei situații de potențial monopol colectiv.
- (241) În sfârșit, Landsbankinn se angajează să vândă, cât mai curând posibil, acțiunile deținute în societăți operaționale care au fost preluate ca urmare a restructurării în conformitate cu articolul 22 din Legea nr. 161/2002 privind întreprinderile financiare. Aceasta se angajează să respecte procedura și termenele stabilite în dispoziția respectivă și va furniza informații actualizate pe site-ul internet al acesteia (sau al unei filiale) cu privire la filialele sau acțiunile deținute spre vânzare. Mai mult, Landsbankinn s-a angajat să vândă [...] până la anumite termene pe durata perioadei de restructurare.
- (242) Autoritatea salută angajamentul general de dezinvestiție, cât mai curând posibil, asumat de Landsbankinn cu privire la toate întreprinderile și acțiunile care nu sunt legate de activitățile sale principale. Acest fapt va aborda nu doar potențialele preocupări privind concurența care ar putea apărea din faptul că banca este un proprietar atât de important în economia reală islandeză ci va preveni, de asemenea, punerea în pericol a viabilității băncii.
- (243) Aceasta atrage atenția autorităților islandeze și Landsbankinn cu privire la faptul că, datorită angajamentelor, încălcarea legislației naționale ar putea implica, de asemenea, o utilizare necorespunzătoare a ajutorului. Mai mult, autoritatea consideră că, prin obligația de a include pe site-ul internet al băncii informații cu privire la cesiunile și vânzările preconizate, se introduce o mai mare transparență cu privire la situația participării actuale la economia islandeză. Aceasta remediază, cel puțin într-o oarecare măsură, preocuparea specifică privind concurența care caracterizează în prezent piețele islandeze.
- (244) Pe baza celor expuse mai sus, autoritatea consideră că măsurile sus-menționate abordează principalele aspecte privind concurența pe care autoritatea le-a identificat în colaborare cu ICA. Având în vedere scopul fundamental de realizare a stabilității financiare, autoritatea concluzionează că angajamentele asumate limitează într-o măsură satisfăcătoare denaturarea concurenței. Prin urmare, ajutorul de restructurare este conform cu secțiunea 4 din Orientările privind restructurarea.

⁽⁶⁴⁾ Din același motiv, autoritatea acceptă faptul că dezinvestițiile sunt supuse condiției ca [...].

III. CONCLUZIE

(245) Pe baza evaluării anterioare și având în vedere planul de restructurare prezentat de către autoritățile islandeze cu privire la Landsbankinn, preocupările autorității exprimate în decizia de deschidere a procedurii referitoare la natura și compatibilitatea măsurilor de ajutor destinate Landsbankinn sunt înlăturate. În plus, autoritatea nu aduce obiecții cu privire la tranzacția Spkef și autorizează ajutorul primit de către SpSv. Prin urmare, autoritatea aprobă măsurile de ajutor ca fiind ajutor de restructurare compatibil cu funcționarea Acordului privind SEE în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (b), sub rezerva aderării de către Islanda și Landsbankinn la angajamentele prezentate în anexă,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Capitalul de exploatare inițial și capitalizarea finală de către stat acordate Landsbankinn, precum și tranzacția Spkef și garantarea depozitelor constituie ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE.

Articolul 2

Măsurile enumerate la articolul 1 constituie ajutor de stat ilegal de la data punerii lor în aplicare până la data prezentei decizii având în vedere nerespectarea de către autoritățile islandeze a cerinței de notificare a autorității anterior punerii în aplicare a ajutorului în conformitate cu articolul 1 alineatul (3) din partea I a Protocolului 3.

Articolul 3

Măsurile enumerate la articolul 1, precum și măsurile care vizează SpSv descrise în deciziile privind băncile de economii sunt compatibile cu Acordul privind SEE în conformitate cu articolul 61 alineatul (3) litera (b) din acord, sub rezerva aderării la angajamentele prezentate în anexă. Autorizația pentru garantarea depozitelor este limitată până la sfârșitul anului 2014.

Articolul 4

Prezenta decizie se adresează Republicii Islanda.

Articolul 5

Numai versiunea în limba engleză a prezentei decizii este autentică.

Adoptată la Bruxelles, 11 iulie 2012.

Pentru Autoritatea AELS de Supraveghere

Oda Helen SLETNES

Președinte

Sverrir Haukur GUNNLAUGSSON

Membru al Colegiului

ANEXĂ

ANGAJAMENTE ȘI MODIFICĂRI RELEVANTE ADUSE CADRULUI JURIDIC PRIVIND ACTIVITĂȚILE BANCARE

1. ANGAJAMENTE ALE AUTORITĂȚILOR ISLANDEZE

Autoritățile islandeze și-au asumat două angajamente care sunt enumerate mai jos.

Modificarea taxei de timbru pentru a exclude ajutorul de stat și pentru a reduce costurile de transfer

Ministerul de Finanțe va desemna un grup de lucru având mandatul de a revizui Legea nr. 36/1978 privind taxa de timbru. Grupul de lucru trebuie să prezinte un raport ministrului de Finanțe până în octombrie 2012, împreună cu un proiect de lege. Sarcina grupului de lucru va fi, în special, de a examina eliminarea taxelor de timbru pentru obligațiunile emise de persoane fizice atunci când acestea sunt transferate între creditori (și anume, atunci când persoanele își transferă creditele de la o instituție de credit la alta). Grupul va examina, de asemenea, modul în care poate fi modificată dispoziția privind taxa de timbru în vederea simplificării procedurilor și a promovării concurenței.

Măsuri destinate facilitării transferului și reducerii costurilor de transfer

În conformitate cu o rezoluție adoptată de Parlamentul islandez la 21 martie 2012, guvernul va desemna un comitet având mandatul de a revizui protecția consumatorului pe piața financiară și de a prezenta propuneri privind modul în care poate fi consolidată poziția persoanelor fizice și a gospodăriilor în raport cu instituțiile de credit. Desemnarea comitetului va include un mandat specific privind revizuirea facilitării transferului și reducerea costurilor de transfer, comitetul urmând să colaboreze îndeaproape cu ICA în această privință. Comitetul își va prezenta raportul cel târziu până la de 15 ianuarie 2013.

De asemenea, autoritățile islandeze au aprobat următoarele angajamente asumate de Landsbankinn:

Limitări privind achizițiile

Landsbankinn se angajează ca până la 15 decembrie 2014 să nu mai achiziționeze instituții financiare. Fără a aduce atingere acestui angajament, Landsbankinn poate, ulterior obținerii aprobării autorității, să achiziționeze instituții financiare, în special dacă acest lucru este necesar pentru protejarea stabilității financiare.

Cesiuni ale [...] și închiderea de sucursale

Landsbankinn se angajează să cesioneze acțiunile sale în [...] înainte de [data]. [...]

În plus, Landsbankinn se angajează să închidă [...] din sucursalele sale [data].

Cesiunea acțiunilor în societățile care fac obiectul restructurării

Landsbankinn se angajează, în general, să vândă, cât mai curând posibil, acțiunile deținute în societăți operaționale care au fost preluate ca urmare a restructurării, conform articolului 22 din Legea nr. 161/2002 privind întreprinderile financiare. Mai mult, banca se angajează să respecte procedura și termenele stabilite în dispoziția legislativă menționată mai sus. În sfârșit, banca va actualiza permanent informațiile de pe website-ul acesteia (sau de pe website-ul unei filiale relevante) cu privire la astfel de acțiuni care sunt deținute în vederea vânzării.

În special, Landsbankinn se angajează să ofere spre vânzare acțiunile sale în următoarele societăți, cu condiția ca societățile, inclusiv pozițiile financiare, operațiunile și perspectivele viitoare ale acestora să nu facă obiectul unui risc juridic/de litigiu semnificativ sau al unor alte incertitudini comparabile:

[...]

Măsuri în beneficiul concurenților noi și mici

Landsbankinn se angajează să ia următoarele măsuri în beneficiul concurenților noi și al celor mici:

- (a) Până la sfârșitul anului 2014, Landsbankinn nu va pune în aplicare clauze contractuale și nu va introduce noi clauze contractuale care condiționează termenele speciale ale dobânzilor de menținerea unei game minime de activități cu banca.
- (b) Landsbankinn va furniza informații ușor accesibile, pe website-ul băncii, cu privire la procesul de transfer al serviciilor bancare către o altă instituție financiară. Mai mult, pe website vor putea fi accesate documentele necesare pentru transferul între instituțiile financiare. Aceleași informații și formulare de transfer al activităților vor fi disponibile la sediile sucursalelor băncii.
- (c) Landsbankinn va executa cu rapiditate toate cererile de transfer de servicii bancare.

- (d) Landsbankinn nu va invoca implicarea statului ca sursă a avantajului concurențial în momentul comercializării.
- (e) În cazul în care nu sunt disponibile oferte de servicii concurente, Landsbankinn este dispusă să ofere următoarele servicii la un preț care va fi stabilit în funcție de costuri plus o marjă rezonabilă:
 - (i) servicii de procesare a plăților în coroane islandeze.
 - (ii) servicii de procesare a plăților în monedă străină.
 - (iii) distribuție de bancnote și monede.

2. ADAPTĂRI ȘI MODIFICĂRI RELEVANTE ADUSE CADRULUI DE REGLEMENTARE ȘI SUPRAVEGHERE PENTRU PIEȚELE FINANCIARE DIN ISLANDA ADOPTATE ULTERIOR CRIZEI

Autoritățile islandeze au prezentat o imagine de ansamblu a modificărilor aduse legislației aflate în vigoare în toamna anului 2008:

- Autorizațiile FME (Autoritatea de supraveghere financiară a Islandei) de a interveni (de a prelua competențele adunărilor acționarilor și de a dispune de active, conform ordonanței de urgență) au fost extinse; FME a primit autorizații extinse de supraveghere; au fost adoptate dispoziții suplimentare permițând FME să evalueze operațiunile sau comportamentul părților individuale supravegheate. Acestea includ atât autorizații decizionale precum cele cu privire la închiderea unor instituții sau încheierea unor activități specifice fără revocarea autorizațiilor de funcționare, cât și o definire mai detaliată a conceptelor a căror interpretare a fost contestată de către FME și de entitățile supravegheate sau organele de apel.
- Normele privind expunerile individuale mari au fost clarificate și mai bine precizate; au fost extinse rolul și responsabilitățile structurilor de gestionare a riscurilor, iar FME a autorizat ca gestionarea riscurilor să fie plasată pe o treaptă superioară în organizarea întreprinderilor financiare; dispozițiile privind efectuarea de simulări ale situațiilor de criză au devenit mai riguroase.
- Au fost legalizate dispozițiile privind menținerea unui registru special cu principalii debitori pentru a oferi o mai bună imagine de ansamblu cu privire la expunerile individuale mari față de două sau mai multe întreprinderi financiare. Registrul este important pentru conectarea expunerilor și evaluarea impactului sistemic al acestora în cazul în care ar apărea dificultăți în operațiunile debitorilor. Entitățile care nu fac obiectul supravegherii de către FME, dar care sunt listate în registrele întreprinderilor financiare trebuie să ofere FME informații privind toate obligațiile acestora. FME poate interzice furnizarea de servicii către astfel de părți în cazul în care acestea refuză să ofere informațiile solicitate.
- Dispozițiile privind practicile comerciale solide au fost consolidate, iar existența Comisiei pentru reclamații privind tranzacțiile cu întreprinderile financiare a fost stipulată prin lege; informații detaliate cu privire la toți acționarii majoritari ai întreprinderilor financiare trebuie făcute publice.
- Termenele-limită în care întreprinderilor financiare li se permite să dispună de activele alocate au fost scurtate.
- Dispozițiile privind participațiile cu active proprii ale întreprinderilor financiare au devenit mai riguroase și au fost definite mai în detaliu. Deținerile de filiale sunt în prezent considerate acțiuni proprii, precum și contractele în afara bilanțului privind propriile acțiuni.
- Întreprinderilor financiare li s-a interzis să-și extindă creditele pe baza susținerii cu propriile acțiuni sau să garanteze certificate de capital.
- FME stabilește în prezent norme privind modalitatea de calcul a creditelor garantate printr-o ipotecă asupra acțiunilor altor întreprinderi financiare în baza de risc și în baza de capital.
- Au fost extinse atât rolul, cât și responsabilitatea secțiunii de audit intern. Există norme detaliate privind echilibrul dintre extinderea și diversitatea activităților întreprinderii financiare în cauză și extinderea secțiunii sale de audit intern.
- Au fost introduse limite de cinci ani cu privire la perioada în care o firmă de audit poate derula auditul aceleiași întreprinderi financiare; capacitatea întreprinderilor financiare de a concedia un auditor "dificil" este redusă.
- Toate dispozițiile privind calculul capitalului propriu și mai multe alte aspecte tehnice au fost revizuite.

- Normele privind exercitarea participațiilor calificate, și anume 10 % sau mai mult din drepturile de vot, au fost revizuite. FME este autorizată să inverseze sarcina probei în evaluarea părților care intenționează să achiziționeze sau să se alătore participațiilor calificate, de exemplu atunci când nu se cunoaște sigur cine este beneficiarul efectiv al unei societăți holding cu participație calificată.
- Au fost introduse cerințe adiționale privind eligibilitatea directorilor, responsabilitățile acestora privind supravegherea sau operațiunile au fost extinse și nu sunt permisi președinți executivi ai consiliului de administrație; FME i-a fost încredințat un rol mai amplu de supraveghere a consiliilor de administrație; informațiile cu caracter personal identificabile privind remunerarea personalului de conducere trebuie făcute publice.
- Au fost stabilite norme privind operațiunile de creditare ale întreprinderilor financiare cu directorii, directorii executivi, angajații cheie și deținătorii de participații calificate în întreprinderea financiară în cauză. Norme similare se aplică părților strâns legate de categoriile menționate mai sus. FME a adoptat norme privind garanția considerată satisfăcătoare în cazul acestor operațiuni.
- Au fost adoptate norme privind programele de stimulente și bonusuri destinate personalului de conducere și angajaților și cu privire la contractele de încetare.
- Dispozițiile privind reorganizarea și lichidarea întreprinderilor financiare au devenit mai stricte.
- A fost efectuată o revizuire generală a normelor speciale privind băncile de economii. Au fost clarificate statutul și drepturile titularilor de capital de garanție din cadrul băncilor de economii, au fost stabilite restricții privind dividendele, au fost adoptate norme clare privind tranzacțiile cu capital de garanție, au fost stabilite norme privind reducerile capitalului de garanție și au fost clarificate normele privind autorizațiile băncilor de economii de cooperare oficială. S-a interzis băncilor de economii să-și schimbe forma juridică.

Potrivit autorităților islandeze, normele islandeze depășesc în anumite privințe cadrul paneuropean. Principalele devieri de la normele adoptate de către UE care au fost incluse în Acordul privind SEE sunt următoarele:

- FME este autorizată să restricționeze activitățile unităților individuale ale întreprinderilor financiare, în cazul în care consideră justificat acest lucru. Mai mult, aceasta este autorizată să stabilească cerințe speciale pentru ca unitățile individuale ale întreprinderilor financiare să-și continue activitatea. De asemenea, FME poate să limiteze provizoriu activitățile pe care le poate derula o întreprindere financiară, integral sau parțial, indiferent dacă aceasta face sau nu obiectul unei autorizații, dacă autoritatea consideră justificat acest lucru. Acest lucru este determinat în mod natural nu în ultimul rând de activitățile sucursalelor și de conturile de depozite stabilite de către acestea pe teritoriul altor state europene până în 2008 (Icesave, Edge and Save-and-Save).
- În legislația islandeză sunt stabilite dispoziții considerabil mai detaliate cu privire la rolul auditului intern comparativ cu directivele UE.
- Sunt stabilite dispoziții considerabil mai detaliate cu privire la modul de derulare a simulărilor situațiilor de criză comparativ cu directivele UE.
- Întreprinderile financiare trebuie să țină un registru special (un registru de credite) al tuturor părților cărora acestea le acordă credite și să prezinte FME o listă actualizată la sfârșitul fiecărei luni. De asemenea, va fi prezentată o listă similară a părților strâns legate de întreprinderile financiare, cu consiliile de administrație ale acestora și grupurile de clienți afiliați în măsura în care părțile respective nu se regăsesc pe lista menționată anterior. Lista respectivă va furniza o mai bună posibilitate de monitorizare a legăturilor dintre întreprinderile financiare, directorii și administrația acestora.
- În cazul în care FME consideră că împrumutarea unei singure părți din registrul de credite, care nu face obiectul supravegherii oficiale a activităților financiare, poate avea un impact sistemic, aceasta poate solicita informații de la partea în cauză cu privire la obligațiile acesteia.
- În cazul în care o parte care nu face obiectul supravegherii oficiale listată în registrul de credite refuză să divulge informații către FME, autoritatea poate solicita entităților supravegheate să se abțină de la furnizarea unor servicii suplimentare părții respective. Același lucru este valabil, de asemenea, în cazul în care informațiile prezentate de către partea în cauză sunt nesatisfăcătoare. Dispozițiile privind registrul de credite și autorizațiile extinse ale organismelor de supraveghere în ceea ce privește părțile care nu fac obiectul supravegherii oficiale nu se regăsesc în normele UE/SEE.
- Există dispoziții considerabil mai detaliate și restrictive cu privire la creditarea părților afiliate și garanții decât în normele UE/SEE.
- FME trebuie să refuze deținătorului unei participații calificate dreptul de a-și exercita participația dacă există dubii referitoare la identitatea beneficiarului efectiv actual sau viitor.
- Perioada maximă în care auditorii externi pot lucra pentru aceeași întreprindere financiară este mai scurtă decât cea prevăzută în normele UE/SEE.

- Există dispoziții considerabil mai detaliate cu privire la eligibilitatea directorilor întreprinderilor financiare decât în directivele UE.
- Sunt adoptate dispoziții privind procedurile pentru programele de bonusuri și contractele de încetare.
- Recent, au fost stabilite norme oficiale privind politicile de remunerare în directivele UE, fără a fi însă adoptate în cadrul acestui for norme privind contractele de încetare.

La 23 martie 2012 ministrul Afacerilor Economice a prezentat un raport privind viitorul sistemului financiar islandez. Ulterior, ministrul a desemnat un grup de experți care să pregătească un cadru legislativ pentru toate activitățile financiare din Islanda.

Versiune publică ⁽¹⁾**DECIZIA NR. 291/12/COL A AUTORITĂȚII AELS DE SUPRAVEGHERE****din 11 iulie 2012****privind ajutorul de restructurare acordat în favoarea Arion Bank (Islanda)**

Autoritatea AELS de Supraveghere („Autoritatea”),

AVÂND ÎN VEDERE Acordul privind Spațiul Economic European („Acordul privind SEE”), în special articolul 61 alineatul (3) litera (b) și Protocolul 26 la acesta,

AVÂND ÎN VEDERE Acordul dintre statele AELS privind instituirea unei Autorități de Supraveghere și a unei Curți de Justiție („Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție”), în special articolul 24,

AVÂND ÎN VEDERE Protocolul 3 la Acordul privind Autoritatea de Supraveghere și Curtea de Justiție („Protocolul 3”), în special articolul 1 alineatul (3) din partea I, articolul 7 alineatul (3) din partea II și articolul 13 din partea II,

întrucât:

I. DATE FACTUALE**1. PROCEDURĂ**

- (1) În urma corespondenței neoficiale din octombrie 2008 și a adoptării de către Parlamentul Islandei (Althingi) la 6 octombrie a Legii nr. 125/2008 privind Autoritatea pentru rambursările de trezorerie ca urmare a unor situații neobișnuite pe piețele financiare (denumită în continuare „ordonanța de urgență”), prin care statului islandez i s-au conferit competențe extinse de intervenție în sectorul bancar, președintele Autorității a trimis autorităților islandeze la 10 octombrie 2008 o scrisoare prin care le solicita acestora să notifice Autorității măsurile privind ajutoarele de stat adoptate în temeiul ordonanței de urgență. Au urmat contacte și schimburi de corespondență periodice, inclusiv o scrisoare trimisă de către Autoritate la 18 iunie 2009 prin care aceasta reamintea autorităților islandeze necesitatea de a verifica măsurile privind ajutoarele de stat și clauza de statu-quo prevăzută la articolul 3 din Protocolul 3. Ca urmare a corespondenței și a reuniunilor ulterioare, ajutorul de stat acordat pentru restaurarea anumitor operațiuni ale (fostei) Kaupthing Bank și pentru înființarea și capitalizarea New Kaupthing Bank (redenumită Arion Bank începând cu 21 noiembrie 2009) a fost în cele din urmă notificat retrospectiv de către autoritățile islandeze la 20 septembrie 2010.
- (2) Prin scrisoarea din 15 decembrie 2010 ⁽²⁾, Autoritatea AELS de Supraveghere („Autoritatea”) a informat autoritățile islandeze cu privire la decizia de deschidere a procedurii de investigare prevăzută la articolul 1 alineatul (2) din partea I a Protocolului 3 referitor la măsurile adoptate de către statul islandez pentru restaurarea anumitor operațiuni ale (fostei) Kaupthing Bank hf și pentru înființarea și capitalizarea New Kaupthing Bank hf, redenumită Arion Bank (decizia de deschidere a procedurii de investigare) ⁽³⁾. De asemenea, Autoritatea a solicitat prezentarea unui plan de restructurare detaliat cu privire la Arion Bank în termen de șase luni.

⁽¹⁾ Prezentul document este disponibil exclusiv în scop informativ. În prezenta versiune publică, au fost omise anumite informații pentru a nu divulga date cu caracter confidențial. Omisiunile sunt marcate cu [...] sau date încadrate de paranteze pătrate indicând o aproximare neconfidențială a cifrei relevante.

⁽²⁾ Decizia nr. 492/10/COL a Autorității de deschidere a procedurii oficiale de investigare privind ajutorul de stat acordat pentru restaurarea anumitor operațiuni ale (vechii) Kaupthing Bank hf și pentru înființarea și capitalizarea New Kaupthing Bank hf (redenumită în prezent Arion Bank hf), JO C 41, 10.2.2011, p. 7 și Suplimentul SEE al Jurnalului Oficial nr. 7, 10.2.2011, p. 1.

⁽³⁾ Informații suplimentare privind procedura care a condus la Decizia nr. 492/10/COL a Autorității sunt disponibile în secțiunea privind procedura din decizie.

- (3) Prin scrisoarea din 24 martie 2011 ⁽⁴⁾, Autoritatea a primit de la părțile interesate o observație, care a fost transmisă autorităților islandeze la 25 mai 2011. Autoritățile islandeze nu au răspuns observației respective.
- (4) Prin scrisoarea din 31 martie 2011, autoritățile islandeze au prezentat un plan de restructurare cu privire la Arion Bank. Un plan de restructurare actualizat a fost prezentat prin e-mail-ul din 30 aprilie 2012.
- (5) Autoritatea a solicitat informații cu privire la planul de restructurare la 11 iulie 2011 și 13 februarie 2012. Autoritățile islandeze au răspuns solicitării la 26 octombrie 2011, 16 aprilie 2012, 30 aprilie 2012, 21 mai 2012 și 6 iulie 2012. Versiunile finale ale angajamentelor făcute de către autoritățile islandeze și Arion Bank au fost prezentate la 3 iulie 2012 ⁽⁵⁾.
- (6) În plus, reprezentanții Autorității s-au întâlnit cu autoritățile islandeze și cu reprezentanții Arion Bank la 7 iunie 2011 și la 27-28 februarie 2012.

2. CONTEXT

- (7) În prezenta secțiune autoritatea va descrie evenimentele, faptele, evoluțiile economice, politice și în materie de reglementare legate de prăbușirea și reconstrucția sistemului financiar islandez din octombrie 2008 până în prezent care apar drept necesare pentru stabilirea contextului în care s-a realizat evaluarea măsurilor privind ajutoarele de stat în cazul de față. Înainte de aceasta, se vor reaminti, de asemenea, etapele prăbușirii Kaupthing Bank, în ordine cronologică.

2.1. Prăbușirea Kaupthing Bank

- (8) În septembrie 2008, o serie de instituții financiare importante la nivel global au început să experimenteze dificultăți grave. În timpul turbulențelor survenite pe piețele financiare globale, cele mai importante trei bănci comerciale din Islanda, care înregistraseră o creștere economică extraordinară în ultimii ani, s-au confruntat cu dificultăți în ceea ce privește refinanțarea datoriei pe termen scurt și cu retrageri masive ale depozitelor. Lehman Brothers a solicitat protecție împotriva riscului de insolvență la 15 septembrie, iar în aceeași zi s-a anunțat că Bank of America urma să preia controlul asupra Merrill Lynch. În paralel, una dintre cele mai importante bănci din Regatul Unit, HBOS, a trebuit să fie preluată de către Lloyds TSB.
- (9) Problemele din sectorul financiar islandez au devenit mai evidente la 29 septembrie 2008, când guvernul Islandei a anunțat că a ajuns la un acord cu Glitnir Bank, căreia urma să îi injecteze un capital de 600 milioane EUR în schimbul a 75 % din acțiunile acesteia. Cu toate acestea, planul de preluare a Glitnir Bank de către guvern nu a oferit siguranță piețelor, fiind ulterior abandonat. Prețurile acțiunilor celor trei bănci comerciale au scăzut, ratinurile de credit fiind coborâte.
- (10) Retragerile masive ale depozitelor din sucursalele din străinătate ale Landsbanki și Kaupthing au crescut dramatic, sucursalele de la nivel național confruntându-se, în egală măsură, cu retrageri masive de numerar. În primul weekend din luna octombrie a devenit clar faptul că încă una dintre cele mai importante trei bănci islandeze, Landsbanki, se afla în mare dificultate. Glitnir Bank și Landsbanki au fost preluate de către FME la 7 octombrie 2008. Pentru o anumită perioadă de timp, s-a sperat că Kaupthing Bank poate evita aceeași soartă, la 6 octombrie 2008 CBI acordând Kaupthing un împrumut în valoare de 500 de milioane EUR în schimbul garanțiilor privind filiala daneză a Kaupthing, FIH Erhvervsbanken. Cu toate acestea, acordurile de împrumut și titlurile de creanță ale Kaupthing Bank conțineau în general o clauză conform căreia, în eventualitatea în care una dintre principalele filiale ale băncii nu își onorează obligațiile, aceasta constituie o nerespectare a obligațiilor din partea Kaupthing Bank care poate conduce la scadența creditelor acordate băncii. La 8 octombrie 2008, autoritățile britanice au pus filiala Kaupthing din Regatul Unit, Kaupthing Singer & Friedlander (KSF), în încetare de plăți. În ziua următoare, FME a preluat controlul asupra băncii prin exercitarea competențelor care i-au fost conferite în temeiul ordonanței de urgență.

⁽⁴⁾ Corectată de către părțile interesate la 25 mai 2012.

⁽⁵⁾ În ceea ce privește situația concurenței în sectorul bancar islandez și posibilele măsuri corective în materie de concurență, Autoritatea a cooperat cu Autoritatea islandeză în materie de concurență (ICA).

2.2. Criza financiară și principalele cauze ale nerespectării obligațiilor de către băncile islandeze

- (11) În notificarea privind ajutorul acordat în favoarea Arion Bank, autoritățile islandeze au explicat că motivele prăbușirii sectorului bancar din Islanda și necesitatea de a interveni au fost prezentate în detaliu într-un raport elaborat de o Comisie specială de investigație („CSI”) înființată de parlamentul islandez ⁽⁶⁾, ale cărei obligații constau în investigarea și analizarea proceselor care au condus la prăbușirea principalelor trei bănci în cauză. Autoritatea sintetizează în continuare concluziile comisiei privind cele mai relevante cauze ale prăbușirii Kaupthing Bank. Informațiile au fost preluate din capitolele 2 (Rezumat) și 21 (Cauzele prăbușirii băncilor islandeze — Responsabilitate, greșeli și neglijență) din raportul CSI.
- (12) Reducerea lichidităților pe piețele financiare globale, care a început în 2007, a condus în cele din urmă la prăbușirea celor mai importante trei bănci islandeze, ale căror operațiuni comerciale au devenit din ce în ce mai dependente de finanțarea de pe piețele internaționale. Cu toate acestea, cauzele prăbușirii băncilor islandeze au fost complexe și numeroase. CSI a analizat faptele care au condus la prăbușirea celor mai importante bănci din Islanda, notând faptul că majoritatea concluziilor erau aplicabile tuturor celor trei bănci, multe dintre acestea fiind interconectate. Cauzele prăbușirii legate de activitățile băncilor sunt sintetizate pe scurt în cele ce urmează.

Expansiunea excesivă și nedurabilă

- (13) CSI a concluzionat că, pe parcursul exercițiilor financiare anterioare prăbușirii, băncile și-au extins bilanțurile și portofoliile de credite dincolo de propria capacitate operațională și de gestiune. Activele combinate ale celor trei bănci au înregistrat o creștere exponențială de la 1,4 trilioane ISK ⁽⁷⁾ în 2003 la 14,4 trilioane ISK la sfârșitul celui de-al doilea trimestru al anului 2008. Cea mai mare parte a creșterii înregistrate de cele trei bănci a constat în credite acordate părților străine, care au crescut semnificativ pe parcursul anului 2007 ⁽⁸⁾, în special după debutul crizei internaționale de lichidități. Aceasta a determinat CSI să concluzioneze că o mare parte din creșterea respectivă a creditării a rezultat din creditele acordate întreprinderilor cărora li se refuzase creditarea în altă parte. De asemenea, raportul a concluzionat că investițiile bancare cu un grad de risc inerent mai ridicat au devenit o caracteristică tot mai des întâlnită a activităților bancare, creșterea creditelor contribuind la problemele respective.

Reducerea finanțelor disponibile pe piețele internaționale

- (14) Cea mai mare parte a creșterii băncilor a fost facilitată de accesul pe piețele financiare internaționale, de capitalizarea pe baza ratingurilor de credite bune și de accesul pe piețele europene prin intermediul Acordului privind SEE. Băncile islandeze au împrumutat 14 miliarde EUR pe piețele străine ale titlurilor de creanță în 2005 în condiții relativ favorabile. Atunci când accesul pe piețele europene ale titlurilor de creanță a devenit și mai limitat, băncile și-au finanțat activitățile pe piețele americane, titlurile de creanță islandeze transformându-se în obligațiuni garantate prin creanțe. În perioada anterioară prăbușirii, băncile depindeau tot mai mult de creditele pe termen scurt, ceea ce a condus la riscuri de refinanțare majore și, potrivit CSI, previzibile.

Orientarea proprietarilor băncilor

- (15) În cazul fiecărei bănci islandeze importante, principalii proprietari se numărau printre cei mai mari debitori ⁽⁹⁾. CSI a considerat că anumiți acționari beneficiau de un acces excesiv de facil la creditele furnizate de băncile pe care le conduceau în calitate de proprietari. Acționarul majoritar al Kaupthing Bank era Exista hf., cu o cotă care depășea doar cu puțin 20 %. Exista hf. era, în egală măsură, unul dintre cei mai mari debitori ai băncii. În perioada 2005-2008, totalul creditelor acordate în favoarea Exista hf. și a părților afiliate ⁽¹⁰⁾ de către Kaupthing a crescut constant de la 400 500 de milioane EUR la 1 400-1 700 de milioane EUR, pe parcursul perioadei

⁽⁶⁾ Membrii CSI erau domnul Páll Hreinsson, judecător al Curții Supreme, domnul Tryggvi Gunnarsson, Ombudsmanul parlamentar al Islandei, și doamna Sigríður Benediktssdóttir, lector universitar doctor și director adjunct de departament în cadrul Universității Yale din SUA. Raportul este disponibil integral în limba islandeză la adresa: <http://rna.althingi.is/>, iar anumite părți din acesta, traduse în limba engleză, (inclusiv rezumatul și capitolul privind cauzele prăbușirii băncilor) sunt disponibile la adresa: <http://sic.althingi.is/>

⁽⁷⁾ În limba islandeză, *króna*.

⁽⁸⁾ Creditele acordate părților terțe au crescut cu 11,4 miliarde EUR, de la 9,3 miliarde EUR la 20,7 miliarde EUR în șase luni.

⁽⁹⁾ Capitolul 21.2.1.2 din raport.

⁽¹⁰⁾ Exista, Exista Trading, Bakkavör Group, Bakkavor Finance Ltd, Bakkabraedur Holding B.V., Lýsing, Síminn, Skipti și alte întreprinderi afiliate.

2007–2008, creditele fiind aproape egale cu baza de capital a băncii. Creșterea respectivă a creditelor acordate principalilor acționari a avut loc în pofida faptului că Kaupthing începea să se confrunte cu probleme în materie de lichidități și de finanțare. De asemenea, creditele au fost adeseori acordate părților afiliate în lipsa unor garanții specifice ⁽¹⁾. Fondul de piață monetară al Kaupthing era cel mai mare fond al întreprinderii de administrare a activelor Kaupthing Bank, în 2007 fondul investind semnificativ în obligațiunile emise de Exista hf.. La sfârșitul anului, aceasta deținea titluri în valoare de aproximativ 14 miliarde ISK, echivalentul a aproximativ 20 % din totalul activelor fondului la momentul respectiv. Robert Tchenguiz deținea participațiuni în Kaupthing Bank și Exista hf., făcând parte și din consiliul de administrație al Exista hf.. De asemenea, Robert Tchenguiz a primit importante facilități de împrumut din partea Kaupthing Bank din Islanda, Kaupthing Bank din Luxemburg și Kaupthing Singer & Friedlander (KSF). În total, facilitățile de împrumut primite de către Robert Tchenguiz și părțile afiliate din partea întreprinderii-mamă Kaupthing Bank la momentul prăbușirii băncii se ridicau la aproximativ 2 miliarde EUR ⁽²⁾.

Concentrarea riscurilor

- (16) În ceea ce privește problema expunerii anormale a acționarilor majoritari, CSI a concluzionat că portofoliile de active ale băncilor nu erau suficient de diversificate. Potrivit CSI, normele europene privind expunerea semnificativă erau interpretate în sens restrâns, în special în cazul acționarilor băncile încercând să evite normele respective.

Capitalul propriu scăzut

- (17) Deși rata de capital a Kaupthing și a celorlalte două bănci islandeze importante era raportată întotdeauna ca fiind ușor mai ridicată decât valoarea minimă statutară, CSI a concluzionat că ratele de capital nu reflectau cu exactitate puterea financiară a băncilor. Aceasta se datora expunerii la risc a acțiunilor proprii ale băncilor prin intermediul garanțiilor primare și al contractelor la termen privind acțiunile. Capitalul social finanțat de întreprinderi și denumit de CSI „capital propriu scăzut” ⁽³⁾ reprezenta peste 25 % din bazele de capital ale băncilor (sau peste 50 % la momentul evaluării în raport cu componenta de bază a capitalului, și anume capitalul propriu al acționarilor minus activele necorporale). La aceasta se adăugau problemele cauzate de riscul de expunere a băncilor prin deținerea de acțiuni una în cadrul celeilalte. La mijlocul anului 2008, finanțarea directă de către bănci a propriilor acțiuni, precum și finanțarea încrucișată a acțiunilor celorlalte două bănci se ridicau la aproximativ 400 de miliarde ISK, reprezentând aproape 70 % din componenta de bază a capitalului. Potrivit CSI, amploarea finanțării capitalului propriu al acționarilor prin creditele obținute din partea sistemului însuși era atât de mare încât amenința stabilitatea sistemului. Băncile ofereau o parte semnificativă din acțiuni drept garanții de împrumut, prin urmare, scăderea prețurilor acțiunilor aducea cu sine scăderea calității portofoliilor lor de credite. Aceasta a afectat performanța băncilor, exercitând presiuni suplimentare asupra prețurilor acțiunilor; în consecință (CSI a presupus pe baza informațiilor deținute că), băncile au încercat să creeze în mod artificial o cerere excesivă pentru propriile acțiuni.

Dimensiunea băncilor

- (18) În 2001, bilanțurile celor mai importante trei bănci însumau (împreună) puțin peste produsul intern brut (PIB) al Islandei. Până la sfârșitul anului 2007, băncile au devenit internaționale, deținând active cu o valoare de nouă ori mai mare decât cea a PIB-ului islandez. Conform raportului CSI, în anul 2006 observatorii au declarat că sistemul bancar depășise capacitatea Băncii Centrale a Islandei (CBI), îndoindu-se că aceasta putea să îndeplinească rolul de creditor de ultimă instanță. Până la sfârșitul anului 2007, datoriile pe termen scurt ale Islandei (suportate în principal din cauza finanțării băncilor) erau de cincisprezece ori mai mari decât rezervele de schimb valutar, depozitele în monedă străină ale celor trei bănci fiind, de asemenea, de opt ori mai mari decât rezervele de schimb valutar. Fondul de garantare a depunătorilor și investitorilor deținea resurse minime în comparație cu depozitele bancare pe care trebuia să le garanteze. Potrivit CSI, factorii în cauză au făcut Islanda susceptibilă de retrageri masive ale depozitelor din băncile naționale.

Creșterea bruscă a băncilor în comparație cu infrastructura financiară și de reglementare

- (19) CSI a concluzionat că organismele relevante de supraveghere din Islanda nu beneficiau de credibilitatea necesară în lipsa unui creditor de ultimă instanță care să dispună de suficiente resurse. Conform raportului, FME și CBI nu dețineau expertiza și experiența necesare pentru a reglementa băncile într-o perioadă economică dificilă, însă

⁽¹⁾ Peste jumătate din astfel de credite acordate de la începutul anului 2007 și până în momentul prăbușirii băncii nu au fost garantate.

⁽²⁾ Procesul-verbal al comitetului de acordare a creditelor din cadrul consiliului director al Kaupthing Bank prevede, printre altele, că banca a împrumutat adeseori bani domnului Tchenguiz cu scopul de a-l ajuta să își îndeplinească cerințele de marjă din partea altor bănci în timp ce întreprinderile sale se prăbușeau.

⁽³⁾ Capitolul 21.2.1.4 din raport.

puteau adopta măsuri de reducere a nivelului riscurilor la care erau expuse băncile. De exemplu, FME nu a crescut proporțional cu băncile, iar practicile organismului de reglementare nu au ținut pasul cu evoluțiile rapide din domeniul operațiunilor bancare. De asemenea, raportul este critic la adresa guvernului, concluzionând că autoritățile ar fi trebuit să adopte măsuri de reducere a impactului potențial al băncilor asupra economiei prin reducerea dimensiunii acestora sau prin obligarea uneia sau a mai multor bănci să își mute sediul central în străinătate ⁽¹⁴⁾.

Dezechilibrul și expansiunea excesivă a economiei islandeze ca întreg

- (20) Raportul CSI face trimitere la evenimentele privind economia ca întreg, care au avut, de asemenea, un impact asupra creșterii economice rapide a băncilor, contribuind la un dezechilibru în materie de dimensiune și de influență între sectorul serviciilor financiare și restul economiei. Raportul a concluzionat că politicile guvernamentale (în special politica fiscală) au contribuit cel mai probabil la expansiunea excesivă și la dezechilibrul economiei islandeze, politica monetară a CBI nefiind suficient de restrictivă. De asemenea, raportul face trimitere la relaxarea normelor privind creditele care guvernează Fondul islandez de finanțare a locuințelor (HFF), pe care o consideră drept „una dintre cele mai mari greșeli ale gestiunii monetare și fiscale din perioada premergătoare prăbușirii băncilor” ⁽¹⁵⁾. În egală măsură, raportul critică ușurința cu care băncile au putut să se împrumute de la CBI, stocul de credite garantate pe termen scurt ale CBI crescând de la 30 de miliarde ISK în toamna anului 2005 la 500 de miliarde ISK la începutul lui octombrie 2008.

Coroana islandeză (króna), dezechilibrele externe și marjele swap-ului pe riscul de credit

- (21) Raportul menționează că în 2006 valoarea coroanei islandeze (króna) a fost extrem de ridicată, deficitul de cont curent al Islandei depășind 16 % din PIB, pasivele exprimate în valută minus activele atingând PIB-ul anual total. Condițiile prealabile unei crize financiare se instalaseră deja. Până la sfârșitul anului 2007, valoarea coroanei islandeze (króna) s-a depreciat, marjele swap-ului pe riscul de credit (CDS) ale Islandei și ale băncilor înregistrând o creștere exponențială.

2.3. Măsurile adoptate pentru reconstrucția sectorului bancar

- (22) În urma prăbușirii celor mai importante trei bănci comerciale în octombrie 2008 (inclusiv Kaupthing), autoritățile islandeze s-au confruntat cu provocarea fără precedent de salvagardare a operațiunilor bancare continue în Islanda ⁽¹⁶⁾. Politica urmărită de guvernul islandez este prevăzută, în principal, de ordonanța de urgență ⁽¹⁷⁾ adoptată de parlamentul islandez la 6 octombrie 2008. Aceasta conferă FME competențe extraordinare de a prelua controlului asupra întreprinderilor financiare și de a dispune de activele și pasivele în consecință. Ministerul de Finanțe era autorizat, în numele Trezoreriei, să elibereze fonduri pentru înființarea de noi întreprinderi financiare. Mai mult, în procedurile de insolvență ale întreprinderilor financiare, depozitele erau prioritare în raport cu alte creanțe. Guvernul a declarat că depozitele din băncile comerciale și de economii naționale și sucursalele acestora situate pe teritoriul Islandei vor fi protejate în totalitate.
- (23) Prioritățile politice se concentrau inițial pe asigurarea funcționării de bază a sistemelor bancare, de plăți și de decontări de la nivel național. În primele săptămâni ulterioare prăbușirii, guvernul Islandei a pregătit, de asemenea, un program economic în colaborare cu Fondul Monetar Internațional („FMI”), care a condus la aprobarea, la 20 noiembrie 2008, a solicitării Islandei privind un acord stand-by cu o durată de doi ani care includea un împrumut în valoare de 2,1 miliarde USD din partea FMI și care viza să consolideze rezervele valutare ale Islandei. Credite suplimentare de până la 3 miliarde USD au fost garantate de alte țări nordice, precum și de anumiți parteneri comerciali. Din împrumutul FMI, 827 de milioane USD au fost puse imediat la dispoziție, în timp ce restul sumei a fost acordată în opt tranșe egale, sub rezerva evaluărilor trimestriale ale programului.

⁽¹⁴⁾ De fapt, politica declarată a coaliției guvernamentale la momentul respectiv consta în încurajarea creșterii economice și în stimularea băncilor să își păstreze sediul central pe teritoriul Islandei.

⁽¹⁵⁾ Capitolul 2 pagina 5 din raport.

⁽¹⁶⁾ Pentru detalii suplimentare privind măsurile adoptate de către autoritățile islandeze, a se vedea raportul Ministerului de Finanțe prezentat Parlamentului în mai 2011 cu privire la restructurarea băncilor comerciale (Skýrsla fjármálaráðherra um endurreisn viðskiptabankanna), disponibil la adresa: <http://www.althingi.is/alttext/139/s/pdf/1213.pdf>

⁽¹⁷⁾ Legea nr. 125/2008 privind Autoritatea pentru rambursările de trezorerie ca urmare a unor situații neobișnuite pe piețele financiare.

- (24) Programul FMI a fost un program de stabilizare la scară largă axat pe trei obiective-cheie. În primul rând, stabilizarea și restaurarea încrederii în moneda națională (króna) cu scopul de a limita impactul negativ al crizei asupra economiei. Măsurile respective au inclus introducerea unor controale asupra capitalului menite să pună capăt scurgerilor de capital. În al doilea rând, programul a inclus o strategie cuprinzătoare de restructurare a băncilor, care viza în cele din urmă să reconstruiască un sistem financiar viabil în Islanda, precum și să salveze relațiile financiare internaționale ale țării. Printre obiectivele secundare se numărau asigurarea unei evaluări echitabile a activelor băncilor, maximizarea recuperării activelor și consolidarea practicilor de supraveghere. În al treilea rând, programul viza să garanteze existența unor finanțe publice durabile prin limitarea socializării pierderilor în cadrul băncilor care s-au prăbușit, precum și prin punerea în aplicare a unui program de consolidare fiscală pe termen scurt.
- (25) Autoritățile islandeze au subliniat faptul că, din cauza circumstanțelor excepționale referitoare la dimensiunea considerabilă a sistemului bancar în raport cu capacitatea financiară a Trezoreriei, opțiunile de politică de care dispuneau autoritățile erau limitate. Soluțiile pe care se bazau acestea erau, prin urmare, extrem de diferite de măsurile adoptate de guvernele altor țări care se confruntau cu amenințări la adresa stabilității financiare.
- (26) În temeiul ordonanței de urgență, cele trei bănci comerciale importante, Glitnir Bank, Landsbanki Íslands și Kaupthing Bank, au fost împărțite în bănci „vechi” și bănci „noi”. Ministerul de Finanțe a identificat trei întreprinderi cu răspundere limitată care au preluat operațiunile interne ale vechilor bănci, numind pentru fiecare dintre acestea un consiliu de administrație. FME a preluat controlul asupra vechilor bănci, alocând în principiu activele și pasivele interne (depozitele) ale acestora noilor bănci care continuau operațiunile bancare pe teritoriul Islandei, în timp ce vechile bănci erau supravegheate de comitetele de administrare provizorii⁽¹⁸⁾. Activele și pasivele în valută au fost plasate în principal în vechile bănci, care au făcut apoi obiectul procedurilor de lichidare și încheierii ulterioare a tuturor operațiunilor în străinătate⁽¹⁹⁾.
- (27) În bilanțurile de deschidere provizorii ale celor trei bănci noi la 14 noiembrie 2008 s-a estimat că totalul activelor combinate ale băncilor s-ar ridica la 2 886 de miliarde ISK, capitalul propriu în valoare de 385 de miliarde ISK urmând să fie furnizat de către stat. Valoarea totală a obligațiunilor care urmau să fie emise de către noile bănci în favoarea vechilor bănci în schimbul activelor transferate în afara pasivelor era estimată la 1 153 de miliarde ISK. FME a solicitat Deloitte LLP să evalueze valoarea activelor și a pasivelor transferate. În cursul procesului s-a constatat că evaluarea independentă nu ar furniza valori fixe ale activelor nete transferate, ci valori variabile. De asemenea, a reieșit că creditorii băncilor și-au manifestat dezacordul cu privire la procesul de evaluare, pe care nu îl considerau a fi imparțial, plângându-se că nu își puteau proteja interesele. Complicațiile respective au condus la modificarea politicii de stabilire a conturilor între vechile și noile bănci, implicând faptul că, în loc să se bazeze pe evaluările unui expert independent, părțile au încercat să negocieze o serie de acorduri cu privire la valoarea activelor nete transferate.
- (28) Era evident faptul că urma să fie dificil pentru părți să încheie acorduri privind evaluările deoarece acestea făceau în mod evident obiectul unor ipoteze diferite asupra cărora era posibil să nu cadă de acord. Statul urmărea să încheie acorduri privind evaluările principale care să ofere o bază solidă pentru capitalizarea inițială a noilor bănci. Nivelul prețurilor activelor peste evaluarea de bază putea fi atribuit creditorilor sub forma obligațiunilor condiționale sau a creșterilor valorii capitalului social al băncilor, întrucât rezulta din negocieri că comitetele de administrare ale Glitnir și ale Kaupthing și majoritatea creditorilor acestora puteau fi interesați de achiziționarea

⁽¹⁸⁾ De asemenea, a se vedea raportul anual al FME din 2009 (iulie 2008 — iunie 2009), disponibil la adresa: <http://en.fme.is/media/utgefidedfni/FME-Annual-Report-2009.pdf>

⁽¹⁹⁾ Urmău să aibă loc și alte preluări ale întreprinderilor financiare. În martie 2009, FME a preluat controlul asupra operațiunilor celor trei întreprinderi financiare Straumur-Burdaras, Reykjavik Savings Bank (SPRON) și Sparisjodabanki Íslands (Icebank), hotărând să cedeze activele și pasivele întreprinderilor respective. Deși ulterior a fost aprobat un acord de componență cu creditorii Straumur, SPRON și Sparisjodabanki au făcut obiectul unei proceduri de lichidare. De asemenea, alte întreprinderi financiare au fost afectate în mod semnificativ de prăbușirea celor mai importante trei bănci comerciale și de incertitudinile de pe piețele financiare, mai multe întreprinderi financiare fiind trecute sub administrare publică în 2010. Astfel, FME a numit un comitet de administrare provizoriu pentru VBS Investment Bank în martie 2010. În aprilie 2010, FME a preluat controlul asupra Keflavík Savings Bank și Byr Savings Bank, stabilind ca operațiunile acestora să fie preluate de alte întreprinderi financiare noi, SpKef Savings Bank și, respectiv, Byr hf. Întrucât condițiile financiare ale întreprinderilor financiare respective s-au dovedit a fi mai precare decât s-a anticipat inițial, SpKef a fuzionat ulterior cu Landsbankinn, în temeiul deciziei FME, iar Byr hf. cu Íslandsbanki, în urma unei licitații pentru acțiunile Byr. Autorităților islandeze li s-a solicitat ulterior, în 2009, să abordeze dificultățile financiare ale Saga Capital Investment Bank și, în 2011, ale Fondului de finanțare a locuințelor.

de participațiuni în noile bănci, ceea ce le-ar fi permis să beneficieze de potențialele creșteri ale valorii activelor transferate.

- (29) Capitalizarea totală a celor trei bănci noi și temeiul acordurilor încheiate cu creditorii băncilor vechi au fost anunțate la 20 iulie 2009. Guvernul, în calitate de unic proprietar al celor trei bănci noi, a încheiat acorduri-cadru cu comitetele de administrare ale vechilor bănci în legătură cu modul în care urma să fie stabilită și plătită compensația pentru transferul activelor nete către noile bănci. În ceea ce privește două dintre băncile noi, Íslandsbanki și Arion Bank, aceasta includea acorduri condiționale pentru vechile bănci de subscriere a participațiilor majoritare în capitalurile proprii ale noilor bănci.
- (30) În baza proiectelor de acord menționate mai sus, comitetele de administrare ale vechilor bănci au hotărât în octombrie 2009 (Glitnir) și în decembrie 2009 (Kaupthing Bank și Landsbanki Islands) să exercite opțiunile negociate și să subscrie participațiile în capitalurile noilor bănci. La 18 decembrie 2009, guvernul a anunțat că reconstrucția băncii a fost finalizată și că au fost încheiate acorduri între autoritățile islandeze și băncile noi, pe de o parte, și comitetele de administrare ale Glitnir Bank, Landsbanki Íslands și Kaupthing Bank, în numele creditorilor acestora, pe de altă parte, cu privire la soluțiile privind activele care au fost transferate de la vechile bănci către cele noi, precum și faptul că noile bănci erau finanțate integral la momentul respectiv.
- (31) Astfel după cum s-a dovedit ulterior, contribuția Trezoreriei la capitalul propriu al băncilor noi a fost redusă în mod semnificativ, de la 385 de miliarde ISK, cum era prevăzut inițial, la 135 de miliarde ISK sub formă de capital social, iar în cazul a două dintre cele trei bănci, Íslandsbanki și Arion Bank, la aproximativ 55 de miliarde ISK din capitalul de rangul 2 sub formă de credite subordonate sau la un total de 190 de miliarde ISK. În plus, Trezoreria a pus la dispoziția Íslandsbanki și a Arion Bank anumite facilități de lichiditate. Capitalul social furnizat de vechile bănci băncilor noi s-a ridicat în total la aproximativ 156 de miliarde ISK. Prin urmare, capitalizarea totală a noilor bănci a fost de aproximativ 346 de miliarde ISK. În loc să păstreze controlul absolut asupra celor trei bănci, acordurile implicau faptul că participațiile statului urmau să fie reduse la aproximativ 5 % în cazul Íslandsbanki, la 13 % în cazul Arion Bank și la 81 % în cazul Landsbankinn.
- (32) În timp ce preluarea a două dintre cele trei bănci de către creditorii vechilor bănci soluționa probleme majore în ceea ce privește reconstrucția sectorului financiar și consolidarea unui capital mai ferm pentru băncile noi, rămăneau nesoluționate numeroase puncte slabe care trebuiau remediate. Începând cu toamna anului 2009, băncile și-au concentrat eforturile în principal pe problemele interne, stabilind strategia globală a operațiunilor, în special restructurarea portofoliilor lor de credite, care reprezentau cel mai important factor de risc la adresa operațiunilor și a viabilității pe termen lung. Procesul de restructurare a fost unul complex din cauza diferiților factori agravanți, inclusiv hotărârile Curții Supreme privind ilegalitatea creditelor acordate în ISK, dar indexate în funcție de cursul valutar. În ceea ce privește Arion Bank, în măsura în care acestea sunt relevante pentru restructurarea băncii, problemele respective sunt analizate mai jos.

2.4. Mediul macroeconomic

- (33) Prăbușirea sistemului bancar în octombrie 2008 a adus cu sine turbulențe majore pe plan economic. Dificultățile cu care se confrunța sistemul financiar islandez erau combinate cu pierderea încrederii în moneda națională. Coroana islandeză (króna) s-a depreciat semnificativ în primul trimestru al anului 2008, apoi în toamnă, înainte și după prăbușirea celor trei bănci comerciale importante. În pofida controalelor asupra capitalului, impuse în toamna anului 2008, volatilitatea monedei naționale s-a accentuat pe parcursul anului 2009⁽²⁰⁾. Turbulențele respective au condus la o recesiune gravă a economiei Islandei, cu o scădere a PIB-ului cu 6,8 % în 2009 și cu 4 % în 2010.
- (34) Printre implicațiile crizei economice s-au numărat o creștere bruscă a șomajului de la 1,6 % în 2008 la 8 % în 2009, creșterea inflației și scăderea salariilor reale. Mai mult, s-a înregistrat o creștere semnificativă a gradului de îndatorare a întreprinderilor și gospodăriilor, a creditelor neperformante în portofoliile de credite ale băncilor, precum și o preluare la scară largă de către băncile noi a afacerilor care se confruntau cu dificultăți financiare. În același timp, costul fiscal ridicat al restructurării sistemului bancar a condus la o creștere semnificativă a deficitului fiscal și la o sporire semnificativă a datoriei publice.

⁽²⁰⁾ Ca exemplu al amplitudinii deprecierii semnificative, cursul mediu lunar de schimb valutar în EUR pentru króna a crescut de la 90,71 ISK în decembrie 2007 la 184,64 ISK în noiembrie 2009.

- (35) În urma recesiunii economice grave, datele provizorii furnizate de Statisticile Islandei au indicat un moment de cotitură în cea de-a doua jumătate a anului 2011 și o creștere de 3,1 % a PIB-ului pentru întregul an în comparație cu anul anterior.
- (36) Creșterea economică din 2011 s-a datorat în cea mai mare parte creșterii cererii interne, în special unei creșteri cu 4 % a consumului gospodăriilor în sectorul privat. La aceasta s-au adăugat creșteri ale salariilor și ale beneficiilor sociale, precum și anumite inițiative de politică adoptate în vederea înlăturării sarcinii achitării datoriilor gospodăriilor, inclusiv subvenționarea temporară a ratei dobânzii, înghețarea plății creditelor și rambursarea anuală a economiilor de pensii private. De asemenea, datele provizorii pentru 2011 au indicat o creștere ușoară a investițiilor, însă de la un nivel destul de scăzut ⁽²¹⁾. Consumul public a rămas scăzut pe parcursul ultimilor trei ani.
- (37) Datele macroeconomice generale maschează diferențe semnificative între sectoare. Pe lângă prăbușirea sectorului financiar, sectorul construcțiilor și numeroase activități de producție și de prestare de servicii de la nivel național au înregistrat o scădere. Pe de altă parte, anumite sectoare de export au înregistrat o creștere economică. Datorită ratei scăzute de schimb valutar a coroanei islandeze și prețurilor relativ stabile în monedă străină pentru produsele marine și de aluminiu, veniturile obținute din exporturi au crescut după declanșarea crizei economice, precum și cele din turism și alte exporturi de servicii. În același timp, importurile au scăzut în mod semnificativ, balanța comercială ⁽²²⁾ înregistrând un surplus temporar de aproximativ 10 % din PIB în 2010. Cu toate acestea, având în vedere creșterea internă din 2011, importurile au crescut din nou, conducând la un surplus comercial general mai mic de 8,2 % din PIB.
- (38) Conform previziunilor Statisticilor Islandei pentru perioada 2012-2017, redresarea economică treptată va înregistra o creștere de 2,6 % în 2012. Se preconizează o rată similară a creșterii economice pentru aceeași perioadă. Cu toate acestea, previziunile respective nu sunt lipsite de anumite incertitudini. Investițiile industriale planificate la scară largă pot înregistra întârzieri. Termenii comerciali ai Islandei ar fi afectați în mod negativ de o recesiune prelungită în principalele țări cu care Islanda efectuează schimburi comerciale, implicând o rată mai scăzută a creșterii economice în Islanda. Un progres mai redus decât s-a anticipat inițial în legătură cu abordarea gradului de îndatorare a întreprinderilor și gospodăriilor ar restrânge ulterior cererea internă și perspectivele de creștere ale economiei. De asemenea, creșterea economică ar putea fi amenințată de instabilitatea continuă a prețurilor legată de volatilitatea monedei naționale în contextul eliminării controalelor asupra capitalului.

2.5. Supravegherea financiară și îmbunătățirile cadrului de reglementare

- (39) În urma lucrărilor inițiale ale FME legate de înființarea noilor bănci și de evaluarea valorii activelor nete transferate de la vechile bănci, FME a efectuat în primăvara anului 2009 un audit al băncilor noi și al planurilor de afaceri, al capacității financiare și al cerințelor de capital ale acestora în cadrul unui așa-numit proiect de aprobare. Auditul a fost realizat cu asistența firmei internaționale de consultanță în domeniul managementului Oliver Wyman.
- (40) După finalizarea procesului menționat mai sus, FME a acordat băncilor autorizații de funcționare în schimbul anumitor condiții. Având în vedere calitatea portofoliilor de active și incertitudinea economică anticipată, s-a considerat necesară impunerea unor cerințe de capital mai ridicate față de valoarea minimă statutară pentru cele trei bănci. Prin urmare, FME a stabilit o rată minimă de acoperire a capitalului (CAD) de 16 %, din care minimum 12 % pentru rata capitalului de rangul 1. Cerințele respective erau aplicabile timp de cel puțin 3 ani, sub rezerva revizuirii de către FME. De asemenea, au fost specificate condiții de lichiditate conform cărora fondurile de lichiditate disponibile trebuiau să însumeze cel puțin 20 % din depozite, iar numerarul sau echivalentele de numerar, cel puțin 5 % din depozite. Mai mult, au fost elaborate cerințe cu privire la alte aspecte precum restructurarea portofoliilor de credite, evaluarea riscurilor, guvernarea corporativă și proprietatea. FME a introdus cerințe de capital similare referitoare la alte întreprinderi financiare.

⁽²¹⁾ În perioada 2009–2011, procentul de investiții din PIB a fost de doar 13-14 %.

⁽²²⁾ Balanța comercială se referă la diferența dintre câștigurile obținute din exporturile și importurile de bunuri și servicii. Aceasta nu include balanța privind venitul primar provenit din străinătate, care a avut o valoare negativă în ultimii ani, în special începând cu 2008. Aceasta implică faptul că, în pofida surplusului balanței comerciale, contul curent general al Islandei a fost unul negativ în ultimii ani, deși a cunoscut o scădere semnificativă începând cu 2009.

- (41) Programul de stabilizare economică elaborat în colaborare cu FMI a prevăzut o evaluare a întregului cadru de reglementare a serviciilor financiare și de supraveghere pentru îmbunătățirea protecției împotriva unei viitoare crize financiare. Guvernul l-a invitat pe fostul director general al Autorității finlandeze de supraveghere financiară, Kaarlo Jännäri, să desfășoare o evaluare a cadrului de reglementare și a practicilor de supraveghere existente. Printre îmbunătățirile propuse de către domnul Jännäri se număra înființarea unui registru național de credite în cadrul FME în vederea diminuării riscurilor de credit în sistem. De asemenea, raportul acestuia a propus elaborarea unor norme și practici mai stricte privind expunerile la scară largă și creditele aferente, precum și creșterea numărului de inspecții la fața locului cu scopul de a verifica supravegherea și rapoartele externe, în special în ceea ce privește riscul de credit, riscul de lichiditate și riscul de schimb valutar. De asemenea, raportul a recomandat revizuirea și îmbunătățirea sistemului de garantare a depozitelor urmărind îndeaproape evoluțiile din cadrul UE.
- (42) Guvernul a înaintat ulterior Althingi un proiect de lege bazat, printre altele, pe propunerile domnului Jännäri, precum și pe modificările aduse legislației SEE privind activitățile financiare din 2009 și până în prezent, care a fost adoptat și a intrat în vigoare la 1 iulie 2010 drept Legea nr. 75/2010. În temeiul noii legi, Legea privind întreprinderile financiare a fost modificată în mod semnificativ. Ulterior au fost introduse o serie de modificări suplimentare la Legea privind întreprinderile financiare, precum și cu privire la reglementarea și supravegherea serviciilor financiare. Modificările respective în materie de reglementare sunt prezentate în detaliu în anexă.

2.6. Principalele provocări viitoare ⁽²³⁾

- (43) În pofida realizărilor majore înregistrate în ceea ce privește reconstrucția sectorului financiar, Islanda se confruntă în continuare cu repercusiunile crizei financiare și monetare din toamna anului 2008. Criza financiară a dezvăluit diferite deficiențe ale sistemului financiar care trebuie soluționate dacă se dorește recăștigarea încrederii publice. Pare evident faptul că Islanda — la fel ca majoritatea celorlalte țări afectate din plin de criza financiară — se confruntă cu numeroase provocări în ceea ce privește adaptarea mediului juridic și de operare al serviciilor financiare în vederea susținerii unui sistem financiar viabil și eficient în viitor și reducerea, pe cât de mult posibil, a riscului de reparație a unor șocuri sistemice ulterioare.
- (44) Provocările imediate cu care se confruntă în prezent întreprinderile financiare islandeze sunt legate de faptul că băncile operează într-un mediu protejat de controalele asupra capitalului și de o garanție globală a depozitelor. Băncile trebuie în prezent să se pregătească să opereze într-un mediu cu un grad mai ridicat de expunere la riscuri în momentul eliminării controalelor asupra capitalului și al revenirii la garanțiile privind depozitele prevăzute în directivele UE/SEE relevante ⁽²⁴⁾. Autoritățile islandeze au subliniat că introducerea de noi norme în acest sens trebuie efectuată cu prudență extremă.
- (45) O altă provocare semnificativă constă în necesitatea adaptării suplimentare la cadrul juridic și de reglementare în vederea susținerii unui sistem financiar solid și eficient care să fie, de asemenea, coerent cu evoluțiile legislației SEE și ale celei internaționale ⁽²⁵⁾.

⁽²³⁾ Referitor la acest subiect a se vedea, de exemplu, raportul ministrului afacerilor economice prezentat Althingi în martie 2012, *Viitoarea structură a sistemului financiar islandez*. Potrivit ministrului, raportul este un catalizator pentru o discuție informată cu privire la acest subiect important deoarece nu prezintă propuneri deja formulate, ci stabilește principalele aspecte și perspective referitoare la evoluțiile de la nivel internațional. Raportul este disponibil la adresa: <http://eng.efnahagsraduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>.

⁽²⁴⁾ Revenirea garanțiilor privind depozitele la condițiile normale anterioare nu se referă numai la eliminarea sprijinului oferit de către stat, ci și la revizuirea dispozițiilor prevăzute de ordonanța de urgență, conform căreia depozitele care beneficiază, prin lege, de garanții sunt prioritare în procesul de lichidare a unei întreprinderi financiare. Aceasta include un avantaj considerabil pentru depunători, nu în ultimul rând în contextul în care prăbușirea bancară din 2008 rămâne o amintire încă vie pentru populație. Dispoziția respectivă poate, pe de altă parte, să reprezinte un impediment pentru bănci să studieze și alte opțiuni viitoare, inclusiv posibila separare a activităților bancare comerciale și de investiții, adoptarea unei legislații privind stabilitatea financiară și posibila modificare a împărțirii responsabilității organismelor de reglementare a serviciilor financiare. De asemenea, rezultă în mod clar din declarațiile autorităților islandeze că o revizuire a cadrului de politică monetară rămâne o prioritate pe agenda politică indiferent dacă Islanda devine sau nu membru al Uniunii Europene, precum și alte mijloace posibile de îmbunătățire a managementului economic și de asigurare a faptului că organismele de reglementare „văd imaginea de ansamblu”, aplicând în mod efectiv cele mai adecvate instrumente macroprudențiale.

⁽²⁵⁾ A se vedea capitolul 9 din raportul ministrului afacerilor economice, menționat la nota de subsol nr. 23. În momentul prezentării raportului respectiv, ministrul afacerilor economice a numit, de asemenea, un grup de experți bancari, cu participarea experților străini, care urma să elaboreze propunerile privind un cadru juridic și de reglementare cuprinzător pentru piața financiară islandeză în ansamblu. Conform aceluiași raport, autoritățile islandeze urmează să studieze și alte opțiuni viitoare, inclusiv posibila separare a activităților bancare comerciale și de investiții, adoptarea unei legislații privind stabilitatea financiară și posibila modificare a împărțirii responsabilității organismelor de reglementare a serviciilor financiare. De asemenea, rezultă în mod clar din declarațiile autorităților islandeze că o revizuire a cadrului de politică monetară rămâne o prioritate pe agenda politică indiferent dacă Islanda devine sau nu membru al Uniunii Europene, precum și alte mijloace posibile de îmbunătățire a managementului economic și de asigurare a faptului că organismele de reglementare „văd imaginea de ansamblu”, aplicând în mod efectiv cele mai adecvate instrumente macroprudențiale.

2.7. Situația concurenței în sectorul financiar islandez

- (46) Conform informațiilor primite recent din partea autorităților islandeze ⁽²⁶⁾, concurența existentă pe piața financiară s-a modificat semnificativ în urma prăbușirii sistemului bancar. Numărul întreprinderilor financiare a scăzut deoarece anumite bănci de economii, bănci comerciale și creditori specializați fie au făcut obiectul unei proceduri de lichidare, fie au fuzionat cu alte întreprinderi ⁽²⁷⁾. Numărul întreprinderilor financiare continuă să scadă, în special în urma fuziunii dintre Landsbankinn și SpKef în martie 2011, dintre Íslandsbanki și Byr în decembrie 2011 și dintre Landsbankinn și Svarfdaelir Savings Bank, aprobată de către Autoritate la 20 iunie 2012. În urma reducerii numărului de întreprinderi financiare și după ce băncile mai mari au preluat depozitele băncilor aflate în insolvență, concentrările economice de pe piața internă au crescut. Prezența generală a băncilor noi pe piețele financiare din cadrul SEE este, pe de altă parte, cu mult mai redusă decât cea a predecesoarelor acestora, întrucât operațiunile bancare internaționale au fost încetate.
- (47) În plus, piața internă a cunoscut o diminuare semnificativă odată cu dispariția sau micșorarea anumitor subpiețe. Dispariția apropiată a pieței bursiere și introducerea controalelor asupra capitalului au redus operațiunile pe piețele bursiere și valutare, conducând la posibilități limitate de efectuare a investițiilor. Având în vedere nivelul extrem de scăzut al investițiilor în sectorul economic și gradul de îndatorare în general extrem de ridicat al gospodăriilor și întreprinderilor, cererea de creditare este scăzută. Din momentul prăbușirii, băncile și-au concentrat eforturile pe problemele interne și pe restructurarea portofoliilor de credite, precum și pe restructurarea unora dintre cei mai importanți clienți.
- (48) Înainte de criza financiară, băncile de economii însumau o cotă de piață de aproximativ 20-25 % în depozite. Aceasta a scăzut în prezent la aproximativ 2-4 %. Cotele de piață pierdute de către băncile de economii și băncile comerciale care au ieșit de pe piață au fost preluate de cele mai importante trei bănci comerciale, Arion Bank, Íslandsbanki și Landsbanki. În prezent, cele trei bănci însumează o cotă de piață de aproximativ 90-95 % în loc de 60-75 % în trecut, cota de piață a Landsbankinn fiind cea mai ridicată. În afară de cele 10 bănci de economii regionale, care însumează în prezent o cotă de piață de aproximativ 2-4 %, singurul actor concurent pe piață este MP Bank restructurată ⁽²⁸⁾, cu o cotă de piață de aproximativ 1-5 %.
- (49) Prin urmare, piața financiară islandeză are în mod clar o structură de oligopol, cele mai importante trei întreprinderi putând dobândi împreună o poziție dominantă pe piață. Potrivit Autorității islandeze în materie de concurență (ICA), căreia Autoritatea i-a solicitat opiniile cu privire la situația concurenței în Islanda și la potențialele măsuri corective, există obstacole semnificative în calea intrării pe piața bancară islandeză. Această situație are efecte negative asupra concurenței. De asemenea, există anumite impedimente pentru consumatorii care doresc să schimbe băncile. În plus, autoritățile islandeze au recunoscut că riscurile privind cursurile de schimb asociate cu moneda națională mică și necomercializată a Islandei (króna) au restricționat în mod suplimentar concurența, împiedicând băncile și întreprinderile străine să intre pe piața islandeză.
- (50) ICA s-a concentrat recent pe o problemă specifică privind infrastructura informatică pentru operațiunile băncilor și cooperarea în acest scop. Aceasta are legătură cu furnizorul de servicii informatice deținut în comun de instituțiile financiare *Reiknistofa bankanna* (Centrul de date al băncilor din Islanda, RB). Acest aspect este relevant pentru evaluarea cazului de față, numărându-se printre problemele discutate de către Autoritate cu autoritățile islandeze și cu băncile.
- (51) RB este deținut în comun de către cele mai importante trei bănci islandeze, două bănci de economii, Asociația islandeză a băncilor de economii și principalii trei procesatori de carduri de plată din Islanda. Landsbankinn deține 36,84 % din acțiunile RB, Íslandsbanki 29,48 %, iar Arion Bank 18,7 %. Prin urmare, cele trei bănci

⁽²⁶⁾ A se vedea capitolul 6 din raportul ministrului afacerilor economice prezentat Althingi, *Viitoarea structură a sistemului financiar islandez*, disponibil la adresa: <http://eng.efnahagsraduneyti.is/publications/news/nr/3559>

⁽²⁷⁾ Încă din toamna anului 2008, anumite întreprinderi financiare au dispărut de pe piață (în afara „vechilor” bănci comerciale importante, Glitnir, Kaupthing și Landsbanki): Sparisjóðabanki Íslands (fosta Icebank), Reykjavik Savings Bank (SPRON), Sparisjóður Mýrasýslu (Myrasýsla Savings Bank, SPM), VBS Investment Bank și Askar Capital Investment Bank. De asemenea, operațiunile Straumur-Burdaras Investment Bank și Saga Capital Investment Bank s-au redus în mod semnificativ.

⁽²⁸⁾ La 11 aprilie 2011, a fost aprobat un contract de vânzare a operațiunilor (vechii) bănci MP în Islanda și Lituania în cadrul reuniunii acționarilor băncii, unde peste 40 de noi acționari au investit 5,5 miliarde ISK în noile acțiuni ale băncii. Alte operațiuni ale vechii bănci au rămas în posesia proprietarilor anteriori, fiind transferate către o nouă entitate juridică, EA fjárfestingarfélag hf. Pentru detalii suplimentare, a se vedea comunicatele de presă ale băncii MP din 11 aprilie 2011, disponibile la <https://www.mp.is/um-mp-banka/utgefif-efni/frettir/nr/1511> și <https://www.mp.is/um-mp-banka/utgefif-efni/fretir/nr/1510>

comerciale dețin împreună 85,02 % din acțiunile RB. Clienții RB sunt proprietarii, Banca Centrală a Islandei și alte instituții financiare, precum și alte entități publice. Cooperarea băncilor în domeniu este intensivă, întrucât RB a elaborat sistemul de compensare și plată din Islanda. De asemenea, acesta furnizează o serie de soluții bancare de bază care sunt soluții multiple utilizate de majoritatea băncilor islandeze. În plus, RB operează un sistem de facturare și plată electronică pentru întreprinderi și clienți.

- (52) Potrivit ICA, prăbușirea băncilor în 2008 a făcut deosebit de vulnerabile băncile mai mici și băncile de economii. În ceea ce privește întreprinderile financiare mai mici, serviciile informatice solicitate erau extrem de importante deoarece acestea pot fi considerate drept unul dintre obstacolele în calea intrării pe piață a noilor participanți. Platforma de servicii informatice a fost furnizată în mare parte de către RB în cazul întreprinderilor financiare mai mari, iar în cazul băncilor de economii și al actorilor mai mici de pe piață, de către Teris. În urma închiderii majorității întreprinderilor financiare mai mici în ultimii ani, Teris a pierdut o cotă semnificativă din venituri, ceea ce a condus în ianuarie 2012 la vânzarea unei părți din soluțiile sale informatice către RB. Potrivit RB și Teris, tranzacția respectivă a vizat, printre altele, să asigure furnizarea continuă de servicii informatice întreprinderilor financiare mai mici.
- (53) ICA a investigat două cazuri în care a fost implicată RB. În primul rând, aceasta a evaluat dacă dreptul de proprietate în comun și cooperarea dintre bănci și alte întreprinderi financiare în cadrul forumului RB ar trebui considerate o încălcare a interdicției privind practicile restrictive în temeiul articolului 10 din Legea islandeză privind concurența. În al doilea rând, compatibilitatea achiziției principalelor active ale Teris de către RB este evaluată în temeiul dispozițiilor privind concentrările economice prevăzute de aceeași lege. Cu toate acestea, în mai 2012, cele două cazuri au fost soluționate printr-o înțelegere încheiată între RB și proprietarii săi, pe de o parte, și ICA, pe de altă parte ⁽²⁹⁾.
- (54) În afară de preocupările menționate anterior, care se referă în mod direct la piața financiară islandeză, ICA a evidențiat în special necesitatea vânzării și restructurării societăților de exploatare ⁽³⁰⁾ fără întârzieri nejustificate. Numeroase societăți de exploatare au fost preluate de către bănci (sau de către creditorii întreprinderilor respective) din cauza îndatorării excesive ulterioare crizei economice din 2008. Potrivit ICA, se poate crea un conflict de interese în momentul în care băncile furnizează servicii financiare întreprinderilor pe care le dețin, în același timp, în proprietate. ICA consideră că deținerea directă și indirectă de către bănci ⁽³¹⁾ este problema cea mai larg răspândită și gravă în materie de concurență ca urmare a crizei financiare, întrucât aceasta afectează aproximativ toate întreprinderile și industriile din Islanda. În opinia ICA, o restructurare mai rapidă a întreprinderilor ar îmbunătăți concurența pe piața financiară. În momentul în care implicarea băncilor în restructurarea clienților lor corporativi a făcut obiectul cerințelor de notificare în temeiul controalelor privind concentrările economice la nivel național, ICA a stabilit adeseori în acest sens condiții referitoare la deținerea de către bănci. Cu toate acestea, o soluție cuprinzătoare a problemei pare a fi dificilă, întrucât aceasta este legată în principal de gradul puternic de îndatorare a sectorului de afaceri din Islanda.
- (55) În observațiile prezentate Autorității, cele trei bănci comerciale, Arion Bank, Íslandsbanki și Landsbankinn, au considerat toate că începând cu toamna anului 2008 pe piața financiară islandeză nu au avut loc modificări majore ale condițiilor de concurență care să prezinte motive de îngrijorare. Piața era în continuare caracterizată

⁽²⁹⁾ În conformitate cu înțelegerea respectivă, RB și proprietarii acestuia au convenit o serie de angajamente menite să prevină denaturarea concurenței rezultată în urma operațiunilor RB și a cooperării dintre proprietarii acestuia. Angajamentele prevăd, printre altele, ca RB să opereze în condiții comerciale generale independent de proprietarii săi, iar consiliul RB să fie compus, în cea mai mare parte, din specialiști independenți de proprietari, accesul la sistemele și serviciile furnizate de către RB să fie acordat în mod nediscriminatoriu și termenii serviciilor furnizate de către RB să fie identici, indiferent dacă clientul este sau nu acționar al RB. Proprietarii existenți ai RB s-au angajat să ofere în mod periodic spre vânzare o parte din participațiile lor în cadrul RB cu scopul de a ajuta întreprinderile nefinanciare să dețină participații în RB. Astfel de invitații se fac cel puțin o dată la doi ani, până când o treime din totalul participațiilor deținute în cadrul RB sunt vândute unor părți altele decât acționarii actuali sau oferite spre vânzare într-o licitație.

⁽³⁰⁾ ICA utilizează termenul „societăți de exploatare” pentru creanțele băncilor în cadrul afacerilor nefinanciare obișnuite pe care băncile le-au dobândit în legătură cu restructurarea portofoliilor de credite prin schimbul de creanțe contra participațiilor la capitalul social sau prin alte mijloace. În mod similar, Autoritatea utilizează termenul „societăți de exploatare” pentru întreprinderile din economia reală care nu aparțin de afacerea de bază a băncii pe piețele financiare.

⁽³¹⁾ În acest context, Autoritatea înțelege deținerea indirectă ca făcând trimitere la posibila influență a băncilor și la controlul exercitat asupra întreprinderilor din cauza îndatorării excesive față de bancă.

de o concurență efectivă, fără a exista indicii de înțelegeri secrete între cei mai importanți trei actori. În momentul examinării condițiilor de concurență de pe piață, ICA a trecut cu vederea anumiți factori esențiali. Băncile străine, deși nu erau prezente pe piața din Islanda, au concurat cu băncile islandeze pentru o lungă perioadă de timp și continuă să facă acest lucru în mod activ cu privire la furnizarea de credite întreprinderilor și de alte servicii financiare celor mai importanți clienți, cum ar fi întreprinderile care desfășoară activități bazate pe export (activități de pescuit, industriile mari consumatoare de energie etc.), precum și activități de stat și municipale.

- (56) Cu toate acestea, opinia acestora contravine opiniei exprimate în informațiile prezentate de autoritățile islandeze, astfel cum sunt prezentate în raportul ministrului afacerilor economice către Althingi, menționat anterior, precum și opiniilor ICA. Mai mult, după cum se va sublinia mai jos, Arion Bank a hotărât, în pofida anumitor rezerve privind analiza condițiilor de concurență, să ofere o serie de angajamente menite să limiteze denaturarea concurenței legată de măsurile de ajutor vizate. Angajamentele respective sunt prezentate în anexă.

3. DESCRIEREA MĂSURILOR

3.1. Beneficiarul

- (57) Astfel cum s-a descris mai sus, Kaupthing Bank s-a prăbușit în 2008, la fel ca celelalte două bănci comerciale islandeze importante. Pentru a asigura funcționarea continuă a sectorului bancar național, autoritățile islandeze au adoptat o serie de măsuri de restaurare a anumitor operațiuni ale (fostei) Kaupthing Bank hf, inclusiv înființarea și capitalizarea New Kaupthing Bank hf (redenumită în prezent Arion Bank).

3.1.1. Kaupthing Bank

- (58) Înainte de criza financiară din 2008, Kaupthing Bank era cea mai importantă bancă din Islanda. La sfârșitul anului 2007, bilanțul său se ridica la 5 347 de miliarde ISK (58,3 miliarde EUR). Kaupthing era în primul rând o bancă europeană nordică care opera în treisprezece țări. Kaupthing oferea servicii financiare integrate întreprinderilor, investitorilor instituționali și persoanelor fizice, care erau împărțiți în cinci segmente de afaceri: servicii bancare pentru persoane fizice și întreprinderi, piețe de capital, trezorerie, investiții, gestionarea activelor și servicii bancare private. În plus, banca opera o rețea de sucursale care prestau servicii bancare pentru persoane fizice, în Islanda, unde își avea sediul central, și într-o măsură mai mică în Norvegia și Suedia. Kaupthing deținea autorizații de funcționare prin intermediul filialelor din Danemarca, Suedia, Luxemburg și Regatul Unit și al sucursalelor din Finlanda, Norvegia și Insula Man. Principalele filiale ale Kaupthing erau Kaupthing Singer & Friedlander (Regatul Unit) și FIH Erhvervsbank (Danemarca), însă banca gestiona șaisprezece alte filiale și sucursale în diferite țări din Europa, America de Nord, Asia și Orientul Mijlociu. La sfârșitul anului 2007, banca avea un personal de 3 334 de angajați. Acțiunile băncii erau cotate la bursa nordică OMX din Reykjavík și Stockholm.

3.1.2. Arion Bank

- (59) Succesoria Kaupthing, Arion Bank, este o bancă islandeză care oferă servicii financiare universale întreprinderilor, investitorilor instituționali și persoanelor fizice. Banca urmărește să fie o bancă axată pe întreprinderile mai mari și pe persoanele fizice aflate în căutarea unei game variate de soluții financiare.
- (60) Arion Bank Group este formată din întreprinderea-mamă și opt filiale principale care fac parte integrantă din operațiunile băncii ⁽³²⁾.

⁽³²⁾ Principalele filiale sunt (activitatea de bază și participațiile băncii sunt indicate între paranteze): AFL-sparisjóður (bancă de economii; 94,45 %), Verdis hf. (custode al titlurilor de valoare; 100 %), KB ráðgjöf ehf. (vinde asigurări și produse de pensii; 100 %), Gen hf. (deține participații în fondurile unor întreprinderi internaționale; 100 %), Okkar Líftryggingar hf. (companie de asigurări de viață individuale; 100 %), Sparisjóður Ólafsfjarðar (bancă de economii; 99,99 %), Stefmir hf. (întreprindere de gestionare a UCITS; 100 %) și Valitor Holding hf. (întreprindere care furnizează servicii de plată; 52,94 %).

- (61) În ceea ce privește restructurarea recentă și continuă a portofoliilor sale de credite, banca a preluat activele clasificate ca fiind de vânzare sau, în cazul nefinalizării lucrărilor de redresare, operațiunile temporare. Potrivit băncii, aceasta se obligă în orice caz să vândă activele respective fără întârzieri nejustificate ⁽³³⁾.
- (62) Aceasta deține alte participații esențiale în Auðkenni (o societate holding care gestionează cheile de securitate pentru serviciile bancare online; 20 %) și în Reiknistofa bankanna (centrul de date al băncilor din Islanda; RB; 18,05 %). Arion Bank a închis sau se află în proces de închidere a 15 întreprinderi în care banca a deținut participații în capitalul propriu. Întreprinderile respective fie se află în lichidare, fie nu dețin active sau nu efectuează operațiuni.
- (63) Principalele produse bancare ale acesteia pot fi clasificate în patru categorii: administrarea activelor, investiții, servicii bancare pentru întreprinderi și servicii bancare pentru persoane fizice, prezentate mai jos.

A d m i n i s t r a r e a a c t i v e l o r

- (64) Această divizie cuprinde vânzări și servicii, servicii bancare private și administrarea de active pentru instituții. Filiala băncii, *Stefnir Asset Management Company*, operează afacerea de administrare a fondului, iar Arion Bank Asset Management este principalul distribuitor al fondului. Divizia este principalul participant de pe piața islandeză cu active administrate de Arion Bank și de filialele acesteia, în valoare de peste 659 de miliarde ISK la sfârșitul anului 2011.
- (65) Divizia răspunde de gestionarea activelor în numele clienților săi, inclusiv investitori instituționali, corporații, clienți cu disponibilități financiare ridicate și investitori din sectorul vânzării cu amănuntul. Aceasta deservește clienții cu obiective diferite în materie de investiții, oferind o gamă variată de servicii. Pe lângă o varietate de fonduri comune, mijloace de investiții alternative și scheme de pensii, divizia oferă strategii personalizate de alocare a activelor și conturi gestionate. De asemenea, divizia oferă fonduri din partea altor întreprinderi importante de gestionare a fondurilor la nivel global.

I n v e s t i ț i i

- (66) Divizia de servicii bancare de investiții furnizează diferite servicii clienților corporativi în patru domenii principale:
- servicii de consultanță în materie de fuziuni și achiziții;
 - tranzacții pe piața de capital;
 - achiziții și finanțare cu efect de levier;
 - investiții principale.
- (67) Divizia vizează să combine serviciile de consultanță cu capacitățile de finanțare ale băncii, creând o soluție integrată pentru clienți în strânsă cooperare cu alte divizii ale băncii, în special serviciile bancare destinate piețelor de capital și serviciile bancare destinate întreprinderilor.

⁽³³⁾ În acest sens, banca face distincția între trei tipuri de active. În primul rând, întreprinderea care se ocupă de administrarea activelor băncii, *Eignabjarg ehf.*, și care gestionează acțiuni în cadrul societăților de exploatare viabile preluate de către bancă. Aceasta include participații în cadrul următoarelor societăți (activitatea de bază și participațiile băncii sunt indicate între paranteze): *Hagar hf.* (societate comercială care operează în Islanda; 5,98 %), *Penninn á Íslandi ehf.* (societate specializată în vânzarea cu amănuntul de echipamente staționare și de birou; 100 %), *Reitir fasteignafélag hf.* (societate asociată cu *Eignabjarg hf.*, specializată în credite imobiliare; 42,65 %) și *Fram Foods ehf.* (industria alimentară; 100 %). În al doilea rând, alte active scoase la vânzare, inclusiv participații în cadrul următoarelor societăți: *Langalína 2 ehf.* (societate holding; 100 %), *Umtak fasteignafélag ehf.* (credite imobiliare; 100 %), *EAB 2 ehf.* (industria alimentară; 100 %), *Farice ehf.* (operarea de cabluri de date submarine pentru țările vecine; 43,47 %), *Sementsverksmiðjan ehf.* (producție și import de ciment; 33 %), *HB Grandi hf.* (întreprindere de pescuit; 33 %) și *GO fjárfestingar ehf.* (producție de ciuperci; 30 %). În al treilea rând, activele deținute ca operațiuni temporare, fiind disponibile participații în cadrul următoarelor societăți: *Landey* (societate holding care se ocupă de proprietățile care nu generează profit; 100 %), *Landfestar* (societate de exploatare a creditelor imobiliare comerciale preluate de către Arion Bank de la clienții care se confruntau cu probleme de ordin financiar; 100 %), *Rekstrarfélagið Braut ehf.* (fermă de porci; 100 %), *NS 1 ehf.* (deține terenuri și închiriază loturi pentru casele de vacanță; 100 %), *Módelhús ehf.* (proprietăți și credite imobiliare; 100 %), *EAB 1 ehf.* (terenuri și proprietăți; 100 %), *Andvaka ehf.* (servicii de consultanță în afaceri și management; 50,11 %), *Klakki ehf.* (fosta *Exista* — societate holding; 44,9 %), *Ölgerðin Egill Skallagrímsson ehf.* (producția, distribuția și vânzarea de băuturi nealcoolice și de alte tipuri de băuturi; 20 %) și *SMI ehf.* (proprietate și credite imobiliare; 39,1 %).

Serviciile bancare pentru întreprinderi

- (68) Divizia de servicii bancare destinate întreprinderilor este organizată în 7 departamente: credite destinate întreprinderilor; credite specializate; servicii juridice și de documentație; servicii de gestionare a portofoliilor; servicii destinate întreprinderilor; servicii de recuperare; și servicii de factoring. Divizia de servicii bancare destinate întreprinderilor oferă o gamă variată de servicii financiare și de produse clienților săi corporativi, de la întreprinderile mijlocii până la întreprinderile mari. Principalul obiectiv al diviziei constă în menținerea relațiilor pe termen lung cu clienții, precum și în furnizarea de soluții și servicii personalizate.
- (69) Arion Bank se consideră în prim-planul soluționării problemelor întreprinderilor legate de datorii, înregistrând o evoluție semnificativă în ceea ce privește restructurarea întreprinderilor. Unitatea de recuperare din cadrul diviziei de servicii bancare destinate întreprinderilor răspunde de recuperarea datoriilor băncii, și anume de restructurarea întreprinderilor care se confruntă cu dificultăți de plată. Activitățile au avansat considerabil, fiind aproape de finalizare.

Serviciile bancare pentru persoanele fizice

- (70) Divizia de servicii bancare pentru persoanele fizice deține o cotă de piață de 30 % în Islanda. Există 24 de sucursale pe întreg teritoriul Islandei cu peste 100 000 de clienți. Sucursalele furnizează o gamă variată de servicii, inclusiv consultanță privind depozitele și creditele, cardurile de plată, economiile pentru pensii, asigurările, fondurile și titlurile de valoare.
- (71) Rețeaua de sucursale este împărțită în șapte departamente, fiecare fiind condusă de propriul director comercial. Sucursalele mai mici capitalizează puterea unităților mai mari din fiecare grup. Se transferă sucursalelor o competență și o responsabilitate executivă mai accentuată care le apropie astfel de client. Potrivit băncii, structura respectivă contribuie la coordonarea procedurilor și la exploatarea în întregime a expertizei din interiorul sucursalelor. Patru dintre directorii comerciali respectivi lucrează în Reykjavík, iar trei în zone urbane de mari dimensiuni. Structura este menită să reconsolideze legăturile dintre sucursalele situate în aceeași parte a țării.

Indicații privind cotele de piață

- (72) Conform calculului Arion Bank, cota de piață a acesteia la depozite, bazată pe rapoartele anuale ale băncilor islandeze și ale băncilor de economii, este de [> 30] % sau mai scăzută decât cotele Landsbankinn ([> 30 %]) și ale Íslandsbanki ([> 30 %]). Alți actori mai puțin importanți de pe piață sunt MP Bank ([< 5 %]) și băncile de economii (care însumează [< 5 %]).
- (73) Cota de piață a Arion Bank la credite acordate clienților este de aproximativ [15-25] % sau similară cu cea a Íslandsbanki și ușor mai scăzută decât cea a Landsbankinn. Fondul de finanțare a locuințelor deține cea mai mare cotă pe piața respectivă, [> 25] %. Calculate împreună, fondurile de pensii dețin, de asemenea, o cotă semnificativă pe piața respectivă sau egală cu [5-10] %, în timp ce participațiile altor actori de pe piață sunt nesemnificative.
- (74) Cota de piață a Arion Bank în schimburile comerciale de pe piața bursieră islandeză măsurată pe baza cifrei de afaceri în primele 14 săptămâni din 2012 era de [10-20] %, în timp ce acțiunile fiecăreia dintre celelalte bănci comerciale, Íslandsbanki, Landsbankinn și MP Bank, erau de [20-25] %.

3.2. Comparație între vechea bancă și noua bancă

- (75) O comparație indicativă a datelor financiare esențiale din bilanțurile vechii bănci cu cele din bilanțurile noii bănci, prezentată în tabelul 1, indică o diferență semnificativă între dimensiunea și obiectivul operațiunilor celor două ⁽³⁴⁾. Totalul activelor deținute de către Arion Bank la sfârșitul anului 2009 era de doar 11,5 % din activele

⁽³⁴⁾ Încă de la început, au avut loc modificări semnificative ale indicatorilor financiari esențiali ai Arion Bank. Cu toate acestea, cele două bănci trebuie comparate pe baza datelor mai recente. Se reamintește faptul că Kaupthing era o bancă internațională care desfășura operațiuni în diverse țări, Arion Bank fiind însă înființată cu scopul de a prelua anumite operațiuni și active interne ale Kaupthing Bank.

deținute de către Kaupthing Bank la mijlocul anului 2008. Portofoliul de credite este cea mai mare categorie unică de active. Valoarea contabilă a portofoliului de credite al Kaupthing Bank la sfârșitul lui iunie 2008 era de 4 169 de miliarde ISK în comparație cu portofoliul de credite al Arion Bank în valoare de 358 de miliarde ISK la sfârșitul anului 2009, reprezentând 8,6 % din valoarea contabilă a Kaupthing. De asemenea, există o diferență semnificativă între participațiile sub formă de credite ale Arion Bank în comparație cu cele ale Kaupthing Bank. Acțiunile și instrumentele financiare derivate sunt reduse cu 96-100 %. Reducerea este mai mică în ceea ce privește obligațiunile, întrucât obligațiunile deținute de Arion Bank se ridicau la 25,7 % din acțiunile Kaupthing Bank.

Tabelul 1

Comparație între bilanțurile Arion Bank și Kaupthing Bank, exprimate în miliarde ISK

	Kaupthing 30.6.2008	Arion 31.12.2009	Arion ca % din Kaupthing
Total active	6 603	757	11,5
— Credite și creanțe pentru clienți	4 169	358	8,6
— Obligațiuni și instrumente de îndatorare	676	173	25,7
— Acțiuni și instrumente de capital propriu	172	7	4,1
Total pasive	6 166	667	10,8
— Depozite	1 848	495	26,8
Total capital propriu	438	90	20,6

- (76) Declarațiile de venituri ale celor două entități indică o diferență similară în ceea ce privește dimensiunea și obiectivul. Comparând Arion Bank în 2009 și Kaupthing Bank în 2007, venitul net din dobânzi al Arion Bank se ridică la 15,2 % din cel al Kaupthing, impozitul net și venitul obținut din comisioane al Arion fiind de 10,7 % din cel al Kaupthing. Arion Bank avea un personal angajat de 1 057 de persoane la sfârșitul anului 2009 (inclusiv personal din filiale) în comparație cu Kaupthing Bank, care angaja 3 334 de persoane la sfârșitul anului 2007. Prin urmare, numărul total de angajați ai Arion era de 32 % din totalul corespunzător Kaupthing⁽³⁵⁾. Comparând operațiunile efectuate de cele două bănci islandeze, Kaupthing angaja 1 133 de persoane pentru operațiunile islandeze (exceptând angajații din filiale) la sfârșitul lui iunie 2008, în timp ce Arion Bank angaja doar 952 de persoane (exceptând filialele) la sfârșitul anului 2009.

Tabelul 2

Comparație între declarațiile de venituri ale Arion Bank și Kaupthing Bank, exprimate în miliarde ISK

	Kaupthing 2007	Arion 2009	Arion ca % din Kaupthing
Venit net din dobânzi	80	12	15,2
Impozit net și venit din comisioane	55	6	10,7
Venit din exploatare	166	50	29,9
Câștiguri înainte de impozitare	81	15	19,0

⁽³⁵⁾ Modificările diferă între segmentele de afaceri, în anumite zone reducerea ridicându-se la 90 %. O reducere semnificativă a fost înregistrată la nivelul conducerii, în cadrul căreia era angajat 6 % din personalul Kaupthing din Islanda, în timp ce în cazul Arion Bank valoarea corespunzătoare este de 1 %.

3.3. Temeiul juridic național

(77) Temeiul juridic național al măsurilor de ajutor este următorul:

— *Legea nr. 125/2008 privind Autoritatea pentru rambursările de trezorerie ca urmare a unor situații neobișnuite pe piețele financiare, cunoscută de regulă sub denumirea de „ordonanță de urgență”*

Ordonanța de urgență a autorizat FME să intervină „în circumstanțe extreme” și să exercite anumite competențe în cadrul adunărilor acționarilor și al consiliilor de administrație ale instituțiilor financiare, precum și să ia decizii cu privire la cedarea activelor și a pasivelor acestora. De asemenea, FME a fost însărcinată cu numirea comitetelor de administrație pentru întreprinderile financiare preluate, care dețineau competențe în cadrul adunărilor acționarilor. Pe parcursul lichidării instituțiilor, legea acordă prioritate solicitărilor titularilor de depozite și schemelor de garantare a depozitelor. De asemenea, legea autorizează Ministerul de Finanțe din Islanda să înființeze bănci noi. Ordonanța de urgență include modificări ale Legii nr. 161/2002 privind întreprinderile financiare, ale Legii nr. 87/1998 privind supravegherea oficială a activităților financiare, ale Legii nr. 98/1999 privind schema de garantare a depozitelor și de compensare a investitorilor, precum și ale Legii nr. 44/1998 privind locuințele.

— *Legea suplimentară privind bugetul de stat pentru 2008 (articolul 4)*

— *Legea privind bugetul de stat pentru 2009 (articolul 6)*

3.4. Măsurile de ajutor

(78) Intervenția autorităților islandeze în urma prăbușirii Kaupthing Bank a fost descrisă mai sus, fiind prezentată mai detaliat în decizia de deschidere a procedurii de investigare. În principiu, intervenția poate fi sintetizată după cum urmează: Autoritatea de supraveghere financiară din Islanda (FME) a preluat controlul asupra Kaupthing la 9 octombrie 2008, pasivele interne și (majoritatea) activelor interne fiind transferate către New Kaupthing. Creditele imobiliare ale vechii bănci urmau să fie compensate în cadrul transferului respectiv prin intermediul unei sume de bani reprezentând diferența dintre active și pasive. Întrucât stabilirea diferenței s-a dovedit a fi dificilă și îndelungată, statul a furnizat o parte din capitalul inițial, angajându-se să contribuie suplimentar în caz de necesitate. A urmat capitalizarea băncii înainte de încheierea unui acord între stat și vechea bancă la 1 decembrie 2009, care a condus la reducerea controlului statului de la 100 % la 13 % ⁽³⁶⁾. Autoritatea consideră că data respectivă — 1 decembrie 2009 — marchează începutul perioadei de restructurare de 5 ani care va dura, prin urmare, până la 1 decembrie 2014.

(79) Următoarea secțiune se limitează la descrierea aspectelor intervenției statului care constituie măsuri relevante în vederea evaluării în temeiul articolului 61 din Acordul privind SEE.

3.4.1. Capitalul de rangul 1

(80) Statul a furnizat de două ori capital de rangul 1 — o dată atunci când a fost înființată New Kaupthing, iar a doua oară când a capitalizat banca în întregime (și retroactiv); a urmat un acord încheiat cu vechea bancă în numele creditorilor acesteia, conform căruia statul reținea 13 % din capitalul social al băncii.

3.4.1.1. Capitalul inițial

(81) În urma înființării New Kaupthing Bank în octombrie 2008, statul a furnizat 775 de milioane ISK ⁽³⁷⁾ (5 milioane EUR) în numerar drept capital inițial pentru noua bancă, emițând în plus un angajament de contribuție cu 75 de

⁽³⁶⁾ Cu toate acestea, acordurile au fost oficializate abia la 8 ianuarie 2010, când Kaupthing a preluat, în numele creditorilor săi și prin intermediul filialei sale Kaupskil ehf., controlul asupra Arion Bank, cu acordul FME și al Autorității islandeze în materie de concurență. Kaupskil deține 87 % din capitalul propriu comun, iar Autoritatea de investiții financiare de stat (ISFI) 13 %. Kaupskil dispune de o opțiune de cumpărare ulterioară a acțiunilor guvernului.

⁽³⁷⁾ Cifrele monetare sunt indicate, în prezenta secțiune, prima oară în moneda străină în care a fost furnizat capitalul, apoi prin intermediul unei trimeri între paranteze la suma corespunzătoare în ISK sau EUR (după caz) care a fost oferită de către autoritățile islandeze.

miliarde ISK drept capital de risc de rangul 1 pentru noua bancă în schimbul capitalului propriu integral al acesteia. Prima sumă corespunde capitalului minim necesar în temeiul legislației islandeze pentru înființarea unei bănci. Cea de-a doua sumă a fost calculată drept 10 % dintr-o evaluare inițială a dimensiunii probabile a totalului activelor ponderate în funcție de risc ale băncii. Creditele pentru suma respectivă au fost incluse în mod oficial în bugetul de stat pentru anul 2009 drept alocare de fonduri guvernamentale în vederea abordării circumstanțelor extraordinare de pe piețele financiare. Alocarea capitalului în cauză era menită să furnizeze o garanție corespunzătoare pentru operabilitatea băncii până când aspectele referitoare la recapitalizarea finală a acesteia puteau fi soluționate, inclusiv dimensiunea bilanțurilor de deschidere și o evaluare a compensațiilor plătite vechii băncii pentru activele transferate.

3.4.1.2. Injecția de capital și reținerea a 13 % din capitalul social ca parte din înțelegerea cu creditorii vechii bănci

- (82) La 20 iulie 2009, guvernul islandez a anunțat că a încheiat acorduri-cadru cu comitetul de administrare al Kaupthing cu privire la capitalizarea inițială a New Kaupthing Bank (redenumită Arion Bank începând cu 21 noiembrie 2009) și la baza compensației plătite între cele două părți. Guvernul a stabilit în mod condiționat cu comitetul de administrare al Kaupthing faptul că, prin intermediul comitetului, creditorii ar trebui să aibă posibilitatea de a obține o participație majoritară în capitalul Arion Bank cu scopul de a facilita dezvoltarea independentă a băncii. Aceasta ar implica practic faptul că vechea bancă furnizează cea mai mare parte a capitalului Arion Bank ca parte din acordul de compensare. În cazul în care Kaupthing Bank nu ar încheia subscrierea de acțiuni în cadrul Arion Bank, guvernul ar urma să păstreze controlul absolut asupra băncii.
- (83) La 14 august 2009, guvernul a anunțat că s-a angajat să capitalizeze Arion Bank cu 72 de miliarde ISK din capitalul de rangul 1 sub forma obligațiunilor guvernamentale, oferind băncii o rată a capitalului de bază de rangul 1 de aproximativ 12 %. Capitalizarea Arion Bank de către guvern a avut loc la 9 octombrie 2009, implicând o injecție de capital de 71 225 de milioane ISK în cadrul băncii, care datează din 22 octombrie 2008, pe lângă capitalul inițial de 775 de milioane ISK în numerar. Prin urmare, capitalul social total injectat de guvern s-a ridicat la 72 de miliarde ISK. În plus, dobânda acumulată în obligațiunile guvernamentale a fost de 9,2 miliarde ISK.
- (84) La 4 septembrie 2009, guvernul a anunțat că au fost încheiate acorduri definitive privind capitalizarea Arion Bank și baza compensației. În conformitate cu acordurile-cadru din 20 iulie 2009, acordul conținea în principal dispoziții pentru două acorduri alternative: capitalizarea în proprietatea vechii bănci (creditorul) (Acordul privind capitalizarea în comun) sau capitalizarea în proprietatea guvernului (Acordul privind capitalizarea alternativă) ⁽³⁸⁾. În temeiul primului acord, creditorii Kaupthing aveau posibilitatea de a obține (prin intermediul comitetului de administrare) controlul asupra Arion Bank prin subscrierea noului capital social. Având în vedere că valoarea pasivelor transferate către Arion Bank a depășit valoarea activelor transferate, Kaupthing urma să plătească noul capital social din activele vechii bănci. Valoarea compensației respective a fost calculată la 38 de miliarde ISK, însă trebuia reevaluată în mod periodic pe baza performanței viitoare a unui anume portofoliu de credite. Guvernul urma să dețină capitalul social minoritar ordinar în valoare de 13 % în cadrul Arion Bank. Pentru a respecta cerința FME de validare a supravegherii pentru un procent suplimentar de 4 % din capitalul de rangul 2, guvernul urma să contribuie, de asemenea, la capitalul Arion Bank sub forma unui împrumut subordonat în valoare de 24 miliarde ISK.
- (85) La 1 decembrie 2009, a fost încheiat un acord între guvern și Arion Bank, pe de o parte, și comitetul de administrare al Kaupthing, pe de altă parte, pentru soluționarea problemei privind activele și pasivele transferate de la Kaupthing către noua bancă. În aceeași zi, comitetul de administrare al Kaupthing a hotărât să apeleze la posibilitatea prevăzută în Acordul privind capitalizarea în comun de preluare a 87 % din capitalul social al Arion Bank. Guvernul urma să păstreze restul de capital de rangul 1 în procent de 13 %.

⁽³⁸⁾ În temeiul acordului de capitalizare în proprietatea guvernului — care nu s-a materializat — guvernul urma să dețină în continuare controlul absolut asupra băncii în cazul în care comitetul de administrare al Kaupthing hotărâra să nu preia controlul asupra Arion Bank. De asemenea, în acest caz, precum și în temeiul Acordului privind capitalizarea în comun, Kaupthing ar fi oferit Arion Bank o compensație, și anume un instrument de compensare evaluat la 38 de miliarde ISK. Kaupthing ar fi beneficiat, în egală măsură, de posibilitatea de a prelua participațiile guvernului valabile în perioada 2011-2015 la un preț care ar fi oferit guvernului nivelul corespunzător de rentabilitate a investițiilor sale.

- (86) Kaupthing a plătit pentru preluarea respectivă prin transferarea activelor din creditele sale imobiliare evaluate la 66 de miliarde ISK către Arion Bank. În acest scop, Kaupthing a utilizat o combinație de numerar, credite corporative islandeze aferente și un portofoliu de credite ipotecare și credite destinate entităților afiliate guvernului islandez. Capitalizarea guvernamentală din 9 octombrie 2009 a fost ulterior inversată, iar Arion Bank a restituit guvernului 32,6 miliarde ISK în obligațiuni guvernamentale, emițând o obligațiune subordonată în favoarea guvernului în valoare de 29,5 miliarde ISK.
- (87) În acest context, au rezultat probleme în legătură cu cerința privind nivelul de acoperire a 12 % din capitalul de rangul 1 și a 4 % din capitalul suplimentar de rangul 2, întrucât transferul activelor fără risc către Arion Bank implica o creștere a bazei activelor ponderate în funcție de risc ale băncii. Având în vedere că Arion Bank a fost recapitalizată prin intermediul unei tranzacții care implica o creștere semnificativă a activelor ponderate în funcție de risc, în temeiul Acordului privind capitalizarea în comun era necesar un capital mai ridicat decât în cazul capitalizării guvernamentale, care a fost finanțată exclusiv prin intermediul obligațiunilor guvernamentale. O pondere mai ridicată a fondurilor restituite guvernului a trebuit să ia forma unei obligațiuni de rangul 2, lucru care nu ar fi avut loc în mod normal. Din același motiv, Kaupthing a plătit 66 de miliarde ISK pentru 87 % din acțiuni în loc de 62,6 miliarde ISK, care era suma prevăzută inițial (și anume 87 % din 72 de miliarde ISK). Guvernul a plătit 12,2 miliarde ISK pentru 13 % din capitalul social al Arion.

3.4.2. Contribuția capitalului de rangul 2

- (88) De asemenea, statul a furnizat noii bănci două credite subordonate cu scopul de a consolida poziția acestora în ceea ce privește capitalul propriu și lichiditățile. Instrumentul A, exprimat în valută externă, avea la momentul respectiv valoarea de 29,5 miliarde ISK. Împrumutul a fost acordat sub forma unui instrument de capital care permitea Arion Bank să emită note subordonate nesecurizate. Instrumentul B avea valoarea de 6,5 miliarde ISK, fiind utilizat de către Arion Bank pentru plata către stat a veniturilor reținute (dividende) pe parcursul perioadei în cauză, până în momentul încheierii Acordului privind capitalizarea în comun. Instrumentele de rangul 2 furnizate de guvern se bazează pe necesitatea de asigurare a unei structuri de capital solide, fiind conforme cu cerințele FME.
- (89) Scadența instrumentului A este de zece ani începând cu 30 decembrie 2009. Acesta conține stimulente de ieșire integrate sub forma clauzei de „step-up” privind dobânda pentru o perioadă de cinci ani. Rata dobânzii pe an pentru primii cinci ani este de 400 de puncte de bază peste EURIBOR, iar în perioada care urmează celor cinci ani rata dobânzii este de 500 de puncte de bază peste EURIBOR. Scadența instrumentului B este aceeași, cu excepția faptului că în primii trei ani rata dobânzii este de 300 de puncte de bază peste EURIBOR.

3.4.3. Garantarea depozitelor

- (90) Pentru a respecta Directiva 97/9/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 3 martie 1997 privind sistemele de compensare pentru investitori ⁽³⁹⁾ și Directiva 94/19/CE a Parlamentului European și a Consiliului din 30 mai 1994 privind sistemele de garantare a depozitelor ⁽⁴⁰⁾, Islanda a adoptat Legea nr. 98/1999 privind sistemul de garantare a depozitelor și de compensare a investitorilor, înființând, prin urmare, așa-numitul Fond de garantare a depunătorilor și investitorilor („TIF”), care a fost finanțat prin intermediul contribuțiilor anuale din partea băncilor, calculate în funcție de depozitele totale ale băncilor respective.
- (91) Potrivit autorităților islandeze, pentru a furniza un plus de asigurare și liniște publicului larg cu privire la securitatea depozitelor la debutul crizei, măsurile de salvare a băncii stabilite de guvernul islandez în toamna anului 2008 au implicat, de asemenea, o consolidare suplimentară a depozitelor de către stat în cadrul băncilor comerciale și de economii naționale în afara domeniului de aplicare a Legii nr. 98/1999 de punere în aplicare a sistemului de garantare a depozitelor, a Directivei 94/19/CE și a Directivei 97/9/CE privind sistemele de compensare pentru investitori.
- (92) La 6 octombrie 2008, cabinetul prim-ministrului anunța că „Guvernul Islandei subliniază faptul că depozitele din băncile comerciale și de economii naționale, precum și din filialele acestora situate pe teritoriul Islandei vor fi

⁽³⁹⁾ JOL 84, 26.3.1997, p. 22.

⁽⁴⁰⁾ JOL 135, 31.5.1994, p. 5.

acoperite în întregime”. Anunțul respectiv a fost reiterat de cabinetul prim-ministrului actual în februarie și decembrie 2009. Mai mult, s-a făcut trimitere la acesta într-o scrisoare de intenție trimisă de către guvernul islandez Fondului Monetar Internațional (și publicată pe site-ul internet al Ministerului Afacerilor Economice și al FMI) la 7 aprilie 2010 (repetată într-o scrisoare de intenție ulterioară din 13 septembrie 2010). Conform scrisorii respective (care a fost semnată de către prim-ministrul islandez, ministrul de finanțe, ministrul afacerilor economice și guvernatorul CBI), „În momentul de față, rămânem pe deplin angajați să protejăm depunătorii, însă în momentul securizării stabilității financiare vom planifica renunțarea treptată la această garanție globală”. De asemenea, în secțiunea privind garanțiile de stat din proiectul de lege a bugetului pentru 2011, se face trimitere într-o notă de subsol la declarația guvernului islandez conform căreia depozitele din băncile islandeze se bucură de o garanție de stat ⁽⁴¹⁾.

- (93) O declarație recentă a ministrului actual al afacerilor economice, fost ministru de finanțe (2009-2011), Steingrímur Sigfússon, într-o dezbateră din parlamentul Islandei referitoare la costurile suportate de guvern în legătură cu preluarea de către Landsbankinn a băncii de economii SpKef, ilustrează cele menționate mai sus. Potrivit ministrului, nu trebuie să se piardă din vedere, în cazul de față, declarația statului din toamna anului 2008, conform căreia toate depozitele din băncile de economii și din băncile comerciale vor fi în siguranță și protejate. „Toate lucrările ulterioare s-au bazat, în orice moment, pe aceasta (și anume, declarația), fiind din păcate adevărat faptul că (plățile datorate SpKef) vor constitui unul dintre cele mai mari proiecte de lege stabilite direct de către stat drept costuri pentru securizarea depozitelor tuturor locuitorilor din Sudurnes ... și ale tuturor clienților SpKef din West Fjords și din regiunea de vest și de nord-vest ... Nu mă aștept ca cineva să se fi gândit că titularii de depozite din zonele respective ar urma să fie tratați diferit față de alți locuitori și, prin urmare, statul nu a avut de ales în această privință” ⁽⁴²⁾.
- (94) Potrivit guvernului islandez, garantarea suplimentară a depozitelor va fi ridicată înainte de eliminarea în totalitate a controalelor asupra capitalului, care este prevăzută de către autoritățile islandeze pentru sfârșitul anului 2013.

3.4.4. Facilitatea specială de lichiditate

- (95) Finanțarea Arion Bank de către guvern a fost efectuată prin intermediul unei infuzii de 72 de miliarde ISK în obligațiuni guvernamentale repo în schimbul întregului capital al băncii. Cu toate acestea, decizia Kaupthing Bank de a-și exercita opțiunea de dobândire a 87 % din acțiunile băncii însemna că majoritatea obligațiunilor respective erau restituite guvernului. Kaupthing Bank a transferat activele din creditele sale imobiliare către Arion Bank în schimbul capitalului acesteia, reducând în mod semnificativ activele repo deținute de către bancă și amenințând capacitatea acesteia de a respecta cerințele de supraveghere referitoare la rezervele de lichiditate. Având aceasta în vedere și în contextul în care Kaupthing a apelat la posibilitatea menționată mai sus, guvernul a convenit să furnizeze o facilități suplimentară de lichiditate în favoarea Arion Bank. Facilitatea de lichiditate a fost formulată ca o prelungire a acordului de swap al SPRON, descris mai jos.

3.4.5. Acordul de swap al SPRON

- (96) La 21 martie 2009, pe baza competențelor care i-au fost conferite în temeiul ordonanței de urgență, FME a preluat controlul asupra Reykjavík Savings Bank (SPRON), transferând majoritatea depozitelor către Arion Bank. A fost înființată o societate cu răspundere limitată, care urma să fie deținută de către SPRON, cu scopul de a prelua controlul asupra activelor SPRON, precum și asupra tuturor drepturilor garantate, inclusiv asupra tuturor

⁽⁴¹⁾ A se vedea secțiunea relevantă din proiectul de lege a bugetului pentru 2011, disponibil la adresa: http://hamar.stjr.is/Fjarlagavefur-Hluti-II/GreinargerdiogRaedur/Fjarlagafurvarp/2011/Seinni_hluti/Kafli_8.htm.

⁽⁴²⁾ Traducere neoficială de către Autoritate a unei declarații raportate în Morgunblaðið (www.mbl.is) la 10 iunie 2012.

ipotecilor, garanțiilor și altor drepturi similare legate de creanțele SPRON. Filiala, denumită Drómi hf., a preluat obligațiile SPRON față de Arion Bank pentru depozitele transferate și a emis o obligațiune către Arion Bank la 22 iunie 2009 pentru suma de 96,7 miliarde ISK. Toate activele SPRON erau promise drept garanție pentru obligațiunea respectivă, inclusiv acțiunile sale în cadrul Drómi. Cu toate acestea, părțile nu au putut să ajungă până în prezent la un acord privind dobânda care ar urma să fie plătită pentru obligațiunea respectivă ⁽⁴³⁾.

- (97) În acordurile-cadru semnate la 17 iulie 2009, guvernul a fost de acord să scoată din cauză Arion Bank în ceea ce privește valoarea obligațiunii SPRON. Părțile au convenit ulterior să acționeze astfel încât obligațiunea SPRON să fie considerată drept garanție eligibilă pentru obținerea finanțării din partea CBI.
- (98) Într-o scrisoare adresată Arion Bank la 3 septembrie 2009, guvernul a prelungit termenele acordului de swap al SPRON pentru a acoperi nu doar potențiala ieșire a depozitelor SPRON, despăgubind banca pentru preluarea depozitelor, ci și lichiditățile necesare pentru a respecta condițiile FME. În scrisoarea respectivă, guvernul s-a angajat să furnizeze până la 75 de miliarde ISK în obligațiuni guvernamentale în cazul în care Kaupthing se hotăra să-și exercite opțiunea de a deveni proprietar majoritar al Arion Bank. Facilitatea modificată prevedea că și alte active în afară de obligațiunea SPRON puteau servi drept garanție în condiții mai puțin favorabile. Angajamentul respectiv al guvernului a fost oficializat ulterior în cadrul acordului din 21 septembrie 2010 privind împrumutul de obligațiuni guvernamentale către Arion Bank în calitate de garanție ⁽⁴⁴⁾. Facilitatea în cauză expiră la 31 decembrie 2014, dată care coincide cu scadența obligațiunii SPRON. Valoarea fiecărei trageri a facilității trebuie să fie de minimum 1 miliard ISK. Obligațiunile guvernamentale se utilizează exclusiv pentru securizarea creditelor în raport cu garanțiile CBI în vederea dobândirii de lichidități pentru Arion Bank ⁽⁴⁵⁾.

3.5. Planul de restructurare

- (99) Autoritățile islandeze au înaintat un plan de restructurare a Arion Bank la 31 martie 2011 și o modificare a planului respectiv la 26 octombrie 2011. Un plan de restructurare actualizat a fost prezentat la 30 aprilie 2012, împreună cu un plan de afaceri pentru 5 ani și un raport privind procesul de evaluare a adecvării capitalului intern (ICAAP) în aprilie 2012. Raportul ICAAP a fost înaintat către FME în aprilie 2012.

⁽⁴³⁾ Neînțelegerea dintre părți cu privire la rata dobânzii pentru obligațiune a fost înaintată inițial FME. FME a hotărât la 5 iunie 2009 că, în circumstanțele respective, rata REIBOR + 1,75 % era o rată adecvată. În decizia sa, FME a afirmat că își va revizui decizia la fiecare șase luni la solicitarea părților. Cu toate acestea, litigiul a fost înaintat ulterior instanței, nefiind soluționat la momentul redactării prezentului document. În conformitate cu raportul anual al Arion Bank pentru 2011, Drómi a solicitat, prin scrisoarea din 2 decembrie 2009, ca FME să își revizuiască decizia anterioară referitoare la rata dobânzii. La 4 februarie 2011, FME a hotărât că datoria ar fi trebuit să includă rata anuală a dobânzii care era rata inițială a dobânzii plus prima inițială a dobânzii în urma preluării până la 30 iunie 2010, însă fără o primă a dobânzii din perioada respectivă până la plățirea integrală a acesteia. Arion Bank a introdus acțiune în justiție împotriva FME și Drómi în încercarea de a anula decizia FME din 4 februarie 2011. La 4 mai 2011, Drómi a introdus o acțiune în justiție împotriva FME și Arion Bank, solicitând în primul rând anularea tuturor deciziilor luate de către FME cu privire la ratele dobânzii și, în al doilea rând, o rată a dobânzii diferită de cea inițială.

⁽⁴⁴⁾ Ministerul de Finanțe a fost de acord să împrumute Arion Bank obligațiuni guvernamentale eligibile pentru obținerea de facilități de lichiditate prin intermediul tranzacțiilor repo cu CBI, în conformitate cu normele existente ale CBI. Valoarea de piață a obligațiunilor guvernamentale este de maximum 75 de miliarde ISK.

⁽⁴⁵⁾ Arion Bank nu are dreptul să vândă obligațiunile sau să le utilizeze în alte scopuri decât cele prevăzute în acord. În cazul în care Arion Bank utilizează obligațiunea SPRON drept contragarantie pentru securizarea împrumutului său de obligațiuni guvernamentale, Arion nu plătește impozite pentru retragerea a până la 25 de miliarde ISK, însă pentru restul facilității aceasta plătește o contravaloare de 1,75 % pentru permisiunea de a garanta obligațiunile guvernamentale. Cu toate acestea, Arion nu plătește o contravaloare dacă poate demonstra în mod clar că peste 25 de miliarde ISK din împrumut fac trimitere la retragerile depozitelor SPRON. În cazul în care Arion utilizează alte active decât obligațiunea SPRON drept contragarantie pentru securizarea împrumutului său, contravaloarea se ridică la 3 % din împrumutul acordat doar în legătură cu garanția respectivă. În astfel de cazuri, Arion plătește suplimentar o taxă specială de 0,5 % din valoarea împrumutului cu fiecare utilizare a obligațiunilor guvernamentale.

- (100) Planul de restructurare abordează probleme semnificative privind viabilitatea, repartizarea obligațiilor și limitarea denaturării concurenței. În conformitate cu planul de restructurare, Arion Bank desfășoară operațiuni exclusiv în Islanda, vizând să se concentreze pe serviciile bancare tradiționale universale.

3.5.1. Descrierea planului de restructurare

- (101) Autoritățile islandeze și banca consideră că restructurarea Arion Bank va asigura faptul că aceasta va redeveni o bancă puternică și bine finanțată cu indici de capital puternici, cu scopul de a-și putea păstra rolul de furnizor de credite în economia reală. Pe baza informațiilor din planul de restructurare și a răspunsurilor la întrebările Autorităților, aceasta se va realiza prin parcurgerea următoarelor etape:
- (i) stabilirea direcției strategice pe termen lung, reducerea operațiunilor și limitarea expunerii la riscuri;
 - (ii) obținerea și păstrarea unei poziții de capital puternice și a unei profitabilități satisfăcătoare;
 - (iii) menținerea unei poziții puternice în materie de lichidități și îmbunătățirea structurii finanțării;
 - (iv) restructurarea portofoliilor de credite către gospodării și întreprinderi;
 - (v) limitarea dezechilibrelor privind cursul de schimb valutar;
 - (vi) raționalizarea rețelei de sucursale și obținerea eficienței din punct de vedere al costurilor.
- (102) Înainte de descrierea mai detaliată a planului de restructurare, este necesară prezentarea pe scurt a opiniei băncii cu privire la modul în care sunt abordate deficiențele care au contribuit la prăbușirea Kaupthing în planul de restructurare a Arion Bank. În acest sens, s-a subliniat faptul că, în timp ce operațiunile Arion Bank se bazează pe operațiunile interne și activele Kaupthing Bank, aceasta este totuși o bancă nouă cu obiective comerciale diferite, precum și cu un proprietar, un consiliu director și un comitet de administrare diferite de cele ale Kaupthing. În fapt, conducerea actuală a Arion Bank a declarat că nu consideră a se afla în poziția de a face speculații cu privire la punctele slabe sau la prăbușirea Kaupthing. În schimb, Arion Bank face trimitere în primul rând la raportul CSI discutat mai sus cu privire la cauzele prăbușirii Kaupthing Bank. În al doilea rând, aceasta subliniază faptul că, în urma prăbușirii Kaupthing, au fost adoptate măsuri pentru consolidarea infrastructurii după evaluarea gestionării riscurilor și a guvernantei FME.
- (103) Potrivit Arion Bank, două proiecte sunt în special relevante în ceea ce privește acțiunile întreprinse în cadrul băncii ca răspuns la evaluarea de mai sus. În primul rând, în legătură cu expunerile mari și conexe, s-a declarat că Kaupthing avea o opinie „formalistă” cu privire la tratamentul expunerilor conexe, care îi permitea să se angajeze în credite acordate părților conexe sau afiliate în afara limitei legale de 25 % din capitalul de risc. Prin intermediul proiectului, Arion Bank a extins definițiile părților afiliate, aplicând procese mai stricte în acest sens, prin care divizia Arion Bank de gestionare a riscurilor deținea ultimul cuvânt în caz de litigiu. Expunerile mai mari sunt monitorizate și raportate cu strictețe, procesul de acordare a creditelor incluzând prezentarea unui raport special în momentul acordării de credite care au drept rezultat o expunere de amploare. Modificările aduse legislației islandeze cu privire la instituțiile financiare în urma crizei au ajustat în mod semnificativ capacitatea băncilor de a acorda credite băncilor afiliate. Creditele către proprietari sau angajați-cheie nu mai pot depăși 1 % din capitalul de risc, putând fi acordate numai în raport cu garanțiile de calitate.
- (104) În al doilea rând, se acordă o atenție specială proprietății încrucișate și expunerilor indirecte. Kaupthing Bank s-ar fi angajat în obținerea de credite în schimbul propriilor acțiuni, un lucru într-adevăr riscant, posibil dincolo de limitele prevăzute de Legea privind întreprinderile islandeze. Modificările actuale ale legislației islandeze fac imposibilă obținerea de credite în schimbul acțiunilor proprii sau încheierea de contracte în cadrul cărora acțiunile proprii reprezintă riscul subiacent.

I p o t e z e a l e p l a n u l u i d e r e s t r u c t u r a r e

(105) Planul de restructurare a fost elaborat pentru întreprinderea-mamă ca parte din procesul ICAAP, luând în considerare, de asemenea, efectele filialelor. Acesta se bazează pe o serie de ipoteze cu caracter general și economic, constituind baza economică a scenariului de bază și a scenariilor de simulare a situației de criză prevăzute mai jos.

(106) Ipotezele includ următoarele:

- Incertitudinile de ordin economic, juridic, politic și legislativ sunt în continuare semnificative în mediul operațiunilor bancare, afectând previziunile pe termen lung. Din aceste motive, activitățile de exploatare ale băncii nu au suferit modificări majore.
- Ipotezele macroeconomice se bazează pe o previziune elaborată de către divizia de cercetare a Arion Bank, care include următoarele variabile-cheie:

Tabelul 3

Extras din previziunea economică a diviziei de cercetare a Arion Bank

Modificare procentuală față de anul precedent	2012	2013	2014
Creșterea PIB-ului	3,0	3,9	3,5
Șomaj	6,2	5,3	4,9
Inflație	5,5	6,1	5,9
Reibor (*)	4,9	5,8	5,6
Libor	0,5	0,5	0,5
Euribor	1,0	1,0	1,0
Salarii	9,2	9,7	8,4
Indicele ratei de schimb ISK (TWI) (**)	4,9	5,0	5,0

(*) REIBOR (rata de pe piața interbancară din Reykjavik) este rata de pe piața interbancară utilizată de băncile comerciale și de economii în Islanda, aplicată creditelor pe termen scurt.

(**) Indicele comercial ponderat de schimb valutar al krónei islandeze.

- De asemenea, banca emite ipoteze referitoare, de exemplu, la poziția sa pe piață, oportunitățile și amenințările, datele interne și evoluția pieței, inclusiv așa-numitele convingeri-cheie ⁽⁴⁶⁾.
- Se preconizează o creștere economică continuă, determinată în principal de consum ⁽⁴⁷⁾.
- Consumul va fi în continuare declanșat de măsurile speciale (retragerile de pensii și recalculările creditelor în monedă străină etc.). În plus, creșterea prețurilor la locuințe va contribui la bunăstarea gospodăriilor. O scădere a ratei șomajului va contribui, de asemenea, la creșterea consumului.
- Pe parcursul crizei financiare din 2008, investițiile ca procent din PIB au scăzut sub valoarea minimă înregistrată în ultimii 50 de ani, însă se așteaptă să crească treptat în restul perioadei de restructurare.
- În conformitate cu creșterea preconizată a activității de investiții, banca se așteaptă ca cererea de noi credite să fie mai mare și ca portofoliile sale de credite să crească pe parcursul perioadei de restructurare.
- Importurile vor fi mai mari decât exporturile, însă vor atinge un nivel echilibrat la sfârșitul perioadei preconizate.
- Inflația și ratele dobânzii joacă un rol esențial în planul de afaceri și de restructurare al băncii ⁽⁴⁸⁾. Se presupune că inflația va rămâne ridicată pe tot parcursul perioadei previzionate.
- Se așteaptă o reducere medie de 5 % a coroanei islandeze (króna) pe parcursul perioadei previzionate.
- Arion Bank își exprimă îndoielile cu privire la strategia legată de eliminarea controalelor asupra capitalului și presupune că acestea vor rămâne valabile pe parcursul perioadei previzionate ⁽⁴⁹⁾.

(i) Stabilirea direcției strategice pe termen lung, reducerea operațiunilor și limitarea expunerii la riscuri

- (107) În urma transformării rapide dintr-o bancă nord-europeană care desfășura operațiuni în treisprezece țări într-o bancă care operează exclusiv în Islanda, Arion Bank s-a confruntat cu nenumărate provocări, la nivel atât intern, cât și extern, care trebuiau abordate și depășite. Reevaluarea activelor transferate de la Kaupthing către Arion Bank

⁽⁴⁶⁾ Banca este convinsă, printre altele, că [...].

⁽⁴⁷⁾ În pofida diferitelor probleme dificile nesoluționate, economia islandeză a manifestat, potrivit Arion Bank, semne clare de redresare în ultimul an, înregistrând pentru prima oară o creștere de la începutul crizei financiare, iar rata șomajului fiind în scădere.

⁽⁴⁸⁾ Banca remarcă faptul că în 2011 deprecierea ISK, prețurile ridicate ale mărfurilor globale din prima jumătate a anului și creșterile salariale au contribuit la o rată anuală a inflației de 5,3 % la sfârșitul anului. Inflația preconizată pentru următorii ani nu este promițătoare, fiind posibil ca aceasta să depășească obiectivul de 2,5 % al CBI. Ca răspuns la creșterea activităților economice și la deteriorarea inflației preconizate, CBI a crescut de două ori ratele dobânzii pe parcursul anului 2011 cu un total de 50 de puncte de bază și cu un total de 75 de puncte de bază în prima jumătate a anului 2012. Planul de afaceri presupune că evoluția respectivă va continua în perioada 2012-2014.

⁽⁴⁹⁾ În această privință, Arion Bank declară că, deși există semne de redresare a economiei islandeze, persistă o serie de probleme care trebuie rezolvate; una dintre probleme constă în eliminarea controalelor asupra capitalului, care au avansat încet deși CBI a anunțat în martie 2011 un program de liberalizare conform căruia o serie de măsuri vizau eliminarea controalelor respective pentru următorii patru ani. Cu toate acestea, parlamentul islandez a hotărât ulterior pe parcursul anului să extindă legislația privind moneda străină (prin urmare, controalele asupra capitalului) până în 2013. În consecință, CBI a oferit un spațiu de manevră limitat pentru parlament în cazul eliminării controalelor în următorii doi ani. De fapt, controalele asupra capitalului au fost consolidate în martie 2012, fiind modificată Legea privind cursul de schimb valutar. Strategia referitoare la eliminarea controalelor asupra capitalului nu este clară, prin urmare, se presupune că acestea vor rămâne în vigoare pe parcursul perioadei preconizate.

reprezenta una dintre provocările în cauză. În plus, infrastructura băncii trebuia diminuată, iar banca era nevoită să se adapteze la noua realitate economică în care numeroase corporații, persoane fizice și gospodării se confruntau cu o capacitate extrem de redusă în ceea ce privește plata datoriilor.

(108) Prin urmare, o mare parte din provocările cu care se confrunta noua bancă făceau trimitere în mod direct la circumstanțele înființării acesteia. Transferul activelor și pasivelor interne de la Kaupthing către Arion Bank a ocazionat anumite expuneri nefavorabile la riscuri pentru bancă. Cu toate acestea, în cadrul eforturilor vaste depuse în vederea alinierii operațiunilor băncii la o nouă realitate economică, s-a realizat un succes considerabil în ceea ce privește stabilizarea expunerii băncii la riscuri la un nivel controlabil. Accentul a fost plasat în special pe:

- recuperarea datoriei reprezentate de creditele problematice ⁽⁵⁰⁾;
- reducerea dezechilibrului monedei străine ⁽⁵¹⁾;
- reducerea concentrării creditelor către clienții mari și afiliați ⁽⁵²⁾;
- creșterea nivelului capitalului ⁽⁵³⁾;
- sporirea depozitelor la termen și securizarea surselor alternative de finanțare ⁽⁵⁴⁾;
- reducerea riscului de inflație din cauza dezechilibrului indicelui prețurilor de consum (IPC) ⁽⁵⁵⁾.

(109) Pe parcursul anului 2010, a fost stabilită direcția strategică pe termen lung a băncii. Potrivit Arion Bank, portofoliul său de clienți se apropie deja de obiectivul acesteia de a deveni o bancă relațională („relationship bank”), considerându-se că acest model bancar poate fi atins în totalitate.

(110) Structura organizațională a băncii a fost simplificată din momentul înființării sale ⁽⁵⁶⁾, fiind introduse standarde de guvernare corporativă, asigurându-se transparența și o responsabilitate sporită. Rolul și funcțiile diviziilor care oferă asistență, în special ale diviziei de gestionare a riscurilor, au fost îmbunătățite. Divizia este independentă și centralizată, răspunzând direct în fața directorului-general. Directorul-general și consiliul de directori au obligația de a defini și descrie apetitul pentru risc al operațiunilor desfășurate de către bancă. Apetitul pentru risc se traduce prin limitele de expunere și obiectivele monitorizate de către divizia de gestionare a riscurilor, care raportează periodic directorului-general și consiliului de directori constatările sale.

(111) FME a hotărât ca Arion Bank să preia toate obligațiunile sub formă de depozite ale Reykjavík Savings Bank (SPRON). În aprilie 2009, banca a preluat controlul asupra băncii regionale Mýrasýsla Savings Bank (SPM),

⁽⁵⁰⁾ Eforturile referitoare la restructurarea portofoliului de credite au avut drept rezultat o reducere a ratei de neperformanță de la 37 % la sfârșitul anului 2010 la 13 % la sfârșitul anului 2011. Progresul înregistrat cu privire la soluționarea problemei privind debitorii aflați în dificultate diminuează în mod considerabil nesiguranța legată de evaluarea valorii contabile a portofoliului de credite.

⁽⁵¹⁾ Dezechilibrul monedei străine a scăzut de la 300 % din baza de capital a băncii la sfârșitul anului 2008 la 30 % din baza de capital la sfârșitul anului 2011.

⁽⁵²⁾ Banca deținea [...] grupuri care depășeau 10 % din baza de capital la sfârșitul anului 2009. Grupurile respective însumau 175 % din baza de capital. La sfârșitul anului 2011, banca deținea [...] grupuri care depășeau 10 % din baza de capital, totalizând 87 % din baza de capital.

⁽⁵³⁾ Baza totală de capital a crescut cu 20,7 miliarde ISK în perioada 2009-2011.

⁽⁵⁴⁾ Depozitele la termen au crescut de la 10 % la 23 % de la sfârșitul anului 2009 la sfârșitul anului 2011.

⁽⁵⁵⁾ Balanța IPC a fost adusă de la minus 17 % din capitalul de bază al băncii la sfârșitul anului 2009 la plus 9 % din capitalul de bază al băncii la sfârșitul anului 2011.

⁽⁵⁶⁾ După intervenția FME din octombrie 2008, au fost operate modificări structurale. Diviziile de audit intern și de conformitate au fost consolidate, serviciile bancare private fuzionând cu serviciile bancare de administrare a activelor, iar serviciile bancare de trezorerie, cu serviciile bancare destinate piețelor de capital. După stabilirea noii direcții strategice și după ce banca a dobândit o nouă conducere în toamna anului 2011, structura organizațională a suferit modificări semnificative ulterioare cu scopul de a se asigura faptul că aceasta reflectă și sprijină noua strategie a băncii, simplifică operațiunile și sporește sinergiile dintre divizii.

inclusiv asupra tuturor activelor și anumitor pasive, cum ar fi depozitele ⁽⁵⁷⁾. Acțiunile respective au adus băncii 22 000 de clienți noi fără a fi necesar să își extindă rețeaua existentă de filiale.

(112) La 22 decembrie 2011, Arion Bank a preluat controlul asupra Fondului investitorilor instituționali în ipotecă al fostei Kaupthing — KMIF (redenumit în prezent Fondul investitorilor instituționali în ipotecă al Arion Bank — AMIF) ⁽⁵⁸⁾.

(113) În 2012, custodele creanțelor, Verdis, o filială deținută în întregime de bancă, a fuzionat cu banca. [...].

(ii) Obținerea și menținerea unei poziții puternice de capital și a unei profitabilități satisfăcătoare

(114) Astfel cum se poate vedea în tabelul 4, Arion Bank a obținut profit încă de la înființare, cu o rentabilitate a capitalului propriu (ROE) care variază între 10,5 % și 16,7 %.

Tabelul 4

Viziune financiară asupra perioadei 2009-2011 și previziuni pentru perioada 2012-2014

(Datele corespund întreprinderii-mamă. Efectele filialelor sunt prezentate pe baza altor venituri. Valorile sunt exprimate în milioane ISK)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Venitul net din dobânzi	14 258	24 440	25 480	[...]	[...]	[...]
Modificarea valorii împrumuturilor	9 642	29 722	20 037	[...]	[...]	[...]
Venitul Comisiei	3 914	3 379	4 454	[...]	[...]	[...]
Venitul financiar net	13 460	- 5 681	1 223	[...]	[...]	[...]
Alte venituri	1 713	1 047	4 364	[...]	[...]	[...]
Venitul total	42 988	52 908	55 559	[...]	[...]	[...]
Cheltuieli de exploatare	- 13 133	- 14 226	- 15 791	[...]	[...]	[...]

⁽⁵⁷⁾ SPM s-a confruntat cu probleme financiare timp de câteva luni, căutând împreună cu creditorii săi acorduri de concentrare în temeiul legislației privind falimentul deoarece rata sa de acoperire a capitalului (CAD) nu îndeplinea cerințele juridice. Cu toate acestea, eforturile respective au eșuat, iar la 3 aprilie 2009 SPM și New Kaupthing au încheiat un acord conform căruia New Kaupthing a cumpărat toate activele SPM, inclusiv sucursala din Borgarnes, Islanda, precum și filialele SPM, inclusiv două bănci de economii din Islanda de Nord, Afl Savings Bank și Ólafsfjörður Savings Bank (SPÓL). În același timp, New Kaupthing a preluat anumite pasive ale SPM, inclusiv depozite și credite, astfel cum se prevede în acord. În aceeași zi, FME a luat o decizie cu privire la cedarea activelor și a pasivelor SPM. Decizia FME nu indică existența unei intervenții guvernamentale sub forma injecției de capital, a angajamentelor sau a declarațiilor furnizate. De asemenea, banca și autoritățile islandeze au confirmat Autorității faptul că statul nu a formulat angajamente de natură financiară în acest context. A se vedea decizia FME din 3 aprilie 2009, disponibilă la adresa: <http://www.fme.is/media/akvardanir/3.-april-2009.pdf>.

⁽⁵⁸⁾ Contextul tranzacției în cauză constă în faptul că Kaupthing a emis patru serii de obligațiuni acoperite în perioada 2006-2008, garantate de către KMIF, filiala Kaupthing. Prin intermediul KMIF, Kaupthing deținea un portofoliu de ipotecă rezidențiale islandeze care depășeau 120 de miliarde ISK. Scopul obligațiunii acoperite a constat în finanțarea unei părți considerabile din portofoliul de credite ipotecare al Kaupthing. În conformitate cu acordul din 22 decembrie 2011, Arion Bank a preluat portofoliul de credite ipotecare în cauză. Înțelegerea a fost finanțată în mare parte prin achiziția de obligațiuni acoperite în valoare de 117,7 miliarde ISK, întrucât Arion Bank a preluat pasivele Kaupthing în cadrul programului privind obligațiunile acoperite. În opinia Arion Bank, achiziția AMIF nu poate fi clasificată drept o achiziție „obișnuită” și nici drept o achiziție legată de lucrările de restructurare. Achiziția în cauză era legată de înființarea băncii prin care AMIF nu era transferată către Arion Bank în momentul înființării. Înainte de transfer, Arion Bank a furnizat servicii debitorilor fără a prelua controlul asupra creditelor. În plus, debitorii creditelor ipotecare în cadrul fondului se considerau clienți ai Arion Bank. În urma transferului, creditele sunt deținute de către Arion Bank. Conform celor menționate anterior, acordul privind tranzacția respectivă a fost încheiat între Kaupthing și Arion Bank, fără ca statul islandez să fie implicat sau angajat în vreun fel.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Depreciere	- 14 470	- 23 067	- 26 582	[...]	[...]	[...]
Venituri nete înainte de impozitare	15 384	15 614	13 186	[...]	[...]	[...]
Impozite și taxe impuse băncilor	- 2 414	- 2 897	- 2 692	[...]	[...]	[...]
Câștiguri nete	12 971	12 717	10 494	[...]	[...]	[...]
Rentabilitatea capitalului propriu (ROE)	16,7 %	13,4 %	10,5 %	[10-20] %	[5-15] %	[5-15] %
Marja dobânzii nete	3,6 %	[...] %	[...] %	[...] %
Raportul costuri-venituri	44,8 %	[...] %	[...] %	[...] %

- (115) Pe parcursul perioadei 2009-2011, elementele extraordinare au avut un impact major asupra contului de profit și pierderi, în special în ceea ce privește modificarea valorii creditelor. Autoritățile islandeze au furnizat informații privind totalul creditelor și al reducerilor obținute din partea vechii băncii ⁽⁵⁹⁾. Valoarea nominală totală a creditelor transferate a fost de 1 230 de miliarde ISK, iar valoarea contabilă a creditelor, de 459 de miliarde ISK. Prin urmare, reducerea totală a fost de aproximativ 771 de miliarde ISK. În cazul în care condițiile permiteau acest lucru, creditele au fost reevaluate, conducând la o modificare a valorii creditelor, astfel cum se indică în tabelul 4 ⁽⁶⁰⁾. Cu toate acestea, pentru restul perioadei de restructurare, se preconizează că modificarea valorii creditelor este nesubstanțială. Prin urmare, profitabilitatea băncii nu va mai depinde de elemente extraordinare.
- (116) Cerințele în materie de capital stabilite de către FME drept condiție pentru acordarea unei autorizații de funcționare în favoarea Arion Bank au fost de 12 % pentru capitalul de rangul 1 și de 16 % pentru capitalul total (rata CAD). Politica băncii privind capitalul constă în menținerea unei baze de capital puternice pentru sprijinirea dezvoltării afacerilor și îndeplinirea cerințelor de reglementare a capitalului, inclusiv pe parcursul unor perioade problematice. Planificarea capitalului pe termen lung de către bancă se bazează în prezent pe o valoare de referință minimă de [...] % pentru capitalul de rangul 1 și o rată CAD totală de [...] %. Poziția băncii în ceea ce privește capitalul a fost consolidată treptat pe parcursul perioadei 2009-2011, depășind atât cerințele FME în materie de capital, cât și obiectivele interne ale băncii. La sfârșitul anului 2011, rata CAD a băncii a fost de 20,5 %, cu o rată a capitalului de rangul 1 de 15,7 %.

Tabelul 5

Ratele de capital la sfârșitul perioadei 2009-2011 și previziunile pentru perioada 2012-2014

(Datele corespund întreprinderii-mamă. Efectele filialelor sunt prezentate prin intermediul altor venituri. Sumele sunt exprimate în milioane ISK)

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Capital de rangul 1	88 302	98 715	106 459	[...]	[...]	[...]
Capital de rangul 2	29 543	26 257	32 105	[...]	[...]	[...]
Capital total	117 845	124 972	138 564	[...]	[...]	[...]

⁽⁵⁹⁾ Creditele respective sunt grupate în credite ipotecare, alte credite către persoane fizice și credite acordate întreprinderilor. Reducerile diferă în funcție de tipul de împrumut, precum și în funcție de tipul denominării în monedă națională (króna) sau în valută.

⁽⁶⁰⁾ Cu toate acestea, creșterea valorii creditelor a fost mai mare în perioada 2009-2011 decât s-a indicat în tabelul 4, întrucât o parte din aceasta a fost alocată instrumentului de compensare, care a ajuns la un total de 38 de miliarde ISK. Instrumentul de compensare a fost închis în primul trimestru al anului 2011, întrucât diferența dintre activele și pasivele transferate de la Kaupthing către Arion Bank a fost plătită în întregime.

	2009	2010	2011	2012	2013	2014
Active ponderate în funcție de risc	685 702	678 563	675 998	[...]	[...]	[...]
Rata capitalului de rangul 1	12,9 %	14,5 %	15,7 %	[15-20] %	[15-20] %	[15-20] %
Rata CAD	17,2 %	18,4 %	20,5 %	[20-25] %	[20-25] %	[20-25] %

- (117) În conformitate cu raportul privind procesul de evaluare a adecvării capitalului intern la riscuri (ICAAP) din aprilie 2012, banca a apreciat că este necesar un capital de [...] miliarde ISK pentru acoperirea expunerii sale la riscuri. Banca deține o bază de capital de [...] miliarde ISK, prin urmare, o rezervă de capital de [...] miliarde ISK. În baza sumei ponderate în funcție de risc, aceasta înseamnă o rată de capital de [...] %.
- (118) Arion Bank a hotărât să nu plătească dividende până în 2013. Politica va fi modificată numai în colaborare cu FME și numai dacă Arion Bank și FME decid în comun că economia islandeză a înregistrat o revenire sustenabilă semnificativă.
- (iii) Menținerea unei poziții puternice în materie de lichidități și îmbunătățirea structurii de finanțare
- (119) În ceea ce privește lichiditățile, FME solicită ca banca să dețină rezerve securizate de lichiditate de cel puțin 20 % din depozite și rezerve de numerar de 5 % din depozitele la cerere. În plus, Banca Centrală a Islandei stabilește normele privind lichiditățile instituțiilor de creditare ⁽⁶¹⁾ conform cărora sunt clasificate activele și pasivele lichide ale instituțiilor respective în funcție de tip și de scadență, precum și în funcție de risc. Instituțiile de creditare trebuie să dețină mai multe active lichide decât pasive pe parcursul unei luni, după o lună și până la trei luni. De asemenea, normele implică aplicarea unui test de simulare a situației de criză prin care se aplică o reducere diferitor elemente de capital propriu, presupunându-se, pe de o parte, că toate obligațiunile trebuie plătite la scadență și, pe de altă parte, că o parte din alte obligațiuni, cum ar fi depozitele, trebuie plătite într-un timp scurt sau pe loc.
- (120) Ratele de acoperire a lichidităților băncii pe parcursul perioadei 2011-2012 sunt ilustrate în graficul de mai jos. Reiese că banca și-a păstrat poziția puternică în materie de lichidități, depășind cerințele FME atât în ceea ce privește cerința referitoare la rata numerarului, cât și cerința mai amplă privind lichiditățile securizate. În conformitate cu planurile băncii pentru perioada 2012-2014, aceasta va păstra o rată a numerarului de [...] — [...] % și o rată de acoperire a lichidităților de [...] — [...] %. De asemenea, banca a respectat normele CBI privind lichiditățile, având în vedere că ratele sale de acoperire a lichidităților (de peste o lună, însă nu mai mult de trei luni) la sfârșitul anului 2009-2011 s-au situat între 1,5-2,1.

Graficul 1

Ratele de acoperire a lichidităților Arion Bank în perioada 2011-2012

[Grafic privind ratele de acoperire a lichidităților Arion Bank în temeiul normelor FME]

Valorile nu sunt divulgate pentru păstrarea secretului profesional]

- (121) Deși cerințele privind lichiditățile din acordul Basel III nu sunt încă obligatorii, Arion Bank a început monitorizarea voluntară a ratei de acoperire a lichidităților (LCR) ⁽⁶²⁾, în conformitate cu normele respective, la sfârșitul anului 2011 LCR având valoarea de [...] %.
- (122) Arion Bank este în mare parte finanțată prin intermediul depozitelor, fiind însă întreprinse acțiuni de diversificare a finanțării prin emiterea de obligațiuni acoperite. În noiembrie 2011, Arion Bank a primit o autorizație din partea FME pentru emiterea de obligațiuni acoperite statutare. În februarie 2012, a fost finalizat un program de obligațiuni acoperite în valoare de 1 miliard EUR. Fondurile urmează să fie utilizate pentru finanțarea creditelor ipotecare ale Arion Bank. Se reamintește faptul că la sfârșitul anului 2011, Arion Bank a cumpărat fondul ipotecar al KMIF, preluând valoarea restantă de 127 miliarde ISK în obligațiuni acoperite, continuând să fie emitentul obligațiunilor acoperite. Banca consideră că emiterea obligațiunilor acoperite pe piețele interne va îndeplini necesitățile de refinanțare ale băncii și finanțarea de noi credite în perioada 2012-2016.

⁽⁶¹⁾ A se vedea Normele CBI nr. 317 privind ratele lichidităților din 25 aprilie 2006, disponibile la adresa: <http://www.sedlabanki.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=4713>

⁽⁶²⁾ LCR solicită băncilor să mențină un stoc de active lichide de înaltă calitate suficient pentru a acoperi ieșirile nete de numerar pentru o perioadă de 30 de zile în cazul unui scenariu de simulare a situației de criză. Prin urmare, LCR de referință este de 100 %.

(iv) Restructurarea portofoliilor de credite către gospodării și întreprinderi

- (123) Una dintre cele mai importante sarcini cu care se confruntă sectorul financiar islandez a fost restructurarea datoriei gospodăriilor și a întreprinderilor. Aceasta este o problemă complexă și sensibilă care implică o serie de considerente de natură financiară, economică și etică.
- (124) Potrivit informațiilor prezentate de Arion Bank, restructurarea portofoliilor de credite a constituit o prioritate, banca considerând că s-a aflat în prima linie în ceea ce privește soluționarea problemelor privind datoria gospodăriilor și a întreprinderilor, înregistrând o evoluție pozitivă în acest sens. În 2009 a fost stabilită în cadrul băncii o unitate de redresare corporativă, fiind înființate întreprinderi de administrare a activelor pentru gestionarea activelor confiscate. Banca a introdus o serie de soluții personalizate menite să ajute gospodăriile și persoanele fizice care solicită credite să își plătească datoriile.
- (125) Clienții corporativi care nu și-au putut îndeplini obligațiile au intrat în procesul de recuperare a datoriei de către bancă. Obiectivul constă în transformarea întreprinderilor insolabile în întreprinderi solvabile cu un bilanț contabil bun, permițându-le astfel acestora să își continue activitatea și să contribuie la dezvoltarea economiei. La sfârșitul anului 2011, 986 de întreprinderi au aderat la programele de recuperare ale băncii destinate întreprinderilor, ajungându-se la un acord în 871 de cazuri. În viziunea băncii, se așteaptă ca restructurarea datoriei întreprinderilor să fie finalizată până la sfârșitul anului 2012.
- (126) În ceea ce privește restructurarea datoriei gospodăriilor, peste 14 000 de clienți persoane fizice au beneficiat de pachetele băncii de soluționare a datoriei, inclusiv de programul special de reducere a datoriei. La sfârșitul anului 2010, banca a instituit, de asemenea, un serviciu dedicat consultanței în materie de datorii pentru clienții persoane fizice. În viziunea băncii, serviciul este important datorită numărului ridicat de cazuri dificile de recuperare a datoriei care trebuiau soluționate. Banca vizează să finalizeze restructurarea datoriei gospodăriilor în 2012.
- (127) Obiectivul programelor de recuperare a datoriei constă în îmbunătățirea calității activelor. Procentul de credite neperformante a scăzut de la 37 % la sfârșitul anului 2010 la 13 % la sfârșitul anului 2011. La sfârșitul lui 2011, 56 % din creditele din portofoliul de credite au fost clasificate drept performante, 18 % drept „punctuale”, 13 % drept subperformante și 13 % drept neperformante.

(v) Măsuri de limitare a dezechilibrelor schimbului valutar

- (128) Creditele în monedă străină (FX) din portofoliul de credite sunt împărțite în credite FX/FX și credite FX/ISK. Creditele FX/FX sunt credite prin care clienții generează venituri în monedă străină, în timp ce creditele FX/ISK sunt credite în monedă străină prin care clienții generează venituri în ISK. Dezechilibrele băncii privind schimbul valutar se datorează în principal părții FX/ISK. În 2010 și 2011, banca a înregistrat o evoluție în ceea ce privește scăderea dezechilibrului FX. Dezechilibrul în cauză va continua să scadă pe parcursul anului 2012 prin redenominarea creditelor în monedă străină în ISK pentru persoanele fizice, precum și prin intermediul măsurilor adoptate pentru a încuraja întreprinderile cu venituri limitate în monedă străină să își redenomineze creditele în ISK. Există în continuare o incertitudine juridică cu privire la creditele în monedă străină, însă banca vizează să reducă dezechilibrul FX/ISK pentru ca spre sfârșitul anului 2012 acesta să se încadreze între limitele impuse de cerințele CBI.

(vi) Raționalizarea rețelei de sucursale și atingerea eficienței din punct de vedere al costurilor

- (129) În opinia Arion Bank, piața islandeză deține prea multe bănci în comparație cu economiile similare. Băncile vor fi nevoite să reducă costurile pentru a rămâne competitive. Arion Bank s-a concentrat pe controlarea nivelurilor sale de cost, considerând că s-a aflat în prima linie în ceea ce privește raționalizarea atât de necesară în cadrul sectorului financiar.
- (130) Arion Bank și-a simplificat activitatea prin reducerea numărului de angajați și prin raționalizarea rețelei de sucursale. În martie 2011, raționalizarea rețelei de sucursale a fost finalizată în momentul în care trei sucursale din Reykjavík au format una singură. Au fost închise în total 15 sucursale, rețeaua de 24 de sucursale rămase fiind, în

opinia băncii, eficiență din punct de vedere al costurilor, păstrând în același timp un nivel ridicat de atenție la nevoile consumatorilor. În legătură cu modificările de mai sus, banca și-a redus forța de muncă cu aproximativ 10 % pe parcursul anului 2011. Nivelurile costurilor au fost controlate cu strictețe, raportul costuri-venituri scăzând deja la 45 % la nivelul întreprinderii-mamă în 2011 și urmând a fi îmbunătățit suplimentar în perioada 2012-2014 până la [...] %.

3.5.2. Capacitatea de atingere a viabilității conform unui scenariu de bază și unui scenariu de simulare a situației de criză

- (131) În planul de restructurare, prin trimitere la raportul ICAAP, pentru Arion Bank a fost prezentat un scenariu de simulare a situației de criză care examinează capacitatea băncii de a atinge viabilitatea pe termen lung conform unor scenarii și expuneri la riscuri diferite.

3.5.2.1. Scenariul de bază

- (132) Planul de restructurare, descris mai sus, inclusiv ipotezele pe care se bazează acesta, reprezintă cazul de bază.

3.5.2.2. Scenariul de simulare a situației de criză

- (133) Planul de restructurare include un scenariu de simulare a situației de criză în care cazul de bază este conceput conform ipotezelor privind „recesiunea gravă și prelungită” (PDR), în temeiul orientărilor FME. Obiectivul testului de simulare a situației de criză este de a examina modul în care urmează să evolueze câștigurile, pierderile din credite, cerințele de capital, capitalul disponibil/rezervele de capital și pozițiile băncii în materie de lichidități în condițiile unei crize economice. Diferența constă în faptul că ipotezele scenariului PDR pentru 2009 sunt și ipotezele pentru anul 2012 și așa mai departe. Ipotezele respective sunt sintetizate în tabelul 6 de mai jos.

Tabelul 6

Principalele ipoteze din scenariul privind „recesiunea gravă și prelungită” (*)

	2012	2013	2014
Creșterea PIB-ului	- 16,0	- 3,9	- 2,8
Rata șomajului	10,6	16,6	16,9
Inflație	9,7	0,1	0,3
REIBOR	10,0	7,0	8,0

(*) Scenariul se bazează, de asemenea, pe ipoteze negative viitoare. Se presupune că prețurile locuințelor vor scădea cu 10 % în 2012, 18 % în 2013 și 16 % în 2014. Se preconizează o ieșire a depozitului cu amănuntul de 30 % în 2012, 20 % din depozitele întreprinderilor și 80 % din depozitul instituțiilor de creditare. Se anticipează că venitul din comisioane se va reduce cu 50 % în cazul de bază pentru perioada 2012-2014. Rata de depreciere a creditelor se va reduce teoretic cu 1-3 %, creditele urmând să crească cu 0,5-1 %, iar depozitele tot cu 0,5-1 %. Cheltuielile de funcționare sunt considerate a fi cu 10 % mai ridicate decât în cazul de bază. Se presupune că rata de schimb valutar a kronei se va deprecia în urma creșterii indicelui comercial ponderat de schimb valutar (TWI) cu 4 % în 2013 și cu 11 % în 2014.

- (134) Scenariul de simulare a situației de criză este conceput în contextul unor modificări improbabile, însă plauzibile ale mediului economic în care banca își desfășoară activitatea. Profitabilitatea băncii este în mod cert afectată negativ de condițiile grave ale unui scenariu privind „recesiunea gravă și prelungită”, întrucât rentabilitatea capitalului propriu va fi redusă în mod semnificativ ⁽⁶³⁾. În orice caz, banca va înregistra profituri reduse, iar după ce portofoliul de credite și activele ponderate în funcție de risc ale băncii vor scădea simultan, poziția sa de capital nu va fi afectată în mod negativ ⁽⁶⁴⁾. Poziția băncii în materie de lichidități ar rămâne, de asemenea, cu mult peste cerințele minime.

- (135) Raportul ICAAP se bazează pe cifrele financiare din 31 decembrie 2011. Principalul rezultat constă în faptul că, în conformitate cu evaluarea băncii, este necesar un capital de [...] miliarde ISK pentru a acoperi expunerea băncii

⁽⁶³⁾ ROE ar urma să scadă la [0-5] % în 2012, la [0-5] % în 2013 și la [5-10] % în 2014.

⁽⁶⁴⁾ Rata CAD a băncii se va situa între [20-25] % în 2012, [20-25] % în 2013 și [25-30] % în 2014.

la riscuri, în temeiul pilonilor I și II. 16 % din activele ponderate în funcție de risc (RWA) reprezintă [...] miliarde ISK. Banca deține un capital de bază de [...] miliarde ISK, prin urmare, o rezervă de capital de [...] miliarde ISK. Evaluarea capitalului ia în considerare factorii de criză, inclusiv impactul acestora asupra portofoliului de credite al băncii. În conformitate cu raportul ICAAP, divizia băncii responsabilă de gestionarea riscurilor se concentrează pe identificarea, evaluarea și măsurarea tuturor riscurilor materiale cu care se confruntă banca, riscurile fiind grupate în patru categorii: riscuri de credit (inclusiv riscuri de concentrare), riscuri de piață, riscuri operaționale și alte riscuri (inclusiv riscuri de lichiditate, riscuri de afaceri, riscuri politice și juridice). Tabelul 7 ilustrează diferenții factori de risc luați în calcul în evaluarea capitalului.

Tabelul 7

Rezultatele ICAAP privind evaluarea capitalului, în miliarde ISK

	ICAAP 31.12.2011
Cerința de capital (pilonul I)	[...]
Concentrare sub o singură denumire	[...]
Concentrare sectorială	[...]
Riscul privind rata dobânzii în portofoliul bancar	[...]
Riscul de schimb valutar de clasa C,D,E	[...]
Autorități fiscale	[...]
Riscul de evaluare — capitaluri proprii nemenționate	[...]
Riscul de evaluare — portofoliul de credite	[...]
Evaluarea capitalului în temeiul pilonului II	[...]
Evaluarea nivelului de adecvare a capitalului total (pilonii I+II)	[...]
16 % din RWA	[...]
Baza de capital totală	[...]
Rezervă de capital	[...]

- (136) Conform raportului ICAAP, deși s-a înregistrat un real progres în ceea ce privește ajustarea dezechilibrului semnificativ dintre creditele denominate în monedă străină ale clienților și depozitele denominate în moneda islandeză, sunt necesare lucrări de eliminare a dezechilibrului restant în 2012. La sfârșitul anului 2011, dezechilibrele depășeau în continuare limita legală, fiind necesară o derogare din partea CBI. Strategia băncii de reducere a dezechilibrului său actual constă, pe de o parte, în redenominarea sistematică în ISK a creditelor în monedă străină ale clienților care dețin venituri în ISK și, pe de altă parte, în acoperirea dezechilibrelor schimbului valutar prin intermediul acordurilor cu CBI și al swap-urilor valutare cu clienții islandezi.

- (137) Riscul de lichiditate este unul dintre cei mai importanți factori de risc ai băncii. Acesta rezultă din faptul că data de scadență a creditelor depășește data de scadență a depozitelor. Strategia băncii constă în monitorizarea îndeaproape a poziției în materie de lichidități și în prelungirea datei de scadență a pasivelor printr-o analiză atentă a vâscozității depozitelor ⁽⁶⁵⁾, precum și prin diversificarea finanțării. În conformitate cu cerințele interne ale băncii, rata lichidităților securizate nu ar trebui să scadă sub [...] % din depozite, iar rata minimă a numerarului ar trebui să fie egală cu [...] % sau să depășească ușor cerințele FME, care sunt de 20 % pentru rata lichidităților securizate și de 5 % pentru rata numerarului. Astfel cum se poate vedea în graficul 1 de mai sus, banca a depășit cu mult nivelurile de referință interne și ale FME. Prin intermediul analizei bazei sale de depozite, în cadrul căreia depozitele sunt clasificate în șapte grupuri în funcție de nivelul de vâscozitate, banca și-a supus lichiditățile la un test de simulare a situației de criză. În ipoteza în care controalele asupra capitalului vor fi eliminate imediat, rata lichidităților securizate a băncii ar fi de [...], iar rata numerarului de [...]. Cu toate acestea, banca a elaborat planuri de contingență pentru a aborda posibila criză financiară, realizând, printre altele, [...].

3.5.3. Strategia de ieșire/rambursarea statului

- (138) Conform celor descrise mai sus, contribuția constând în capitalul de rangul 2 are o scadență de 10 ani începând cu 30 decembrie 2009. În ceea ce privește remunerația, există o clauză de „step-up” după 5 ani (și anume, 2014) de 400 de puncte de bază până la 500 de puncte de bază peste rata EURIBOR. Potrivit autorităților islandeze, clauza de „step-up” ar trebui să acționeze drept un stimulent pentru ca banca să poată plăti capitalul respectiv începând cu momentul respectiv.
- (139) În ceea ce privește procentul de 13 % reținut de către stat din capitalul social al Arion Bank, acțiunile guvernului în cadrul întreprinderilor financiare sunt gestionate prin intermediul Autorității pentru investiții financiare de stat (ISFI) ⁽⁶⁶⁾. În conformitate cu bugetul de stat pentru 2012, guvernul a fost autorizat să vândă acțiunile deținute în prezent în cadrul băncilor de economii, fără a fi adoptată o decizie cu privire la vânzarea acțiunilor statului în cadrul celor mai importante trei bănci comerciale. Cu toate acestea, a fost înființat un grup de lucru de către ministrii responsabili cu explorarea modalităților de cedare a acțiunilor în cadrul băncilor comerciale. Guvernul a indicat că, deși nu are intenția de a-și reduce numărul de acțiuni în cadrul Landsbankinn sub două treimi din capitalul social al băncii, acțiunile din cadrul Arion Bank și Íslandsbanki pot fi scoase în curând la vânzare sau vândute cu tot cu băncile respective în cazul în care majoritatea proprietarilor se decid să le vândă ca urmare a soluționării unor condiții preliminare.
- (140) Facilitatea specială de lichiditate este disponibilă doar până la 31 decembrie 2014, dată care coincide cu scadența obligațiunii SPRON.

4. MOTIVELE ÎNȚIȚIERII PROCEDURII OFICIALE DE INVESTIGARE

- (141) În decizia de deschidere a procedurii de investigare, Autoritatea a concluzionat, cu titlu preliminar, că măsurile statului islandez de capitalizare a Arion Bank, precum și facilitatea de lichiditate implică un ajutor de stat în conformitate cu articolul 61 din Acordul privind SEE. De asemenea, Autoritatea nu poate exclude faptul că prin garantarea depozitelor s-a acordat un ajutor de stat. Autoritatea va formula o concluzie finală cu privire la măsurile respective, care continuă să prezinte relevanță pentru evaluarea de față, în prezenta decizie.
- (142) În ceea ce privește compatibilitatea măsurilor evaluate în decizia de deschidere a procedurii de investigare, Autoritatea a considerat că o concluzie finală putea fi formulată doar în baza unui plan de restructurare, care nu fusese prezentat până la momentul inițierii de către Autoritate a procedurii oficiale de investigare, la 15 decembrie 2010. Aceasta s-a datorat, în special, absenței unui plan de restructurare la mai bine de un an de la înființarea Arion Bank, Autoritatea exprimându-și îndoielele cu privire la compatibilitatea ajutorului respectiv.

⁽⁶⁵⁾ Termenul „vâscozitatea depozitelor” face trimitere la stabilitatea din trecut a depozitelor și la comportamentul proiectat de-a lungul timpului.

⁽⁶⁶⁾ ISFI este un organism de stat cu un consiliu director independent, înființat în temeiul Legii nr. 88/2009 și care prezintă rapoarte Ministerului de Finanțe. ISFI trebuie să își îndeplinească obligațiile în termen de maximum 5 ani de la înființare. ISFI gestionează participațiile statului în cadrul întreprinderilor financiare în conformitate cu legislația în vigoare, buna guvernare, practicile comerciale și politica de proprietate a statului. Acesta vizează să restabilească și să reconstruiască o piață financiară internă dinamică, promovând, în același timp, concurența efectivă și garantând transparența în toate deciziile privind participarea statului în cadrul activităților financiare.

4.1. Observații din partea părților interesate

- (143) Autoritatea a primit o declarație în numele creditorilor vechii băncii în care aceștia subliniază faptul că trebuie considerați drept părți interesate, solicitând posibilitatea de a prezenta observații suplimentare într-o etapă ulterioară.

4.2. Observații din partea autorităților islandeze

- (144) Autoritățile islandeze recunosc faptul că măsurile adoptate în momentul înființării New Kaupthing Bank, în prezent Arion Bank, constituie ajutor de stat. În opinia autorităților islandeze, măsurile sunt însă compatibile cu funcționarea Acordului privind SEE în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (b) din acord, întrucât acestea sunt necesare, proporționale și adecvate pentru remedierea perturbărilor grave din economia islandeză. Potrivit autorităților islandeze, măsurile adoptate sunt în totalitate conforme cu principiile prevăzute în Orientările Autorității privind ajutoarele de stat. Acestea consideră că ajutorul de stat este necesar și limitat la valoarea minimă necesară.
- (145) Mai mult, autoritățile islandeze subliniază faptul că foștii acționari ai Kaupthing Bank și-au pierdut toate acțiunile fără a primi despăgubiri din partea statului, că ajutorul de stat este bine conceput pentru a minimiza efectul negativ colateral asupra concurenților și că toate condițiile împrumutului (capitalul de rangul 2) sunt comparabile cu ratele pieței.
- (146) Autoritățile islandeze nu consideră garantarea depozitelor ca fiind ajutor de stat.

4.3. Angajamentele autorităților islandeze

- (147) Autoritățile islandeze au prezentat o serie de angajamente, majoritatea referitoare la denaturarea concurenței cauzată de ajutorul de stat care face obiectul evaluării. Angajamentele respective sunt prezentate în anexă.

II. EVALUARE

1. PREZENȚA AJUTORULUI DE STAT

- (148) Articolul 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE prevede următoarele:

„Cu excepția cazului în care se prevede altfel în prezentul acord, orice ajutor acordat de statele membre ale CE, de statele AELS sau prin intermediul resurselor de stat, indiferent de formă, care denaturează sau amenință să denatureze concurența prin favorizarea anumitor întreprinderi sau a producției de anumite bunuri, în măsura în care afectează schimburile dintre părțile contractante, este incompatibil cu aplicarea prezentului acord.”

- (149) Autoritatea va evalua următoarele măsuri ⁽⁶⁷⁾:

- capitalul inițial de funcționare furnizat de către statul islandez noii bănci;
- capitalizarea de stat integrală (temporară) a noii bănci;
- reținerea de către stat a 13 % din capitalul social rămas după transferul a 87 % din capitalul social al noii bănci către creditorii Kaupthing; precum și
- furnizarea de către stat a capitalului de rangul 2 în favoarea noii bănci prin intermediul datoriei subordonate.

Măsurile în cauză sunt menționate mai jos drept „măsuri de capitalizare”. În plus, Autoritatea va evalua:

- acordul privind facilitatea specială de lichiditate;
- acordul de swap al SPRON;
- declarația guvernului islandez privind garantarea în întregime a depozitelor naționale pentru toate băncile islandeze.

⁽⁶⁷⁾ Descrise în detaliu în capitolul 3 din prezenta decizie.

1.1. Prezența resurselor de stat

- (150) Astfel cum Autoritatea a concluzionat deja, cu titlu preliminar, în decizia de deschidere a procedurii de investigație, este evident faptul că măsurile de capitalizare sunt finanțate prin intermediul resurselor de stat furnizate de către Trezoreria Islandei. De asemenea, resursele de stat sunt prezente în mod evident în facilitatea de lichiditate disponibilă pentru Arion Bank. În ceea ce privește acordul swap al SPRON, statul și-a asumat riscul ca activele SPRON/Drómi să fie insuficiente pentru a acoperi pasivele transferate (depozitele) ale SPRON. În principiu, acesta garantează deficitul, care implică un (potențial) transfer al resurselor de stat.
- (151) În ceea ce privește garantarea depozitelor, Autoritatea subliniază de la început faptul că evaluarea sa se limitează la garantarea suplimentară a depozitelor descrise mai sus, care se bazează în principiu pe declarațiile guvernului islandez potrivit cărora depozitele din băncile comerciale și de economii de la nivel național și din sucursalele acestora localizate pe teritoriul Islandei vor fi acoperite în întregime.
- (152) Prezenta evaluare nu aduce atingere opiniei Autorității cu privire la compatibilitatea Legii nr. 98/1999, a acțiunilor guvernului islandez și a TIF pe parcursul crizei financiare cu legislația SEE, în special cu Directiva 94/19/CE. În ceea ce privește punerea în aplicare a Directivei 97/9/CE și a Directivei 94/19/CE, Autoritatea consideră că, în măsura în care astfel de acțiuni constituie ajutor de stat, utilizarea resurselor de stat pentru respectarea obligațiilor prevăzute de legislația SEE nu ar prezenta în general motive de preocupare în temeiul articolului 61 din Acordul privind SEE. Prin urmare, prezenta decizie nu vizează măsurile în cauză.
- (153) Autoritatea a afirmat în decizia sa de deschidere a procedurii de investigație că urmează să stabilească ulterior dacă declarațiile statului islandez, descrise mai sus, sunt suficient de exacte, ferme, necondiționate și obligatorii din punct de vedere juridic pentru a putea implica un angajament al resurselor de stat⁽⁶⁸⁾. Pentru a analiza dacă respectivele criterii au fost îndeplinite, Autoritatea remarcă faptul că declarațiile implicau un angajament irevocabil din partea resurselor publice, după cum o indică eforturile statului islandez de a-și proteja depunătorii: acesta nu doar a schimbat prioritatea titularilor de depozite la masa credală (care nu ar implica utilizarea resurselor de stat), ci a clarificat, de asemenea, faptul că nu va permite ca depunătorii să sufere pierderi. Garanția globală a guvernului privind toate depozitele din băncile comerciale și de economii de la nivel național diferă de orice sistem de garantare a depozitelor în temeiul actelor SEE datorită faptului că protecția are o valoare nelimitată, băncile care beneficiază de măsura respectivă neaducând contribuții financiare.
- (154) Interpretarea acordată de guvernul islandez declarației sale este ilustrată de intervențiile statului în sectorul financiar care au avut loc începând cu octombrie 2008 și care au fost motivate de intenția de a onora declarația respectivă. Intervențiile menționate au inclus măsuri de acoperire a depozitelor întreprinderilor financiare, cum ar fi înființarea a trei bănci comerciale, transferul depozitelor SPRON către Arion Bank, transferul depozitelor Straumur către Íslandsbanki, preluarea de către CBI a depozitelor aparținând la 5 bănci de economii din Sparisjó-dabanki Íslands, transferul depozitelor Byr Savings Bank către Byr hf, transferul depozitelor Keflavík Savings Bank către SpKef și responsabilitatea statului privind depozitele SpKef în urma fuziunii forțate cu Landsbankinn.
- (155) De fapt, autoritățile islandeze au susținut în mai multe cazuri de ajutor de stat pe care Autoritatea le investighează în prezent, unele dintre acestea fiind menționate mai sus, că măsura aleasă a reprezentat opțiunea cea mai puțin împovăraătoare din punct de vedere financiar pentru ca statul islandez să-și respecte angajamentul de a-și proteja complet depunătorii.
- (156) Având în vedere cele de mai sus, Autoritatea consideră că a fost pusă în aplicare o măsură obligatorie din punct de vedere juridic, exactă, necondiționată și fermă. Prin urmare, Autoritatea concluzionează că declarațiile statului islandez potrivit cărora depozitele sunt garantate în întregime implică un angajament al resurselor de stat în sensul articolului 61 din Acordul privind SEE.

⁽⁶⁸⁾ A se vedea, în acest sens, hotărârea din 21 mai 2010 a Tribunalului în cauzele conexe T-425/04, T444/04, T-450/04 și T-456/04, Franța și alții/Comisia, Rec., p. II-02099, punctul 283 (în apel), precum și avizul avocatului general Mengozzi în cauza C-399/10, Bouygues, punctul 47 (în apel), care consideră condițiile respective ca fiind prea restrictive pentru constatarea unui ajutor de stat.

1.2. Favorizarea anumitor întreprinderi sau a producției de anumite bunuri

1.2.1. Avantaj economic

- (157) În primul rând, măsurile de ajutor trebuie să confere noii bănci avantajul de a fi scutită de taxele care sunt suportate în mod obișnuit din bugetul său. În conformitate cu concluzia preliminară exprimată în decizia de deschidere a procedurii de investigare, Autoritatea rămâne la părerea că fiecare dintre măsurile de capitalizare conferă un avantaj noii bănci, întrucât capitalul furnizat nu ar fi fost disponibil în lipsa intervenției statului.
- (158) Pentru a stabili dacă investiția într-o întreprindere, de exemplu prin intermediul unei injecții de capital, implică un avantaj economic, Autoritatea aplică principiul investitorului privat în economia de piață, evaluând dacă un investitor privat cu o dimensiune similară cu cea a organismului public și care desfășoară activități în condiții de piață normale ar fi făcut o astfel de investiție ⁽⁶⁹⁾. În ceea ce privește măsurile de capitalizare în beneficiul băncilor aflate în dificultate încă de la începutul crizei financiare, abordarea adoptată de către Comisia Europeană (în numeroase ocazii de la începutul crizei financiare) ⁽⁷⁰⁾ și de către Autoritate ⁽⁷¹⁾ a constat, în general, aceea potrivit căreia recapitalizările de stat ale băncilor constituie ajutor de stat acordat în contextul turbulențelor și al nesiguranței care au caracterizat piețele financiare din toamna anului 2008. Considerația generală se aplică în special piețelor financiare islandeze în anii 2008 și 2009, când întregul sistem s-a prăbușit. În consecință, Autoritatea consideră că măsurile de capitalizare oferă Arion Bank un avantaj economic, fără a aduce atingere unui eventual transfer a 87 % din capitalul noii bănci către creditori (în general din sectorul privat). Implicarea sectorului privat în capitalizarea Arion Bank a fost reprezentată în întregime de creditorii vechii bănci care urmăreau exclusiv să-și minimizeze pierderile ⁽⁷²⁾.
- (159) Considerații similare se aplică în măsura în care este implicată facilitatea specială de lichiditate, care a fost negociată ca parte dintr-un pachet de măsuri de asistență de stat care vizează să restaureze operațiunile unei bănci prăbușite într-o bancă nou-înființată, cu scopul de a încuraja participarea creditorilor băncii prăbușite la capitalul noii bănci. Este evident faptul că statul a intervenit deoarece nu era clar dacă pot fi obținute suficiente lichidități de către Arion Bank pe piață. Prin urmare, în loc să acționeze ca un investitor privat, statul a înlocuit rolul participanților privați de pe piață care au evitat să acorde credite întreprinderilor financiare. În consecință, Autoritatea confirmă concluzia preliminară formulată în decizia de deschidere a procedurii de investigare și consideră că facilitatea specială de lichiditate conferă Arion Bank un avantaj economic.
- (160) În ceea ce privește transferul depozitelor SPRON și plata efectuată prin intermediul obligațiunii emise de către Drómi — acordul de swap al SPRON, Autoritatea menționează în mod pozitiv că tranzacția generală vizează să furnizeze Arion Bank compensații echivalente doar cu valoarea pasivelor transferate. Cu toate acestea, întrucât întregul risc al obligațiunii Drómi are o valoare mai scăzută decât depozitele transferate, obligația de a compensa posibila diferență revine statului. Prin urmare, reiese că Arion Bank, pe lângă faptul că primește venituri prin achitarea dobânzii obligațiunii, poate să dobândească fond comercial și cote de piață suplimentare fără a fi supusă riscurilor. Autoritatea concluzionează că acesta constituie un avantaj economic ⁽⁷³⁾.
- (161) În cele din urmă, Autoritatea trebuie să evalueze dacă garantarea suplimentară a depozitelor oferă un avantaj economic Arion Bank și băncilor islandeze în general. În această privință, Autoritatea menționează că, în momentul în care autoritățile islandeze au declarat pentru prima oară că depozitele vor fi garantate, nu era clar în totalitate modul în care urma să funcționeze garanția respectivă în practică, în special efectul pe care l-ar avea o

⁽⁶⁹⁾ A se vedea, de exemplu, cauza T-228/99 WestLB, Rec. 2003, p. II-435.

⁽⁷⁰⁾ A se vedea, de exemplu, Decizia Comisiei din 10 octombrie 2008 în cazul NN 51/2008 Schema de garantare pentru băncile din Danemarca, punctul 32, și Decizia Comisiei din 21 octombrie 2008 în cazul C 10/2008 IKB, punctul 74.

⁽⁷¹⁾ A se vedea Decizia Autorității din 8 mai 2009 privind schema de recapitalizare temporară a băncilor în esență solide în vederea promovării stabilității financiare și creditelor către economia reală în Norvegia (205/09/COL), disponibilă la adresa: <http://www.eftasurv.int/?1=1&showLinkID=16694&1=1>

⁽⁷²⁾ A se vedea în acest context decizia similară adoptată de Comisia Europeană cu privire la investițiile făcute de către furnizorii unei întreprinderi aflate în dificultate în Decizia Comisiei C 4/10 (ex NN 64/09) — Ajutorul de stat acordat în favoarea întreprinderii Trèves (Franța).

⁽⁷³⁾ Prezenta concluzie nu este afectată de dezacordul și de litigiul în instanță dintre părțile la obligațiunea Drómi în ceea ce privește rata dobânzii pentru obligațiunea respectivă.

astfel de intervenție asupra băncii care nu își mai putea onora obligațiile financiare față de depunătorii săi. În același timp, reiese că o astfel de bancă putea să se prăbușească, statul islandez asigurându-se însă — de exemplu, prin transferarea depozitelor către o altă bancă și compensarea diferenței de active — că depozitele pot fi plătite în întregime și că depunătorii nu vor pierde niciodată accesul la întreaga valoare a depozitelor lor.

- (162) Autoritatea consideră că modul exact în care statul ar urma să acționeze pentru a respecta garantarea nelimitată a depozitelor naționale este de importanță secundară. Ceea ce contează este că statul și-a asumat obligația de a interveni pentru o perioadă nelimitată în cazul în care banca nu ar reuși să plătească depozitele respective.
- (163) În opinia Autorității, garanția nelimitată a favorizat Arion Bank: în primul rând, deoarece aceasta furnizează un avantaj competitiv valoros — o garanție de stat nelimitată, prin urmare, o plasă de siguranță semnificativă — în ceea ce privește opțiunile alternative de investiții și furnizorii. Acest fapt este ilustrat, de exemplu, de un raport recent al ministrului afacerilor economice, care precizează că: „Întreprinderile financiare islandeze funcționează în prezent într-un mediu protejat de controalele asupra capitalului și de o garanție globală privind depozitele. În aceste condiții, depozitele bancare sunt practic singura opțiune sigură pentru deponenții islandezi”⁽⁷⁴⁾.
- (164) În al doilea rând, apare drept evident faptul că, în absența garanției respective, Arion Bank ar fi fost expusă cu o mai mare ușurință riscului de retragere masivă a depozitelor, la fel ca predecesora sa⁽⁷⁵⁾. Prin urmare, banca ar fi fost nevoită, cel mai probabil, să plătească rate mai mari ale dobânzii (pentru a compensa riscul) cu scopul de a atrage sau pur și simplu de a păstra aceeași valoare a depozitelor în cazul în care statul islandez nu ar fi garantat suplimentar depozitele pe termen nelimitat. În consecință, Autoritatea concluzionează că garantarea depozitelor implică un avantaj economic în favoarea băncii.

1.2.2. Selectivitate

- (165) În al doilea rând, măsura de ajutor trebuie să fie selectivă, și anume să favorizeze „anumite întreprinderi sau producția de anumite bunuri”. Măsurile de capitalizare, facilitatea de lichiditate și acordul de swap al SPRON sunt selective deoarece acestea favorizează exclusiv Arion Bank.
- (166) Mai mult, întrucât sprijinul statului poate fi selectiv inclusiv în situațiile în care sunt favorizate unul sau mai multe sectoare ale economiei în detrimentul altora, Autoritatea consideră, de asemenea, că garanția de stat privind depozitele care favorizează sectorul bancar islandez ca întreg este selectivă. Această concluzie rezultă, de asemenea, din considerentele de mai sus referitoare la băncile favorizate în detrimentul altor întreprinderi care oferă posibilități de economisire și de investiții în numerar.

1.3. Denaturarea concurenței și efectul asupra schimburilor dintre părțile contractante

- (167) Măsurile consolidează poziția Arion Bank în raport cu concurenții (sau potențialii concurenți) din Islanda și alte state care fac parte din SEE. Astfel cum s-a arătat mai sus, Arion Bank este o întreprindere activă pe piețele financiare care sunt deschise concurenței internaționale în cadrul SEE. În timp ce piețele financiare islandeze sunt în prezent relativ izolate, în special din cauza controalelor asupra capitalului, comerțul transfrontalier și potențialul pentru acesta există în continuare, putând să crească imediat după eliminarea controalelor asupra capitalului. Prin urmare, trebuie considerat că toate măsurile evaluate denaturează concurența și afectează schimburile dintre părțile contractante la Acordul privind SEE⁽⁷⁶⁾.

⁽⁷⁴⁾ Capitolul 9.6 din raportul ministrului afacerilor economice către Althingi (martie 2012), „Viitoarea structură a sistemului financiar islandez”, disponibil la următoarea adresă: <http://eng.atvinnuvegaraduneyti.is/media/Acrobat/Future-Structure.pdf>

⁽⁷⁵⁾ Autoritatea menționează în acest sens observațiile guvernatorului CBI, care afirmă în prefața raportului băncii privind stabilitatea financiară pentru cea de-a doua jumătate a anului 2010 că „capitalizarea instituțiilor financiare este protejată în prezent de controalele asupra capitalului și de declarația guvernului privind garantarea depozitelor”. A se vedea <http://www.sedlabanki.is/lisalib/getfile.aspx?itemid=8260>, p. 5. De asemenea, a se vedea Deciziile Comisiei NN48/2008 privind schema de garantare pentru băncile din Irlanda, punctele 46 și 47: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2008/nn048-08.pdf; și NN51/2008 privind schema de garantare pentru băncile din Danemarca: http://ec.europa.eu/community_law/state_aids/comp-2008/nn051-08.pdf

⁽⁷⁶⁾ A se vedea, în acest sens, cauza 730/79 Phillip Morris/Comisia, Rec., 1980, p. 2671.

1.4. Concluzie

- (168) În consecință, Autoritatea concluzionează că măsurile de capitalizare a noii bănci adoptate de către statul islandez, precum și facilitatea de lichiditate, garantarea depozitelor și acordul de swap al SPRON implică un ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE.

2. CERINȚELE PROCEDURALE

- (169) În conformitate cu articolul 1 alineatul (3) din partea I a Protocolului 3, „Autoritatea AELS de supraveghere este informată în timp util pentru a-și prezenta observațiile cu privire la proiectele care urmăresc să instituie sau să modifice ajutoarele [...]. Înainte de pronunțarea unei decizii finale, statul membru în cauză nu poate pune în aplicare măsurile preconizate”.
- (170) Autoritățile islandeze nu au notificat Autorității măsurile de ajutor vizate de decizia de deschidere a procedurii de investigare înainte de punerea în aplicare a acestora. Prin urmare, Autoritatea concluzionează că autoritățile islandeze nu și-au respectat obligațiile în conformitate cu articolul 1 alineatul (3) din partea I a Protocolului 3. Acordarea măsurilor respective a fost, prin urmare, ilegală. În ceea ce privește achiziția băncii de economii SPM de către Arion Bank, despre care Autoritatea a stabilit că nu implică un ajutor de stat, se menționează totuși că, în conformitate cu punctul 41 din Orientările Autorității privind ajutorul de restructurare și pentru a evita utilizarea anticoncurențială a ajutorului de stat, achizițiile de către o bancă a afacerilor concurente pot avea loc în circumstanțe excepționale și în urma notificării prealabile a Autorității.

3. COMPATIBILITATEA AJUTORULUI

- (171) Ca remarcă preliminară, Autoritatea menționează că, în timp ce Arion Bank este o nouă entitate juridică înființată în 2008, aceasta este — în ceea ce privește operațiunile naționale — în mod evident succesorul economic al Kaupthing Bank în sensul că există o continuitate economică între cele două entități. Întrucât operațiunile economice respective desfășurate de către Arion Bank începând cu toamna lui 2008 nu ar fi putut fi continuate în absența ajutorului de stat, Autoritatea consideră banca ca fiind o întreprindere aflată în dificultate.
- (172) Mai mult, măsurile evaluate sunt, în același timp, măsuri de salvare și de restructurare. Conform celor menționate în decizia de deschidere a procedurii de investigare, Autoritatea ar fi aprobat temporar măsurile ca fiind ajutor de salvare compatibil dacă acestea ar fi fost notificate înainte de a fi puse în aplicare și înainte de formularea unei concluzii finale cu privire la acestea pe baza planului de restructurare. Cu toate acestea, în absența unei notificări prealabile, Autoritatea a inițiat procedura oficială de investigare și a solicitat prezentarea unui plan de restructurare. Conform celor indicate mai sus, compatibilitatea finală a măsurilor în cauză depinde de respectarea de către planul de restructurare a criteriilor din Orientările Autorității cu privire la ajutoarele de stat aplicabile întreprinderilor aflate în dificultate.

3.1. Temeiul juridic pentru evaluarea compatibilității: articolul 61 alineatul (3) din Acordul privind SEE și Orientările Autorității privind ajutorul de restructurare

- (173) În timp ce ajutorul de stat acordat întreprinderilor aflate în dificultate este evaluat de regulă în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (c) din Acordul privind SEE, Autoritatea poate, în temeiul articolului 61 alineatul (3) litera (b) din acord, să aprobe ajutorul de stat „pentru a remedia perturbări grave ale economiei unui stat membru al CE sau al unui stat AELS”. Conform celor prevăzute la punctul 8 din Orientările bancare ⁽⁷⁷⁾, Autoritatea confirmă faptul că, în conformitate cu jurisprudența și practica decizională a Comisiei Europene, articolul 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE necesită o interpretare restrictivă a ceea ce poate fi considerată o perturbare gravă a economiei unui stat AELS.

⁽⁷⁷⁾ A se vedea partea VIII a Orientărilor Autorității privind ajutoarele de stat. Normele temporare privind criza financiară. Aplicarea normelor privind ajutoarele de stat în cazul măsurilor adoptate în legătură cu instituțiile financiare în contextul crizei financiare globale actuale, disponibilă la adresa: <http://www.eftasurv.int/?1=1&showLinkID=16604&1=1>.

- (174) Autoritățile islandeze au explicat, astfel cum se descrie în detaliu mai sus, că sistemul financiar islandez a intrat într-o stare de criză sistemică în octombrie 2008, care a condus la prăbușirea principalelor sale bănci, precum și a celor mai importante bănci de economii în doar câteva zile. Cota combinată a pieței aferentă instituțiilor financiare care s-au prăbușit depășea 90 % în majoritatea segmentelor pieței financiare islandeze. Dificultățile erau cuplate cu o pierdere a încrederii în moneda națională. Economia reală a Islandei a fost lovită în mod grav de criza financiară. Deși au trecut mai mult de trei ani de la izbucnirea crizei, sistemul financiar islandez rămâne în continuare vulnerabil. Chiar dacă situația s-a detensionat în mod semnificativ începând cu 2008, este evident faptul că, la momentul adoptării măsurilor în cauză, acestea vizau să remedieze o perturbare gravă a economiei islandeze.
- (175) În consecință, se consideră că articolul 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE este aplicabil în cazul de față.

Aplicarea Orientărilor privind ajutorul de restructurare

- (176) Orientările Autorității privind ajutoarele de stat referitoare la restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare în sectorul financiar pe parcursul crizei actuale în temeiul normelor privind ajutoarele de stat ⁽⁷⁸⁾ („Orientările privind ajutorul de restructurare”) stabilesc normele privind ajutoarele de stat aplicabile restructurării instituțiilor financiare pe parcursul crizei actuale. În conformitate cu Orientările privind ajutorul de restructurare, pentru a fi compatibilă cu articolul 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE, restructurarea unei instituții financiare în contextul crizei financiare actuale trebuie:
- (i) să conducă la restabilirea viabilității băncii;
 - (ii) să includă suficiente contribuții proprii din partea beneficiarului (repartizarea sarcinilor);
 - (iii) să conțină suficiente măsuri de limitare a denaturării concurenței.
- (177) Prin urmare, Autoritatea va evalua mai jos, pe baza planului de restructurare prezentat pentru Arion Bank, dacă criteriile respective au fost îndeplinite și dacă măsurile de ajutor descrise mai sus constituie ajutor de restructurare compatibil.

3.2. Restabilirea viabilității

- (178) Restabilirea viabilității pe termen lung a beneficiarului ajutorului de restructurare este principalul obiectiv al unui astfel de ajutor, iar evaluarea care trebuie să confirme dacă ajutorul de restructurare va realiza acest lucru reprezintă un aspect important în stabilirea compatibilității.
- (179) Conform celor menționate mai sus, turbulențele din economia islandeză de la începutul toamnei lui 2008, prezența măsurilor extraordinare cum ar fi controalele asupra capitalului, un mediu de reglementare în schimbare și o perspectivă macroeconomică care, în pofida recentei stabilizări parțiale, rămâne nesigură având în vedere angajamentele economice continue din zona euro, transformă într-o provocare exploatarea profitabilității unei bănci și asigurarea viabilității pe termen lung a acesteia. Autoritatea subliniază de la început faptul că acest considerent trebuie avut în vedere în evaluarea de mai jos.

⁽⁷⁸⁾ Restabilirea viabilității și evaluarea măsurilor de restructurare în sectorul financiar pe parcursul crizei actuale în temeiul normelor privind ajutoarele de stat, adoptate de către Autoritate la 25 noiembrie 2009 în capitolul VII: Norme temporare privind criza financiară, astfel cum au fost dezvoltate de Orientările privind criza financiară din 2012, disponibile pe site-ul internet al Autorității: <http://www.eftasurv.int/media/state-aid-guidelines/Part-VIII—Return-to-viability-and-the-assessment-of-restructuring-measures-in-the-financial-sector.pdf>.

- (180) Secțiunea 2 din Orientările privind ajutorul de restructurare prevede că statele din SEE ar trebui să prezinte un plan de restructurare cuprinzător și detaliat care să furnizeze informații complete cu privire la modelul de afaceri și care să restabilească viabilitatea pe termen lung a băncii. Punctul 10 din Orientările privind ajutorul de restructurare solicită ca planul de restructurare să identifice cauzele dificultăților cu care se confruntă banca și propriile slăbiciuni ale băncii, subliniind modul în care măsurile de restructurare propuse remediază problemele subadiacente ale băncii.
- (181) Astfel cum s-a descris mai sus, cauzele dificultăților cu care se confruntă Arion Bank sunt precizate atât în planul de restructurare, cât și în raportul CSI referitor la circumstanțele în care a fost înființată banca și la problemele predecesoarei sale. Printre principalele cauze identificate în cel de-al doilea caz la nivelul băncii predecesoare se numărau extinderea excesivă și nedurabilă, orientarea proprietarilor băncii, concentrarea riscurilor, capitalul propriu scăzut și dimensiunea băncilor în comparație cu economia islandeză. Kaupthing Bank a făcut obiectul unor expuneri mari, asumându-și riscuri majore prin împrumutarea proprietarilor săi. De asemenea, aceasta s-a bazat în cea mai mare parte pe finanțarea interbancară pe termen scurt.

Măsurile de reglementare a viabilității

- (182) În timp ce planul de restructurare cu privire la Arion Bank abordează numeroase slăbiciuni ale băncii, identificate mai sus, Autoritatea consideră că prăbușirea Kaupthing și a industriei financiare islandeze a fost cauzată de o serie de factori specifici Islandei referitori la dimensiunea redusă a acesteia și la deficiențele în materie de reglementare și de supraveghere evidențiate de către Comisia specială de investigație. Viabilitatea pe termen lung a Arion Bank, precum cea a oricărei alte bănci islandeze, nu depinde, prin urmare, numai de măsurile adoptate la nivelul băncii, ci și de remedierea deficiențelor respective în materie de supraveghere și de reglementare.
- (183) În acest sens, Autoritatea menționează într-o notă pozitivă modificările aduse cadrului de reglementare și de supraveghere de către autoritățile islandeze, astfel cum sunt prezentate în anexă.
- (184) În primul rând, competențele FME au fost sporite, fiind adăugate, printre altele, noi responsabilități privind expunerile mari unice și riscurile aferente care abordează, în viziunea Autorității, unul dintre factorii care au condus la prăbușirea sectorului financiar.
- (185) În al doilea rând, cerințele temporare ridicate privind ratele CAD și o serie de dispoziții referitoare la garantare, în special interzicerea extinderii creditului în schimbul propriilor acțiuni, vizează să asigure faptul că băncile islandeze nu se vor mai afla într-o poziție financiară slabă. Autoritatea consideră că măsurile respective vor contribui la rezistența băncilor islandeze.
- (186) În al treilea rând, au fost puse în aplicare o serie de măsuri referitoare la eligibilitatea directorilor și a membrilor consiliului, precum și la remunerația acestora. Mai mult, creditele acordate părților aferente (cum ar fi proprietarii) au făcut obiectul unor norme mai stricte, FME putând în prezent să interzică unei bănci să desfășoare anumite activități specifice în cazul în care are motive să facă acest lucru. De asemenea, au fost modificate normele contabile externe și interne, de exemplu, durata pentru care un contabil extern poate lucra pentru aceeași bancă a fost scurtată. Autoritatea menționează într-o notă pozitivă că măsurile respective vizează să prevină repetarea unor evenimente în ceea ce-i privește pe proprietari și pe directorii generali, sporind monitorizarea riscurilor externe și reducând amenințările la adresa viabilității băncii.
- (187) În al patrulea rând, potrivit autorităților islandeze, posibilitatea deja menționată ca FME să limiteze activitățile desfășurate de către o anumită bancă este, de asemenea, determinată de depozitele la scară largă preluate de către băncile comerciale islandeze înainte de criză, fapt care pare cel puțin să fi accelerat prăbușirea băncilor în cauză.

Mai mult, noile norme privind lichiditățile și balanța de schimb valutar ⁽⁷⁹⁾ par, în opinia Autorității, să implice anumite restricții în ceea ce privește posibilitatea băncii de a atrage cantități disproporționate considerabile de depozite în monedă străină în cazul în care acestea ar crește gradul de fragilitate și de vulnerabilitate a activităților comerciale ale băncii la schimbul valutar și la riscurile de lichiditate. Autoritatea salută răspunsul autorităților islandeze la deficiența în materie de reglementare.

Planul de restructurare a Arion Bank

- (188) În ceea ce privește planul de restructurare și măsurile adoptate la nivelul băncii, Arion Bank a revenit, în principiu, la un model bancar mai tradițional, concentrându-se pe așa-numitele servicii bancare relaționale („relationship banking”) pentru piața islandeză. Banca va fi finanțată în cea mai mare parte prin intermediul depozitelor clienților și al capitalului propriu, cu o creștere treptată a creditelor acordate în principal prin intermediul obligațiunilor acoperite.
- (189) Mai mult, conform celor indicate mai sus, Arion Bank a avut — în comparație cu Kaupthing — din momentul înființării sale, un grad de îndatorare mult mai redus și, având în vedere că cea mai mare parte a datoriei interbancare a rămas în proprietatea Kaupthing, aceasta va fi nevoită, conform planului de restructurare, să se bazeze doar într-o măsură limitată pe refinanțarea de pe piețele internaționale în ceea ce privește datoria nesecurizată. Din același motiv, problema privind reducerea gradului de îndatorare din bilanțul băncii a fost în principiu soluționată deja în octombrie 2008. Cu toate acestea, Autoritatea este de acord cu evaluarea Arion Bank și a autorităților islandeze privind necesitatea adoptării diferitelor măsuri evidențiate în planul de restructurare referitor la alinierea operațiunilor băncii la o nouă realitate economică și la limitarea expunerii la riscuri. Deficiențele abordate de măsurile respective (cum ar fi concentrarea unor expuneri mari aferente, dezechilibrele grave ale monedei străine, etc.) sunt în mare parte moștenite de la vechea bancă. În ceea ce privește viabilitatea Arion Bank în viitor, este extrem de important ca deficiențele respective să fie abordate în mod corespunzător în planul de restructurare.
- (190) Dependența de piețele interbancare pentru refinanțare s-a dovedit a fi una dintre principalele cauze ale prăbușirii Kaupthing. Finanțarea Arion Bank s-a bazat în mare parte până în prezent pe depozite și pe capitalul propriu, însă planul de restructurare prevede o ușoară reducere a importanței depozitelor de la 68 % la 61 % din totalul pasivelor, pe baza, printre altele, a analizei băncii privind baza sa de depozite. Arion Bank intenționează să compenseze acest lucru prin emiterea de obligațiuni acoperite pe piața națională. Se reamintește faptul că Arion Bank a fost autorizată să emită obligațiuni acoperite, finalizând ulterior un program de obligațiuni acoperite în valoare de 1 miliard EUR. În februarie 2012, Arion Bank și-a finalizat prima ofertă de obligațiuni acoperite, emițând obligațiuni în valoare de 2,5 miliarde ISK, iar în mai 2012 banca a finalizat prima ofertă de obligațiuni acoperite cu rată fixă neindexată în valoare de 1,2 miliarde ISK. ⁽⁸⁰⁾ În ceea ce privește restul perioadei de restructurare, banca intenționează să emită obligațiuni în diferite formate, inclusiv obligațiuni acoperite și obligațiuni preferențiale nesecurizate.
- (191) Autoritatea consideră că, pe baza faptelor comunicate de către autoritățile islandeze, situația de finanțare a băncii pare a fi una solidă până la sfârșitul perioadei de restructurare. Având în vedere incertitudinile legate de garantarea depozitelor și de controalele asupra capitalului, precum și evoluțiile viitoare ambigue ale piețelor de datorii

⁽⁷⁹⁾ Noile norme privind balanța de schimb valutar adoptate de către CBI au intrat în vigoare la 1 ianuarie 2011. Obiectivul normelor constă în limitarea riscului de schimb valutar prin împiedicarea balanțelor de schimb valutar să depășească limitele definite. Una dintre cele mai importante modificări față de versiunile anterioare ale normelor constă în faptul că poziția deschisă permisibilă a schimbului valutar în monedă individuală a fost redusă de la 20 % la 15 % din capitalul propriu, iar balanța permisibilă totală de schimb valutar a fost redusă de la 30 % la 15 %. De asemenea, raportarea balanței de schimb valutar este mai detaliată decât în trecut deoarece activele și pasivele denominate în monedă străină sunt clasificate în funcție de tip: credite, obligațiuni, titluri de participare, acțiuni în fonduri comune, depozite, acorduri purtătoare de dobândă, datorii către Banca Centrală și așa mai departe. În cazul în care balanța de schimb valutar deviază de la limitele stabilite în cadrul normelor, întreprinderea financiară în cauză trebuie să adopte măsuri de eliminare a diferenței în maximum trei zile lucrătoare. În cazul în care măsurile adoptate de către o întreprindere financiară nu reușesc să realizeze acest lucru, CBI poate calcula sancțiuni periodice. De asemenea, CBI a adoptat și alte măsuri pentru a limita dezechilibrele schimbului valutar, de exemplu, prin încheierea unui acord de swap în monedă străină cu una dintre băncile comerciale, precum și în ceea ce privește achiziționarea de valută. Potrivit CBI, măsurile respective promovează o mai mare stabilitate financiară și stimulează rezervele în monedă străină neimprumutate ale CBI.

⁽⁸⁰⁾ În contextul achiziționării de către bancă la sfârșitul anului 2011 a Fondului investitorilor instituționali în ipotecă al fostei Kaupthing, banca a preluat, de asemenea, responsabilitatea în ceea ce privește obligațiunile acoperite în valoare de 117,7 miliarde ISK.

(suverane), Autoritatea nu poate concluziona dacă strategia de finanțare a Arion Bank se va materializa conform previziunilor pe termen lung. Cu toate acestea, având în vedere dependența puternică de depozite și de obligațiunile acoperite pe parcursul perioadei de restructurare, precum și numărul mare de astfel de debite din bilanț, Autoritatea recunoaște că anumite variații ușoare ale strategiei de finanțare care ar putea fi necesare ulterior nu vor amenința viabilitatea băncii.

- (192) În ceea ce privește activele din bilanț, activele internaționale rămân în proprietatea Kaupthing. Drept rezultat, bilanțul a scăzut cu 88 %. Principala slăbiciune a modelului de afaceri al Kaupthing — dependența de activele internaționale cu un grad ridicat de risc în lipsa unei evaluări corespunzătoare — a fost remediată. Autoritatea salută faptul că, în conformitate cu planul de restructurare, banca nu se va angaja în afaceri similare în viitor ci se va concentra mai degrabă pe afacerile sale tradiționale de bază.
- (193) O provocare considerabilă pentru bancă în ceea ce privește portofoliul său de active rămâne restructurarea creditelor care au fost transferate de la Kaupthing. În această privință, Autoritatea menționează într-o notă pozitivă că procesul de restructurare în cauză a fost și rămâne o prioritate esențială pentru bancă, astfel cum o ilustrează numeroasele propuneri generice și adaptate pe care banca le-a făcut clienților săi supraîndatorați. Deși mai rămân anumite lucruri de făcut pentru a finaliza procesul de restructurare, informațiile primite din partea băncii par să confirme o evoluție semnificativă, în special începând cu 2011, astfel cum o demonstrează faptul că din cele 986 de întreprinderi care au aderat la programele de redresare din cadrul băncii s-a ajuns la o concluzie în 871 dintre cazuri la sfârșitul anului 2011, în timp ce în primul trimestru din 2011 s-a ajuns la concluzii doar în 416 de cazuri. De asemenea, a fost înregistrată o evoluție considerabilă în ceea ce privește restructurarea datoriei gospodăriilor, banca vizând să finalizeze proiectele de redresare a datoriei pentru întreprinderi și persoane fizice până la sfârșitul lui 2012.
- (194) Autoritatea consideră cele de mai sus drept un indicator al solidității metodelor de restructurare ale Arion Bank. Mai mult, pe baza datelor prezentate de către Arion Bank, este posibil ca banca să își îndeplinească obiectivul de finalizare a portofoliilor sale de credite către întreprinderi și gospodării până la sfârșitul anului 2012. În general, blocarea evoluțiilor neprevăzute din mediul macroeconomic din Islanda sau din străinătate ar însemna că cel mai târziu până la sfârșitul perioadei de restructurare Arion Bank va avea, în opinia Autorității, un bilanț relativ bun și portofolii de credite funcționale.
- (195) Conform celor menționate mai sus, capitalizarea scăzută a Kaupthing a reprezentat unul dintre factorii care au condus la prăbușirea acesteia. Planul de restructurare cu privire la Arion Bank preconizează că banca se va menține cu mult peste rata CAD minimă de 16 % solicitată de către FME pe parcursul perioadei de restructurare. Rata respectivă depășește cu mult viitoarea limită minimă de 10,5 % prevăzută în acordul Basel III. Inclusiv în cazul unui scenariu de simulare a situației de criză, prezentat de către Arion Bank, rata CAD va continua să se situeze cu mult deasupra valorii de referință ridicate, și anume [> 20] %. În ceea ce privește evaluarea capitalului din raportul ICAAP pentru anul curent, prezentat de Arion Bank împreună cu planul de restructurare, Autoritatea consideră prudent și liniștitor faptul că în urma luării în considerare a diferiților factori de risc, banca deține o rezervă de capital de [...] miliarde ISK care, în mediul de operare descris mai sus, oferă Arion Bank capacitatea semnificativă de a aborda dificultăți neprevăzute.
- (196) În ceea ce privește poziția băncii în materie de lichidități, Autoritatea menționează că situația actuală pare a fi, în conformitate cu planul de restructurare, suficient de robustă și că nu există indicii conform cărora situația s-ar putea deteriora semnificativ pe parcursul perioadei de restructurare. Mai mult, Autoritatea consideră că testul de simulare a situației de criză privind rata de lichiditate a băncii în contextul raportului ICAAP sugerează faptul că, în timp ce banca este expusă la riscuri în materie de lichidități care s-ar putea materializa în cazul unei eliminări bruște a controalelor asupra capitalului, situația sa în materie de lichidități este monitorizată îndeaproape, fiind elaborate în prezent măsuri de limitare a riscurilor și planuri de contingență pentru a pregăti banca pentru evenimentele neașteptate și dificile. Acest aspect este, de asemenea, extrem de semnificativ având în vedere că statul a fost nevoit în 2010 să furnizeze băncii o facilitate specială de lichiditate cu scopul de a respecta cerințele FME în materie de lichidități și de a garanta faptul că facilitatea respectivă va înceta la sfârșitul anului 2014.
- (197) De asemenea, Autoritatea salută modificările aduse structurii organizaționale și gestionării riscurilor din cadrul Arion Bank, descrise mai sus, care abordează o slăbiciune a băncii Kaupthing și care vor contribui la o evaluare a riscurilor mai obiectivă și mai profesională cu privire la funcționarea băncii.

- (198) În ceea ce privește profitabilitatea, Orientările privind ajutorul de restructurare prevăd, de asemenea, că planul de restructurare ar trebui să demonstreze modul în care banca urmează să își restabilească, cât mai curând posibil, viabilitatea pe termen lung în lipsa unui ajutor de stat. În special, banca ar trebui să poată genera o rentabilitate corespunzătoare a capitalului propriu, acoperind în același timp toate costurile funcționării sale curente și respectând cerințele relevante în materie de reglementare. În special, punctul 13 din Orientările privind ajutorul de restructurare indică faptul că viabilitatea pe termen lung este atinsă în momentul în care o bancă poate să își acopere toate costurile, inclusiv deprecierea și modificările financiare, și să furnizeze o rentabilitate corespunzătoare a capitalului propriu, luând în considerare profilul de risc al băncii.
- (199) În această etapă, Autoritatea reamintește ceea ce s-a menționat deja, și anume că mediul economic în care funcționează Arion Bank ar reprezenta o provocare pentru orice bancă. Fără a pierde din vedere acest lucru, Autoritatea este satisfăcută de profitabilitatea preconizată de planul de restructurare care, în pofida ratei ridicate de capital, va fi adecvată pe parcursul celei mai mari părți din perioada de restructurare și dincolo de aceasta. Rentabilitatea capitalului propriu, care a fost extrem de ridicată în perioada 2009-2010, va varia între > 10 % și < 15 %. Se preconizează că elementele extraordinare din contul de profit și pierderi, în special câștigurile considerabile în materie de evaluare din portofoliile de credite transferate de Kaupthing și reducerile cauzate de hotărârea recentă a Curții Supreme cu privire la creditele FX, care au avut un impact major asupra rezultatelor financiare ale băncii în ultimii trei ani, vor scădea în intensitate. În conformitate cu planul de restructurare, astfel de evenimente extraordinare vor avea doar un impact minor în perioada 2012-2013, nefiind prevăzută apariția acestora după 2013.
- (200) În conformitate cu planul de restructurare, un stimulent important al viitoarei profitabilități sunt veniturile mai mari din taxe și comisioane, de aproximativ [...] pe parcursul perioadei de planificare. Activitățile generatoare de comisioane, cum ar fi tranzacțiile de pe piețele bursiere și comerțul cu valută, au stagnat practic în urma colapsului financiar și ca rezultat al controalelor asupra capitalului. Cu toate acestea, după ce restructurarea sectorului corporativ se va apropia de sfârșit, iar controalele asupra capitalului vor fi eliminate, se poate aștepta o creștere semnificativă a activității de pe piața bursieră și a comerțului cu valută. Prin urmare, Autoritatea nu pune la îndoială plauzibilitatea cifrelor respective.
- (201) Banca a luat o serie de inițiative, descrise mai sus, pentru a atinge eficiența din punct de vedere al costurilor, printre altele, raționalizarea rețelei sale de sucursale, 15 dintre acestea fiind închise. În conformitate cu angajamentele băncii, [...]. În 2011 a avut loc o reducere de aproximativ 10 % a personalului. Autoritatea salută eforturile respective, întrucât acestea implică faptul că banca a reușit deja să-și mențină costurile și raportul costuri-venituri la un procent de 45 % în 2011. În conformitate cu planul de restructurare, banca intenționează să se asigure că raportul respectiv va fi redus suplimentar la [...] % pentru restul perioadei de restructurare.
- (202) Pe lângă cele menționate anterior, este evident faptul că planul de restructurare se bazează pe numeroase alte ipoteze. Autoritatea a vizat să le identifice pe cele mai pertinente și care pot avea cea mai mare influență asupra viitoarei viabilități a Arion Bank. În ceea ce privește ipotezele macroeconomice, acestea par a fi în general conforme cu previziunile Institutului de statistică islandez și ale CBI, deși banca preconizează o ușoară creștere economică și o inflație mai ridicată. În ansamblu, ipotezele pe care se bazează planul de restructurare par a fi suficient de prudente pentru a se putea concluziona, în coroborare cu observațiile de mai sus ale Autorității, că măsurile de restructurare întreprinse de către bancă sunt suficiente pentru a asigura viabilitatea pe termen lung și pentru a împiedica apariția evenimentelor negative neprevăzute la scară largă, precum și a consecințelor acestora.
- (203) Având în vedere elementele de mai sus, Autoritatea consideră că planul de restructurare include suficiente elemente care contribuie la restaurarea viabilității pe termen lung a băncii pentru ca Autoritatea să poată concluziona că dispozițiile din secțiunea 2 a Orientărilor privind ajutorul de restructurare au fost respectate.

3.3. Contribuții proprii/repartizarea sarcinilor

- (204) Punctul 22 din Orientările privind ajutorul de restructurare prevede că: „În vederea restrângerii denaturării concurenței și pentru a preîntâmpina riscurile morale, ajutorul trebuie să fie limitat la minimumul necesar și beneficiarul ajutorului trebuie să asigure o contribuție proprie corespunzătoare la costurile de restructurare. Banca și deținătorii capitalului ei trebuie să contribuie cu propriile resurse la restructurarea acesteia în cel mai mare grad posibil. Acest lucru este necesar pentru a se asigura că băncile salvate își asumă în mod corespunzător responsabilitatea pentru consecințele comportamentului lor anterior, precum și pentru a crea stimulente adecvate pentru comportamentul lor viitor”.

- (205) Autoritatea reamintește în acest sens un aspect esențial în cazul de față. În momentul în care Arion Bank a fost înființată pe baza operațiunilor interne ale Kaupthing, investițiile acționarilor în Kaupthing Bank au fost anulate în întregime, contribuind, prin urmare, în cea mai mare măsură posibilă la restructurarea Arion Bank. Mai mult, creditorii Kaupthing au fost nevoiți să suporte pierderi considerabile ⁽⁸¹⁾ sau cel puțin riscurile investițiilor, în funcție de profitabilitatea Arion Bank. Prin urmare, în ceea ce privește proprietarii și creditorii Kaupthing, criteriul privind repartizarea sarcinilor este satisfăcut pe deplin, iar problema privind riscurile morale este abordată.
- (206) Pe lângă cele de mai sus, Autoritatea trebuie să evalueze dacă ajutorul de stat primit de către Arion Bank s-a limitat la minimumul necesar.
- (207) În ceea ce privește măsurile de capitalizare, capitalizarea inițială a Arion Bank până la încheierea acordului cu creditorii Kaupthing a redus participația statului la 13 %, fiind suficientă pentru a îndeplini cerințele în materie de capital ale FME. În 2009, după încheierea acordului privind achiziționarea de către Kaupthing a Arion Bank și după acordarea capitalului de rangul 2 în favoarea celei de-a doua bănci, rata CAD a atins o valoare de aproximativ 18 %, cu 2 procente mai puțin decât rata minimă prevăzută de FME. În acest context, Autoritatea menționează că rata de capital depinde în principal de evaluarea corespunzătoare a activelor care au fost transferate de la Kaupthing către Arion Bank. Mai mult, nu trebuie să se piardă din vedere faptul că la momentul respectiv perspectiva economică asupra Islandei era marcată de nesiguranță. În lumina celor menționate anterior, Autoritatea consideră că valoarea capitalului furnizat de către statul islandez în favoarea Arion Bank s-a limitat la minimumul necesar, întrucât nu s-a ridicat la mai mult decât la valoarea minimă prevăzută de cerința de reglementare plus o rezervă rezonabilă.
- (208) Concluzia respectivă nu este anulată de faptul că rata CAD a Arion Bank a crescut ulterior până la 19 % în 2010 și până la 21 % în 2011. Creșterea ratei CAD s-a datorat într-o anumită măsură creșterii valorii contabile a activelor care au fost transferate de la Kaupthing către Arion Bank. Nu se putea prezice cu certitudine că acest lucru urma să se întâmple și, având în vedere evoluția pozitivă ulterioară a ratei CAD, Autoritatea consideră că nu există motive să considere că Arion Bank a fost supracapitalizată de către stat încă de la început ⁽⁸²⁾.
- (209) Punctul 26 din Orientările privind ajutorul de restructurare prevede că băncile care primesc ajutor de restructurare „trebuie să fie în măsură să remunereze capitalul, inclusiv sub forma dividendelor, cât și a cupoanelor la credite subordonate în curs, din profiturile generate de activitățile lor”.
- (210) În acest context, trebuie reamintit faptul că, în momentul încheierii acordurilor cu privire la preluarea de către Kaupthing a 87 % din participațiile Arion Bank, s-a convenit ca guvernul să primească o parte echitabilă din câștigurile reportate ale băncii pe parcursul perioadei premergătoare intrării în vigoare a noului acord privind dreptul de proprietate. Valoarea convenită se ridică la 6,5 miliarde ISK ⁽⁸³⁾, corespunzând unei rentabilități anuale pentru stat în valoare de aproximativ 9 % din capitalul care fusese deja rambursat în toamna anului 2009. Reiese în mod clar că valoarea respectivă nu și-a atins obiectivul de 2,3 miliarde ISK din dobânda acumulată privind obligațiunea guvernamentală, fiind, de asemenea, cu mult mai redusă decât rata de referință a BCE de 15,3 % pentru perioada actuală, după cum se prevede în Orientările privind recapitalizarea ale Autorității ⁽⁸⁴⁾. Cu toate acestea, în ceea ce privește participația de 13 % reținută de către stat din capitalul social al Arion Bank, perspectiva unei rentabilități satisfăcătoare pare a fi promițătoare având în vedere performanța globală a Arion Bank de la momentul înființării sale.

⁽⁸¹⁾ Întrucât Kaupthing se află în continuare în procedură de lichidare, pierderile exacte nu sunt încă cunoscute. În conformitate cu informațiile prezentate în cadrul reuniunii creditorilor Kaupthing la 31 mai 2012, totalul activelor Kaupthing de la sfârșitul anului 2011 era de 874 de miliarde ISK (5,2 miliarde EUR), creanțele acceptate în prezent în temeiul articolului 113 din Legea islandeză privind falimentul (creanțe neprioritare) ridicându-se la 2 873 de miliarde ISK (17 miliarde EUR). Pentru informații suplimentare, a se vedea <http://www.kaupthing.com/lisalib/getfile.aspx?itemid=21204>.

⁽⁸²⁾ În fapt, capitalizarea de stat a Arion Bank s-a bazat direct pe diferența dintre valoarea inițială a activelor și a pasivelor transferate și pe cerința în materie de capital a FME.

⁽⁸³⁾ Autoritățile islandeze au explicat faptul că o valoare fixă de 6,5 miliarde ISK a fost convenită drept remunerare destinată statului în acest context, având în vedere că informațiile financiare s-au modificat de-a lungul perioadei când au avut loc negocierile, profitabilitatea reală a băncii pentru perioada în cauză fiind dificil de determinat.

⁽⁸⁴⁾ Recapitalizarea instituțiilor financiare în perioada crizei actuale: limitarea la minimum necesar a ajutoarelor și garanțiilor împotriva denaturărilor nejustificate ale concurenței („Orientările privind recapitalizarea”), JO L 17, 20.1.2011 și suplimentul nr. 3 al SEE. Orientările sunt disponibile și pe site-ul web al Autorității, la adresa <http://www.eftasurv.int/state-aid/legal-framework/state-aid-guidelines/>.

- (211) Cu toate acestea, trebuie subliniat, de asemenea, faptul că remunerația capitalului de rangul 2 se abate de la Orientările Autorității privind recapitalizarea. Conform datelor prezentate în mod corect de către autoritățile islandeze, remunerația solicitată în conformitate cu Orientările privind recapitalizarea constă în costul de finanțare de 8 % al guvernului, extinderea CDS-urilor Kaupthing înainte de criză și taxa de majorare de 2 %. Având în vedere extinderea CDS-urilor ridicate ale Kaupthing înainte de criză, remunerația plătită de către Arion Bank, EURIBOR plus o valoare suplimentară de 4 %, pare să nu respecte valoarea de referință în cauză.
- (212) În conformitate cu punctul 25 din Orientările privind ajutorul de restructurare, derogarea de la repartizarea corespunzătoare ex ante a sarcinilor (și anume remunerația adecvată) poate, printre altele, să fie justificată de o restructurare mai amplă, inclusiv de măsurile de limitare a denaturării concurenței. Astfel cum se va arăta mai jos, Autoritatea consideră că restructurarea Arion Bank este suficient de amplă pentru a îndeplini condiția respectivă.
- (213) În timp ce acordul de swap al SPRON, descris mai sus, implică elemente de ajutor de stat, Autoritatea consideră că acesta este conceput astfel încât să limiteze, dacă nu chiar să excludă, un avantaj financiar direct pentru Arion Bank. Acordul constituie în principiu o compensație negociată pentru Arion Bank în schimbul preluării pasivelor sub formă de depozite ale SPRON, fiind posibil ca Arion Bank să obțină active corespunzătoare pentru pasivele transferate. Autoritatea nu consideră că ajutorul respectiv este important pentru evaluarea sa privind repartizarea sarcinilor.
- (214) În cele din urmă, în ceea ce privește garantarea depozitelor, Autoritatea a indicat deja în decizia de deschidere a procedurii de investigare că — în lumina circumstanțelor extraordinare existente la momentul respectiv — aceasta poate constitui o modalitate proporțională de salvagardare a stabilității financiare a Islandei. Cu toate acestea, este evident faptul că un astfel de ajutor nu poate fi aprobat pe termen nelimitat.
- (215) Prin urmare, pentru ca ajutorul de stat în cauză să fie considerat limitat la minimumul necesar, Autoritatea consideră că acesta trebuie să înceteze cât mai curând posibil. Autoritatea salută intenția autorităților islandeze de a introduce un sistem diferit de garantare a depozitelor, care urmează să fie aplicat înainte de eliminarea controalelor asupra capitalului, și anume nu mai târziu de sfârșitul anului 2013.
- (216) În plus, Autoritatea consideră că o bancă viabilă ar trebui să poată fi capabilă să concureze pe piață fără protecția unei astfel de garanții globale a depozitelor, prin urmare, aceasta va autoriza garantarea depozitelor numai până la sfârșitul anului 2014 ⁽⁸⁵⁾. După data respectivă, protecția depozitelor ar trebui să fie reglementată numai de legislația SEE aplicabilă cu privire la garantarea depozitelor.
- (217) Pe baza celor de mai sus, Autoritatea concluzionează că planul de restructurare a Arion Bank garantează faptul că ajutorul se limitează la minimumul necesar și că beneficiarul, acționarii și debitorii băncii predecesoare s-au implicat activ în procesul de repartizare a sarcinilor. Prin urmare, ajutorul de restructurare respectă secțiunea 3 din Orientările privind ajutorul de restructurare.

3.4. Limitarea denaturării concurenței

- (218) Orientările privind ajutorul de restructurare prevăd în secțiunea 4 punctele 29-32:

„Stabilitatea financiară rămâne obiectivul predominant al ajutoarelor acordate sectorului financiar în contextul unei crize sistemice, însă menținerea stabilității sistemice pe termen scurt nu trebuie să aducă prejudicii pe termen mai lung condițiilor de concurență echitabile și piețelor competitive. În acest context, măsurile destinate limitării denaturării concurenței cauzată de ajutoarele de stat dețin un rol important. [...] Trebuie adaptate măsuri destinate limitării denaturării concurenței pentru a elimina cazurile de denaturare identificate la nivelul piețelor în care banca beneficiară își desfășoară activitatea, după ce și-a restabilit viabilitatea în urma procesului de restructurare, respectând în același timp politica și principiile comune. Autoritatea consideră drept punct de plecare pentru evaluarea sa necesitatea de a dispune de astfel de măsuri, dimensiunea, amploarea și sfera activităților pe care banca în cauză le exercită în momentul punerii în aplicare a unui plan credibil de restructurare, astfel cum se prevede în secțiunea 2 din prezentul capitol. [...] Natura și forma acestor măsuri depind de două criterii: în primul rând, de valoarea ajutorului și de condițiile și circumstanțele în care a fost acordat și, în al doilea rând, de caracteristicile pieței sau piețelor pe care banca beneficiară își desfășoară activitatea.

⁽⁸⁵⁾ La sfârșitul anului 2014, perioadele de restructurare ale tuturor băncilor islandeze pentru care a fost inițiată o procedură oficială de investigare vor lua sfârșit.

În ceea ce privește primul criteriu, măsurile de limitare a denaturării vor varia semnificativ în funcție de valoarea ajutorului, precum și de gradul de repartizare a obligațiilor și de nivelul prețurilor. În mod general, în cazul în care nivelul de repartizare a obligațiilor și cel al contribuției proprii sunt mai ridicate, consecințele negative rezultate din riscul moral sunt mai puține.

În ceea ce privește al doilea criteriu, Comisia va analiza efectele potențiale ale ajutorului asupra piețelor pe care banca beneficiară își desfășoară activitatea în urma restructurării. Mai întâi se vor examina dimensiunea și importanța relativă a băncii pe piața sau piețele ei, odată ce aceasta își recapătă viabilitatea. Măsurile vor fi adaptate la caracteristicile pieței pentru a asigura menținerea concurenței eficiente. [...] Măsurile de limitare a denaturării concurenței nu trebuie să compromită perspectivele de restabilire a viabilității băncii.”

- (219) Rezultă din cele de mai sus că dimensiunea ajutorului, în special în termeni relativi, și caracteristicile pieței sunt decisive pentru evaluarea Autorității privind nivelul de adecvare a măsurilor menite să limiteze denaturarea concurenței. În același timp, este evident că astfel de măsuri nu trebuie să pună în pericol viabilitatea beneficiarului ajutorului de restructurare, iar preocupările în materie de concurență trebuie abordate în vederea atingerii obiectivului primordial de stabilitate financiară pe parcursul crizei actuale.
- (220) În contextul cadrului juridic de mai sus, Autoritatea va prezenta în cele ce urmează observațiile pe care le-a considerat necesare pentru evaluarea măsurilor de limitare a denaturării concurenței.
- (221) În primul rând, Autoritatea consideră că, având în vedere situația specială existentă pe piețele financiare islandeze și condițiile economice, descrise în capitolele anterioare, este necesară o evaluare atentă a condițiilor de piață și a mediului concurențial. Măsurile menite să limiteze denaturarea concurenței ar trebui să reflecte circumstanțele actuale dificile, asigurându-se în același timp că denaturarea concurenței se limitează la minimum necesar atât pe termen scurt, cât și pe termen lung.
- (222) În al doilea rând, conform celor menționate mai sus în secțiunea prin repartizarea sarcinilor, a fost abordată cea mai mare contribuție posibilă din partea vechilor proprietari ai băncii Kaupthing, și, într-o oarecare măsură, din partea creditorilor Kaupthing. În consecință, necesitatea adoptării unor măsuri suplimentare în materie de concurență a fost limitată.
- (223) În al treilea rând, în ceea ce privește caracteristicile pieței relevante și conform celor descrise mai sus, prăbușirea sistemului financiar din Islanda, urmată de intervențiile autorităților islandeze, inclusiv de înființarea Arion Bank în baza operațiunilor interne ale Kaupthing, a condus la o concentrare mai mare a serviciilor financiare pe piața islandeză, cota de piață crescând semnificativ pentru cele trei bănci importante — Landsbankinn, Íslandsbanki și Arion Bank. În afară de aceste bănci, pe piață au rămas numai câțiva actori mici, perspectiva intrării imediate pe piață fiind extrem de limitată, nu doar din cauza obstacolelor deja existente și a dimensiunii reduse a pieței, ci în special din cauza controalelor existente asupra capitalului. Arion Bank se bucură de o poziție semnificativă pe această piață a concentrărilor economice, cu o cotă de piață de 30 % sau mai mult pe cele mai relevante și mai importante segmente ale economiei.
- (224) În al patrulea rând, criza a condus la o serie de probleme specifice, cum ar fi gradul deosebit de ridicat al participării directe și indirecte a băncilor mari în economia reală. O preocupare suplimentară în materie de concurență este prezența monopolului de facto pentru serviciile informatice bancare (RB), deținute în mare parte de principalele trei bănci.
- (225) În al cincilea rând, dimensiunea relativă a ajutorului primit de către Arion Bank este semnificativă. În acest scop, Autoritatea menționează că la început întregul capital al băncii a fost furnizat de către stat. În plus, banca a beneficiat de o varietate de măsuri de ajutor — facilitatea specială de lichiditate, acordul de swap al SPRON și garanția globală. În același timp, Arion Bank rămâne o bancă de mici dimensiuni, cel puțin la standarde internaționale.

- (226) În acest context, Autoritatea menționează că au fost sau urmează să fie adoptate o serie de măsuri care limitează denaturarea concurenței ca urmare a ajutorului de stat acordat în favoarea Arion Bank.
- (i) Măsurile și evoluțiile în materie de reglementare adoptate sau promise de către autoritățile islandeze
- (227) Guvernul islandez a făcut două angajamente specifice (a se vedea anexa) care pot contribui, în opinia Autorității, la crearea unui mediu de reglementare care favorizează concurența pe piețele financiare:
- (228) În primul rând, prin numirea unui grup de lucru care va revizui Legea nr. 36/1978 privind taxa de timbru și prin examinarea în special a faptului dacă taxele de timbru pentru obligațiunile emise de către persoanele fizice în momentul în care sunt transferate între creditori (de exemplu, atunci când persoanele fizice își transferă creditele de la o instituție de credite la alta) trebuie eliminate. Autoritatea consideră că legislația actuală, care obligă, printre altele, clienții să plătească taxa de timbru pentru valoarea obligațiunii respective ⁽⁸⁶⁾ în momentul schimbării creditorilor, poate reprezenta un obstacol în calea concurenței, întrucât poate lega clienții de contractele existente pentru creditele pe termen lung. În consecință, Autoritatea salută angajamentul luat în vederea revizuirii legislației în cauză.
- (229) În al doilea rând, Autoritatea ia în considerare faptul că, în conformitate cu o rezoluție adoptată de către parlamentul islandez la 21 martie 2012, guvernul va numi un comitet responsabil cu evaluarea protecției consumatorilor pe piața financiară. Aceasta va include un mandat specific pentru evaluarea facilității de transfer și a reducerii costurilor de transfer, precum și o strânsă colaborare a comitetului cu Autoritatea islandeză în materie de concurență (ICA) în această privință. Comitetul își va prezenta raportul cel mai târziu până la 15 ianuarie 2013. Autoritatea consideră că o evaluare mai apropiată ar putea stimula concurența pe termen lung. Între timp, angajamentul specific al Arion Bank, descris mai jos, ar trebui să contribuie la facilitarea transferului, urmând să sporească, prin urmare, concurența.
- (230) În ceea ce privește preocupările în materie de concurență identificate de Autoritate în cazul RB, Autoritatea salută acordul la care au ajuns ICA și proprietarii RB, inclusiv cele trei bănci principale, cu privire la acest subiect. Aceasta asigură accesul la infrastructura informatică esențială pe o bază nediscriminatorie și la un cost rezonabil pentru concurenții de mici dimensiuni și pentru noii operatori pe piață. Autoritatea consideră că preocupările sale au fost abordate în mod satisfăcător de acordul în cauză și că nu este necesar ca aceasta să abordeze în continuare aspectul respectiv în prezenta decizie.
- (231) În cele din urmă, Autoritatea ia în calcul modificările adoptate în materie de reglementare începând cu 2008, astfel cum sunt prezentate în anexă. În ceea ce privește preocupările în materie de concurență, introducerea articolului 22 în Legea nr. 161/2002 privind întreprinderile financiare are o importanță deosebită în cazul de față. Aceasta include dispoziții care limitează participarea întreprinderilor financiare la activitățile care nu intră în domeniul de aplicare a autorizațiilor lor de funcționare. În conformitate cu noua normă, astfel de activități pot fi urmărite temporar și în scopul încheierii tranzacțiilor sau al reorganizării activităților clienților. O notificare motivată în acest sens trebuie comunicată către FME, fiind impuse termene-limită pentru ca întreprinderile financiare să finalizeze reorganizarea clienților acestora și să dispună de activele corespunzătoare.
- (232) Autoritatea consideră această modificare ca fiind un răspuns normativ adecvat la problema participării disproporționat de mari a instituțiilor financiare în economia reală. Dispoziția pare cel puțin să împiedice ca această situație, care este un rezultat direct al swap-urilor datoriiilor pentru capitaluri proprii (și al tranzacțiilor similare) care implică întreprinderile supraîndatorate la începutul crizei, să devină una permanentă. Întrucât abordează unul dintre cele mai presante aspecte în materie de concurență legate de ajutorul de stat acordat celor trei bănci, Autoritatea o ia în considerare în mod corespunzător în evaluarea acesteia.

⁽⁸⁶⁾ Taxa de timbru variază în funcție de tipul documentului juridic în cauză, fiind de regulă în valoare de 15 ISK pentru fiecare mie de ISK (și anume, aproximativ 1,5 %) din valoarea obligațiunilor purtătoare de dobândă securizate de o ipotecă sau de o altă garanție.

(ii) Măsuri specifice pentru Arion Bank

- (233) Autoritatea subliniază faptul că prezența pe piață și dimensiunea Arion Bank reprezintă doar o parte din cea a Kaupthing, întrucât activele totale au fost reduse cu 88 %, după cum se menționează mai sus. Spre deosebire de Kaupthing, Arion Bank este activă doar pe piața islandeză. În timp ce cea mai mare parte a reducerii este evident rezultatul lichidării operațiunilor internaționale ale Kaupthing, Autoritatea consideră că procesul respectiv este în special important în ceea ce privește denaturarea concurenței, întrucât strategia riscantă din străinătate a Kaupthing este cea care a condus la prăbușirea băncii și care a cauzat denaturări pe piețele financiare din SEE în trecut ⁽⁸⁷⁾.
- (234) Autoritatea ia în considerare angajamentele Arion Bank prevăzute în anexă, conform cărora Arion Bank nu va achiziționa instituții financiare până la 1 decembrie 2014, cu excepția cazului în care obține în prealabil aprobarea Autorității. Aceasta înseamnă că poate fi evitată, în cazul în care nu sunt necesare fuziuni ulterioare din considerente de stabilitate financiară, concentrarea suplimentară a pieței financiare islandeze prin intermediul achizițiilor efectuate de către Arion Bank. Angajamentul asigură, de asemenea, faptul că ajutorul acordat în favoarea Arion Bank este utilizat mai degrabă pentru restaurarea viabilității acesteia decât pentru a-și consolida și extinde suplimentar prezența pe piața din Islanda. Angajamentul Arion Bank de a [...] este binevenit [...] și sprijină politica de atingere a reducerilor necesare ale costurilor. Același lucru este valabil pentru angajamentul Arion Bank conform căruia banca nu va pune în aplicare, până la 1 decembrie 2014, clauzele contractuale din acordurile de ipotecare a locuințelor pentru persoane fizice ⁽⁸⁸⁾ și nici nu va introduce noi clauze contractuale cu termeni speciali privind ratele dobânzii condiționate de întreținerea unui set minim de relații comerciale cu banca.
- (235) Conform celor menționate mai sus, piața financiară islandeză reprezintă în prezent un mediu de funcționare plin de provocări pentru orice bancă, fapt reflectat, de asemenea, de lipsa aproape completă a interesului din partea altor țări de a intra pe această piață la momentul actual. În consecință, Autoritatea salută angajamentele Arion Bank referitoare la facilitarea transferului între bănci și la furnizarea unor servicii de bază de procesare a plăților. Autoritatea consideră că măsurile respective, împreună cu acordul dintre cele trei bănci principale și ICA privind RB, menționat mai sus, asigură faptul că participanții mai mici de pe piață pot accesa cele mai importante servicii și infrastructura esențială la prețuri rezonabile fără ca principalii actori să le poată bloca accesul. În opinia Autorității, aceasta va reduce obstacolele în calea intrării viitorilor (potențiali) participanți pe piață, permițând actorilor minori existenți să-și extindă cotele de piață în cazul în care sunt capabili să ofere servicii mai bune decât concurenții lor. Mai mult, toate măsurile menite să faciliteze transferul vor contribui la o concurență mai acerbă între principalii actori de pe piață și vor preveni sau elimina situația de potențial monopol colectiv.
- (236) În cele din urmă, Arion Bank se angajează să vândă, cât mai curând posibil, acțiunile în cadrul întreprinderilor de exploatare, care au fost preluate din cauza restructurării în conformitate cu articolul 22 din Legea nr. 161/2002 privind întreprinderile financiare, să respecte procedura și termenele-limită astfel cum sunt prevăzute de dispoziția respectivă și interpretate de FME și să furnizeze informații actualizate pe site-ul său internet sau al unei filiale cu privire la filialele și acțiunile scoase la vânzare. Autoritatea salută angajamentul Arion Bank de a ceda cât mai curând posibil toate întreprinderile și acțiunile care nu au legătură cu afacerea sa de bază, nu în ultimul rând din motive de viabilitate. În timp ce Autoritatea consideră că este de la sine înțeles că banca trebuie să respecte obligațiile juridice naționale, cum ar fi articolul 22 din Legea privind întreprinderile financiare, aceasta ia în considerare angajamentul respectiv și atrage atenția autorităților islandeze și a beneficiarilor, în acest sens, cu privire la faptul că încălcarea legislației naționale poate implica, de asemenea, o utilizare necorespunzătoare a ajutorului. Mai mult, Autoritatea consideră că, prin includerea informațiilor privind cedările și vânzările prevăzute pe site-ul său internet, se introduce o mai mare transparență cu privire la situația actuală privind participarea în economia islandeză. Aceasta soluționează, cel puțin într-o oarecare măsură, această preocupare specifică în materie de concurență care caracterizează în prezent piețele islandeze.

⁽⁸⁷⁾ Conform, de exemplu, Deciziei Comisiei în cazul SA.28264, Ajutorul de restructurare acordat în favoarea întreprinderii Hypo Real Estate, în care Comisia a acceptat separarea unei părți semnificative din afacerea din străinătate a Hypo Real Estate ca măsură de limitare a denaturării concurenței pentru PBB, succesul băncii.

⁽⁸⁸⁾ Banca a confirmat faptul că nu are cunoștință de nicio clauză din alte tipuri de acorduri de împrumut care să permită băncii să crească rata dobânzii în cazul în care clientul nu întreține un set minim de relații comerciale cu banca. În cazul în care banca a emis astfel de clauze, aceasta nu le va pune în aplicare până în decembrie 2014.

(237) Pe baza celor de mai sus, având în vedere situația specifică a Islandei și faptul că Autoritatea consideră că măsurile de mai sus abordează principalele aspecte în materie de concurență identificate de către Autoritate în colaborare cu ICA, luând în considerare obiectivul primordial privind stabilitatea financiară, Autoritatea concluzionează că angajamentele limitează denaturarea concurenței la un nivel satisfăcător. Prin urmare, ajutorul de restructurare respectă secțiunea 4 din Orientările privind ajutorul de restructurare.

III. CONCLUZIE

238. Pe baza evaluării de mai sus și având în vedere planul de restructurare prezentat de către autoritățile islandeze cu privire la Arion Bank, îndoielile Autorității exprimate în decizia de deschidere a procedurii de investigare referitoare la natura și compatibilitatea măsurilor de ajutor acordate în favoarea Arion Bank sunt înlăturate. În consecință, Autoritatea consideră măsurile de ajutor drept ajutor de restructurare compatibil, în conformitate cu articolul 61 alineatul (3) litera (b) din Acordul privind SEE, cu condiția ca Islanda și Arion Bank să adere la angajamentele prevăzute în anexă,

ADOPTĂ PREZENTA DECIZIE:

Articolul 1

Capitalul de funcționare inițial, capitalizarea de stat integrală (temporară), reținerea de către stat a unui capital social de 13 % și capitalul de rang 2 acordat în favoarea Arion Bank, precum și facilitatea specială de lichiditate, acordul de swap al SPRON și garantarea nelimitată a depozitelor constituie ajutor de stat în sensul articolului 61 alineatul (1) din Acordul privind SEE.

Articolul 2

Măsurile enumerate la articolul 1 constituie ajutor de stat ilegal de la data punerii acestora în aplicare până la data intrării în vigoare a prezentei decizii în lumina nerespectării de către autoritățile islandeze a cerinței de notificare a Autorității înainte de punerea în aplicare a ajutorului în conformitate cu articolul 1 alineatul (3) din partea I a Protocolului 3.

Articolul 3

Măsurile enumerate la articolul 1 sunt compatibile cu Acordul privind SEE în conformitate cu articolul 61 alineatul (3) litera (b) din acord, cu condiția respectării angajamentelor prevăzute în anexă. Autorizația privind garantarea nelimitată a depozitelor încetează la sfârșitul lui 2014.

Articolul 4

Prezenta decizie se adresează Republicii Islanda.

Articolul 5

Numai versiunea în limba engleză este autentică.

Adoptată la Bruxelles, 11 iulie 2012.

Pentru Autoritatea AELS de Supraveghere

Oda Helen SLETNES

Președintele

Sverrir Haukur GUNNLAUGSSON

Membru al Colegiului

ANEXĂ

ANGAJAMENTELE ȘI MODIFICĂRILE RELEVANTE ALE CADRULUI JURIDIC PRIVIND ACTIVITĂȚILE BANCARE

1. ANGAJAMENTELE AUTORITĂȚILOR ISLANDEZE

Autoritățile islandeze și-au asumat două angajamente, expuse în cele ce urmează.

Modificarea taxei de timbru pentru a împiedica acordarea ajutorului de stat și pentru a reduce costurile de transfer

Ministrul de finanțe va numi un grup de lucru responsabil cu revizuirea Legii nr. 36/1978 privind taxa de timbru. Grupul de lucru urmează să prezinte un raport ministrului de finanțe până în octombrie 2012 împreună cu un proiect de lege. Sarcina grupului de lucru va consta, în principal, în examinarea deciziei de eliminare a taxelor de timbru pentru obligațiunile emise de către persoanele fizice în momentul transferării acestora între creditori (și anume, în momentul în care persoanele fizice își transferă creditele de la o instituție de împrumut la alta). De asemenea, grupul examinează suplimentar modul în care poate fi modificată dispoziția privind taxa de timbru cu scopul de a simplifica procedurile și de a promova concurența.

Măsurile de facilitare a transferului și de reducere a costurilor de transfer

În conformitate cu o rezoluție adoptată de parlamentul islandez la 21 martie 2012, guvernul va numi un comitet responsabil cu revizuirea protecției consumatorilor pe piața financiară și cu prezentarea unor propuneri cu privire la modul în care poate fi consolidată poziția persoanelor fizice și a gospodăriilor în raport cu instituțiile de împrumut. Numirea comitetului va include un mandat specific privind revizuirea facilității de transfer și reducerea costurilor de transfer, precum și o strânsă colaborare cu ICA pe marginea acestui subiect. Comitetul prezintă raportul cel mai târziu până la 15 ianuarie 2013.

Mai mult, autoritățile islandeze au avizat următoarele angajamente din partea Arion Bank:

Limitarea achizițiilor

Arion Bank se angajează să nu achiziționeze instituții financiare până la 1 decembrie 2014. Fără a aduce atingere angajamentului menționat anterior, Arion Bank poate, după obținerea acordului Autorității, să achiziționeze astfel de întreprinderi, în special dacă acest lucru este necesar pentru a salvagarda stabilitatea financiară.

[...]

Arion Bank se angajează să [...].

Cesiunea acțiunilor în cadrul societăților care fac obiectul restructurării

Arion Bank se angajează să vândă, cât mai curând posibil, acțiunile în cadrul societăților de exploatare care au fost preluate din cauza măsurilor de restructurare, în conformitate cu articolul 22 din Legea nr. 161/2002 privind întreprinderile financiare. De asemenea, banca se angajează să respecte procedura și termenele-limită astfel cum sunt prevăzute în dispoziția juridică menționată anterior și interpretate de către FME. În sfârșit, banca va actualiza informațiile privind astfel de acțiuni scoase la vânzare pe site-ul său internet (sau pe site-ul internet al unei filiale relevante).

Măsurile care avantajează concurenții noi și mici

Arion Bank se angajează să pună în aplicare următoarele măsuri în avantajul concurenților noi și mici până la 1 decembrie 2014:

- (a) Arion Bank nu va pune în aplicare clauze contractuale și nu va introduce noi clauze contractuale referitoare la ratele dobânzii în cadrul acordurilor de ipotecare a locuințelor pentru persoanele fizice care prevăd condiții speciale privind ratele dobânzii condiționate de întreținerea unui set minim de relații comerciale cu banca.
- (b) Arion Bank va facilita accesul la informațiile referitoare la procesul de transferare a serviciilor bancare către o altă instituție financiară pe site-ul internet al băncii. De asemenea, pe site-ul internet vor fi publicate într-o formă ușor accesibilă documentele necesare pentru efectuarea transferului între instituțiile financiare. La sediul sucursalelor băncii vor fi puse la dispoziție aceleași informații și formulare de transfer.
- (c) Arion Bank va executa toate solicitările de transfer al serviciilor bancare într-o manieră rapidă.
- (d) Arion Bank nu va invoca implicarea statului drept sursă de avantaj concurențial în momentul intrării pe piață.

- (e) În cazul în care nu sunt disponibile oferte de servicii concurențiale, Arion Bank este dispusă să furnizeze următoarele servicii la un preț bazat pe costuri plus o marjă rezonabilă, hotărât de către bancă la un anumit moment în timp:
- (i) servicii de prelucrare a plăților în ISK;
 - (ii) servicii de prelucrare a plăților în FX.

2. ADAPTĂRILE RELEVANTE ȘI MODIFICĂRILE CADRULUI DE REGLEMENTARE ȘI DE SUPRAVEGHERE PENTRU PIEȚELE FINANCIARE ISLANDEZE ÎN URMA CRIZEI

Autoritățile islandeze au prezentat următoarea viziune de ansamblu asupra modificărilor aduse legislației în vigoare în toamna anului 2008:

- Au fost sporite autorizațiile de intervenție (de preluare a competențelor adunărilor acționarilor și a controlului asupra activelor, în conformitate cu ordonanța de urgență) ale FME (Autoritatea de supraveghere financiară din Islanda); au fost extinse competențele de supraveghere ale FME; au fost adoptate dispoziții suplimentare care permit FME să evalueze operațiunile sau comportamentul fiecărei părți supravegheate în parte. Acestea includ atât competențe în cadrul procesului decizional, referitoare, de exemplu, la închiderea anumitor întreprinderi sau la finalizarea activităților specifice fără revocarea autorizațiilor de funcționare, cât și o definiție mai detaliată a conceptelor a căror interpretare a fost contestată de FME și de entitățile supravegheate sau de organismele de apel.
- Au fost clarificate și detaliate normele privind expunerile individuale de mari dimensiuni; au fost sporite atât rolul, cât și responsabilitatea privind gestionarea riscurilor, FME fiind autorizată să acorde gestionării riscurilor un loc mai important în ceea ce privește organizarea întreprinderilor financiare; au fost consolidate dispozițiile privind aplicarea testelor de simulare a situației de criză.
- Au fost legalizate dispozițiile privind menținerea unui registru special cu principalii debitori cu scopul de a oferi o viziune de ansamblu mai cuprinzătoare asupra expunerilor individuale de mari dimensiuni față de două sau mai multe întreprinderi financiare. Registrul este important pentru conectarea expunerilor și evaluarea impactului sistemic al acestora în cazul în care apar probleme în legătură cu operațiunile debitorilor. Entitățile care nu fac obiectul supravegherii FME, dar care sunt enumerate în registrele întreprinderilor financiare trebuie să pună la dispoziția FME informații privind toate sarcinile care le revin. FME poate interzice furnizarea de servicii către astfel de părți în cazul în care acestea refuză să furnizeze informațiile solicitate.
- Au fost reconsolidate dispozițiile privind practicile comerciale solide și existența Comitetului de soluționare a plângerilor referitoare la tranzacțiile efectuate cu întreprinderile financiare definite în legislație; trebuie divulgate informații detaliate cu privire la toți proprietarii importanți de întreprinderi financiare.
- Au fost scurtate termenele-limită care permit întreprinderilor financiare să dispună de activele corespunzătoare.
- Au fost consolidate și detaliate dispozițiile privind deținerea de participații în propriul capital de către întreprinderile financiare. Participațiile filialelor sunt considerate în prezent drept acțiuni proprii, astfel cum indică contractele extra-bilanțiere privind propriile acțiuni.
- Li s-a interzis întreprinderilor financiare să își extindă creditele în schimbul propriilor acțiuni sau al garantării cu certificatele de capital.
- FME urmează în prezent să stabilească norme privind modul în care se calculează creditele securizate prin ipotecă referitor la acțiunile altor întreprinderi financiare în cadrul bazei de risc și a bazei de capital.
- Au fost sporite rolul și responsabilitatea secțiunii de audit intern. Există norme detaliate privind echilibrul dintre dimensiunea și diversitatea activităților întreprinderii financiare vizate și domeniul de aplicare a secțiunii de audit intern.
- Au fost introduse termene-limită de cinci ani pentru perioada pe parcursul căreia o firmă de audit poate desfășura un audit pentru aceeași întreprindere financiară; capacitatea întreprinderii financiare de a concedia un auditor „dificil” a fost redusă.
- Au fost revizuite toate dispozițiile privind calcularea capitalului propriu și a diferitor alte aspecte tehnice.

- Au fost revizuite normele privind exercitarea participațiilor calificate, și anume 10 % sau mai mult din drepturile de vot. FME este autorizată să inverseze sarcina probei pentru evaluarea părților cu scopul de a achiziționa sau adăuga participații calificate, de exemplu, în cazul în care nu este clar cine este/sunt beneficiarul/beneficiarii efectiv/efectivi al/ai unei societăți holding cu participații certificate.
- Au fost elaborate solicitări suplimentare referitoare la eligibilitatea directorilor, fiind sporit gradul de responsabilitate privind supravegherea sau operațiunile, iar funcția de președinte executiv al consiliului interzisă; FME a primit un rol de supraveghere mai vast în consiliul de directori; informațiile cu caracter personal referitoare la remunerații trebuie divulgate acționarilor principali.
- Au fost prevăzute norme privind tranzacțiile de credit ale întreprinderilor financiare cu directorii, directorii generali, principalii angajați și titularii de participații calificate în cadrul întreprinderii financiare în cauză. Norme similare se aplică părților aflate în strânsă legătură cu toți cei de mai sus. FME a adoptat norme privind garanțiile considerate a fi corespunzătoare unor astfel de tranzacții.
- Au fost adoptate norme privind stabilirea unor scheme de stimulare și a unor bonusuri pentru conducere și angajați, precum și în momentul rezilierii contractelor.
- Au fost consolidate dispozițiile privind reorganizarea și lichidarea întreprinderilor financiare.
- A fost efectuată o revizuire generală a normelor speciale privind băncile de economii. Au fost clarificate statutul și drepturile de garantare ale titularilor de capital din cadrul băncilor de economii și restricțiile privind dividendele, fiind adoptate norme clare referitoare la tranzacțiile de garantare a capitalului, reducerea garanțiilor privind capitalului și norme privind autorizațiile băncilor de economii privind cooperarea oficială. S-a interzis băncilor de economii să-și schimbe forma juridică.

Potrivit autorităților islandeze, normele islandeze depășesc, într-o oarecare măsură, cadrul paneuropean. Principalele abateri de la normele adoptate de către UE și care au fost integrate în Acordul privind SEE sunt următoarele:

- FME este autorizată să restricționeze activitățile privind înființările individuale de întreprinderi financiare în cazul în care are motive întemeiate să facă acest lucru. De asemenea, FME este autorizată să stabilească cerințe speciale privind înființările individuale de întreprinderi financiare pentru a-și continua activitățile. De asemenea, FME poate să limiteze temporar activitățile pe care o întreprindere financiară le poate desfășura, integral sau parțial, indiferent dacă deține sau nu o autorizație de funcționare, în cazul în care Autoritatea are motive întemeiate să facă acest lucru. Acest lucru este determinat în mod natural nu în ultimul rând de activitățile sucursalelor și de conturile de depozite stabilite de către acestea pe teritoriul altor state europene până în 2008 (Icesave, Edge și Save-and-Save).
- Au fost prevăzute mai multe dispoziții detaliate referitoare la rolul auditului intern în legislația islandeză în raport cu directivele UE.
- Au fost prevăzute mai multe dispoziții detaliate referitoare la modul în care urmează să fie aplicate testele de simulare a situației de criză în raport cu directivele UE.
- Întreprinderile financiare trebuie să păstreze un registru special (un registru de credite) cu toate părțile cărora le-au extins creditele și să prezinte FME o listă actualizată la sfârșitul fiecărei luni. De asemenea, va fi prezentată o listă similară cu părțile care se află în strânsă colaborare cu întreprinderile financiare, cu consiliile de directori ale acestora și cu administratorii și grupurile de clienți afiliați, în măsura în care părțile respective nu figurează pe lista menționată anterior. Lista respectivă va furniza o mai bună posibilitate de monitorizare a legăturilor dintre întreprinderile financiare, directorii și administrația acestora.
- În cazul în care FME consideră că împrumutarea unei singure părți din registrul de credite, care nu face obiectul supravegherii oficiale a activităților financiare, poate avea un impact sistemic, aceasta poate solicita informații de la partea în cauză cu privire la obligațiile acesteia.
- În cazul în care o parte care nu face obiectul supravegherii oficiale inclusă în registrul de credite refuză să divulge informații către FME, Autoritatea poate impune entităților supravegheate să se abțină de la furnizarea unor servicii suplimentare părții în cauză. Același lucru se aplică în cazul în care informațiile divulgate de partea în cauză nu sunt satisfăcătoare. Normele UE/SEE nu conțin dispoziții privind existența unui registru de credite și a unor autorizații extinse pentru supraveghetori în legătură cu părțile care nu fac obiectul supravegherii oficiale.

- Există mai multe dispoziții detaliate și restrictive referitoare la împrumutarea părții afiliate și la garanții în raport cu normele UE/SEE.
- FME trebuie să refuze titularului unei participații clasificate dreptul de a-și exercita participațiile în cazul în care există îndoieli cu privire la identitatea beneficiarului efectiv actual sau viitor.
- Durata maximă de lucru pentru care pot fi angajați auditorii externi de către aceeași întreprindere este mai scurtă decât cea prevăzută de normele UE/SEE.
- Există mai multe dispoziții detaliate referitoare la eligibilitatea directorilor întreprinderilor financiare în raport cu directivele UE.
- Au fost adoptate dispoziții privind schemele de credite cu bonificații și încheierea contractelor.
- Au fost prevăzute recent norme oficiale privind politicile de remunerație în cadrul directivelor UE, fără a fi adoptate însă norme privind încheierea contractelor în cadrul acestui forum.

La 23 martie 2012, ministrul afacerilor economice a prezentat un raport privind viitoarea structură a sistemului financiar islandez. Ministrul a numit ulterior un grup de experți pentru elaborarea unui cadru legislativ pentru toate activitățile financiare din Islanda.

ISSN 1977-0782 (ediție electronică)
ISSN 1830-3625 (ediție tipărită)

Oficiul pentru Publicații al Uniunii Europene
2985 Luxemburg
LUXEMBURG

RO